

Montis Regii prope Varisiam

Diem. B. IX. 4

CHRISTIANUS
IN SOLITUDINE,

Sive

EXERCITIA SPIRITUALIA

S. P. IGNATII,

DISTRIBUTA IN DECEM DIES;

Servitura

TUM HOMINIBUS SECULARIBUS,

Cum vitam suam ad Christianæ Virtutis
regulas melius componere cupiunt;

Tum etiam

ANIMARUM CURATORIBUS,

Cum oviculas suas vel è Cathedra,

Vel in sacro Tribunali effica-
cius ad meliora commovere de-
siderant;

Italicè olim edita

à R. P. Joanne Petro Pinamonti, S. J.
Missionario Apostolico.

Nunc Latine reddita,

Ab alio ejusdem Societatis Sacerdote.

Superiorum Permissu.

RATISBONÆ,

Sumptibus Joannis Gastl, Bibliopolæ. 1743.

*L. Bonifacii. Societatis Ignatiana
prope Vindobonam*

CHRISTIANUS
IN SOLITUDINE

REVERENDISSIMO

S. P. IGNATI

DISTRIBUITA

1600

TIAM HOMINIBUS

Et in vicinis locis et omnibus

regibus et principibus

1600

ANIMARUM CURATORIBUS

1600

Vel in sacro Throno

1600

1600

1600

A. R. H. Joanne Pape

1600

1600

1600

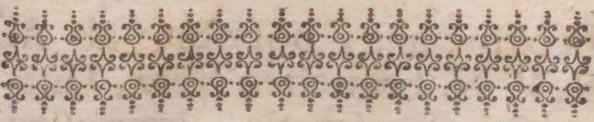
Atque eiusdem

1600

1600

1600

1600

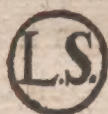
FACULTAS

R.P. PROVINCIALIS.

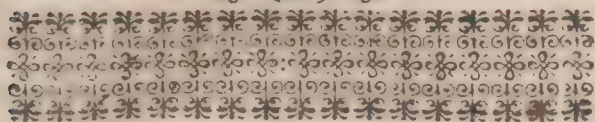
Cùm D. Joannes Gastl, Bibliopola Ratisbonensis, typis vulgare desideret Librum, cui Titulus: *Christianus in solitudine &c* idiomate Italico olim conscriptum à R. P. Petro Pinamonti, Societatis JESU, nunc verò ab alio ejusdem Societatis Sacerdote Latinè & Germanicè redditum: Ego Jacobus Unglert, Societatis JESU per Superiorem Germaniam Præpositus

INDEX) (2 Pro-

Provincialis , potestate ab A.
R. P. N. Francisco Retz , Uni-
versæ Societatis Præposito
Generali , ad id mihi factâ ,
Eidem ad primam hanc Edi-
tionem facultatem impertio.
In quorum fidem has Ei manu
mea , & consueto Officii Si-
gillo munitas dedi. Lucernæ,
5. Junii 1742.

 Jacobus Unglert.

INDEX

INDEX TOTIUS LIBRI.

Introductio ad ea, quæ tractanda sunt. Pag. 1.

§. 2. Quid rei sint Exercitia spiritualia
S. Ignatii, & quod genus Occu-
pationum contineant. 8.

§. 3. Instructio brevissima pro Oratione
Mentali. 14.

§. 4. Instructio de Usu Lectionis sacræ,
& Examinum. 24.

§. 5. Quænam Dispositio præmittenda
sit Exercitiis. 27.

§. 6. Distributio horarum pro tempore
Exercitiorum. 31.

§. 7. Annotationes pro eo tempore,
quod Viæ purgativæ in Exerci-
tiis tribuitur. 35.

Meditatio Præparatoria, Exercitiis spiri-
tualibus præmittenda. 40.

Sacrorum Exercitiorum

Dies Prima.

Meditatio Prima. De fine hominis.
pag. 49.

Medit. Secunda. De Mediis consequen-
di finem ultimum. 61.

Examen. De desiderio servandi ani-
mam. 71.

Medit. Tertia. De gravitate peccati
mortalis. 76.

Medit. Quarta. De pœnis peccato ir-
rogatis. 86.

Dies Secunda.

Medit. Prima. De odio, quod Deus
adversus peccatum gerit. pag. 96.

Medit.

Medit. Secunda. De peccatis propriis. 104.

Examen. De malè ordinatis animi affectionibus. 113.

Medit. Tertia. De malo, quod peccatum continet, & gignit. 119.

Medit. Quarta. De Morte. 126.

Dies Tertia.

Medit. Prima. De Morte Peccatorum & Justorum, expressa in Morte Epulonis & Lazari. 136.

Medit. Secunda. De eo, quod in Morte accidit corpori. 145.

Examen. De Confessione. 155.

Medit. Tertia. De bono Temporis usu. 162.

Medit. Quarta. De Judicio particulari. 170.

Dies Quarta.

Medit. Prima. De Judicio, quod instituetur de Christiano Peccatore. 181.

Medit. Secunda. De Judicio Universalis. 192.

Examem. De Sacra Communione. 203.

Medit. Tertia. De Inferni pœnis. 208.

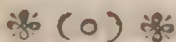
Medit. Quarta. De Affectibus animæ damnatæ. 218.

Dies Quinta.

Medit. Prima. De discrimine, quod intercedit inter statum Beatorum in cœlo, & statum Damnatorum in inferno. 228.

Medit. Secunda. De necessitate agendi Pœnitentiam, expressa in parabola de ficu infructuosa. 241.

Exa-

Examen. De Malis Habitibus, & eorum remediis. 253.

Medit. Tertia. De Malo peccatorum venialium. 256.

Medit. Quarta. De parabola filii prodigi. 266.

Annotationes pro eo tempore, quod in sacris Exercitiis Vitæ Illuminativæ tribuitur. 276.

Dies Sexta.

Medit. Prima. De Beneficio Divinæ Incarnationis. 278.

Medit. Secunda. De Nativitate Jesu Christi. 286.

Examen. De modo, quo te geris erga teipsum. 298.

Medit. Tertia., De Regno Christi. 304.

Medit. Quarta. De Doctrina Evangelica, XC 5

lica , à Christo explicata in octo
Beatitudinibus. 311.

Dies Septima.

Medit. Prima. De duobus Vexillis.
321.

Medit. Secunda. De difficultate obtinendi Salutem , à Christo explicata in Evangelio. 333.

Examen. De modo , quo te geris erga proximum. 345.

Medit. Tertia. De electione statûs.
350.

Medit. Quarta. In illa verba Davidis:
Cogitavi dies antiquos , & annos æternos in mente habui.
Psal. 76. v. 6. 362.

Dies

Dies Octava.

Medit. Prima. De Institutione Sacro-
sanctæ Eucharistiæ. 373.

Medit. Secunda. De Causis , ob quas
Christus in horto sanguinem fu-
davit. 383.

Examen, De modo, quo te geris erga
Deum. 392.

Medit. Tertia. De Negatione Sancti
Petri. 397.

Medit. Quarta. De flagellatione JESU
Christi. 406.

Dies Nona.

Medit. Prima. De Cruce , à Christo
Domino bajulata. 414.

Medit. Secunda. De Christo JESU , in
Cruce pendente. 423.

Examen. De Devotione erga Sanctissi-
mam Virginem. 432.

Anno-

Annotationes pro eo tempore, quod in
Exercitiis tribuitur Viæ Unitivæ.
435.

Medit. Tertia. De Resurrectione JEsu
Christi. 438.

Medit. Quarta. De Adventu Spiritûs
Sancti. 448.

Dies Decima.

Medit. Prima. De Beneficiis magis sin-
gularibus, à Deo præstitis Ho-
mini Christiano. 455.

Medit. Secunda. De causis tenerè a-
mandi sanctissimam JEsu Christi
Humanitatem. 467.

Examen. De Virtutibus Theologicis.
481.

Medit. Tertia. De Cœlesti Gloria.
488.

Medit. Quarta. De Amore erga Deum.
499.

Via

Via Cœli complanata,

Pro sacræ Lectionis Argumento.

Lectio Prima. De impedimento, quod
affert Saluti nostræ Languor in
fide. 517.

Lectio Secunda. De impedimento,
quod affert Saluti nimia fiducia,
quam multi in Confessione re-
ponunt. 555.

Lectio Tertia. De impedimento, quod
affert Saluti, parum curare pec-
cata Luxuriæ. 587.

Lectio Quarta. De impedimento, quod
affert Saluti Superbia. 617.

Lectio Quinta. De impedimento, quod
affertur Saluti ab otio, & occu-
pationibus superfluis. 644.

Lectio Sexta. De impedimento, quod
Saluti affert inordinatus amor
voluptatum. 666.

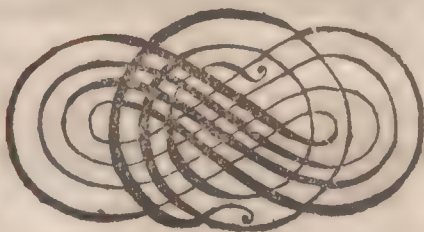
Lectio

Lectio Septima, De impedimento, quod
affert Saluti inordinatus amor di-
vitiarum. 695

Lectio Octava. De impedimento, quod
affert Saluti durè cum proximo
agendi ratio. 729.

Lectio Nona. De impedimento, quod
affert Saluti exiguus Dei Timor.
758.

Lectio Decima. De Bono, quod fa-
cere debet Christianus, post-
quam Salutis impedimenta re-
movit. 796.

INTRODUCTIO

AD EA,
QUÆ TRACTANDA
SUNT.

§. I.

Supremus ille Dominus, qui Ecclesiae suae usque ad consummationem seculi, & mundi finem se adstiturum promisit, omnibus retro temporibus illi opportunè semper, prout postulabat necessitas, magnos aliquos Sanctos paravit, qui in morem generosissimorum Belliducum tum suomet exem-

A

plo.

plo, tum suo fervore restituerunt prælium, quod illi cum dæmonibus intercedit; in ordinem redegerunt dispersas fidelium turmas, timidis addidère animos, iterum erexerunt lapsos, fortioribus aperuère viam, ac denique ab hostibus infernalibus illustrem reportavère victoriam. Horum Belliducum unus profectò fuit S. Ignatius de Loyola, electus à Deo ultimis hísce seculis, ad instaurandam aciem militantis Ecclesiæ, ad ferendas illi novas suppetias adversus Luciferi assaultus, ut ipsa, Deum alloquens, id fatetur Ecclesia: *Deus, qui - - novò per B. Ignatium subsidio militantem Ecclesiam roborasti.*

Jam verò, ut olim Judæ Machabæo, cum fuisset electus ad defendendum ac liberandum populum Israël, gladius è cælo datus est, selectus in hunc finem, uti testatur *Machabæorum liber 2. c. 15. v. 16. Accipe gladium sanctum: munus à Deo, in quo deiicies adversarios populi mei Israël;* ita Sancto pariter Ignatio datus est è cælo gladius planè invictus, sacrorum videlicet Exercitiorum liber; & unà simul cum illo concessa ei-

sa eidem est cœlestis quædam ars, dextrinè tractandi hunc gladium ad obtinendam quamcunque victoriam: *Munus à Deo, in quo deiicies adversarios Populi mei.* Quòd Exercitia hæc ingens fuerint Dei donum: *Munus à Deo,* testatum faciunt Summi Pontifices autenticiis suis litteris; quòd autem fuerint Instrumentum insignium Victo-
 rum, frequens ubique locorum testatur experientia. Per sacra hæc Exercitia S. Ignatius statim initiò lucratus est Sanctum Indiarum Apostolum, Franciscum Xaverium, & reliquos omnes suos primos Socios, qui ad erigendam Societatis Jesu Religionem convenère; postmodum per hæc eadem Exercitia ad vitam verè Christianam conversæ sunt innumera-
 biles animæ; plurimi sinè numero mortales Religiosum amplexi sunt statu-
 tum; in eodem innumeri sunt conserva-
 ti, atque ad sanctiorem vivendi mo-
 dum permoti, novum videlicet spiritus
 vigorem in sanctiori hac eremo conse-
 cuti; quin & nonnunquam accidit, ut
 ii, qui veluti per iocum in hanc sese so-
 litudinem abdiderant, supremi Numi-

nis virtute in viros alios penitus transmutati prodirent. Non vacat hîc texere historiam huiusmodi eventuum, qui fusiùs conscripti apud Autores magis idoneos inveniri poterunt; id unum dicam, quòd is, qui hac super re penitiùs persuasus esse desiderat, edoceri facile queat de incomparabili fructu, qui temporibus istis in Gallia collectus est ex unica domo, sacris huiusmodi Exercitiis destinata Venetiis in Britannia minore; intelliget enim inde, quòd interdum numerus eorum, qui ad sacram hanc solitudinem confluxerunt, supra octingentos multum excreverit, uti contigit annò 1666. Neque numerò fructus minor extitit apud omnes hominum status, Nobilium ac Litteratorum, Officialium bellicorum, ac Gubernatorum, non sine singularibus insignis exempli eventibus, quemadmodum testantur Relationes, in publicam lucem editæ (*Rosignol. Notiz. memorab. l. 1. c. 3.*) Ex illo autem fructu, qui ex unica solum Galliae civitate collectus est, desumi facile poterit, quantò finè ulla comparatione maior fuerit, qui collectus est ex uni-

universa Gallia, Hispania, Flandria, Germania, ex Orbe novo, &, ne longinqua petamus, ex ipsa Italia, ubi hæc Exercitia adeò sunt bene merita de Religiosis Ordinibus, & de universa Christiana Ecclesia, dum eligere docent veram salutis æternæ viam, atque ad eam maiori cum facilitate decurrendam animant. Mirandum proinde non est, quòd Sancta Mater Ecclesia libellum Exercitiorum *admirabilem* appellaverit: *Admirabilem illum composuit Exercitiorum librum, Sedis Apostolicæ Autoritate, & omnium utilitate comprobatum. Brev. Rom.* Mirandum pariter non est, quòd S. Franciscus Salesius, à Divino Spiritu pro animarum regimine tantopere collustratus, hæc omnino verba nobis scripta reliquerit: *Tales etiam omnes illi, qui ex instituto, factis seriis & efficacibus propositis sequendi Dei voluntatem, eum in finem per dies aliquot se à negotiis mundanis abstrahunt, ut animas suas diversis exercitiis spiritualibus è gravi sæpe tepiditatis somno ad opera caritatis præstanda exsuscitent, nec non ad interio-*

rem vitæ reformationem faciendam inflammant, inducuntque. Quod familiare & sacrosanctum fuit antiquis Christianis; sed deinde, refrigescente paulatim in posterorum cordibus caritate, neglectum fuit, usque dum Magnus Dei servus S. Ignatius de Loyola, Societatis Jesu Fundator, Patrum nostrorum tempore in usum reduxit, ac revocavit.

Sed quoniam gladius, licet perbene duratam & acutam habeat aciem, non ideo tamen in cuiuscunque manu eandem exerit virtutem, in mentem mihi venit, tam magnum hoc bonum, quod è sacris Exercitiis erui potest, pro virium mearum tenuitate promovere. Hunc in finem iam olim in lucem edidit librum sub nomine *Religiosa in solitudine* (in latina interpretatione appellatur Religiosus in solitudine) ut cuicumque Directori, qui maiorem aliunde peritiam non haberet, suppeditarem methodum sacratas Deo Virgines in isthac solitudine iuvandi, cum illæ sive propriæ devotionis impulsu sacram hanc eremum subeunt, vel ante assumptionem

nem

nem habitus Religiosi, vel ante Votorum suorum publicam professionem satisfacere imperio Summi Pontificis Innocentii XI. cupiunt. Cumque videatur fructus aliquis per Dei bonitatem ex libro isto promanasse, à nonnullis sum impulsus, ut meditationes illas Secularium quoque statui adaptarem, utpote qui & ipsi multis in locis, ut paulò antè diximus, conantur isthoc medio salutem suam in meliori statu collocare. Id igitur præstiti; sed angustiae temporis, ad id præstandum mihi superflui, neutiquam mihi tunc indulgere, ut ultra dies octo libellum extenderem, neque concessere spatium, maiorem adiungendi meditationum, ad viam purgativam pertinentium, aliarumve necessariarum, atque Personis huiusmodi statûs opportunarum numerum. Statui proinde, hanc ipsam Solitudinem ad decem usque dies nunc producere, non solum in eorum commodum, qui sacris hisce exercitiis longiore tempore vacare cupiunt, sed insuper in ipsius Directoris commodum, ut tantò maiorem habeat facultatem seligendi meditationes, quas cæteris ma-

gis proficuas fore censuerit. Hæ meditationes plerumque diriguntur ad fugam tantummodo peccati mortalis, non quòd re ipsa Christiani hominis professio non sit professio sanctitatis, ut pluribus in locis nos monet Apostolus: sed quòd depravati temporum nostrorum mores postulare videantur, ut iis, qui in seculo degunt, vix amplius aliquid proponatur, quàm gravia peccata fugiendi necessitas. De cætero, si qui sunt in seculo, qui acquirendis virtutibus studiosiùs invigilant, iis servire melius poterunt Exercitia illa, quæ continet Religiosus in Solitudine.

§. II.

Quid rei sint Exercitia spiritualia S. Ignatii, & quod genus occupationum contineant.

EXercitia spiritualia S. Ignatii non sunt quarumcunque meditationum confusa congeries; sed sunt earum selectus aliquis, & occupationum sacrarum tam aptè inter se ordinata coniunctio, ut
una

una suam alteri vim imprimat ad obtinendum desideratum effectum, videlicet ad removendas ab anima malè ordinatas affectiones, eamque dirigendam ad intimam cum Deo coniunctionem, & exequendam in omnibus divinam eius voluntatem; hoc enim est, ut ipse S. Ignatius in Annotationum suarum prima loquitur, facere Exercitia : *Præparare & disponere animam ad tollendas affectiones malè ordinatas, & iis sublatiis ad quærendam & inveniendam voluntatem Dei circa vitæ suæ institutionem & salutem animæ, Exercitia vocantur spiritalia.* Non aliter, quàm accidit in artificiosa aliqua machina, pro qua non sufficit, multas in unum cumulum rotas, multaque instrumenta congerere; sed oportet, totum opus ea ratione contexere, ut rota una ingrediatur alteram, & instrumenta varia ita se invicem iuvent, ut quælibet pars machinæ reliquarum simul omnium partium virtute operetur.

Huiusmodi porrò artem, ad excelsum adeò finem aptè coniungendi media, S. Ignatius condidit partim ex hu-

mine, sibi cœlitus uberrimè communicato, partim ex illa, quam in Manresana specu diuturno tempore per semetipsum hausit, experientia; quæ duæ res faciem illi prætulêre ad componendum Exercitiorum librum. Nos igitur, ut erroris periculum evitemus, insistere conabimur ipsiusmet S. Ignatii vestigiis & instructionibus; & quoniam Exercitia non minùs ad eligendum, quàm ad reformandum vitæ statum servire possunt, ea dirigemus tam ad unum quàm ad alterum scopum; & primùm quidem removebimus impedimenta, postmodum verò inducemus etiam dispositiones ad scopum illum obtinendum.

Primùm itaque in meditationibus statuitur finis, cuius causâ creati sumus, & bonus mediorum ad eum obtinendum usus; subinde ob oculos ponitur, quàm grande sit malum, ab hoc fine per peccatum deflectere, quâsque pœnas timere debeat, quisquis ab eo recedit; postremò denique disponitur anima, ut ad exemplum filii prodigi, ad ædes paternas revertentis, per delictorum præteritorum pœnitudinem in bonam

nam semitam redeat ; omnes porro id generis considerationes ad removenda duntaxat impedimenta pertinent.

Superest, ut inducantur etiam dispositiones, & securè dirigatur anima per inceptum iter ; illud, quod obtinetur per meditationes de Vita Christi, & multò adhuc efficacius per considerationes de illius Passione ; utpote in qua apertissima nobis præbuit exempla illarum præcipuè virtutum, quarum exercitium cæteris est difficilius, uti sunt illæ, quæ non in agendo, sed in patiando consistunt. Ultimò denique adiunguntur & aliæ Meditationes, quæ ad gloriosam Jesu Christi vitam pertinent, quæque animam propinquiùs disponunt ad amorem Dei, quo in amore summum & huius & futuræ vitæ bonum unicè consistit, uti & observatio primi præcepti divini.

Distributa est hæc Solitudo pro diebus decem ; & diebus singulis assignantur meditationes quatuor, non quòd omnes quatuor necessariò percurri debeant, sed ut ex iis eligantur illæ, quæ magis videbuntur efficaces. Complures in eadem cythara sunt chordæ, neutiquam

quam tamen superfluæ, quia collocantur in illa, ut cythara tonos omnes habeat, non verò, ut in quolibet opere Musico pulsentur omnes chordæ. Magni præterea facit S. Ignatius Meditationum repetitiones, ut earum veritates cordi nostro tantò altiùs imprimantur, veluti sigillum, quod quantò plùs premitur, tantò exactiùs suam figuram cæræ imprimit. Oportebit igitur post selectas Meditationes illas, quæ Directori magis idoneæ videbuntur, in eum illas ordinem redigere, ut nonnullæ ad penitiùs eas penetrandas iterum assumantur, donec persona illa, quæ vacat Exercitiis, proposita veritate penitus imbuatur, ac seriò constituat, ipso illam opere exercere. Ita legimus, S. Ignatium Meditationi Fundamenti de fine hominis certum aliquod tempus non assignâsse, sed in illa tamdiu detinuisse homines, quamdiu necessarium illi videbatur, ut veritas hæc, utpote reliquarum omnium fundamentum, firmas in ipsis radices ageret.

Deinde cuiuslibet Meditationis argumentum ad unitatem aliquam est contra-

tractum, ad eorum iuvandam memoriam, qui librum ad manus non habent. Hæc ipsa verò unitas, ut magis exprimeretur, ad cuiuslibet puncti principium diversi sunt adhibiti characteres, qui veluti pro brevi Meditationis compendio servient. Similiter, si interdum addita sunt verba aliqua Scripturæ Sacræ, etiam illa diversis characteribus sunt expressa, ut iis (loquitur Autor de opere suo Italico) qui linguam Latinam intelligunt, sint adiumento; illi verò, qui latini sermonis sunt ignari, inde non habeant offendiculum.

Præter Meditationes continent Exercitia nonnullas etiam alias actiones sacras, quæ & ipsæ, fini præfixo subordinatæ, plus hoc tempore virium obtinebunt; suntque actus exterioris pœnitentiæ, confessio vel generalis, vel ordinaria, sacra communio, iis diebûs instituenda, quibûs Directori videbitur; Missæ Sacrificii auscultatio, vocalis oratio, Visitationes Sacramenti, colloquia spiritualia, preces iaculatoriæ; singulariter verò comprehunduntur in illis hæc quatuor: Oratio mentalis, Examina,
Le-

Lectio spiritualis, & sincera animi sui manifestatio, Directori facienda. Hic igitur pro quatuor hisce capitibus materia quàm aptissima suppeditabitur, & brevis aliqua de iisdem instructio præmittetur.

§. III.

Instructio brevissima pro Oratione Mentali.

ORatio mentalis non est exercitium adeò difficile, ut initiò videtur inexpertis; quia denique aliud non est, quàm exercitium internarum animæ potentiarum circa obiecta, per fidem nobis revelata; proinde si consuevimus à primo manè in serum usque vespærum potentias istas exercere circa obiecta sensibilia, cur dein illas, adiuvante Dei gratia, paulò altius non possimus elevare ad considerata nonnihil æterna?

Oratio hæc dividi potest in quinque partes; prima est Præparatio remota; secunda est Præparatio proxima; tertia exercitium intellectûs; quarta exercitium

voluntatis ; quinta demum est reflexio, vel examen aliquod supra modum, in oratione observatum.

Præparatio remota consistit primùm in providendis ac determinandis punctis, quæ meditanda sunt. Deinde in prævidendo ac determinando fine, ad quem sit dirigenda meditatio, & fructu, quem inde consequi cupimus; qui consistit in emendando aliquo defectu, vel acquirenda virtute aliqua; nam qui meditatur, idem agit, quod is, qui in fonte aliquo se contemplatur; non solum enim suas in illo maculas videt, sed etiam abluit. Consistit denique Præparatio hæc remota in eo, quòd indormiatur cogitationi de rebus eiusmodi, sub vesperum ita dispositis; & eadem hæc cogitatio mox iterum resumatur, cum de nocte vel matutine evigilamus; præcipuè verò, antequam ad meditationem ipsam accedamus.

Præparatio proxima, quæ appellatur etiam Oratio præparatoria, tria pariter continet. I. Actum vivæ fidei de præsentia Dei, qui & intra & extra nos, & in omni loco per suam immensitatem est.

est. II. Actum profundissimæ demissionis, quo Deum adoramus, & peccatorum, adversus illum admissorum, veniam petimus. III. Denique actum petitionis, quo divinum flagitamus auxilium, ut in præsentia Dei reverenter nos geramus, & desideratum ex Oratione fructum eliciamus.

Sequitur Exercitium intellectûs, qui primùm considerat propositum Meditationis punctum, conatûrque id omne expendere, quidquid conferre potest ad penitus sibi persuadendam veritatem illam; atque ita adimplet illud, quod dixit Dominus *Joan. 5. v. 39. Scrutamini scripturas.* cùm & aliàs non inveniantur gemmæ supra terram, sed infra, in eiûsque visceribus. Secundò. Ex bene perpenſa isthac veritate eruitur alia quædam veritas practica, quæ ad profectum nostrum pertinet. Tertiò. Fit aliqua reflexio, quo pacto se quis circa illam ad istud usque tempus gesserit? Exempli causâ, si pro Meditationis tuæ materia terribilem illam mortis conditionem assumas, qua semel duntaxat quivis moritur: *Statutum est hominibus semel mori. Hebr.*

9. v. 27. conaberis primùm, hanc veritatem bene comprehendere, tum quòd illam Fides per Apostolum doceat, tum quòd eandem experientia quotidiana demonstret. Ex hac subinde veritate, omnibus communi, aliam veritatem elicies, tibi uni peculiarem, & inde concludes, quòd, si mors tam gravis momenti sit passus, ex quo pendeat integra Boni Maliye æternitas, &, si error, hoc in negotio admissus, corrigi deinceps nequeat, extremæ stultitiæ reum facturum te sis, nisi omnem operam in id impendas, ut ne extremo hoc passu aberres à fine tuo. Denique temetipsum inspicias, quomodo hac in re usque adhuc te gesseris; an maximæ huic securitati ac diligentiae studueris, an verò eam per summam imprudentiam neglexeris?

Exercitium intellectûs subsequitur voluntas, quæ ex propositis considerationibus I. Varios affectus elicit. II. Proposita bona concipit, ac strenuè constituit emendare præterita. III. Gratiâ à Deo postulat, qua proposita perficere queat; & petitioni obsecrationes

B

adji-

adiicit, quò maiori cum fervore postulet. Quemlibet ex his voluntatis actibus, ut meliùs me explicem, declarare oportet.

Quod ad affectus attinet, etsi illos oporteret respondere cognitis veritatibus, nihilominus, qui frequentius solent occurrere, isti sunt: Pudor de præterita vita malè traducta; Dolor de illata Deo molestia; Gratiarum actio pro benignitate, qua nos hucusque toleravit; Timor illius, quod evenire nobis in futurum poterit, nisi vitam emendemus; & alii similes, qui simul omnes duobus hæc versibus ad memoriam nonnihil iuvandam, commodè concluduntur;

*Confundor, doleo, timeo, desidero,
Et odi,*

*Credo, amo, compatior, spero, offero,
Et actito grates.*

Circa proposita illud est observandum, quòd sinè his meditatio studium potius foret, quàm meditatio; nihilque id esset aliud, quàm in fornace ferum emollire, postmodum verò illud
non

non cudere, non elaborare, sed intactum relinquere. Observandum est insuper circa proposita, quòd non sufficiat concipere proposita quædam generica, exempli causâ: *Volo emendare peccata mea*; sed oportet dicere: *Volo emendare hoc peccatum in particulari*. Imò neque hoc sufficere debet; sed descendendum est porrò ad statuendum aliquod remedium, huic emendationi necessarium, quale fors esse posset, tempus paulò diutius lectioni sacræ impendere, diligentior usus operum pœnaliaum, vel quid aliud simile.

Jam verò in Petitionibus gratiæ, quæ totius orationis sunt pars primaria, necessarium est, ut reverentia tantò amplius augeatur, siquidem in iis cum Deo magis immediatè versamur: sic necessarium pariter est, ut petitionibus adiungantur obsecrationes; id est, ut afferantur tituli, & rationes, quibûs Deum efficacius moveamus ad concedenda nobis ea, quæ petimus; vel, ut melius dicam, ut excitemus nos ipsos ad gratias maiori cum fiducia postulandas. Hi

verò tituli & rationes ad tria potissimùm capita referuntur.

Primum caput nostramet est miseria, nostra peccata, nostra debilitas, perversi nostri habitus, suggestiones & rabies diaboli, qui nos ideo persequitur, quia gerimus imaginem Dei. Hāsce nostras misérias proponemus, loquendo cum Deo in morem pauperis, qui diviti monstat ulcera & vulnera sua, ut tantò certius illum ad misericordiam & elemosynam permoveat; vel etiam assumendo personam Publicani, aut Leprosi, aut Cæci, aut Alterius eiusmodi in Evangelio memorati.

Alterum caput est Christus Jesus; dum nempe petimus, & oramus, uti facit in precibus Litaneuticis Sancta Mater Ecclesia, per eius incarnationem, per eius Nativitatem &c. dum offerimus eius ieiunia, frigus, paupertatem, famem, dolores, Passionis eius ignominias, & omnia tam vitæ, quàm mortis ipsius merita; siquidem hæc omnia nobis in Cruce donavit Christus, & hoc ipsum donum in sancto Missæ Sacrificio denuo confirmat. Oportet igitur uti
hoc

hoc immenso thesauro, ac eundem offerre Sanctissimæ Trinitati; iam æterno Patri per amorem sui Filii supplicando, iam ipsi Filio exhibendo grande pretium, quod, ut nos redimeret, impendit, & officium nostri Redemptoris, nostri Medici, nostri Advocati, quod in se recipit; iam denique rogando Sanctum Spiritum per amorem illum, quo Jesum Christum ob suas virtutes & nostram Redemptionem &c. complectitur.

Tertium caput est Deus, quæ Deus est; quando nimirum necessarias gratias petimus I. Propter amorem Bonitatis ipsius. II. Propter sancti nominis ipsius gloriam. III. Propter fidelitatem divinarum ipsius promissionum. IV. Propter desiderium, quo fertur in nostrum commodum. V. Propter mandatum, quo nos iubet ad se recurrere. VI. Propter laudem, illi nunc & in perpetuum reddendam. Miscemus interim hisce nostris petitionibus gratiarum actionem pro iis, quæ nobis aliàs contulit, beneficiis, ut & fiduciam nostram augeamus, & per gratiarum actionem pro obten-

tis ad nova nos dona recipienda disponamus.

Ultima pars orationis mentalis est Reflexio, quæ est inquisitio quædam in tria potissimum capita, post finitam meditationem institui solita. Primò quidem in modum, qui tum in præparatione meditationis, tum in ipsa meditatione facienda est adhibitus. Secundò in acceptas illustrationes & facta proposita. Tertiò demum in evagationes animi & ariditates, quæ sub meditatione quis passus est. Quantum attinet ad animi evagationes, quæ discursibus intellectûs interveniunt, atque ad ariditates, quæ voluntatis affectibus obsistunt, inquirere oportet, an data illis fuerit occasio quædam, sive per negligentiam in præparatione, sive per languidam applicationem in ipsâmet oratione, sive etiam ante orationem per nimiam libertatem, qua interdum conversati sumus cum aliis, vel de rebus tantummodo vanis collocti; sive per affectum aliquem malè ordinatum, sive per nimiam quamdam in rebus temporalibus solitudinem. Sicuti enim Apes fumô pelluntur ab alveari,
ita

ita per huius generis defectus cœlestes
illustrationes sanctique affectus pelluntur
è corde. Malô subinde cognitô, in
promptu erit remedium, si videlicet tol-
lamus illius causas, & occasiones, & in-
super coram Deo magnopere nos humi-
liemus, fateamurque, iustè omnino fie-
ri, ut iis cœleste manna non depluat,
qui crudis Ægypti cibis satiari volunt.
Similî modô, si desolatio credi possit ex
nostra culpa non provenire, sed immit-
ti à Domino ad nos probandos, no-
stramque animam in virtute confirman-
dam, perbene tamen fiet, si nos humi-
liemus, ac Divinæ voluntati, nos inte-
gre permittamus; cavendum simul est,
ne propterea tempus orationis decurte-
tur, sed prolongetur potiùs, ut tantò
generosiùs nos ipsos devincamus. De-
nique advertenda hîc etiam est bona
consuetudo, breviter annotandi fructum
orationis; nimirum quædam clariora lu-
mina, vel maioris momenti proposita,
ut, cùm res annotatas postmodum rele-
gimus, eas tantò faciliùs executioni
mandemus. Ita & Hortulanus tem-
pore siccitatis non sinè commodo suo

utitur aquâ illâ, quam uberioris pluviae tempore collegit.

§. IV.

Instructio de usu Læctionis Sacrae, & Examinum.

Sacra Læctio est Orationis foror; unde & hanc oportet locum in sacris Exercitiis invenire. Suppeditabo legendi argumentum in dies singulos, sed primùm sub libri finem, ut, si Director aliam tibi Læctionem opportuniorem fore iudicaverit, hæc nova læctio tibi nulli sit impedimento. Circa modum utiliter legendi, meminisse te oportet, quòd inchoanda sit sacra Læctio ab invocatione S. Spiritûs per Hymnum illum: *Veni Creator Spiritus!* Dein pergendum in illa finè festinatione & absque curiositate; & denique sub illius finem rogandus est Dominus, ut vires & gratiam nobis tribuat, opere ipso perficiendi, quæ facienda cognovimus.

Quod ad Examina attinet, quæ hîc proponam, sunt pervestigatio, & quædam

dam velut anatomia statûs interioris animæ, ut evellantur inde habitus mali, & boni inibi plantentur, uti dictum est ad Jeremiam: *Ut evellas, & destruas, & ædifices, & plantes. Jer. 1. v. 10.* Modus utiliter adhibendi hæc Examina, quæ pariter in singulos dies sunt distributa, similis erit illi, quem S. Ignatius Primum orandi Modum nominat. Inchoabitur igitur ab actu fidei, quo Deum præsentem credimus, divinamque Maiestatem adoramus, simulque poscimus cœleste lumen ad cognoscendos defectus nostros, & gratiam ad illos emendandos, uti superius monuimus de Oratione præparatoria. Postmodum vel sedendo vel inambulando percurrentur singula Examinis capita, & inventi defectus vel in memoria, vel in charta notabuntur. Circa hos ipsos defectus verò, postquam à Deo petita fuerit illorum venia, considerandæ sunt, ut tantò efficacius eorum emendatio statuatur, sequentes rationes. Prima erit considerare, quantum animæ tuæ commodum sit allatura defectuum istorum emendatio. Secunda, quantum tibi solatium hæc ipsa emen-

datio sit præstitura. Tertia, quanto-
pere ad hanc eandem emendationem
Christiani hominis Professio te obliget.
Quarta, quàm tibi iucundum foret, hos
defectus emendâsse, si iam nunc tibi
moriendum esset. Quinta, quanto cum
rubore coram tribunali divino sis adsti-
turus, si in hac vivendi methodo per-
rexeris. Sexta, quantum meritum,
quantúmque præmium te in cœlo ma-
neat, si te deviceris. Septima, quàm
Deo grata sit futura hæc tui victoria.
Octava, quanta hæc ingrati animi nota
sit futura, si post accepta tot beneficia,
post tantum Dei in te amorem emenda-
re te neglexeris. Per huiusmodi ratio-
nes excitabis affectus, proposita conci-
pies, atque ad ea perficienda vires à
Deo flagitabis, uti supra iam dictum est
in Exercitio voluntatis.

Eodem modo poterunt hæc Exami-
na servire tam pro Confessione genera-
li, qualis plerumque in Exercitiis insti-
tui solet, quàm pro animæ tuæ statu,
Patri tuo spirituali penitus manifestan-
do; dummodo non omnia, quæ isthïc
annotata sunt, describas, ut ea coram

Sacerdote recites; sed hīs tantum utaris, velut lumine, quod tibi præbatur, ut hac teipsum industria melius cognoscas.

§. V.

Quænam Dispositio præmittenda sit Exercitiis.

OMne bonum nostrum, uti notum est, ex duobus præcipue capitibus dependet, gratiæ nimirum auxilio, nostroque labore, cum divina gratia coniuncto; ac proinde quod necessarium est ad obtinendum sive hunc, sive illam, id necessarium pariter est ad bonam dispositionem pro aggrediendis Exercitiis. Jam verò, quod ad obtinenda pertinet auxilia gratiæ, maxime interest, eadem à Deo petere per humilem, fiduciæ plenam, ac perseverantem orationem; nam Oratio, tribus hīs conditionibus instructa, est communissimum ac efficacissimum medium, quod Providentia Divina requirit, ut sua nobis dona largiatur. *Nullum, credimus, nisi*

nisi orantem, auxilium promereri, ait S. Augustinus lib. de Eccl. dogm. Fons, quantum est in se, semper sese impertiri est paratus; verum nisi hortulanus cum derivet ad plantas, istæ ob humoris defectum exarescent. Ducendus itaque tibi sulcus est; hinc Deo te commendabis, & aliquot antè diebûs incipies, eumque in finem Sanctum aliquem in Patronum eliges, præcipuè Sanctum Angelum Custodem, S. Josephum, S. Ignatium, primum horum Exercitiorum Magistrum, & præ aliis omnibus Beatissimam Virginem, per cuius manus omnes illæ gratiæ transire solent, quas nobis impertitur Deus. Profectò medium istud satis inculcari non potest, cum iuxta communem legem eodem passu, quo nostra incedit oratio, incedat etiam Dei gratia, ad opera nostra iuvanda: *Ascendit Oratio, & descendit Dei miseratio*; ut inquit S. Augustinus.

At non satis est secundum spirare ventum, si navis complicata teneat vela; proinde præter Dei gratiam noster etiam requiritur labor; quam in rem
duo

duo sunt magni ponderis subsidia, amplitudo nimirum cordis, & in præscriptis operibus diligentia. Utramque hanc dispositionem S. Ignatius iure merito requirit; nam ingentî ad pervincendas omnes difficultates, atque ad id omne, quod Deus à nobis exigit, liberaliter illi dandum animò aggredi oportet Exercitia, tum ut nullum divinis favoribus ponamus obstaculum, tum etiam, ut dæmones suggestionibûs suis nos turbare non audeant; utî accidit in regionibus oppidò calidis, in quibus nullæ sunt tempestates, neque audiuntur tonitrua, quia calor non finit condensari vapores, qui hos in aëre tumultus excitare possint. Eodem modo necessaria quoque est diligentia in exequendis præscriptis operibus; hoc enim est, quod ex parte sua facere creatura potest. Quàm parùm facit Agricola, dum plantam terræ infodit! *Neque qui plantat, est aliquid, neque qui rigat.* 1. Cor. 3. v. 7. Verùm si Agricola modicum in arbore plantanda laborem non adhibeat, necessarium cœli influxum, quo crescat, incassum expectabit. Hæc autem diligenter

ligentia præ cæteris omnibus adhiberi debet in servanda solitudine, & silentio; nam aliàs, quantò plus spiritûs liquor habet, tantò facilius exspirat, & in auras abit, nisi os vasis, in quo servandus est liquor, diligenter occludatur. Potest equidem, non diffiteor, Sapientia Divina nobis etiam loqui in medio platearum; sed mos illius est, subtrahere nos de turba, & deinde primum nobis loqui ad cor: *Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor eius. Ose. 2. v. 14.* Cæteris igitur negotiis omnibus te expedi, & alias cogitationes omnes ante Exercitia sepone, ut horum tempore te integre impendere possis unico, quod habemus, negotio, quod est salus & perfectio nostra: *Date operam, ut quieti sitis, & ut vestrum negotium agatis. 1. Thessal. 4. v. 11.* uti hæc in rem nos admonet Apostolus. Eadem hæc diligentia adhibenda etiam est in observandis illis regulis, quas S. Ignatius nobis proponit sub Additionum ac Annotationum nomine, quæ licet Instructionibus suprà positis secundum aliqua insertæ iam fuerint,

rint, nihilominus, ut tantò faciliùs Examen particulare in illas instituere possis, eas simul omnes, quæ ad te pertinent, paulò inferiùs proponam, iisque addam reliquas, quæ adhuc positæ non sunt.

§. VI.

Distributio Horarum pro tempore Exercitiorum.

OPus ultimum, cui magnam oportet impendi diligentiam, est observatio Distributionis horarum, sive Ordinis diurni, prout à Directore præscriptus fuerit. Maioris claritatis causâ Distributionis huius exemplum adiiciam pro tempore hyemali (*iuxta horologium nempe Italicum, quod aliter horas in hyeme indicat, aliter in Æstate; in hac verò latina versione Distributio accomodatur Horologio Germanico*) Pono autem, quòd nocturnæ quieti non tribuantur nisi horæ duntaxat octo, ac proinde surgatur horâ quintâ. Itaque

Ho-

Horâ V. usque ad Med. VI. surgitur, fitque præparatio ad orationem.

Med. VI. usque ad Med. VII. fit prima oratio.

Med. VII. usque ad VII. fit reflexio in præcedentem orationem, & annotantur fructus.

Horâ VII. usque ad Med. VIII. auditur Missæ Sacrificium.

Med. VIII. usque ad VIII. recitatur Officium Beatissimæ Virginis.

Horâ VIII. usque ad Med. IX. Assumitur labor aliquis manuaris, vel inambulatur per cubiculum.

Med. IX. usque ad Med. X. Fit lectio sacra, ac dein præparatio ad secundam Orationem.

Med. X. usque ad Med. XI. fit secunda Meditatio.

Med. XI. usque ad XI. Fit Reflexio in Meditationem, annotantur fructus. Dein instituitur Examen Conscientiæ.

Horâ XI. usque ad Med. I. Prandetur; tum assumitur labor aliquis manuaris, & aliquantùm quiescitur.

Med.

Med. I. usque ad I. fit Oratio aliqua vocalis.

Horâ I. usque ad II. Lectio sacra, & dein præparatio ad tertiam orationem.

Horâ II. usque ad III. fit Oratio tertia, sive Consideratio. Materia verò huius tertiæ Orationis erit Examen, quod in singulos dies est assignatum, uti superius §. IV. indicatur, nisi fortè placeat per dimidiam horam repetere meditationem aliquam ex præcedentibus, in qua maior haustus est fructus, reliquam verò dimidiam horam Examini tribuere, aut etiam pro Examine aliud aliquod tempus feligere.

Horâ III. usque ad Med. IV. Fit labor aliquis manuaris, vel inambulatur per cubiculum.

Med. IV. usque ad Med. V. Recitatur Matutinum vel Rosarium, aut aliæ preces vocales.

Med. V. Visitatur SS. Sacramentum; ac dein fit præparatio ad quartam Orationem.

Horâ V. usque ad VI. fit quarta Oratio.

Horâ VI. usque ad Med. VII. fit Reflexio in præcedentem Meditationem, & annotantur fructus.

Med. VII. usque ad VII. Fit Lectio Spiritualis, & visitatur SS. Sacramentum.

Horâ VII. usque ad horam IX. fit cœna; recitatur Oratio aliqua vocalis, visitatur SS. Sacramentum; prævidentur puncta crastinæ Meditationis; fit Examen Conscientiæ; & conceditur cubitum.

Reliquæ occupationes, quæ hîc nominatæ non sunt; verbi causâ: Reddere rationem conscientiæ Patri Spirituali, excipere puncta Meditationis, & huiusmodi, locum habere poterunt tempore aliarum occupationum, minùs urgentium; quale fors esse poterit tempus laboris manuarii, vel Lectionis Sacræ, vel Orationis vocalis arbitrariæ; nisi forsân videatur melius, unâ horâ maturiùs è quiete surgere, & septenas solùm horas somno tribuere. De reliquo etiam si accuratio in observanda temporis distributione, secundum propositam hanc formulam, vel iuxta aliam magis propri-

priam à Directore facta, nimis anxia esse non debeat, exactam tamen esse oportet, ut nempe nihil eorum, quæ facere nos possumus, omittamus, atque adeò nos disponamus ad recipiendum id, quod à solo Deo dependet.

§. VII.

Annotationes pro eo tempore, quod viæ purgativæ in Exercitiis tribuitur.

Finis Meditationum ad viam purgativam pertinentium est, mundare cor nostrum auxiliò fidei, per attentam considerationem excitatæ: *Fide purificans corda eorum. Act. 15. v. 9.* Quamvis autem Meditationes omnes hanc mundandi cordis virtutem habeant, eam nihilominus præ aliis singulariter obtinent illæ, quæ de peccatis & de Novissimis agunt, quia voluntatem movent ad eiusmodi actus & affectus, per quos munditia hæc directius obtinetur; suntque Contemptus sui met ipsius, Timor

mor divinæ Justitiæ, Spes divinæ Misericordiæ, perfectus de propriis delictis dolor, satisfactio per opera pœnitentiæ, & exterminatio amoris proprii, qui radix est reliquorum malorum omnium. Proinde quemadmodum nullum hominum genus esse debet, quod non interdum huiusmodi se Meditationibus impendat, ita convenit omnino, ut in iis omne ponatur studium ad eliciendum fructum aliquem, cùm illæ sint fundamentum, cui cæteræ omnes incumbunt. Eum in finem servient sequentes Annotationes, in quarum observationem, uti dictum est superius, Examen particulare instituendum tibi est.

I. Ubi cubitum concesseris, antequam indormias, brevî temporis spatiô memoriâ repetes puncta sequentis Meditationis, statuésque horâ præfixâ insurgendo esse diligens.

II. Quamprimum evigilaveris, mox iterum eandem materiam animô repetere studebis, atque ad maiorem in te pudorem excitandum, considerabis temetipsum, veluti Reum catenâ oneratum, & convictum, vel raptatum ad

tribunal, ut ibi in te feratur sententia; aut veluti leprosum, variis ulceribus plenum; atque his vel aliis similibus cogitationibus, Meditationi proximæ respondentibus, occupatus, tuis te vestimentis indues.

III. Antequam incipias orationem, stans ad Oratorium tuum, per breve tempus cogitabis, Deum tibi præsentem adesse, & attendere ad id, quod modò factururus es; itaque profundissima cum reverentia te inclinabis, eumque adorabis.

IV. Tempore Meditationis vel stabis, vel genua flectes, vel etiam sedebis, vel in terram prostratus jacebis, si libertatem habeas, & sinè arbitris fueris; situm nempe illum elige, qui ad excitandam devotionem tibi magis conducere videbitur.

V. Finita Oratione, sedendo vel deambulando facies reflexionem in Orationem modò peractam, eo modo, qui superius in §. III. sub finem est indicatus.

VI. Omni diligentia fugies cogitationes, quæ gaudium excitant, etsi

alioquin bonæ sint; & earum locô illas admittes, quæ ad animi compunctionem faciunt.

VII. Eundem in finem clariori luce te privabis, &, quamdiu in cubiculo fueris, fenestras habebis occlusas, ac sipariô tectas, nisi cùm legendum aut laborandum est.

VIII. Singulariter tibi cavebis à risu, & proferendis vel audiendis iis, quæ risum excitare possent.

IX. Magnô studiô custodies oculos, & quantum opus fuerit, in terram defiges, ut nimia videndi libertate spiritum non dissipet.

X. Cæteris bonis operibus adjunges aliquod exercitium pœnitentiæ, non solum interioris, qua magnopere de peccatis admissis doleas, sed etiam exterioris, quæ est fructus pœnitentiæ interioris, te ipsum videlicet ex consilio Patris tui Spiritualis pœnali quodam opere castigando.

XI. Dum aliquo Meditationis genere occupas, curiosè non investigabis id, quod in sequentibus Meditationibus tibi considerandum erit; neque hodie

die studebis indagare, quid in crastinum tibi sit faciendum.

XII. Curabis te certum reddere, quòd Meditationi plus temporis potius dederis, quàm minus, ac præscriptum erat, idque potissimùm tempore desolationis, ubi, cùm tentatus fueris ad omittendam Orationem, multò generosiùs inimicum superabis, eandem prolongando.

Denique sicut Exercitia te oportet inchoare magnò animò, ac seria voluntate id omne concedendi Deo, quod petere à te voluerit; ita in Meditationibus primariò quærere non debes spiritûs delicias & teneritudinis lachrymas, sed potius veram cognitionem ingentis illius mali, quod peccando commisisti, & pœnarum, quas ideo commeruisti, quasque deinceps mereberis, si denuo peccaveris; ita enim finem superiùs dictum obtinebis.

Insuper te isthîc rursus monco, quòd, sicuti necessarium non est, ut in qualibet Meditatione omnia tria puncta percurras, ita necessarium quoque non sit, ut singulîs diebûs omnes quatuor

Meditationes expedias ; sed illas duntaxat oporteat feligere, quas Director indigentiae tuae magis proficuas fore iudicaverit ; possisque sapius uti Repetitionibus, uti supra §. II. paulò ante finem animadverti.

Meditatio Præparatoria,

Exercitiis Spiritualibus præmittenda.

I. **C**ONSIDERA, quanta Deus pro æterna tua salute fecerit. Imprimis ideam tuam in mente sua fecit ab æterno ; & iam inde in præmium tibi præparavit suum ipsius Regnum, si tamen legi suæ velles obtemperare ; ut adeò non de se ipso prius, & de Divino suo Filio cogitaverit, quàm cogitaverit de te, per gratiam in filium suum adoptivum assumendo. Cogitationibus suo tempore succedere ipsa opera, dum in bonum & commodum Electorum Deus omnes Naturæ & Gratiae effectus ordinavit: *Omnia propter Electos.* Ad salutem nostram sunt ordinatæ non solum

lūm Creaturæ omnes inferiores, sed etiam supremæ; & illi Paradisi Principes, tam potentes, tam beati, Cœlis ipsis gubernandis affueti, bene impensam suam operam arbitrantur, dum miserrimum quemque mortalium ad obtinendam suam salutem adiuvant. Quid ampliùs? Deus ipse grandi huic negotio se totum cum omnibus divinis suis Perfectionibus impendit. Pater æternus ad tollenda quælibet obstacula suam adhibet omnipotentiam; Filius eius Divinus suam impendit sapientiam pro disponendis mediis, ad acquirendam salutem nobis necessariis; & Spiritus Sanctus infinitam suam Bonitatem explicat, ut cœlestibûs nos donis impleat; atque si illi nos adiutum concedamus ad cor, non solum omnes suas divitias nobis clargitur, sed ipsam adeò Personam suam Divinam nobis impertitur, & ipsēmet singulari quadam præsentia in nobis est, ut nos gubernet, nos defendat, & ad salutis æternæ nos terminum dirigat. O! quàm cæcus igitur sit, oportet, qui non videt, quanti momenti negotium sit servare animam suam, dum tanta fecit, &

tanta etiamnum facit Deus, ut illam fervet! Et te subibit tædium, pauculos istos dies impendendi, ut in meliorem statum redigas hoc infiniti momenti negotium, tuam, inquam, animæ salutem? An recusabis animum tuum impendere illi negotio, cui Deus ipse per integram æternitatem impendit Divinas suas cogitationes? An tergiversaberis in adhibenda, ut oportet, hac sancta solitudine, cum istud facile futurum sit unum ex efficacissimis mediis, quæ tibi ante omnia secula præparavit Deus, ut suum te faceret? Qua ratione, putas, simili opportunitate usuram Damna- ti alicujus animam, si hæc illi occurreret? Eia igitur excita cuncta tua desideria, ut illa hoc tempore impendas ad obtinendam animæ tuæ securitatem. Admirare stultitiam tuam, dum in hanc usque diem parum adeò cogitasti de negotio, quod unum omnem tuam curam ac sollicitudinem meretur. Exhoresce periculum, cui salutem tuam toties exposuisti. Gratias age Deo, quòd à malitia tua se vinci non permiserit; eúmque roga, ut opus inchoatum perfice-

ficere dignetur, tuamque salutem in tuto collocet.

II. Considera, *Quanta passus sit Deus, ut salvus evaderes.* Satis apparet, quòd Deus salutem nostram comparare voluerit, quocunque tandem pretio; siquidem contentus non fuit impensìs omnibùs suis operibùs, sed voluit insuper nobis applicare dolores suos. Bene nobis faciendo ostendit, salutem se nostram anteferre bonis suis; sed patièdo demonstravit, quòd hanc ipsam salutem nostram quodammodo præferat sibi met ipsi, & amorì illi, qui eum impellere potuit ad evitandum omne malum, ad Divinam suam Personam attinens. Propterea cùm ipse pati non posset in Divinitate sua, admirabile invenit artificium, coniungendi sibi humanitatem nostram, ut in hac tolerare posset tam immanem dolorum copiam, ut factus sit Vir dolorum, & hominum omnium in perferendis doloribus exercitatissimus: *Virum dolorum, & scientem infirmitatem. Isa. 53.* Passus est in fortunæ bonis, dum in extrema pauperie est natus, in eadem vixit,

&

& mortuus est. Passus est in honore, tolerando gravissimas calumnias, detractiões & imposturas, ac vivendo vitam abiectam, & contemptu plenam, eamque finiēdo morte ignominiosissima, quæ id temporis inferri in hoc mundo poterat. Passus est in corpore, sustinendo dolores incomprehensibiles, tum ob tenitudinem Divinorum ipsius membrorum, tum ob immanitatem tormentorum, tum ob ipsorum carnificum crudelitatem. Passus est in anima, ob tantum tædium, tantam tristitiam, tantumque agonem, ut vel hic solus sufficeret ad inferendam illi mortem, & exprimendam illi è venis omnibus tantam sanguinis copiam, ut ipsa tellus inde fuerit humectata; verbô, factus est quasi mare dolorum, ut flammæ illas extingueret, quæ te ab ingressu cælorum impediēbant. Si Deus salutem tuam comparasset vitæ commodâ, & deliciis plenâ, sufficere id haud dubiè tibi deberet ad cognoscendum, quanti momenti sit ingens hoc animæ tuæ negotium; iudica iam ipse, quàm futurus sis excusabilis, si agnoscere id nolis, postquam

quam ille hanc tuam salutem comparavit vita & morte, referta contemptibûs, ignominiis, & doloribûs, à nemine unquam alio toleratîs. An credibile tibi videtur, quòd Æterna Sapientia tam singularia, & inusitata media pro nobis redimendis elegisset, si nostra salus exigui res momenti foret? Quid amplius facere potuisset, si, ut ita loquar, redimere debuisset Divinitatem suam, quàm ut pro illa daret vitam, possibile omnium nobilissimam? Quid aliud igitur foret monstruosum magis, quàm videre, quòd recuses pauculîs istîs diebûs omnem tuam curam & sollicitudinem impendere, ut statuas id, cuius gratiâ Christus Jesus omnem suum sanguinem impendit? Si modò non exhorrescis ob hanc negligentiam, exhorresces olim coram Divino Tribunali, quando videbis omnia, prout reipsa sunt. Erubescere de stolidâ mollietate tuâ; statue firmiter, hoc sanctæ solitudinis tuæ tempore omnes repugnantis naturæ motus superare; & roga Deum, ut, si adhuc salutis tuæ negotium, veluti rem nullius momenti, negligenter egisti, hîc tantan-

tandem diebûs gerere illud incipias, velut negotiorum omnium maximum, utpote cuius iactura penitus est irreparabilis, successus verò est oppidò incertus.

III. Considera, *quidnam tu feceris, & passus fueris pro salute tua.* Nôsti iam, quòd cœlum lucrari debeas observatione Mandatorum Dei: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Matth. 19. v. 17.* quòd insuper beatum illud Regnum sinè illata sibi violentia obtineri non possit: *Regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Matth. 11. v. 12.* Quem igitur laborem, quam violentiam in hanc usque diem adhibuisti, ut huic sententiæ satisfaceres? quid tandem passus es, ut ingens hoc regnum occupares? quibûs teipsum privâsti commodis? quas eapropter superâsti difficultates? Forsitan sinè ulla comparatione plura & maiora tolerâsti, & fecisti, ut animam tuam perderes, quàm ut illam servares; forsitan es ex eorum numero, qui multum laborant, ut malè agant: *Ut iniquè agerent, laboraverunt. Jerem. 9. v. 5. Lassati sumus in via iniquitatis. Sap. 5. v. 7.*

Di-

Dimidiô laboris illius , quem effrânes animi tui affectiones tibi imposuerunt, potuisses animam tuam servare & in tuto collocare. Tu verò, qui, ut illam perderes, tanta fecisti ac pertulisti, viribùs omnino concides, si aliquid illâ dignum moliaris? Expergiscere igitur è letargo tam pernicioso, & vitam inchoa Fide tua dignam, & cuncta cætera tua negotia iocum reputa, si cum isthoc comparentur, quod solum maximi interest: *Unum est necessarium.*

Luc. 10. v. 42. Ecce! iam tempus illuxit magnam hanc veritatem in opus ipsum reducendi. Quis novit, annon hæc solitudo sit medium illud, quod ab æterno elegit Dominus ad obtinendam per illud salutem tuam? Quis novit, annon illi affixa sit Prædestinatio tua? Cogita, solam animæ iacturam esse irreparabilem; & hæc si aliquando sit perditâ, non satis longam fore æternitatem integram pro deplorando hoc errore, & agenda de illo pœnitentia. Et erit adhuc possibile, ut isthæc cogitatio, quæ Deserta & eremos Anachoretis olim implevit, hodie verò Asceteria sacra Religio-

giosis implere pergit, penes te valere tantum nequeat, ut hebdomadam unicam volentî libentique animô considerandæ huic veritati impendas? Ingens igitur in te excita desiderium, fructum inde reportandi; statue, cum omni te diligentia Meditationibus, Lektionî sacræ, & Examinibus, quæ tibi proponentur, applicare; cogitationes omnes, ad hocce negotium non pertinentes, ex animo tuo proscribe; solitudinem tuam cum omni rigore custodi; tentationes tuas omnes Patri tuo spirituali sincerè explica; Sanctos aliquos Patronos elige, quibus te sæpius commendabis; ac denique, si forsan per infortunium graviorî peccatô contaminatus esses, cura, ut per accuratam homologesin ab illo te liberares, atque ita omnium maximum Gratiarum Divinarum obstaculum removeas. Nulla huiusmodi diligentia vel est nimia vel superflua, ut ne pretiosi dies isti fructu vacui & inanes abeant; nam, licet Gratia à bonorum omnium Largitore Deo venire debeat, ille nihilominus, postquam semel suâ nos gratiâ prævenit, dona

bona sua pro nostræ ad ea recipienda dispositionis mensura conferre solet: *Convertimini ad me, & ego convertar ad vos, dicit Dominus Exercituum. Zach. 1. v. 3.*

Sacrorum Exercitiorum

Dies Prima.

Meditatio Prima.

De fine hominis.

C*reatus est homo ad hunc finem, ut Dominum Deum laudet, ac revereatur, ei que serviens tandem salvus fiat. S. Ignat. in Medit. fundam.*

I. Considera in allatis modò S. Ignatii verbis altitudinem ultimi finis tui, illius consequendi grave momentum, & ingentem in eo perdendo miseriam. Et primò quidem considera *Altitudinem* finis tui. Non intrâsti hunc mundum casu fortuito, sed in eo es collocatus ab infinitæ sapientiæ Domino, qui te ex abyssu nihili, in quo per integram

D tem:

temporis æternitatem jacuisti, in hanc lucem protrahere non potuit, nisi ad finem aliquem hac ipsa sua sapientia dignum. Hic autem finis non alius est, quàm ut illi in præsentì hac vita servias, illóque in futura per ævum omne fruaris. An percipere poteris aliquid sublimius? aliquid magis novum? sublimius certè nihil, cùm nec in cœlis Angeli, nec Sancti in hoc orbe, neque Sanctissima Virgo Dei Mater, neque sacratissima ipsius Jesu Christi humanitas finem nobiliorem habeant, aut habere possint, quàm ut in hac vita Creatoris sui gloriæ serviant, in æternitate verò gloriam ab illo referant immortalem. Et nihilominus hæc tibi veritas videtur esse novissima; dum opera tua, quæ ad finem adeò sublimem dirigere debebas, ad lutum usque depressisti; *Homo, cùm in honore esset, non intellexit; comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis. Psalm. 48. v. 13.* Dicere vult Propheta, quòd homo, cùm esset in sublimi admodum loco constitutus, & quàm fieri poterat, summè exaltatus, id tamen non agnoverit, sed ratione sua

sua abusus, similem se jumentis præstiterit, & illorum in morem fuerit operatus. Tu porrò es homo iste, neque alius est tui locò, qui ab infinita potentia creatus, ab infinita sapientia ad negotiorum omnium nobilissimum destinatus, incomparabilem finis istius altitudinem non agnovisti, vel saltem rem tuam sic egisti, veluti illam non agnosceres; atque adeò, cùm vitam Angelis similem vivere debuisses, vixisti vitam, brutis animalibus similem, nec illis quibuscunque, sed maximè stupidis, & quæ omnium minimè futura prospiciunt, cogitando solummodo de præsentibus, & temporalia præhabendo cœlestibus ac æternis. Retrorsum te aliquantùm converte, & intuere vitam tuam præteritam; quandònam in illa pro scopo tibi proposuisti servire Deo tuo, téque idoneum reddere ad fruendum illo per totam æternitatem? Numquid voluisti potius, ut Deus hic omnipotens quodammodo serviret tibi ad perversas cupiditates tuas, cùm viveres pro tuo libitu, veluti si creatus esses à te ipso, & in hunc mundum in-

gressus fuisses eam duntaxat ob causam, ut gratificareris tuis sensibus, & corpori tuo satisfaceres. Nemo unus profectò, qui vitæ ac morum tuorum tenorem considerat, sibi unquam persuadere poterit, te ad reddendam Creatori tuo gloriam fuisse conditum; cum de omnibus negotiis aliis frequentius cogites, quàm de isto, & contra hunc ipsum finem agas quotidie, ac videaris, cælum ac Deum ipsum habere pro nihilo. An verò existimas, hominem illum, qui ex omnibus aliis eligeretur ad serviendum magno alicui Regi, eo fine, ut suo tempore fieret illius in Regno socius, huic suæ sorti renunciaturum, ob viles aliquas, & nullius momenti reculas, quales illæ sunt, quarum causâ tu ipse Deo Majestatis infinitæ servire negligis, & regni æterni societate excidendi periculo te exponis? Et quamdiu tandem hæc ingens tua durabit stoliditas, hæc enormis intemperantia? Si modò non erubescis, magis certè quàm unquam aliàs jumentis ac brutis te similem probas, utpote quæ verecundiæ capacia non sunt; atque si
non-

nondum emendare vitam tuam constituis, mereris sanè, ut numquam amplius ad cor loquatur tibi Dominus, sed mori te sinat in stercore tuo. Precare igitur à Deo veniam ob perversum tuum cum Illo agendi modum; demitte te in profundum usque nihilum tuum; agnosce supremum illud dominium, quod in te semper obtinet Deus, vî cuius nec oculus justè convertere, nec passum unum progredi potes contra ipsius sanctissimam voluntatem. Fate-re, neutiquam te mereri, ut Creaturæ tibi deserviant, cum tu ipse & illarum & tuo Domino non servieris, sed in hanc usque diem non solum servus sueris otiosus & inutilis, sed & rebellis Domino & Creatori tuo. Gratias illi age, quòd te tamdiu toleraverit, etiamsi Divinæ ipsius Gloriæ tantopere obstiteris, ac suppliciter illum roga, ut, cum omne malum tuum inde provenerit, quòd finem tuum ignoraveris, gratiam tibi tribuat, qua illum rite & nunc & in futurum valeas comprehendere: *Notum fac mihi, Domine, finem meum. Psalm.* 38. v. 5.

II. Considera finis tui consequendi *grave momentum*. Si ideam illam ac propositum assequaris, quod in te creando sibi præfixit Deus, illique fideliter servias, quis erit te felicior, cum in hac vita sis perpetua fruiturus animi tranquillitate, in altera verò salutem sis adepturus æternam? Atque adeò tam magna erit felicitas tua, ut, si Deus millies mille mundos, unum semper altero pulchriorem produxisset, illósque simul omnes tibi dono dedisset, ingens tamen adeò ac regium verè donum nihil consideratione dignum adjiceret felicitati ac beatitudini tuæ. *Justus vitâ vivet, ait Dominus Deus. Ezech. 18. v. 9.* Quasi diceret: Justus vitâ divinâ vivet; vivet eodem ipso bono, quo ipse adeò Deus vivit; ita quidem, ut illud ipsum obiectum infinitum, quod per æternitatem universam increatum Supremi Entis ac Numinis intellectum admiratione suspensum tenuit, tuum quoque intellectum per universam æternitatem in admirationem pariter sit rapturum; & illud ipsum gaudium, quod per æternitatem omnem

cor

cor summi Boni plenissimè satiavit, tuum pariter cor per omnem æternitatem sit plenissimè satiaturum. Tu corpus tuum tantâ benevolentîâ prosequi soles, & illius gratiâ omnia illa bona plurimùm amare, quæ sensibûs tuis percipis; iam imaginare tibi aliquantùm, quòd per annos mille protrahenda tibi sit vita in perpetua corporis sanitate, quin experiri debeas ullum diversarum anni partium intemperiem, multò minùs ullius morbi incommoda; quòd unâ tam excellenti perfectâque corporis tui pulchritudine sis radiaturus, ut in tui amorem sis rapturus illos omnes, quicumque te conspexerint; quòd tanta sis potiturus agilitate, ut fulmine velocius in ictu oculi ab uno cælorum polo ad alterum absque ulla fâtigatone transferre te queas; idque inter dies semper serenos, cum animo numquam non tranquillo, cum pace & lætitia cordis numquam perturbabili, semper in divitiarum abundantia, semper excellens sapientiâ, semper in honore & existimatione summa; annon ad obtinendam huiusmodi vitam, millenâs annis cura-

turam, laborem aliquem in te suscipere etiam difficilem, aut negotium aliquod momenti gravioris? Et tamen æquali, imò & minori labore, observando duntaxat Legem Domini, vivendo vitam Christiani, quin & hominis tantum, obtinere potes vitam multò feliciorē, nec paucis solummodo seculis duraturam, sed per omnem adeò æternitatem; nec tamen hæc tibi arridet conditio? Deus ipse vult esse merces tua, si tibi libeat parum aliquid tolerare; nec id tibi sufficit? Nullum illi exiguum adeò præstabis obsequium, si tamen sis illius amicus, quod Ille remunerari tibi non velit, non solum suis rebus ac divitiis, sed & semetipso toto: *Ego merces tua magna nimis. Gen. 15. v. 1.* Et nihilominus nondum seriò statuis, tantæ felicitatis consequendæ securam inire viam? Damnati singuli maximum sibi favorem oblatum crederent, si viâ uncis & novaculis acutis instratâ ad cælum immigrare, in eoque non nisi momentum unicum persistere possent: & tu, qui ibidem degere potes æternum, illuc immigrare non voles,
non

non dico, per novaculas & vulnera, sed ne quidem per nullius fere momenti laborem? Quî fieri potest, obsecro, ut eò devenire quis possit, quin se non fide solum destitutum, sed & mente omnino captum ostendat? Pro comparando huius mundi regno, quod denique non est nisi splendida servitus, tot impenduntur cogitationes, tot instituuntur consilia, tot cuduntur occultæ machinationes, tot exhauriuntur thesauri, perduntur tot hominum vitæ, nulli labori parcitur, nullis sumptibus: & tamen quantò æquius foret, ut nulli tu labori, nullis impensis parceres, ad obtinendum imperium, quod in cælo numquam habiturum est finem? Et quid tandem exigit Deus, ut tibi hoc donet imperium? an aliud exigit, quàm ut vitam agas rationi consentaneam? quàm ut ipsi obedias in rebus, divinâ ipsius gratiâ juvante, tam facilibus? ut eum ipsi honorem habeas, quem tu ipse haberi tibi vis à subditorum tuorum quolibet? Atque ut modicum hoc illi præstare non debeas, justum & æquum existimas, abdicare te in perpetuum

sempiterna & immensa beatitudine? Rubore suffundere, quòd illâ te graviter peccandô sæpenumero abdicaveris; tuæ te stoliditatis accusa in omnium Sancto-
rum præsentia, qui, ut salvi evaderent, tanta egerunt, & tanta pertulerunt; roga Deum humillimè pro obtinenda præteritorum venia, & ubere auxilio ad emendandam in posterum vitam.

III. Considera in eodem hoc fine perdendo *Misèriam*. Quis te infelici-
or, si Deo non servias, & animæ tuæ salutem non obtineas? In hac vi-
ta circumferes in corde tuo integrum angustiarum ac remorsuum mare; in altera verò incides & mergèris in mare flammarum æternarum. Infelicem in hoc casu Patrem, qui te genuit, quia te protulit Reprobum, ac dæmonum in abyssò focium! Misèram Matrem, quæ in hanc te lucem edidit, quia in lucem edidit abortum Avernalem! Maledictam diem illam, quæ in hunc te mundum admisit, quia inimicum admisit æternum Dei! O quantò tibi fuisset meliùs, si in tuo semper nihilo reman-
sisses potius, quàm quòd nascendo
in-

inter homines , tuâmet culpâ inferni sis factus titio , cùm tamen adeò facile pulcherrimi instar fideris lucere potuisses in cœlo ! Quid tibi proderit , ad dies aliquot pauculos totis viribûs indignam aliquam à Creaturis captâsse voluptatulam ? Quid tibi proderit , injustè corrasisse modicum aliquid pecuniæ ? Quid proderit , in aliquo terræ angulo , qualis est patria tua , existimationis ac nominis aliquid obtinuisse ? *Quid prodest homini , si mundum universum lucretur , animæ verò suæ detrimentum patiatur ? Matth. 16. v. 26.* Si tuum aliquando finem perdideris , bonum omne per totam æternitatem perdidisti , & invenisti malum omne , per totam æternitatem tolerandum. Quis hominum foret adeò stolidus , ut acceptaret omnes totius mundi voluptates , si postmodum pro supplicio per diem integrum persistere deberet in accenso rogo ? Et tu prudentem te arbitraris , dum ob nihilum te ipsum constituis reum pœnæ sinè comparatione maioris , sive dolores , sive diuturnitatem spectes. Expergiscere tandem igitur , & animad-

ver-

verte, te duas inter æternitates constitutum, quas inter nullum tibi superest medium: aut semper vivendum in cœlo inter delicias omnes, aut semper arandum in inferno inter omnes desperationes! An ergo existimas, tuam hanc necessitatem, in qua te constitutum vides, esse levis momenti negotium? Et nihilominus inter cætera cuncta negotia hoc illud est, quod plùs omnibùs reliquìs neglexisti, licèt re ipsa unicum sit, ac summum, salus nempe animæ tuæ. Quis novit, quoties te periculo exposueris, perdendi in perpetuum Æternitatem beatam, quæ te expectat, téque præcipitandi in illam Æternitatem infelicem, quam tibi minatur Deus? Quid merebitur tandem aliud, qui nihili æstimat, sive perdat, sive lucretur Deum, quàm ut & illum nihili faciat Deus? Et tamen Deus optimus etiamnum tibi tempus indulget corrigendi errorem tuum, & in tuto collocandi salutem tuam. Itaque ex animo detestare præteritas vitæ tuæ iniquitates, & præcipuè tempus adeò pretiosum, tam leviter Vanitatibus impensum. Gratias age

age Deo, quòd ad pœnitentiam te expectaverit, & propone, quocunque tandem impendio satagere de consequendo ultimo fine tuo, ingentis instar faxi, quod id omne conterit, quidquid illi fit obvium, & ab obtinendo centro vult illud impedire. Simul precare Deum, ut, quoniam tibi significavit, eum, qui animæ salutem quærit, corporis castigationi se debere impendere, gratiam tibi tribuat, ut corpus castigando, animæ tuæ salutem promovere valeas.

Meditatio Secunda

Pro Die Prima.

*De Mediis consequendi finem
ultimum.*

Reliqua verò, supra terram sita,
creata sunt hominis ipsius causa,
ut eum ad finem creationis suæ prosequendum juvent, unde sequitur, utendum illis, vel abstinendum, quatenus
ad

ad prosecutionem finis vel conferunt, vel obsunt. S. Ignat. in Medit. fundam.

I. Considera ingentem *Mediorum* copiam, de quibus tibi prospexit Deus pro obtinendo ultimo fine tuo, simulque demonstravit, quantum desideret, æternum te beatum reddere. Media isthæc sunt primò Bona fortunæ, & externa, divitiæ, honores, felicitas temporaria; secundò Bona naturæ, ingenium, prudentia, sensuum tuorum ac membrorum integritas; tertiò Bona supernaturalia, illustrationes animi, boni motus cordis, gratia sanctificans, dona Sancti Spiritûs, virtutes, Sacramenta, Conciones, Libri sacri, exempla Sanctorum, instructiones Confessorum, pax & remorsus conscientiæ; Angelorum custodia, ac Deus ipse, qui ad obtinendum finem tuum ultimum per Creaturas suas te adiuvisse neutiquam contentus, in propria sua Persona salutem tuam promoturus, è cœlo descendit, & tui causâ hominem induit, & ex ultimo fine, qui ipsèmet est, voluit quodammodo fieri medium,
non

non solum verbis & exemplo suo, sed & sanguine & vitâ suâ, nullisque pepercit sumptibus, ut liberam tibi viam ad cœlum pergenti panderet. O quantum igitur tuâ debebit interesse, servire Deo in isthoc mundo, & eodem æternum frui in altero, dum in hunc ipsum finem non modò Creaturas suas omnes impendit, etiam illas, quæ in cœlo sunt, nobilissimas, sed & suâmmet Divinissimam Personam, itinera sua, sudores suos, opprobria sua, suam paupertatem, suam mortem, & immensum Meritorum suorum thesaurum, tibi hæreditatis nomine relictum: *Omnia vestra sunt*, inquit S. Paulus; *vos autem Christi*. 1. Cor. 3. v. 23. & 24. Si proinde per summam tuam infelicitatem perdas animam tuam, cuinam imputari debebit culpa? Excusationem profectò nullam invenies, cum ostensurus sit tibi Dominus, quòd pro te fecerit omnia: *Quid est, quod debui ultra facere vineæ meæ, & non feci ei?* Isa. 5. v. 4. Admirare igitur ingentem Domini erga te bonitatem; gratias illi age ex intimo corde; erubescere, quòd multò minùs egeris pro
con-

consequendo Deo tuo, quàm pro consequendis creatis ac nullius momenti bonis. Humillimè pete veniam irrogatæ Ipsi injuriæ, dum nullam Ipsius habuisti curam; & unà hanc illum roga gratiam, ut hæ veritates indubitatæ ex animo tibi numquam ampliùs elabantur, sed in omnibus tuis orationibus te dirigant.

II. Considera *Abusum*, quo in hanc usque diem hæc media perdidisti. Quomodo enim hætenus usus es donis Gratiae? Quis novit, annon causam desumpseris liberius offendendi Deum ex ipsius luminibus, quibûs tibi fides aperuit Bonitatem ac patientiam Dei in toleranda tua malitia? annon spes veniæ te permoverit ad cumulandas injurias, easque tu parùm curaveris ob promptum adeò remedium, quod tibi præsto erat in pœnitentiæ Sacramento? Id certè verum est, quòd incassum receperis tot auxilia gratiæ tum externa, quibus multi alii peccatores summa cum diligentia respondissent, si ipsis illa fuissent suppeditata: *Si in Tyro & Sidone factæ essent virtutes, quæ factæ sunt*
in

*in vobis, olim in cilicio & in cinere
pœnitentiam egissent. Matth. 11. v.*

12. Multò dein magis abusus fuisti
bonis naturæ, ac fortunæ, dum crea-
turas, quæ servire tibi debuerant pro
scala, qua in altum ascenderes ad Deum,
convertisti in murum intergerinum,
Deum inter ac te; quin etiam in arma
hostilia, quibûs Deum ipsum impete-
res; dum aliud non cogitasti, quàm ut
tuis satisfaceres sensibus, cum injuria
licèt ac contemptu summi Benefactoris
tui. Hóccine est servire Deo? Hoc
potiùs est desiderare, ut Ille serviat tibi,
& quidem contra seipsum, ut suppeditet
tibi vires & auxilia, quibûs abuti pos-
sis pro tuo libitu: *Servire me fecisti
in peccatis tuis. Isa. 43. v. 24.* Et
quamdiu tandem durabit hoc prælium
te inter ac Deum? quamdiu Deus per-
get suppeditare tibi media salutis tuæ;
tu verò perges eadem adhibere contra
Illius honorem, & contra tuam ipsius
salutem? quamdiu perget Deus tibi tanta
præstare bona, tu verò perges Illi red-
dere totidem mala? O te miserum, cùm
propediem debebis horum omnium

E

red-

reddere rationem, & quando Deus illa, quæ in tuum tibi commodum præstitit, cum iis comparabit, quæ in suum tu dedecus & ignominiam commisisti! Jam nunc rationes tuas cum tuo Servatore compone, antequam illas ineat tuus Judex. Erubescere de summè ingrato adversus Illum animo tuo; obstupesce prodigentiam tuam in projiciendis tantis thesauris, plena manu in te congestis, ut dives æternum fieres! Detestare miseram tuam vitam, quam in hanc usque diem tam inconsultè duxisti, veluti Deus non esset, cui servire, quo frui æternum posses; sed tu solus Mundi Dominus fores. Propone, nil aliud deinceps quærere, quàm Deo soli placere, & certam reddere salutem tuam; ac denique gratiam à Deo pete, ut ingens hoc consequendæ salutis tuæ negotium animò tam seriò, tantæque cum efficacia geras, quantam illud suo jure desiderat.

III. Considera *Emendationem*, quam iste mediorum abusus à te requirit. Hæc emendatio in eo versatur, ut media pro mediis, non verò pro tuo fine habeas, id est, non aliter iis afficiaris, nisi quan-

tum tibi profunt ad obtinendum finem desideratum. Propterea creaturas omnes in tres classes divide; earum aliquæ semper ad finem ultimum profunt; tales sunt omnia gratiæ dona, Sacramenta, opera pietatis; has magnô numerô debes adhibere, iisque summa cum diligentia uti, cum isthæc media sint adeò pretiosa, ut anima damnata unicam iis utendi occasionem, toties à te neglectam, perlibenter sibi compararet, etiamsi ipsa sola tolerare deberet per millies mille Secula totius inferni mala & tormenta simul omnia. Creaturarum aliæ sunt, quæ obtinendo ultimo fini semper obsunt, quia semper coniunctæ sunt peccato, utpote prohibitæ per legem Dei; istas à te rescindere debes penitus, ab iisque toto animo abhorrere, utpote divinæ Gloriæ tuæque felicitatis inimicis. Sunt demum & aliæ, quæ nonnunquam ad assequendum finem tuum te juvant, interdum verò etiam obsunt; circa has autem emendatio tua ita se geret, ut cor tuum in perfecto quodam æquilibrio constituas, adeò, ut non ad unam magis quàm

ad alteram se inclinet, nisi quantum creatura illa plùs minúsve te juvat ad obtinendum Deum & ultimum finem tuum. Itaque nisi velis admittere imprudentiam omnium maximam, sanitatem infirmitati, paupertatem divitiis, honorem infamiæ, vitam morti præferre non debes, nisi quantum illud præ altero te ad felicem æternitatem promovet. Quæ consecutio certior? Viator non viam quærit amœniorem, sed breviorē, quæ rectà illum ducit ad patriam; Nauta non desiderat ventos placidos, sed illos, qui navem citissimè ac securissimè in portum invehunt; Ægrotus non petit medicinam dulciorem, sed tollendæ suæ infirmitati magis idoneam. An ergo in solo salutis negotio inversus ordo tenendus est? An instar alicujus boni amanda est illa sanitas, illa commoditas, illa dignitas, illa voluptas, quæ inimica est animæ, illique noxia? An igitur & tu tam cæcus eris in posterum, ut fallacem adèò balancem adhibeas, & bonum tibi iudices id, quod te retardat ac impedit à consequendo summo Bono?

no? Hoc nimirum est mutare rerum
Voces ac nomina, & malum nominare
bonum, & bonum malum: *Væ, qui
dicitis malum bonum, & bonum ma-
lum! Isa. 4. v. 20.* Expergiscere igi-
tur tandem aliquando ex lethali hoc
somno, & statue tendere ad finem tuum
ultimum totis animi tui viribus, omnia
superare obstacula, nec umquam subsi-
stere, dum illum assequaris; non aliter
ac solet fluvijs, qui neque riparum
amœnitate allicitur, nec obiectis agge-
ribus retardari se finit, nec requiescit
aliquando, dum suo se mari coniungat.
Quid proin agunt in corde tuo affectus
illi malè ordinati erga creaturas? Re-
scinde illos omnes è corde tuo, etiam-
si tibi adhuc tam cari fuerint ac oculi tui
pupillæ: *Si oculus tuus scandalizat te,
erue eum, & projice abs te. Matth.*
5. v. 29. Quid agunt tot oblecta-
menta, tot negotia, quæ tibi surri-
piunt tempus, cogitandi de negotio
salutis tuæ? Abscinde omnia, quæcum-
que sunt nimia, etiamsi tam cara tibi
fuerint, ac dextera tua: *Si dextera
manus tua scandalizat te, abscide eam,*

Et projice abs te. ibid. v. 30. Quid agunt tot in animo tuo fuscitatæ ex aliorum factis, ad te non pertinentibus, turbæ? Rescinde isthæc omnia, & ejice ex corde tuo; *Si autem pes tuus scandalizat te, abscinde eum, Et projice abs te. Matth. 18. v. 8.* An agi putas de re exigua, dum agitur de perdenda, vel consequenda in omnem æternitatem immensa felicitate, & possessione infiniti Dei? An potest aliquando cedere in nostrum commodum, si cælo renuntiemus pro obtinenda terra? Creatori pro creaturis? Bonis sempiternis pro momentaneis & imaginariis voluptatibus? Detestare igitur obliquas illas vias, quas adhuc trivisti; statue, omnia tua desideria impendere spebus æternæ felicitatis, quæ te exspectat; roga Dominum, ut, quemadmodum Ipse te unicè creavit propter se, ita tibi largiatur gratiam, ut & tu propter Ipsum unicè vivas, & illud sit unicum negotium tuum, quod unicum est bonum tuum.

Examen

Pro Prima Die.

De Desiderio servandi animam.

I. Examina desiderium, quod habes, servandi animam tuam. In magnis ac difficilibus negotiis eodem passu ambulant ac procedunt desiderium, & eventus suscepti negotii; nam alioqui non superantur obstacula, quæ interveniunt.

II. Examina qualitates istius Desiderii. 1. Debet illud esse *efficax*, quod te ad bene agendum permoveat; quia voluntas dimidiata & imperfecta, quæ sine effectu manet, invenitur in peccatoribus omnibus, eâque, ut dici solet, plenus est infernus. 2. Debet esse *summum*; quod enim foret hoc probum, si negotium, possibile negotiorum omnium gravissimum, languidè solum desideraretur? si, dum bona præsentia, quæ tam citò transeunt, tanto cum

ardore desiderantur, Bona æternitatis desiderio non nisi languido digna crederentur? 3. Debet hoc Desiderium esse *unicum*; volo dicere, non desideranda est præterea ulla res alia, quæ salutis tuæ sit contraria, & reliqua omnia non aliter sunt desideranda, quàm si salutis tuæ sint proficua.

III. Examina *Originem* languoris ac tepiditatis circa tuum hoc desiderium; quæ inde scaturit, quòd salutis tuæ negotium credas esse negotium, quod facile sit successurum. At hæc securitas, cum sit negligentiae ac socordiae mater, auctorem non habet nisi dæmonem. Sed profecto verba & vita Sanctorum, ac multò magis Doctrina & Vita Christi cogunt nos judicare & credere, difficilem esse salutem nostram, ac proinde ad eam obtinendam debere nos impendere magnam diligentiam, assidue de illa cogitare, & reliqua omnia nihili facere. Monstruosa sanè res est, videre, quòd Christianorum plerique tam parùm sibi timeant, cum tamen Servator noster apertè denuntiet, vix hominem justum fore servandum: *Justus vix*

vix salvabitur. 1. *Pet.* 4. v. 18. exiguum esse numerum Electorum: *Pauci electi.* *Matth.* 20. v. 16. arctam esse ad cœlum viam, & angustam cœli portam; paucos esse, qui viam illam teneant; paucos item, qui per portam illam ingrediantur: *Quàm angusta porta, & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam.* *Matth.* 7. v. 14. Horribilis isthæc audacia in periculo tam formidando oriri perfectò non potest, nisi à miseranda & horribili cœcitate.

IV. Examina te, quænam adhibeas *Media* ad obtinendam salutem tuam, quænam opera, non aliunde debita, adiungere soleas, ut tantò certior reddas salutem tuam; an verò hæc omnia reserves in futurum, quando nimirum identidem magis crescet difficultas bene agendi ob roboratam ac inveteratam malam consuetudinem; vel an isthæc omnia differas in ipsam adeò mortis horam, tam incertam, & tot plerumque difficultatibûs impeditam. Profectò si Christus Jesus arbitrio nostro reliquisset & tempus & gratiam nos con-

vertendi, non possemus neque tempus illud, neque gratiam adeò nobis certò promittere, & tanta cum securitate, quanta nobis hæc eadem promittimus, quando sunt tam dubia & incerta.

V. Examina, quibus te *periculis* perdendi animam tuam exponas. 2. An occasiones etiam inquiras abjiciendi paradisum, cum illas potius vitare deberes ac fugere. 3. An certum habeas, diutius permanere in statu peccati mortalis, cum timere potius deberes, vel semel duntaxat in hoc statu concedere cubitum; itaque semper vivas, velut anima tua foret anima bestiae, aut esset anima jurati inimici tui.

VI. Examina, quænam *impedimenta* remove debeas, ut magis certam securamque reddas salutem tuam; an fortè amicitiam aliquam, an quoddam negotium; an aliquod oblectamentum. In universum loquendo, grande salutis impedimentum est superbia, & vita voluptatibus dedita; quia superbia impedit ac retardat gratiam, vita verò mol-
lis

lis hominem impedit, ne respondeat gratiæ, néve operetur cum illa.

VII. Examina, an habeas in corde tuo *Dictamina quædam saluti animæ penitus opposita*, qualia forent ista; Deum esse bonum, proinde peccari posse sine timore, cum nobis condoleat; posse quemlibet vivere pro fuomet arbitrato, dum se postea in pœnitentiæ tribunali reum agat; nisi vindictam capias, nullum tibi habendum esse honorem; si modò jucundos ac hilares dies non agas, dum juventâ flores, nullum deinceps tibi fore tempus eosdem agendi; & alia his similia, Evangelio prorsus opposita. Atque hæc omnia non sunt nisi fraudes, & quàm maximè timenda; si enim sola voluntas est corrupta, corrigere illam poterit intellectus; at si corruptus est intellectus, quod illi corrigendo supererit remedium? Si princeps horologii rota sistatur, quænam alia suum prosequetur cursum & officium?

Agnosce defectus tuos in tanti momenti negotio; perpende rationes, quæ movere te debent ad eos emendandos,

dos, uti dictum est in libelli hujus initio in Instructione de Examine. Denique roga Deum, ut, cum ipse tanta fecerit, ut te servaret, tu ipse, quantum in te est, salutem tuam ne impedias; sed tuum quoque conatum adhibeas, tanto cum animi ardore, quantum meretur anima, quæ est tua, est unica, est immortalis.

Meditatio Tertia.

Pro Prima Die.

De Gravitate peccati Mortalis.

I. Considera, quòd alicujus injuriæ gravitas metienda sit ex tribus hisce capitibus, nimirum ex conditione, offensi, & offendentis, & ex qualitate offensæ. Proinde considera, quòd *Offensus* per lethale peccatum sit ipse Deus, id est, Dominus erga te infinitè bonus in seipso. Quid boni aliquando habuisti sinè Deo, cum sinè Illo ne qui-

quidem fuisses possibilis? Peccando igitur offendisti Creatorem tuum, finè quo in hunc mundum non venisses umquam; offendisti Conservatorem tuum, finè quo in hoc mundo ne uno quidem momento perdurâsses; offendisti Redemptorem tuum, finè quo æternum perîsses, & qui tibi sua morte, ignomi- niis & doloribûs plena, æternam cœli beatitudinem comparavit. Offendisti insuper Dominum adedò in semetipso bonum, ut dæmones, qui tamen in inferno tantò illum odiò prosequuntur, si apertam illius faciem intueri possent, omnes & singuli illum necessariò cogerentur amare, & quidem amore longè maiori, quam foret illud odium, quo in illum simul omnes ad id usque tempus ferebantur; quin &, si illis hic Dei amor insuper constare deberet novò pœnarum infernò, eorum quilibet novum hunc infernum subiret ac perferret hilariter, ut magis Deum amaret, & ne illi vel minimùm displiceret; pleno simul ore faterentur omnes, omnia hæc amoris signa, si comparentur excellentiæ, qua Bonum infinitum amari mere-
tur,

tur, esse omnino ac penitus nihil. Hic igitur est ille Dominus, quem offendisti; vel, ut loquar melius, non est hic ille Dominus, quem offendisti; hic enim Dominus est Ens infinite perfectius, & omni cogitatione tua, imò & cogitationibus omnibus supremarum etiam Intelligentiarum cœli sublimius. An potes igitur hæc omnia credere fide divina, & interim præ dolore non emori, si reminiscaris, quòd immensam hanc Bonitatem non modò non amaveris, sed insuper peccando habueris ut inimicam, & nuntium illi remiseris in perpetuum; cùm modus tibi nullus amplius superesset divinam hanc restaurandi amicitiam, & emendandi errorem tuum. Nunc saltem, cùm suâ te gratiâ præveniat Deus, detestare culpam tuam, ut malorum omnium summum, utpote malum, quod ad ipsûmet Deum attinet; age Illi gratias pro patientia tam diuturna, quam in te sustinendo exercuit; fatere coram universa cœli curia horribilem prodicionem tuam, quam adversus Dominum tuum es machinatus, factus velut alter, multòque peior diabolus,

lus, ac illius in culpa socius, licèt illo naturâ longè inferior. Confirma proposita tua, potius perdendi mille vitas, quàm denuo Magno huic Domino rebellis esse; eúmque roga, ut suam tibi exhibeat bonitatem, & tuum tibi cor immutet penitus, illúdque sibi totum retineat & conservet.

II. Considera qualitatem *Offense*, quæ Deo per mortale peccatum irrogatur. Siquidem illa est injuria summè horribilis, quæ continet contemptum Dei maximum, & summam in eum crudelitatem. Continet illa maximum Dei contemptum; cùm enim ex una quidem parte concurreret Voluntas Dei, & altissimæ illius Maiestatis beneplacitum, ex altera verò parte voluntas tua, & malæ ordinatæ affectionis tuæ animalis oblectatio, dum ausus es peccare, voluntati Divinæ voluntatem tuam prætulisti, & in corde tuo iniquissimam hanc statuisti sententiam, melius tibi esse, non obedire Creatori, ut tibi ipsi satisfacere queas, &, quamvis tibi Deus adhibita omni Autoritate sua imperaret; quamvis adhibita omni sua Potentia tibi minaretur;

retur; quamvis adhibita omni sua bonitate te invitaret ac alliceret; nihil tamen hīs omnibūs commotus, tuæ cupiditatis explendæ desiderium plūs ipso Deo apud te valere, re ipsa docuisti: *Projectisti me post corpus tuum.* 3. Reg. 14. v. 9. Eodem modo peccatum tuum summam continet in Deum crudelitatem, quia directè collimat ad illum offendendum, quin etiam, si modò foret possibile, ad illum penitus destruendum, ac redigendum in nihilum, perturbando immensam illam felicitatem, sinè qua Deus non posset manere Deus. Unde, sicut Caritas eius est indolis, ut, si Deus non possideret bonum illud, quod possidet, id ei Caritas impertiretur; ita peccatum, Caritati in omnibus oppositum, tantæ est malitiæ, ut, si Deus perdere posset bonum, quod habet, id ei tolleretur peccatum. Vide igitur, quid egeris peccando: irrogasti Deo malum illud omne, quod irrogare illi potest ulla creatura; nimirum obedientiam illi denegasti, eumque despexisti; &, quod amplius est, quòd illum in nihilum non redegeris, non
tuæ

tuæ perversitati ac malitiæ defuit, sed
divinæ ipsius Perfectioni debetur, quæ
intrinseci mali non est capax. Tu
proinde hoc atrox & horribile facinus
attentâsti; atque ita in eo te statu con-
stituiſti, quem Deus æternùm abhorre-
bit, quin illum aliquando possit ex ocu-
lis amittere, vel sinè horrore aspicere,
aut illi se non opponere cum infinitis ac
omnibus Perfectionibus suis. Quam
igitur pœnam merebitur, qui facinus
hoc est ausus? Et tu, quid tandem odi-
ſti, si non odisti peccatum tuum? Tam
necessariò Deus illud odit, ut, si illud
odisse desineret, desineret esse Deus;
& tu propterea tam parùm es sollicitus,
ut nec illud te admisſiſſe horreas, nec
te terreat periculum, in eandem hanc
abyſſum denuo incidendi? *Numquid
parva est fornicatio tua? Ezech 16. v.
20.* Demitte te igitur in profundum
iniquitatis tuæ, tibi que desidera lachry-
marum mare, ut prodiones tuas, quas
adversùs Dominum tuum machinatus
es, dignè deplorare valeas; pete mil-
lies ab eo veniam, eùmque roga, ut
bona reddere dignetur ei, qui Ipſi tot
F intu-

intulit mala, & idcirco tibi prius vitam eripiat, quàm te denuo peccatum ul- lum admittere sinat.

III. Considera conditionem *Offen- dentis*, quæ injuriæ mensuram implet. Offendens tu ipse es, & idcirco, ut vilitatem tuam intelligas, considera te primùm corpore tenus, quod nunc qui- dem est vas immunditiæ, & paulò antè minus erat, quàm formica, quia nihil omnino. Considera te iam animâ te- nus; plenus es ignorantia, fragilitate, malitia, imprudentia, & iniquitate; extrinsecus circumdatus es inimicis innu- meris, tam visibilibus, quàm invisibili- bus, tot tantisque tentationibus impul- sus ad lapsum, à tot tantisque malè or- dinatis affectionibus raptatus in profun- dum, suspensus supra peccatorum & pœnarum abyssum, in quam omnî mo- mento decideres, nisi idem ille Deus, quem offendisti, suâ te gratiâ retineret. Quanti igitur aestimare temetipsum de- bes, qui ex teipso ad aliud nihil vales, quàm ad peccandum, & perdendum teipsum? *Perditio tua, Israël, tan- tummodo in me auxilium tuum. Ose.*

13. v. 9. Quidquid ex rebus omnibus non est vel nihilum, vel peccatum, vel infernus, tuum non est, sed solius Dei. Si post hæc omnia justam adhuc tuæ vilitatis ideam concipere non valeas, compara te cum rebus aliis. Quid igitur es tu, si compareris cum hominibus omnibus, qui modò sunt in universo mundo? quid es, si compareris cum omnibus illis hominibus, qui aliquando fuerunt, ac futuri sunt deinceps usque ad finem mundi? quid es, si compareris cum omnibus Angelis, & omnibus in coelo Sanctis? Quis in tanta omnium multitudine invenire te posset? Quis ullam vel minimam tui rationem haberet? & quid huic immensæ multitudini deesset, si tu abesses? Deesset nimirum Entis alicujus atomum, quod tamen & ipsum tuum non est, sed Dei; judica dein, quid in absentia tua deesset universæ multitudini creaturarum omnium possibilem? Et tamen omnis hic creaturarum, non modò re ipsa jam existentium, sed possibilem cumulus, si compareretur Deo, est infinities minus, quàm sit pulveris granulum, toti Universo

comparatum: *Quasi pulvis exiguus.*
Iſa. 40. v. 15. Tu igitur, qui puncto entis minus es, & ex mera Dei gratia possides exiguum illud, quod habes; & in parvo illo totius Universi creati granulo stationem illam occupas, quàm habes inter omnes creaturas possibiles; tu, inquam, ausus es Divinæ voluntati resistere, ut viveres pro tuo genio? Tu, qui paulò antè nihil penitus fueras, irritare ausus Deum æternum, qui semper extiterat? Tu, qui propriis tuis viribus nec paleam potes de terra tollere, ausus es congredi cum Omnipotente Domino? Tu pauper & inops, qui ne spiritum quidem ducere ex te ipso potes, insurrexisti adversus Rerum omnium Dominum? Tu, qui totus, quantus es, merum es compositum ex Miserationibus divinis, tua sponte renunciasti Amicitiae Dei Altissimi? Itane agitur cum infinito Deo, & quidem à creatura tam misera, tot cummulata beneficiis? Quis, obsecro, fieri potuit, ut tanta patraveris mala? *Fecisti mala, & potuisti?* *Jerem. 3. v. 5.* Et quare tandem inductus es ad facien-

cienda tot mala? An fortè coactus aliqua necessitate? An ob aliquod ingens lucrum & commodum? Imò verò machinatus es, & perfecisti horribilem hanc proditionem ob res nihili, quæ modò non sunt; & bonum tibi foret, si numquam fuissent; & nihilominus putridum hoc stercus prætulisti immenso illi Perfectionum Oceano, qui Deus est! Quid, oro, dixerint Angeli de hac commutatione, à te instituta? quantum lætati fuerint dæmones, cùm te viderent sui sceleris socium? Et nunc quæ abyssus erit tam profunda, ut tuæ vilitati fatìs respondeat? Agnosce, qualis evaseris per peccata tua; detestare illa infinities; fatere coram Deo, te infernos mille fuisse promeritum; propone deinceps priùs millies mori, quàm ad peccandum redire; simul Deum ardentè roga, ut, cùm ipse suómet sanguine voluerit occidere peccatum, non sinat ampliùs, ut locum illi præbeas in corde tuo.

Meditatio quarta.

Pro Prima Die.

De Pœnis , peccato irrogatis.

I. **C**onsidera , quòd , sicut ex umbra metiri possumus corpora, ita ex pœnis, peccato irrogatis, metiri quodammodo possumus ipsius peccati malitiam; cùm pœna sit umbra peccati. Itaque considera primùm supplicium ac *pœnam Angelorum rebellium*; & in ea perpende, quem in modum Angeli primùm à Deo sint habiti, antequam peccârunt, & quomodo deinde sint habiti, postquam peccârunt. Fuerunt itaque creati in cœlo empyreo, ut Operum Divinorum primitiæ, repleti sapientiâ, instructi omnibûs naturæ & gratiæ dotibûs, purissimi Spiritus, summô dotati ingeniô, maximâ præditi potentiâ, ornati pulchritudine singulari, sancti per caritatem, omnesque virtutes cæteras, & jamjam vicini summæ
Bea-

Beatitudini, æternum duraturæ. At vero quomodo tantæ Creatoris sui munificentiae responderunt? Ingens illorum numerus Deo recusavit obedire, & arbitrii sui libertatem, sibi relictam ad serviendum Deo, seque ipsos Illi cum magno suo merito subjiciendos, contra Ipsius voluntatem impendit. Jam vide, quàm grande sit malum, ab ultimo suo fine recedere, & graviter peccare. Deus, ingrato hoc Angelorum animo & negatâ sibi obedientiâ offensus, eos simul omnes in inferni abyssum præcipitavit. Pœna hæc tres habuit summi horroris circumstantias, fuit enim subitanea, fuit universalis, fuitque summa. Fuit subitanea, quia ipsos obruit adhuc arma tenentes in manibus, suâ nimirum superbiâ etiamnum tumidos, quin illis daretur sive locus, sive tempus, sive auxilium ad agendam pœnitentiam; permissique sunt ruere, citius omni fulgure, de cœlo in ignem æternum. Fuit universalis, quia fuere tam multi, ut arborum folia superarent, nec paritum est vel uni. Si punitus esset solus Lucifer, aut saltem contentus fuisset Deus,

si decimus quisque, uti fieri solet apud seditiosos ac rebelles milites, ex ingenti illo Spirituum adeò sublimium exercitu ad pœnam vocatus fuisset, satis utique suam Deus manifestâset Justitiam ad conterrendos omnes homines, secundum naturam multò viliores Angelis. Quàm igitur fuit manifestum Justitiæ divinæ testimonium, quòd simul omnes condemnaverit ad ignem æternum, nulla habita ratione sive nobilitatis, sive scientiæ, sive numeri, sive bonorum, quæ post indultam ipsis pœnitentiam præstitissent, nec malorum, quæ in contumacia persistentes patraturi erant ! Fuit denique pœna hæc summa, quia rebelles hi spiritus perdiderunt omnia gratiæ dona, & in sua damnatione incurrerunt miseriam infinitam, absque ulla spe, inde aliquando evadendi. O ingens igitur odium, quo Deus noster fertur in peccatum ! Infecta hoc peccati veneno videre pulcherrima manuum suarum opera, & illa non modò non expurgare, sed omnia simul projicere in ignem sempiternum absque ullo remedio ! Quis non timebit

bit magnum hunc Dominum? quis Illum habere sibi volet inimicum? quis redire volet ad Illum offendendum?

Quis non timebit te? ô Rex Gentium!

Jerem. 10. v. 7. Compara nunc peccata tua cum peccato horum infelicitium Angelorum; & admirare diversam longè rationem, qua tecum est actum. Dæmones non nisi semel peccavêre; & tu toties ac toties: illi peccârunt sola cogitatione; & tu, quæ contra Dominum es machinatus, ipso etiam opere perfecisti: illi peccando se neutiquam subjecêre creaturis, se vilioribus; tu peccando factus es vilior ipsis adeò brutis ac bestiis: illi numquam habuêre gratiam resurgendi, tu postquam toties illam habuisti, toties illâ fuisti abusus: illi nullam irrogârunt injuriam sanguini Jesu Christi, qui pro illis non est effusus; tu verò illum toties pedibûs conculcâsti: & tamen negatum est illis momentum vel unicum, quo pœnitere ac emendare se possent; tibi verò concessi sunt anni & anni; & idem ille Dominus, qui se illis inexorabilem præbuit, non solum est pro te mortuus,

temporis æternitatem jacuisti, in hanc lucem protrahere non potuit, nisi ad finem aliquem hac ipsa sua sapientia dignum. Hic autem finis non alius est, quàm ut illi in præsentī hac vita servias, illóque in futura per ævum omne fruaris. An percipere poteris aliquid sublimius? aliquid magis novum? sublimius certè nihil, cùm nec in cœlis Angeli, nec Sancti in hoc orbe, neque Sanctissima Virgo Dei Mater, neque sacratissima ipsius Jesu Christi humanitas finem nobiliorem habeant, aut habere possint, quàm ut in hac vita Creatoris sui gloriæ serviant, in æternitate verò gloriam ab illo referant immortalem. Et nihilominus hæc tibi veritas videtur esse novissima; dum opera tua, quæ ad finem adeò sublimem dirigere debebas, ad lutum usque depressisti; *Homo, cùm in honore esset, non intellexit; comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis. Psalm. 48. v. 13.* Dicere vult Propheta, quòd homo, cùm esset in sublimi admodum loco constitutus, & quàm fieri poterat, summè exaltatus, id tamen non agnoverit, sed ratione sua

sua abusus, similem se jumentis præstiterit, & illorum in morem fuerit operatus. Tu porrò es homo iste, neque alius est tui locò, qui ab infinita potentia creatus, ab infinita sapientia ad negotiorum omnium nobilissimum destinatus, incomparabilem finis istius altitudinem non agnovisti, vel saltem rem tuam sic egisti, veluti illam non agnosceres; atque adeò, cùm vitam Angelis similem vivere debuisses, vixisti vitam, brutis animalibus similem, nec illis quibuscunque, sed maximè stupidis, & quæ omnium minimè futura prospiciunt, cogitando solummodo de præsentibus, & temporalia præhabendo cœlestibus ac æternis. Retrorsum te aliquantùm converte, & intueri vitam tuam præteritam; quandònam in illa pro scopo tibi proposuisti servire Deo tuo, téque idoneum reddere ad fruendum illo per totam æternitatem? Numquid voluisti potius, ut Deus hic omnipotens quodammodo serviret tibi ad perversas cupiditates tuas, cùm viveres pro tuo libitu, veluti si creatus esses à te ipso, & in hunc mundum in-

sed prior etiam est in petenda abs te pace, téque ipse sollicitat ad petendam peccatorum tuorum veniam. O bonitatem incomprehensibilem! Et tu iteratò voles contra illam arma corripere? Maledicta millies sint omnia peccata! Statue, in te ipso omnia illa, quæ commisisti, peccata omni pœnitentiæ genere vindicare; fatere, te indignum esse, qui vel oculos ad cœlum attollas; contremisce ob periculum redeundi in antiquam silvam, & Deum ora, ut, cùm erga te Deum Misericordiæ, non verò Deum vindictæ sese exhibuerit, etiam vires tibi largiatur, ipsius invitationibus respondendi per actus veræ pœnitentiæ, & in corde tuo stabiliat inviolabile illum non ampliùs offendendi propositum.

II. Considera in *Adami pœna* immensam peccati malitiam, expendendo duntaxat hîc bonum, quod à Deo recepit Adamus, & malum, quod illi reddidit, ac denique pœnam, quàm propterea incurrit. Fuit itaque Adamus, primus homo, creatus in terrestri Paradiso ad imaginem Dei, ditatus gratia,

tia, & justitia originali, vî cujus erat affectionum suarum moderator, & creaturarum omnium Dominus, immunis à morte, liber ab omni miseria, constitutus inter delicias, à quibus subinde transire debebat ad cœlum, futurus æternum ac plenissimè beatus. Sed homo à socia muliere seduci se passus, Obcipientiâ Creatori suo negatâ, ob leve pomum Divinam illius amicitiam perdidit. Et ecce! postquam hoc peccatum in mundum intravit, integrum seculum malorum omnium exercitum invexit; nam omnia, & bella, & fames, & pestis, & terræ motus, & tempestates, & inundationes, & mortes, & quod ampliùs est, ipsa justitiæ originalis jactura, naturæ corruptio, & ejusdem adversùs virtutes omnes lucta, ejusdem ad vitia cuncta propensio, omnes injustitiæ, omnes iniquitates & peccata, tot innocentium infantum interitus, tot animarum peccantium æterna damnatio, non sunt nisi pedisequæ infelices, & miser comitatus primi illius peccati, ab Adamo commissi. Et quamvis ille dein nongentis admodum

annis egerit poenitentiam; quamvis Jesus Christus etiam ipse, huic peccato remedium allaturus, medicinam illi paraverit ex ipso suo sanguine, nihilominus peccati hujus toxicum, ipsi radici, Adamo nimirum, insitum, vim suam venenatam omnibus quoque ramis, Adami nempe posteris, infundit, & infundere pergeret aeternum, si Mundus sine fine perduraret. Et hæc omnia non sufficient, ut manibus quodammodo palpes, quàm grave & grande malum sit non obedire Deo? Quis fieri potest, ut hæc omnia per fidem credas; & te peccasse non exhorrescas, imò & denuo ad peccandum redeas? Etiam hinc agnoscere potes malitiam tuam in comparatione cum primi Parentis peccato & poena. Ipsius peccatum fuit in re, de seipso perlevi; ipsius peccatum fuit tantum unicum, & eo, quo peccavit, tempore necdum viderat exempla Divinae Justitiæ, in peccatores exercitæ, necdum viderat Deum, eo fine mortuum, ut non admitteretur peccatum; quantò igitur fuisset æquius, ut punireris tu, qui & peccatorum numero, & peccati genere,
&

& tempore peccantem Adamum longè superâsti; & postquam peccati veniam fueras consecutus, millies iterum Creatorem tuum offendisti, quin deinde de agenda cogitares pœnitentia, veluti peccata illa non essent tua? Quandônâ igitur in bonum tuum aperies oculos? Jam nunc, jam hoc momento fiat! Detestare supra omne malum peccata tua, offer te Deo ad ineundas perlibenter cum illo rationes, & pensanda peccata tua per Amorem tantò majorem, & parem in Divino servitio diligentiam. Prosterne te igitur ad pedes Dei tui, instar Rei; age infinitæ illi Bonitati gratias, quòd tamdiu te pertulerit; & roga, ut inter te & ipsum componat ac stabiliat amicitiam, quæ per cuncta deinceps secula non ampliùs solvatur.

III. Confidera pœnam à Divina Justitia *irrogatam Jesu Christo*; in cujus comparatione omnis alia Justitiæ vindicta, in peccatum exercita, quasi pro nihilo est habenda. Perpende igitur Personam, quæ patitur; tormenta, quæ sustinet; peccatum, quo movetur, ut
pœ-

pœnam perferat. Peccatum, propter quod patitur, proprium Christi peccatum non est, cùm Ille sit ipsâmet Innocentia, sêque tantùm obtulerit Vadem. Tormenta sunt mare dolorum, non solum extrinsecus ab inimicis, sed & intrinsecus ab Amore suo illatorum, neque solum provenientium à pœnis ac tormentis inauditis, sed etiam ab opprobriis, ignominiis, contemptibus, numquam hæcenus in Orbe visis. Persona, quæ patitur, infinita est Dignitatis, utpote Homo, & simul Deus. Unde vulnus unicum sacratissimi Corporis Ipsius haberi debuerat pro malo longè majori, quàm omnes Damnatorum pœnæ, & omnia Creaturarum mala. Nihilominus, etiamsi Dominus propter homines se humiliet, & orando Patri suo cœlesti proponat averfionem illam, qua Corpus suum mortem adeò crudelem ac ignominiâ plenam tolerare horrebat, nihilominus, inquam, statuitur, ut mortem hanc subeat; & licet unica sanguinis Ipsius stilla sit sufficiens, quin & abundans peccatorum nostrorum solutio, petitur nihilominus, ut omnem adeò suum sangu-

gui-

guinem fundat; & quod per unicam
Ipsius lachrymulam fieri poterat, jube-
tur fieri per integrum pœnarum dilu-
vium. Et quid amplius exigere Pecca-
tor potest, ut plenè perfectèque intelli-
gat peccatorum suorum enormitatem,
quàm si advertat, quòd Divina Justitia,
si punire debeat, integram pœnarum
æternitatem exigat; & si debeat igno-
scere, ipsius Dei mortem expetat? Si
odium istud, quod Deus adversus pec-
catum demonstrat, & rigor ille, quo
peccatum punit in sacrosancta Filii sui
Persona, nondum sufficit ad ostenden-
dam nobis immensam ipsius peccati ma-
litiã, oportebit sanè dicere, quòd no-
bis vel ratio, vel fides desit. Et erit
possibile, ut malum illud nobis videat-
ur esse bonum, nostramque volunta-
tem ad sui amplexum sollicitet, quod
æterna Jesu Christi sapientia majus esse
judicavit malum, quàm fuerit jactura
vitæ Divinæ in dolorum & opprobriorum
abyssò? Obstupesce cœcitatem tuam,
qua in hanc usque diem exiguam adeò
rationem habuisti illorum tuorum vul-
nerum, pro quorum remedio necessa-
rius

rius fuit omnis Jesu Christi Domini tui sanguis. Disce ex hoc ipso, quanto cum pœnitentiæ zelo in te ipso vindicare debeas injurias, iniquitatibûs tuïs Deo Domino irrogatas. Erubescere, quòd adeò molliter habueris Proditorem Divinæ Majestatis, videlicet corpus tuum. Offer Jesu Christo & sanctissimæ ipsius Matri cor tuum, ut ne amplius illuc ingredi sinant illud peccati monstrum; eòsque hanc gratiam, cæteris omnibûs majorem, impensè roga.

Sacrorum Exercitiorum

Dies Secunda.

Meditatio Prima.

De Odio, quod Deus adversùs peccatum gerit.

- I. **C**onsidera odium, quod Deus gerit adversùs peccatum, ut à prima justî rectique Regula, quæ est Volun-

luntas Dei, discas abhorrere ab hoc infernali Monstro ex toto corde tuo. Deus itaque peccatum odit unicè, implacabiliter, & infinitum. Et primò illud odit *unicè*; ac proinde quis sibi perfectè poterit imaginari, quanto cum impetu & conatu Summum se Bonum opponat Malo peccati, siquidem hoc solum agnoscit pro inimico, & contra hoc solum omnes Omnipotentis suæ Voluntatis vires impendit? Deus, qui odit, & aliud non odit, nisi peccatum! Pro! quantus horror! In omnibus totius mundi creaturis Deus invenit aliquid boni, illis ab Essentia sua Divina communicatum, illiusque habet rationem, & curam. At in peccato, & in peccatore, quatenus est peccator, non videt aliud, præter abyssum malitiæ, mare veneni, & profundum abominationis absque omni fundo; ac propterea illud abhorret, detestatur, & adversus illud omnem Divini sui cordis indignationem effundit. Atque ita melius foret esse bufonem, venenô plenum, vel basiliscum, quàm esse, & vel unicô momentô manere peccatorem. Adverte jam

miserandum animæ tuæ statum; nam, cum diuturno adeò tempore fuisses unicū Odii divini objectum, omnipotentis indignationis ejus terminus, meta fulminum, à divina Ipsius Justitia intorquendorum, nihilominus durante inimitia tam formidabili, vixisti lætus & hilaris, invenisti tempus ridendi, geniales agendi dies, peccata cumulandi peccatis, ac Dei tui patientiam novis semper novisque injuriis irritandi. Quid igitur tibi interim accidisset, si Ille à tua se malitia vinci permisisset, si per suam Misericordiam justissimum Cordis sui furorem non retârdasset? Experireris jam nunc profectò sine omni remedio fructum rebellionis tuæ, in ignis sempiterni captivitate per cuncta secula insolubili catena constrictus. Et animum etiamnum habebis, ut iterum audeas, tanti Domini te inimicum reddere, & in infelici adeò statu, ac divinis ipsius oculis tam abominando, te constituere? Protestare millies, id numquam amplius eventurum; detestare, & execrare millies indignas illas voluptates, quarum amore Divinæ Voluntati te toties
op-

posuisti; gratias age Deo, quòd tanta cum patientia te pertulerit, & modò tanta cum bonitate tibi veniam offerat; opta pro deplorandis dignè peccatis tuis omnes verorum pœnitentium lachrymas, & omnium Seraphinorum amorem, ut iniquitates tuas compensare valeas; & quoniam Dei sanctitas non aliud malum odit, quàm peccatum, eum per hanc ipsam suam sanctitatem ora, ut illud ipsum odium suum nimum levis ac modicæ contritionis tuæ locò acceptare; hanc verò identidem pro sua gloria tibi augere dignetur.

II. Considera jam alteram divini adversus peccatum odii conditionem, éstque hæc, quòd peccatum non solum unicè, sed & *implacabiliter* oderit, adeò, ut non possit unquam inter duos istos inimicos, Divinam nimirum Bonitatem inter & peccatum pax ulla coalescere. Tu, quando peccatum odisti, odisti illud per actum tuæ voluntatis liberum; & idcirco, postquam illud odisti, potes recedere ad illud iterum amandum; sed Deus odit peccatum per

ipsam suam Essentiam divinam, & diabolico huic abortui cum omnibus suis Perfectionibus divinis est contrarius; unde, quemadmodum non potest aliquando non esse Deus, ita est impossibile, ut aliquando se non opponat malitiæ peccatoris: *Quoniam non Deus volens iniquitatem tu es. Psal. 5. v. 5.* Hæc nempe est Essentia Dei, esse inimicum implacabilem, & essentialem omnis peccati. Illas igitur abominationes, quas tuis vitæ diebûs admisisti, Sapientia Divina iam ab æterno prævidit, ac detestata est, atque deinceps detestabitur æternum, quin immensum istud odium per cuncta futura secula vel momentô unicô sit interruptura; atque ita vides, quid egeris peccando; constituisti nimirum ante conspectum Dei abyssum malitiæ, quæ numquam amplius ex Divinæ Cognitionis oculis removeri poterit; & hac ratione momentaneam turpitudinem ob oculos posuisti Divinæ indignationis, ac abominationis æternæ, qua semper ferebatur Deus, ac deinceps æternum feretur in actum illum peccati tui. Et tu post hæc omnia
non

non jam colliqueſcis in lachrymas? imò etiamnum dubitas, annon rursus debeas, aut velis tam fœdum & Diviniſſimis oculis tam abominandum objectum ponere ante conſpectum Dei, novum denovo peccatum admittendo? Explicamentem ac propositum tuum coram universa cœlesti curia, quòd id numquam amplius facturum sis in posterum; promitte, quòd omni tentationi resistere velis ad mortem usque; statue, per omnem tuam vitam te exercere in continuis ferriæ contritionis actibus; ut, si Deus æternum pergat videre peccata tua, saltem unà cum illis etiam videat dolorem intimi cordis tui; & videat simul, quòd; sicuti per malitiam tuam immixtus fuisti numero proditorum ipsius, ita nunc per bonitatem ipsius immiscearis verborum pœnitentium numero, cum insuperabili proposito, quamdiu vixeris, numquam amplius ex illo recedendi.

III. Considera, quòd Deus peccatum non tantum oderit unicè, nec tantum implacabiliter, sed oderit illud etiam *infinite*. Odii mensura semper est amor, voluntas enim eodem ipso

passu, quo per viam amoris tendit ad suum bonum, eodem necessario discedit à suo malo opposito per viam odii. Propterea sicut Deus infinitè seipsum amat, ita convenit, ut infinitè oderit contrarium sibi malum, quod est peccatum; itaque si in uno corde omne illud odium, quod dæmones ac damnati omnes erga Deum gerunt, conjungetur, & si odium istud singulîs per omnem æternitatem momentis duplicaretur, nihil tamen foret omne hoc odium in comparatione illius, quo Deus vel unicuique peccatum prosequitur; cùm odium creaturarum semper sit limitatum; odium verò Dei semper sit infinitum. En igitur, quid amaveris, quando peccasti; amasti Monstrum tam invisum Deo, quàm Deus sibi met ipsi est amabilis. Et nunc vix illud magis detestaris, quàm si illud non attineret ad te, neque tu illud in lucem protraxisses, sed alius aliquis tui locò ingentis mali hujus autor extitisset: *Numquid parva est fornicatio tua? Ezech. 16. v. 20.* An tibi nullius momenti malum esse videtur monstruosa illa fœditas, quam Deus abomi-

na-

natur absque fine? Quis fallitur? an Deus, an tu? Deus malitiam peccati tantumdem odit, quantum amat infinitam Essentiae suae Divinae Bonitatem; & tu peccatum hoc tuum magis amas, quàm animam tuam; & eò progredieris, ut venenata voluptate tua fruendi causâ, hilariter etiam æternitati bonorum cœlestium renunties, lætôque animô Miseriarum infernalium æternitatem subeas. In Dei bilance peccatum unicum gravioris est ponderis, quàm omnium Electorum opera bona, quàm omnium Sanctorum virtutes, & omnium Angelorum amor; in tua verò bilance illud ipsum peccatum ponderis est tam exigui, ut interdum dicas: quid tandem mali est? sufficit, quòd illud Secerdoti confitear; quin & eò prolaberis, ut etiam inter æquales tuos de illo glorie- ris, veluti de generoso facinore. Rursum igitur temetipsum interroga: Quis fallitur? an Deus, an ego? quis errat? Prò admirandam animi tui cœcitatem! In posterum saltem apertos circumfer oculos, atque, dum vides, quòd infinita Dei Sapientia tale de peccati malitia

ferat iudicium, tu pariter totis illud cordis tui viribus abhorre; opta contritionem animi parem iniquitatibus tuis; sanctam in illos invidiam concipe, qui numquam Deum offenderunt, & infinitæ puritatis illius genio numquam se opposuere; Deum simul suppliciter ora, ut miserationibus suis novas addat miserationes, neque contentus sit, quòd tamdiu patienter te pertulerit, sed abundantem quoque gratiam tibi largiatur, in posterum citius eligendi mortem, quàm ut vel semel unico peccato, quod divinis oculis tam invisum est, in cor tuum patefacias auditum.

Meditatio Secunda

Pro Die Secunda.

De Peccatis propriis.

- I. **C**onsidera ingentem & formidabilem peccatorum tuorum *numerum*, quorum fors minima pars est illa, quam memoriâ tenes; sed ut illorum ali-

aliquantulum saltem obiter & sinè ordine reminiscaris, percurrere loca omnia, in quibus hactenus vixisti, omnia negotia, quæ gessisti, ætates omnes, quas egisti. Prô! quàm longa est peccatorum catena, quam ad hoc usque tempus continuâsti, dum finis unius peccati initium plerumque fuit alterius. Hinc nullam vitæ tuæ partem transire permisisti, quam tuïs iniquitatibûs non deturpaveris, & profanaveris. An externi sensus tui hucusque fuere quid aliud, quàm totidem portæ, per quas in cor tuum ingressa est mors? Internæ tuæ potentiæ ad quid frequentius tibi serviêrunt, quàm ut omnium essent instrumenta vitiorum, quorum vel capax fuerat vitæ tuæ status; dum illud duntaxat malum non commisisti, cujus vel nullam sensisti tentationem, vel cujus committendi opportuna tibi defuit occasio? Præ cæteris autem voluntas tua, creata ad amandum summum Bonum, quoties sese reddidit tam abominandam, quàm abominandæ fuerant indignæ illæ res, quas amplecti voluit, obversis Domino & Creatori suo hume-

ris ; idque cum facilitate tam incredibili, quasi nullum supra se Dominum, nullam omnino legem haberet. Itaque nisi ex proposito excœcari velis, fateri debes, quòd anima tua, ut olim Jobus erat in corpore, plena sit vulneribus, tota diffuens sanie, & putridum velut apostema coram oculis Domini. Jam autem si unicum solum peccatum veniale meretur mortem ; lethale verò insuper & infernum, quoties tu promeritus es, ut tollereris è mundo, & præcipitareris in infernum ? An ergo negare poteris, quòd magna in te fuerit misericordia Dei, dum non solum te sustinuit, licèt tot peccatis onustum, sed insuper tibi tot præstitit bona ? Quamdiu igitur perges iis adhuc abuti ? Da tandem aliquando victas Bonitati Divinæ manus ; fatere malitiam tuam, eamque detestare quàm potes maximè ; pete à Deo dolorem peccatis tuis æqualem ; statue, Deum deinceps tantò ferventiùs amare, quantò impudentiùs illum antehac offendisti ; & spera, illum tibi manum benignè porrecturum,

ac retenturum, ne unquam ampliùs ad ipsum offendendum redeas.

II. Considera præter numerum, etiam *pondus* peccatorum peccatorum tuorum. Si loquamur de peccatis venialibus, eorum quodlibet, est maximum totius mundi malum, exceptò peccatò lethali. Si verò loquamur de peccatis gravibus, quodlibet illorum, quia est malum, quod Deum ipsum attingit, infinities superat mala omnia, quæ solùm ad creaturas pertinent. Idcirco, si quis creaturas omnes possibiles contumeliis afficeret, hæ tamen contumeliæ, quia tantùm offenderent semper perfectiones finitas ac limitatas, nunquam possent comparari unico duntaxat peccato mortali, utpote quod omnes simul, easque infinitas, Dei perfectiones offendit. Hinc debitum, quod peccatrix anima suis peccatis contrahit, est adeò magnum, ut omnia Sanctorum, quin & ipsius sanctissimæ Virginis, opera bona, millies duplicata, satisfacere tamen pro illo non possint; neque supersit aliud, quod in balance divinæ justitiæ gravitati vel unius peccati opponi
ad

ad æquilibrium possit, quàm Redemptoris Crux. Propterea peccatum est malorum omnium summum, malum unicum, & verum malum; omnia verò mala reliqua, quæ nos quidem appellamus mala, in comparatione cum hoc malo, quod unum duntaxat est verum malum, sunt umbra duntaxat mali. Unde si omnes alterius vitæ pænæ se solis in certamen venire possent cum unico peccato, minùs infelix foret ille, qui omnes illas pœnas pateretur, quàm is, qui grave peccatum admittit: *Est utilis potius infernus, quàm illa. Eccli. 28. v. 25.* Hoc pondus est unius duntaxat peccati gravis, contra Divinam voluntatem admissi; quisquis igitur non exhorrescit, quod commiserit adeò multa, eaque commiserit adeò libere, velut offenderet Deum tantummodo pictum, is profectò cor saxeum gerit: Quid igitur tibi superest, quàm ut defleas hanc temeritatem, hanc duritiem tuam, desiderando simul dolorem, doloribus omnibus majorem, ut divinæ Majestati, quam indignè adeò despexisti, debitum honorem reddas? Hunc
igi-

igitur dolorem à Deo ex intimo corde pete, cum sis adeò miser, ut peccare quidem possis, sed dignam agere pœnitentiam nequeas sinè gratiæ illius auxilio, quo toties privari meruisti; & unà illum roga, ut, sicut patientiam suam in perferendis peccatis tuis tam apertè demonstravit, ita dignetur etiam suam in te demonstrare bonitatem, suamque omnipotentiam, peccata tua penitus destruendo, tibi que veræ pœnitentiæ donum largiendo.

III. Post numerum & pondus peccatorum tuorum, illorum quoque *Mensuram* considera. Hæc mensura est illa remuneratio, qua tu cumulatae adeò Divinorum Beneficiorum tibi collatorum mensuræ respondes. Expende nonnihil attentius multitudinem & excellentiam Bonorum illorum, quæ tibi largitus est Deus, tam eorum, quæ communia sunt omnibus, quàm eorum, quæ tibi sunt peculiariora, & in quibus tantæ tibi præ cæteris creaturis collatæ sunt prærogativæ. Perpende dein, quàm parùm fueris promeritus, ut tantis fruereris favoribus. Perpende in-

fini-

finitam Benefactoris tui sublimitatem, cujus causâ quodlibet vel levissimum donum maximi faciendum est; & infinitum pariter amorem, quo te complexus est Deus, dum ab æterno te elegit, ut tanta tibi conferret bona. Si propter te solum de cælo descendisset in terram, si propter te solum natus esset in summa paupertate, humilitate & contemptu, si propter te solum passus ac mortuus fuisset, quid dicerent dein Angeli & homines omnes, si tam ingratum tuum animum erga Deum viderent? Et tamen Illi non minùs es obstrictus modò, cùm pro te sit fatigatus, passus, & mortuus tanto cum amore, veluti tu solus ad reportandum inde fructum in mundo fuisses. Hoc autem posito, cùm tantis Dei beneficiis te circumdatum cernis, meritò tibi videri deberet impossibile, non solum, ut Deum velis offendere; sed etiam ut eum possis offendere; ac dicere tu pariter deberes: *Quomodo possum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum? Gen. 39. v. 9.* quomodo fieri potest, ut summum Benefactorem meum adeò gravi-
ter

ter offendam? Nihilominus non solum potuisti, & voluisti illum offendere, postquam ab illo tot bona recepisti; sed & eodem ipso tempore, quo Ille sua in te dona manu plena effundebat, Illum offendisti; quoniam & illa ipsa dona veluti in arma convertisti, quibus illum impeteres. O rem sane horribilem, quod Deus ex nihilo te creaverit, tu vero Illum ob rem nihili contempseris! quod Deus tot ac tantis aliis te prætulerit, ut bene tibi faceret, tu vero illum postposueris vel ipsi tuo corpori, quod non est nisi fimentum putridum! quod Deus sit mortuus, ut vitam tibi daret, tu vero, cum vitam pro Illo ponere debuisses, qui vitam pro te posuit, Ipsius vulnera renovaveris, & ampliora reddideris, atque, cum illum plus amare debuisses, quam temetipsum, uti meretur, tu illum minus amaveris, quam umbram boni, quæ jam disparuit! Compara jam aliquantum inter se duas istas mensuras, eam videlicet, qua te dimensus est Deus per sua beneficia, & eam, qua tu Deo respondisti per tua peccata. Erubescere de te ipso coram
Deo,

Deo, & universa Angelorum & Sancto-
rum ipsius curia, qui tam fideliter illi
servierunt; renova coram illis tuam
Christiani hominis professionem, qui
tantopere est obligatus ad serviendum
Deo, Creatori ac Redemptori suo. Ob-
stupeſce, quòd tam ipſe Deus cum An-
gelis & Sanctis ſuis, quàm creaturæ re-
liquæ te adhuc ſuſtinuerint, neque in
te inſurrexerint ad vindicandas injurias;
Creatori ac Domino ſuo à te illatas;
fatere, te commeritum, ut terra tuis
ſub pedibus dehiſceret, ut aër te ſuffo-
caret, ut ſuis te radiis, velut totidem
fulminibûs, Sol percuteret, ut novus
pro te ſolo conderetur infernus, in quo
flammæ eſſent multò candentiores prio-
ribûs, & dæmones hodiernis dæmoni-
bûs truculentiores, cùm & tu dæmones
omnes ingratò animò tuò multum ſupe-
raveris. Denique cùm tibi tempus pro
emendanda infidelitate tua præterita ſit
conceſſum, promitte Deo novam in
poſterum vitam; eúmque roga, ut tot
ac tantis beneficiis, jam collatis, ad-
dere dignetur & hoc, ut ſclerum
tuorum non recordetur ampliùs, & ube-
rem

rem tibi gratiam largiatur, ut ea deinceps æternum non admittas.

Examen

Pro Die Secunda.

De malè Ordinatis Animi
Affectionibus.

I.

EXamina statum Affectionum tuarum, sive malè ordinatorum motuum Appetitûs tui sensitivi, qui causa sunt omnis mali in anima, sicut humores perturbati causa sunt omnis morbi in corpore. Vide igitur 1. quales sint hæ animi tui Affectiones, & quas vires læbeant. 2. An inter eas sit aliqua, quæ tibi præ cæteris dominetur, & quousque. 3. Ad quænam peccata tam hæc quàm illæ te inducant. 4. Qua ratione tu illis resistas, & quem illas devincendi animum habeas. 5. An malum timeas, quod inferre tibi possunt; cùm facile possit accidere, ut

H

ali-

aliqua huiusmodi affectio mala, maxime, si sit prædominans, ut Ascetæ loquuntur, te deducat in præcipitium æternum, uti accidit Judæ, & innumeris aliis.

II. Examina te singillatim de malis Affectationibus tuis, & quidem 1. de iis, quæ ad appetitum *Irafcibilem* pertinent; nam hæ, cum soleant plus aliquid apparentis rationis habere, magis etiam foveantur, ac nutriuntur. Vide igitur, an subito in iram præcipitem conciteris. 2. An id fiat levibus de causis; an interiùs etiam perturberis, & quousque. 3. An iram hanc diu foveas, & diuturnam serves injuriarum, quas tibi illatas existimas, memoriam, & in verba minùs decentia prorumpas. 4. An nihil mali facias, ut te vindices, nec advertas, quòd tibimetipsi malum tantò majus inferas, cum Deus oderit hominem, qui odit proximum suum, & nolit impertiri veniam illi, qui veniam negat proximo suo. 5. An sis pusilli animi in bene agendo, & ob levem adversitatem, atque ob timorem, ne à mundo arguaris, bonum opus

opus intermittas, etiamsi Mundo in sancto baptifinate renuntiaveris.

III. Examina te de appetitu *Concupiscibili*, ac primùm de amore immoderato eminendi præ aliis, qui vocatur *Superbia*. 1. An in animo tuo glorie-
ris de bono illo, quod habes, veluti non accepisses illud à Deo. 2. An putes, te plus habere, quàm habes. 3. An glorieris de rebus malè actis, veluti tua te peccata pulchriorem redderent, cùm te potius magis faciant abominabilem, ac diabolo similem. 4. An desideres, tantùm placere hominibus, ab iisque laudari & commendari, hujusmodi laudes æstimando tanquam ingens bonum, & ad hunc finem actiones tuas dirigas. 5. An te ipsum magni facias, & grandia de te præsumas. 6. An fingas, te bonam habere intentionem, & vitia tua bonitate ac virtute simulata contegas. 7. An sis pertinax in opinione tua, nec velis cedere aliis, præsertim Superioribus. 8. An alios, sive te minores, sive æquales, sive etiam te majores despicias. 9. An de omnibus hîsce vitiis parùm tibi timeas,

neque consideres, quòd superbia non fuerit à Deo tolerata etiam in Angelorum omnium nobilissimo ac ditissimo, & multò minùs in te sit toleranda, qui es terræ hujus vermiculus.

IV. Examina te de minùs ordinato amore divitiarum, qui appellatur *Avaritia*. 1. An habere desideraveris rem aliquam alterius, sive per fraudem & viam injustam, quod repugnaret ultimo Decalogi præcepto, sive absque injustitia, sed nimia cùm anxietate, atque ita ex auro desiderato tibi feceris idolum. 2. An opera tua bona primariò facias ob lucri alicujus utilitatem, quod hujusmodi operibus est annexum. 3. An eos valde felices esse existimes, qui multas habent divitias, & bonis temporalibus admodum abundant; contra id, quod Christus dicit in Evangelio: *Vae vobis divitibus!* 4. An negotiationi & faciendo quæstui nimium te immergas; omne propemodum tempus tuum, etiam diebus festis, illi impendas, ac propterea animæ tuæ immemor, æternitatem beatam lucrari negligas. 5. An lucri causâ mendacia lo-

loquaris, falsa juramenta proferas, nomen Dei contumeliosè appelles, cum pauperibus immitiùs agas, lites protrahas, etiam iniquas; inimicitias excites, etiam inter tuos; aut alia hujusmodi committas vitia, quorum Avaritia radix & mater est, etiam ab Apostolo appellata Malorum omnium radix. 6. An nimiùm contristeris, si quid ex rebus tuis amittas, vel si damnum aliquod in rebus temporalibus patiaris, quasi velles contra ipsum Deum conqueri. 7. An differas restitutionem sinè justa causa, & ob quodlibet leve incommodum; tibi-que sufficiat propositum, restituendi in futurum; velut interea non esses in statu peccati; cùm tamen Deus non solum prohibeat, tollere rem alienam, sed etiam illam retinere. 8. An parcè & sordidè rebûs tuïs utaris, tantùm ut accumules divitias, & interim omittas dare eleemosynas in ea quantitate, & eo tempore, quo illam tibi caritas imperat.

V. Examina te de amore malè ordinato erga voluptates carnis. Opera mala carnalia non indigent exa-

mine, sed pœnitentiâ, quia nimium quantum suo se fœtore produnt, ac manifestant. Examina te proinde solum de nimio desiderio agendi lætos ac hilares dies, & omnia illa oblectamenta admittendi, quæ primo tibi intuitu videntur innocentia, at in progressu sæpe finiuntur in gravibus peccatis. Nimis est difficile, intra liciti se continere confinia, & ad illicita non transire; præterquam quod nimis jucundè ac hilariter in hoc mundo vivere, sit character perditionis æternæ, cum Dominus in Evangelio dicat: *Væ vobis, qui ridetis nunc!* Luc. 6. v. 25. Monstrosus & perturbatus est ordo, omnes suas cogitationes deliciis consecrare carnis illius, quæ ob has ipsas delicias Prædestinationem nostram adeò reddit dubiam, dum nos Prædestinatorum omnium Prototypo, Jesu Christo, tam dissimiles facit.

Agnosce errores in hoc rerum genere admissos; detestare illos, & rationes illas te emendandi adhibe, quæ superius in Instructione de usu Examinum §. IV. allatæ sunt.

Me-

Meditatio Tertia

Pro Die Secunda.

De Malo, quod Peccatum continet, & gignit.

I.

Considera malum, quod peccatum in se ipso continet. Unum est Summum Bonum, propter quod amanda sunt cætera bona omnia, & quod amandum est propter seipsum; & hoc Bonum est Deus. Unum pariter est summum malum, propter quod odio habenda sunt omnia mala, & quod odio habendum est propter seipsum; & hoc malum est peccatum. Non potest inveniri major oppositio, quàm sit illa, quæ Deum inter & peccatum intercedit; ac proinde necessariò pessimum est illud malum, quod adeò vehementer est oppositum Optimo. Itaque si Deus est immensum perfectionis mare, pec-

catum est abyssus malitiæ sinè fundo. Si Deus est Bonum omnibûs bonis infinitè superius, peccatum est malum malis omnibûs infinitè majus. Si Deus est Ens ejusmodi, ut in Illius comparatione res omnes aliæ non sint entia, peccatum est abominatio talis, ut in ejus comparatione omnia mala reliqua non possint nominari mala. Peccatum ergo est maximum hujus & alterius vitæ monstrum; neque Deus ipse potest cognoscere aliud majus, ac Divinæ suæ Bonitati ac Majestati magis oppositum. Unde si auferri ex inferno peccatum posset, infernus non ampliùs esset infernus; & si in cœlum introduci posset peccatum, cœlum non ampliùs foret cœlum. Vide igitur, quid egeris peccando! in lucem produxisti monstrum adeò abominandum, quod sese opponit bonis omnibus, quæ in Deo sunt, & est juratus omnium Divinarum Perfectionum hostis; atque adeò dum tu hoc ipsum Monstrum amâsti, & in cor tuum admisisti, evasisti quodammodo tam malus, quàm bonus est Deus. Agnosce statum summæ tuæ miseriæ,
té-

téque propterea in profundum usque demitte; Age gratias Misericordiæ Dei tui, quod manum tibi ad liberandum te porrigat; & quoniam ad destruenda tua peccata etiam indiget voluntate tua, omnem illam adhibe, ad abominandum omne malum, quod patrâsti, & pete à Deo, ut suâ te gratiâ ita roboret, ut eo modo possis resistere peccato, quo peccatum resistit Deo.

II. Considera *malum, quod peccatum gignit in hac vita.* Peccatum enim primò destruit habitus virtutum supernaturalium, & dona Sancti Spiritûs; & relinquit animam cadaveris instar, ob mortuam in illa fidem & spem. Secundò privat animam bonis immensis, quæ continentur in gratia, cujus gradus vel unicus prævalet universo mundo, cùm illa sit donum maximum, quod Deus puræ creaturæ in hac mortali vita largiri potest. Tertiò spoliât animam omnibus bonorum operum meritâ, spoliât illam titulô & prærogativâs filii Dei, amicitia Dei, & jure illo, quod habuit ad Patris sui cœlestis hæreditatem in cœlo. Postquam verò

animam bonis omnibus spoliavit, omni miseriarum genere illam implet; Mentem replet tenebris & erroribus; voluntatem replet duritie & aversione à Summo Bono; Appetitum concupiscibilem replet effrænatis concupiscentiis ac desideriis; irascibilem verò omnium bonorum operum nausæa; corpus replet impuritibus, & sensus externos confusionibus; ac efficit, ut anima illa, quæ prius erat vivum Divinitatis templum, fiat spelunca dæmonum, & draconum nidus. Quî ergo fieri poterit, ut creatura, lumine rationis prædita, & vera fide illustrata, tantum sibi malum peccando inferat, & postquam peccavit, quî fieri poterit, ut in statu tam infelici hilariter vivat, si tamen iniquitatem suam attentius considerando ruminet? Verum non illam ruminat, sed integram devorat: *Os impiorum devorat iniquitatem. Prov. 19. v. 24.* Erubescere de te ipso, & proponere, tuum deinceps corpus, utpote seductorem tuum, ut meretur, persequi; atque cum malum, quod & Deo, & tibi intulisti, aliud non habeat remedium, quàm pœni-

nitentiæ lachrymas, pete oculis tuis à Deo duos lachrymarum fontes, & cordi tuo verum pœnitentiæ spiritum, quo jacturas tuas possis refarcire, & injurias tum Divinæ Majestati, tum animæ tuæ illatas, in temetipso pro meritis vindicare.

III. Considera *malum, quod minatur peccatum in vita futura*; nempe damnationem æternam. Expende aliquantùm attentò animò, quid sit habitare secundùm corpus & animam in igne tam horribili, ut ipsos adeò montes devoraret, & ibi habitare per cuncta secula; cùm tamen vel solum acumen nostratis flammulæ brevissimò temporis spatiò tolerari non possit, quæ tamen flammula pictus propemodum ignis est, si infernis ignibus comparetur. Expende pariter aliquantùm; quid sit in perpetuum perdere Deum Misericordiæ, qui se totum cum omnibus suis perfectionibus divinis in id impendit, ut animam in cœlo æternùm beatam faciat; & ejus locò invenire Deum Justitiæ, qui se totum in id impendit, ut æternùm cruciet animam rebellem, eique
in-

infigat ictus adeò graves, ut illa semper agnoscat, ab Omnipotente se percuti. Postquam nonnihil intellexisti, quid sit damnari, observa, quòd tam crudelis agendi modus cum anima, paulò ante Domino tam dilecta, sit actus Divinæ Justitiæ, id est, actus infinitæ Rectitudinis, quæ nec falli aut errare umquam potest, neque in re ulla excedere; & quæ post examinatum in sua Balance, ex una quidem parte peccatum, ex altera verò illud malorum omnium barathrum, æquissimè iudicat, peccatum esse confusionem & recti ordinis perturbationem adeò magnam, ut pro ea tollenda, & reddendo Divinæ Majestati honore, per malum illum peccati actum ablato, necessaria sit pœna, in doloribus, quos continet, immensa, & in sua diuturnitate infinita. Hoc est iudicium, quod de peccato statuit Deus; an audebis te ipsius opinioni opponere, tibi que persuadere, Divinam Sapientiam hac in re falli & errare? At cum illa non possit errare sive in hoc, sive in ullo alio, quomodo inhorrescere debes, quòd vel semel duntaxat peccaveris? &
quo-

quomodo hic proditor adeò tibi potest adulari, ut novis indigeas rationibus, illum non admittendi rursus in tuum petus? An forsàn hæc sententia nondum est in tot ac tantis hominibus vel ob unicum duntaxat peccatum executioni data? Et si peccatum unicum sufficit ad accendendum ignem æternum pro illis infelicibus, an tu animum habebis, ut novis peccatis nova iterum ligna adjicias ad illud incendium, quod & tu majori cum ratione tibi timere iustissimè potes? Propone igitur, summa cum generositate cuilibet tentationum generi resistere, etiamsi te oporteret mille vitas impendere; fatere, te indignum esse, qui oculos in cælum attollas, quod tantopere peccando contempsisti. Obstupesce, & admirare temeritatem tuam, qua te ita gessisti, veluti nullus pro te foret infernus: pete veniam, quòd adeò graviter Deum tuum offenderis, eúmque coëgeris ad pronuntiandam adversùs te sententiam adeò formidabilem, dum peccasti; & per Misericordiam illam, quam quidem non mereris, quæ tamen ipsi est propria,

pria, illum roga gratiam, citiùs omnem
è venis tuis fundendi sanguinem, quàm
ut illum iterum offendas.

Meditatio Quarta

Pro Die Secunda.

De Morte.

I.

CONsidera, quòd Ezechiel Pro-
pheta, ut mortem nobis descri-
bat, illam tertiò appellet finem: *Finis
venit, venit finis; nunc finis super te.*
Ezech. 7. v. 2. idque propterea, quia
mors trium rerum est finis; est nempe
finis omnium sensibilibum; omnium de-
ceptionum, & omnis temporis. Est
itaque Mors *Finis omnium Sensibilium*;
Non novisti aliquando alium aliquem
Sodalem tuum, olim viventem, nunc
verò mortuum? Jam vide, quomodo
illi finitæ sint omnes ipsius commodita-
tes, amicitia, conversationes, necessi-
tudes; finitæ sunt illius in vestitu va-
nitas,

nititas, prompti sermonis gratia, superbia vitæ, alienæ laudis gloria; finita sunt illius lucra, illius mercimonia, illius oblectamenta, illius voluptates; verbô: finita sunt illa omnia, quæ forsitan quæsiuit, ut sensibus suis satisfaceret. Ita post paulò & hæc omnia finientur tibi; tuúmque corpus brevì tam foetidum evadet, ut, licèt diutiùs habitare quis possit in vicinia fimeti, nemo tamen habitare diutiùs posset in vicinia cadaveris tui in hac terra. Quid igitur tantam rebus temporariis sollicitudinem impendis? quid saccum hunc putredinis, qui est caro tua, tam sedulò curas? quid omnia sus deque vertis, ut illi blandiaris, si hæc omnia nullum alium finem habent, quàm quòd lautiorî conviviò vermes in sepulchri loculo aliquando saginentur? Si post annos pauculos omnis hic mundus redigendus esset in cineres, non aliter tu illum respiceres, quàm si jam modò jaceret in cineribus. Jam verò, si mortuus tu aliquando fueris, tibi mundus redactus jam erit in cineres, quia tu illum aliter, quàm in cineres redactum

actum, in extremo nempe Judicii die, non amplius unquam videbis. Nihilominus tanto amore in bona hæc transeuntia raperis, velut illa moriendo deferere numquam deberes, tantò desiderio scenæ istius visibilis teneris, ac si non esset mera bonorum apparentium species; laboras cum tantis periculis, cum tantis sudoribus onerare navem, quæ dissolvi jam incipit, ac in profundum mergi; in hac arena tam mobili domum laboras exstruere, quæ iam vacillat, & in te propediem corruet, suaque ruinâ te opprimet. Quotidie imminentem hanc à sensibilibus omnibus separationem tibi met ipsi magis difficilem reddis, dum iis cor tuum magis identidem agglutinas. Et quamdiu tandem adeò perditè boni umbram persequi voles, quæ te fugit? *Usquequo gravi corde - - diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? Psal. 4. v. 3.* Demirare imprudentiam tuam, qua hucusque res transitorias tanta consecutus es cum anxietate, quæ major esse non potuisset, si res illæ fuissent æternæ; propone, quòd omnia, quæ

in

in mundo sunt, quia paucos intra dies illa relinquere cogéris ex necessitate, jam nunc relinquere velis cum magno tuo merito, & ab illis affectum omnem rescindere, eúmque ad ea transferre, quæ ab infami hoc latrone, morte nimium, auferri tibi numquam poterunt, sed te in alteram quoque vitam comitabuntur, ac semper tecum permanebunt: *Facite vobis sacculos, qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in cælis, quo fur non appropriat.* Luc. 12. v. 33. Gratias age Deo, quòd tempus tibi indulgeat ad corrigendos hos errores tuos, eúmque roga demississimè, ut, si vixisti hætenus, acsi moriendum tibi non esset, vivas posterum, acsi mortuus jam esses.

II. Considera, quòd mors sit *finis omnium deceptionum*. Communissima miseræ hujus vitæ deceptio est, quòd terrena, utpote sensibus nostris vicina, nobis videantur magna; cœlestia verò, utpote longius à nobis remota, parva nobis videantur. Similiter ærumnæ & pœnitentiæ videntur graves, & peccata videntur nobis levia: *Dicitis bonum*

malum, & malum bonum. Isa. 3. v. 20. Sumus hîc velut in hypocausto, quod plenum est fumô, nec videre nos finit sive id, quod intus est, sive ea, quæ foris sunt; malè cognoscimus præsentia, pejùs adhuc futura. Verùm in hora mortis hîc fumus evanescit, hæ tenebræ dissipantur; Anima, quæ talpæ instar clausos semper oculos tenuit, eos incipit aperire; tum verò temporaria cuncta, uti revera sunt, videntur illi esse nihil, sola verò æterna incipiunt illi apparere, ut grandia: *Quod æternum non est, nihil est.* Et quoniam peccata nostra dubiam reddunt salutem nostram, incipiunt illa nos immodicè gravare ac premere; non aliter ac navis, in terram extracta, quæ, dum in aquis natabat, gravis sui ponderis nullum faciebat indicium. Quid igitur faciet homo, deliciarum ac hilaritatis amans, qui deceptiones suas agnoscere negligit in illam usque horam? Quanti æstimabit suas illas voluptates, quibûs nec in minima quidem parte ex amore Dei sui privare se voluit, & quas modò disparuisse conspicit? Quam ratio-

tionem habebit respectum illorum humanorum, atque diæteriorum, ob quorum timorem bonas inspirationes toties rejecit, ac divinæ sese opposuit voluntati? Qantopere illum gravabunt ea scandala, quibûs alios se minores post se traxit, & malô exemplô suô seduxit? Quàm stultum se appellabit, quòd factus sit Proborum derisor, cùm illorum vitæ potius debuisset fieri sectator? Disce parumper opportunum à morte consilium, & illius sta iudiciò, quod rectum semper & justum est: *O mors! bonum est iudicium tuum. Eccli. 11. v. 3.* Jam nunc, dum tempus habes, id age, quod sub id tempus actum aliquando voles; & in tempore nunc fuge, quod tunc fugisse te frustra desiderabis, nisi proponas, prius tibi providere, quàm necessitas immineat, vigilando semper, tamquam servus fidelis, antequam veniat Dominus. Erubescere, quòd, cùm vita tibi sit solum ideo concessa, ut discas mori, tam parum tamen attenderis ad condiscendam hanc scientiam, & veritatem tanti momenti vix non penitus oblivione deleveris; roga

super Deum per mortem illam acerbissimam, quam ipse pro te sustinuit, ut gratiam tibi largiatur, qua emendare te queas.

III. Considera, quòd mors sit pariter *finis omnis temporis*. Magnum est beneficium, quod nobis confert Deus, quia dum Angelis pauca solum temporis momenta concessit, quibus coronam suam mereri possent, nobis longum adeò plurium annorum spatium indulget. Verùm quid nobis prodest hoc beneficium, si tempus adeò pretiosum, quod bene deberet collocari, perdat inutiliter, vel etiam in animæ detrimentum impendatur? Agedum! favor hic singularis brevè finietur: *Tempus non erit amplius. Apoc. 10. v. 6.* Et reipsa jam nunc, hac ipsa hora, qua mortem meditaris, quot homines tempus suum finiunt, qui, si redire possent ad inchoandam denuo vitam, & melius componenda animi sui negotia, quid non impenderent? Teipsum paulisper interroga? si hoc ipso momento moriendum tibi foret, quid non dares pro longiori nonnihil temporis spatio ad
agen-

agendam pœnitentiam, & salutem tuam in meliori statu collocandam? Quantum tibi foret supplicium, si hoc momento apparere deberes coram Tribunali divino, & manus exhibere bonorum operum vacuas, animi verò conscientiam tot malis operibûs onustam? si comparere ibi deberes illo ipso tempore, quo tot Viri Religiosi, tot sacratæ Virgines, tot alii probi Christiani comparebunt etiam ipsi, pleni magnis meritis, ac tot tantisque victoriis, à dæmone & carne sua reportatis? Quomodo igitur tot bonorum operum occasiones hilariter præterlabi sinis, & majoribus itentidem periculis per nova peccata te exponere non dubitas? An fortè, si malè mortuus semel fueris, redeundi tempus habebis ad emendandum errorem? *Statutum est hominibus semel mori. Hebr. 9. v. 27.* id jam novisti; & nihilominus etiamnum differs te parare ad infinitæ consequentiæ negotium, cujus gravitas Angelorum omnium linguis fatis explicari non posset? Momentò unicò rebus omnibus temporariis vivere defines; momentò unicò Judicem

tuum videbis; momentô unicô omnia tua peccata, & omnia ingratae mentis tuæ crimina tibi objicientur in faciem; momentô unicô irrevocabilem tuam audies sententiam, manendi semper vel cum Reprobis, vel cum Electis. An omni vitæ tuæ tempore habere potes momentum, quod gravioris aut majoris sit momenti? Tu tamen illius tam immemor vivis, veluti si longè id etiamnum abesset. Si in Indias usque migrandum tibi foret, quanta cum solitudine & cura ad iter adeò longinquum parares necessaria? Nunc verò dum unico saltu immensam illam viam, quæ tempus inter & æternitatem interjacet, emetiri deberes, animum habes, magnum hunc saltum ex improviso tentandi, quin priùs aliquantùm retrocedas, ut opportunè te præpares, veluti si malè moriendo perdere nihil posses, aut certè id, quod semel perdidisti, alias recuperare iterum posses? Numquid tua tibi vecordia videtur prodigiosa, si, dum agitur de tam magno tuo comodo, tu tamen dormire pergas? Eja! cogitationes tuas exci-
ta,

ta, & propone, omnia reliqua negotia habere pro somnio in comparatione gravissimi hujus negotii, quod tibi incumbit, procurandæ videlicet beatæ mortis. Nulla diligentia potest esse nimia, dum æternitatis beatæ spem locò meliorî collocare possis: *Magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis.* 2. *Petr. 1. v. 10.* Erubescere igitur de præterita negligentia tua, & multò magis de tua temeritate, qua tam impudenter ausus es peccare, & tempus illud, quod tibi duntaxat ad serviendum Deo concessum fuerat, impendere ad illum offendendum. Detestare illam ex intimo corde, & roga Deum, qui est Rex seculorum, ut largiatur tibi auxilium, recuperandi tempus perditum, & bene impendendi tempus illud, quod Ipse deinceps tibi ad salutem tuam indulgebit; cum paulatim incipiat ingruere nox, quando nemo amplius poterit operari: *Venit nox, quando nemo potest operari.* *Joan. 9. v. 4.*

Sacrorum Exercitiorum

Dies Tertia.

Meditatio Prima.

De Morte Peccatorum & Ju-
storum, expressa in morte
Epulonis & Lazari.

I.

Considera in Epulone *Ideam vitæ
& mortis Peccatorum.* Tria po-
tissimum vitia in ejus vita insinuat Evan-
gelium: Amorem malè ordinatum Divi-
tiarum: *Erat quidem dives.* Nimum
amorem honoris & gloriæ: *Induebatur
purpura & bysso;* qui erat vestitus su-
premorum Magistratum; & malè pa-
riter ordinatum amorem voluptatum:
Epulabatur quotidie splendide; eo dun-
taxat fine impendendo divitias, ut suis
satisfaceret sensibus, quin ullam illarum
partem largiretur languenti ac infirmo
Pauperi. Si Dives hic nostris tempo-
ri-

ribûs viveret, quot & quanti beatum illum appellarent? Honorari ab omnibus, timeri, & anteponi æqualibus; contemnere minores, imperitare populo, natare in deliciis, abundare pecuniarum copiâ, ut pro suo genio vivere, sibi que satisfacere queat, quanta felicitas! Ita sanè de seipso existimabat hic Dives, unde & dicebat: *Anima mea, habes multa bona, reposita in annos plurimos, requiesce, comede, bibe, epulare. Luc. 12. v. 19.* Sed adverte paulisper, ut paulò post mutetur hæc scena: pauculis diebûs in falsa isthac felicitate transactis, atque, ut ita dicam, in ipso hoc læto somnio, ecce! adest repentè Mors, ut illi furripiat omnia: *Mortuus est Dives.* Sed parùm aut nihil hoc est; post primam hanc mortem, sequitur mors secunda, & sepelitur illius anima in igneo mari: *Et sepultus est in inferno;* constitutus est videlicet in statu infinitæ miseriæ, in quo juvari ad recuperandam vitam non poterit, quemadmodum ad vitam pristinam revocari non potest, qui mortuus ac sepultus jam est. Ubinam modò est

purpura? ubi comitatus aulicus? ubi famulantium turba? ubi divitiæ? ubi deliciæ? ubi applausus? ubi facetiæ? Præterierunt omnia velut umbra: *Transierunt omnia illa, tamquam umbra.* Sap. 5. v. 9. in eorum vicem successit ignis inextinguibilis, jactura summi Boni irreparabilis, desperatio æterna; semper enim desiderabit aquæ guttulam ad refrigerandam linguam suam, & numquam illam poterit obtinere. O! si loqui tibi posset, quid diceret tibi de statu suo præterito & præfenti? Si redire ad vitam posset in hac terra, credisne, illum desideraturum vivere in exercitio pœnitentiæ continuo plûs Davide? futurum patientem plûs Jobô? castiorem Josephô? liberaliorem in pauperes Abrahamô? Sed jam locus non est corrigendo ipsius errori; at tibi locus & tempus superest, si noveris aliorum damnô sâpere, & contemnere modicum illud mellis, quod per palatum tam citò defluit, & æternum in visceribus dolorem relinquit: *Momentaneum, quod delectat; æternum, quod cruciat.* Quis igitur densum adeò lutum

liniſit ſuper oculos animæ tuæ, ut veriſſimas iſtas veritates non videas? Detecta-
re tempus illud, quo eas non percep-
ſti; ſtatue, nunc demum inchoare vi-
tam, cogitationibûs hiſce dignam; Hoc
enim eſt eſſe ſapientem, cognoscere
res, antequam eveniant; nam poſt-
quam illæ jam evenerunt, etiam ſtulti
eas cognoscunt, & ſinè fructu deplora-
rant. Propone igitur, aliud deinceps
non æſtimare, niſi quod æternum du-
rat. Roga denique Deum, ut incom-
parabili Fidei dono, adjungere quoque
dignetur donum intellectûs, ut ſublatiſ
ignorantiæ tuæ obſtaculîs, cognoscas &
impleas veri Chriſtiani partes, & in præ-
mium referas vitam æternam: *Intellectum da mihi, & vivam. Pſal.*
118. v. 144.

II. Conſidera in miſero illo Lazaro
Ideam vitæ & Mortis Juſtorum; ſi-
quidem ille vitam ſuam omnem exegit
in paupertate, contemptu, & dolori-
bus. Quis illo majores ſuſtinuit dolo-
res, cùm illius corpus fuerit unicum
quodammodo aut ulcus, aut vulnuſ?
Ulceribûs plenus; quis illo magis erat con-

contemptus, cùm nuspiam invenerit
miserationem ullam, nisi à canibus?
sed & canes veniebant & lingeabant ul-
cera ejus. Quis illo minùs quibûsvis
rebûs temporariis instructus erat, cùm
desideraverit sedare famem decidentibûs
de mensa divitis duntaxat frustulîs &
micis, quas tamen obtinere non po-
tuit? *Cupiens saturari de micis, quæ*
cadebant de mensa Divitis, & nemo
illi dabat. An ergo Deus sic agit cum
amicis suis? Ita est; ita omnino cum il-
lis agit; vult enim, ut per bonorum
istorum sensibilibium ac momentô trans-
euntium defectum sibi comparent im-
mensum bonorum inexplicabilium ac
æternorum pelagus. Quid ais? an te
spectaculum adeò miserandum exterreret?
Si te exterreret, signum est, quòd res
istas examines non fidei, sed sensuum
balance. Ecce! brevî aderit mors, ut
finem imponat miseriis omnibus, &
Mendicum istum felicitatis omnis
possessorem efficiat: *Factum est, ut*
moreretur Mendicus, & portaretur
ab Angelis in sinum Abrahamæ. In hoc
beatitudinis statu Deus ipse manibûs suis
la-

lachrymas ab oculis ejus abstergit; collocatur in throno Divinitatis; admittitur ad possidendum bonum illud immensum, quo Deus ipse beatus est. O paupertatem felicem! O pretiosos dolores! O derelictiones fortunatas! An audebis sustinere contrarium, quin tamen & Evangelio, & Christiani, quem prætefers, Professioni renunties? At si contrarium sustinere non audes, cur igitur hujus vitæ bona tanto cum desiderio consectaris? Cur fugis ærumnas, adversa, opera pœnitentiæ, cruces, quas tolerare oportet pro observanda lege divina? O crucem beatam, quæ in tantam commutatur gloriam! Revoca jam, ac depone præteritas opiniones tuas, à vero tantopere alienas; Detestastare millies imperiti ac fallacis Mundi leges & dictamina; statue residuam tibi vitam ad leges & regulas æternas exigere; & Redemptori tuo demissè supplica, ut, cum ipse in terras venerit, ut suo lumine mundum omnem collustraret, non te diutiùs sinat in tenebris incedere, sed impertitâ tibi Sanctorum scientiâ, te filium lucis efficiat, & ut filium

lium lucis incedere faciat. *Ult filii lucis ambulate. Ephes. 5. v. 28.*

III. Considera, *cuiusnam vitæ tua vita sit similior, & cujusnam morti mortem tuam magis fore similem sperare possis*; vitæ & morti Epulonis, an verò vitæ & morti Lazari? Si divitiis affluis, diligenter adverte, te collocatum in statu, qui salutis tuæ sit valde oppositus; atque idcirco sollicitè cave, ne tuum illis cor affigas: *Divitiæ si affluant, nolite cor apponere. Psal. 61. v. 11.* Alioquin subibis periculum audiendi formidandam illam & horrificam vocem, Damnationis æternæ prodromam: *Væ vobis divitibus! Luc. 6. v. 24.* Si vivis in deliciis, cautè invigila, ne illis ad usque satietatem te ingurgites, ita, ut modicum illud bonorum operum, quod egisti, hac tibi moneta sit penitus persolutum, tibi que postmodum nihil remaneat, præter peccatorum tuorum debitum, quod expungere nequeas: *Væ vobis, qui ridetis nunc, quia lugebitis, & flebitis. Luc. 6. v. 25.* Si honoribûs emineas, solerter cave, ne illi in æternum convertantur opprobrium:

brium: *Væ, cum benedixerint vobis homines. ibid. v. 26.* E diverso, si Divina Providentia in statu te constituit paupertatis, abjectionis, & adversitatis, curiosè attende, ne huic Ordini, à Patre tuo cœlesti constituto, te opponas, neque calicem illum, quem suis ipse manibûs tibi porrigit, cum iracundia & furore à te repellas; nam alioquin inutiles reddes amabilissimos illos ductus, quibûs ille utitur, ad te in cœlestem Patriam rectà dirigendum, quàm maximè sunt dolores & adversa. Quid? An ad cœlum pergere tu voles viâ latâ? At hæc est via perditionis & interitûs, non salutis. An voles, ut sufficiat, vitam omnem contaminâsse quovis peccatorum genere, postmodum verò ultima vitæ momenta, quæ mortem proximè præcedent, consêcrare Deo? An voles, ut sufficiat, nil aliud præter peccata seminare, ad colligendos inestimabiles bonorum omnium fructus? Itâne teipsum amas studiosè decipere, ubi deceptio integram tibi miseriarum æternitatem advehit? *Periisse semel, æternum est.* Propone igitur contemne-
re

re omnes vitæ mundanæ vanitates, & libentî animô acceptare, quidquid tolerare te contigerit, ut vitam Christiani hominis vivas; &, quoniam æquum non est, ut nullo aut exiguâ tibi pretio stet acquisitio illius Regni, quod Dei Filius omni suo sanguine comparavit, offer teipsum Deo, ut tecum agat pro suo beneplacito, dum benignè te habeat in æternitate: *Hic ure, hic seca, ut in æternum parcas.* Fatere denique, quòd justissima foret damnationis tuæ sententia; siquidem jam *Recepisti bona in vita tua.* Statue nihilominus, adhuc in tempore ad Redemptorem tuum appellare, ut causam tuam mutare dignetur per suam gratiam, qua præ ceteris peccatoribus ob tuam duritiam magis indiges.

Me-

Meditatio Secunda

Pro Die Tertia.

De eo, quod in Morte acci-
dit corpori.

I.

Considera corporis tui statum, qui mortem proximè præcedit, qui mortem comitatur, & qui mortem consequitur, ut inde condiscas, corpus tuum in posterum non tanto cum fervore diligere, ut usque adhuc dilexisti. Quod *mortem proximè præcedit*, plerumque est morbus aliquis; proinde tibi, ut verissimum, in animo finge, te ab aliquo jam tempore ex morbo decumbere, morbum tuum pedetentim augeri & crescere, varia identidem accedere symptomata, eaque permolesta, ut febrium æstus, nausæam, dolores, timores vicinæ mortis, salutationes Amicorum & Medicorum, qui sæpenumero ærumnam augent, quam lenire ac mitigare cuperent. Interim debilitantur

K

sen-

sensus, deficit phantasia, internæ potentiae necessariis ad exercendos suos actus spiritibûs destituuntur, infirmus dejicitur tædiô, languescit, patitur deliquia; & vel ad ipsos naturæ actus exercendos idoneus non est, neque aliud animô jam volvere potest, præter dolores suos. Hic erit corporis tui status ante vicinam mortem, quando hæc te latronis instar improvisò non obruit. Nihilominus hoc ipsum tempus, quod jam habes, quàm parùm erit idoneum componendis animi tui Rationibus? Esse tamen potest, quòd ad ejusmodi tempus, non modò tam incertum, sed & plerumque tantopere impeditum, differas possibilitium omnium negotiorum maximum, negotium videlicet certam reddendi salutem tuam. Indubitatum est, tanti nostrâ interesse beatam mortem, ut, si homo extitisset ab æterno, sèque ad hanc mortis horam ab æterno comparâisset, nequaquam tamen hæc præparatio fuisset nimia. Fierine tamen possit, ut, postquam omnem vitam tuam in vanitatibus, ineptiis, & erubescendis flagitiis insumpsisti, tu nihilo-

hilominus postmodum speres, te præmissa tumultuaria duntaxat præparatione mox fore paratum ad reddendam Summo Judici totius vitæ tuæ rationem, atque tot inter & corporis & animi perturbationes facillimum arbitreris, unicô momentô Rationes componere tam intricatas, & detestari mox super omne malum peccata illa, quæ præ summo Bono antehac amâsti semper, sicque ab uno extremo ad alterum uno velut impetu transilire? Quidsi autem neque istud tibi tempus indulgeatur, quod & negatur multis, & nemini unquam promissum fuit à Deo? Quidsi istud ipsum tempus, si tibi concedatur, non tamen tibi sufficiat ad avellendum penitus cor tuum à peccatis omnibus? Quidsi illa confessio, sub postremum hoc tempus peracta, animata non sit sincero cordis dolore, uti requiritur? Verbô, si Deus non velit in te patrare divinæ suæ gratiæ miraculum, quod neutiquam es meritus, quodnam dein per omnem æternitatem tibi remedium supererit? Nónne animadvertis, te morti obviâre, non secus ac bestia, quæ ad macellum du-

citur; de morte ne quidem cogitando? Et quamdiu tandem hæc tua stultitia perdurabit in negotio, ex quo dependent omnia, dum in rebus aliis, quæ nullius sunt momenti, es adeò cautus & sollicitus? Erubescere ob hanc tuam inconsiderantiam adeò temerariam; gratias Deo redde, quòd, cùm vitam tibi in hac cæcitatibus tuæ nocte potuisset eripere, te tamen miseratus, indulserit tibi tempus hanc tuam insaniam corrigendi. Propone, sæpius deinceps cogitare de morte & salubri hac cogitatione residuam tibi vitam in meliorem ordinem redigere; Deum denique precare, ut incomparabili huic concessi temporis beneficio hunc etiam favorem adjiciat, tibi que vires largiatur, ut quàm maximum inde fructum reportare noveris.

II. Considera corporis tui statum *mortis ipsius tempore*. Progreditur identidem morbus, téque ad extrema reducit; Medici te deseruere; Sacerdos adstat ad lectuli caput; sacratus tibi porrigitur cereus; & quia hunc retinendi vires tibi non suppetunt, in tenendo illo juvaris à circumstantibus; oculi obte-

tenebrantur ; lingua gravescit ; labia li-
vescunt ; marcescit facies ; extollitur
pectus ; pedes intumescunt ; remittit
anhelitus ; arteriarum pulsus intermitti-
tur, ac cessat ; moreris, & anima tua
recedit à socio illo corpore, quod adeò
carum tot annis habuit. Atque ita
momentò unicò ablata tibi sunt omnia ;
nullus pro te jam superest mundus, cœ-
lum nullum ; nullus jam tibi lucet sol ;
nullus tibi campus est ; nulla tibi civi-
tas, nulla tibi domus, nullæ ampliùs
divitiæ, nullæ deliciæ, nulli sunt tibi
honores, nihil è rebus omnibus tempo-
rariis. Mors infamis hic & magnus
latro tibi sustulit omnia, sinè ulla reli-
cta spe, illa tibi reddendi ad extremum
usque Judicii diem. Quandónam verò
in hoc te statu constitutum videbis ?
Converte animum ad præterita, & at-
tende, quàm breve fuerit tempus il-
lud, quod hucusque tibi præterit ; non
majus, imò brevius erit tempus illud,
quod tibi superest. Citò, citò veniet
dies illa, cujus matutino tempore vivus
etiannum eris, at vespertino mortuus ;
aut sub cujus vesperum vives, & infe-

quenti matutino iacebis exanimus. Et si dies hic fatalis tibi iam nunc adesset, quid egisse te velles? An velles, ut in Ecclesiis magna cum pompa te ostentâsses, acsi fores mundi Dominus, & gloriæ tibi duxisses, profanare locum sanctum; an verò velles, summa cum reverentia te ibidem fuisse versatum? An velles, te singulis momentis sanctissimum Dei Nomen contumeliosâ tuâ linguâ violâsse; an verò malles, te illud identidem magno cum animi sensu invocâsse? An velles, te pauperes abegisse cum iracundia; an verò magna illis cum caritate succurrisse? An velles proximi tui famam te lacerâsse; an verò illam adversus maledicos defendisse? An velles, imperia te subditis distribuisse cum superbia; an verò cum mansuetudine, & moderatione Christiana? An velles, tempus omne te exegisse in deliciis; an verò in pœnitentia, & bonis operibus? O cœcitatem cordis tui! certum esse intelligis, brevî adfuturam horam illam, in qua nil aliud magis sit tibi displiciturum, quàm malum peccati, nec aliud tibi sit placiturum, præter bonum
vir-

virtutis ; & nihilominus vivere pergis, veluti numquam futura sit illa hora. Expergiscere tandem de hoc somno mortis ! An fortè hîc sermo non est de te ? An fortè non agitur de summo tuo commodo ? An fortè in hoc ipso periculissimo statu te brevî constitutum non videbis ? Ah ! potentiarum tuarum vires omnes adhibe ad detestandam præteritam socordiam tuam, & concipiendum inde ruborem ; veniam à Deo amarissimis pete lachrymis ; convertere ad Virginem Matrem Sanctissimam, ut illa, eum universalis omnium sit peccatorum. Advocata, potissimum in hora mortis ; tua quoque jam nunc sit Advocata, tibi que impetrare dignetur & tempus & auxilium ad agendam pro peccatis tuis dignam poenitentiam, & ad illa deinceps corrigenda.

III. Considera statum corporis tui *post mortem*. Quamprimum anima tua fuerit ab illo separata, remanebit hoc deforme admodum, ac turpe, pallidum, frigidum, horridum, foetidum, putidum, & quovis inmento magis abominandum ; non se movet, non sentit ; deferitur à famulis ; qui illud re-

verebantur, tergum nunc illi vertunt; qui illud antea timebant, jam illud sinè timore huc illuc vertunt. Atque ita vestitur denuo, compingitur in sandapilam, effertur è domo, deportatur ad templum, & postquam à circumstantibus non sinè horrore conspectum est, absolutis brevi tempore exequiis, aperitur sepulchrum, & injecto in illud corpore, curiosè clauditur, ne illud suo fœtore viciniae morbum contagiosum invehat. In funesto hoc loco, in his tenebris, in his horroribus, desertum à carissimis etiam propinquis suis, oblivioni traditum ab amicis, despectum ab omnibus, relinquitur miserum corpus in potestate vermium, qui paulatim à carnis putrescentis corruptione prognati, patrem suum devorant, illumque brevè eò reducunt, ut omnia simul totius Orbis fœtentia stabula odorem non adeò gravem spirent. Denique, postquam cadavere ad satietatem usque pasti sunt vermes, moriuntur etiam ipsi, suoque fœtore cadaveris fœtorem exaggerant; post ossa demum carne penitus exspoliata, corpus omne redactum in
cine-

cinerem vix manum implebit. At numquid hoc corpus illud est, quod ut moliter haberet anima, toties maluit renuntiare cœlo? Numquid hoc corpus illud est, quod vestibûs involvebatur adeò pretiosis; quod incolebat conclavia tam magnifica; quod tanta solitudine adversùs quæcunque ~~non~~ niebatur incommoda, adeò ut divinæ quoque Leges infringerentur, ut illi ex omni parte satisficeret? Ita est; hoc ipsum est corpus illud; & tamen adeò à se ipso diversum, ut illo sit jam potior bufo in suo latibulo. O Mundum infelicem! & quando decipi ac decipere desines? Ergone omnes pompæ, voluptates omnes, omnis pulchritudo, omnis elegantia desinit in foetidum sterquilinium, aut carcinoma? Et tamen est invenire multos adeò Christianos, qui ob sterquilinium istud hæreditatis suæ cœlestis portioni renuntiant! Imaginare tibi paululùm, animam tuam, postquam corpus in statum hunc miserandum fuerit reductum, ad illud in sepulchro visendum adduci; quid diceret misera, memor, quanta ob illius amorem peccata com-

miserit ; quòd ob illius amorem Divinam à se gratiam projecerit ; quòd ob illius amorem Divinam contempserit amicitiam ; quod in illius gratiam tot alios perdiderit homines, dum eos exemplò suo pessimò pertraxit ad peccatum ? & quem in finem denique ? ut corpus illud sua putredine lautius aliquando convivium vermibus appararet. Quantum illa tunc horrorem conciperet ex indignissima hac agendi ratione ? Quàm ardentè optaret, ut sibi liceat consumptis illis membris novam impertiri vitam, ut illam austeriore vivendi genere afflictare, castitatis virtute perpurgare, atque ut vivum Templum Dei honoribus consecrare posset ? Nunc animæ tuæ superest idipsum faciendi tempus ; tunc id optabit incassum. Oculos igitur aperiri ad palpabilem istarum veritatum lumen ; statue, in posterum non tam indignè perdere tot occasiones, quæ tibi suppetunt, dignos faciendi pœnitentiæ fructus ; erubescè, quòd tanto tempore communi plurimorum deceptione fascinari te siveris ; & quoniam hæc mortalis vita demum desinit in pauxillum pul-

pulveris, roga Deum, ut gratiæ suæ tibi largiatur auxilium; ut vitam hanc, ut decet, parvi pendās, ac deinceps non æstimes, nisi quodd æternum durat.

Examen

Pro Die Tertia.

De Confessione

I.

EXamina, *quanti facias* immensum beneficium, quod Deus tibi per sacrum Pœnitentiæ Mysterium confert, quoddque fons quidam est, profiliens è Servatoris nostri vulneribus, non minùs salubris, quàm salubres sunt canales illi, per quos defluit; tantique est pretii, quanti est ipse Domini sanguis. Si consideres, quàm difficile sit obtinere veniam injuriæ, homini ab homine illatæ, præcipuè si offensus sit Nobilis, aut Dignitate majori conspicuus,
non

non poteris non admirari Bonitatem Dei, qui Sacerdotum manibus credidit potestatem remittendi innumerabiles injurias Divinæ suæ Majestati illatas, quarum quælibet inexhaustam continet abyssum malitiæ.

II. Examina Fructum, quem è sacra confessione haurire soles. Res inter monstrosissimas, quas apud Christianos videre licet, est & hæc, quòd multæ adeò confessiones jungantur cum tot tantisque peccatis, ac tot & toties repetitis lapsibus. In hoc Pœnitentiæ Mysterio, si rite parati accesserimus, præter gratiam, quam dicimus sanctificantem, conferuntur nobis insuper auxilia gratiæ, quæ dicitur actualis, tamquam veri ac proprii pœnitentiæ effectus, ad pervincenda, destruenda, & emendanda peccata illa, de quibus cum vero cordis dolore nos reos agimus; igitur si isthoc medio tam potenti pauci admodum juvantur, necesse est, gravem admodum errorem ex eorum parte committi. Jam autem hi defectus vel se tenent ex parte confessionis, vel
ex

ex parte sacri Judicis, vel ex parte Pœnitentis.

III. Examina proinde *Confessiones tuas*. 1. An satis sint integræ, five, an per culpabilem negligentiam non omittas te accusare de re aliqua, ad sacrum tribunal pertinente. Id verò perfacile accidere potest circa peccata, solis cogitationibus admiffa, vel inchoata duntaxat, & opere non omnino perfecta, de quibus nonnulli, per ignorantiam in rebus Divinis sanè magnam, accusare se non solent, velut eorum nulla foret habenda ratio. 2. Similiter contingere idipsum adhuc facilius potest in peccatis, quæ vocantur omissionis, circa proprii nimiram statûs obligationes, quæ à multis negliguntur, ac postmodum hujus suæ negligentiae nullam rationem habent, etiamsi illa ipsa sit potissima mundi ruina.

IV. Examina *diligentiam, quam adhibes, ad inveniendum bonum animi arbitrum*. Quæ major est necessitas, quàm pro itinere tam periculoso, quale est iter ad cœlum, prospicere sibi de perito viæ duce? Pejùs, imò pessimè face-

faceres, si talem non modò non quæ-
reret, sed insuper fugeret, eligendo Vi-
rum ejusmodi, qui te non ausit repre-
hendere, & curiosè vitares illum, qui
malis tuis remedium afferre cuperet.
Quid aliud hoc foret, quàm indicium
manifestum, quòd sanari non velis, ac
proinde, ut clariùs loquar, quòd salu-
tem æternam consequi non velis.

V. *Examina errores, qui contin-
gere possunt ex parte pœnitentis* in tuis
confessionibus, quales forent, si ad
confessionem non afferres verum dolo-
rem, aut serium emendationis proposi-
tum. Examina proinde perquam di-
ligenter, an eliciendo huic dolori stu-
deas, & Deum ora, ut illum tibi largia-
tur, quandoquidem is ingens est Dei
donum, atque ad illum obtinendum
te para considerando, quantæ sit Ma-
jestatis Deus, quem offendisti, quantus
sit illius in te amor, quanta beneficio-
rum tibi collatorum copia & magnitu-
do; atque si rationes istæ sat roboris
non habent, excitandi te ad veram &
perfectam animi contritionem, saltem
obtinendæ, quam vocant, attritioni

te impende, considerando malum, quod peccando animæ tuæ intulisti, & immensas illas æternasque pœnas, quæ in inferno te manent, si pœnitentiam vero corde non egeris, & emendare te neglexeris. Observa insuper propositum tuum, de hac ipsa emendatione susceptum, quod si in voluntate non seria & efficaci consistat, nec absolutè dicat: *non volo amplius peccare*; sed tantum: *non vellem peccare*, quin ex parte tua adhibeatur ullum emendationis obtinendæ medium, quin fugiantur pericula & proximæ relabendi occasiones; tum enimvero hoc tuum propositum in tuam caderet perditionem ac interitum; quia non remitterentur tibi peccata tua, atque, si in hoc statu decederes, damnationem æternam non evaderes.

VI. Examina, quomodo à *peracta confessione te geras*. Nam tria tibi sunt agenda; primò agendæ sunt gratiæ Numini, quòd adeò facile nobis reddiderit peccatorum remedium, quod tantò ipsi pretiò stetit; secundò comparare te debes ad exsolvendam religiosè
pœ-

pœnitentiam, & adjungenda etiam alia pœnitentiæ opera, ut Deo satisfacias; tertio renovandum tibi est emendationis propositum, & ad illud constanter servandum petenda est à Deo nova gratia.

VII. Examina denique *Propositum, quod habes, sæpius redeundi ad sacrosanctum hoc pœnitentiæ balneum.* Proponere te conveniret, ad illud te rediturum, antequam de novo in antiqua tua peccata recidas; sic enim facile per novam illam gratiam, quam ibidem acquiris, vires ac robur acciperes, te penitus emendandi; verumtamen saltem illico ad confessionem redi, quando per summam tuam miseriam in antiquam iterum cloacam relapsus fueris. Quis cum mortuo vel unica solum nocte dormiret? tu verò habebis animum, & non una, sed pluribus adeò noctibus, diebus, imò mensibus integris ages cum anima tua mortua? Anne est possibile, ut, cum momentis te singulis mors possit occupare, tu tamen momentò vel unicò perseverare possis in statu hominis condemnati ad infernum, & in ex-
ti-

timo præcipitii æterni margine? Si vel
semel tantummodo accidisset in mundo,
ut peccator aliquis in suo peccato fuisset
repentè & inopinatò mortuus, deberet
haud dubiè tragicus ejusmodi casus per
cuncta futura secula mortales omnes
terrere, & cautos reddere; & nunc,
ubi casus hujusmodi tam frequenter ac-
cidunt, & adeò multi momentò deci-
dunt in abyssum, inveniri possit aliquis,
qui idem sibi non timeat, nisi fidem si-
mul amiserit? Agnosce defectus tuos in
tanti momenti negotio, & exerce
virtutum actus, in aliis iam exa-
minibus pro tui emenda-
tione propositos.

Meditatio Tertia

Pro Die Tertia.

De bono Temporis usu.

I.

Considera causas, quas habes, bene applicandi tempus residuæ tibi vitæ; sūntque potissimum hæ tres; quia tempus est pretiosum, quia breve, quia propter solam animam concessum tibi est. Tempus igitur est *pretiosum*; quia singulis ipsius momentis lucrari tibi potes integram gaudiorum æternitatem. Ob mentis oculos tibi statue immensum illud deliciarum pelagus, in quo felicissimè submersi sunt Beati Cœlites. Quid aliud illud est, quàm remuneratio bene collocati temporis, quod olim ad augenda illis merita concessum erat? Sed & tu momentis singulis lucrari potes tantum, quantum valet æterna Dei possessio; & tamen hucusque thesaurum adeò pretiosum ac
divi-

divitem abjecisti, dum tempus infantium nugis ac crepundiis impendisti, qualia profectò sunt mundi negotia, quæ ad consequendum ultimum finem tuum nihil conferunt; aut illud etiam perdidisti comparando tibi miseriam sempiternam, dum videlicet id peccatis tribuisti. Hóccine est ratione pollere? O quàm brevì mutabis mentem, cùm finitum tibi fuerit tempus! Cùm aliquando perductus ad Divinum Tribunal fueris, quantum ibi promitteres, ac dares, si tantillum duntaxat haberes temporis, ut veri perfectique doloris actum posses elicere, atque ita causam tuam meliori in statu collocare? Quantum ibi te pœnitebit, quòd innumeras bene agendi occasiones adeò inutiliter excidere tibi passus fueris? Si ad summam tuam perniciem in illo iudicio mala in te cadat sententia, qualis tunc erit tua desperatio? O Deus! perdidisse bonorum æternitatem, cui obtinendæ momentum unicum suffecisset! incidisse in ignis æterni barathrum, ad quod evitandum tot anni fuère concessi! contempsisse amicitiam Dei, quàm ille tan-

to tempore tibi obtulit, tanto tempore à te petiit, tanto tempore tibi paratam habuit ! Itaque nisi juratus es tuimet ipsius inimicus, illud pœnitentiæ tempus ne expecta; sed erubescere potius, quòd tot tantæque requirantur argumenta, ut ad bene agendum persuaderi te sinas. Tanto labore opus non erat, ut ad malè agendum, & ad optimum vitæ tuæ tempus in peccatis perdendum impellereris. Haud adeò hærebas olim, ut potiore vitæ tuæ partem Mundo consecrares; cur igitur modo permoveri non potes, ad concedendas Deo saltem reliquias? Absit hoc à te. Hoc etiamnum temporis puncto, quo agnoscis errorem tuum, illum incipe detestari; erubescere propterea coram Deo, eique gratias age, quòd, postquam tantum temporis abiecisti, tempus tibi nihilominus largiatur ad corrigendum errorem tuum; & quia facere nunc potes, quod ne ipsi quidem Beati in cœlo facere queunt, mereri videlicet, propone, vitam tuam omnem in id unicè impendere, ut thesaurum tibi acquiras in cœlo; Deumque roga, ut
ad

ad hoc ipsum tibi præbeat auxilium, quemadmodum tibi dedit consilium: *Facite vobis sacculos, qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in cœlis. Luc. 12. v. 13.*

II. Considera causam alteram bene impendendi vitæ tuæ tempus, quia videlicet est *Breve*. Quàm multi modò sunt, qui meliore quàm tu fruuntur valetudine, & tamen elapsò annò non integrò sepulti jam erunt. Jam verò, quis securum te reddit, quòd in eorum numero computari tu ipse non debeas? Quis te docuit, quòd anni novi sis visurus initium, aut ejusdem conspècturus sis finem? Non multum abibit temporis, cùm à morbo prostratus in lectum, te constitutum videbis in dura necessitate, qua deferere debebis omnia, & ab omnibus deferi. Esse facilè potest, ut mors jam sit in limine, ad perficiendam hanc magnam rerum mutationem; tu tamen interim existimas, millenis eam miliaribùs à te distare; & diuturna tibi auguraris tempora, &, quæ venient, diversa futura credis à præteritis, quæ tamen ut umbra præterierunt: *Anima*

mea, habes multa bona, reposita in annos plurimos. Luc. 12. v. 19. Atque adeò magnas tibi à mundo res promittis, voluptates, amicitias, novas possessiones, honores; at non audis id, quod subjunxit Dominus: Stulte! hac nocte animam tuam repetent à te. O stultum te, si quietem invenire velis in inquieto hujus vitæ mari! O stultum te, si securum ac certum te velis in eo, quod tuum non est, quale est id, quod primùm est futurum! Stultum te, si existimes, quod vel atomus temporis, impensâ pro tuo libitu & genio, bonorum ac malorum æternitati prævaleat, quæ te expectat. Non igitur deinceps ita tibi agendum est; habere te pro mortuo debes, ut in posterum coram Deo vivas, & æternæ tuæ salutis consulas. Ecce! Sancta nostra Mater Ecclesia nos omnes pulverem vocat: *Memento homo, quia pulvis es, & in pulverem reverteris.* Quia, licet etiamnum pulvis non simus, adeò tamen breve est temporis spatium, quod superest, dum in pulverem redeamus, ut iam dici possit, jam nunc in pulverem

rem nos redactos esse. Erubefce igitur de tua stultitia, quòd, cum adeò sit breve tuum vivendi, & merita colligendi tempus, tu nihilominus tot oblectamenta, tot hilaritatum occasiones quaesiveris, ut tempus tantò citiùs inutiliter abiiceres, ac omnino perderes; veluti si non haberes, quod in altera vita vel perdere, vel lucrari posses. Pete quàm humillimè à Deo veniam; & age illi gratias, quòd commodum adhuc te emendandi tempus tibi indulgeat; & quoniam horis singulìs tuum tibi tempus semper imminuitur, statue, quidquid tibi temporis superest, id omne impendere tuæmet animæ; Deum insuper demissè roga, ut suâ gratiâ bonam hanc tuam voluntatem reddere dignetur efficacem.

III. Considera causam tertiam bene impendendi residuum tibi vitæ tempus, quia videlicet *concessum tibi est pro tua solum Anima*. Propter animam solam te in mundo constituit Deus, non propter corpus; atque, si vivis, solum vivis, ut occuperis in grandi negotio promovendi salutem animæ tuæ,

eámque reddendi certam. At si de ista hac veritate iudicium ferri deberet ex tuis tantum operibus, quis non crederet, quod in mundo vivas ob solum duntaxat corpus tuum? Corpori omne impendis tuum tempus, omnes tuas cogitationes, & omnes curas tuas, ut illi semper blandiaris, ut illud ubique defendas, ut omnes illi voluptates compares. Beatum te, si in animæ tuæ bonum vel millesimam partem adhibeas illius curæ ac sollicitudinis, quam corpori impendis! jam nunc profecto sanctus fores. Quid ergo juvat, quod rationem tibi & argumentandi vim indulserit Deus, si eam tantum adhibeas, ut tuis in hac vita commodis invigiles; & tempus non invenias, tuis in æternitate commodis invigilandi? An tuam sic vitam transiges semper, & antiquum adhuc vitæ tenorem retinebis, cum paulò post te opprimeret mors? Heu! non ita! Deus enim cæcitatem tuam miseratus, jam adest, ut hisce solitudinis sacræ diebùs te illuminet, ut, si vitam tuam hucusque perdidisti agendo nihil, aut malè agendo, eam non per-

perdas in posterum: *Ecce nunc dies salutis.* 2. Cor. 6. v. 2. Nunc, nunc statuere oportet, quòd in alium mutari velis, ut certam reddas salutem tuam. An fortè existimas, quòd ad salutem tuam sufficiat, si moriaris post suscepta sacra Mysteria, crucifixi effigiem in manibus gerens? Non utique Sancti tam diuturna solitudine ad mortem bene obeundam se comparâssent, si ultimæ infirmitatis tempus huic negotio sufficeret; neque Christus ipse nos in Evangelio monuisset toties, ut semper ad mortem parati simus, si subita tantum ac tumultuaria sufficeret illorum præparatio, qui inchoare vitam Christianam volunt, cum eam finire jam deberet. Time-
re sanè videris, ne nimium tribuas animæ tuæ, nimis citò ad meliora te convertendo? aut etiam credere, te hucusque nondum satis offendisse Deum tuum, & ingratum tuum animum necdum illi satis comprobâsse. O! si damnatorum alicui tempus illud concederetur, quod tibi suppetit! illius certè nec momentum unicum perderet, & nullum omnino medium in tuto collo-

candi salutem suam prætermitteret. Id ipsum tibi agendum est in hoc negotio; totum te debes offerre Deo, & firmissimè statuere, quibûscunque tandem impensâ consequi salutem tuam, & vitam probam vivere. Ad Deum itaque recurre, qui suum pro anima tua sanguinem fudit; pete ab illo veniam, quòd præclaras tot occasiones salutem tuam promovendi abjeceris; erubescere de sordidia tua; & cum Deus inspirationibus te suis toties invitaverit, confide, quòd is ipse, qui te fugientem est insectus, te rejecturus non sit, si illum corde sincero quæsieris.

Meditatio Quarta

Pro Die Tertia.

De Judicio Particulari.

I.

Considera *Examen*, quod statim instituetur de Christiano, cum fuerit mortuus. In eodem ipso loco, ubi
ani

anima discessit è corpore suo, in eodem loco, ubi forsan aliàs mandata Dei ac Domini sui liberiùs est prætergressa, erectum videbit horribile tribunal, illique suam indicabit præsentiam Deus, & adventum ad iudicium. In hoc iudicio prodibunt in lucem mala omnia, quæ à primo rationis usu ad extremum usque momentum commisit anima; nec erit defectus ullus, qui maneat occultus, nec ullum verbum otiosum, neque aspectus minùs consideratus, neque cogitatio paulò liberior; judica jam, quid futurum sit de peccatis nimis enormibus, à peccatore toto vitæ suæ tempore commissis, in infantia, in juventute, in ætate virili, & in ipsa etiam senectute, in qua interdum non sufficit, quòd nos peccatum deferat, ut & ipsi statuamus peccata deferere. Prodibunt pariter in lucem bona omnia, quæ anima præ socordia omisit, tempus malè perditum, inspirationes repulsæ. Prodibunt etiam in lucem opera illa bona, quæ perperam ac malè sunt facta; orationes sinè attentione, & absque habita divinæ præsentiae reverentia; Verbum

bum Dei ex inani sciendi cupiditate, & finè animi fructu exceptum; Tempa facetiis & nugis profanata; dies festi negotiis minimè necessariis impensi, sacra Mysteria sive ex consuetudine tantum, sive omnino malè & indignè frequentata. Prodibunt in lucem peccata occulta, peccata aliena, sed nobis imputanda, vel quòd illa sive malò exemplò nostrò, sive insuper consiliò juverimus, vel quòd illa non impediverimus, ut exigebat officii nostri ratio. Prodibunt omissiones innumeræ, quarum causâ qui coram Divino Iudice non comparebit instar arboris, fructibus venenatis onustæ, facillè comparere poterit instar arboris, solis onustæ foliis, ac proinde pariter ignem infernalem merita. Hæc omnia momentò videbit anima, sola, & tremebunda, quin ullus pro ipsa loquatur, aut eam excuset, & quod amplius, videbit hæc omnia ingenti cum lumine, sibi à Divina Jesu Christi Sapientia communicato; unde longè aliter de peccato sentiet, ac modò de illo sentit, non illud habebit pro re levi, & propemodum pro joco; sed habere-

habebit illud pro re horribili & pro malitiæ pelago, quemadmodum Deus; adeò ut anima, seipsum intuita, objectum sit habitura magis formidandum, quàm sit dæmonum simul omnium fœditas. Quid igitur misella dicet, dum leve adeò bonorum operum suorum pondus, & adeò grave pondus, & ingentem numerum peccatorum illorum, quæ antehac obcæcata parùm adeò curabat, & tam facilè committebat, bibendo sicut aquam iniquitatem, intuebitur? O! quàm libenter tunc rediret ad retexendam de integro vitæ suæ telam! O! quomodo tunc aperiet oculos suos, quos adhuc tenuerat clausos! O! quàm diversa erit idea, quam hoc vitæ suæ tempore sibi formaverat de penitentia, de solitudine, de operibus caritatis? Si itaque vis haberi sapiens, futuris tuis in tempore prospice; & præveni examen illud adeò severum, atque tam universale, quod te manet; imaginare tibi illud admodum vicinum, cum fieri possit, ut annò proximò hac ipsa hora judicatus jam sis. Obstupeſce de hac præterita tua negligentia, qua parum

rùm adeò timuisti, quod maximi quique Ecclesiæ Sancti tantopere timuerunt; cùm tamen meritò plùs illis omnibùs timere deberes; ac denique converte te ad Judicem tuum, qui nihilominus est tuus Advocatus; eúmque roga, ut omnia tibi peccata tua remittat, & vires impertiatur, quibùs per voluntariam pœnitentiam illa exsolvere possis, antequam veniat reddendæ rationis hora.

II. Considera *sententiam* hujus Judicii, quæ erit definitiva, immutabilis, justissima, & ipsius Servatoris ore per vocem internam in animæ corde pronuntiata. Itaque si Christianus eo momento deprehensus fuerit in peccato lethali, dicet illi Christus tonò terribilî: Discede à me maledicte! quia non mereris assistere in præsentia mea, neque admitti ad participandam gloriam meam; discede in ignem æternum, quò te abstrahit peccatorum tuorum pondus, ad societatem dæmonum illorum, quibus potiùs quàm mihi te obsequentem præbuidisti; hæc est pars tua, quam elegisti; hanc tibi æternùm habe; serviátque

que tibi sanguis meus in damnationem tuam æternam, quia noluisti, ut tibi ferviret in remedium. O sententiam formidandam! Et quid dicet peccatrix anima, cum illam audiet? quàm erit conturbata! quàm adstabit desperata, cum videbit non esse appellationi locum; cum videbit, quàm bene peccatis suis sententiam istam sit promerita! Quis proin animò possit capere, quanto cum furore ac rabie detestatura tunc sit voluptates suas! quàm horribilia spectra futura sint in oculis ejus sua illa peccata, quæ illam modò parùm adeò terrent! quàm se millies fassura sit stultam, quòd aures non dederit sacro animi Arbitro, Angelo suo Custodi, & internis Domini sui inspirationibus! ut sese millies appellatura sit insanam ac amentem, quòd ob vilissimam turpitudinem abjecerit bonum infinitum, illudque commutaverit infinitâ miseriâ! Christianus è diverso, qui Dei sui mandatis obtemperavit, dum beatam illam audiet sententiam, qua ab eodem ipso Judice ad cælum invitabitur, quantum ille suam prædicabit fidelitatem, suam poeniten-

tentiam, suam caritatem! An possibile est, inquiet, ut modici hi labores mei bonô tam grandî pensari debeant? An ærumna tam modica in tantam conversa est gloriam? An lachrymæ tam exiguæ conversæ sunt in æterna gaudia? E duabus hîsce fortibus etiam te alterutra aliquando tanget, tu verò propterea nec minimùm es sollicitus? O incredibilem cœcitatem! Has veritates nôsse, ac fide divina credere, & tamen tam stolidè vivere, ac si nulla haberetur illarum notitia! scire, quòd pœnitudo sub id tempus servitura non sit, nisi ad exaugendam pœnam, non verò ad eam auferendam, & nihilominus in illam usque horam differre pœnitentiam! scire, quòd sola tunc opera bona, sola opera caritatis nos redditura sint divites ac opulentos, & nihilominus tempus infumere nugis & ineptiis, pecunias expendere in vanitates potiùs, quàm in solatium pauperum! Gratias age Deo, qui tibi largitur tempus; propone illud impendere in id unum, quod unicè & infinitè est necessarium, nimirum ad promerendam felicem ultimo illo die sen-

sententiam ; erubescere de periculo , in quod te ipsum toties coniecisti , ne penitus à Deo tuo abjicereris ; illumque roga , ut pretiosus ille sanguis , quem animæ tuæ dotem esse voluit , tibi nunc serviat ad exsolvenda tua debita , non verò ad eadem novis iterum peccatis augenda.

III. Considera *Executionem* hujus sententiæ. Sponsæ infideli auferuntur ornamenta omnia , illi antehac à Sponsò donata ; ita & animæ peccatrici auferetur id omne , quidquid in illa boni remansit , fides nimirum , & spes , virtutes morales ac politicæ , quas in hac vita forsan acquisivit ; proin manebit deinceps sinè ulla prudentia , sinè ulla justitia , sinè ulla fortitudine ; quod verò supererit , character scilicet baptismi , ad majorem ipsius ignominiam serviet , ac tormentum majus ; quia in abyssò illa & Infidelium animæ , & ipsi dæmones illi perpetuò insultabunt. Ita spoliata , è gradu suo deturbata , ab Angelis deserta , tradetur in hostium infernorum manus , qui eodem momento illam raptabunt in profundum , ubi debebit

finè morte semper vivere, in malorum omnium tempestate, in igneo habitaculo, quod sibi met elegit misera, dum ob illud cælo ipsi nuntium remisit. At quantus hic erit dolor, æternum hære in igneo illo habitaculo, cum tantus sit dolor pauculis duntaxat momentis in eo durare? Quam pœnitentiam non subiret perlibenter infelicium illarum animarum quælibet, ut mederetur errori suo? quos contemptus, quas ignominias non acceptaret? quibus voluptatibus magna cum voluptate se non privaret? Magnæ sibi gratiæ ac favori duceret, si per annos adeò millenos in limine portæ civitatis jacere sibi contingeret, ut omnium intrantium & exeuntium pedibus conculcaretur; acceptaret libentissimè austeritates omnes, quas Sancti simul omnes in suum corpus excrucuerunt; & magni sibi gaudii videretur esse materia, si omnem sustinere deberet tormentorum cumulum, quem à Tyrannis omnes omnino Martyres sustinuerunt. Nunc igitur, cum multò minora sufficiant ad liberandum te à tam grandi malo, nimirum ut observes mandata

data Dei, tentationibus generosiùs resistas, minùs delicatè corpus tuum habeas, aliquantò magis ad opera pietatis & misericordiæ incumbas, ut proximo præstes eadem, quæ præstari tibi à Deo desideras; tunc hoc modicum facere recusabis, cùm sis omnino certus, brevi adfuturum tempus, quo frustra desiderabis, incomparabiliter plura & his majora pro tua salute præstitisse? Adest igitur tempus, quo statuere tandem debes, inchoare vitam, nomine, quod geris, Christiani dignam, quin ampliùs id audias, quod in contrarium opponit caro tua cum sensibus tuis; nam aliàs quomodo vita tua responderet fidei tuæ, tuum in bonis operibus frigus gravitati periculi, in quod apertis oculis animam tuam conjicis? Quantæ tibi cederet ignominia, si videres Christianos alios, socios tuos, tecum olim, at non ex tuo more, viventes, à Deo vocari ad coronam, quòd Domini sui mandatis obtemperantes extiterint, Angelorum manibus ad cælum extolli, & in triumpho in Regnum Beatorum invehì; dum interim tu, mortalium infelicissimus in

dæmonum manibus ac potestate relinqueris, ut æternum careas omnî vel minimò bonò? Si sola rerum istarum imaginatio tanto te horrore concutit, quid erit, ipso illas opere experiri? Idque tantò magis, si prius illas experiri debeas, quàm illas credas? Erubescere de stulta securitate tua, qua vixisti hactenus, velut non haberes, quod tibi timendum sit, vel de quo reddenda sit tibi ratio; Deo redde gratias, quòd tibi nihilominus te emendandi tempus indulgeat; Detestare præteritam tuam istarum tam gravis momenti veritatum oblivionem, & in Servatoris tui vulnera confugiens, illum roga, ut non sinat perire animam tuam, cujus redemptionis tam carò illi pretiò stetit: *Tantus labor non sit cassus.*

Sacrorum Exercitiorum

Dies Quarta.

Meditatio Prima.

De Judicio, quod instituetur
de Christiano Peccatore.

I.

Considera Discrimen ingens, quod faciet Deus in judicando Infideli & Christiano; & primò quidem *in petenda Peccatorum ratione*. Imaginare tibi igitur, quòd eodem ipso tempore, quo vocaberis ad Divinum Tribunal, adducatur etiam Turca. Debebit hic infelix severissimam reddere rationem omnium abominationum suarum, quas commisit; nec illi ad excusandum se proderit spurcissima sua Lex, quæ illi nefanda sua crimina permisit; cùm Lex naturalis, in uniuscujusque hominis corde scripta, nimis quàm manifestè illa committere prohibuerit; proinde miser iste justissimè condemnabitur, ad illa perpetuûs ignibûs luenda. At condemnatus est Turca! O te in felicem,

qui adstas ad illius latus, si Fidem tuam malè vivendo prodidisti! Quid te fiet, si abominationes tuæ plures fortè sint numerò, & tantò semper sint majores & graviores in suo pondere? Tibi Fides aperuit, quòd corpus tuum fuerit templum Spiritûs Sancti, qui, ut illud inhabitaret, volebat illud esse purum, ut est Angelus; fassus es olim toties, quòd Dei Filius sit mortuus in Cruce, inter tormenta & opprobria, ad illam usque diem inaudita, ut peccatum destrueret. Tam clarè intellexisti, esse infernum, illis apertum, qui violarent Mandata Dei, sed & cœlum illis esse apertum, qui eadem Mandata servarent; tu tamen illa violâsti, & violâsti transgressionibûs innumeris, & transgressionibûs, quæ interdum ipsis adeò brutis animalibus erant incognitæ, quin & ipsis adeò confessionibûs, ac ipsâ Dei misericordiâ es abusus, ut peccares liberiùs, dicendo in mente tua: confitebor, Deus est benignus; satis est, si confitear. Abi, damnatus enim es; condemnat te non solum Divina Justitia, sed condemnat te insuper hic Infide-

de-

delis, hic Turca, qui tecum hîc adest; condemnat te ipse adeò Dæmon, qui tam ingratae mentis erga Deum non fuit; ac tu fuisti; nec aliquando peccati tui veniam obtinuit; nec unquam redemptus est Divino Sanguine; dum interim tu & obtentâ veniâ, & Redemptione tua tantopere es abusus: *Terræ Sodomorum remissius erit in Die iudicii, quàm tibi. Matth. 11. v. 24.* Interea clamant dæmones: Victoria! victoria! téque raptant in infimam abyssum, ac abjiciunt infra pedes omnium Infidelium, in medium tormentorum sinè ulla comparatione majorum, quemadmodum & peccata tua sinè comparatione fuere majora peccatis illorum. Ecce, quem collecturus sis fructum, si porrò rebeli tuæ carni id omne, quod petit, concedere pergas! Fuisse sanctæ Matris Ecclesiæ filium, æternum plangendi suppeditabit tibi materiam, dum recordaberis, quòd naufragium passus sis, non in altitudine maris, sed in ipso portu, & culpâ propriâ, quòdque perieris non in Diluvio, sed in ipsamet Arca. Hæc porrò imaginare tibi,

non ut longè dissita, cùm tibi sint tam vicina, quàm vicina est mors, quæ singulis tibi momentis accidere potest. Igitur è grandi hoc malo opportunè te subtrahe, ac securum redde: *Fugite à ventura ira.*

Luc. 3. v. 7. Et sacra hac solitudine prodire non debes, quin totus sis mutatus in alium: *Dixi, nunc cœpi. Psal. 76. v.*

II. Hoc erit propositum tuum, cuius, ut ipso impleatur opere, advocatam & conservatricem rogabis Virginem sanctissimam.

II. Considera hoc ipsum discrimen *in petenda ratione beneficiorum.* Peccator non tantum est debitor propter peccata sua, sed est insuper debitor ob gratias, tam liberaliter à Deo sibi collatas. Vide igitur, quomodo à misero illo Turca, qui tecum est iudicatus, petatur ratio de tot naturæ donis, quibus ille potitus est toto vitæ suæ tempore, quo tamdiu, & tam splendide omnes ipsi creaturæ deservierunt. Redde rationem, dicetur illi, de sanitate, quæ tibi concessa fuit, de virium tuarum robore, de vigore tuo, de fortunis tuis, de beneficio creationis, tibi à Deo præmul-

multis aliis, in antiquo ſuo nihilo reli-
ctis, impenſo, de tui conſervatione ad
hanc uſque horam, de tui deſenſione
in tot tantisque periculis. Quare, dum
hujus magni Domini ſumptibus viveres,
ac tantis illius fruereris favoribus, caput
non elevaſti, ad agnoſcendum, & aman-
dum illum, qui ea tibi largitus eſt?
Noſti etiam; quod animi tui conſcien-
tia ad hanc te cognitionem ſæpenumero
excitârit, tu tamen ad omnes hoſce ſti-
mulos inſenſibilem te reddidiſti; &
quamvis illa te reprehenderet, perre-
xiſti tamen, ipſa hæc beneficia in in-
ſtrumenta convertere iniquitatum. Hic
miſer perturbatus & obmuteſcens videt,
ſe juſtiſſimè condemnatum; ſed eodem
tempore vocem extollit adverſus te, &
te quoque meliori jure & ratione con-
demnat, cùm eodem modo, quo ſtel-
læ in facie ſolis diſparent, beneficia
quoque naturæ, illi conceſſa, diſpa-
reant in comparatione beneficiorum gra-
tiæ, tibi tam liberaliter ſuppeditatorum.
Unicus ſolùm gradus gratiæ hujus ſan-
ctificantis, ut appellant Theologi, ma-
joris eſt pretii, quàm ſint mille mun-

di cum omnibus illis perfectionibus, quas habere possunt; quia gratia est quædam participatio increatæ Dei Essentiæ, & quidam Divinæ Faciei repercussus, est vera Deum inter ac hominem amicitia; verbô, est ditissimum donum, quod in hac terra immensa nobis Dei Liberalitas impertiri potest. Hic proin thesaurus adeò magnus concessus tibi jam fuit in sacro Baptismo, quin tu illum à Deo petieris; imò quin tu intelligeres id, quod tibi collatum fuerat. Porro hic ipse thesaurus toties permultum increvit, quoties ad Divina te Mysteria contulisti, & quoties, in amicitia Divina constitutus, opus aliquod bonum exercuisti. Tu tamen has Paradisi divitias, graviter peccando, toties abjecisti, postquam Deus, ut sua bonitate malitiam tuam superaret, se toties promptum ac paratum ostendit ad condonanda tibi rursus per Confessionem & Pœnitentiam peccata tua. O te igitur miserum! quis capere potest rigidum judicium, quod te manet, dum adversus te insurgent omnes Infideles, & ipsi adeò dæmones, accusatores tui, & Divino

vino Judici exponent, quòd, si vel semel hoc tanto beneficio gavisi fuissent, majori illud cura conservâssent, quàm vitam suam propriam, dum interim tu summa cum prodigèntia hos cœli thesauros ob erubescendam voluptatulam in profundum abjecisti. Quid ad te excusandum ibi loqueris? Præpara duntaxat excusationes tuas; quia perquam erunt tibi necessariæ coram tremendo illo Tribusali; at si excusationem non habes, compara te ad emendationem, & vitam ordire pœnitentem, quæ contracta debita solvat, & nulla adjiciat nova. Hæc est vera prudentia, aggeres erigere, antequam totus fluminis alveus imminet; nam aliàs salutem suam eventibus committere dubiis, ab hodierno in crastinum differre conversionem suam, quemadmodum est mundi interitus, ita tuus quoque interitus erit. Gratias igitur age Deo, quòd tempus tibi indulgeat prospiciendi necessitatibus tuis, & noli tempus hoc misericordiæ tam pretiosum perdere; erubescè de præterita tua socordia, & statue firmiter, pro anima tua ab interitu sempitern-

terno vindicanda saltem agere tantum, quantum faceres pro corpore tuo, à morte temporaria vindicando; & quemadmodum pro isto conservando rationem nullam haberes sive fortunarum, sive voluptatum, sive amicorum: ita pariter agere propone pro anima tua, à sententia infelici liberanda; ac denique precare Christum Dominum, ut vires tibi largiatur, bonum hoc exequendi propositum, quemadmodum tibi promeruit tempus, & gratiam illud concipiendi.

III. Considera, quòd nondum sit finitum iudicium; superest tibi forsàn aliquid gravius; nimirum reddenda erit *ratio de Exemplis Jesu Christi*. Sed Turca, tuus coram hoc Tribunali socius, examen suum hîc citò finiet, quia nihil de Christo novit, nisi quantum illi falsa sua lex suggestit, nimirum, quòd fuerit Propheta Magnus, & aliud nihil. Tu verò, qui novisti, illum fuisse Deum tuum, Redemptorem tuum, & è cœlo in terram descendisse, & membrîs mortalibûs indutum fuisse, ut te dirigeret ad salutem, quàm attonitus ad-

adstabis, si conspexeris, quòd Ducem hunc tuum Divinum non modò secutus non fueris, sed insuper Mundum stultum, mundum inimicum tuum sectari voveris ! Quid rei est Christianus, nisi Christi affecla ? Tu autem an Christi fuisti affecla ? an illum es secutus ? an verò illum fugisti semper ? Qua de causa, putas, natum esse Christum in paupere stabulo, vixisse triginta ipsis annis in paupere officina, nudum in Crucis patibulo mortuum ? Forsan, ut tu divitias haberes pro summo bono, quas ille tamen adeò contempsit ? atque ut ad eas obtinendas injustis etiam litibus impleres tribunalia, pauperes fame perire sineres, & eorum sanguinem, adhibita etiam vi, exsugeres ? Si licitum tibi esse debuit, voluptatem tuam quærere etiam inter sensuum abominationes ; si licitum tibi esse debuit, honorem tuum mundanum magis aestimare, quàm honorem Deo debitum ; si liberum tibi esse debuit, acceptas à proximo tuo injurias vindicare ; incassum profectò Verbum incarnatum usque eò se demisit, ut sineret sese conspui, veste ludi-

cra, stultorum instar, indui, latroni posthaberi, ligno crucis duos inter latrones affigi; incassum per triginta quatuor annos beatitudine, corpori suo sanctissimo debita, privatus est; incassum ab ipso vitæ suæ principio ad illius usque finem pro te factus est Vir dolorum. Dominus ille, qui te jubet prudentiam à formicis discere: *Vade ad formicam, piger. Prov. 6. v. 6.* & qui rationem à te exigere vult, si ab illis non didicisti sollicitus esse de futuro; quam à te rationem exiget, si nolueris vivendi modum discere ab exemplis ipsius? *Christus nihil vobis proderit. Gal. 5. v. 1.* Sumptus adeò magnus, quo exhaustum est ærarium cœli, tuâ culpâ tibi erit inutilis, cum vix aliter aut sentias, aut vivas, quàm Infidelis. Et tamen non times? Inutiliter perdis non unum naturæ talentum, sed integram abyssum gratiæ; non habes majorem rationem Consiliorum & Operum incarnatæ Divinæ Sapientiæ, quàm haberes consiliorum & operum alicujus inimici tui; & tamen animò intrepidò tribunal illud expectas, propter quod
omnes

omnes contremiscunt Sancti? Si res istæ sunt meræ imaginationes, non imprudenter agis; at si certissimæ sunt veritates, quare teipsum non excitas? quare sapientum instar alienô malô non sapis, sed prius ipse mala hæc experiri vis, quàm aliquam eorum habere rationem? Ita præteritis annis egisti, sed improvidus es, si & deinceps ita agere pergas. Non jam amplius tempus est jocandi cum tuo Iudice; oportet te agere pœnitentiam, & emendare vitam. Reum igitur te age amarô animô, & detestare vitam tuam Evangelio & Redemptoris tui vitæ tantopere contrariam; statue, meliorem esse momentaneam pœnitentiæ amaritiem, quàm æternum apud Inferos tormentum; & suppliciter Dominum roga, ut, cùm ipse sit exemplar Prædestinatorum, donet tibi gratiam, ut hoc exemplar possis imitari pro tua debilitate, atque ita accenseri illi tam felici Electorum numero.

Me-

Meditatio Secunda

Pro Die Quarta.

De Judicio Universali.

I.

Considera, quòd extremi Judicii dies in Divinis scripturis non tam frequenter vocetur hoc nomine, quàm nomine Magni diei; magnus enim erit hic dies ob tria præcipuè capita; nimirum ob personas, quæ ibi congregabuntur; ob ea, quæ ibi tractabuntur; & ob ea, quæ ibi concludentur. Erit igitur *Dies magnus, ob Personas, quæ ibi congregabuntur*; cum ibi coram Judice comparere debeant omnes Angeli, & omnes homines. Finge tibi Amphitheatrum ingens & amplissimum, ubi superiùs confideat Rex, aulâ suâ Regiâ circumdatus, paulò inferiùs Nobiles, infra hos populus, ac denique in infimo loco consistent bestię, & Rei condemnati, ut devorentur à bestiis. Amplissimum hoc Amphitheatrum erit aliquando Vallis Josaphat; supra illud in aëre sedebit Christus Jesus in throno nobis,

bis cum tanta ob Divinam Naturam Majestate, cum tanta ob naturam suam humanam Deitati conjunctam gloria, ut neque Sol, neque Luna, neque Stellæ cæteræ simul omnes in eius conspectu lumen aliquod sint habituræ; Reprobi verò ac dæmones tanta illius Majestate & Gloria oppressi, cogentur in opprobrium suum flectere genua, & illum adorare. Cum ipso assistant, primò quidem sacratissima Illius Mater, & Virgo in throno, Regiæ Dignitati congruo: *Adstitit Regina à dextris tuis.* *Psal. 44. v. 10.* Ex uno dein & altero latere adstabunt omnes Angelici Spiritus, & omnes Sancti; & hi quidem sua jam habebunt corpora gloriosa, & eorum quilibet suum proprium, post Resurrectionem ita resplendens, ut terram omnem illustrare posset; Angeli verò, ad pompam augendam Justorum, & ad Reproborum terrorem, etiam ipsi assument corpora aërea, magis etiam lucida, quàm sit ipse Sol. Infra Sanctos adstabunt Electi reliqui, jam à massa Reproborum separati. Infirmò demum locò adstabunt dæmones, & Re-

N

pro-

probi omnes, etiam ipsi corporibûs
suïs vestiti, sed, cheu! quàm diversis!
fœdissimîs nimirum, horribilibûs, &
monstrosîs, & quæ infelicibus illis ani-
mabus pro novo inferno servient. Ti-
bi autem, qui hæc meditaris, quinam
tot inter judicandos homines locus ob-
tinget? Si fideliter id præstes, quod in
Baptismo tuo promisisti Deo, dum re-
nuntiasti mundo, carni, & dæmoni, ob-
veniet tibi locus honorificus inter Ele-
ctos, ac, si præterea inter fortunatos il-
los extitisti, qui nuntiò rebus omnibus
temporariis remissò, propinquiùs secuti
sunt Dominum, promittendo & obser-
vando Religiosa Vota, sublimis etiam
tibi locus inter ipsos adeò Judices obtin-
get: *Sedebitis super thronos, judi-
cantes duodecim tribus Israël. Luc. 22.*
v. 30. At si è contrario rursus abstu-
listi Deo libertatem tuam, illi antea do-
natam, si vixisti, & mortuus es ut Pec-
cator, oportebit, te stare trementem
inter Reprobos. O Deus! tu, qui
adeò delicatus es in hoc puncto hono-
ris tui, & qui in rebus omnibus tuò vis
judiciò stari, & aliquid habere pecu-
lia-

liare, quanta cum perturbatione experieris, te consistere in medio latronum, sicariorum, magorum & veneficorum, immixtum infami illi turbæ sceleratorum omnium; dum interim videbis unum aliquem è pauperibus tuis rusticis, unam aliquam è pauperculis ancillis tuis, unum aliquem è pannosis illis mendicis, quos olim solebas à te abigere non sinè contumeliis, tunc gloriæ veste indutos, omnes cœlesti lumine fulgurantes, lætos, ac triumphantes, primas occupare sedes, & rationem à te exigere vitæ tam malè transactæ! idque tantò magis, quia discrimen hoc proveniet ex vero merito, & confirmatum cernetur ipsa Regni æterni possessione; tu verò, qui potueras numero huic tam fortunato accedere, vivendo secundum Evangelii principia, tua sponte renuntiasti honori huic tam splendido, & possessioni Regni cœlestis. Tum enimvero inclamabis montes, ut supra te concidant, tèque sepeliant; tum minùs tibi horribilis erit infernus ipse; tum præteritas tuas opiniones omnes revocabis; millies te stultum appellabis, quòd fidei tuæ con-

tradixeris operibûs tuîs , & incassum desiderabis , numquam hanc mundi lucem aspexisse. Hæc est illa scena, quam tibi frequenter debes ob oculos ponere, nunc autem erubescere de tempore tuo, tanta in caligine & cœcitate perduto ; roga insuper Deum , ut certissimas istas veritates in corde tuo quàm profundissimè insculpat.

II. Considera , quàm magnus sit futurus hic dies, *ob ea, quæ ibi tractabuntur.* Quidquid per omnia Mundi secula unquam sive boni, sive mali patratum est, id omne publicè debebit examinari. Quot , obsecro , verba proferuntur unico die à persona tantùm una! quot cogitationes in mente trans-eunt! quot & quàm diversa opera in effectum prodeunt? Judica deinde, ad quantam hæc omnia summam ascendant per tempus illud, quo vel unica hujusmodi persona in hoc mundo vixit. Et tamen comparebunt eodem momento non solum omnia opera , verba omnia, omnésque cogitationes unius duntaxat personæ, sed omnium simul hominum, & omnium Angelorum; bona quidem,
ut

ut judiciô publicô probentur, mala verò, ut reprobentur in perpetuum. Et quod amplius est, tam mala, quàm bona non comparebunt, ùt nunc in opinionione nostra comparent, sed prout revera sunt in conspectu Dei; Pïetas immensum erit nobilior ac pretiosior, quàm sese modò exhibeat oculis nostris adeò caligantibus; impietas verò immensum exhibebitur nocentior. Quid verò ibi te fiet, si in sancta Christiani hominis professione perversè vixeris? Quid dices, si videris ordinatum adversus te progredi exercitum peccatorum, & inter illa conspexeris tot ac tanta, quorum nullam habebas rationem? omnes nimirum oculorum obtutus, & nictus, omnes sermocinationes, & colloquia, omnia desideria, omnes intentiones, tempus inutilibùs conversationibùs, sive lusibùs, sive inutilium aut noxiorum librorum lectione perditum, divitias impensas in voluptates, & vanitates, partem congruam negando pauperibus, non exsolvendo legata, vel alia debita; vestitum, Mensam, mobilia, domum, & id omne, quod nimis am-

plæ mundi mensuræ, non verò pariori Evangelii mensuræ attemperatum fuit. Quid tum ages, ut de his omnibus rationem reddas, si tantopere tibi laborandum erit, ut vel de unico peccato rationem reddas? *Non poterit ei respondere unum pro mille. Job. 9. v. 3.* Et nihilominus non debebis tantum respondere de peccatis, sed, uti superius considerasti, etiam de beneficiis, quæ & ipsa turmatim aderunt, & unâ cum peccatis contra te pugnabunt, atque peccata, sibi comparata, plus longè horribilia comparere facient. Denique respondere insuper debebis de exemplis Jesu Christi, de illius vulneribus, de illius Cruce. Non sinè grandi Mysterio hoc judicium instituetur in Valle Josaphat, quæ vicina est horto Gethsemani, ubi Christus sanguinem pro te sudavit, vicina Torrenti Cedron, per quem raptatus est ad tribunalia, vicina Jerosolymæ, ubi fuit condemnatus ad mortem, & unde duos inter Latrones cum sua Cruce est egressus, vicina monti Calvariæ, in quo inter mille opprobria animam expiravit. Hæc omnia servient ad com-
pro-

probandam Divinæ sententiæ justitiam, & ad reddendam Cruci illi gloriam, quæ in alto apparebit instar vexilli Regii, & solo sui aspectu nos docebit, quantum egerit Redemptor noster, ut salutem nobis æternam acquireret, & quàm turpiter nos illum despexerimus, dum ab illo servari noluimus. Quid jam tibi de magno hoc die videtur? An tuas tu rationes pro magno ilthoc examine rite jam instruxisti? Peccata illa, quæ per legitimam pœnitentiam contexisti, tunc non ampliùs apparebunt, aut certè nullum tibi terrorem aut timorem incutient; at illa, quæ tu ipse impunita reliquisti, & multò magis, si ea coram sacerdote abscondisti; innumera illa beneficia, quibus per tot ingrati animi testimonia respondisti, non solum illorum deponendo memoriam, sed iis etiam contra ipsùmmet Benefactorem tuum abutendo; illa obligatio, non perdendi inutiliter ingentem illam copiam pœnarum, & exemplorum, nobis à Christo Domino relictam, heu! quanta tunc formidine & horrore te obruent! Collige dein, quam formidinem, quem

horrorem incussura tibi sint reliqua peccatorum per omnem vitam tuam admissorum monstra. Quàm igitur maledicta est illa securitas, quæ timere te non finit diem illum, quem tantopere timerunt maximi quique Sancti? *O Presumptio nequissima! Eccli. 37. v. 3.* Tu tantam judiciorum humanorum rationem habes, & Tribunal illud divinum parùm admodum curas, quod tamen vel ipsos dæmones, dum illius recordantur, horrore concutit! Statue, deinceps de illo magis seriò cogitare, nam si de illo cogites totâ tuâ vitâ, totum tamen vitæ tuæ tempus huic tanti momenti cogitationi breve etiamnum erit. Erubescere in conspectu Divini Judicis tui, eúmque roga, ut modò sit tuus Advocatus, & suam in te misericordiam exerceat, antequam Justitiæ tempus adveniat.

III. Considera, quòd dies ille sit denique futurus etiam magnus *ob ea, quæ ibi concludentur.* Non agetur ibi de misera aliqua hæreditate, & de pauculis terræ palmis; agetur de bono & malo, infinito in sua præsentia, & æterno

no in sua diuturnitate: *Ibunt mali in supplicium æternum; Justi verò in vitam æternam. Matth. 25. v. 46.* Agatur de benedictione Dei, quæ secum afferet in sempiternum felicitatem omnem, & de ejusdem Maledictione, quæ secum invehet misérias omnes. Hoc erit ingens illud negotium, quod ibi concludetur, & quamprimum conclusum fuerit, illico & absque ulla dilatione executioni dabitur. Tum verò cessabit omnis elementorum, & cœlorum motus; nec remanebit nisi nox perpetua pro Reprobis, quæ nullum unquam videbit diem; & dies perpetua pro Electis, quæ nullam unquam videbit noctem. Omnis malitia, omnia vitia, omnia peccata, utpote mundi fæces, defluent in inferni sentinam; & omnes Creaturæ, expurgatæ, ac liberatæ à Peccatorum servitute, sub qua tanto jam tempore gemebant, nunc denique respirabunt, & nova quadam ac feliciore fruentur natura: *Tempus omnis rei tunc erit. Eccli. 3. v. 17.* Verbò, Dies ille erit occasus temporis, & auro-ra æternitatis; ac proinde non fuit, nec

erit unquam tam magna Dies : *Non fuit antea , nec postea tam longa dies.* Jos. 10. v. 14. dici tunc majori cum ratione poterit. Tu interim hæc omnia intueris, quasi multum dissita, & nondum potes temetipsum utiliter ad horrorem permovere. At si sunt etiam multum dissita; venient tamen aliquando; si sunt multum dissita, sunt tamen vera; quàm enim verum est, esse Deum, tam verum est futurum aliquando judicium ultimum. Confer jam has veritates cum tua fide, neque deinceps per omnes vitæ tuæ dies alterius jam rei rationem habe, quàm illius, cujus rationem tunc habebis in magno illo Domini die, pœnitentiæ nimirum, tolerantia, & bonorum operum &c. Hoc verissimè est prudentem esse, cognoscere res multum adhuc distantes; præterquam quòd id, quod ultimus ille dies plùs cæteris horribile continet, examen & sententia scilicet, sit pariter jamjam imminens, cum longius à te non distet, quàm à te distat ipsa mors: *Ecce! Judex ante januam assistit.* Jac. 5. v. 9. Erubescet igitur, quòd tanto jam tempore in

in hoc imprudentum numero per tuam inconsiderantiam perstiteris; obstupesce, quòd toties peccaveris, cùm tamen credas, quòd sit Deus aliquis, qui sit peccatorum Judex; & roga Dominum per sanctitatem illam, quæ illum eo tempore ex Patre Misericordiæ convertet in Deum vindictæ, ut ita tibi cor immutet, ut merearis ex ore ipsius sententiam optatam audire.

Examen

Pro Die Quarta.

De Sacra Communione.

I.

EXamina, *quanti æstimes* incomparabile beneficium Divinæ Eucharistiæ, in qua Jesus Christus pretiosum ad eò cibum, qui Mundos infinitos suò pretiò superat, animæ tuæ præbet; atque ut illum tibi præbeat, innumeris se exponit probris & infamiis, sese tot ac tam diversis in locis, tot ac tam diversis temporibus, sacramentaliter, ut scholæ loquantur, multiplicat; tanto cordis affectu

ctu se impertitur, ut, licet amor ipsius non habeat in seipso finem ullum, oporteat tamen, illum habere finem in hoc sancto munere, cum amplius præter illud donare jam nihil possit: *Cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Joan. 13. v. 1.* Satis est dicere, quod munus pretiosius Sanctissimæ Trinitati offerri non possit; & tamen hoc ipsum donum datur homini, adeò misero ex natura sua, adeò perverso ob peccata sua, qualis es tu!

II. Examina, *quoties accedas* ad recipiendam Divinam Evcharistiam. Quoties autem accedere te conveniat, nemo æquius dimetiri poterit, quàm iudicium boni animorum arbitri, vulgò Confessarii; at interim ex parte tua necessum est, ut magis desideres, mensam hanc divinam frequentare, quàm ab eadem abstinere; quia pauci sunt, qui illâ se abstineant reverentiæ causâ; cum vera reverentia nascatur ex amore; qui verò ad mensam hanc rarò accedunt, plerumque non moventur amore, quo feruntur erga Dominum, sed vel respectu

ctu mundano , ne dicatur , velle ipsos videri Religiosos , vel nimiâ rerum & negotiorum temporariorum curâ , quæ locum non relinquunt cogitandi de anima , vel denique , quòd nolint separari aut recedere à perversâ quadam amicitia , & amplexantes stercora , etiam ipsi invitantibus respondeant , non posse se venire : *Non possum venire. Luc.*

14. v. 20.

III. Examina *fructum* , quem à Divina hac Mensa reportas ; si enim cibus omnis pretiosus Magnum robur ac vim habet mutandi affectiones corporis , quantò magis cibus hic cœlestis vires ac vim habebit nobis immutandi cor ? Jesus Christus cœleste hoc Convivium nobis apparavit , ut fortiores nos redderet adversus inimicos nostros , ut sanaret nostra vulnera , ut gratiæ suæ nos donis locupletaret ; & quemadmodum Rex aliquis magnus ad suscipiendum longinquum iter non facilè permovetur , nisi ob ingens subditorum suorum commodum ; ita Dominus noster non veniret è cœlo in has terras , neque tanta patraret miracula , ut cibus noster fieret ,
ni-

nisi nos vellet millenſ cumulare bonis, ſi tamen ad eum recipiendum nos rite diſponamus.

VI. Examina *Diſpoſitionem* iſtam, & primò quidem illam, quæ vocatur *Præparatio remota*; quæ conſiſtit in vita, Chriſtianum in morem inſtituta. Certè, ſi ex eorum numero fores, qui frequentibùs peccatis animam ſuam commaculant, non deberes ſine magna neceſſitate eodem manè, quo confeſſus es, ad ſacram hanc menſam accedere; ſed deberes aliquot antè diebus conſiteri, ac interim repetitiſ frequentioribùs doloris actibùs, & externiſ aliquibùs pœnitentiæ operibùs à ſpurcitiis tuis expurgari, ac deinde primùm ad divinam Menſam accumbere.

V. Examina *Præparationem proximam*, quæ in ſequentium virtutum exercitio conſiſtit. 1. Fidei, qua conſitearis, in Euchariftia præſentem eſſe Deum. 2. Spei, qua deſideres, & confidas futurum, ut in te Divinæ liberalitatis effectus experiaris. 3. Humilitatis, qua te maximè immeritum ac indignum agnoſcas, qui Majeſtatis infinitæ

tæ hospitem intra te recipias. 4. Amoris, quo intimis tui cordis affectibus respondeas illi, qui ex amore se totum tibi dat in commodum tuum.

VI. Examina, quomodo *post acceptam Sacram Eucharistiam* tempus impendas. Ingens nimium abusus foret, si sumptâ S. Eucharistiâ mox tergum altari verteres, & è templo mox ad alia expedienda negotia discederes; & hic abusus primaria foret causa, nulum è sacra hac dape fructum obtinendi. Debes igitur majori cum feryore supradictos virtutum actus renovare, & minimum unius horæ quadrantem illis te occupare, quantum videlicet durare creditur sub speciebus Eucharisticis Christi Domini præsentia. Est præterea consultum admodum, providere sibi de sacro aliquo libro, qui serviat præparationi ad sacrum hoc convivium, & gratiarum actioni post illud, uti sunt P. Justinelli, P. Franciotti, P. Ludovicus Granatensis, aut alii similes.

VII. Examina, quomodo *per reliquum diem* te geras, quo ad S. Eucharistiam accessisti. Si quilibet dies festus
san-

sanctiùs celebrari deberet per multa bona opeta, quantò magis Sacrae Communionis dies? Qui invitatus fuit ad nuptias, etiam post convivium splendide vestitus incedere pergit.

Meditatio Tertia

Pro Die Quarta.

De Inferni pœnis.

I.

Considera multitudinem pœnarum, quas patitur Anima damnati in inferno; dici potest, nullum earum fore numerum, cum omne prorsus dolorum genus infelicem illum invadendi facultatem sit habiturum: *Omnis dolor irruet super eum. Job. 20. v. 22.* Omnes sensus tam externi quàm interni, quemadmodum animæ fuerunt instrumenta peccandi, sic erunt pariter instrumenta eam affligendi. Potentiæ internæ, uti sunt nobiliores, ita majorum quoque tormentorum capaces erunt. Phantasia natabit semper in profundo tristitiæ pelago;
Me-

Memoria continuô cruciabitur tædiô ob neglectas præclarissimas occasiones; Intellectus aliter occupare se non poterit, quàm considerandis suis miseriis; Voluntas continuo ardebit furore ac rabie, odio & contemptu Dei, qui illam castigat, creaturarum, quæ illam in committendis peccatis adjuverunt, suisque, quæ peccavit, dæmonum, qui eam olim deceperunt, nunc autem illi insultant, & eam cruciant. Solus ignis sufficeret ad immensam miseriam, cum enim in inferno ignis ille sit quidam quasi gladius in manu Dei, habebit etiam immane supra omnem fidem robur ac vim affligendi Rebellium illorum corpus & animam tanto cum ardore, ut, si vel mons in infernum decideret, consumeretur illico in flammis illis, non aliter ac pila cerea. *Quis poterit igitur habitare de vobis cum igne devorante? Isa. 33. v. 14.* Et tamen omnis hæc miseria foret etiamnum, ut ita dicam, tolerabilis, nisi illi accederet alia sinè comparatione major, nimirum pœna damni, quæ dici potest infinita, cum privet Damnatos Bonô infinitô, possessione videlicet Dei

O
per

per cuncta secula; unde, quemadmodum videre Deum facie ad faciem, illud est, quod propriè constituit cælum, sive cæli gloriam; ita pariter non posse unquam ampliùs videre Deum, est illud, quod propriè constituit infernum, sive inferni pœnam; cætera omnia, carcer videlicet, Socii, Carnifices, tenebræ, stridor, & omnia alia inferni mala, sunt velut accidentia, non verò pars præcipua ingentis illius dolorum cumuli. Quid dicit ad huiusmodi propositas sibi veritates animus tuus? Eritne possibile, ut Deus à te non extorqueat aliquando tandem sui timorem, etiam æternam tibi comminando miseriam? An igitur infernus aliquis est etiam pro Christianis, qui peccant, & id Christiani credunt, & tamen peccare pergunt, & peccatis onusti omni tempore vivunt, & jocantur in conspectu ipso tam horrendæ fornacis, velut illius flammæ non forent, nisi ignes festivi? Perpende aliquantùm attentò animò, quoties & tu in horum numero fueris; & quoties, quantum penes te quidem erat, in abyssum illam hilariter te conjeceris, violando mandata Dei tui.

tui. Quid actum de te fuisset, nisi Deus offensus accurisset, ut Misericordiæ suæ manu te sustineret, ne in profundum usque prorueres? Nunc, qui ista meditaris, quantum fremeres! quàm desperares in flammarum illarum medio! quantum detestareris stultitiam tuam, sed absque fructu! Gratias igitur age Servatori tuo, qui tibi veniam impertivit, aliis verò minùs te nocentibus eandem impertiri noluit; inhorresce ad periculum, cui fueras expositus, æternam subeundi damnationem: *Paulò minùs habitâisset in inferno anima mea. Psal. 93. v. 17.* Quantum exhorrescit peregrinus, qui de nocte iter suum diutiùs est profecutus ad oras alicujus præcipitii, cùm sub auroræ lucem periculum suum advertit? judica jam quantum exhorrescere te oporteat. Denique roga Dominum, ut, quia solum peccatum est id, quod deducere te potest in barathrum illud, gratiam tibi donet, ut citiùs moriaris, quàm ad peccandum redeas.

II. Considera pœnarum infernalium *Atrocitatem* absque ullius boni admixtione. Quemadmodum enim in cœlo pura ac mera sunt gaudia absque ullo

admixto dolore, quia Cœlum est locus proprius omnium bonorum; ita in inferno pura & mera sunt tormenta absque ullo admixto solatio, quia infernus est locus proprius omnium tormentorum. Quàm parùm petiit miser ille Epulo, flagitando unicam aquæ guttulam, decidentem ab extremo Lazari digito! & tamen etiam hoc illi negatum est. Quantis refocillationibus abundat homo dives, dum agrotat! omnes Amici veniunt ad imperitendum illi solatium; omnes consanguinei compatiuntur, & suum illi dolorem testantur; Medici omnes in medium consulunt, omnes famuli prompti sunt ad obsequia. Uxor illi sollicita semper assistit, tota domus est occupata in ejus levamen. Verùm si miser ille per ingens suum infortunium sit ex eorum genere, qui dies suos in peccatis exigunt, & in infernum se præcipitando illos finiunt: *Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Job. 21. v. 13.* Si, inquam, miser ille sit ex horum genere, nullum amplius pro illo solatium aut levamen in omnem æternitatem superest; non poterit amplius auram respirare aliquantò
fri-

frigidiorē, non aspicere vel modicum luminis, non audire verbum, quod ulli sit solatio, nullam concipere cogitationem, qua se nonnihil erigat; non cessabit vel unicō momentō pœna; nec imminuetur unquam vel minimū, sed potius augebitur identidem illius dolor, ob accedentem novum semper animarum damnatarum numerum. An & tu aliquando à Divina Justitia condemnari meritus es ad inhabitandam in perpetuum hanc miseriarum omnium patriam, ex qua bonum omne proscriptum est? si id es meritus, & forsā millies, quæ grati animi demonstratio æqualis erit tam grandi beneficio, quòd ad hanc usque diem ab immenso hoc malo fueris servatus? Profectò majus est hoc beneficium, quàm fuisset, si primū in flammās illas præcipitari te permisisset Deus, & postea primū te ex illis eripuisset; proinde si in hoc posteriore casu in Liberatoris tui gratiam tanta faceres, quanta facere te oportet modò Servatori tuo, cui multò magis obstrictus es? maximè cū id, quod adhuc nondum accidit, accidere etiamnum possit in posterum, si peccatis

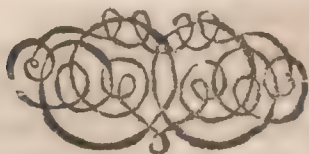
tuis antiquis adjicias insuper hanc tanti ponderis culpam, ingratum videlicet animum? Obstupesce igitur hanc tuam inconsiderantiam; offer Deo, quidquid tibi superest vitæ; persuasus, hanc eo solum tibi sine concessam esse, ut pœnitentiam agas, téque securum reddas, ne in illas aliquando pœnas incidas; precare denique Deum, Redemptorem tuum, ne, postquam semel in te cœpit esse beneficus, ab animo tuo ingrato ac beneficiorum immemori se fatigari sinat, sed sua Bonitate vincat malitiam tuam.

III. Considera pœnarum istarum *æternitatem*. Hæc est, quæ Damnatæ animarum miseriam immensum auget. Levis quælibet pœna evadit immensa, si pondus illi addatur æternitatis; quid igitur fiet, si pondus æternitatis addatur pœnis ex ipsa sua natura tam intolerabilibus, tam universalibus, tam ab omni solatio destitutis? Non inveniretur profectò inter omnes homines vel unicus, qui omnes ipsius Salomonis voluptates acceptaret, si, postquam illis ad usque satietatem perfruitus esset, unicâ

câ solum horâ inter fornacis alicujus flammâ vivus persistere deberet; & nihilominus adeo stulti, & eorum tam multi inveniantur, qui, ut vel momentô voluptatibus corporis frui possint, velint perpetuò persistere in ignibus illis, quibus comparatus noster ignis, non est, nisi ignis solummodo pictus? Quâ fieri potest, ut sensus nostri tanto ardore serantur in cibum, qui mortem unâ secum invehit sempiternam? *Potest aliquis gustare, quod gustatum affert mortem? Job. 6. v. 6.* Mirum non est, quod Sancti tantô studiô subterfugerint oblectamenta mundi, quod tanto cum fervore amplexati fuerint poenitentiae rigores; quia continuò mente revolvebant magnam hanc de æternitate cogitationem; mirum autem est, quod hæc ipsa cogitatio, postquam tot produxit Martyres, postquam Deserta & eremos implevit Anachoretis, & postquam adhucdum pergit quotidie sacra Cœnobîa replere Viris Religiosis, postmodum tamen penes te tam parum habeat roboris, ut persuadere te nequeat ad audendum aliquid majus pro salute

tua. O æternitas! ô æternitas! Nos omnes stamus & pulsamus ad portas tuas, & tempus tamen habemus ridendi, & nos oblectandi, velut hæc omnia non forent nisi fabulæ! Si anima tua per ingens infortunium in illam flammaram æternarum abyssum aliquando caderet, quid de te fieret? cum nullam unquam ampliùs boni stillam esses habiturus, sed in omnium malorum oceanò pati perpetuò deberes? Præteribunt tot annorum & seculorum milliones, quot in aëre sunt atomi, quot in littore maris sunt arenæ granula; & interim de tormentis & pœnis nihil admodum erit præteritum. Id ipsum millies & millies renovabitur; & post pœnas & tormenta tam diuturna etiamnum eris ad illorum initium. Quid ergo cogitas, quando tam libere peccas? An fortè in inferno non multæ sunt animæ, quæ semel duntaxat peccavêre graviter, & quemadmodum dæmones, in ipso suo peccato à morte subitò deprehenfi, sic illæ conversæ mox sunt in inferni titiones? Cur igitur non times etiam tu, qui illos in malitia tantum superâsti? Cur
non

non expergisceris è lethargo tuo? Cùm tempus tibi indulgeat Deus has veritates expendendi, signum est, quòd condemnare te nolit; verumtamen post illarum considerationem nullum referre fructum, secuturi aliquando magni terroris indicium est. Humiliare igitur, & agnosce, quem in inferno locum tuis iniquitatibus promeritus fueris; gratias age Deo, qui modum tibi suggerit evadendi; statue, quòd novum in morem respondere velis accepto tam magno beneficio, inchoando vitam humilem ac pœnitentem; te totum offer sine ulla exceptione in obsequium summi Benefactoris tui; eúmque per sanctitatem suam immensam, qua tam severè peccatum castigat, ora, ut ad honorem suæ met Majestatis animam tuam dignetur sanctam reddere.

Meditatio Quarta

Pro Die Quarta.

De Affectibus Animæ
damnatæ.

I.

Considera unum ex horridissimis spectaculis, quæ animo & cogitatione concipi possunt, damnatum videlicet Christianum aliquem, postquam Divina bonitas pro illo redimendo tanta præstitit. Perpende affectus miserandi istius Christiani, à Sapiente per os impiorum omnium expressos, dolorem nempe de præterito, iram & indignationem de præsentī, desperationem de futuro: *Pœnitentiam agentes, præ angustia spiritus gementes; turbabuntur timore horribili in subitatione insperatæ salutis. Sap. 5. v. 2. & 3.* Primus itaque horum affectuum est pœnitentia sive *dolor de præterito*. Quo denique devolvitur bonum illud omne, cujus causâ hic miser mandata Dei sui transgressus est? devolvitur ad pauxillum honoris mundani fumum, ad lucellum aliquod terrenum,
ad

ad prætervolans momentum foeditatis,
ad venenatam voluptatem, &, ut ju-
re dixerò, ad merum somnium. Lu-
cratus est illum diabolus re nihili: *Ve-*
natione ceperunt me inimici mei, qua-
si avem, gratis. Thren. 3. v. 52. Ac
proinde modicum illud adeò vile, adeò
breve, adeò parùm satiando humano
cordi sufficiens, quàm funestam sui re-
linquit memoriam, cùm pœnâ sempiter-
nâ luendum sit! Unica pœnæ istius hora
sufficeret delendæ voluptatum omnium,
per mille sæcula perceptarum, memoriæ:
Malitia horæ oblivionem facit luxuriæ
magnæ. Eccli. 11. v. 29. Collige jam,
quàm speciosum & magnificum futurum
sit id, quod velut umbra jam disparuit;
& si terra adeò vasta & ampla, Cælo
comparata, nil aliud est, quàm punctum
unicum, quàm grande & splendidum erit
in damnati oculis momentum hilaritatis,
& punctum unicum libertatis, integræ
suppliciorum æternitati comparatum?
Quis igitur imaginari sibi poterit, quàm
ingens futura sit rabies infelicitis illius, si
se in profundum malorum omnium
præcipitatum viderit ob unicam guttulam
ve-

venenati mellis, postquam, ut adoptivus Dei filius, Jus ad regnum cœli jam jam obtinuerat? *Gustans gustavi paululum mellis, Ecce ego morior.* 1. Reg. 14. v. 43. Quomodo tunc malum omne imprecabitur dæmonibus, qui illum deceperunt; & sibimet ipsi, quod decipi se permiserit; diei, qua natus est; Patri, qui illum genuit; Matri, quæ ipsi lac præbuit; Fidei, & Baptismo, quibus Christiani nomen est consecutus! Tu jam nunc invigila, ut seriò in animum tuum penetret funestus hic & inutilis dolor, ut inde profectum haurias. De testare tot annos adeò malè perditos, & actam Pagani vitam in sancta Christiani professione; statue, deinceps id omne, quod transit, nihili facere, & illius, dum præsens est, nullam aliam habere rationem, quàm illius habiturus es, postquam transierit, in æternitate; roga Deum, ut impertiatur tibi gratiam hinc plangendi cum pœnitentibus, ne plangere ibi debeas cum damnatis.

II. Considera secundum Christiani damnati affectum, videlicet *Iram & indignationem de præsentibus: Præ angustia spi-*

ritus gementes. Hæc indignatio respondet magnitudini immensi mali, in quod incidit miser, & magnitudini boni immensi, quod perdidit. Quantum verò malum ipsi erit, habitare semper in ejusmodi carcere, cujus muri sunt ignei, pavimento est igneum, lacunar igneum, aër est igneus, catenæ igneæ, ignea flagella, socii captivi etiam ipsi flammis undique sunt penetrati. Sed quibus flammis? quibus ignibus? Non ignibus, in nostrum obsequium à Deo conditis, & per debiles naturæ vires excitatis, uti sunt ignes illi, quibus utimur in hoc mundo; sed ignibus à Deo creatis, ut sint instrumenta vindictæ contra rebelles suos, excitatis & inflammatis ab omnipotentia Dei, tantæque efficacis, ut illi, qui Majestatem & sublimitatem ejus agnoscere noluerunt, eam nunc ex gravitate plagarum ac verberum agnoscant, quibus illos propria sua manu cumulabit: *Scietis, quia ego sum Dominus percutiens. Ezech. 7. v. 9.* Simili modò Bonum perditum quantum non excitabit in Reproborum cordibus dolorem, cum bonum perdi-

ditum sit immensum, & sit perditum ob rem nihili, & sit perditum, dum adeò facile potuisset obtineri, ac denique sit perditum absque ulla id aliquando recuperandi spe, ac remedio; ipsi verò ex vasis Misericordiæ, uti esse debuerant, conversi sint in vasa iræ, ad summum usque labrum repleta miseris, omni imaginatione superioribus. O Regionem infelicem, electum ab anima in perpetuum suum habitaculum, quæ tamdiu habitavit in Domo Dei, in sancta, inquam, Ecclesia! Et tamen hanc habitationem misera sibi elegit anima, ut per imaginarias voluptates sensibus suis satisfaceret! Estne possibile; ut, cum in infernum nemo decadat, nisi qui ipsémet vult decidere, tot nihilominus Christiani in illum identidem prolabantur? Quis, obsecro, infelices istos urget ac impellit, ut peccando in horrendum adeò præcipitium se conjiciant? O maledictum peccatum, quod Deum adeò benignum cogit, ut tam severè agat cum anima, quæ paulò antè illius fuerat sponsa, nunc verò semper erit trophæum Divinæ Justitiæ, erectum in ignibus æter-

æternis, nec amplius removendum! Interim si Deus ad hujus mundi vitam remitteret ex damnatis illis animabus unam, quam illa pœnitentiam non subiret perlibenter? Quam igitur pœnitentiam subire te oportet, ut securum te reddas, ne in barathrum illud decidas? An nimiam tu fortè pœnitentiam agere poteris? Sit igitur aliis pœnitentia nimium gravis & dura; tibi numquam dura nimis & gravis accidet, si infernum cogitaveris, & illam susceperis tamquam medium evadendi infernum. Propone igitur tuam innovare vitam; erubescere, quòd tam diuturnum misericordiæ tempus malè perdideris; accusa te in conspectu Dei de peccatis tuis; age ipsi gratias pro tanta patientia, qua etiamnum te expectat; & roga illum per Divinum suum Sanguinem, ut gloriam suam in te augeat impertiendo tibi veniam, non verò, uti pariter justissimè posset, pro tuis peccatis te castigando.

III. Considera tertium Christiani damnati affectum, nempe *Desperationem de futuro*: Turbabuntur timore horribili in subitatione imperatæ salutis.

tis. Hæc desperatio erit, quæ unâ cum immenso æternitatis pondere penitus tandem opprimet animas illas infelices.

De cætero si vel unus bonæ & amicæ spei radius penetrare ac videri posset in illis tenebris, & aliquam liberationis facere spem; etiamsi liberatio illa futura primùm esset post tot seculorum milliones, quot olim fuerunt aquæ guttulæ in magno illo totius Mundi Diluvio; id tamen sufficeret ad exsiccandas omnes Damnatorum lachrymas, ad flammæ omnes leniendas, ad damnatorum ora lamentis omnibus claudenda. Sed non potest hic radius illuc penetrare, quia carcer est æternus, Carnifices sunt æterni, ignis est æternus, anima est æterna, peccatum est æternum, ultimæ sententiæ decretum est æternum; unde nil aliud illis remanet, quàm ut mortem inquirant semper, numquam tamen illam inveniant. Si saltem possent decipere seipsos, sibi que licèt falsò imaginari finem hunc, qui tamen futurus est numquam, aut saltem ad tempus aliquod possent oblivisci incomprehensibilis

lis istius æternitatis! sed neutrum poterunt, quia Divina Justitia semper illorum oculis objiciet illud *Numquam*, & illud *Semper*, in quibus perpe uò revolvitur ipsorum miseria; ita quidem, ut, quamdiu non deficit Omnipotentia Creatoris, illius immensitas, & illius Sanctitas, tamdiu deficere non possit illorum supplicium & pœna. Vide igitur, quid damnatarum animarum desperationem stabiliat, quia nempe non solum tolerare debent pondus æternitatis ipsius; sed insuper, quia æternitas illarum cognitioni semper inhæret, perpetuò opprimuntur ab illo pondere, quod æternitas habet ex infinito. Quid dicis ad veritates istas indubitatas? An eas aliquando profundius es perscrutatus, ac rite percepisti? *Intellexistis hæc omnia?* *Matth. 13. v. 51.* Si intellexisti, quod fieri potest, ut iterum pecces, tēque rursus periculo exponas, ne peccatum illud tibi sit ultimum ex iis, quæ condonare tibi statuit Deus, sitque tibi fatale momentum illud, ex quo pendeat inferni pœna perpetua? Consule tantisper genium tuum delicatum, an ha-

P

beat

beat vires ferendo tanto oneri pares? Si pœna unius solum Damnati distribueretur inter omnes homines etiamnum vivos, sufficere hoc solum posset, ut omnes morerentur præ timore; & tu non dubitas, illâ simul omnî per cuncta futura secula tuos humeros onerare? Modò lamentaris interdum ob paupertatem, lamentaris ob pœnitentiam exsolvendam, lamentaris ob injurias tibi illatas, & tam graviter sentis quamlibet honoris tibi debiti jacturam. Sed ô! quàm alia erit paupertas illa, quæ præter ignes aliud nihil habet? quanta erit pœnitentia, jacere semper in lecto igneo; si jacere uno duntaxat anno in lecto plumeo & rosâ instrato, & non posse se convertere in latus alterum, foret pœna intolerabilis? quantus erit contemptus & vilipensio, tota æternitate jacere sub dæmonum pedibus, & ab illis perpetuò rideri & exsibilari, & de illis numquam se posse vindicare? Si ingens ista miseria fidem solum mereretur ob assertionem & auctoritatem Sapientis alicujus Viri, prudentis esset, sibi propterea saltem timere, sêque securum ab hac miseria redde-

dere; judica jam, annon requirat prudentia, ut quis sibi timeat, seque securum constituat, maxima, qua fieri potest, sollicitudine fugiendo & evitando periculum, tam certò in abyssum illam decidendi, quàm certa est sancta fides. Hic igitur est timor ille, quem animò concipere debes, dum ista consideras; non alius, qui te affligat sinè fructu; sed timor, qui te excitet ad bene agendum, atque ad fugiendum peccatum, pro quo solo conditus est infernus. Detestare proin ex intimo corde hoc Monstrum, ipso inferno pejus, mortale videlicet peccatum. Erubescere, quòd illi unquam locum dederis in animo tuo, tam parùm curando malum, quod æternis ignibus persequitur Deus; exprobra tibi ipsi malitiam tuam, & roga Deum, ut, cùm ipse hanc suis jam lachrymìs, etiam sanguineis, deploraverit, nunc gratiam tibi largiatur, ut eam in hac vita rite ac dignè detestari valeas, ut illam æterna desperatione detestari non debeas in altera.

Sacrorum Exercitiorum

Dies Quinta.

Meditatio Prima.

De Discrimine, quod intercedit inter statum Beatorum in Cœlo, & statum Damnatorum in Inferno.

I.

Considera immensam, quæ Beatorum inter & Damnatorum statum intercedit, differentiam; & primò quidem, quod ad locum attinet. Cœlum spatiosus adeò locus crit, ut Propheta Baruch dimensus illum initiò fuerit cum ingenti admiratione: *O Israel! quàm magna est domus Domini, & ingens locus habitationis ejus! Bar. 3. v. 24.* Mox addit, illum esse immensum, & nullum habere finem: *Magnus est; non habet finem, excelsus & immensus. ibid.* nam, licet habiturus sit terminos suos, hi tamen erunt adeò dilatati, ut videatur locus hic nullos habere terminos. Si nostra hæc tellus, firmamento cœli compara-

parata, non videtur esse nisi punctum, quid erit illa, si ipsi adeò cœlo empyreo comparetur, cujus intuitu firmamentum cœli pariter non videtur esse nisi punctum unum? Huic domûs Dei amplitudini par erit illius nitor, qui nullam omnino maculam, etsi levissimam admittet unquam; nitori conformia cœtera quoque erunt ornamenta; cùm enim locus iste sit futurus Aula Regia Regis Regum, ac Dei Thronus, ubi ille Majestatem suam incomprehensibilem, non jam velata, sed aperta exhibebit facie, oportet haud dubiè omnia reliqua Majestate hac esse digna. Posse igitur die vel unica in beato isto loco manere, felicitas esset jure meritissimo anteponenda felicitati, qua frueretur is, qui mille adeò seculis in Aurea Salomonis domo degeret: *Melior est dies una in atriis tuis super millia. Psal. 83. v. 11.* & ibi tamen Beati morabuntur æternùm! Hoc igitur erit Palatium tuum, si Divinæ Legi obsequaris, & animæ tuæ salutem obtineas. At si contrà vivas, ac moriaris in peccato, & æternùm condemneris, quis capere satis poterit, quàm in-

felix futura sit commoratio tua ! Erit hæc in infimo terræ loco carcer obscurus, plus tribûs milliarius millibûs à patria & regione, quam modò habitas, dissitus; erit angustus adeò, ut ibi cum Damnatis cæteris, velut in fascem unum colligatus, sis permanfurus, quin aliquando vel digitum movere queas; tam erit fœtidus tum ob sulphureum ignem, qui hoc pabulo nutrietur perpetuò, tum ab aërem illum, qui nullam umquam habebit exhalationem, tum ob illum fœtorem, qui prodibit ex ipsis Damnatorum corporibus; cùm vel solum tuum corpus, post mortem in terra sinè sepultura collocatum, sufficeret ad viciniam omnem quantacunque illa fuerit, contagiosô morbô inficiendam ob fœtorem suum; erit insuper obscurus adeò, ut per cuncta futura secula nec unicum lucis radium sit admissurus: *Usque in æternum non videbit lumen.* *Psal.* 48. v. 20. Hoc in loco per horam etiam brevissimam persistere, quamquam inter omnes totius mundi delicias, supplicium foret sinè comparatione maximum; & tamen ibi debebis persistere, non

non inter delicias, sed inter ignes, & inter ignes ardentissimos, in mari sulphuris liquefacti, inter ignes à Justitia divina succensos, ab eâque adhibitos in instrumentum pro demonstranda immensa sua sanctitate & odio, quo fertur in peccatum; &, quod amplius est, debbis in iis persistere per omnem aternitatem. Et fieri tamen potuit, ut apertis oculis commutationem adeò tibi damnosam peccando feceris, & cœlum permutteris carcere tam infelici? Et fieri etiamnum poterit, ut nihili causâ hanc eandem commutationem denuo repetas? Si modò bonæ homologesis ope in Dei gratia te constituas, tuum jam erit cœlum; at si ad peccandum redeas, redibis pariter ad perdendum illud, & permutandum cum inferno; magisque semper incertus eris, an Superûm favore futurum sit, ut è barathro illo tam infelici emergere queas imposterum. Numquam igitur evenire sinas, ut ad tantam denuo stultitiam redeas; detestare jam nunc præteritam tuam ignorantiam; & pudore amaro suffundere coram universa cœlesti curia; constitue,

quòd deinceps velis quocumque tandem modo æternæ tuæ salutis te certum ac securum reddere; & roga Deum per misericordiam illam, quam tu minimè quidem mereris, ut impertiatur tibi gratiam, ex intimo corde deplorandi peccata tua, antequam descendas in locum illum tormentorum, in illam desperatorum regionem, in hospitium illud, ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.

II. Considera discrimen, quod intercedet inter Beatos ac damnatos, ratione *Sociorum*. Beati tantam constituent multitudinem, quæ videbitur nullum habere numerum, adeò crit immensa; & nihilominus non erit in tanta multitudine vel unus, qui corpore & anima tenus non sit undique repletus omni bonorum genere. Tuum igitur corpus, si Beatis annumeraberis, crit immortale, & impassibile, quin experiri unquam deinceps sive possit, sive debeat, aut famis, aut somni, aut fatigationis, aut alicujus damni molestias, etsi per ardentes etiam flammās incederes; erit adeò pulchrum, adeò luci-

cidum, ut solem ipsum cum omni sua luce disparere cogeret, cum futurum illud sit ectypon animæ, cœlesti gloriâ radiantis; hæc verò tantò potietur in suum corpus dominiò, ut illud vel in ictu oculi ab uno firmamenti polo, si libuerit, ad polum alterum absque ullo lassitudinis periculo transferre possit. Tui similes futuri sunt pariter omnes Sodales tui, eoque pulchri etiam ac venusti magis, quò magis te beati fuerint. Animò verò tenus pariter omnes erunt sapientissimi, virtute excellentissima præditi, lætissimi omnes, omnes amabilissimi, & omnes invicem amore summo conjunctissimi, & omnes sibi mutuò de amicorum bono, non minùs ac de proprio gratulabuntur; omnes denique tantâ inter se concordia perfruentur, ut per omnem æternitatem nulla inter ipsos futura sit opinionum diversitas. O beatam pro te Societatem, si illâ te dignum præstiteris! Et enimvero dignum te præstabis, si de peccatis tuis sinceram egeris pœnitentiam, neque deinceps ad eadem rursus committenda induci te sinas. A verò, si ex adverso ad peccandum

revertaris, atque te perditum eas, quis erit te infelicior? Tolerabilius foret per mille secula habitare cum serpentibus, quàm unica solùm die cum infelicissimis tuis in inferno sociis. Omnes enim erunt invicem inimici infensissimi, immortalî in se invicem odiô pleni; & quoniam indomitas habebunt omnes animi affectiones, rupta omni lege, omni ratione pessumdada, numquam ullâ fruentur invicem concordia. Stridor solummodo, planctus, ululatus, lamenta sufficient, ut infelicissimam reddant hanc societatem; judica jam, quid futurum sit, si accedant blasphemiae, execrationes, impropria dæmonum, qui monstroso ac terribili aspectu suo, sarcasmis, & opprobriis prodicionem illam perficient, quam olim peccatori sunt machinati, dum illum sollicitârunt, ut eorum culpæ & pœnæ se participem redderet. Sive unica nox, quæ insomnis ducitur, videtur adeò longa, licet in plumeo atque percommodo transigatur lectulo, qualis erit, obsecro, æterna illa nox, quæ nullum ampliùs videbit solem, & transigi debet in abyssu ignis,

ignis, in tot inimicorum medio, in medio tantæ desperationis, & in medio tot desperatorum hominum ! Et tamen ad hanc abyssum te inducunt & dirigunt perversi tui focii, tuæ deliciæ, illa tua pœnitentiæ fuga, delicata illa corporis tui cura, illa tui ipsius per solitas sordes contaminatio. O ! si jam nunc intelligeres, quàm carô tibi olim pretiô statueræ sint hæ tuæ deliciæ ! Profectò secederes in eremum, includeres te speluncæ, non nisi solis te nutrires herbis ac radicibus, nuda cubares in humo, corpus tuum haberes, ut bardum pecus; ut à tanto te malo securum redderes. Verum ut hanc securitatem obtineas, necessum non est, ut vel minimum horum facias. Observando duntaxat legem Dei, in eo te solummodo vitæ statu, quem Deus à te petit, constituendo; non otiosam retinendo divinam gratiam, hanc tibi securitatem comparare poteris. Ah igitur ! oculos aperiri tandem aliquando in tuum commodum; annos malè perditos deplora; amaro rubore suffundere; statue, nullum deinceps intermittere medium, quo salu-

salutem tuam queas in meliore statu collocare; & omnes sanctos Cœlites precare, ut, quamvis in hanc usque diem parùm adeò curaveris, ut ipsorum in cœlo socius fieres, compati tamen velint ignorantiae tuæ, tuosque apud Deum Advocatos agere, ad obtinendum tam grande bonum.

III. Considera discrimen, quod inter Beatos ac damnatos intercedet *in occupationibus*. Omne Beatorum negotium erit amare summum Bonum, illud laudare, & illo æternùm gaudere, nec aliud ampliùs desiderare, cùm in illo possideant omnia. Amabunt illi Deum absque omni comparatione magis, quàm seipsos ament, cùm eum videant ex semetipso infinitè meliorem, quàm ulla res alia sit ipsis, aut possit esse bona. Laudabunt illum, quin fatigentur unquam, quia clarè videbunt, numquam in illo sibi defuturam laudandi causam. Gaudebunt illo pariter æternùm, quia illius dulcedine inebriati, ex omnibus & immensis illius perfectionibus gaudium haurient inexplicabile, absque ullo illius in posterum
amit-

amittendi periculo. Hæc cœli totius est occupatio felicissima; eam tu modo compara cum negotio, quod damnati gerent in inferno. Negotium illorum erit amarissimè flere, desperare, seipsos, ac socios suos, quin & Deum ipsum odiò persequi, hunc blasphemare, hunc execrari, & nihilominus agnoscere, quòd Deus, tantopere sibi invisus, ex his eorum blasphemis, & execrationibus, ex his eorum poenis ac tormentis, ingentem gloriæ materiam capiat. Ægrotus inter languores suos interdum obdormiscit, eoque temporis spatio mali sui non sentit molestias; at verò anima damnata nunquam poterit malorum suorum sensum ac memoriam ponere; semper ob oculos illi versabitur æternæ Damnationis suæ sententia, & eapropter semper agitur in rabiem, quin tamen illam possit effugere, dum interim Deus hanc ob causam triumphum aget cum universis cœli civibus. Quid jam ad te ipsum ais? an arbitraris, quòd ad te sermo non sit, cùm agitur de inferno? Si assuetus es in peccato lethali vivere,
ad

ad te vel maximè sermo est, & propter te fabricatus est infernus; ac proinde si verè credis ingens illud Beatos inter ac damnatos discrimen, quî, obsecro, fieri potest, ut tanto te exponas periculo, discrimen illud experiendi per omnem æternitatem, dum redis ad offendendum iterum Deum Creatorem tuum! Sunt jam in flammis illis innumeri, qui reipsa nunc illud experiuntur, nec ibi sunt ob causam aliam, quàm quòd securè se peccaturos existimaverint, ea spe, quòd postmodum pœnam illam sint evasuri, quamvis eandem peccatîs suis identidem magis promereri perrexerint. Non illuc per vim ac violentiam abducti fuère, non eò criminibûs attracti fuère à dæmonibus, libere illuc peccatorum suorum pedibûs concessère: *Ibit homo in domum æternitatis suæ. Eccle. 12. v. 5.* Et tu stultorum illorum numero vis accedere, qui pro unico voluptatis momento integram admittunt tormentorum æternitatem? Deus forsitan; si ad peccandum redeas, tibi veniam dabit? quid verò, si non daret? quid te fieret?

ret? Pœnitentiæ forsitan sacramentò animum expiabis? at si ad præstandum hoc ipsum tempus tibi non superpeteret? quid, si debita doloris ac propositi dispositio non adesset, quæ ad veniam obtinendam requiritur? ubinam dein per omnem æternitatem foret habitatio tua? Negare profectò non potes, quòd spes tuæ magno frustrationis periculo sint expositæ. Jam verò exponere se periculo, admissam pudendam voluptatem unico solùm die in flammis expiandi, extremæ utique stultitiæ foret? verùm centies majoris foret stultitiæ, exponere se periculo centenîs adeò diebûs flammâs illas propterea perpetiendi; & millies adhuc majoris, exponere se flammarum hujusmodi periculo, si annis illæ centenîs subeundæ pro unica voluptate forent; jam ergo judica, qualisnam sit stultitiæ, flammarum istarum, pro hujusmodi voluptate per dies infinitos, per annos infinitos, per infinita secula, semper, semper, ac sine fine subeundarum, periculo se exponere. Semper inter flammâs adeò voraces, semper

per in carcere tam angusto , semper inter tenebras , semper inter planctus & lamenta , semper inter damnatos socios , semper inter dæmones , semper inter blasphemias , semper inter desperationem continuam. vivere Christianum , qui labore tam facili semper poterat habitare cum Angelis , beatè vivere cum Sanctis , sedere in throno Dei , & ut amicus Dei omnî bonô æternum frui ? Quî est possibile , ut veritates istæ vel modicum percipiantur ab homine , eumque non mutant in hominem alium ? Erubescere de vita tua , tanta cum cœcitate hætenus tradita ; & roga Deum , ut , cum ad id sit horrendum incidere in manus ejus , det tibi vires & gratiam mutandi mores tuos , ut ipse possit mutare sententiam suam , quæ te condemnat.

Me-

Meditatio Secunda

Pro Die Quinta.

De Necessitate agendi Pœnitentiam, expressa in parabola de ficu infructuosa.

ARBorem fici habebat quidam, plantatam in vinea sua; Et venit quærens fructum in illa, Et non invenit. Dixit autem ad cultorem vineæ: ecce, anni tres sunt, ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac, Et non invenio; succide ergo illam; ut quid etiam terram occupat? At ille respondens, dicit illi: Domine, dimitte illam Et hoc anno, usque dum fodiam circa illam, Et mittam stercora; Et siquidem fecerit fructum; sin autem in futurum succides illam. Luc. 13. v. 7. 8. 9. &c.

I. Considera gravissimas agendæ pœnitentiæ rationes, quas in ficûs infructuosæ parabola expressas habes; sîntque istæ tres: quòd constitutus sit certus annorum numerus, quo pecca-

Q

to-

torem ad pœnitentiam expectare vult Deus ; quòd statutus quoque sit certus culparum vel peccatorum numerus, quæ illi remittere vult Deus ; quòd determinatus etiam sit certus inspirationum numerus , quas Deus peccatori vult concedere. Primum itaque pœnitentiæ & conversionis motivum est, quòd *constitutus sit certus annorum numerus*, quò Deus ad pœnitentiam expectare vult peccatores, & inter illos etiam te. Tres anni sunt , ait vineæ Dominus ad cultorem illius, quibûs venio fructum ex infelici hac ficulnea quæsiturus, & non invenio nisi folia, excinde illam igitur ; necessum enim non est, ut diutiùs terram inutiliter occupet. Quot jam anni sunt, quibûs à te fructum expectat Dominus ? Quantum jam abût temporis, quo te in Ecclesiæ suæ vinea viventem tolerat Deus, etiamsi tantum dedecus telluri adeò fecundæ tuïs peccatïs afferas ? Hæc profectò est patientia Deò digna , ut qui tolerare & condonare novit ; at non est patientia , quæ perpetuò durat ; *Numerus mensium ejus apud te est. Job.*

14. v. 5. Certum habet mensium numerum vita tua; & hic mensium numerus in mentis divinæ tabulas est relatus: *Apud te est.* Et ex eo vel punctum temporis præteriri non potest: *Constituisi terminos ejus, qui præteriri non poterunt. ibid.* Imaginare tibi paululum, quod reipsa verum esse facillimè poterit, vitam tuam ad finem vergere; cum ne unicam quidem horam ab ictu illo, quem aliquando infligere tibi mors debet, securam habeas, quid, obsecro, te fiet, si modò te seriò non convertas, neque constituas, iniquam tuam vitam commutare cum vita pœnitente? Succidetur nempe hæc arbor infructuosa, & mittetur in ignem, ut semper ardeat. Sed illud *semper* quid innuit, quod tibi toties considerandum proponitur, & à te tam parùm intelligitur? Indicat, quòd post dies innumeros, post innumeros menses, post annos innumeros, post innumera secula, futurus adhuc sis ad infelicitis æternitatis initium, ad initium desperationis tuæ, ad incendii tui inextinguibilis initium. Si vel unus ex universo hominum cœtu, qui oppor-

tuno tempore se in melius non converteret, damnaretur ad inferos, cæterorum omnium in mundo remanentium corda terrore ac sollicitudine impleri deberent; & ecce, obtinere tamen Deus à te nequit, ut illum timeas, etiamsi tibi aperte significet, non unum duntaxat, sed infinitos esse hujusmodi stultos: *Stultorum infinitus est numerus. Eccli. 1. v. 15.* paucos verò Electos esse ad gloriam: *Pauci Electi. Matth. 20. v. 16.* Si animæ tuæ compati nolis, tuo saltem corpori compatere, quod alioquin adeò carum habes, & nihilominus ad pœnas in altera vita tam horribiles reserves. Et tamen inter duo mala eligendum tibi esset minus: jam verò numquid minus est malum, sensibus tuis ad breve tempus vetitas negare voluptates, quàm, postquam eas illi induleris, eas ignibûs, nullum unquam finem habiturâs, luere? numquid minus est malum, multa nunc opera bona conquirere, ut contracta apud Justitiam Divinam debita hîc exsolvas, quàm integrum hoc servare debitum, quin illud etiam novis identidem debitâs cumulare, ut satis-

tisfacias in illo carcere, ubi solvere debebis semper, & solvendi finem facies nunquam? Durum nempe est, negare sensibus tuis, quod importunè petunt; at, si durum est, concupiscentiæ tuæ flammis ad breve tempus resistere, quomodo sustinere poteris flammās illas, quæ in inferno te expectant, & tanto durabunt tempore, quanto durabit ipsiusmet Dei vita? Constitutus jam es in magna hac necessitate, eligendi è duobus unum, inter quæ nullum est medium; aut fructum videlicet, aut ignem, aut deferenda tibi est via peccati, aut illa terminanda est ignibus, qui æternum non extinguentur amplius. Tuum igitur animum ingredere, ac tempore, quod ad pœnitendum, vitæque tuam commutandam tibi Deus indulget, in tuum commodum utere, & operibus pietatis te illius securum redde, cujus nulla umquam securitas esse sat magna potest, nempe salutis tuæ. Agnosce belluinam tuam stupiditatem in tantis animæ perdendæ periculis, dum vel modicum laboris in agenda pœnitentia respuis. Reminiscere, quanta

Deus egerit, ut tecum statueret pacem, & quanta tu egeris, ut bellum cum ipso prosequeris; at nunc demum statue, ad illius pedes arma deponere, cumque roga, ut vires tibi suppeditet, acceptandi & implendi conditiones, ab illo tibi propositas, & in tuum semper commodum redundantes.

II. Considera rationem alteram, quæ ad agendam te poenitentiam impellit, estque *certus peccatorum numerus*, quem tibi remittere decrevit Deus. In ficu illa sterili non alios vineæ Dominus reperit defectus, quàm omissionis: *Venio querens fructum in ficulnea hac, & non invenio*. At in te, præterquam quòd fructus bonos non proferas, advertitur insuper, quòd fructus afferas & tibi & aliis noxios ac venenatos; cum animas plures malò exemplò tuò, tuisque consiliis, ac fraudibus ad peccatum pertrahas, & in ruinam impellas. Recordare aliquantum, quot ipse peccata commiseris, & quot alia à personis aliis committi feceris, tuam, ut eas in lapsum impelleres, adhibendo operam, fidem, pecuniam, auctoritatem,
in-

ingenium, linguam, & omnem malitiam tuam. Fortassis illi omnes, aut eorum certè pars maxima, in primo innocentiae statu perseverassent, nisi incidissent in te, qui à dæmone adjutus, & alio fors omni dæmone pejor factus, eorum animabus perniciem attulisti. Quàm multò pauciora extitissent in mundo peccata, si numquam te vidisset mundus! An verò hic tuus vivendi modus porrò etiam perseverabit semper? An nescis, quòd interea peccatorum tuorum mensura magis impleri pergat? Et si illa denique sit plena, quid te fiet? maximè, cùm sciri nequeat, quandònam illa denique sit implenda; non enim omnibus ejusdem capacitatis statuta est mensura. Cuidam servo in Evangelio remissa fuère decem talentorum millia; & quidam alius ob neglectum ac defossum talentum unicum est condemnatus. Securum itaque te constitue; hac quidam hora colligere potes, mensuram tuam necdum omnino plenam esse, cùm Deus non modò te necdum castigaverit, sed & præclaram adeò tibi suppeditaverit teipsum intro-

spiciendi opportunitatem, qualis est hæc ipsa solitudo sacra. Tempus igitur habes vitam tuam mutandi in melius. Et quid denique perdis, eam hodie mutando, etiamsi multum adhuc vivendi tempus tibi superesset? Nihil omnino perderes, mutaretur enim fœx, & fimetum, quod ne brutis quidem animalibus satisfaceret, in convivium perpetuum, quod quavis hora paratum exhibet bona animi conscientia: *Secura mens, quasi jure convivium. Prov. 15. v. 15.* Persuasum proin habeas, deliberandum jam non esse, an ultimi finis tui consecutionem in tuto ponere te oporteat. Deus perdendus non est; cælum obtinendum est; anima servanda est, etsi totus dein pereat mundus, & omnia sus deque vertantur. Eja! cor erige; de præteritis erubescere quidem, sed animum despondere non debes; cælum omne tuis è partibus stabit, & festiva celebrabit gaudia, si converti te ferio viderit; nec minus erit sollicitum, ut à Deo tibi perseverandi gratiam obtineat, qua juvante, magnam experieris voluptatem, quòd ea reliqueris,

ris, quæ modò relinquere plurimùm horres. Unde concludes per propositum adeò firmum, quod juramenti vim habere possit, quòd legem Domini ac Dei tui æternùm ampliùs deserere non velis: *Juravi & statui, custodire judicia justitiæ tuæ. Psal. 118. v. 106.*

III. Considera causam tertiam, quæ plùs cæteris impellere te debet ad ferendos pœnitentiæ & emendationis fructus; videlicet *numerum certum inspirationum*, quas tibi concedere Deus statuit. Domino vineæ se cultor istius obtulit, ad excolendam iterum & majori cum diligentia ficum illam adeò sterilem, sed addidit, si diligentior illa cultura sua bene non cedat, & fructus optatos arbor non proferat, succidendam utique sinè misericordia hanc arborem esse; *Fodiam circa illam, & mittam stercora, & siquidem fecerit fructum; sin autem, in futurum succides eam*: Cùm justè forsitan fuisses commertus, ut supplicium ac pœnam à te sumeret Deus, ecce, Sancti Patroni tui, Custos tuus Angelus; ac præ cæteris omnibus San-

ctissima Virgo suis apud Deum precibus effecerunt, ut hoc Exercitiorum sacrorum medio cor tuum excoleretur, medio certè, quod tot ac tantis aliis integram sanitatem contulit. Igitur si & hoc medium speratum non habeat fructum, quid expectandum tibi erit? ut nempe Deus suas apud te gratias pergat incassum perdere? ut pergat margaritas projicere ante immunda illa animalia, à quibus duntaxat conculcantur pedibus? ut novas tibi semper adjicere pergat divitias, quò tu magis antiquas dilapidare pergis? Hæc omnium est peccatorum spes, quam Divinæ Scripturæ tantopere carpunt ac reprehendunt, & quæ plerumque æterna desperatione finitur; omnes Christiani, quotquot modò sunt in inferno damnati, spe isthac stolidi nitebantur, eaque turpissimè sunt delusi. Tu profectò non intelligis, quàm pretiosæ sint inspirationes illæ, quas tu adhuc neglexisti, & quarum exiguam habuisti rationem; at verò Deus, qui novit earum quamlibet tantò venire pretiò, quantò venit Jesu Christi sanguis, aliam illarum habet ratio-

tionem, easque numerat ac ponderat eodem modo, quo ponderantur majores Margaritæ; ac summo cum rigore rationem de illis exigit. Quid ergo te fiet, si sacra hæc solitudo sit ultimus expectatæ obedientiæ, his inspirationibus præstandæ terminus, ita, ut hoc elapso deveniatur ad vitæ tuæ ictum ultimum, vel saltem in posterum negentur tibi abundantia illa gratiarum auxilia, sinè quibus tua numquam excitabitur pigritia ad agendum bene? Si fortiora hæc auxilia darentur cuilibet alteri, si darentur semper, si darentur in quibusvis circumstantiis, non jam essent gratiæ, & quidem gratiæ tam singulares; & si ex altera parte nonnullis sunt negandæ, quibusnam æquiùs sunt negandæ, quàm iis, qui illas non æstimant? Quantò igitur magis contempsisti gratias, tantò minùs illas deinceps poteris contemnere; quia vel pauciores, vel nullas ampliùs acquires; & quemadmodum illi, qui afflatus est peste, non superest nisi vel sanatio, vel sepulchrum, ita & illi, qui perversè vivit, non superest aliud, nisi vel conversio, vel infernus. Non itaque jam tempus est, tam ineptè

ac stultè loquendi, ut aliàs solebas; Anima sola & unica, anima, quæ morietur numquam, non meretur, ut illius salus fortuitis ac incertis alligetur eventibus, si eam reddere securam queas. Agitur hîc de æterna felicitate, ac de miseria pariter æterna; & ratio & fides te obligat, ut nullum ex inertia medium intermittas, quo tuam in meliori statu causam collocare valeas. Tempus igitur offer Deo, ad dandum illi posthac vitæ Christianæ fructum. Pete ab illo veniam, quòd in sanctæ Ecclesiæ vinea adeò malè ac sine fructu locum occupaveris; statue, quibus in posterum bonis operibus impendere te debeas; Sanctos omnes invoca, ut tuo nomine gratias agant summo Deo pro diuturna patientia, quam tecum exercuit, tibi que id obtineant, ut misericordiam addat misericordiæ, & id tibi largiatur, quod jubet, ut tu illi denique reddas dignos pœnitentiæ fructus.

Examen

Pro Die Quinta.

De malis Habitibus, & eorum Remediis.

I.

EXamina, *malos habitus*, quos per-
verso tuo vivendi genere contraxi-
sti; & primum quidem in illorum in-
quire statum, an videlicet inveterati il-
li sint, & quanto jam tempore perdu-
rent; nam alio est opus robore ad
refecandam arbusculam adhuc tene-
ram, & alio ad evellendam antiquam
arborem.

II. Examina te circa *Remedia*,
quæ applicare deberes, ad illos corri-
gendos. Primum ex illis est, serio &
efficaciter velle illorum emendationem.
Infirmitates corporis tui sanari possunt,
etiam te invito, non item infirmitates
animæ tuæ. Ad has enim requiritur
voluntas generosa obtinendæ sanitatis,
& applicatio mediorum, hunc in finem
idoneorum. Ad nostrum finem sunt
illa duo media, quæ nobis indicavit
Do-

Dominus in liberando illo energumeno, quem ab infantia jam infederat hospes stygius, cum de illo dixit; *Hoc genus demoniorum in nullo potest exire, nisi in oratione & jejunio. Matth. 9. v. 29.*

III. Examina te igitur circa *Orationem tuam.* Orare non est recitare duntaxat preces aliquas animo vago, & dissipato spiritu; sed est recurrere ad Deum magno cum animi fervore, magna cum humilitate, & constanti cum perseverentia ad obtinendam ipsius gratiam, uti fieri solet à navigantibus in mari vehementis tempestatis tempore, ubi nulla jam amplius evadendi naufragii spes superest, quàm in auxilio divino. Huic orandi modo nihil negatur eorum, quæ ad salutem nostram sunt necessaria; Unde, quàm parùm est possibile, ut Deus non stet promissis suis, tam parùm est possibile, ut longo tempore non exaudiaris, si hac orandi ratione Deum precari pergas, & perseveres. Oportet insuper Mediatrixem & Advocatam pro obtinenda desiderata gratia adhibere Beatissimi-

tissimam Virginem, quæ hunc in finem nobis est in Advocatam à Deo concessa; & in qua Deus erigere voluit puræ Misericordiæ tribunal; unde illi possumus appropinquare cum omni fiducia. Denique ut hunc recursum tantò magis identidem reddamus efficacem, convenit, ut nostra ex parte ad recipiendam gratiam magis nos disponamus, frequentando nimirum Divina Mystéria, quæ totidem sunt canales, per quos à Deo cuncta in nos bona derivantur.

VI. Examina te circa *Jejunium*, per quod intelligitur omne corporis afflictandi genus, quod vel ad castiganda præterita peccata, vel ad præcavendos deinceps lapsus iteratos servit. Si corpori tuo cuncta indulgeas commoda, omnes concedas illecebras, omnem in lecto quæras molliem, omnes in mensa delicias, si ad omnes temporis fallendi occasiones te conferas, si conversationibus omnibus adesse, & quocunque deinum otiandi genere tempus malè consumere velis, verbò, si pravis animi tui appetitibus negare nihil

ve-

velis, si nulla fugias pericula, quæ Sancti omnes tantò vitârunt studiò, quanta cum firmitate ac ratione sperare poteris vitæ ac morum emendationem? Profectò expectare aliud non poteris, quàm ad vitæ semper in peccatis transactæ finem mortem finè fine duraturam in medio tormentorum omnium.

Finies hoc examen solitis virtutum actibûs, jam aliàs indicatis.

Meditatio Tertia

Pro Die Quinta.

De Malo Peccatorum venialium.

I.

Considera gravitatem peccatorum illorum, quæ tu appellas levia; præsertim, si illa non ex mera fragilitate, sed studiosè, & animò satis deliberatò committas; & primùm quidem considera *gravitatem hanc in seipsa*. Etiam si peccatum veniale nominetur leve ac parvum, non ideo tamen volu-

lumus indicare, id esse tale, si absolute & in seipso consideretur, sed solum si comparetur cum peccato lethali, quod malum quodammodo est infinitum. Etiam lacus appellatur parvus, si comparetur cum toto mari; & tamen lacus, si loquamur absolute, magnam admodum continet aquarum copiam. Idem est de veniali peccato; intuitu culpæ gravis videtur leve; at verò si se solo consideretur, malum est adeò magnum, ut majus sit aliis omnibus malis, unico duntaxat exempto lethali peccato. Ecce igitur, in quo sensu cum veritate leves appellari possint ordinarii defectus tui; quales sunt, mendacia sine alterius damno proloqui, levi de causa in iram exardescere, exigua cum reverentia divino sacrificio assistere, minus honesta proferre verba, inani de causa invocare Dei nomen; quamvis hæc & his similia, si illorum posses malitiam perfecte cognoscere, quam in se continent, mori præ horrore deberes. Numquid enim hæc Deo displicent? numquid hæc divinæ illius Voluntati se aliquo modo opponunt, & imminuunt illius

R

glo-

gloriam, qui est supremus totius Universi finis, & bonum illud excelsum, quod à Creaturis suis exigit Deus? De hoc ne dubitari quidem potest. Atque ita veniale peccatum fit malum altioris ordinis, quàm sint omnia mala pœnæ; malum, quod aliquo modo attinet ad ipsum Deum; malum, quod justè nunquam potest eligi, ita quidem, ut, si nobis imminerent omnia bella, omnes sterilitates, omnes pestilentiae, quæ mundum omnem ad finem usque devastabunt, tūque per hypothesin impossibilem unicò peccatò venialî grande hoc totius orbis excidium posses impedire, id tamen committere non deberes; imò si posses damnatos omnes ex inferno liberare, aut etiam impedire, ne omnes è cœlo Beati præcipitarentur in hanc abyssum, deberes potius ruinas istas horribiles, & hanc omnem damnationem permittere, quàm levissimam Deo molestiam facessere; quia summum Creaturarum omnium malum est infinities minus, quàm sit malum minimum, quod ad Deum Creatorem pertinet. Ad veritatum istarum adeò certa-

tarum lumen hîc obstupeſce incredibilem tuam temeritatem, qua pro nihilo habuiſti peccata illa, quæ ad inferni te pœnas non condemnabant; & qua toties adverſus Dominum iterâſti rem, divinis Eius oculis adeò inviſam; erubeſce, quòd finè ullo metu id admiſeris toties in cor tuum, quod ſummo Bono tantopere diſplicebat; cùm tamen Illi placere, ac omni ex parte pleniffimè ſatisfacere, longè pluris à te fieri ac æſtimari deberet, quàm omnium ſimul creaturarum felicitas ac beatitudo. Detestare millies, iterùmque millies omnes tuos præteritos in divino obſequio defectus, & roga Dominum, ut, cùm multæ adeò ſint illæ noxæ veniales, in quas per naturæ tuæ infirmitatem prolaberis, nunc tibi gratiam hanc imperiatur, ut ſaltem apertis oculis & plena cum advertentia illas deinceps numquam ampliùs admittas.

II. Conſidera gravitatem peccatorum venialium *in effectibus, quos producunt.* Duo malorum genera ſecum invehit morbus; unum eſt malum illud, quod in præſenti affert, nimirum

languor, nausea, atque totius corporis pallor; alterum verò est malum illud, quod minatur in futurum, videlicet mors, & perpetua animæ à suo corpore separatio. Ita prorsus peccatum veniale, cum sit spiritualis quidam animæ nostræ morbus, illi in præsentī aufert, si non ipsam pulchritudinem gratiæ, certè amabilitatem illam singularem, qua Dei oculos ad sese raperet, si foret absque ulla macula. Deinde magna ex parte privat animam fructu Sacrorum Mysteriorum, præcipuè Sacrosanctæ Eucharistiæ, dum ponit obstaculum intimæ illi conjunctioni, quam in illa desiderat Deus. Denique molestum ac invisum reddit animæ omne pietatis exercitium, imminuit caritatis fervorem, & vitales illos spiritus, qui alioquin in animam è suo capite, quod Christus est, influerent. At verò longè pessimum est malum illud, quod animæ in futurum minatur peccatum veniale, videlicet ipsa mors peccati lethalis, ad quam infirmitas ista pedetentim appropinquat, partim assuefaciendo voluntatem ad vivendum pro suo libitu & arbitrio, partim de-

debilitando bonos habitus, cæterosque aggeres, qui exundanti tentationum fluvio ponebant obicem; partim denique Divinam permovendo Justitiam ad retrahendam opitulatricem manum suam; unde anima non satis validè adjuta, & minùs, quàm par esset, protecta, paulatim ad lapsum inclinat. Quis potes igitur tam facilè, & adeò deliberatò animò hoc peccatorum genus admittere, quod ad malorum omnium possibilitium barathrum, ad lethale videlicet peccatum, ac damnationem æternam inducere te potest? Aut forsan non multas in hanc usque diem animas, te multò meliores, eò perduxit; quæ cum inciperent in modico esse infideles, eò devenerunt, ut infideles quoque in magis fierent; & peditentim deducti sunt ad præcipitium, in eoque perierunt?

Qui spernit modica, paulatim decidet.
Eccli. 19. v. 1. Detestare igitur, quantum potes, omnes defectus tuos, quos interdum ne tum quidem satis ferriò detestaris, quando de illis te coram Sacerdote accusas; fatere, te in vita tua, quam adhuc tam negligenter egisti,

nimis quàm fuisse cœcum, & iniquitatem bibisse velut aquam; statue, culpas tuas imposterum ponderare juxta pondus sanctuarii; & quoniam illæ sunt adeò detestabiles in conspectu Dei, tibi verò adeò periculosæ, propone firmiter, mori potius, quàm vel unicam ejusmodi animò deliberatò committere. Eum in finem auxilium pete à Christo Jesu, illique in memoriam revoca, quòd Sanguinem suum, suàmque Mortem æterno Patri obtulerit, ut omne peccatum destrueret.

III. Considera gravitatem peccatorum venialium *in suppliciis, quæ post se trahunt.* Nullum est in hac vita infortunium, sive paupertatis, sive litium, sive injuriarum, sive persecutionum, sive morborum, sive mortis, quod Deus non possit nobis quàm justissimè immittere in pœnam vel unius ex culpis illis, quas adeò libere nos parvas aut leves appellamus; cùm omnis sacra Scriptura plena sit hujusmodi pœnis ac suppliciis, ob hujusmodi culpas aliis mortalibus à Deo immissis. Et hoc parùm adhuc est in comparatione pœna-

narum illarum, quibûs hæ transgressiones etiam leves quotidie puniuntur in altera vita; cùm pœnæ illæ, quia naturæ vires excedunt, & altioris sunt ordinis, omnes illos dolores superent, quos isthîc experiuntur sensus nostri. Si vidisses aliquando Reum, ab humana Justitia condemnatum, ut in publico foro cremetur vivus, non posses persuaderi, parvum ac leve illius delictum extitisse; quomodo igitur persuadere teipsum potes, levem ac parvam esse culpam aliquam venialem, dum Justitia divina, quæ tamen falli non potest, hujusmodi culpam multò diutiùs, multoque durius ac acerbius punit in ignibus lustricis? Anima, quæ in flammis illis detinetur, est dilecta Domini sponsa, & ad cœlestes nuptias destinata; summo tenetur desiderio, sese conjungendi cum summo Bono; Victrix, ac triumphum agens de inimicis suis, discessit ex hoc mundo; & illam nihilominus unicum peccatum veniale violenter detinet in ea fornace, quæ, ut ita dicam, parvus aliquis infernus est, seque opponit mediam, ut anima Deum suum videre ne-

queat, & beata non sit. Imò non solum veniale peccatum, sed illius duntaxat appendix aliqua, videlicet residuum aliquod pœnæ debitum, à peccato contractum, id est, quoddam quasi præteritæ culpæ vestigium, in divini Judicii bilance grave adeò pondus habet, ut amantem animæ Deum cogat, in pœnis illis dilectam sibi animam tamdiu detinere, dum ultimum debiti sui quadrantem exsolverit. Quid insuper? Si anima, ex hoc mundo discedens, in amicitia Dei non fuerit, sed in statu peccati lethalis, atque adeò condemnata fuerit ad infernos illos ignes perpetuò sustinendos, peccatum illud veniale, quocum decessit, cum reliquis lethalibus peccatis conjunctum, æternum pariter cum illis puniri & castigari debet. Vade jam, & adeò inconsultè peccata tua venialia dic esse parva & levia mala; cura jam, ut eorum identidem plura & plura studiosè, & velut temporis fallendi causâ, accumules; annon advertis periculum, cui te finè ulla ratione exponis, illa per cuncta futura secula deplorandi? Et, tam-
etfi

etsi tuam aliquando salutem sis adhuc consecuturus, & aliud tibi malum gravius ac æternum veniales tuæ culpæ illaturæ non sint, non advertis, quòd, si ex animo illas non detesteris, tuas tamen in igne lustrico flammæ longo tempore sint nutrituræ, sèque invisum obstaculum sint opposituræ, ne beatitudinem adipiscaris? Tum verò res illas non ampliùs modicas & leves appellabis, cùm ingens adeò sit in illo incendio futurus dolor tuus, ut omnem imaginationem superet; téque sis deprehensus repulsus à Domino, & habitum pro Reo, atque experturus, id ipsum, quod antea tenue filum esse credideras, gravem esse ferreamque catenam, quæ à Summo Bono acquirendo te impediat. Disce igitur, justum de peccatis illis ferre iudicium, illaque abhorrere ex animo, quando in sacro te tribunali de illis accusas; stude insuper per voluntarias pœnas anticipatò illa solvere, antequam Dei sanctitas, ad eluendas animæ tuæ maculas, inexplicabilibus tormentis animam tuam penetrare cogatur. Erubescere, leprosi instar,

qui à capite ad calcem usque vulneribus ejusmodi plenus est ; admirare diuturnam Dei patientiam in perferendis tot malis tuis moribus , cum tu interim adeò tibi accuratè ab aliis inserviri velis ; statue , nullum deinceps in corde tuo locum deliberatè concedere tam grandi malo ; Deumque roga per illud odium , quo ipse in omne peccatum fertur , ut , quantum quidem patitur infirmitas tua , nullum amplius veniale peccatum admittas.

Meditatio Quarta

Pro Die Quinta.

De Parabola Filii Prodigii.

Adolescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam, & ibi dissipavit substantiam suam, vivendo luxuriosè. Et postquam omnia consummasset, facta est fames valida in regione illa ; & ipse coepit egere ; & abiit, & adhesit uni civium regionis illius ; & misit illum in villam suam, ut pasceret por-

porcos; & cupiebat implere ventrem suum de filiquis, quas porci manducabant; & nemo illi dabat. In se autem reversus, dixit: quanti mercenarii in domo Patris mei abundant panibus; ego autem hîc fame pereo. Surgam, & ibo ad Patrem meum, & dicam ei: Pater, peccavi in Cœlum & coram te; jam non sum dignus, vocari filius tuus; fac me, sicut unum de mercenariis tuis. Luc. 15. v. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19.

I. Considera *Discessum* hujus filii è domo paterna. Profectò hac in re se juvenem demonstravit, hominem, inquam, sinè ratione & intellectu. Quid enim illi defuit sub cura paterna; dum prospectum illi erat de rebus omnibus necessariis, aderant ad obsequia famuli, erat Parenti in amoribus, agnoscebatur bonorum paternorum hæres, & paulò minùs, quàm rerum omnium Dominus? Sed libertatis fallacis desiderium eò red-egit hunc filium, ut etiam servis suam invideret conditionem; cœpit affici tædiò vitæ illius, ad id usque temporis sub obedientia semper exactæ; cœpit in-

incendi desiderio vivendi pro suo genio,
& agendi, quod agunt alii; hoc por-
rò tædium, hoc desiderium illi persua-
sit, ut discedendi facultatem peteret;
quin & suggessit consilium petendi par-
tem hæreditatis illius, quæ illi tota ac
integra destinata erat. Ecce tibi minu-
tam illius ideam, quod fecisti tu, dum
per peccatum ab obedientia, Deo &
Patri tuo debita, recessisti. Quis te
ditior erat, antequam perdideras inno-
centiam? Tibi præparata jam erat cœ-
li hæreditas; neque multum lapsurum
erat temporis, ut plenam potuisses il-
lius capere possessionem, cum interea
illius titulô inauguratus jam esses. Qua-
lis deinde thesaurus, quem reipsa jam
possidebas, non erat gratia sanctificans,
cum illa sit donum maximum, quod in
hac vita mortali puræ alicui creaturæ
conferre Deus potest? Per hanc eras
Angelis carus, Sanctorum sodalis, vi-
vum Divinitatis Templum, quæ tunc
temporis habitabat in te, te gubernabat,
te dirigebat, teque continuo in divinæ
sue Providentiæ brachiis gestabat. Tu
verò, juvenis absque prudentia, volui-

ſi abuti liberô tuô arbitriô, ut vivere
poſſes pro tuo libitu ac genio ; cùm
potius illo debuiffes uti , ut patri tuo
cœleſti magno cum merito te ſubjiceres ;
ſtolidè nimirum es arbitratus ; ingens
te lucrum facere, ſi Deum perdas. O!
ſi quis aſſiſtere tibi potuiſſet, tuoque
cordi lumen infundere , ut intelligeres
obcœcationem tuam , qua induci te ſi-
viſti , ut pluris æſtimares creaturas,
quàm illarum Creatorem ; & grave ju-
gum exiſtimares jugum præſtandæ ipſi
obedientiæ ; útque tam ſtolidè crederes,
maiorem aut meliorem eſſe libertatem
illam , quæ futura tibi aliquando erat
veriffima ſervitus ! At nunc ſaltem de-
doci te patere, ac deperditum antea
intellectum reſume ; fatere , nullam
aliam tibi eſſe libertatem , quàm ſi à Di-
vina Voluntate regi te ſinas ; & in Di-
vinorum obſervatione mandatorum vi-
vas ; deteſtare errorem, cui locum hac-
tenus in animo tuo conceſſiſti ; agnoſce
te indignum , ut tui curam ſuſci-
piat Deus ; ſtatue firmiter, numquam
amplius ex illius domo diſcedere,
ſed vitæ , divino ipſius nutui quàm
per-

perfectissimè subjectæ, tenorem eligere.

II. Considera *Commorationem* miseri hujus adolescentis extra paternam domum, ac damna, quæ illi acciderunt. Damna hæc potissimum fuere quatuor. Primum erat, quod rem suam omnem malè consumpserit; secundum, quod, ut vivere saltem posset, crudeli se domino subjecerit; tertium, quod occupationi se impenderit omnium vilissimæ, pascendis nimirum immundis animalibus; quartum denique, quod ad tantam redactus fuerit famem, ut & ille cibus ipsi defuerit, qui immundo suo porcorum gregi non defuit. Damna isthæc omnia, at in genere immensum tristiore, cuilibet incumbunt peccatori. Miser hic perdit amicitiam Dei, & cum ea cœlestes thesauros omnes, qui illam comitantur; subjicit sese inimico suo capitali, dæmoni videlicet, qui adeò illum exagitat, ut suæ nobilitatis, in sacro baptismatis fonte acquisitæ, & educationis in sanctæ Matris Ecclesiæ sinu sibi impensæ, atque adoptionis in Dei filium immemor, sordidissimæ totius

tius mundi occupationi sese impendat, pascendis videlicet brutalibus suis appetitibus; quo in negotio, tam indigno, nequidem satisfacere sibi pro libitu potest; adeò quidem, ut fames illius crescat identidem, quantò illam ampliùs cibò tam pudendò satiare conatur, ac denique etiam illi deesse incipit, quod brutis animalibus & bestiis campi abunde suppetit. Annon & tu expertus es hæc omnia, postquam peccasti? cur igitur tuis sumptibùs, ac tuò damnò non discis denique tuam abhorrere miseriam, atque ex regione tam sterili, & bonorum omnium vacua, discedere, ac è manibus effugere domini tam crudelis, qui non nisi in malis tuis triumphat? An credis forsitan, te extra Dei Voluntatem, & extra domum Patris tui cœlestis reperturum aliquando bonum illud, quod in hanc usque diem non invenisti? O te cœcum, si à temetipso vis decipi! Quis unquam præliatus est cum Deo, & pacem habuit secum ipso? *Quis restitit ei, & pacem habuit?* Job. 9. v. 4. Tu itaque primus eris, qui id inveniat,

niat, quod nullus adhuc peccatorum unquam invenit; tuâque animi conscientia, quæ aliis omnibus est accusator, testis, & judex, & carnifex, soli tibi erit adulator, qui in tuis tibi peccatis blandiatur? Hoc igitur tecum statue, nullum unquam verum te Bonum habiturum, nisi constitueris obedire Mandatis Dei; & propone, in posterum mutare dictamina, & opiniones tuas, atque alium vivendi modum tenere; simul precare Deum, ut, si unquam deinceps abutaris libertate tua, atque Domum ipsius tentes deserre, tot tantarumque ærumnarum spinis tibi viam præcludat, ut illico red-eas.

III. Considera *Reditum* miseri hujus adolescentis ad paternam domum, & stimulos, quibus ad reditum fuit impulsus; hi autem fuere tres. Primus attenta fuit consideratio miseriæ, quam in præsentī statu patiebatur; secundus fuit comparatio hujus miseriæ cum illorum sorte, qui habitabant in paterna domo; tertius erat concepta viva spes veniæ obtinendæ à bonitate Patris, jam
alias

aliàs toties probatæ. Hæc omnia te quoque oportet facere summa cum diligentia. Oportet, ut teipsum aliquantum ingrediaris, & introspicias: *Redite prævaricatores ad cor. Isa. 46. v. 8.* seriò videlicet ponderando infelicitatem cordis tui, dum procul est distitum à gratia Dei; ac proin non te geras, ut mancipia illa, quæ à verberibus jam occalluerunt, & virgas ac flagella non amplius sentiunt; nec cò devenias, ut & tu malorum omnium extremum appelles pacem: *Tot & tam magna mala pacem appellant. Sap. 14. v. 22.* Tantas inquietudines animi, tot scrupulos, tantas angustias, tot tantásque incomparabilium Divinæ Gratiæ thesaurorum, Divinorúmque favorum jacturas! Quòd hac in re non velis aliis credere, res adeò magna non est; at quomodo fieri potest, ut nolis etiam vel tibi met ipsi credere? quòdque post tot experimenta contraria, nihilominus speres, te bonum aliquod extra Deum inventurum, & eodem simul tempore inimicum te Dei, & felicem ac beatum fore? Eodem tem-

S

po-

pore, quo præ mera tu fame peris, quot alii, etiam infimi in domo Dei, cor satum ac plenum habent abundantia pace? Quæ tandem occupatio magis est indigna homine Christiano, qui electus est in æternum Angelorum socium, quàm pascere sensus suos, eosque sequi, ac brutalibus suis servire ac satisfacere concupiscentiis? Eja igitur, cape animos, ac generosè decerne: *Surgam, & ibo ad Patrem meum.* Erige te, & exurge de luto, in quo jaces; & iter magnis passibus ingredi ad inquirendum Patrem tuum, in cujus manibus stat tua salus, tua pax, & æternitas tua. Quid times? Si tu amisisti tuâmet culpâ, quod filio convenit, non ille sua bonitate perdidit, quod Patris est; tu proinde, qui peccando secutus es exemplum Prodigii hujus filii, ipsius pariter exemplum sequere pœnitendo; demitte ac humilia te ad terram usque in conspectu Dei tui; fatere coram illo, & coram universa ipsius cœlesti curia, quòd peccaveris, & non merearis haberi pro filio; offer Domino Deo tuo liber-

bertatem illam, cujus amore inductus es ad deferendam domum ipsius; ac denique ingentem in te fiduciam ac spem excita, quod Pater tuus cœlestis, cum adeò te miserum, tam lacerum, tam nudum viderit, pietate sua commotus, tibi sit venturus obviam, suo te collo admoturus, ac tenerrimè amplexaturus, ac pacis osculum tibi sit impressurus, quod virtutum habitibus te iterum exornaturus, & omnium delictorum tuorum memoriam sit aboliturus; tu autem infinitam hanc Patris tui caritatem admiratus, plus quàm aliàs unquam peccata tua detestare; & continuam pro illis pœnitentiam agere propone; pete simul à Deo gratiam, non discedendi ampliùs è paterno ipsius regimine, & ab obedientia, tot tantisque titulìs ipsi debita.

Annotationes

Pro eo tempore, quod in
Sacris Exercitiis Vitæ Illumina-
tivæ tribuitur.

Meditationum Viæ Illuminativæ finis est, post sublata jam obstacula & impedimenta, animam disporre ad perfectam caritatem, incitando illam ad imitationem Jesu Christi in virtutibus omnibus, per considerationem Mysteriorum Vitæ ac Mortis ipsius Divinæ. Hæc consideratio tanti est momenti, ut ipse Dominus affirmare debuerit: *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te Deum, & quem misisti, Jesum Christum. Joan. 17. v. 3.* nam agnoscentes vivaciter infinitam Personæ Ipsius dignitatem, & admiranda Ipsius Exempla, quæ nobis reliquit, animamur ad serviendum Ipsi; & insistentes Ipsius vestigiis, securè pertingemus ad æternam in cælo vitam. Ut igitur ex hoc Meditationum genere desideratum possis obtinere fructum, observabis Annotationes, jam antè pro Medita-

ditionibus Viæ Purgativæ datas, iis duntaxat nonnihil immutatis, quæ sequuntur.

I. Aliud ex proposito non leges, nec aliud tibi Mysterium considerandum assumes, quàm id, quod suis tibi temporibus præscripta proponet Meditatio.

II. Quamprimum manè evigilaveris, studebis excitare in te desiderium, melius cognoscendi, & majori studio imitandi Virtutes Jesu Christi, vitam tuam secundum Ipsius principia instituendi, &, quando Passionis Ejus Mysteria considerabis, compatiendi Doloribus Illius; neque interdiu cogitationes alias admittes, quàm eas, quæ ad finem Meditationum tuarum idoneæ fuerint.

III. Similiter aut majorem cubiculo inducere poteris obscuritatem, aut lucem majorem admittere, prout ad excitandam majorem devotionem, aut ad consequendum desideratum finem hoc tempore magis opportunum fore tibi visum fuerit.

Sacrorum Exercitiorum

Dies Sexta.

Meditatio Prima.

De Beneficio Divinae Incarnationis.

I.

Considera *Profundum* illud, cui immerfa fuerat Natura humana per peccatum, & per Damnationem æternam, quæ peccatum conſequebatur. Nec erat ulla uſpſiam creatura tam fortis ac potens, quæ à tanto malo liberare nos poſſet. Cum enim in peccato lethali contineatur expreſſa Creatoris injuria, & malitia certo quodam modo infinita, non poterant omnes ſimul creaturæ, etiam poſſibiles, hanc ipſam malitiam pro merito compenſare, ac dignè pro hujusmodi injuria ſatiſfacere. Judica jam, an idipſum præſtare potuiſſent homines, qui omnes erant iniquitate ſua commaculati, & coram Domino ſupra omnem fidem abominabiles. Itaque, ſi omnes Angeli ſtetiſſent pro noſtra cauſa, non
ſo-

solum malis nostris nullum attulissent
remedium, etiamsi Deo se obtulissent
ad redeundum pro nobis in nihilum;
sed ne quidem per omnem aeternitatem
potuissent invenire modum satisfaciendi
Divinae Justitiae, ita, ut homo in Dei
gratiam recipi mereretur. Vide, an
profundior esse potuisset abyssus illa,
in quam incideramus! Agnosce teipsum,
quantum ad te attinet, in hac tanta sa-
lutis desperatione; tuisque te cogitatio-
nibus in ingenti illa abyssu velut damo-
nis mancipium, inimicum Dei, &
Reum ad mortem aeternam condemna-
tum, velut Luciferi in iniquitate so-
cium, & in eadem quasi perditionis sen-
tentia comprehensum colloca, ut tanto
amplius teipsum humilies, & majores
Divino tuo Servatori gratias agas ex
toto corde tuo; erubescere ex animo,
quod hucusque tanti tanque excelsi
favoris immemor fueris; inquire inter
affectus & amores tuos in id, quod prae
caeteris amas tenerius, idque offer Ma-
gno huic Domino in victimam, atque
in nonnullam gratiarum actionem, quod
ipse Divinam suam Sapientiam impen-
dere

dere voluerit ad inveniendum modum aliquem, quo ex malorum omnium abyſſo erui, & meliorem in ſtatum penitus jam deſperatam cauſam tuam poſſes reſtitutam videre; fatere, quòd, ſi modò inimicus Dei capitalis non ſis, & nunc hæreditas tua non ſit æterna infelicitas, ac æterna deſperatio, id omne ſit ipſius donum; unde illum etiam roga, ut, cùm tanta hac caritatis ac bonitatis ſuæ copia tantopere te ſibi obſtringat, tibi lumen etiam impertiatur, favores iſtos rite agnoſcendi; ac inſuper gratiam, eos pro merito æſtimandi, gratumque tuum animum per omnem vitam illi demonſtrandi.

II. Conſidera *Altitudinem* ſtatûs, ad quem Divina te Incarnatio ſublevavit. Poterat Deus ſimplici duntaxat ac extrinſeca remiſſione ab æternæ Damnationis malo te liberare, ut facere ſolent Principes, qui Reis, ad mortem condemnatis, vitæ gratiam impertiuntur; & hoc ipſum tamen inæſtimabile fuiſſet beneficium. Verùm Deus contentus eſſe noluit, quòd ex malorum omnium abyſſo te extraxerit, ſed voluit inſu-

insuper gratiæ sanctificantis auxiliò ad Divinum quemdam statum te extollere; adoptavit te in filium, tèque æternum Bonorum suorum omnium in cœlo hæredem constituit. Quis jam dimetiri poterit distantiam illam infinitam, quæ intercedit inter abyssum illam, & altitudinem istam, inter statum peccatoris, ad infernum condemnati, & statum Justi, destinati ad gloriam? Seraphini, dum hæc extrema metiuntur, adstant attoniti; tu verò stupendo addeò favore cor tuum ne leviter quidem commoveri sentis? Adjunge dein, quòd Deus, cùm nostram in abjiciendo thesauro nostro stultitiam, novumque nostrum lapsum è summitate gratiæ in peccati barathrum prævideret, modum nobis insuper reliquerit restaurandi jacturam nostram per pœnitentiam & sacra mysteria, quorum ope statum illum excelsum, è quo paulò antè decidimus, recuperare possimus. Ubinam verò tu inter homines vel umbram ejusmodi caritatis invenies? Et tamen adeò te obstrictum Creaturis existimas ob exiguan aliquam tibi ex-

hibitam amoris demonstrationem? Si oblivisceris Benefactoris tui; si illi ferio ac sincerè servire renuis, & multò magis, si illum iterum offendis, non invenies ingratum animum, tui similem, ne inter ipsos quidem damones, qui numquam hujus generis favores ullos obtinuerunt à Deo; sed postquam semel ceciderant, in ruina per omnia futura secula sunt derelicti. Fatere igitur ingratae mentis tuae vitium, & infra ipsorum daemonum, te minùs ingratorum, pedes abjice; propone, omnia dare, & exponere pro illo Domino, qui tot tantisque bene tibi faciendi modos invenit, & postquam tanto rigore adversùs rebelles Angelos usus est, tuis tamen postea miseriis tam tenero cum amore subvenit; roga illum, ut, quoniam ipse in te amor à peccatorum tuorum multitudinem extingui ac suppressi se passus non est, suam nunc tibi gratiam impertiatur, ut reciprocus tuus in illum amor nullis unquam laboribùs vinci se finat.

III. Considera *Medium*, quo usus est Dominus ad conferendum tibi tantum

tum bonum. Medium hoc fuit, demittere ac humiliare ſemetipſum, ſuammet Divinitatem communicando Naturæ humanæ, ut in hac pati & mori pro nobis poſſet. In aſſumpta hac natura noſtra non ſolum ſeipſum privavit illâ gloriâ, & beatitudine, quæ primò ſtatim conceptionis ſuæ momentò ſacratiffimo ſuo Corpori debebatur; ſed in illius præterea vicem amplexatus eſt labores, paupertatem, opprobria, tormenta, & mortem crucis; & ita quidem, ut multò plus ipſe toleraret, quàm ullus unquam hominum ſuper terram hanc toleraverit, tam extrinſecus ab inimicis ſuis in membris ſuis divinis, quàm intrinſecus in corde ſuo à doloribus aliis ſine comparatione majoribus, à ſuomet in nos amore profiſcentibus. Jam verò ſi minima demiffio ac humiliatio Supremæ illius Majestatis, & & minimus ipſius dolor infinitè excedit ac ſuperat id omne, quod pro te agere, vel pati poſſunt omnes creaturæ poſſibiles; prò! quale beneficium erit abyſſus illa ignominiarum, ac dolorum, cui pro te immerſus eſt Deus, factus homo!

mo ! Certè si Dei filius vel unicum verbum Divino suo Patri in favorem nostrum locutus esset , non haberemus nec tantos affectus , nec tot amoris testificationes , quibûs debitas illi grates agere possemus ; jam verò quid agendum nobis erit , cùm ipse nostra debita suomet sanguine dissolvere voluerit , cùm è Luciferi tyrannide liberare nos voluerit , semetipsum submittendo Tenebrarum potestati , ac ministris dæmonum ; cùm voluerit vitam nobis æternam comparare , subeundo pro nobis mortem ; seseque exponere omnibus Justitiæ divinæ ictibus , assumendo formam servi , & figuram peccatoris ? Si damnatus tu fuisses , non erat ille propterea futurus minùs felix , ac beatus ; & tamen videtur , quòd nequiverit , vel noluerit sine te beatus esse. Vide , an aliquid amplius facere potuisset Verbum Incarnatum , si agendum illi fuisset , ut ita loquamur , de asserenda ac stabilienda Divinitate sua , quàm modò egerit , ut tibi mereretur , tibi que assereret ac stabiliret Beatitudinem tuam æternam ? Et tu in illius gratiam id
age-

agere non voles, quod tamen ageres vel in mancipii gratiam, si illud vitam suam exposuisset periculo, ut tuam tibi vitam servaret? An fortè hic Dominus rem magnam à te petit, cùm desiderat, ut observes legem ipsius, in cuius observatione omne tuum Bonum denique consistit? Quid igitur dicere debebunt Angeli de monstroso isthoc ingrati tui animi vitio? & quid de illo dicerent homines, si illud satis intelligerent? Et quid de illo dicet suo tempore Christus Jesus, cùm te iudicaturus veniet? Erubescere igitur summopere, & agnosce immemorem & ingratum tuum animum, quo non solum Divinæ ipsius erga te Caritatis abundantiam reciproco amore compensare neglexisti, sed illi præterea enormibûs ac gravissimis peccatîs respondisti. Age proinde grates Domino, tam pro eo, quod pro te pertulit, quàm pro eo, quod à te pertulit; protestare, quòd, si omnes omnium creaturarum vitæ forent tuæ, vel in tua potestate, illæque omnes à te impenderentur in obsequium Servatoris tui, tu tamen ne minimam quidem
de-

debiti tui partem exsolveres; offer illius divinæ Voluntati modicum id, quod es, ut de illo pro suo libitu dispenat, tamquam de re jam duplici titulo sua, tum quod tanta cum potentia te creaverit, tum quod tantò pretiò te rede-merit; denique illum roga instantissimè, ut immenso sui amoris igne in te consumat omnem ingratae tuæ mentis labem, & omnem præteritam iniquitatem tuam, téque in hominem alium commutet, ita, ut deinceps non solum ipsum ampliùs non offendas, sed etiam ex toto corde ipsi servias.

Meditatio Secunda

Pro Die Tertia.

De Nativitate Jesu Christi.

I.

Considera, quòd, quemadmodum mundus magnus est compositus ex omnibus creaturis, ita sit alius quoque mundus moralis compositus ex peccatoribus; & hujus elementa sint tres
illi

illi perversi amores, quos S. Joannes enumerat, amor videlicet malè ordinatus divitiarum, voluptatum, & honorum. Jam verò Mundus hic malignus; reprobus, & divinis Intentionibus penitus oppositus, & confœderatus cum Satifero, est inimicus ille, quem Verbum Incarnatum in hunc mundum veniens, primùm exemplò suò, & ille dein tempore etiam Doctrinâ suâ expugnare voluit. Considera proinde, quomodo Jesus Christus sua paupertate oppugnare incipiat *malè ordinatum Divitiarum amorem*. Homo mundanus omne bonum in rebus temporalibus possidere se existimat, & ideo, ut illas acquirat, & non ampliùs amittat, omne propemodum tempus impendit, quod illi Deus ad lucranda beatam æternitatem indulgit. Et ecce, descendit è cœlo Verbum Æternum, ut errorem hunc nos dedoceret, & è cordibus nostris maledictam hanc malorum omnium radicem, temporalium videlicet bonorum cupiditatem, evelleret. Vide igitur, ad quantam amore nostri miseriam redigatur ille, qui omnia & hujus
&

& alterius vitæ bona distribuit ! Ubinam est Palatium ? ubinam Apparatus magnificus ? ubi cunæ nobiles ? ubi fervorum comitatus ? Scrutare singillatim speluncam omnem, in qua natus est ; non solum in ea nihil invenies superfluum, sed potius magnum rerum omnium, etiam necessariarum, defectum ; nam Dominus Jesus veluti sub Dio nascitur, nocte media, hyeme perfrigida, sinè foco, sinè solatio, sinè ulla etiam tenui commoditate pauperculæ Domûs Nazarethanæ. Nec istud solum ; sed præter paupertatem illam, quam elegit sponte sua, aliam insuper pati voluit quodammodo violentam, dum ita res ordinavit, ut negatum sibi fuerit diversorium, quod econtra tot aliis opportunissimè patuit : *Non erat eis locus in diversorio. Luc. 2. v. 7.* Et, quia Mundus paupertatem, etiam ut probrosam, horret, docetque, ditio-riorem se fingere, quàm quis est ; Jesus Christus non solum ob suam paupertatem non erubescit, sed de illa etiam gloriatur, evocat è cælo Angelos, è rure pastores, ex urbibus Reges, ut ipsum
ado-

adorent in hoc statu tam miserabili, in hoc throno præsepîi, in hac aula stabuli. Tu verò quid ais, dum hæc veritates meditaris? Quis horum duorum, tantopere sibi invicem oppositorum, melius tibi sapere ac sentire videtur, an Mundus, an Christus? Quis tibi videtur fallere? Mundus suadet, ut primum omnium quæras bona terrena, illaque ut ingens bonum æstimes; Christus verò tibi consulit, ut primum omnium quæras regnum Dei, & omnia terræ bona contemnas ut lutum, & illis adeò te prives, vel partem illorum, vel simul omnia largiendo pauperibus, ut thesaurum tibi compares in cælo. Tuum jam est, pronuntiare sententiam, quæ pars sit melior, eam non linguâ tantum approbando, sed & reipsa eligendo & sequendo: *Aut Christus fallitur, aut mundus errat.* Verum equidem est, quòd, ut Christianus, non tenearis esse pauper; teneris tamen, divitias omnes adeò parum æstimare, ut per eas simul omnes induci te non patiaris ad transgredienda mandata Dei, vel, quod idem est, teneris ad rem longè difficili-

T

lio-

liorem, dum bona tua & commoditates tuas retines, quàm tenereris, si illas defereres; teneris enim cordis separationem à bonis istis cum illorum possessione conjungere. Delibera igitur super hoc negotio tuo cum Infante Jesu; erubescere coram illo, quòd hucusque tantopere æstinaveris illa bona, quæ ipse adeò contemnit; pete veniam peccatorum omnium, quæ commisisti, sive in acquirendis, sive in adhibendis & consumendis bonis tuis temporariis; roga illum ut gratiam tibi donet, qua te non finas ampliùs à mundo decipi, sed ut, sive bona tua retinendo, sive ex amore Dei illis te spoliando, iis aliter non utaris, quàm ut per illa felicitatem æternam consequaris.

II. Confidera, quòd Jesus Christus nascendo in terra, venerit oppugnaturus *malè ordinatum Voluptatum Amorem* sui corporis afflictatione. Homo libidinosus non credit, aliam dari voluptatem, quàm quæ sensibùs percipitur; atque idcirco ab hujusmodi voluptatibus ita se fascinari patitur, ut earum gratiâ effusis habentis per omnia pec-

peccata ruat; voluptatem quærit, ut finem suum, eamque pretiosam esse iudicat, etiamsi illam inveniatur in maximis sordibus. Dei Filius, cæcitatem hanc miseratus, venit, ut eam illuminaret, & ingenti huic errori remedium afferret; proinde cum nasci potuisset in ætatis plenitudine, ut tamen plus pateretur, infans nasci voluit, & post difficilem novem mensium carcerem, in sinu Virginis toleratum, ut nostram vivendi licentiam magis convinceret, omnes infantie dolores ac molestias perferre voluit, veluti si rationis usum non haberet. Ab ipso vitæ principio debebatur ipsi corpus, non solum longè perfectius, quam habuerit Adam, sed Corpus cælesti gloria donatum, & dignum animæ pariter beatæ diversorium; & tamen in huius vicem datur illi corpus, sensibûs subtilissimâs præditum, atque adeo quibusvis doloribus obnoxium, idque eo fine, ut suo tempore fieri posset profundum quoddam mare, in quo congregarentur dolores omnes; interea Vitæ suæ primitias consecrat extremâ commodorum omnium penuriâ, & omni dolorum ge-

nere, quorum status ille fuerat capax. Etiam hîc constitutus es iudex Christum inter & Mundum, ut ipso opere tuo sententiam feras, quis rectè sentiat, aut quis erret, quis te decipiat, quem sequi conveniat: *Aut Christus fallitur, aut Mundus errat.* Mundus est aded cæcus, ut non solum veritatem non agnoscat, sed illam etiam cognoscendi sit prorsus incapax: *Spiritum veritatis Mundus non potest accipere.* Joan. 14. v. 14. & nihilominus huic cæco voles confidere, huic proditori te committere, & vitam tuam institue-
re juxta illius principia, necessariò falsa? O te miserum, si aded te decipi patiaris; non solum si tuis sensibus satisfacere volueris cum Legis divinæ contemptu, sed etiam, si vitæ molli ac deliciosæ, licèt prima fronte innocenti, te tradideris! An tibi videtur credibile, quòd infinita Jesu Christi Sapientia voluisset in Nativitate, in vita, & morte sua corpus suum, aded sanctum, tantopere afflictare, nisi tuâ quàm maxime interesset, voluptates fugere, & agere poenitentiam? Quid refert, quòd

quòd omnis hæc afflictatio corporis per Dei mandata tibi non semper sit injuncta, sed per modum consilii tantum commendata? Tantine igitur Increatae Sapientiae consilia facis? Deinde pro defendendis sensuum tuorum appetitibus rationes excogita, quotquot volueris, oportet tamen, ut, quisquis Prædestinatis vult annumerari, sit Jesu Christo similis; jam verò ejusmodi vita, quæ plena est oblectamentis, quomodo convenire poterit cum prototypo vitæ Servatoris nostri? Vide, quid ipse ex illo suo præsepio tibi profundè insinuet: *Væ vobis divitibus, quia habetis consolationem vestram. Luc. 6. v. 24.* Et quid tu ad ista respondes? An credis, quòd voces istæ in auras abire debeant, & quòd locutus fuerit Deus, & illius tamen verba nullum habitura sint effectum? Erubescere igitur de omnibus tuis præteritis peccatis; indignum te aestima Christiani nomine, cum in vita tua tot patraveris delicta, professionem tuam tantopere dedecentia; & corporis tui voluptates toties pluris aestimaveris, quam ipsum Deum; propone,

quòd deinceps te privare velis voluptatibus omnibus, quæ ad statum tuum non absolutè sunt necessariae; quòdque acceptare velis cruces omnes, quas immiserit tibi Deus, atque id omne libenter amplecti, quidquid durum aut difficile continet pœnitentia; quòdque id amandi rationem aliam admittere nolis, quàm amorem, quem tibi demonstravit Christus Jesus; ac denique illum precare, ut gratiam tibi largiatur ab Ejus exemplo rite perdiscendi hanc veritatem, quòd vita præsens sit tempus plangendi, non verò tempus se oblectandi: *Tempus flendi. Eccle. 3. v. 4.*

III. Considera, quòd Jesus Christus nascendo cœperit sua demissione ac humilitate oppugnare *malè ordinatum amorem erga honores*. Quid aliud homo mundanus primùm quærit, quàm eminere supra cæteros, sese reddere conspicuum, & alios excellere? quid aliud, quàm imperiosè aliis præcipere, tonò altiori loqui, se ostentare Dominum, & cum honor etiam divinus cum honore proprio in certamen venit, honorem proprium præferre, & Dei hono-

norem negligere & contemnere? Hæc sunt principia, quæ mundus præcipuè colit & sequitur. Et hi sunt errores, quos Servator noster etiam in primo suo in hunc mundum ingressu sublato voluit. Poterat ille hunc etiam in finem venire in ætate perfecta & virili, atque à primis vitæ suæ momenti inchoare percurfationem totius orbis, eumque implere miraculorum suorum magnitudine, ac illuminare Doctrinæ suæ splendoribus, illum instruere exemplorum suorum sanctitate, & Prædicationis suæ fortitudine illum totum convertere. Et ecce tamen, abscondit adventum suum in quodam angulo Judææ, minus cognito, tegit illum noctis silentiò, & bestiarum diverforiò; & successu temporis, dum hujus Mundi Magnates Regna gubernant, & leges præscribunt populis, ipse penitus ignotus, & pro nihilo reputatus vivit. An majorem modò desideras oppositionem Christum inter, & Mundum? Sed quis horum duorum fallitur? *Aut Christus fallitur, aut Mundus errat.* Christo non sufficit, quòd nascatur ut

Augusti subditus, sed vult nasci in ipso subjectionis & obedientiae exercitio, utque id obtineat, vult omnia sua deque verti. Tibi verò placeret, si omnia sua deque verterentur, ut genio tuo satisficeret, ut agere posses pro tuo libitu, ut in sublime tolli, & magnus apparere posses. Quem igitur credis certiora sentire? Quem credis verum bonum melius cognoscere? Quem credis, eligere melius posse? O! quam gravis erit hæc comparatio, quando post modicum temporis ad Iudicii divini lumen res omnes intueberis non juxta illarum externam faciem, sed secundum ipsam veritatem! Nunc tibi benignissime indulges immunitatem à servanda Lege, quam Divini tibi Magistri Exempla statuunt; nunc tibi videtur excusatio rationi consentanea, si dicas, etiamsi homo se demittere ac humiliare, aliis cedere, & postponere se debeat, Mundum tamen id in hoc sensu non accipere. Tunc verò hujusmodi responsiones horrorem tibi incutient, & videbis, quòd Ducem habueris ac secutus fueris non Jesu Christi Sapientiam, sed stulti-

titiam Mundi, inimici tui, & Servatori tuo tantopere invisi, ut illum ab orationibus suis excluferit, etiam Passionis suæ tempore, quo tamen etiam pro ipsis adeò Crucifixoribus suis oravit: *Non pro Mundo rogo. Joan. 17. v. 9.* Oculos igitur plenè tandem aperi in tuum commodum, & constitue, deinceps non ampliùs Mundo proditori & impostori fidere: *Non credas inimico tuo in æternum. Eccli. 12. v. 10.* propone pro duce tuo deinceps habere ac sequi lucem exemplorum Jesu Christi, & quia tam carò illi constitit, ut verâ te doctrinâ imbueret, illum roga, ut gratiam tibi donet, doctrinam ipsius profundè imprimendi animo tuo, & vilia illa bona, quæ hucusque tanto cum desiderio quævisisti, contemnendi ut vana, & fugiendi ut noxia.

Examen

Pro Die Sexta.

De Modo , quo te geris *erga* teipsum.

EXamina , quomodo te geras *erga* teipsum ; ac primò quidem , an & tu sis de numero illorum , qui putant , vitam non esse nisi aliquod oblectamentum , & fallendi temporis occasionem : *Æstimaverunt lulum esse vitam nostram. Sap. 15. v. 12.* ita , ut aliud , quod agas , non habeas , quàm ut lætos ac hilares dies invenias. Verùm ipse te nimium quantum deciperes , si hanc opinionem teneres. Tu reus es læsæ Majestatis Divinæ , & , quæ tibi post peccatum concessa est vita , ad hunc solummodo finem indulta tibi fuit , ut ageres pœnitentiam , & præteritam negatæ obedientiæ temeritatem novis reparares ac pensares obsequiis. Es itaque simul Reus , & simul tuimet ipsius Judex ; & si hoc officio tuo rite & justè

non

non fungaris, superveniet Deus cum suâmet Justitia, ut pro te suppleat, quod neglexisti; sed ut suppleat pro suo arbitrio, iis videlicet pœnâs, quæ Sanctitatem ipsius infinitam, & infinitum, quo in peccatum fertur, odium apertè manifestent.

II. Examina te igitur *de Pœnitentia*, quam agis. 1. Qualis sit pœnitentia tua interna, quæ consistere debet in horrore & odio peccati supra omne aliud malum. 2. An te sæpius in hujusmodi pœnitentiæ actibus exerceas. 3. An pœnitentiæ tuæ causa sit amor, quem Deo debes super omnia bona reliqua; qui dolor est perfectus, sive Contritio, quæ animam subitò justam & sanctam efficit; an verò illius causa sit solummodo pœna, & turpitudine peccati, qui dolor tantum esset imperfectus, & attritio, quæ ad justitiam & sanctitatem acquirendam duntaxat te disponit.

III. Examina, qualis sit *externa tua pœnitentia*. 1. An aliquando te prives aliqua voluptate licita, & in nonnullis rebus sensus tuos castiges, aut
affli-

affligas. 2. An interdum corpori tuo vim afferas per jejunium liberum ac voluntarium, aut alio aliquo austeritatis genere. 3. An saltem patienter tolereſ incommoda illa, quæ à diverſitate temporis ac tempeſtatis, aut aliunde proveniunt, & miseras aut ærumnas, immiſſas tibi à Domino; nam & ex his deſumere materiam pœnitentiæ poſſumus, ſi illa Divinæ Juſtitie in ſatisfactionem pro peccatis noſtris offeramus, atque ut patiendo honorem illi reſtituamus, quem illi abſtulimus, fruendo voluntatibûs contra præceptum ſanctiſſimæ Voluntatis ipſius.

IV. Examina te *de oblectamentis & hilaritatibus tuis*, quibûs uti ſoles.

1. Cujus generis illæ ſint; an ſit periculum, ut ad peccatum te inducant. 2. An cum re aliqua illicita permiſtæ vel connexæ ſint. 3. An Tempus fallas in ſocietate hominum perversorum, qui vel malum laudant, vel identidem utuntur linguâ impurâ, quorum guttur, ut Propheta loquitur, eſt veluti ſepulchrum patens, & fœtorem exhalat intolerabilem. 4. An oblectamentis ac
hila-

hilaritatibus tuis, etiam licitis, totam quodammodo diem impendas, absque debita moderatione. 5. An illis omnium affectu te impendas, & iis totum cor tuum tradas, neque solum id iis aliquantum commodas, sed iis utaris ut fine, non ut mediis; neque ad restaurandas vires, aut iusta alia huiusmodi de causa; sed unicè ut in rebus omnibus amoris proprio servias, uti faceret Epicureus aliquis, non ut facere deberet hominem Christianum.

V. Examina universim, *quomodo tempus tuum impendas*, quod unum est è maximis donis, quæ tibi contulit Deus, atque adeò est pretiosum, ut illæ duntaxat ejus particulæ, quas tu abjicis ac negligis, ab anima aliqua damnata mille seculorum patientiâ in omnibus suis pœnis ac doloribus, si fieri posset, emeretur. Vide igitur, an divitias istas perdas ac prodigas merò propemodum otio, quod mille vitiorum fons est, & origo. 2. An è contrario tot tantisque te negotiis obruas, ut tempus tibi nullum suppetat cogitandi de salute tua; ut olim labores nimii

Israë-

Israëlitarum non sinebant eos cogitare de Sacrificiis Deo præstandis. 3. Quælia sint negotia tua, an sint negotia caritatis, an obligationis, ad statum tuum pertinentis, an sint merè temporaria, quæ tu quidem appellas negotia, à Sanctis verò appellantur nugæ & ineptiæ, cum non serviant ad finem illum, propter quem à Deo in hoc mundo conditi sumus.

Detestare defectus, quos in te repereris; & exerce reliquos actus consuetos, ut in aliis Examinibus.

Meditatio Tertia

Pro Die Sexta.

De Regno Christi.

I.

Considera *Bellum*, quod Iesus Christus è Cœlo in terram illaturus venit: *Non veni pacem mittere, sed gladium. Matth. 10. v. 34.* atque idcirco imaginare tibi Servatorem nostrum veluti Regem summæ Majestatis, Potent-

tentissimum, Sapientissimum, Amabilissimum, erga suos benignissimum, paratum subditos suos non gravare tributis, sed beneficiis, non eorum se ditare spoliis, sed depauperare seipsum, ut illos reddat divites; verbô, donatum omnibus tum naturæ tum cœli dotibus ad gubernandum, cum ipse, etiam secundum sacratissimam suam Humanitatem esse debeat Rex Regum, & Dominus Dominantium: *Habet in femore suo scriptum: Rex Regum, & Dominus Dominantium. Apoc. 19. v. 16.* Imaginare tibi porrò, quòd ille homines omnes convocet, & te quoque inter cæteros, iisque publicè denuntiet, decretum sibi esse, & suos & nostros inimicos, Mundum videlicet, carnem, ac dæmonem expugnare; & quòd capropter ad heroicum hoc opus invitet omnes ea lege, ut ipse, qui Rex est, cæteros omnes in fronte exercitus antecedit, ac durante toto bello in perferendis vitæ incommodis sit primus omnium, primus in conflictûs periculis, primus in excipiendis vulneribus; post conflictum verò victoriæ laus & præmium

to-

totum suis militibus cedat. Et ecce, quemadmodum ipse legem hanc & conditionem accuratè implevit, totamque vitam suam in paupertate, dolore, & contemptu exegit, ita secutæ illum sunt animæ innumeræ, triumphalibus Exemplorum Ipsius vestigiis insistentes; & postquam contra inimicos sub prædictis legibus decertârunt, cum ipso nunc in cælis triumphant. Tu verò quid agis? quid huic invitationi respondes? Adverte diligenter, quòd bellum sit breve, triumphus verò sit æternus; & quòd inimici, quos Jesus Christus vult subjugare, potius sint inimici tui, quàm inimici ipsius; cum ipsum Regnò suò non possint, te tamen illo sint dubio procul privaturi, si illos non deviceris. Eja igitur, offer teipsum generosè ad sequendum hunc Dominum, quàm proximè poteris, eumque in omnibus magnò animò imitandum, & tolerandum, quidquid fuerit necessarium, ut illi satisfacias. An forsan hoc negotium, multum temporis pro deliberatione requirit? An aliud tibi obtinere potest, quàm summa felicitas, si
Deo

Deo tuo sis quàm proximus? Erubescere de vita tua præterita, vitæ Jesu Christi tantopere contraria; dum eos credidisti adversarios tuos, quos ille commites individuos habuit, Paupertatem videlicet, Pœnitentiam, suique demissionem ac humilitatem; atque ita Lucifero potiùs, Reproborum sive Præscitorum capiti, quàm Servatori tuo, Prædestinatorum Principi, te similem reddidisti. Propone deinceps in faciendis animi tui decretis non ampliùs in consilium vocare sensus tuos, & illorum appetitus; & pete à Deo gratiam, aliis impostero oculis aspiciendi Cruces illas, quas ille tibi mittit, quæque tolerari necessariò debent, ut Lex Divina servetur; nimirum intuendi illas, ut Divinitatis participes, & Jesu Christi exemplò nobilitatas; ita, ut illum sequendo in ferenda Cruce, postmodum pariter sequi possis, æternùm cum illo gaudendo; *Si sustinebimus, & conregnabimus. 2. Tim. 2. v. 12.*

II. Considera *tres hominum Classes*, qui Christum in hoc bello sequuntur. Prima classis illum sequitur sola cogita-

U

tio-

tione, & quadam, ut loquimur, velleitate, ac sistit in agnoscenda hujus causæ justitia; at nunquam seriò statuit, arma corripere ad impugnandum hostem, atque vincendum; volo dicere, nunquam statuit necessaria applicare media ad imitandum Jesu Christi exemplum, ut ille desiderat. Secunda Classis eorum est, qui arma corripiunt, & adeò in campum prodeunt, sed pugnare volunt pro suòmet arbitrio, illa solùm adhibendo media, quæ ipsorum genio grata sunt & accommoda, non autem illa, quæ à Divina Voluntate requiruntur, ac proinde potiùs volunt Christum Dominum antecedere, quàm sequi. Tertia hominum Classis est illorum, qui penitus sunt persuasi, quòd omne Bonum nostrum, omnisque gloria, quam reddere Deo possumus, consistat in hoc uno, quòd imitemur Jesu Christi exempla, & patiamur nos ab illo dirigi, atque idcirco non solùm generosè adhibent media, sed nulla etiam excludunt, nulla pro voluntatis propriæ arbitrio seligunt; unde duplici modo parati sunt, nimirum & sequi Dominum, & illà viâ sequi.

Do-

Dominum, qua ipse vult eos sequi, ita, ut jure dicere possint, cor suum duplici modo paratum esse: *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum. Psal. 56. v. 8.* In qua tu classe fuisti hactenus? Forsitan vis, & non vis, ut facit Piger: *Vult & non vult Piger. Prov. 13. v. 4.* quia cupis virtutem absque illius exercendæ labore; velles surgere de lecto pravæ tuæ consuetudinis, sed nolles delicias tuas deserere; velles bene agere, sed nolles mundum offendere; verbô, velles eodem simul tempore eundem oculum tam in cælo, quàm in terra defigere. Quòd si etiam proponis, tuam in re aliqua naturam vincere, adhibere vis arma pro tuo genio, & illum animi affectum impugnare, qui minùs te urget; illi verò molliter parcere, qui tibi plùs cæteris dominatur; si Christus te vocat, ad reipsa relinquenda omnia, vis omnia relinquere solo duntaxat affectu, vel corde; si Christus te vocat, ad amplectendum alium statum, vis illum duntaxat, in quo vivis, aliquando redigere in meliorem ordinem; & si Chri-

stus à te petit arborem, vis illi nonnullam dare fructuum partem, tibi verò reservare meliorem, quæ est voluntas tua. Non meministi, quòd etiam ipsæ victoriæ sint militum delicta, si contra voluntatem & imperia Ducum reportentur? Erubescere igitur ob hunc abusum tuum, & eum quàm maximè detestare; offer te Domino, tanquam mollem ceram, in ejus manibus formandam, & non ad dandas pro teipso leges, sed ad eas ab illo accipiendas: *Sequar te, quocumque ieris. Luc. 9. v. 57.* Denique precare magnum hunc cœli acterræ Regem, ut tibi gratiam donet, qua ad ejus imitationem facere voluntatem Patris cœlestis sit cibus tuus, & omne imposterum solatium tuum.

III. Considera *Tres Gradus*, quibûs disponuntur homines ad sequendum Christum, & in suscepto isthoc bello vincendos inimicos nostros. Primus gradus est, ita se subicere Voluntati Divinæ, & Crucem Servatoris ita complecti, ut quis malit vitam suam perdere, quàm per peccatum ullum mortale
ab

ab ea divelli. Secundus gradus est, cum Dei voluntate & Servatoris Cruce tam arctè se conjungere, ut priùs mori quis velit, quàm in re ulla, etiam minima, cum animo deliberato, displicere Deo, & veniale peccatum admittere. Tertius gradus consistit in tam perfectà cum Divina Voluntate conjunctione, tantòque Jesu Christi imitandi studio, ut quis, si æquale foret animæ bonum paupertas & divitiarum abundantia, abjectio & honor, corporis commoditas & ejusdem afflictatio; potius tamen eligeret paupertatem, abjectionem, contemptum & crucem, ut tantò magis proprios suos sensus subjugarer, magisque similem ac conformem se Domino redderet, qui amore nostri hæc ipsa pariter elegit: *Propositò sibi gaudiò substinuit Crucem. Hebr. 12.*

v. 2. O te felicem, si te elegit Deus ad illi serviendum in hoc tertio gradu! Sic enim non modò ex malo evaderes bonus, ut illi, qui sunt in primo gradu; neque solùm ex bono fieres melior, ut illi, qui sunt in secundo gradu; sed ex meliore fieres optimus.

Noli timere ; quia huc pertingere non debes tuïs ipsius viribûs , sed Dei auxiliô , cujus manus ligata non est : *Non est abbreviata manus Domini. Isa. 59. v. 1.* Saltem huc aspira per desiderium , & interea consolida clavos sanctorum propositorum tuorum ; confirma te validè in gradu primo , & memento , quôd , dum unicô lethalî peccatô Divinas Perfectiones omnes , quæ infinitæ sunt , offendis , causas habeas infinitas illud fugiendi , & rationes infinitas malum jam admissum plangendi. Deinde te firmum statue in gradu secundo , & voluntate non ampliùs peccandi venialiter cum advertentia , & animô deliberatô. Quid refert , quòd transgressionis nostræ materia sit exigua ? Exigua certè non est audacia , in re illa modica voluptatem tuam antepondere Divinæ Majestatis beneplacito. Hac ratione cum Deo non agis , ùt cum Magno illo totius Universi Monarcha , qualis est ; atque si minimus gloriæ ipsius gradus meritò præferendus est creaturarum omnium bono , qualis erit injustitia , illum postponere Bono nihili,

hili, quale est tam avarè satisfacere aliqui malè ordinato affectui tuo? Rubore suffundere ob præteritam tuam ignorantiam, & ingratum tuum animum erga Dominum, qui te amavit, & etiamnum amat tanta cum profusione; offer te illi ad observandam impostum cum omni diligentia hanc subjectionis & amicitiae legem, non inferendo ipsi amplius cum advertentia molestiam ullam; & roga illum, ut ita tibi per gratiam suam assistat, ut numquam amplius retro redeas, aut, quod illi obtulisti, servare negligas; sed constanter cum illo & pro illo configere pergas, ac denique cum illo & pro illo vincas, & in cælo triumphes per omnia futura secula.

Meditatio Quarta

Pro Die Sexta.

De Doctrina Evangelica, à Christo explicata in octo Beatitudinibus.

I.

Considera Magistrum Evangelicæ Doctrinæ, Doctrinam ipsam, &

U 4

Disci-

Discipulos, qui addiscere illam debent, ut & tu in fortunatum adeò numerum admittaris.

Magister est Jesus Christus, Servator tuus: *Magister vester unus est Christus. Matth. 23. v. 10.* Hunc in finem ipse missus est in mundum, non solum ut eum redimeret, sed & ut illum instrueret: *Ad hoc veni, ut testimonium perhibeam veritati. Joan. 18. v. 37.* Ut verò huic ejus Magisterio fidem majorem conciliaret Pater æternus, solemniter nobis omnibus significavit, velle se, ut ipsum audiamus: *Ipsium audite. Matth. 17. v. 5.* Præcipuè, quòd ipse, non solum ut Magistri cæteri, doceat verbis, sed multò magis instruat operibus & exemplis; unde non solum oportet illum audire, sed etiam videre, juxta promissum pridem de illo factum: *Erunt oculi tui videntes Præceptorem tuum. Isa. 30. v. 20.* Perpende igitur, quantò constiterit Servatori nostro, quòd munus docendi nos veritatem in se susceperit. Res omnes creare, & nos cum illis, eas in hanc usque diem conservare, non alio tantum

dem pretio aut labore ipsi stetit, quàm unicò verbò ; sed sua nos docere principia, suis nos instruere dictaminibùs, majori opera stetit, nempe ut sua se dignitate & debito summo honore spoliaret, & servi formam assumeret : *Formam servi accipiens*. Imò ut figuram peccatoris indueret : *In similitudinem carnis peccati*. Phil. 2. v. 7. útque in hac figura omnibus se Divinæ Justitiæ flagris exponeret, & omnibus inimicorum suorum ludibriis ac petulantis. Quid igitur amplius facere potuit Veritas essentialis & infallibilis, quàm ut fieret nostra Veritas ? *Ego sum Veritas*, quæ tam carò depressionum, contemptuum, infirmitatum ac dolorum pretiò sibi comparavit munus docendi nos Viam, qua itur ad Vitam. Quam igitur excusationem coram illo afferre poterimus, si fidem non habuerimus doctrinis & instructionibus ipsius, si non ambulaverimus in lumine ipsius ? Erubescere, quòd toties secutus fueris fallacia Mundi, carnis, & dæmonis dictamina ; & quòd suggestiones sapientiæ terrenæ, animalis, ac diabolicæ prætuleris incar-

natae Sapientiae Divinae Consiliis; neque altius aspiraveris, quàm ut aestimareris ab aliis, ut sensibus tuis & malè ordinatis animi tui affectionibus satisfaceres, illisque concederes, quidquid tandem peterent. Pete à Deo veniam; propone te emendare, illumque roga, ut secundum tua merita te non castiget, neque desinat tibi loqui ad cor, teque docere ac instruere; sed ut potius, ignorantiam tuam miseratus, velit esse lumen tuum, & unà mentem tuam illustrare, simulque inflammare voluntatem, ut ames, & exequaris id, quod ipse te docet.

II. Considera *Doctrinam* Cœlestis Magistri hujus, quam explicavit in primo sermone, quem in monte habuit: *Et aperiens os suum docebat eos. Matth. 5. v. 2.* & maturè expende has divinissimas Doctrinae istius proprietates, nimirum Sublimitatem, Certitudinem, & Utilitatem. Doctrinae hujus sublimitas manifestè apparet ex eo, quia ad illam usque diem omnium Sapientum Intellectibus abscondita fuit: *Eructabo abscondita à constitutione Mun-*

Mundi. Matth. 13. v. 35. Ad illud usque tempus Mundus omnis existimabat, magis illum esse beatum, qui plures possideret divitias, honores, oblectamenta; quàm igitur stupens & attonitus adstitisse debuit mundus, & universum genus humanum, quando Doctrinam adeò sublimem primum audivit, quòd beati sint pauperes, beati, qui lugent, beati, qui persecutiones patiuntur & calumnias; & quòd è contrario miseri sint illi divites, qui cor suum bonis terrenis affigunt, & hîc omnes suas delicias habent; qui in medio suarum voluptatum lætantur & ridet; qui quàm maximè sunt conspicui, & honorantur ab hominibus. Attende verò præcipuè, quòd hæc talis Sapiencia tam sublimis sit pariter veritatis infallibilis, cum ex ipsius Altissimi ore prodeat: *Ego (Sapiencia) ex ore Altissimi prodivi. Eccli. 24. v. 5.* unde ab illis, qui eam audiebant, ne una quidem syllaba in dubium trahi potuit. Denique, quàm certa hæc Doctrina fuit, tam erat hominibus utilis ac proficua; quia nimirum erat scientia salutis: *Ad*
dan-

dandam scientiam salutis. Luc. i. v. 77.
& continebat omnia Moralitatis Christianæ principia, nōsque informabat quā perfectissimè tam circa bonum, quā circa malum; & non solū nos exuebat homine veteri, sed & novo nos induebat. Quid ad hæc audita sensus tui dicunt? quid dicunt animi tui affectiones? quid cor tuum dicit? Ex una parte Servatori nostro negari non potest Magistri dignitas, neque illius Doctrinis negari fides potest, ut novisti; cū ista sint tam certa, quā certa sunt omnia nostra Mysteria; unde sicut errares, si Personarum Divinarum Trinitatem negares, ita pariter errares, si negares, quod pauperes sint beati; aut quod beati sint illi, qui propter Deum patiuntur; cū utraque hæc veritas nitatur scientiâ & verbis Jesu Christi. Ex altera parte verò, quomodo tu fidem hanc opere ipso demonstras? Quamdiu Evangelium te docet veritates, quæ intellectu tantū indigent, & à scholis appellantur speculativæ, illius te dictaminibus subjicis; at quando illud hæc sua dictamina descendere jubet

bet ad opus, atque ad veritates, ut vocant, practicas, ad rite ordinandos mores tuos, tum verò omnes animi tui affectiones insurgunt, totaque vi adversus legum acceptationem se opponunt, creduntque, veram esse doctrinam, sed vivere volunt, veluti si crederent esse falsam. Verum, si melius attendas, videbis, hoc ipsum perdere causam tuam, & promovere damnationem tuam: *Qui non accipit verba mea, habet, qui judicat eum: Sermo, quem locutus sum, ille judicabit eum in novissimo die. Joan. 12. v. 48.* Si non credis; illum esse beatum, qui in Jesu Christi gratiam rebûs terrenis omnibûs sese spoliât; qui illi omnes voluptates suas sacrificat; qui luget ob peccata sua; qui cum patientia & gaudio tolerat dolores suos, condemnaberis, ut infidelis; at si hæc omnia credis ut vera, & nihilominus Mundi & carnis dictaminibus regi ac duci te pateris, condemnaberis, ut inimicus fidei tuæ, quam vitâ & moribûs tuis tam apertè impugnas, quàm manifestè illam profiteris linguâ tuâ. Expergiscere igitur ad exprobatio-

tiones istas , quæ tibi paulò post à tuo
Iudice fient ; accende rursus fidem
tuam ; inflamma denuo tuam erga Ma-
gistrum divinum caritatem ; erubescere,
quòd hætenus in corde tuo nutriveris
aversionem ab omni eo , quod suis ille
exemplis & suis doctrinâs approbat ; fa-
tere , quòd omnis ille , qui lucem ipsius
non sequitur , in tenebris ambulet ;
propone , quòd aliam deinceps vitæ tuæ
regulam habere non velis , quàm Evan-
gelium ; & roga Deum , ut , cum ille
sit cordium Dominus , suum hoc domi-
nium exercere in te velit , tibi que do-
net cor docile , quod Doctrinæ Ipsius
amorem imbibat , & cor magnanimum
quod opere id exerceat , quod ipse te
docuit.

III. Considera Evangelicæ Doctri-
næ *Discipulos*. Hi autem sunt omnes
Christiani , & tu quoque inter illos ,
cum Dominus isthîc non tantum fuerit
locutus ad Apostolos , sed ad omnem
populi , ab Jerosolyma & ab omni Ju-
dæa venientis , multitudinem ad audien-
dum illum , quin etiam ad extraneos ,
Tyrios videlicet ac Sidonios : *Multi-
tudo*

tudo plebis copiosa ab omni Judæa, & Jerusalem, & maritima, & Tyri, & Sidonis. Luc. 6. v. 17. Quomodo ergo tibi imaginaris, quòd tecum non loquatur, quia non alium forsàn, quàm communem Christianis omnibus statum profiteris? Annon solum hoc nomen sufficit ad convincendum te? Vocatio ad Christianismum est vocatio ad sanctitatem in suo statu, uti sæpius meminit Apostolus, non alio plerumque nomine appellans Christianos, quàm nomine Sanctorum. Et hic fuit pretiosus Filius Dei finis, dum pro nobis omnibus est mortuus, voluit nimirum efficere, ut omnes non sibi met ipsis, sed illi soli viverent: *Pro omnibus mortuus est Christus, ut, qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est. 2. Cor. 5. v. 15.* Oportet igitur, ut Morti Jesu Christi renunties, qui tamen ab æterna te morte liberavit, si subtrahere te velis ab obligatione, in tuo gradu vivendi perfectè. Nunc quidem veritates istæ certissimæ non cognoscuntur, sed ad lumen Divini Tribunalis cognoscentur perbene; tunc
re,

intelligetur, quàm grande ac turpe monstrum sit vita Pagani in Professione tam divina, qualis est nostra, & in Lege tam sancta, qualis est illa, cujus exemplar nobis est propositum in vita & Doctrina Dei - Hominis. Tu noli tempus illud expectare, sed jam nunc labora vitam tuam conformem reddere Ideæ, quam tibi in Doctrinis suis proposuit Servator tuus. Magister tuus non est Mundus; illum proinde in posterum noli amplius audire, & toto animo ipsius fuge & horresce dictamina, quibûs ille te hortatur ad explenda semper desideria tua. Erubescere, quòd usque adhuc potiùs inimicus, quàm discipulus fueris lectionum Veritatis, quas tibi Christus proposuit; pete ab illo propterea demississimè veniam; propone, imposterum ambulare in lumine Doctrinæ Evangelicæ, & renuntiare divitiis, voluptatibus, & honoribus, saltem ea ratione, ut Legem Dei tui magis aestimes, quàm omne bonum terrenum, sempérque sis paratus, priùs omnia relinquere, quàm perdere Divinam illius amicitiam; denique roga
Deum,

Deum, ut, cùm tu id omne, quod ille amplectendum esse docet, subterfugeris, & hucusque id quæsiveris, quod ille contemnendum ac fugiendum docet, ipse nunc tibi & intellectum tuum & voluntatem ita immutet, ut deinceps Christiani hominis obligationem adimpleas, detque tibi *& illa respuere, quæ huic inimica sunt nomini, & ea, quæ sunt apta, sectari.*

Sacrorum Exercitiorum

Dies Septima.

Meditatio Prima.

De Duobus Vexillis.

I.

Considera *duos esse in Mundo Dominos*, Monarcham unum legitimum, qui Christus est, Tyrannum alterum, qui est Lucifer; uterque suum erigit vexillum, & conscribit milites, conatúrque quamplurimos in suas partes pertrahere. Imaginare tibi igitur

X

Chri-

Christum Dominum, sedentem loco humilî, amœna & amabili facie, suis circumdatum Discipulis, quibus imperat, ut in omnes terræ partes abeant ad convocandos in ipsius obsequium homines, eosque sub crucis vexillum conscribendos. Ex altera parte ob mentis oculos tibi constitue Luciferum, tenebrarum Principem, sedentem in igneo Throno, monstroso & terrifico aspectu, oculis carbonis instar accensi flammantibus, ore sanguineo & tetrum exhalante fumum, qui & ipse immenso furore, innumeris, qui illum undequaque cingunt, dæmonibus severa distribuit imperia, jubetque, ut per omnem latè terram diffusi omnes homines ad corripienda contra Deum arma provocent, ac impellant. Quemadmodum porrò hi duo Belliduces summopere sunt inter se diversi; ita pariter oppidò diversa sunt arma, quibus illi certamen ac prælium iniri volunt. Lucifer vult suos milites pugnare contra Deum viribus Amoris proprii, qui Monstrum illud triceps est à S. Joanne visum, compositum nempe ex *Concupiscentia carnis*,

nis, concupiscentia oculorum, & superbia vitæ. 1. Joan. 2. v. 16. omnèsque invitat, ut sibi conquirant voluptates, divitias, & honores, etiam contra divinam voluntatem, & in apertum Illius contemptum. Jesus Christus, totus illi contrarius, vult, suos milites præliari sanctò adversum semetipfos odiò, & communi inclinationum omnium naturalium ac malè ordinarum suppressione: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, tollat crucem suam, & sequatur me. Matth. 14. v. 24.* Tu itaque & hunc & illum Belliciducem accuratiùs contemplare, & antequam alterutrum eligas, utriusque propositum ac finem altiùs rimare; atque si statuas, ut oportet, sequi vexillum Christi, memento, quòd primò tibi locò ponere ob oculos debeas Regnum Dei, adeptionem videlicet ultimi tui finis, & media, quæ ad hunc obtinendum adjuvare te possunt: *Quærite primùm Regnum Dei & Justitiam ejus. Matth. 6. v. 33.* Memento, quòd tibi habere cordi debeas negotia & commoda Servatoris tui, quòd ejus

X 2 de-

debeas promovere gloriam, & illius partes fovere ac pro viribus augere; non solum tuam ipsius vitam rite ordinando, sed & aliorum; omnibus videlicet bona & salutaria impertiendo consilia, bonisque exemplis pro data occasione ubique prælucendo. Hoc enim vero est militare sub vexillo Jesu Christi. Quid verò, si tu, postquam per Sacrum Baptisma Luciferi partibus remisisti nuntium, vivere jam velles secundum ipsius dictamina, quærendo nimirum in rebus omnibus tua commoda, tua oblectamenta, tuam gloriam? Quid, si non modò non promoveres Jesu Christi commoda & negotia, sed his ipsis te insuper opponeres, illos habendo derisui, qui paulò studiosius vitæ prohibiti se impendunt, majori studiò animæ pericula devitant, & sese frequentius ad recipienda Divina Mysteria conferunt? Quid, si in colloquiis tuis eam tibi mentem esse proderes, quòd propositum mutandi vitam non proffit, nisi ad mentem dubiis, & scrupulis, & anxietatibus implendam? quòd Deus sit Bonus, & compatiatur fragilitatibus
no-

nostris ; quòd semper adhuc superfit tempus sese emendandi ; & quòd saltem intra terminos liciti ac honesti sit valde conveniens suis quoque commodis cordatè invigilare. O quàm horribiles, quantæque fraudi Divinis honoribus hæ forent injuriæ ! O quàm sunt penitus Evangelio contraria isthæc dictamina ! Detestare ex intimo corde opiniones ejusmodi , si illas unquam vel in animum tuum admisisti , vel ut veras ac justas disseminâsti ; téque offer ad errorem hunc tuum contrariâ prorsus linguâ pensandum ac emendandum ; precare insuper Deum , ut intellectum tibi donet , quo doctrinas ipsius rite comprehendere possis , simul vires largiatur , ut eosdem in totius mundi facie absque ullo timore profiteri audeas.

II. Considera *Salarium* , quòd in hac vita pendunt Militibus suis hi duo Belliduces , Christus & Lucifer , ut in electione tua magis identidem confirmaris. Jesus Christus solùm loquitur de Cruce , de paupertate , de contemptu & humilitate , ac de suimet ipsius odio ; sed hic contemptus & humilitas est ve-

ra quædam exaltatio, hæc paupertas est vera rerum abundantia, hoc odium est verus suimet ipsius amor, hæc crux est veræ pacis origo. Non solum internum gratiæ subsidium ad pervincendas vitæ Christianæ difficultates subministrat Dominus, sed ita illas insuper dulces efficit, ut jucundiores sint pœnitentium lachrymæ, quàm gaudia theatrorum: *Ego veni, ut vitam habeant*; dicit ea-
propter Servator *Joan. 10. v. 10.* & quemadmodum Amicus aliquis, cum ad convivium nos invitat, hîsce frequenter verbis utitur, ut veniamus ad servandum cum ipso jejunium, & agendam pœnitentiam; ita & Christus invitat omnes ad patiendum, eosque dein tanta cum dulcedine ac suavitate excipit, ut vel solum bonæ tranquillæque conscientiae gaudium abunde sufficiat pro Centuplo illo, etiam in hac vita pro laboribus nostris omnibus promisso. Huic prorsus est contrarium, quod militibus suis pendit Lucifer, salarium; hic enim proditorum in morem id promittit, quod dare ne potest quidem; quin & promittit, quod, si pos-
set

set etiam, daturus tamen esset neuti-
quam; promittit voluptates, & aliud
non dat præter anxietates; & modicum
voluptatis, quod addit, aut vanum est,
aut vile, & pudendum; & super hæc
omnia tot ac tantis spiritus inquietudini-
bus mixtum, ut mille hujusmodi vo-
luptates unicò solùm tormentò emi non
debeant: *Ecce universa vanitas, &
afflictio spiritus. Eccle. i. v. 14.* Præ-
terita in memoriam revoca, & saltem
tibi met ipsi crede; quandònam habuisti
bene, cùm à Deo tuo discederes, il-
liusque amicitia careres? & quandònam
malè tibi fuit, cùm in ejus gratia & ami-
citia viveres? multò enim amplius to-
lerandum tibi fuit, ut malè ordinatis
affectionibus satisfaceres, quàm tole-
rare debuisses, illas subigendo, & agen-
do vitam rationi & sanctæ fidei confor-
mem. Certum igitur habeto, nullam
unquam tibi futuram esse pacem, nisi
te totum Deo tradas: *Non est pax im-
piis, dicit Dominus. Isa. 48. v. 22.*
Ista est lex, quam Deus ipse promul-
gavit; neque tu primus eris, qui im-
munis ab illa sit; nimirum, quòd nemo

secum ipso sit pacem habiturus, qui pugnare contra Dei voluntatem voluerit; igitur statue, magno cum animo incedere per Viam Mandatorum Dei, ut & obligationes tuæ, ac Servatoris tui tam exempla quàm Vitæ æternæ verba requirunt. Hanc electionem facere deberes vel ob tui unius duntaxat amorem, & propriæ quietis causâ. Et eam non voles facere ob tot alia simul commoda, tôtque bona cætera, quæ consequuntur eos, qui partes & commoda Jesu Christi amplectuntur? Erubesce, quòd tanto jam tempore à Proditore perfido decipi te permiseris, qui tuos labores non nisi fictis voluptatibus & veris miseriis compensavit; gratias age Deo, quod te collustraverit; & bonis illis omnibus renuntia, quæ tibi creaturæ sinè Deo largiri possent, ac denique Deum roga, ut, si fors aliquando discedere ab illo velles, tuas tibi dulcedines tanto felle conspergat, ut cogaris illas omnes rejicere, atque ad ipsum iterum redire, ut fideliter ipsi & constanter servias.

III. *Considera mercedem, quam in futu-*

futurum promittunt hi duo Belliduces. Salarium aut merces una datur militibus durantis adhuc belli tempore ; merces altera, aut potius liberale præmium illis distribuitur post victoriam. Igitur Lucifer, morem hunc observaturus, postquam sequaces ac milites suos in præsentī hac vita malè adeò habuit, in altera illis non aliud largitur nisi flammās : *Fur non venit, nisi ut furetur, ut mactet, & perdat. Joan. 10. v. 10.* Infernalis hic prædo aliud non quærit, quàm ut in hac vita tibi suffuretur pacem animi, & bonum virtutis : *Venit, ut furetur* ; postmodum quærit insuper occidere & mactare animam tuam per lethale peccatum : *Ult mactet* ; ac tandem etiam quærit in inferni abyssō tam corpus quàm animam tuam morte sempiterna perdere : *ut perdat* ; vultque etiam te privare immenso illo gloriæ bono, quo ipse etiam suâmet culpâ privatus est, téque onerare infinito æternitatis in ignibus semper exigendæ pondere. At Jesus Christus non solum venit, ut daret tibi vitam gratiæ in hoc mundo : *Ego veni, ut vitam habeant* ;

X 5

sed

sed insuper, ut aliam tibi daret, infinites magis abundantem bonis omnibus in cœlo : *U vitam habeant, & abundantius habeant. Joan. 10. v. 10.* Finitô contra suos tuosque inimicos prœliô, promittit tibi æternum duraturam felicitatem adcò magnam, ut ad eam tibi comparandam Pater æternus suum adeò Filium Unigenitum dederit, & Unigenitus Æterni Patris Filius seipsum obtulerit, ac Divinus Spiritus ad donationem istam per amorem suum infinitum concurrerit. Tua igitur merces, si fideliter fueris prœliatus, Vita erit æterna; Vita, inquam, cujus paucula duntaxat momenta omnes omnino damnatorum pœnas edulcarent; vita, cujus paucula solùm momenta utilissimè comparari deberent Martyrum omnium suppliciis acerbissimis; vita, quæ te semper magis in Deo, quàm in tēmetipso vivere faciet, quæque in deliciarum & gaudiorum omnium pelago sinè ullo fine te submerget. Et tu nihilominus in amplectendis Jesu Christi partibus, réque toto divinæ ipsius Voluntati consecrando etiamnum eris languidus? An for-

forſitan perſuaſum tibi eſt, poſſe te & uni & alteri è duobus hiſce Ducibus, adcò ſibi invicem contrariis, ſervire? Falleris; id fieri omnino non poteſt: *Nemo poteſt duobus Dominis ſervire. Matth.*

6. v. 24. An unum fortè cum altero amicè componere meditaris? At ne hoc quidem efficies: *Qui non eſt mecum, contra me eſt. Luc. 21. v. 23.* An ſenſum tuum vocare voles in conſilium unà cum ratione? ſed quale tibi conſilium ſuppeditare poterit inimicus tuus, qui non rudis minùs quàm malignus eſt? Attende igitur, quòd, dum inſpirationes divinas negligis ac repellis, initium quidem noveris, at finem neſcias, qui poteſt eſſe funeſtiſſimus, & conſiſtere in ſempiterna à ſummo Bono ſeparatione. Adverte, quòd tempus breve ſit, & æternitas finienda ſit numquam; non multum abibit temporis, cùm te in extremis conſtitutum deprehendes; tum verò, proh! quantùm te pœnitebit, quòd Servatoris exempla ſecutus non fueris, & vitam non vixeris nomine Chriſtiani dignam! Proſectò, ſi id in morte non fiat, pœnitebit te coram
Di-

Divino Tribunali, & millies malè precaberis iniquissimæ huic repulsæ, quam oblatae tibi à Servatore tuo gratiæ dedisti. Quid si verò ob ipsam hujusmodi repulsam in faciem tibi dicatur: *Nescio vos?* In tuto igitur te constitue, cum agatur de nimis quam gravi negotio; & propone, omni cura & diligentia rite componendis ac subigendis animi tui affectionibus invigilare, ac sequi Dominum, qui te vocat, ut ipsi servias, utque te possit æternum beatum reddere. Erubescere de præteritis delictis tuis, & recurre ad Dominum, ut vires tibi largiatur, oblatum ad Divinam ipsius voluntatem à te munus conservandi, quemadmodum illius offerendi gratiam tibi contulit.

Me-

Meditatio Secunda

Pro Die Septima.

De Difficultate obtinendi salutem, à Christo explicata in Evangelio.

Pro aliqua præparatione ad eligendum vitæ statum.

I.

Considera, quòd tribus ex capitibus difficilis accidere possit Viatori profectio ad itineris sui terminum; & primò quidem ob arctitudinem ipsius viæ; deinde ob ipsiusmet Viatoris infirmitatem; ac denique ob impedimenta & insidias, quas in itinere illi struunt inimici. Jam ob ipsa hæc tria capita Dominus in Evangelio nobis denuntiat, difficile esse pervenire ad salutem; & primò quidem *ob arctitudinem viæ.* Hanc Servator per exclamationem proponit, quæ in ore Sapientiæ increata quantum innuat, nemo facile capiet: *Quàm angusta porta, & arcta via est, quæ ducit ad vitam! & pauci sunt, qui inve-*

inveniunt eam. Matth. 7. v. 14. Hæ viarum angustiae, nobis omnibus communes, in eo consistunt, quòd necesse sit, id omne contemnere, quod in peccato est delectabile, & id omne, quod virtus habere videtur horridum & austerum; quòdque necesse sit id omne contemnere, ab aliquod bonum, quod oculis nostris non apparet, sed hominibus solummodo manifestatur per fidem, quæ apud potissimam Christianorum partem jam alioquin satis est languida. Oportet nos amare Deum super res omnes alias, & ita comparatos esse animò, ut, quando vel Deo vel Mundo præstanda est Obedientia, quando vel Deo vel nostris concupiscentiis est faciendum satis, prompti paratique semper simus, amicitiam Dei, & observationem Sanctæ Legis ipsius præferre cuivis auctoritati & respectui, & cuivis alteri bono creato. Jam autem via hæc est, quæ sensibus videtur oppidò dura, neque isti sua hîc inveniunt comoda; tumultuantur itaque, & ambulare cuperent viam paulò latiore, ac vivere per arbitratu; viam, inquam,
appe-

appeterent planam , à majori viatorum parte tritam , & facile cuivis obviam, plenam commoditatibûs , oblectamentis, ac diverforiis, quæ itineris difficultates ac labores ita minueret, ut ne sentiantur quidem. Requiritur itaque generosum animi decretum, & ingens divinæ gratiæ subsidium, quo quis seduci se minimè patiatur, sitque hoc uno contentus , quòd requiescere possit in termino , neque velit suam in itinere habere requiem. Ut verò hæc obtineatur gratia, maximopere prodest, ut eum quis vitæ statum amplectatur, ad quem à Deo vocatur , in illo enim statu parata illi Deus gratiarum habet subsidia ; quæ an in alio quoque statu sit habiturus, quis nôsse poterit ? Facile id illi contingere poterit, quod cæco solet contingere, qui, deserto suo duce , seipsum in via vult dirigere, neque novit, quò tendat, dum denique in præcipitium decadat. Hic certè, si uspiam alibi, magna cum prudentia incedere oportet, quia denique salutem animæ consequi non potes à tēmetipso, & velut in contemptum Dei; post pauc-

culos passus ad portam pervenies æternitatis; & quid te fiet, si ex voto tibi non cedat, neque ad debitam sit mensuram exactus magnus ille saltus, qui tentandus tibi superest ab eo, quod tam citò finitur, ad id, quod finietur numquam? O te miserum! non aliud tibi supererit in ævum omne, quàm ut tuam deplores insaniam; nec sempiterna tibi pœnitentia in rem aliam serviet, quàm ad exaugendam identidem pœnam, numquam verò ad illam minuendam, aut mitigandam. Hoc itaque in corde tuo statue, rem nullam aliam momenti majoris tibi incumbere, quàm ut hoc in negotio divinam cognoscas voluntatem, eamque generosò exequaris animò; propone proinde non amplius audire inimicorum tuorum consilia, Mundi videlicet, Carnis, ac Dæmonis, qui solis invigilant malis tuis, teque ad interitum ac perditionem tuam deducere laborant; Agnosce, quod incurris, errandi periculum, ubi tanti interest non errare; & roga Deum, ut, cum ipse sit Lux, illuminans omnem hominem in hoc Mundo, peculiari lumine

ne mentem tuam collustrare dignetur, quo divinam ejus voluntatem intelligas, simulque cor inflammet, ut eidem, uti decet, obsequaris.

II. Considera secundam ad animæ salutem pertingendi difficultatem, ipsiusmet videlicet *Viatoris infirmitatem*. Viator es, & infirmitatis tuæ ob iteratos sæpius lapsus tot habes experimenta, ut horum numerus sit forsitan æqualis numero dierum, quos numeras in itinere tuo. Perpende igitur, quòd etiamsi liber sis ad nolendum tuum malum, & ad volendum tuum bonum, nihilominus hæc tua libertas plena sit languoris in bono, & effrenatæ in malo licentiæ; quia nimirum natura nostra, per ipsum Originis peccatum corrupta, non amat nisi seipsam, nec ullam habet nisi bonorum sensibilibium rationem; & aliud non quærit, quàm ut rationi frænum excutiat è manibus, ut currere pro libitu queat, quocunque placuerit. Hæ sunt malæ propensiones animi nostri, communes omnibus, quibus tu adjungis peculiare alias, indoli tuæ proprias; & præter has omnes,

Y

dum

dum malè ordinatis tuis affectibus indul-
fisti, pravis tuis habitibus majores ad-
didisti vires, quarum ope ipsæ tuæ na-
turales pravæque affectiones, quemad-
modum leones bene pasti, evasere ma-
gis efferæ ac formidandæ, identidem
rugiunt, & novas continuò prædas de-
siderant, & indagant. Hoc in statu te
monet Dominus, quòd necessarium
sit, ut tibi vim inferas, & quòd, insu-
per habitis omnibûs hîsce novis difficul-
tatibûs, urgere teipsum debeas ad te-
nendam viam arctam, & ad intrandum
per illam angustam adeò cœli portam:
Contendite intrare per angustam portam;
quia multi, dico vobis, quærent intra-
re, & non poterunt. Luc. 13. v. 24.
An melius, aut verbis apertioribûs ex-
plicare se potuisset Divina Sapientia?
Et tamen etiamnum decipi volunt Chri-
stiani! At illud, quod terribilius est in
his Servatoris nostri verbis, est occasio,
qua Dominus ea protulit; interrogatus
nempe ab Auditorum suorum aliquo
fuerat Dominus, verumne esset, pau-
cos duntaxat esse, qui salutem consecu-
turi æternam essent: *Domine, si pau-*

ci sunt, qui salvantur? Ad quæstionem hanc Magister Divinus iis, quæ allata modò sunt, verbis respondit, quibûs ignorantia communis radicem aperuit, quæ sibi persuadet, salutis negotium esse opus nullius aut levissimi laboris, nullaque indigere solitudine. Vide igitur te constitutum in conspectu immensi maris ignei, quod te expectat ex una parte, immensi verò gaudiorum maris, ex parte altera te expectantis. Quid jam agendum est libero arbitrio tuo, utcunque morbo, ut procul à miseria infinita recedat, & infinitam consequatur felicitatem? Adhibenda illi est ex parte sua omnis contentio, & conjungendus cum divina gratia conatus proprius: *Contendite intrare per angustam portam.* Non enim sufficit levis duntaxat applicatio, &, ut loquimur, velleitas quædam, magno mortaliū numero communis: *Quia multi, dico vobis, querent intrare, & non poterunt.* Quoniam verò hic ipse conatus se solo semper est mancus, oportet conjungere se Deo, & ibi te sistere, ubi te volet Deus, illuc pergere, quò

Y 2 v. ille

ille te ducit, illáque eligere media, quæ ad salutem consequendam tibi ipse sup-
peditat. Quid tibi hac in re dubitan-
dum? Quis in majori perditionis suæ
versatur periculo, quàm qui sua se vo-
luntate dirigit, neque Dei attendit be-
neplacitum? quia voluntas tandem pro-
pria est, quæ infernum tot animabûs
implet; hæc si in mundo desineret, da-
mnari quoque desinerent homines; ita-
que si verè amas animam tuam, & si
rite penetrâsti, quanti sit momenti æter-
næ salutis suæ se certum reddere, to-
tum te in Divinæ Providentiæ manus
conjice, & penitus in ea confide. Pe-
te proin veniam, quòd Divinis illius vo-
cibus toties ac tamdiu restiteris; exhor-
resce periculum, quod incurristi volun-
tariè, nequicquam ac frustra quærendi
salutem tuam; statue, quòd nolis am-
plius super hoc vocationis tuæ negotio
cum alio consultare, quàm cum illo
Domino, qui magis animæ tuæ, quàm
vitæ suæ consultum voluit; eúmque ro-
ga, ut, postquam jam aliàs frequenter
adeò, sed incassum ex culpa tua, ma-
lè ordinatas animi tui affectiones oppu-
gna-

gnavit, nunc tandem ad majorem Misericordiæ suæ gloriam illas expugnare dignetur.

III. Considera tertium caput, cujus causâ difficile est ad salutem pertinere, nimirum *Impedimenta, quæ in via nobis ponuntur ab inimici nostris*, tum per frequentiores incurfus, tum per continuatas identidem insidias. Propterea non dicit Dominus, Regnum cælorum acquiri per hæreditatem, sed per aggressionem generosam: *Regnum cælorum vim patitur; & violenti rapiunt illud. Matth. 11. v. 12.* Sed quinam sunt illi, qui obtinendæ tantæ ac tam nobilis prædæ causâ sese nobis opponunt, ut propterea oporteat adversus illos parare impressionem, & magnam hanc prædam illis violenter è manibus eripere: *Violenti rapiunt illud?* Is profectò Deus non est, ut qui Regnum suum offert omnibus, & omnes cupit beatos esse; nec certè sunt Angeli, & Sancti, qui adeò vehementer desiderant suos nos habere socios; sunt nempe Mundus & Dæmon, sumus etiam nos ipsi per sensus nostros & appetitus in-

domitos. Mundus perversis suis legibus, pravus suis exemplis vitam nostram in tantum redigit periculum, ut vix passum unum procedere liceat, præsertim Juvenibus, quin incuratur in laqueum: *Laqueus juvenum, omnes; Isa. 42. v. 22.* Dæmon deinde est inimicus invisibilis, sagacissimus, malitiosissimus, & quod est pejus, cum reliquis duobus inimicis, mundo videlicet & sensibus nostris, arctissimò vinculo colligatus, & qui intus & foris eodem simul tempore absque ulla requie nos oppugnat. Jam hos inimicos vincere te oportet, ut salutem consequaris; & ex horum adversariorum manibus eripiendum est tibi regnum cælorum, si illud volueris esse tuum; itaque, licet verissimum sit, quod eos in omni statu possis vincere ope divinæ gratiæ, minimè tamen est verum, quod in omni vitæ statu victoria ista sit æquè facilis; neque quod illam in quolibet vitæ statu reipsa sis obtenturus. Qualis ergo erit prudentia tua, si Deus te vocet ad fugienda isthæc in securiori statu pericula, in his tamen velis remanere, & tuam in
illis

illis vitam exigere? Annon facile poterit evenire, ut & tibi grande hoc malum accadat, ut, dum semper in cadendi occasionibus moraris, frequenter etiam concidas; útque post vitam tuam in peccatis semper traductam, illam denique finias desperatione æterna in tormentis numquam finiendis? Finge tibi parumper unum aliquem ex innumeris illis infortunatis, qui, quòd voci Dei noluerint obedire, æternam subire damnationem, illumque interroga, quot annorum millionibus ignes infernos sustinere libenter vellet, si postmodum redire posset in mundum, in eoque gradu collocari, ut vocationi divinæ gerere posset morem, in quo tu modò te constitutum vides? Profectò id summæ sibi gratiæ duceret, si prius ingens lachrymarum mare profunderè deberet, idque tam amplum, quàm amplius est Oceanus, Orbem complectens universum, etsi per singulos seculorum milliones non nisi unicam lachrymæ guttam effundere posset; tu verò cùm in eo sis gradu positus, ut salutem animæ consequi possis, Deo duntaxat obediendo, ni-

hil omnino tolerare voles, ut in infinitam illam miseriam non incidas, è qua sese immensis adeò pœnīs libentissimè liberaret, quisquis in eam incidit? Hoc cine pretium est, quo cœlum æstimas? Itane animam tuam, ita te ipsum curas? Anne hoc est amare te ipsum, an potius tuimet ipsius inimicum esse? Si isthæc pericula non metuis, manifestum est, quòd ne intelligas quidem, qua de re sit sermo; sin verò illa metuis, cur vitæ tenorem non ejusmodi tenes, qui prudentem tibi spem securè obtinendi salutem faciat? An nimium fortè pro æternitate te unquam facturum putas? Expergiscere igitur, & tibimet inculca: volo salutem consequi; fluant, ut volent, cætera; æterna Dei possessio pretiò nimis carò constare non potest. Pete veniam præteritæ socordiae tuæ; erubescere de illa coram Domino; eumque supplex roga, ut, cum ipse tanta fecerit, ut salvum te redderet, non permittat, ut tu salutem tuam perdas, ob adeò vile quid & modicum, quale est bonum illud temporarium, quod te impellit ad repugnandum divinæ Ipsius voluntati.

Examen

Pro Die Septima.

De Modo, quo te geris erga
Proximum.

I.

EXamina *Ideam, quam universim habes de proximo tuo.* Proximus noster est à Deo; est quoddam ipsius opus, quædam ipsius possessio, res aliqua ad ipsum pertinens; & ab ipso missus est in mundum, ut ad Divinam ipsius gloriam serviret; ipsoque tandem in cœlis æternum frueretur. Præterea secundum Legem Evangelicam Proximus noster est Jesu Christi Frater, est ejus Locumtenens, & ejus Legatus; Jesus Christus illi cessit sua credita, quæ tu illi debes, dicens: *Quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Matth. 25. v. 40.* Unde non minus proximo tuo debes, quam ipsi Servatori tuo debeas; neque injuriam inferre proximo tuo potes, nec bene illi facere, quin vel injuria vel beneficium transeat ab imagine ad prototypum,

ab homine ad Christum ipsum ; atque adeò , quemadmodum , cùm unum ex Articulis fidei excludis à fide tua , mox omnem perdidisti fidem ; ita , cùm unum duntaxat è proximis tuis excludis à caritate tua , mox omnem perdidisti caritatem , etiam erga Deum ; at sinè caritate quid es , nisi Reprobis , ad sempiternum destinatus incendium ?

II. Examina singillatim , quomodo te geras erga proximum *in Cogitationibus*. 1. An de aliquo temerarium feras iudicium , aut saltem suspicionem de illo habeas sinè fundamento. 2. An in illos , qui laudantur , aut quibus negotia melius succedunt , feraris invidiâ. 3. An ipsius actiones in pejorem partem interpreteris , & nonnumquam in corde tuo aliorum etiam intentiones damnes , quæ tamen adeò de seipsis occultæ sunt , ut ne sancta quidem Ecclesia de illis iudicium ferat. 4. An in corde tuo nutrias adversus aliquem aversionem animi ; unde illum intueri nequeas , & quidquid egerit , malè tibi factum videatur.

III. Examina te *de Verbis*. 1. An ali-

aliquem infimules per injuriam, aut prius, quàm rite de illo sis edoctus. 2. An de proximo loquaris cum contemptu, aut indignatione sive in illius præsentia, sive in absentia. 3. An illius defectus manifestes iis, quibus ignoti sunt, aut facilè alios malè de proximo loquentes adjuves. 4. An aliquem offendas verbis asperis, arrogantibus, aut mordacibus. 5. An alicui arroganter mineris, aut superbè imperes. 6. An alios ludum facias, tibi que placeas, si alios ad iram concites, aut si alii ludantur, & exagitentur. 7. An aliis perversa consilia suggeras. 8. An reveles ea, quæ secreto tibi creduntur, & aliunde non fiunt manifesta. 9. An discordias semines, & ultro citròque referas, quæ discordias aut excitare, aut fovere queant. 10. An aliorum opera bona hypocrisin appelles. 11. An opinionem tuam, aliorum opinioni contrariam, superbè ac pertinaciter defendas.

IV. Examina te *de Operibus*. 1. An aliqua facias vindictæ studiò adversus eos, qui te offenderunt. 2. An, postquam aliquem læsisti, non studeas,
il-

illum iterum placare, eique pro injuria
satisfacere. 3. An te opponas aliorum
consiliis, ne illos videre debeas conten-
tos. 4. An id agas, quod non sinè
ratione proximum possit offendere. 5.
An domi aut foris malum aliis exem-
plum præbeas. 6. An explores aliq-
rum facta, quæ nihil ad te attinent. 7.
An pauperes modis indignis à te repel-
las. 8. An injuriam alicui inferas, illi
negando, vel differendo id, quod de-
bes, ut mercedem famulis, operariis,
&c. 9. An foveas amicitiam aliquam
periculosam, aut malè ordinatam, quam
tollere potius ac extinguere deberes. 10.
Verbò, inquire, an erga proximum ex-
erceas caritatem, eo modo, quo Chri-
stus Jesus eam exerceri voluit, & eâ
mensurâ, quam ipse nobis reliquit.
Modus est, amare proximum non ob
causam aliquam naturalem, quòd, ver-
bi causâ, sit nostro conformis genio;
sed ob causam naturalî superiorem, quia
videlicet est imago Dei, & quia Deus il-
lum amari vult & præcipit. Mensura ve-
rò est, illum amare uti seipsum, illique
præstare id omne, quod cum ratio-
ne

ne cupimus, ab aliis præstari nobis ipsis.

V. Examine te *de Omissionibus*. 1.

An omittas corrigere errantes, cum id tibi vel ex officio vel ex caritate incumbit. 2. An proximi famam non defendas, cum illa laceratur, & eam tu facile potes defendere. 3. An miseris compatiaris. 4. An aliis ea præstare nolis aut negligas obsequia, quæ suadet vel exigit ratio. 5. An omittas alios in precibus tuis commendare Deo, eos præcipuè, qui te oderunt, vel persequuntur, vel mali tibi aliquid intulerunt, contra Consilium, quod nobis Servator noster reliquit. 6. An elemosynam dare negligas, quæ in multis casibus debetur ex præcepto; & in iis casibus, in quibus solum danda est ex consilio, est maximi momenti medium ad stabiliendam certius animæ salutem; unde qui inimicus est pauperum, est inimicus animæ suæ propriæ, & circumfert secum Reprobationis characterem; quemadmodum ille, qui amicus illorum est, signum Salutis ac Prædestinationis habet.

Finies Examen consuetis virtutum
actibus.

Meditatio. Tertia

Pro Die Septima.

De Electione Statûs.

I.

Considera, quanti momenti negotium sit electio bona statûs vitæ; quod tanti sanè est, ut in omni vita tua nec habueris, neque fors habiturus sis aliud momenti gravioris, & quod tuâ magis intersit. Jam intellexisti, quòd creatus fueris ad finem altissimum, reddendam nempe Deo gloriam, per obsequium in hac illi vita præstitum, illûmque possidendum, & eo fruendum in altera per omnem æternitatem; quis autem error huic fini, ac Dei gloriæ, tuæque supremæ felicitati magis est contrarius, quàm eligere vitæ statum pro naturæ genio, atque ob rationes nimium terrenas? Si in domo Dei, quæ est Mundus iste, tibi locum eligas pro tuo
li-

libitu, non verò ex Dei arbitrio & beneplacito, tu profectò vis, ut ille serviat tibi, cùm illi utique tu potius servire debeas; cùmque tu Divinæ ipsius Providentiæ accommodare te deberes, tu illam potius post te trahere, eique Ducem præbere teipsum vis, velut ipsa te rite dirigere vel nesciret, vel nollet. Et hæc est illa gloria, quam reddis Deo tuo, uti tua te jubet obligatio? Deinde dum locum aliquem occupas pro tuo libitu, quin prius Deum consulas, an nôsti, cuinam te exponas periculo? Viator, qui se prius de via recte edoceri non curat, sed mox ingreditur primam, quæ illi se offert, magisque aliis est plana & amœna, exponit sese periculo singulis passibus errandi, ac denique pertingendi ad horridum præcipitium. Tu quoque viator es, qui tendere ad cœlum debes; ac proinde, nisi de recta tibi que propria edoceri te via finas, quàm facilè accidet, ut & tu incedas, quemadmodum tot alii quotidie incedunt, ac tuum demum iter finias miserandò ignis æterni præcipitiò? Absque validioribus divi-

næ Gratiae subsidiis passus quilibet, quem languida tua libertas molietur, facile futurus est lapsus; & tamen, quatu prudentia validiora isthæc divinæ gratiæ subsidia promittere tibi poteris, si Deus nullam habeat in Electione tua partem; sed consilia solum conferas cum familiæ tuæ commodis, cum pravis animi tui affectionibus, cum tuis sensibus ac appetitibus; uti fieri posset, si nullus tibi esset Deus; si non haberes, quam perdere posses, animam immortalem; si nulla foret, quam lucrari posses, æterna beatitudo? Inhorresce ad hanc cæcitatem adeò communem inter Christianos, qui, veluti si nullam haberent Fidem, rem esse putant nullius momenti, cognoscere statum illum, ad quem à Deo vocantur; propone, stultorum ejusmodi numerum, qui, ubi nulla circumscriptio potest esse nimia, cæcorum instar progrediuntur, accessione tua non augere; & roga Deum, ut à falsâ hujus Mundi sapientia, quæ verissima est imprudentia, liberare te velit, & nunc tandem tibi largiatur gratiam cognoscendi divinam
ipsum

ipsius voluntatem, ut eam possis adimplere: *Unumquemque sicut vocavit Deus, ita ambulet.* 1. Cor. 7. v. 17.

II. Considera bonæ Electionis modum. Primùm verò ad eam faciendam duplici dispositione te accinge; unâ quidem temporis, quo minùs ordinata quadam animi tui affectione non sis actu perturbatus; quomodo enim aqua turbida, vel commota, imaginem tibi aliquam fideliter reddere aut proponere poterit? alterâ verò cordis perfectè parati ad amplectendum quemcunque statum, ad quem à Deo te vocari, prudens iudicium habueris; quia multò facilius est, æquum rei pondus bilance distorta invenire, quàm Divinam Voluntatem corde jam antea propositis aliis, ob causas præcipuè terrenas, imbuto deprehendere. Hoc itaque posito, quia nos Deus duplici lumine, naturali nimirum rationis, & alio, naturam superante, fidei videlicet, instruxit, utroque utere, & in tuo negotio hunc in modum procede, ut, invocato primùm Divini Spiritûs auxiliò, & Virgineæ sanctissimæque Matris suffragiò, quo

Z

ri-

rite in tanti momenti negotio dirigaris, accedas ad examinanda cum omni maturitate tum auxilia, tum obstacula, quæ animæ tuæ salutis in eo vitæ statu, de quo ineundo deliberas, occurrere possunt, sive status ille sit Ecclesiasticus, sive Religiosus, sive cœlibatûs, sive Matrimonii, sive alterius ejusmodi professionis, aut Artis, aut Muneris, ac Officii cujuscunque. Expende pericula peccandi, quibus te ille status exponit, tam consideratîs pravîs animi tui affectionibûs, quàm malis habitibûs, earum causâ contractis; perpende Media, quæ idem tibi status suppeditat adversus illa peccandi pericula; dein etiam talenta tua, cæteraque dona tum naturæ, tum gratiæ, quæ habes ad implendas obligationes illas, quas ejusmodi status sibi annexas habet. Denique perpende, quale tu consilium in ejusmodi deliberatione impertires optimo & carissimo alicui amico tuo, qui illud à te peteret, essetque; ut & tu esse deberes, omnino firmus in hoc proposito consequendi ultimum finem suum, ac sibi persuasissima haberet fundamentalia

Evan-

Evangelii principia & dictamina; videlicet nullam rem aliam majoris esse momenti, quàm obtinere salutem suam: *Unum est necessarium. Luc. 10. v. 42.* quòdque salus animæ momenti sit infiniti: *Quid enim prodest homini, si mundum universum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur, aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? Matth. 16. v. 26.* Fieri potest, ut hujus fermocinationis lumen, ea luce, quam tibi Pater luminum ab alto immittit, roboratum sufficiat, ut deprehendere possis, in quem vitæ statum adducere te velit Divina Providentia, quæ status omnes summa cum mensura, & maximo cum pondere distribuit, ut omnes per diversas vias suas ad eundem cœli terminum perducat. At verò, si necdum hoc sufficiat, Fidem paulò distinctiùs in auxilium voca. Imaginare tibi, te in ferali lectulo jam decumbere, desertum à Medicis, adjutum sacrîs obsequiis à Sacerdotibus, sinè ulla spe longioris in hac terra vitæ; tum sinè fictione teipsum interroga, quid eo tempore te fecisse

desiderares? quem ex propositis tibi ad eligendum vitæ statibus, amplexum te fuisse cuperes? O quàm sincerum ac verum tibi responsum impertietur mors, quæ justum rebus omnibus pondus tribuere solet! *O mors, quàm bonum est judicium tuum! Eccli. 41. v. 3.* Præcipuè verò, si ad Mortis memoriam adjungas etiam id, quod eam multò plùs terribilem, & immensùm amplius formidandam reddit, divinum nempe Judicium: *Semel mori, post hoc judicium. Heb. 9. v. 27.* Ad pedem Divini Tribunalis istius, quod maximis etiam Ecclesiæ Sanctis terrorem incussit, constitue, quam viam velis ingredi, ut ad cælum pervenias; hoc ipsum est eligere vitæ statum. Noli tibimet adulari, & res istas velut è longinquo intueri. Magis enim sunt vicinæ semper, quàm nobis imaginemur, & jamjam humeris nostris insident, cùm mille milliaribûs etiamnum distare creduntur. Citò citius sisteris coram Judice tuo, ut rationem reddas; tunc verò, qualisnam erit is vitæ status, qui benignæ sententiæ magis te securum reddet? Quæ
fo-

foret stultitia, si modò id non faceres, quod certò nōsti, te ardentissimè tunc desideraturum, ut modò fuisset à te præstitum? O Bona! O mala æterna! quàm parùm vos agnoscunt, & æstimant mortales, si id non efficitis, ut brevibûs hîsce vitæ nostræ diebûs gressus nostros rite dirigatis? Si denique, post omnes istas considerationes, dubius etiamnum hæreas, omnem tuam deliberationem prudentis & pii Directoris arbitrio finiendam relinque, & confide, quòd Deus, qui ore suo proprio tibi loqui non vult, majori cum securitate per illius os sit tibi locuturus. Beatus profectò foret Christianus orbis, si tali semper uteretur in amplectendis diversis vitæ statibus ac conditionibus, quas passim omnes amplectuntur, prudentia; non esset adeò trita Perditionis æternæ via, quàm ingrediuntur pluri cœcorum more, prout nimirum eos impellit commodum, genius, animi affectio, & vanitas, veluti si anima, semel perdata, rursus postmodum recuperari posset. Gratias age Deo, qui & tempus & modum tibi suppeditat

agnoscendi divinam suam voluntatem, sive, quod idem est, qui hac in vita te beatum facit: *Beati sumus, Israël, quia, quæ Deo placent, manifesta sunt nobis. Bar. 4. v. 4.* Offer ipsi electionem tuam, eumque roga, ut eam confirmare dignetur: *Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis. Psal. 67. v. 29.* Statue, quòd nolis amplius audire strepitus, quos adversus illam excitat Mundus & Caro, ut eam disturbet; & denique Deo supplica, ut, quemadmodum tibi largitus est gratiam desiderandi bonum, & illud eligendi, ita & vires tibi præbeat, id ipsum ad gloriam suam consequendi.

III. Considera *Modum corrigendi electionem*, si forsan illa perperam facta jam fuerit. Duas simul injurias, unam Deo, alteram animæ tuæ irrogasti, dum aliquem tibi statum sinè debita consideratione elegisti; & oportet perverso huic ordini, quantum fieri potest, afferri remedium. Primò quidem, quanta tua temeritas extitit, dum in negotio tanti ponderis ac momenti ausus es aliquid decernere, quin prius consilium à Deo

à Deo peteres ! *Vae* , filii desertores ,
ut ordiremini telam , & non per spiri-
tum meum ! *Isa.* 30. v. 1. Si filius
aliquis ita cum Patre suo terreno ageret ,
censeretur haud dubiè contemnere Pa-
trem suum ; quis igitur contemptus non
erit , si parî modô agas cum Patre cœle-
sti ? Simili ratione si periculum est ad
æternam non pertingendi salutem , etiam-
si quis viam salutis ingrediatur , idque
secundùm ordinem divinum ; quale igi-
tur periculum æternæ perditionis erit ,
siquis sibi met viam eligat præter , aut
contra ordinem divinæ Providentiæ ?
Has igitur injurias , & Deo & tibi met
ipsi irrogatas , deslere te oportet , ac
coram Deo detestari , cùmque rogare ,
ut inversum hunc tuæ voluntatis ordi-
nem rite componere ac restituere digne-
tur arte illa , adcò sibi propria , qua
bonum eruere novit ex malis ; ac posi-
tò , quòd tempus tibi amplius non sup-
petat , ipsius Electionis errorem corri-
gendi , corrige saltem illius circumstan-
tias , & propone , illum vitæ statum ,
quem amplexus es , retinere quidem ,
at non eo fine , non ea intentione ,

non eo mundano consilio, quo ad illum accessisti; sed potius altiori jam ex causa, & animò in hoc ipso statu serviendi Deo, & per illum obtinendi æternam animæ salutem. Majora porro pericula, quæ in hoc statu imprudenter electo tibi occurrunt, sunt evitanda tantò majori cautela, qua sollicitè tibi semper invigiles, atque ita progrediaris, uti progredi solet exercitus in regione inimica, dum identidem præmittit exploratores. Instrui te cura in obligationibus eidem tuo statui annexis, & eas singulari studiò adimplere satage; quia peccata omissionis, quemadmodum non minùs bonum publicum, quàm privata commoda subruunt ac evertunt, ita sunt illa, de quibus olim strictior à divino tuo Judice exigetur ratio. Aliorum pariter ad salutem pertingendi Mediorum defectum supple frequentiore Divinorum Mysteriorum usu, majore in exercendis Christianæ pietatis operibus diligentia; non aliter ac ille, qui in tellure magis sterili seminat, liberaliore manu spargit semina, ut copia feminis suppleat sterilitatem agri.

agri. Hunc in modum emendabis admissum in eligendo statu errorem, & arte hac efficies, ut de tua te salute securiorem reddas; igitur de novo te iterum offer Deo, ad vitam in ea vocatione, quam tenes, constanter agendam, non aliter, quàm si foret illa ipsa, quam tibi Deus ab omni æternitate præparavit. Demitte ac humilia te ad terram usque, quòd Divinæ ipsius Voluntati non à principio statim te subjeceris; & cùm modò non possis amplius statum alium eligere, roga Deum, ut impertiatur tibi vires quibùs deinceps in hoc ipso statu, in quo jam degis, sincero illi corde deservias.

Meditatio Quarta

Pro Die Septima.

In illa verba Davidis: *Cogitavi
dies antiquos, & annos æternos
in mente habui. Psal. 76. v. 6.*

*Ad confirmandam statûs electionem jam
absolutam.*

I.

Considera quòd Sanctus Propheta David adductis modò verbis modum tibi suppeditet statûs Electionem jam absolutam confirmandi, dum exemplò suò te docet, nullam habere præsentium rationem; præterita animò revolvere, & futura, æterna videlicet, semper ob mentis oculos habere. Primum itaque *nullam debes præsentium rationem habere*; unde observa, quòd Propheta Sanctus ne minimam quidem illorum mentionem fecerit. Cùm David allata hæc verba scriberet, annum sui regiminis jam nurnerabat trigesimum octavum; jam relatîs præclaris victoriis

riis hostes suos omnes perdomuerat; magnos alebat exercitus, congestos habebat thesauros ingentes; constabilitam videbat suam familiam, nomen ipsius apud omnes in vicinia populos erat circumquaque celeberrimum; florebatque status ipsius omnis, plūs omnibūs aliis illius temporis. Nihilominus hæc omnis felicitas ipsius animo tam videbatur esse misera, ut eam nec aspectu nec memoriâ dignam crederet. Ecce igitur lapsuum tuorum omnium originem, quia nimirum præsentia duntaxat intueris; ecce, unde vehementer timeri possit tuæ in sanctis animi propositis perseverantiæ. Non jam victoriæ, non Exercitus, non thesauri, non regna, sed modicum quodlibet bonum temporarium rapit & allicit omnes affectus tuos, ut illud acquirere studeas, & si illud jam acquisitum postmodum perdas, jactura illa cor tuum implet ingenti tristitia. Hic nempe cuperes omnia tua solatia possidere, in hoc temporis puncto, quod est vita tua; in hoc loci puncto, quod est domicilium vel patria tua, cuperes te perpetuò stabilire, & inter pau-

paucos, qui te noverunt, te ostentare ac eminere. Verum non te advertit sensuum tuorum deceptio? Citò citius hæc rerum præsentium scena mutabitur: *Præterit enim figura hujus mundi.* 1. Cor. 7. v. 31. tu verò postquam dormieris somnum tuum; & postquam somniaveris, te esse divitem, esse ex omni parte contentum, esse Magnatum aliquem, evigilabis in morte, & vacuas deprehendes manus tuas: *Aperies oculos tuos, & nihil invenies.* Job. 27. v. 19. Tum verò finita tibi erunt oblectamenta omnia, finita erunt, quæ acquisivisti, bona omnia, finitæ machinæ omnes, finita erunt omnia consilia tua: *In illa die peribunt omnes cogitationes eorum.* Psal. 145. v. 4. Quandonam autem venturum hoc tempus est? Forsitan post annum unum; forsitan post unicum mensem; forsitan post diem unum: *Nescio, quamdiu subsistam, & si post modicum tollat me factor meus.* Job. 32. v. 21. Numquid igitur melius est, contemnere præsentia, tam brevia, tam parva, tam vilia; & istis sese amore Dei privando,

do, sempiternum bonorum cœlestium thesaurum adipisci? Eja igitur! majores cape animos, toti mundo renuntia corde tenus, quin & opere ipso, si opus id est, ad comparandum agrum, ubi cœlestis absconditur thesaurus; supra teipsum te attolle, & supra creata omnia, utpote illis omnibus major; & cum id omne, quod possides, & quod in hoc misero mundo sperare potes, aliud nihil boni habeat, quàm quòd contemni, & ex amore Dei relinqui ac deferi possit, contemne illud omne propter ipsum, ac etiam, si Deus id velit, & à te petat, relinque ac deferere; id enim petit, ut æternum te divitem faciat, utque voluptatis lutosæ guttulam tibi convertat in immensum felicitatis & gaudiorum oceanum. An Deo tuo necdum te confidis? an casurum te times, si in illius te brachia conjicias? An putas illum excidisse fortunis suis, neque solvere jam posse promissum in hac vita centuplum iis omnibus, qui ipsius amore deserunt, ac relinquunt omnia, quæ possident? An fuit unquam mortalium aliquis, qui Deo fer-

serviit, & ab illo remunerationem non accepit? An fuit aliquis, quem in morte pœnituit bonorum operum suorum? *Electi mei non laborabunt frustra. Isa. 65. v. 23.* Exprobra tibi-
met ipsi avaritiam, quam hucusque erga Creatorem tuum exhibuisti; erubescere in conspectu illius, eamque detestare. Denuo te offer amabilissimæ Dispositioni illius, mollis instar ceræ, eumque roga, ut abundantem tibi impertiatur gratiam suam, eaque id efficiat, ut illam non audeas amplius contemnere, nec eam deinceps sinè fructu excipias.

II. Considera, quòd ad conservandam electionem tuam, non solum præsens tibi non affici debeas, sed potius *animò revolvere præterita*, secundum exemplum, quod tibi præbet sanctus hic Propheta David: *Cogitavi dies antiquos.* Sed cur ille tam sollicitè cogitavit de præteritis, nisi ut tantò generosiùs contemneret præsens? Erat sub id tempus Propheta David maturæ admodum ætatis, eumque præteritos vitæ annos animò revolveret, ad-
ver-

vertebat, disparuisse juventutem suam, quæ illata Giganti Goliatho morte fuerat tantopere nobilitata; evanuisse virilem ætatem suam, reportatis adversus inimicos populi sui tot victoriis ac trophæis insignem; transiisse annos Regiminis sui, adeò non solum in Palæstina, sed & in universo mundo famosi; & ubi nunc sunt, dicebat in corde suo, ubi sunt triumphi mei, applausus mei, & omnes gloriæ meæ? Non superest mihi, nisi miserum senectutis meæ residuum; sed & hoc paulò post in auras, in cineres & pulverem abibit; feralis lectulus, vilis tumulus, lapis sepulchralis, omnis fortunæ & gloriæ meæ finis ac terminus erit. Ita loqui & cogitare tu quoque debes, si conservare sancta tua proposita cupis; retro converte oculos ad consideranda præterita; & intelliges, quàm contemnenda sint etiam illa, quæ adhuc præteribunt. Si in hanc usque diem fuisses adeò felix, adeò dives, adeò deliciis omnibus affluens, ut fuerat olim David, quin etiam ut fuit Salomon, ipsius filius; jam verò hoc ipso temporis articulo morien-

riendum tibi foret, numquid merum jam esset somnium, quod antea tam splendide te satiabat? Parâ modò si centum annis vixisses in deserto pro agenda pœnitentia, uti S. Paulus primus Eremita, & hoc ipso momento vivere desisses, omnes tibi austeritates tuæ non nisi depictæ viderentur. Cur igitur modò dedoceri te non finis? Cur modò tanti æstimas id, quod paulò post tantopere contemnes? Cur animam immortalem, animam tuam unicam ob nullius momenti rem æternæ damnationis exponis periculo? Quid illud est, quod deinceps futurum est? nempe illud, quod jam fuit: *Quid est, quod fuit? ipsum, quod futurum est. Eccli. i. v. 9.* Id, quod etiamnum tibi dedit Mundus, etiam daturus tibi est deinceps; adhuc autem aliud tibi non dedit, quàm bona ficta, & vera mala; atque adeò & imposterum alia tibi non dabit. Et tu illi voles etiam deinceps credere, & propter falsa ac mendacia illius promissa viam cœli deferere? *Vae his, qui perdidērunt sustinentiam, & dereliquerunt vias re-
ctas!*

ſas! Eccli. 2. v. 16. . Detestare præteritas tuas tenebras, & erubescere coram Jesu Christo, qui est æterna Veritas; statue, ambulare deinceps in luce, & illum sequi ducem, qui errare non potest; & quoniam non nisi duæ tibi sunt viæ, lata una, quæ ad perditionem ducit, & arcta altera, quæ ad salutem tendit, roga Dominum, ut vires tibi donet, quibûs viam latam constanter possis deferere, & securam perpetuò tenere.

III. Considera, id, quod præ cæteris omnibus plurimum confert ad perseverandum in Electione tua, in eo situm esse, ut non modò contemnas præsentia, & animo revolvās præterita; sed ut futura, id est, *æterna semper ob mentis oculos habeas*, & possis dicere cum Sancto Davide: *Annos æternos in mente habui.* Mentis igitur oculos ex proposito defige in considerandos annos æternos, qui te expectant in altero mundo numquam finiendi; & ita te ipsum alloquere: Post mille annos quid futurum est de mea familia, de meo nomine, de bonis meis, de meo corpore? Extincta erit omnis mei me-

A a

mo-

moria, neque vel cineres mei inter se conjuncti supererunt. At anima mea post mille annos, post decem annorum millia, viva etiamnum erit, ac maximè viva, sicut est hodie. At quodnam illa pretium statuet suis voluptatibus, suis honoribus, fortunis ac divitiis suis? Ah! si illa fuerit in inferno, uti accidere potest, dimidiæ duntaxat horæ spatiò omnis voluptatum ac deliciarum præteritarum memoria, etiamsi illæ per mille secula durassent, penitus jam erit abolita, & sepulta. At verò si illa per Dei Bonitatem in cœlo fuerit, quam, quæso, memoriam retinebit exiguarum illarum difficultatum, quas in acquirendo illo superavit? Quamprimum beata illa limina contigerit, omnes ipsius lachrymæ momentò citiùs siccabuntur, etiamsi lachymæ illæ ac pœnitentiæ opera tot annis durassent, quot ipse Mundus duravit, ac durabit impofterum. Perge ulteriùs, & teipsum rursus affare: Non tantùm post mille annos, nec tantùm post decem annorum millia; sed post centum milliones seculorum viva etiamnum erit anima mea; &

& quotam æternitatis suæ partem præterlapsam tunc sentiet, sive submersa sit in abyſſo flammarum, sive immersa sit gaudiis Beatorum? Multum profectò temporis præterlapsum tunc erit, sed nulla adhuc, nec modicissima quidem æternitatis pars; utpote quæ etiamnum erit integra, uti fuit prima die, qua cœpit. Si porrò centenis istis seculorum millionibus alii centeni milliones adjungantur, viva etiamnum erit anima mea, & post præterita tot secula remanebit illius vita & æternitas tam integra, ut fuerat à principio. Accipe igitur tot seculorum milliones, quot sunt momenta, quæ priorum seculorum omnium diuturnitatem adeò longam constituunt, & rursus dic: Ne tunc quidem, cùm omnia ista innumera secula finita fuerint, vel unicum æternitatis meæ punctum erit imminutum! Vel unicum punctum non erit imminutum; & pergam torrerì & torqueri semper, si fuero damnatus, & pergam gaudere semper, si fuero beatus, semper, semper, semper! Imaginabile tempus omne minus erit vel ictu

oculi, si comparetur illi, quod finem non habet: *Finiti ad infinitum nulla est proportio.* In conspectu igitur duplicis hujus æternitatis, quæ te expectat, constitue, an eum vitæ tenorem retinere debeas, qui te longius à præcipitio removel, & magis te salutis tuæ vicinum reddit. Major profectò stultitia inveniri in hac terra non potest, quàm ob nullius momenti bonum libenter & cum voluptate exponere se vel minimo periculo perdendi bonum infinitum ad tempus infinitum, & incurrendi ad tempus infinitum ejusmodi malum, quod semper durabit. Et tu, ne vincere debeas levem aliquam difficultatem, voles eligere non minimum aliquod salutis tuæ perdendæ periculum, sed periculum summum, quale est illud, quod incurrit, qui Divinæ Vocationi se surdum præbet? Tantine tu facis bona & mala sempiterna? Discede; quia non credis æternitatem; aut certè, si illam credis, Fides tua moribunda est, nisi fortè jam penitus est mortua; nam alioquin etiam fellem mare, si ebibendum tibi foret

ad comparandam salutis tuæ certitudinem, puri ac dulcissimi lactis potus haud dubiè tibi videretur. Exprobra igitur tibi met ipsi cœcitatem præteritæ vitæ tuæ; erubescere coram Deo; propone, quòd te dirigi passurus sis à Deo, quocunque te ipse ducere voluerit, dummodo tandem eò pervenias, ut salutem tuam consequaris; pete ab ipso victricem illam gratiam, quæ te totum commutet in alium.

*Sacrorum Exercitiorum**Dies Octava.***Meditatio Prima.****De Institutione Sacrosanctæ
Evcharistiæ.****I.**

Considera, quòd ex tribus capitibus donum aliquod reddi nobis possit pretiosum, summèque æstimabile; ex magnitudine nimirum ipsius doni, ex affectu donantis, atque ex utilita-

te, quam inde percipit is, cui donatur. Jam omnia hæc tria capita inveniuntur in Divinissimæ Evcharistiæ miraculo. Itaque primò considera *Magnitudinem doni*. Magna jam hominibus dona dederat Deus; dederat nobis nos ipsos; & dederat nobis pariter per beneficium Creationis & Conservationis innumeras creaturas alias; sed hæc omnia, etiamsi cæteroquin tantopere æstimanda, tandem tamen finita erant ac limitata. In Incarnatione deinde donum hominibus dedit quidem infinitum, sed hoc etiam donum immediatè, ut in scholis loquimur, concessum est soli Humanæ Naturæ Jesu Christi, mediatè verò per illam etiam nobis. Remansit igitur in Dei potestate, quod nobis adhuc donare posset; si nimirum vellet etiam omnibus ac singulis suis Fidelibus se ipsum impertiri, & hac ratione extendere, ac dilatare immensum ipsius Incarnationis beneficium. Atque hoc est, quod agit in Evcharistiæ Mysterio, ubi nobis communicat, quidquid divitiarum ac bonorum possidet, videlicet suum Corpus,

pus, suum Sanguinem, Merita sua, & Virtutes suas, suam animam, ac suam Divinitatem ipsam, tam admirando inventionis genere, quod per omnem æternitatem ipsorum etiam cœlestium Spirituum ac Seraphinorum mentibus non occurrisset. Non potest jam igitur aliquid amplius à Servatore nostro peti; & siquid ampliùs in hac vita peteremus, posset nobis ipse respondere, quòd, licèt ipse sit plenitudo bonorum omnium, non ampliùs tamen habeat, quòd dare nobis possit, cùm nobis jam omnia dederit in frumento Electorum, & in Vino, quod germinat Virgines: *Frumentò & vinò stabilivi eum; - - & ultrà quid faciam? Genesis. 27. v. 37.* In comparatione igitur immensæ adeò liberalitatis divinæ erga animam tuam, quàm deficiet, putas, tua erga Deum avaritia, nisi modicum illud libertatis, quod tibi superest, totum illi offeras? Restitisti hætenus omnibus reliquis donis; an verò resistere quoque illi Deo poteris, qui tibi seipsum donat? Quid dicere debebunt Sancti in Cœlo, qui plenè intelligunt

& unum & alterum extremum, Christi videlicet munificentiam, & cordis tui parsimoniam? Rubore suffundere ob ingrati animi vitium; & memento, quòd juxta mensuram beneficiorum futura sint supplicia tua, si illis fueris abusus; propone, omnia illi donare, qui se totum tibi donavit, quin aliquid sibi reservaret; Gratias age Domino Deo pro immensa hac erga te liberalitate, illumque roga, ut magnis adeò favoribus etiam hunc adjiciat, tibi que donet novum spiritum, & novum cor, ut eosdem hos favores rectè discas aestimare, eisque, ut debes, respondere.

II. Considera *Affectum Amoris*, quo Jesus Christus hoc ingens tibi donum confert. In hoc potissimum ac propriè consistit beneficium, quia amor est anima donorum, id verò, quod donatur, est corpus. Jam autem amor hic Christi, in donanda nobis Divina Evcharistia ad ultimum pervenit terminum: *In finem dilexit eos. Joan. 13. v. 1.* Propterea, quemadmodum fornax ardorem, quem continet, manifestat per flammam, quas foras emittit, ita

ita immensa hæc Christi caritas se aliquantum manifestat per tempus illud, quo Christus Divinissimum hoc Mysterium instituit, per modum, quo illud ipsum instituit, & per difficultates, quas in hac institutione superavit. Tempus fuit illud ipsum, quo Mortales consilium agitabant, crudelissimam Illi mortem inferendi; sub idem enim tempus Ipse se comparavit, ad donandum illis hunc cibum vitæ; invenitque modum semper remanendi nobiscum, quando ipsius inimici magis quàm unquam aliàs illum è mundo tollere ac ejicere laborabant: *Pridie, quàm pateretur, accepit panem. Ecclesia.* Modus, quo nobis hoc donum confertur, est conversio panis & vini in Corpus & Sanguinem Christi, ut ita Christus sit noster cibus adeò perfectè, ut, quemadmodum nulla est ars, quæ nutrimentum illud, quod per omne nostrum corpus jamjam diffusum est, à corpore nostro separare possit, ita pariter nulla sit sive ars, sive potentia, quæ à Christo separare nos possit. Præ omnibus verò cæteris Ipsius sese Caritas manife-

stat in difficultatibus, quas ille superavit, ut bene nobis faceret; cum enim immensum numerum injuriarum, contumeliarum, probrorum, & sacrilegiorum sanctissimo suo Corpori tam ab innumeris Infidelibus, quàm à tot Christianis, vel tepidis, vel perversis, inferendorum prævideret, nihilominus ad mala isthæc omnia toleranda se comparavit, ut intimè cum anima tua conjungere sese posset; &, quod amplius est, huic admirabili suæ patientiæ adjunxit etiam desideria, & quidem desideria vehementissima: *Desideriò desideravi*, &c. *Luc. 22. v. 15.* Ac ubi olim, ut veniret in mundum, & carnem assumeret, voluit priùs desiderari, & tot seculis expectari; nunc, ut veniret in cor nostrum, seipsum urget, ac sollicitat desiderii solo suo Corde divino dignis. Quis unquam imaginari sibi hujusmodi profusissimam caritatem posset, nisi fides eam illi revelaret? At undenam in animo tuo proveniunt affectus adeò contrarii, ut, dum Deus tantopere desiderat conjungi cum anima tam misera, qualis est tua; hæc ipsa
ta-

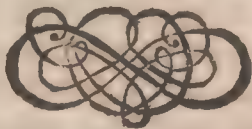
tamen anima postmodum adeò modicum habeat desiderium conjungendi se cum summo Bono? Anne tu forsam rationem aliquam habes, cur tanto ac tam profuso Ipsius amoris satisfacere non velis? Anne rationem habes convertendi te ad Ægypti cepas & allia, quæ sensuum tuorum sunt voluptates, postquam toties Divinum hoc Manna, tanquam cibum tuum, comediti? Quid facere tandem debet Christus Jesus ad pervincendam hanc cordis tui duritiem ac pertinaciam? Fatere illam sincerè & apertè in conspectu divino, eamque detestare milies; offer te totum Deo, ut se inter ac te conjunctionem hanc intimam ac divinam perficiat; horrorem itaque summum omnis maculæ cujuscunque generis, tam corporis quàm cordis, in te excita, postquam hoc toties Dei ac Domini tui hospitium extitit, & cum Jesu Christi membris unum corpus constituit: *Tollens membra Christi, faciam membra meretricis? Absit.* 1. Cor. 6. v. 15. Denique roga Deum, ut gratiam tibi donet, amorem reddendi pro

pro amore, quin te imposterum terreri
śmas ulla ex iis difficultatibus, quæ oc-
currunt, ad teporem tibi rursus indu-
cendum, quemadmodum ipse nulla
difficultate se vinci passus est, ut bene
tibi faceret.

III. Considera *Utilitatem hujus
doni*, sacrosanctæ videlicet *Evcharistiæ*.
Appellatur idcirco *Communio*, ut no-
bis significetur, quòd *Evcharistia* com-
municet animæ omnia Jesu Christi bo-
na, adeò, ut immensa illa summa Ca-
pitalis, quàm Jesus Christus in Vita &
Morte sua accumulavit, in hoc maxi-
mo Mysterio nobis applicentur, utpo-
te in quo Dominus in singulari quolibet
homine renovare vult effectus, quos
Divina ipsius Passio in Mundo universo
protulit. Hac ratione non solum no-
bis ostendit, quòd iterum pro nobis li-
bentissimè pateretur, ut bene nobis fa-
ciat, sed &, quòd sibi ne sufficere qui-
dem videatur, in uno solum Corpore
pro nobis fuisse passum, cùm velit hoc
ipsum Corpus centies millies identidem
multiplicari, ut tantò sæpius in nostrum
commodum se totum impendat. Ob
eun-

eundem hunc finem, cùm suam nobis gratiam largiri posset per Creaturas, ut in sacris Mysteriis reliquis facere scilet, eam in hoc propriis suis manibus vult impertiri, suâque Ipsius præsentiâ mentem nostram illuminat, cor nostrum inflamat, malè ordinatas animi nostri affectiones sedat ac mitigat, sensus nostros in ordinem redigit, quin & in hac præsentis corporis nostri massa talia relinquit immortalitatis semina, quorum ope illud olim ad vitam debebit æternam resurgere. O Deum itaque semper admirabilem in nobis amandis, & effundendis in nos beneficiis suis! Quid negare jam nobis poterit, postquam tanta jam nobis donavit? Et tu quid illi negare poteris? Si Deus vel semel duntaxat hunc in modum se donâisset uni alicui supremorum Cœli Spirituum, is sibi numquam satis fecisse crederet, etsi ex amore Dei sui sese totum redigeret in nihilum; & tu, qui toties illum recipis, satis te præstare existimabis, si desinas illum gravi & lethali aliquo peccato perfidè prodere? quin imò quando-

doque ne ab hoc quidem abstinebis? Hæccine est tua beneficiis respondendi ratio? Hæc tua gratiarum actio? Erubescere ob miseriam tuam: rubore suffundere, quòd exiguum adeò fructum à Divina hac mensa reportaveris, ac semper etiamnum idem remanseris, semper superbus, semper iracundus, ut antè, semper mundanarum voluptatum & bonorum cupidus, quæ mundus hic tibi dare potest; propone, majori in posterum studiò ad recipiendum divinum hoc Mysterium te præparare, ut magis Deo placere, & majorem inde gratiarum copiam referre queas; illumque roga, ut, postquam ingratae mentis tuæ probrum tanto jam tempore pertulit, eam denique vincere ac triumphare velit, atque, cum tot miracula faciat, ut fiat cibus tuus, nunc istud etiam cæteris adjungat, téque totum per constantem ac perseverantem caritatem ad se convertat.

Me-

Meditatio Secunda

Pro Die Octava.

De Causis , ob quas Christus
in horto sanguinem sudavit.

I.

Considera causas effectûs tam insoliti , qualis est , videre Dei Filium ex omni parte sacratissimi sui Corporis totum fluentem sanguine : *Factus est sudor ejus, sicut guttæ sanguinis, decurrentis in terram. Luc. 22. v. 24.* Hæ causæ fuerunt potissimum tres , Dolor, quem Christus habuit ob imminencia sibi mala , Dolor summus , quem Christus habuit ob peccata nostra, & prævisus ingratus noster animus. Prima igitur causâ sudoris hujus extitit *Dolor, quem Christus habuit ob imminencia sibi mala.* Ex una quidem parte Christus perfectissimè cognoscebat ingens vitæ suæ Divinæ pretium , cujus momentum duntaxat unicum magis erat æstimandum , quàm creaturarum omnium possibilium vita. Ex altera verò parte distinctissimè videbat animo suo

suo proposita omnia opprobria , tormenta omnia, omnia Passionis suæ acerbissimæ instrumenta , & flagella, & spinas, & clavos, & fel, & Crucem, verbô, totum illud vastissimum dolorum mare, quod paulò pòst illum submergere debebat in profundissimam malorum abyssum ; quis igitur capere unquam poterit , quem sub id temporis conflictum sustinere Servatoris nostri cor debuerit ? Maximè , cùm appetitus ipsius inferior eodem simul tempore omnî fuerit solatiô privatus ; & Christus, ut dolores sui essent purissimi , non permiserit , ut memoria sibi causas illas suggereret, quæ dolores suos lenire & aliquantùm mitigare poterant ; eaque ratione in suprema parte animæ gaudium quodammodo suspenderit, ne vel minima illius stilla in inferiores potentias redundaret. In hoc prælio, quod in Corde Servatoris nostri accidit , Ille anticipatò jam sustinuit tormenta Passionis suæ , & quidem ea passus est conjunctim ac simul, cùm in ipsa Passione ea duntaxat sustinere singulatim debuerit ; ac denique
etiam

etiam illa sustinuit, quæ in ipsa Passione non amplius sentire potuit, nempe derelictionem Sanctissimæ Matris suæ post obitam mortem suam, & crudele vulnus illud, quo post mortem apertum est Latus ipsius. Tantorum itaque malorum horror, cùm Sanguinem omnem versùs Cor Jesu Christi impelleret, invenit inibi, velut in petra quadam fortissima, Caritatem ejus in Patrem cœlestem, & in nos homines, à qua cum summa generositate repulsus, è venis egressus, per totius sacratissimi corporis poros penetravit, & in terram usque defluxit. Quid jam dicis ad terrificum hoc spectaculum? Non sufficiunt Christo dolores illi, quos ipsi præparant inimici ipsius; vult ipse sibi anticipare pœnas ac tormenta sua; & ille, qui per solatia cœlestia, & prodigiis plena Martyribus dolores ac pœnas mitigaturus erat, eas sibimet ipsi immensum vult exaugere, & amarum Passionis suæ calicem jam ante tempus bibere, quin illum sibi vel minimâ solatii stillâ temperari permittat. Annon in conspectu Sanguinis istius rubore

suffunditur mollietates tua in imitando & redamando illo, qui tam profusè te amat, qui tanta patrat miracula, & tot inventiones excogitat, ut pati pro te possit? An tu in hanc usque diem vel guttulam Sanguinis profudisti, ut peccato resisteres? Potésne in posterum nimium graves judicare quascunque afflictiones, quæ tolerandæ tibi erunt, ut constans in tuis propositis perseveres? Si retro te verteris, & vivendi modum, quem nunc detestaris, rurius amplexus fueris, debebis hunc Jesu Christi Sanguinem, qui modò pro te funditur, pedibùs conculcare. Gratiàs age Christo Jesu, quòd adèò sit sanguinis sui prodigus ob tui amorem, eumque sicut aquam effundat; erubescere, quòd hucusque in conspectu Dei tui, tot pœnìs ac doloribùs plenus non quæsiveris nisi delicias; & pete ab Illo guttulam Divini Liquoris illius in perfectum malorum tuorum remedium.

II. Considera secundam Sudoris istius prodigiosi causam, nempe *Dolorem, quem Christus habuit ob peccata*
no-

nostra. Etiam ista singillatim fuere objecta divinis ipsius oculis; fuitque cor ipsius eodem simul tempore ab illis omnibus, velut à totidem serpenti-
bus obrutum; unde & horror & dolor, quem inde concepit, major ac superior extitit omni alio, quem mortalium ullus aliquando sensit. Nam, si malitia unius duntaxat peccati est quodammo-
do immensa, quanta continebit mali-
tiam abyssus iniquitatis hominum omni-
um, non præsentium modò, sed eorum
etiam qui extiterunt, & deinceps adhuc
existent? Et tamen ob omnes istas ini-
quitates doluit Christus juxta mensuram
immensi amoris, quo in Patrem suum
cœlestem ferebatur, quæ certè mensu-
ra ab omni creata mente comprehendi
non potest; unde peccatum quodlibet
instar lanceæ cujusdam erat, ipsius Cor-
di profundè infixæ, & vulnus illi infli-
gebat multò crudelius, quàm fuerint
cætera omnia, quæ videbat in corpore
suo; erantque illi peccata nostra magis
intoleranda, quàm ipsa mors, cum hanc
ipsam elegerit, ut peccatum penitus de-
strueret, utque ingens hoc peccati

monstrum ex Orbe universo eliminaret. Hujusmodi dolor alibi inveniri, aut locum habere non potuit, quàm in corde Christi Jesu; quia mortales, quamdiu in hoc Mundo sunt, non nisi imperfectè Magnitudinem ac Excellentiam Dei cognoscunt, ac proinde non nisi imperfectè de illius injuriis dolere possunt; Beati autem in cœlo, licèt perfectè cognoscant Magnitudinem Dei, non tamen ampliùs doloris alicujus sunt capaces. At in Christo & cognitio Dei, & peccati dolor simul convenère; nam secundùm animam fuit beatus, secundùm corpus verò passibilis; itaque ut beatus incomprehensibilem Dei Majestatem perfectè cognovit; ut passibilis verò & Mortalis immensum doluit, cùm illam videret à Creaturis suis adeò vilipensam; atque idcirco conversus quodammodo est in immensum doloris Oceanum: *Magna est velut mare, contritio tua. Thren. 2. v. 13.* Interea magnus hic omnium peccatorum cumulus torcular fuit, quod Cor & Membra omnia Redemptoris nostri compressit, & sanguinem ex omni parte pro-

profluere coëgit; vide igitur, quantam peccata tua partem habeant in gravi hoc Jesu Christi pondere; erubescere propterea coram illo, ob novum hoc onus & laborem, quem illi tuæ, quas prævidebat, iniquitates imposuere. Quantum tu tibi voluptatis indulxisti, tantum illi doloris attulisti, & si minus tu peccasses, minus ille fuisset passus. Gratias igitur ipsi millenas age pro amore, quo te admisit in sinum suum, teque fuit miseratus, miserationis licet omnis tantopere indignum; precare illum insuper, ut, cum ipse peccata tua sanguineis deflexerit lachrymīs, tibi saltem impertiatur gratiam, illa deflendi lachrymīs veri doloris, antequam veniat tempus, quo de illis es judicandus.

III. Considera tertiam sanguineæ hujus pluvie causam, videlicet *prævisum ingratum nostrum animum*. Si mortales omnes amanti ac patienti Servatori nostro respondissent sincero ac pleno corde, dubium nobis superesse non posset, quin causam ille validissimam habuisset ingentis in suis doloribus solatii, nec sine ratione dici potest, amarissimum Passionis Ejus Mare futu-

rum tunc illi fuisse mare lacteum; at quantam illi amaritudinem addidit prævisa innumera eorum multitudo, quibus ob suam ipsorum culpam hæc ipsa Passio futura erat inutilis, quibus profusus illius Sanguis non erat serviturus, nisi ad scribendam contra illos sententiam severissimam! Quid amplius dici potest? Patitur & moritur Deus pro suis inimicis, quin illi tamen velint desinere, æternas adversus illum inimicitias gerere! Tantæ expensæ sunt in homines factæ; pro ipsis thesaurus divinus, è Servatoris venis profluens, est exhaustus; pro ipsis in opprobriorum & dolorum diluvio suffocata est vita ipsius Dei; & nihilominus Medicina tam pretiosa innumerabili hominum multitudini, quæ damnanda olim est, sit inutilis, & absque fructu; reliquis autem sit minùs efficax, & causa teporis, quo divinis ejus auxiliis respondebunt! Quis intelligere, & capere poterit angustias, in quas conjectum est cor Jesu ob dolorem istum, qui demum erat merissimus dolor, non permixtus, ut dolores alii, cum aliquo
bo-

bono Gloriæ, redundantis in Patrem suum, vel utilitatis, in nos homines promanantis? *Dixi: in vanum laboravi; sinè causa & vanè fortitudinem meam consumpsi.* Isa. 49. v. 4. in modum nempe miseræ alicujus Matris, quæ postquam inter mille partûs dolores conatum & vires omnes exhausit, denique prolem mortuam in lucem edit. Et in hoc ipso conatu & labore quanta est illa pars, quam Servatori tuo tu ipse addidisti? Quisnam enim est fructus ille, quem hætenus ex illius doloribus tu percepisti; cum vix è salutari balneo, quod in sacro Pœnitentiæ Mysterio tibi Ille suo sanguine præparavit, egressus, quamprimum ad antiquas sordes redisti, & consuetis te iniquitatibûs iterum inquinasti? Omnia Jesu Christi membra testimonia sunt ipsius erga te caritatis, & tuæ erga illum ingratae mentis; & idem ille Sanguis, qui ejus erga te amorem illis inscribit, iisdem pariter inscribit animum tuum, illi pessimè respondentem. Et tu etiam pergere cogitas in hac vivendi methodo, illumque offendere; aut adeò

languidè servire illi Domino, cui tantò tamque immanè teneris debitò, sanguinem saltem reddendi pro sanguine? Rubore amarissimo suffundere ob delicta præterita, & firmissimè in posterum propone meliora; in satisfactionem temporis tui hunc ipsum Divinum Sanguinem, adeò fervidum, & tanto amore plenum offer, qui veluti Myrrha electa sua sponte, non expectato vulnere, ad te sanandum profluit.

Examen

Pro Die Octava.

De Modo, quo te geris erga Deum.

I.

EXamina, quomodo te geras erga Deum in cogitationibus, verbis, operibus, & omissionibus. Eo fine è nihilo protractus es, ut Dominum adeò sublimem honorares; eo fine conservatus es omnè momentò, & eo fine tibi serviunt omnes creaturæ, cœlestes &

& terrestres; unde, si tuum hoc debitum non exsolvis, non mereris existere, sed redire potius in abyssum nihili tui. Itaque examina te *de cogitationibus*. 1. Quæ sit existimatio, quam habes de incomprehensibili Majestate Dei, in cujus conspectu creaturæ omnes, tam actu existentes, quàm adhuc possibiles, sunt quasi non essent. 2. Quas gratias agas huic Domino pro beneficiis, quæ tibi contulit, & quæ adhuc conferre tibi constituit; & quanti æstimes illorum pretium, ac numerum; & quantopere te propterea obstrictum credas, ad serviendum illi, eumque amandum. 3. Quomodo agnoscas Divinam Providentiam in tuis necessitatibus, & eventibus aliis; aut an ista excipias, veluti casu ac fortuito acciderent, aut solum à perversa hominum voluntate. 4. An tuum hunc Dominum duntaxat ames, cum bona tibi temporaria suppeditat; sic enim illum amares, ut amas aliquem è servis tuis, quamdiu videlicet tibi est utilis; non verò ob infinitum meritum, propter quod amari debet.

II. Examina te *de Verbis*. 1. An in Ecclesia diutiùs loquaris, ac finè necessitate. 2. An Dei nomen pronunties finè consideratione, & multò magis, an id adhibeas ad mendacia. 3. An preces tuas nimium deproperes, aut eas recites in loco evagationibus obnoxio, & situ non admodum decenti. 4. An abutaris S. Scripturæ verbis ad jocos; aut eò temeritatis deveneris, ut velis etiam joculari de rebus fidei; velut in dubium revocari posset id, quod revelatum est à Deo, & ut fide certum, innumerabilium Martyrum sanguine, innumerabilium Miraculorum testimonio, innumerabilium Doctorem sapientiâ, & Nationum omnium consensu stabilitum est.

III. Examina te *de Operibus*. 1. An studeas dies festos sanctius agere majori aliquo pietatis exercitio; an invigiles, ut iidem sanctius etiam transigantur à personis tibi subjectis; an verò sis ex eorum numero, qui subditis suis imperant labores, diebus festis prohibitos. 2. An studeas diebus festis audire verbum Dei cum desiderio
ex

ex illo proficiendi, aut potius illud audias ex curiositate. 3. An debitam reverentiam templis tribuas, ac debitum Sacerdotibus ac Religiosis honorem exhibeas, utpote personis Deo consecratis. 4. An ad signum Salutationis Angelicæ flectas genua. 5. An mensætua benedictionem præmittas, ab eaque non nisi peractis Christiano ritu gratiis, quòd pascere te dignatus sit, recedas?

IV. Examina te *de Omissionibus*,

1. An rarò doleas de peccatis tuis, neque studeas satisfacere divinæ Justitiæ per actus internæ & externæ pœnitentiæ. 2. An omittas in tuis necessitatibus ac tentationibus ad Deum recurrere, velut neminem haberes, qui juvare te quamprimum possit. 3. An penitus obliviscaris Dei præsentiae, itaque te geras, velut ipse te non videret. 4. An de prosperis rerum tuarum successibus gloriam illi non reddas, quasi non omne bonum ab illo tibi proveniret. 5. An divinis inspirationibus obedire negligas, quæ tamen sunt Dei voces, quarum unaquæque omni Jesu Christi Sanguine stetit; & quævis esse po-

potest principium salutis tuæ, si illam admittas, & occasio damnationis tuæ, si illam negligas. 6. An vitam Christiani non vivas, & omittas opera, ad Dei servitium pertinentia, ex mera recordia, aut etiam ob humanos respectus, magisque tibi metuas ab hominum sermonibus, quàm ab indignatione Dei. 7. An omittas, suis quandoque temporibus exercere actus aliquos Amoris Dei super omnia; ejusque amicitiam aliis bonis omnibus antepondere; ac desiderare, ut per opera tua illi placeas, non propter teipsum, aut tuum commodum, sed quia ipse meretur infinitè amari propter suam Bonitatem infinitam; & ita mereretur amari, & omnium creaturarum obsequiis coli, etiamsi per impossibile, uti loquimur, nobis boni aliquid conferre non vellet. Præceptum amandi Deum est præceptorum omnium primum; & illud negligere est omnium omissionum perniciosissima; & qui numquam ejusmodi actum amoris Dei super omnia eliceret, salutem consequi non posset.

Agnosce errores & defectus tuos,
quos

quos hac in parte commisisti; detestare illos, & exerce actus in aliis jam Examinibus indicatos.

Meditatio Tertia

Pro Die Octava.

De Negatione Sancti Petri.

I.

Considera, undenam provenerit formidandus ille lapsus Sancti Petri, tam fervidi paulò antè Discipuli Christi, dein verò perjuri, & in Magistrum suum blasphemum, ut ipsius lapsus tantò ampliùs te in bono confirmet. Primum S. Petro impulsus dedit *Superbia*, qua nimis magnam de seipso, & de priore fervore suo existimationem habuit; postmodum progressus est ad contemnendos omnes Discipulos cæteros, sèque illis omnibus præferendum, cùm diceret: *Etsi omnes scandalizati fuerint in te, sed non ego. Marc. 14. v. 29.* tandem cò progressus est, ut neque verborum Divini Magistri sui ratio-

tionem haberet, quibûs Ille hunc ei lapsum prædicebat, velut ipsius verba facta fuissent ventis: *At ille ampliùs loquebatur: Et si oportuerit me simul commori tibi, non te negabo. Ibid. v. 31.* Hæc ipsa superbia illum movit, ut temere se exponeret labendi periculo; dum non solùm intravit in domum Pontificis, sed etiam inter illos ad ignem cominodè confedit; quasi nimirum ipse dæmonem timere non deberet, sed ipse potius dæmoni terrorem possetingere. Quid igitur mirum, si turpiter adeò prolapsus est? quomodo poterat firmis pedibûs consistere ad tantæ præsumptionis impulsus? *Contritionem præcedit superbia, Et ante ruinam exaltatur spiritus. Prov. 16. v. 18.* Etiam S. Joannes in Caiphæ Palatium ingressus est; sed quia suis ille viribus non fidebat, neque tanto se exponebat periculo; & quia locum in animo suo tantæ præsumptioni non fecerat, egressus est iterum, quin negaret Magistrum suum. *Væ igitur tibi, si proposita nitantur in virium tuarum fiducia! væ tibi, si agere ve-*

velis pro tuómet arbitrio, quin habeas rationem conſiliorum aut admonitionum, ab animi tui arbitro, aut à tuis tibi Majoribus ſuggeſtarum! Væ, ſi excœcari te ſinas à fumo ſuperbiæ tuæ, téque magnum eſſe exiſtimes, uti exiſtimare te Mundus docet! Et quid reipſa te eſſe credis? Omnes gentes in conſpectu Dei ſunt juxta Iſaiam quaſi ſtilla ſitulæ; hanc tu modò ſtillam ſitulæ, vel aquæ guttulam in tot partes divide, quot jam fuerunt, ſunt, & erunt homines, & quotquot præterea ſunt poſſibiles; & illa pars guttulæ, quæ te in hac innumera hominum multitudine tangit, es tu in conſpectu Dei; & huic guttulæ parti etiam reſpondent vires tuæ. Poſt factam hanc ſtillæ vel guttulæ diviſionem ſuperbos jam ſpiritus cape, ſi cauſam habes; ſin verò nullam ſuperbiendi cauſam, infinitas autem habes te demittendi in abyſſum uſque nihili, à nulla re alia timendum tibi magis eſt, quàm à teipſo; de nullo alio viliùs ſentiendum tibi eſt, quàm de teipſo; aliàs ultima tibi imminebit ruina: *Si non in timore Domini te-*
nue-

nueris te instanter , citò subvertetur domus tua. Eccli. 27. v. 4. Quoties igitur ingenti huic lapsui , huic ruinæ tuæ fuisti vicinus , in quam ut incidere te finè remedio pateretur Deus , fuisses promeritus ! Detestare proinde præteritam superbiam tuam ; recordare , quòd , nisi te humilies , sicut parvulus , in Regnum cœlorum ingressurus non sis ; erubescere , quòd , cùm tot tantâsque teipsum contemnendi causas habeas , nihilominus ab aliis tantopere velis æstimari ; & Jesum Christum ora , ut quemadmodum Divino aspectu suo Discipuli sui , postquam lapsus fuerat , cœcitatem illuminavit , ita nunc illuminet cœcitatem tuam , ne aliquando ad lapsum devenias.

II. Considera secundum impulsum , quem S. Petro dedit *Negligentia*. Ista ipsius negligentia manifestè patet ex modo , quo Magistrum suum secutus , ex fine , quo secutus illum est , & ex effectibus. Modus sequendi fuit , quòd illius vestigia non proximè prefferit , sed longò post intervallò : *Petrus verò sequebatur à longè. Luc. 22. v. 54.*
No-

Noluit nempe Dominum omnino deferere, nec tamen illum perfectè sequi; ut videlicet Discipuli nomen & honorem retineret, nec tamen seipsum mortis periculo exponeret. Finis illius fuit, non ut Christum comitaretur ad mortem, sed cupido & desiderium cognoscendi tantæ rei exitum: *Ut videret finem. Matth. 26. v. 58.* Effectus fuere omnimoda oblivio verborum Magistri sui, & monitorum, quæ illi tum in cœnaculo, tum in horto dedit, ut nimirum sibi ipsi invigilaret. Hæc porrò tam supina negligentia, quem alium finem habere potuit, quàm ruinam manifestam? *In pigritiis humiliabitur contignatio. Eccli. 10. v. 18.* Teipsum nunc inspice, & examina cor tuum, interdum non minùs tibi ipsi, quàm aliis occultum; forsan hîc invienes omnes defectus istos. In peccandi occasionibus quàm facilè oblivisceris luminum illorum, quibûs ostendit tibi Deus vilitatem voluptatum ac bonorum terrenorum? quin & oblivisceris experientiæ propriæ, quam cepisti toties, & deprehendisti non esse, nisi menda-

C c

cia

cia semper ac falsa. Nonnulla peragis opera bona; sed quis novit, annon illis admisceas intentiones mundanas, ut videaris, ut plùs aliis æstimeris, ut te ostentes; &, quod potissimum est, stare semper quæris velut in medio, neque totum te dare vis Deo, neque totum mundo; quæris identidem viam mediam, quæ non sit via lata perditionis, neque sit arcta salutis; verùm & tu Christum quidem sequi cuperes, sed à longè, atque ita, ut nonnumquam etiam obsequi liceret malè ordinatis animi tui affectionibus. O infelicem & noxiam tibi negligentiam, si in cor tuum illam admittas, cum eam potius detestari deberes, ut meretur! Negligentia S. Petri notata fuit ab Evangelista per frigus temporis: *quia frigus erat. Joan. 18. v. 18.* Tua verò negligentia notari fors poterit per frigus aliud, videlicet mortis, in quo fieri poterit, ut numquam amplius caleas. Agnosce igitur hanc lapsuum tuorum causam, ut propterea erubescas coram Magistro tuo Divino, & eam deplores, uti fecit S. Petrus; propone, vitam inchoare
no-

novam, novo cum fervore, & ob rationes non nisi divinas, ut nempe Deo gloriam tribuas, tuamque salutem certam facias; & denique Servatorem tuum ora, ut, cum à tua ipsius negligentia longè magis timendus tibi sit impulsus ad lapsum, quàm à dæmonis viribus, ipse te tum ab his, tum ab illa liberare dignetur, magis tamen adhuc à teipso, cum tibi ipsi per voluntatem tuam propriam sis dæmon, omni alio dæmone pejor: *Ab homine iniquo & dolo-
so eripe me. Psal. 42. v. 1.*

III. Considera impulsum ultimum, qui S. Petri lapsum promovit, nempe *Defectum Orationis.* Defectus iste originem traxit à superbia, & modò dicta negligentia; qui enim securum se credit, non petit auxilium. Et habuit nihilominus S. Petrus tot causas commendandi se Deo, tum quòd iteratò cum aliis Discipulis à Christo Jesu fuit monitus: *Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem. Marc. 14. v. 38.* nec minùs singillatim sit reprehensus: *Simon dormis?* tum etiam, quòd exemplò tam nobill, quod illi

Servator in horto dedit, dum tribus continuis horis orationem suam produxit, ad eandem fuerit animatus. Et tamen non suffecere hi stimuli ad eum è somno teporis excitandum, ut tam facili mediò uti vellet ad roborandam debilitatem suam. Vide igitur, quid sit homo, quando cum Deo suo non se conjungit, ejusque gratiam non implorat! Discipulus ille, qui Magistrum suum tantopere amavit, & ab illo invicem tantopere est amatus; ille, cui Pater cœlestis tanta cum luce Divinitatem Jesu Christi revelavit; ille, qui tam generosè coram cæteris Discipulis eam confessus fuerat; ille, qui eandem Divinitatem in monte Thabor tanta cum claritate apparentem viderat; ille qui electus erat in lapidem fundamenti pro Sancta Christi Ecclesia, ille ipse, non ligatus à militibus, non in examen vocatus à Judicibus, non flagellatus, non condemnatus ad mortem crucis, sed interrogatus duntaxat simpliciter à vili muliercula, dicit, se Divinum suum Magistrum non nôsse, ne quidem ut hominem: *Non novi hominem*; & ulterius

rius in malo progressus, etiam in præsencia omnis illius lictorum & perditorum hominum turmæ studiosè incipit jurare; utque mendacium suum tantò certius redderet & confirmaret, perjurio suo mille imprecationes adjungit. Et numquid hoc est, nemine propè impellente cadere? Huc autem devenitur, cum intermittitur oratio; & imploratio divinæ gratiæ; huc, inquam, devenitur, ut deseratur Deus ob causam adeò vilem, ut id vix fieri posse videatur; postquam verò est ille desertus, pedetentim tam procul ab illo disceditur, ab uno peccato progrediendo ad aliud, veluti si per fidem ne cognitus quidem aliquando Deus fuisset. Disce ex his omnibus, ut numquam disturbari te patiaris per impedimentum ullum ab oratione, & quærendo apud Deum auxilio: *Non impediaris orare semper. Eccli. 18. v. 22.* Nam aliàs dicitur unicum, verbum unum, quivis mundanus respectus sufficiet, ut omnium propositorum tuorum sis immemor, & tergum obvertas illi Domino, qui tanta tibi contulit benefi-

cia, suumque Sanguinem & Vitam suam pro te profudit. Multò magis id ipsum sufficiet in hora mortis tuæ, cum te Dæmon majori cum furore tentabit, tuncque majori indigebis auxiliò. Protestare igitur, quòd omnis tua fiducia & nunc & tunc nitatur auxiliò Servatoris tui; quòdque diutius stare nequeas, quàm ille te erectum conservet; propone, quòd in posterum diebus singulis Deo te velis commendare, ad obtinendam perseverantiam in bono usque ad vitæ finem, quàm de condigno, ut ajunt scholæ, mereri numquam possumus; ac denique Deum roga, ut hunc orationis tibi spiritum concedat, quo, tanquam aurea clave, possis aperire thesauros Gratiæ Ipsius, indeque opportunè pro necessitate ditescere.

Meditatio Quarta

Pro Die Octava.

De Flagellatione Jesu Christi.

I.

Considera *Dolorem*, quem passus est Christus in crudeli hac carni-
fici-

ficina. Quàm immanis hujusmodi dolor fuerit, colligi aliquo modo poterit ex quatuor capitibus; nimirum ex teneritudine Corporis Jesu Christi; ex carnificum furore ac rabie; ex qualitate flagellorum; & ex ictuum ac verberum numero. Corpus Servatoris, utpote per prodigium efformatum, & ad finem adeò sublimem, nempe ut pro Instrumento serviret Animæ Christi, erat summè perfectum, atque adeò quàm tenerrimum, & acutissimi sensûs; erat insuper ob sudorem sanguineum & lethalem agoniam, quam in horto sustinuit, quàm maximè debilitatum. Carnifices non solum erant ex natura & genio suo crudeles, sed insuper extrinsecus instigati à Judæis, intrinsecus verò à dæmone; vices quoque inter se mutabant seni ac seni ad numerum usque sexagesimum, ut revelatum est Sanctæ Magdalenæ de Pazzis. Flagella fuere tum nervi bubuli durissimi, tum virgæ nodosæ, tum funes ferreïs armati stellulîs, ac uncinîs, qui corporis carnes ad ossa usque lacerabant. Denique plagarum & ictuum numerus

erat multorum millium, commensuratus nempe quodammodo multitudini peccatorum nostrorum. Quomodo jam hujusmodi spectaculô, miseratione dignissimô, non intimè commoveri, atque ad condolendum flecti queas? Imaginare tibi, te quoque assistere coràm; vide, ut ictus ex omni parte circumquaque resonent, & initiô totum sacratissimum Corpus lividum reddant, dein cutem revellant, ac denique ita dilacerent, ut, dum plagas feriunt, & vulnera vulneribûs accumulunt, ad singulos ictus aliquæ semper carnis illius virgineæ partes crudeliter avellantur, costæ ipsæ, multis in locis nulla jam carne vestitæ, promineant, & circa columnam Sanguis copiosus stagnet. Ecce! quàm carô pretiô Jesus Christus salutem tuam comparaverit! Itaque si, postquam Ipse tanta fecit ac pertulit pro salute tua, hanc tamen tu negligas, & æternum pereas, justa prorsus erit damnatio tua, nec habebis, quod conqueraris, aut lamente-
ris. An necdum agnoscis, quantô pretiô Redemptori tuo steterint voluptates illæ, quas in
con-

contemptum divinæ Voluntatis illius captâſti? Quomodo igitur nunc etiam audebis vulnera vulneribus addere, ac iterum, iterumque illum offendere? An audebis in conſpectu tot vulnerum, tanti Sanguinis, tanti doloris Dei tui, in poſterum quoque ſenſuum tuorum oblectationem, vetitam licet, quære-
re, ut eam hæcenus quæſiviſti? Amaro jam rubore ſuffundere, dum vides, quantam in hac crudeli flagellatione tu partem habeas; Agnoſce inter tot ictus, etiam illos, quos, humeris ejus infixerunt peccata tua, quæ Ille ſingil-
latim clariffimè prævidit; & illa ipſa pec- cata, quæ Servatori tuo tantorum do-
lorum ac vulnerum cauſam præbuere, millicies deteſtare; admirare immenſam Illius caritatem, qua in ſe recipere di-
gnatus eſt ſupplicium, quod ipſius me- rebantur Mancipia, ut ipſis delicto-
rum gratiam impetraret à cœleſti Pa- tre ſuo; & eandem hanc caritatem ipſius, ac ipſum hunc illius Sanguinem illi offer in remedium tuum, & ab obti-
nendam gratiam, æternum Illum am- pliùs non offendendi.

II. Considera summam Christi *Ignominiam* in hac flagellatione, dum in præsentia tantæ militum multitudinis penitus denudatur, & infamis ac sacrilegæ plebis illius risibus expositus, à capite ad calcem virginali rubore perfunditur, tanto tamen cum sui cordis cruciату, ut de illo peculiariter, tanquam de singulari tormento, conquerratur per Prophetam: *Ipsi verò consideraverunt, & conspexerunt me. Psal. 21. v. 18.* adeò, ut & Patrem suum cœlestem in testimonium advocet, utpote qui, sicuti solus infinitam Personæ, & sacrosanctæ Humanitatis suæ dignitatem comprehendebat, ita solus etiam magnitudinem illatæ hujus injuriæ comprehendere poterat: *Tu scis improperium meum, & confusionem meam. Psal. 68. v. 20.* Profectò talis hæc fuit ignominia, quæ, cùm enata sit ex peccato, locum habere non debebat in Redemptore, qui ipsa fuit innocentia; nihilominus in seipso eam admittere voluit, & ita quidem, ut pudore ac rubore à capite ad calcem usque perfunderetur: *Confusio faciei meæ coop-*
pe-

peruit me. *Psal.* 43. v. 16. tum, ut te liberaret ignominiâ pœnæ, tum ut tibi impetraret verecundiam salutis. Ignominia pœnæ erat illa, quæ te manebat coram Tribunali Divino, quando comparebis spoliatus gratiâ & omnibûs virtutum vestibûs nudatus, nisi Servator tuus per opprobria sua tibi impetrâisset, ut Ejus te meritîs involvere ac vestire posses. Verecundia verò salutis est illa, quæ gignitur ex vera sincerâque ingrati animi tui & iniquitatum tuarum agnitione; & hanc quoque obtinere tibi voluit Servator, dum amore tui ad pudendum adeò statum coram inverecondis spectantium oculis sese redigi passus est. Et tu ex tantorum sumptuum remedio in tuum commodum fructum aliquem percipere negliges? An erit possibile, ut superbia tua nunc saltem non discat, pudorem ac ruborem induere? An erit possibile, ut pigritia tua non denique statuât, omni studiô faciendis bonis operibus incumbere, ut paulò pòst ante Tribunal Dei rite vestitus comparere queas? Erubescere ob præteritos defectus tuos, & neglig-

gentiam ac fœcordiam tuam; & Deum roga, ut nimiae huic fœcordiæ tuæ opponere dignetur nimium amorem suum, ut tandem aliquando cor tuum obtineat, & totum illud in suam potestatem redigat.

III. Considera *Amorem* Jesu in hac dira flagellatione. O! si posses ingredi in Divinum illud Cor, quomodo Caritatis illius incendiô illico flagrares, & reducereris in cineres! Certè, si carnifices obtutum suum aliquo modo in corde illo figere potuissent, etiamsi marmorea illis corda fuissent, quamprimum in cineres abiissent, & abjectis flagellis supplices procidissent ad pedes illos Divinos, ad obtinendam inexplicabilis suæ temeritatis veniam. Excipiebat Servator omnes illos ictus tœnerrimo cum affectu, ut illos Divinæ Justitiæ offerret ad satisfaciendum omnium inimicorum suorum debitis; dùmque ex omni parte fundebat Sanguinem, lætabatur, quòd suis doloribus tuam impediret damnationem. Ubi jam sunt lamenta & querelæ tuæ ob leves quascunque molestias, quas te ab aliis per-

perpeti existimas? ob levem quamcunque calamitatem, quam tibi Deus immit-
tit? An audebis in posterum has tuas que-
relas rationi consentaneas judicare?
Numquid justum & æquum est, ut servus
malus, qualis es tu, patiatur aliquid ob
delicta sua, dum Universi Mundi Domi-
nus ob illa ipsa delicta, quamvis non sua,
sed tua, tam benigno & mansueto corde
excepit crudelem adeò flagellationem,
quæ conveniens aliquo modo foret illicitis
omnium hominum voluptatibus? Eru-
besce igitur ob nimis delicatum tui ipsius
amorem, qui homini peccatori adeò non
convenit; disce hinc, quomodo deinceps
habere debeas corpus tuum; & coram
hac columna sacrificæ proprium amorem
tuum, & renuntia commodatibus ac vo-
luptatibus omnibus, quas tibi ille promit-
tit in contemptum & dedecus divinæ Le-
gis. Roga denique Servatorem tuum, ut
ad hanc ipsam columnam immobiliter al-
liget voluntatem tuam, ita, ut citius mo-
ri velis, quàm uti libertate tua ad quidvis
aliud, præterquam ad illum amandum,
illique serviendum, ut meretur.

Sacrorum Exercitiorum

Dies Nona.

Meditatio Prima.

De Cruce, à Christo Domino
bajulata.

I.

Considera modum, quo Christus Jesus bajulavit Crucem suam, ut illum imitari queas, cum sinè Cruce ad Regnum Cœlorum perveniri non possit. Primò itaque bajulavit eam *Publicè*, sub ipsam meridiem, per mediam Civitatem Jerosolymam, civitatem alioqui populosam, sub illud verò tempus longè populosissimam, ob multitudinem Judæorum, qui ab omni parte ad Pascha celebrandum accurrebant. Progreditur cum illa Servator è Palatio Pilati, inter duos latrones medius, coronam spineam pro ignominia & majori supplicio gestans in capite, consuetisque suis vestibùs indutus, ut ab omnibus

bus faciliùs agnoscat. Præcedit Præco publicus, qui ad buccinæ sonitum Ipsum proclamat Reum Mortis; stipatur militibùs & carnificibùs, qui illum raptant potiùs, quàm ducunt ad patibulum. Sequitur populus innumerabilis, præcipuè verò populi Primates, qui illius non modò non misèrentur, sed & Illi insultant. O ingens spectaculum in Angelorum oculis! videre Cœli terræque Regem, Vivorum ac Mortuorum Judicem, in cujus manibus sunt sortes omnium, cujus nutum expectant omnes Creaturæ, cujus sententia ultimo Iudicii die præ horrore contremiscere faciet mundum omnem, ligatîs modò post tergum manibùs, lachrymabundîs oculis, & inclinato capite incedentem, hominis instar facinorosi, ad mortem condemnati, ut vitam ponat pro peccatoribus, & iis potissimùm, qui tam crudeliter ac impiè illum habebant! O grandem pariter coram hominibus ignominiam! eò redactum esse Dei Filium, ut illum omnes deridiculo habeant! *Omnes videntes me deriserunt me. Psal. 21. v. 8.* nec aliam illius

lius habeant rationem, quàm vermis, ac homuncionis adeò vilis, qui totius humani generis sit opprobrium: *Ego autem sum vermis, & non homo; opprobrium hominum & abjectio plebis. ibid. v. 7.* Et hæc omnia studiose datâque operâ Christus elegit, ut satisfaceret pro pudore illo pessimo, quo interdum erubescis, bonus videri Christianus, abrumpendo colloquium aliquod minùs licitum, accedendo frequentius ad mensam Evcharisticam, præbendo aliis virtutis exemplum, apertius contestando, Mundi leges iniquas ac Deo injurias esse. O maledictos hominum respectus, qui tam iniqui simul, ac toti Religionî Christianæ sunt summè noxii; qui Fideles eò reducunt, ut erubescant gestare insignia Redemptoris sui! Prô! quantum commodi non referret brevî temporis spatiô, qui suis illos pedibus substerneret! Et cur suis illos pedibus non substernat, quisquis oculos ad cælum tollit, ut diversa consideret judicia, quæ de rebus nostris tum Deus, tum Mundus ferunt? Dum Christus progrediebatur, veluti Reus

infamis, & condemnatus ad mortem, eodem ipso tempore Justitia & Misericordia Patris æterni infinitis sese honoribus affectas æstimabant. Ita, cum derideri te contigerit ob virtutis exercitium, ob vitam ad Christi leges institutam, totum tibi cælum applaudet; & æternam Gloriæ coronam tibi præparabit Deus: *Maledicent illi, & tu benedices. Psal. 108. v. 28.* Quid tibi videtur de hoc mutuo tam proficuo? Et nihilominus majorem toties habuisti rationem maledicentium tibi creaturarum, quàm bene tibi dicentis Dei! Amaro igitur pudore suffundere; & propone, Christianæ Legis Crucem publicè cum Christo bajulare, & potius erubescere deinceps, si contra Servatoris tui exempla egeris, & illum imitari neglexeris; & quoniam inimicus tuus est Mundus, Deum roga, ut vires tibi largiatur, contemnendi omnes illius sermones, omnia illius judicia, omnes illius contemptus, & eò demum pertingendi, ut nullum facias inter ipsius laudes & vituperia discrimen, atque adeò *Sicut Angelus Dei - nec benedi-*

tionibus, nec maledictionibus movearis. 2. Reg. 14. v. 17.

II. Considera, quòd Christus non solum Crucem suam portaverit Publicè, sed etiam *Generosè*. Perbene noverat grave illius ligni pondus, in quo Mundi totius iniquitates ferebat; perbene noverat virium suarum debilitatem ob magnam profusi Sanguinis copiam, & internos externosque Humanitatis suæ sacratissimæ dolores; abunde pariter intelligebat iniquitatem illius sententiæ, quæ Sanctum Sanctorum condemnaverat ad obeundam mortem facinorosi instar hominis, & Latronum Coriphæi, in patibulum suffixi; & nihilominus hoc ipsum Crucis patibulum amplectitur, ad pectus suum apprimit, & intuetur velut altare, in quo vita sua sibi sit immolanda; intuetur illud velut Amoris sui thronum, ac instrumentum Redemptionis nostræ, & destructionis peccati. Huic tu magnanimitati jam compara modum illum, quo tuam tu crucem acceptas, ac bajulas; illud, inquam, quod agere ac pati te convenit, ut Legem Divinam acceptes. Primum qui-

quidem viam omnem sollicitè indagas, qua subterfugere id omne queas, quod corruptæ naturæ tuæ grave est ac difficile; dein verò id admittere coactus, toleras non modò cum impatentia, sed & cum furore ac rabie. Unde satis apparet, quòd non intelligas, quid rei sit Crux Adversitatis, ne nunc quidem, postquam suò illam exemplò sacrauit Dominus, eamque necessarium constituit medium intrandi ad Gloriam: *Per multas Tribulationes oportet nos intrare in Regnum Dei. Act. 14. v.*

21. Verùm oportet errorem deponere; sinè Cruce nulla tibi salus est; sinè suimet ipsius victoria, sinè subactis pravis animi sui affectionibus, nulla est corona. Statuta est hæc lex, in qua, ob delicatam tuam vivendi rationem, neutiquam patietur Deus aliquam fieri remissionem. Sed animos sume; vires, si te deficient, suppeditabit Deus; nam alioqui magnum adhuc suberit periculum, ne sub onere corruas. Eru- besce, quòd hætenus opiniones commodis tuis tantopere contrarias foveris, & pœnitentiæ Crucem cum tuo simul

Duce bajulare nolueris, qui tamen te præcedit, ut comitem habeas; roga illum igitur, ut suâ gratiâ tuam roboret infirmitatem, cùm fixum tibi sit ac statutum, Illum ad Calvariæ montem usque subsequi, & Illius insistere vestigiis, quæ sacerrimo suo sanguine conspersa reliquit, dum denique cum illo moriaris in obedientia, & mandatorum ipsius observatione continua.

III. Considera, quòd Christus Crucem suam non modò publicè ac generosè bajulaverit, sed etiam *Perseveranter*. Dum in laborioso hoc plùs mille trecentorum passuum itinere à Prætorio ad Calvarium per Montis declivitatem suïs humeris Crucem Servator bajulabat, ejúsque extremitate verrebat humum, ad singulos propemodum passus cespitabat, atque ita non modò suos identidem renovabat dolores, sed interdum etiam sub onere concidebat; unde, cùm metuerent carnifices ac Judæi, ne in via moreretur, antequam eum crucifigerent, Illi nonnihil sublevando, Simonem Cyrenæum ad subeundum Crucis onus adegerunt. Adver-

Verte igitur, quòd, uti ex parte inimicorum Christi levamen hoc non erat commiserationis, sed crudelitatis effectus, ita ex parte Servatoris nostri non fuerit aliquod in ferenda cruce tædium; non aliqua de imposito sibi nimio pondere querela, non aliquod Crucis ab humeris projiciendæ desiderium, sed singulare Mysterium, quo significare nobis voluit, quòd Electos suos omnes suæ quoque Crucis velit participes facere; quòdque, sicuti Simoni huic Cyrenæo, quia Christi Crucem, quamvis invitus ac reluctando, portaverat, millena tamen obtigère bona; ita & illi, qui imitari Christum voluerit, omnia pariter sint prospere successura. De reliquo vides, paratum esse Christum ad bajulandam Crucem suam, etiamsi sub illa frequentius concidat, etiamsi sub illius pondere sit etiam sibi moriendum; quin tamen interim vel voculam, doloris indicem, proferat, aut unico suspiriò miserationem ullam imploret. O quàm malè hætenus hanc tu veritatem intellexisti! Vix boni aliquid agere incipis, cùm levi quolibet occurrente

obstaculo , iterum desistis. Sufficit aliqua tristitia , sufficit levis tentatio , sufficit interdum dimidia jocantis vocula , ut à recta , quam ire cœpisti , semita revoceris. Et hæc tua sit perseverantia ? Sic respondes tanto ac tam profuso in te amoris , quo servare te Deus cupit ? Siccine te similem reddis Capiti tuo , quod Christus est , in cujus denique similitudine bonum tuum omne consistit ? Dole , ac erubescere de ignorantibus tuis ; gratias age Deo tuo , quod à malitia tua se vinci non sinat ; Eumque roga , ut impertiat tibi gratiam , Illum ad mortem usque sequendi per Christianæ castigationis ac pœnitentiæ Crucem , cum ille , qui hac eum ratione non sequitur , dignus Illo non sit : *Qui non accipit Crucem suam , & sequitur me , non est me dignus. Matth. 10. v. 38.*

Me-

Meditatio Secunda

Pro Die Nona.

De Christo Jesu in Cruce
pendente.

I.

Considera, quòd Christus, in altum sublevatus ad omnium conspectum, sit, ut ipse de se dixit, instar serpentis ænei, olim in Deserto exaltati, ut nos omnes sanet à vulneribus ac veneno non Serpentium, sed peccatorum. Intuere illum igitur attentè, & primum obtutum desige in Ejus *sacratissimum Corpus*, quod undique vulneratum, tot plagis lacerum, transfixum manibus ac pedibus, quæ sunt partes ob omnium nervorum, venarum omnium, & omnium arteriarum concursum adeò delicatæ, perforatum plus septuaginta spinis in capite, nudum, vilipensum, contumeliis affectum ab inimicis, oculis à fletu madentibus, facie pallore suffusa, Sanguine undequaque defluente, sinè ulla refocillatione, sinè ullo solatio,

tio, atque in statu tam miserando, qualem nullus unquam hominum expertus est, dolore ac pondere sacrorum suorum Membrorum identidem incremente, paulatim emoritur. Tu, qui ne minimam quidem acûs punctiorem sinè magna tui miseratione sustinere vales, quomodo non miseraris Servatorem tuum, quem suus in ingratos amor ad miserandum adeò statum redegit? Si videres mancipium aliquod, millesima solum suppliciorum istorum parte ob sua scelera punitum, colliquesceres animò, & commiserationem sentire; quin miserareris adeò, si vel canem hæc pati videres; jam verò totus es induratus, dum ipse Deus, naturâ humanâ indutus, interiorum & exteriorum dolorum abyssò immersus, languescit ac emoritur, solum ideo, ut Divino suo Sanguine omnibus animæ tuæ malis salubre balneum apparet, æternum illi ignem extinguat, eique æternam bonorum omnium possessionem acquirat. An erit igitur possibile, ut hæc omnia fide Divina credas, & nihilominus in Divino servitio frigidus persistas, & ob le-

levem quemlibet laborem, quem ex amore Dei tui complecti te oporteret, afficiaris tædiô? Si non est dolor similis dolori illius, non erit pariter duritia similis duritiæ tuæ, nisi nunc saltem respiscas. Nunc quidem hæc tua duritia, monstrosa tibi non videtur; sed quando apparebis coram Divino Tribunali, eaque tibi talis exhibebitur, qualis illa revera est, stabis attonitus, atque pro excusatione tua nec os aperire poteris. Si per summam tuam miseriam damnandus eris, hæc cogitatio, clavi instar, perpetuò infixæ hærebit cordi tuo: Tanta pro me Christus egit, ut me servaret, & ego sum perditus ac damnatus! Itaque vel nunc utiliter erubescere, & rogare veniam, quòd tanto cum frigore & ingratae mentis vitio immensæ huic Dei tui Caritati responderis; fatere, quòd præter Ipsum nemo alius fuerit capax amandi, tantæque beneficiorum copiâ cumulandi miseram creaturam, qualis es tu. Exopta tibi omnium Angelorum, & Sanctorum omnium Amorem, ut eo culpam tuam refarcire valeas. Offer II.

li suum ipsius amorem, qui solus est Illo dignus; Eúmque roga, ut cor tuum emolliat illâ Sanguinis sui pluviâ, qua vel ipsam adeò terram humectavit.

II. Considera per alterum amoris obtutum *Sacratissimum Cor* Jesu Crucifixi, & profundè in immensam illam Caritatis fornacem penetra, quæ non modò tantos inter dolores extincta non est, sed majores identidem in flammis exarsit. Vox illa, qua dicit: *Sitio*, non solùm indicat, quòd siti laboret ob effusum jam omnem propè sanguinem, sed vult insuper significare, quòd insatiabilem patiatur sitim patiendi plura pro anima tua, adeò, ut, si Patri suo coelesti placeret, paratus esset, non tribùs duntaxat horis, sed ad Mundi finem usque in sua Cruce pendere. Adverte igitur, quòd debitorum tuorum, apud Jesum Christum contractorum, summa non solùm sit maxima ob mortem unicam, & Passionem tantùm unam, sed ob totidem Passiones, ob totidem Mortes, quot Ille inexplicabilî suò desiderio sustinere pro te cupiebat. Compara jam
hanc

hanc divini Cordis amplitudinem cum tuis illis angustiis, quibûs dimetiris, ac sollicitè distinguis inter ea, quæ tibi ex præcepto divino, & ea, quæ solùm ex consilio sunt facienda, quasi timeres, ne Dei causâ nimium aliquid præstes. Quî fieri poterit, ut Jesus Christus tantô pretiô tuum sibi amorem emat, & nihilominus illum obtinere non possit, adeò, ut, licèt leve quodlibet incommodum, quod in tui gratiam alii subeunt, tuo cordi lucrando sufficiat, id ipsum tamen lucrari nequeat tantorum dolorum copia, tàmque profusus Dei Filii amor, ut moriatur cum desiderio pluris adhuc pro te fundendi Sanguinis, & plures, in tuum commodum, ponendi vitas? Si mortuus Ille fuisset ex mera lætitia, quadam tamen necessitate coactus esse deberes, ut pro tanto Illi beneficio responderes; nunc verò dum moritur dolorum inexplicabilium vî, dùmque in suis doloribus nil dolet magis, quàm quòd illi non durent diutiùs, arbitraberis, te facere satis, si denuo Illum non crucifigas, vulnera non refrices, & clavos Illi non infigas fortius
per

per novum aliquod lethale peccatum, imò ne id quidem assequaris, prò dolor! ut à lethali peccato abstineas? Amaro igitur pudore suffundere ob præteritam vitam tuam, & illius veniam corde sincero flagita; teipsum Illi ad pedem Crucis offer, & tuam Illi libertatem integre dona. Desidera millena corda, ut illis omnibùs ingratum tuum animum detesteris, & duos lachrymarum fontes, quos cum Sanguine Salvatoris tui permisceas; ac denique Deum roga, ut vitam tibi auferat, si eam totam forsitan victurus Illi non esses, qui mortem pro te sustinuit, juxta legem ab Apostolo promulgatam; *Qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est. 2. Cor. 5. v. 15.*

III. Considera miserandum Jesu Christi, è Cruce pendentis, statum, ac tertium obtutum conjice in *Sacratissimam Illius Animam*; quæ ob immensos, quos interiùs patitur, dolores in quodam Cruciatuum Oceano est submersa. Dolores externi, quos Servator noster est passus, ab inimicorum ipsius

ipsius odio provenerunt; interni verò suam originem habuere ab ipsius Christi Domini erga nos Caritate; ac proinde, quantum ista Carnificum suorum rabiem superavit, tantò major fuit etiam internus hic animæ Cruciatu, præquam fuerit cruciatu corporis exterior. Interna igitur hæc amarities enormis adeò fuit, ut de illa sola inter omnes dolores alios apud Patrem suum cœlestem suaviter conquestus sit Servator noster per illa verba: *Deus meus! Deus meus! ut quid dereliquisti me? Matth. 27. v. 46.* quibûs ostendit, quòd Pater ipsius cœlestis erga suam Humanitatem ita se gesserit, velut eam penitus deseruisset, illamque solùm ideo conservaret, ne tam citò moreretur, sed diutius in tormentis suis perduraret. Hinc Eum ibi Patrem appellare noluit, sed tantummodo Deum, ut nobis indicaret, quòd eo tempore Pater se Illi exhibuerit velut extraneum; imò velut adversarium, cùm vires duntaxat instauraret ad perferenda plura. Quantum igitur hoc est prodigium, quòd, cùm Dominus Jesus suos sibi dolores red-

reddere potuisset dulces, ut eos postmodum tot Martyribus dulces reddidit, suorum tamen cruciatuum calicem bibere voluerit omnino purum, in summo tam cœlestis, quàm terreni solatii defectu; quòdque, cum levi molestia mille potuisset Mundos redimere, tot modos tamen invenire voluerit, in abyssum pœnarum se profundius identidem demergendi! Hæc omnia fecit, ut vivaciùs intelligeres amorem, quem Deo debes, & odium, quod debes peccato; atque dum Christus seipsum veluti perdidit, ut perderet peccatum, & amore Patris sui vitam profudit infiniti pretii, incomprehensibilî pœnarum abyssô submersam, apertè constaret omnibus, quòd Divina Voluntas aliis bonis omnibus sit præferenda, & quòd offendere Majestatem illam infinitam sit malum longè majus, quàm ipsius Incarnati Dei mors summè dolorifera, utpote quam ipsèmet in tanti mali remedium elegit. Tu interea quem hausisti profectum è cœlestibus doctrinis istis? Forsitan ab odio peccati & amore Dei tantopere distas, ut ne
pri-

prima quidem elementa in divini amoris schola didiceris. Vah ! summum probrum ! Verbum Incarnatum se totum exspoliatur , & velut in nihilum se redigit , ut in sua Cruce veritates istas , quæ vel manibus palpari possunt , aperte tibi demonstret ; & illæ tamen adeo parum à te cognoscuntur ! Quid dices igitur , cum ante divinum conspectum veneris tantis onustus iniquitatibus ? An dices , non credidisse te , quod grande adeo malum sit peccatum ? At numquid Increata Sapiencia summè infame & maximè doloriferum ex omnibus mortis generibus elegisset ac pertulisset , ut tolleretur nullius momenti malum ? An vero simile tibi videtur , id potuisse fieri ? Erubescere ob monstrosam hanc tuam ignorantiam , cui locum dedisti hactenus ; firmiter persuasum habere , quod lethale peccatum , à te fors iterum admittendum , futurum sit malum magis deplorandum , quam tota Jesu Christi Passio foret , si renovari sine peccato posset ; Obstupesce tement ipsum , quod hucusque biberis iniquitatem sine ulla formidine ; propone , quod

quòd Montem Calvariæ habere impo-
sterum velis pro schola tua, ut dein-
ceps ad hujusmodi peccata non redeas;
ac denique Deum tuum ora, ut, cùm
animam tuam damnatis Angelis omni-
bus præhabuerit, numerò licèt adeò
multis, & natura tam nobilibus, quí-
que illum, si eos redemisset, adeò
ferventer fuissent amaturi, gratiam
tibi largiatur, ut Ejus amorem & ob-
sequium omnibus terræ ac cœli bonis
semper præhabeas.

Examen

Pro Die Nona.

De Devotione erga Sanctissi-
mam Virginem.

I.

EXamina, quam habeas de Devo-
tione hac *existimationem*. Com-
munis est opinio, hanc ingens esse Præ-
destinationis æternæ signum; ac proinde
quantùm tibi cordi est securitas æternæ
salutis tuæ, tantundem tibi cordi debe-
bit esse, ut veris Mariæ servis annu-
mereris.

II.

II. Examina Devotionis istius *perfectionem præcipuam*, quæ est summa quædam existimatio Meritorum Magnæ hujus Virginis, quibûs omnium sese Fidelium amoribûs & obsequiis dignissimam reddidit. Illa enim, quemadmodum absque ulla comparatione Sanctos simul omnes longissimè superat Dignitate Matris Dei; ita & gratia & virtutibus, atque adeò cœlesti quoque gloria eos omnes plurimùm antecellit, & propterea pulchra dicitur instar cœli: *Decora sicut Jerusalem. Cant. 6. v. 3.* quia summa cum excellentia Beatorum omnia decora in se una continet; licet enim ipsa sit pars Ecclesiæ, ita tamen est pars Ecclesiæ, uti Cælum est pars universi mundi; videlicet pars sinè comparatione major toto reliquo.

III. Examina Devotionis istius *Perfectionem accidentalem*, ut loquuntur scholæ, magnopere tamen æstimandam; videlicet quamdam animi & amoris teneritudinem erga Divinam hanc Matrem, quæ & nobis à Deo in Matrem nostram donata est. Sancti præci-

puô semper studiô in hoc amoris erga Virginem facerrimam exercitio fuere celebres ; & confert hic amor quamplurimum , ut ab Eadem exaudiamur.

IV. Examina , *quàm frequenter confugias* ad Matrem hanc Sanctissimam. Sancta Ecclesia sæpe illam invocat in Officio Divino ; ac ter quotidie , manè nimirum , sub meridiem , ac vesperi , publicô campanæ signô ad salutandam Angeli verbis Divinam Matrem , Eique nos commendandos hortatur & invitat Fideles omnes ; unâque nos docet , nullum alicujus momenti negotium aggredi , quin prius ad Magnam hanc Patronam recurramus.

V. Examina *fiduciam* , qua Virgini Sanctissimæ te commendas. Hæc omnium Dei donorum est Thesauraria , cujus Ille manibus ac officiô in dispensandis suis muneribus utitur ; & vera in illam fiducia thesaurorum istorum est clavis.

VI. Examina , *quæ obsequia præstes* honoribus hujus Magnæ Cœlorum Reginæ. Sancti omnes in honoranda

da magna isthac Domina, postquam Verbum Incarnatum Illi se subdicere ac obedire dignatum est, totis viribus concertârunt. Obsequia porrò illi gratiora sunt duplicis potissimùm generis; alia sunt, quæ fiunt, dum amore hujus Virginis nos ipsos privamus oblectatione aliqua, etiam licita; alia, dum amore ejusdem Virginis abstinemus ab opere aliquo malo, sive à peccato; hunc etenim in finem, ut ipse Dominus Divæ Catharinæ Senensi significavit, tam efficacem Deus reddidit Matris suæ intercessionem, ut illâ uteretur, velut escâ dulcissimâ ad capiendos, atque ad cœlum adducendos peccatores.

Annotationes

Pro eo tempore, quod in Exercitiis tribuitur Viæ Unitivæ.

Post sublata obstacula, videlicet peccata, & introductas dispositiones per imitationem Virtutum Jesu Christi, aliud jam non superest, quàm ut ignis ille beatus, Caritatis nimirum perfe-

ctissimæ, ultimus ille terminus, ad quem perducunt sacra Exercitia, in cordibus nostris accendatur. Id obtinetur per Meditationes sequentes, quæ ad viam, ut Magistri Spiritûs appellant, Unitivam pertinent, quarum ope per amorem unus idemque cum Deo spiritus efficimur, uti nos docet Apostolus: *Qui adheret Deo, unus spiritus est* cum eo. 1. Cor. 6. v. 17. Itaque magis quam aliàs unquam augeri debet attentio in hisce Meditationibus, ut tam grande donum obtineatur, quale est conjungi Deo, & in illum quodammodo transformari per memoriam, ut illius identidem reminiscamur; per intellectum, ut magna cum claritate illum agnoscamus, & altissimam de Illius perfectionibus, & amore, quo in nos fertur, ideam animò concipiamus; per voluntatem, ut Illi infinita Ipsius Bona gratulemur, in rebus omnibus Illi uni placere desideremus, & ex puro Ipsius amore omne peccati genus abhorreamus, cumque sanctissima Ipsius voluntate conspiremus. Hunc in finem magna cum diligentia observabis Anno-

tationes, jam aliàs per Exercitiorum istorum decursum tibi propositas ; & insuper adjunges illas, quæ huic tempori magis propriæ sunt, & accommodatæ.

I. Quamprimum evigilaveris, studebis eorum excitare memoriam, quæ movere te queant ad lætitiâ spiritûs, & convenient Mysteriis illis, quæ in Meditationis materiam sunt assumenda.

II. In cubiculo tuo luce magis aperta, cœlique aspectu frueris, omnique eo, quod tuum poterit excitare spiritum ad gratulandum Jesu Christo Resurgenti, ac tibimet ipsi ob spem aliquando cum Ipso resurgendi, illum amandi, illóque perfruendi per omnem æternitatem in cœlo.

III. Austeritatem pœnitentiarum, & afflictationum corporis, commuta in magis accuratam victûs temperantiam; nisi fors eodem tempore jejunium incidat ; tunc enim temperantiam mutare debebis in abstinentiam.

Meditatio Tertia

Pro Die Nona.

De Resurrectione Jesu Christi.

I.

Considera, quòd, cùm nos hortetur Propheta, ut cum Resurgente Domino lætemur, oporteat nos cumprimis *gratulari Christo Jesu*, qui beata illa die, adeò sibi propitia, cum immenso fœnore recuperavit illa omnia, quæ antè perdiderat in Passione sua. Perdiderat autem quatuor potissimum bona, Gaudium videlicet, Venustatem, Honorem, & Vitam. Jam verò dum resurrexit, recuperavit Vitam suam; sed qualénam vitæ genus? Vitam immortalem, vitam, quæ devicit & occidit mortem, eámque vel moriendo triumphavit. Recuperavit suum honorem, dum Is ipse, qui paulò antè non habebatur pro homine, sed pedibùs conculcabatur, ùt vermis, modò comparet, & regnare incipit, ùt Deus. Recuperavit Gaudium, dum

ru-

ruptis aggeribus, qui amœnum illum Pacis Oceanum in superiore animæ parte continuerant, totus alveus, annis triginta quatuor suspensus, se ad inundandas inferiores potentias & membra Servatoris effudit. Recuperavit denique venustatem, quia gratia & Majestas Corporis Jesu Christi tam est excellens, ut ea in cœlis summa sensuum nostrorum sit futura beatitudo, & omnino suffectura ad faciendum illis Paradisum, in quo per cuncta futura secula finè satietatis fastidio sese oblectare queant. Imaginare tibi Solem adeò lucidum, ut suis splendoribus centies millicies mille Soles disparere cogat, uti hodie Sol noster stellas omnes cogit disparere. Sol tamen adeò lucidus, glorioso Jesu Christi Corpori comparatus, non foret nisi carbo; illud enim suo lumine splendorem illum omnem absorbebit, quo gloriosa Sanctorum Corpora, multorum millionum numerum excedentia, convestientur; quamvis & illa Solis nostri materialis lucem septies omnino superabunt. Hæc igitur est venustas, & pulchritudo il-

la, quàm Iesus Christus olim instantè
adeò à Patre suo petiit ante Passionem
suam: *Clarifica me tu, Pater, - claritate, quam habui, priusquam Mundus esset, apud te. Joan. 17. v. 5.* ubi
nimirum petiit, ut gloria suæ Divinitatis
se extenderet etiam ad reddendam
suæ quoque Humanitati gloriam; sinè
qua venustate ac gloria videtur, neque
Homo Beatus satis contentus fore,
cùm supersit etiamnum aliquid, quod
desiderare possit ad complenda penitus
inferiorum potentiarum suarum desideria,
quæ, cùm Deum videre non possint,
Jesu Christi gloriâ satiabuntur: *Satiabor, cùm apparuerit gloria tua. Psal. 16. v. 15.* Et tu veritates istas
considerare poteris, quin abundes gaudio
propter summam illam felicitatem, ad
quam pertigisse Dominum tuum vides,
non solum secundum animam, sed & secundum
sanctissimum ejus corpus? Si ita se res haberet,
malum id omen tibi foret, vel exigui, vel nullius erga
Illum amoris; & quòd Ille sit tibi velut
extraneus, cùm nullam habeas tum
gloriæ, tum solatiorum Ipsius partem.

At

At econtra quàm nobilis hæc foret tui cordis occupatio, si hanc amoris flammam in illo scires accendere, qua beatitudinem Jesu Christi tuam reputares, & magis de Illius felicitate gauderes, quàm si foret felicitas tua propria! Nostrum hoc de sua felicitate gaudium tam Deo gratum est, ac si bonum illud, de quo illi gratulamur, nos illi elargiti fuissimus; quin & quodammodo videtur arbitrari Deus, nos Illi toties de novo conferre bonum illud, quoties de novo illo bono novum animò gaudium capimus. Erubescere igitur de præterito tuo languore, & gratulare Servatori tuo immensum bonum illud, quod in Eo vides; Eúmque roga, ut peccato moriendi gratiam tibi largiatur, ut invicem Ipse in corde tuo vivere & regnare perpetuò possit, tu verò pertingere aliquando valeas ad perfectam illam beatitudinem, de qua dici possit: *Beati oculi, qui vident, quæ vos videtis.* Luc. 10. v. 23.

II. Considera, quòd secundò locò oporteat gratulari Sanctissimæ Virgini, quæ, cum à Divino suo Filio mox

fuerit visitata, tantô est illico repleta solatiô, quantus paulò antè fuerat ipsius dolor. Dolores ipsius æquales fuêre cognitioni, quam habebat de infinita Dignitate Verbi Incarnati, & amorì, quo ferebatur in illud, ùt Deum simul, & simul Viscerum suorum partum; ac proinde cùm magis illum cognoverit, ac plùs amaverit, quàm omnes in cœlo Angeli, oportet profectò dicere, quòd in Filii sui Passione plùs ipsa fuerit passa, quàm passæ sint omnes in toto Orbe Creaturæ, & quòd illius tristitiæ alia similis in mundo nulla fuerit, quæ posset cum illa comparari, præter solam tristitiam, quam Christus ipse sustinuit. Sed O! quàm subitò luctus & dolor hic omnis in gaudium abiit, dum illa Divini sui Filii membra, paulò antè tam lacera, squalida, ac deformata, nunc videt luce Divina coruscantia! Ut igitur & in anima & in corpore est roborata, ut par esset ferendo tanto gaudio, accurrit illico, ut ad filii sui pedes se prosterneret, Eúmque adoraret; at ipse id prohibuit, illámque suo lateri admovit, ideo singulariter aperto, ut eam in in-
ti-

tima sua admitteret, eique locum in Divino suo corde præberet. Quis intellectus comprehendere poterit, quid actum ibi fuerit, quàm teneri amoris affectus illam inter & Christum, ejusmodi Matrem inter & ejusmodi Filium, exarserint? Si tantæ felicitatis occasione Sanctissimæ Virgini gratulari nescis, indignum te demonstras, qui sub ejus pallium admittaris, & si illa te sub pallium suum non admittat, quæ tibi salutis tuæ spes supererit, cùm illa sit Misericordiæ Mater, & per ejus manus in nos transeant omnes gratiæ; volueritque Deus, ut illius preces sint illi lex adhibendæ clementiæ: *Lex clementiæ in lingua ejus. Prov. 31. v. 26.* Igitur seriò & ex animo gratulare huic magnæ cœli terræque Dominæ; propone, data occasione teipsum illius amore vincere, ut ejus protectionem promerearis; adverte, quænam insuper obsequia deinceps illi præstare queas, & roga illam, ut in Servorum suorum numerum te recipiat, tibi que impetret, ut æternùm in cœlis lætari cum ipsa valeas.

III. Considera, quòd tertiò locò deceat nos *gratulari nostròmet Corpori*. Ita nos amavit Servator noster, ut beatus esse noluerit, nisi & nos essemus beati, non modò secundum animam, sed & secundum Corpus; unde voluit, ut ipsa membra nostra de morte triumpharent, & ad vitam sempiterna cum gloria redirent; & hoc vitæ genus per sua nobis vulnera promeruit, juxta titulum sibi datum à Propheta: *Pater juturi seculi, Princeps pacis. Isa. 9. v. 6.* Quin etiam non voluit tantum servire nobis ad promerendam Resurrectionem nostram; sed voluit insuper servire nobis in Archetypum & exemplar, adeò ut corpus nostrum resuscitatum magnam sit habiturum cum Divino hoc Archetypo similitudinem; *Reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum Corpori claritatis suæ. Phil. 3. v. 21.* O admirandas Servatoris nostri inventiones, ut bene nobis faciat! An ulteriùs potuisset nos amando progredi, si nos Illum redemissemus, Ejusque capiti imposuissemus coronam regiam? Tan-

ta cum magnificentia non solum animam nostram, sed ipsum adeo corpus æternum remunerari! Anima tandem est purus spiritus, & Angelorum socia, est imago Divinitatis; unde non adeo vehementer abundans videtur Amor ille, quo tanta passus est Jesus Christus, ut æternam illi mereretur gloriam; at qualis tandem est amor ille, quo tanta passus est Dei filius, ut sempiternam gloriam mereretur nostro Corpori, tam foetido, tam misero, & toties adversus Divinam ejus Voluntatem rebeli? Si in ipsius amorem membra nostra omni poenitentiarum genere castigassemus; si in ipsius amorem illa non dubitassemus affigere cruci; vel certe si illa in summa semper puritate conservare laborassemus, non foret adeo mirum, si etiam illa fruerentur in cœlis tam sublimi prerogativa, fierentque vivum Servatoris in glorioso Corpore triumphantis ectypa; verum caro nostra tam excelsò gaudebit privilegiò, postquam Deo gravissimas intulerit injurias, ut sibi met satisfaceret, dummodo hujusmodi maculas per poenitentiae lavacrum purgaverit.

rit. Cur igitur tanto tibi horrore est
pœnitentia ? cur igitur laborem omnem
tantopere subterfugis ; cùm tamen in-
vicem desiderare deberes, ut te obruant
tormenta , pœnæ, ac dolores omnes,
qui tanti boni te certum ac securum
reddant ? Quàm, obsecro, erubescen-
da est hæc mollities , ubi Christus Je-
sus tantis sumptibûs , tantô immanium
dolorum pretiô jus sibi paravit intrandi
in gloriam illam , quæ suo Corpori Di-
vinissimo jam aliis mille titulîs debeba-
tur : *Nonne hæc oportuit Christum
pati, & ita intrare in gloriam suam?*
Luc. 24. v. 26. velle te intrare in ean-
dem gloriam , quin ullum tu laborem
impendere , aut dolorem ullum pati
debeas, postquam illâ tamen toties pri-
vari & excludi fuisti meritis , quoties
grave commisisti peccatum ? Dedisce,
ac depone tandem errorem tuum, cùm
in tota Electorum multitudine ne unum
quidem viderit Divus Joannes , qui
ad illum felicitatis supernæ terminum
pertigerit aliter , quàm per adversa :
*Hi sunt , qui venerunt de tribulatio-
ne magna. Apoc. 7. v. 14.* Et tu

voles, novam tibi viam sterni, & aliam tibi portam in beatis illis mœnibus aperiri, ut, postquam sensibus tuis omnes hujus terræ delicias, illicitas non minùs ac licitas, indulseris, per illam transire libere possis, ut omnibùs quoque cœli deliciis secundùm corpus æquè ac secundùm animam perfruaris? Ne te sinas imposterum à mundo ac diabolo ita circumveniri ac prodi; erubescere de præterita ignorantia tua; propone, deinceps libenter id omne sustinere, quod vel necessarium vel proficuum est ad obtinendum bonum illud æternum, quod te manet; & roga Deum, ut, cùm modò te jubeat sperare suam gloriam, eandem suo tempore tibi velit concedere, nunc verò gratiam suam impertiri, qua te ad eandem rite præparare valeas per vitam puram & sanctam, ac insignibùs adeò promissis dignam.

Me-

Meditatio Quarta

Pro Die Nona.

De Adventu Spiritûs Sancti.

I.

Considera tres mutationes, quas Spiritus Sanctus in Apostolis effecit, videlicet Mentis, Cordis, & Linguae, & has ipsas oportet esse Sacrorum Exercitiorum fructus: *Infiliet in te Spiritus Domini, - - Et mutaberis in virum alterum.* 1. Reg. 10. v. 6. Prima itaque Mutatio fuit *Mentis*, sive Intellectûs, dum illorum dictamina mundana, quibus dirigi consueverant, illis mutavit in Principia æterna, & eos clarè cognoscere fecit bonorum præsentium vanitatem, & futurorum magnitudinem, ita quidem, ut illi ipsi, qui toties inter se contenderant, *Quis eorum videretur esse Major.* Luc. 22. v. 24. post acceptum Spiritum Sanctum in magna felicitatis parte numerarent, si pro Christo contemnerentur, & pro Mundi opprobrio ac quisquiliis haberentur.

rentur. Adverte jam, an hæc Intellectûs mutatio tempore sacræ solitudinis tuæ etiam facta sit in te, & quanta illa sit. Si in hanc usque diem magnum esse bonum judicâsti, multum æstimari ab aliis, & in omnium corde vivere; si credidisti, magnum esse bonum semper novis inhiare voluptatibus, & in hoc negotio infumere tempus omne, quod ad lucrandam tibi æternam felicitatem indultum est; si te totum, tuâque omnia semper hætenus direxisti secundum respectus & fines mundanos; nunc verò constitutum ac fixum tibi est, te tuâque omnia instituere secundum doctrinas in Evangelii schola traditas; si decretum tibi est, nullam honoris alterius habere rationem, quàm illius, qui te magnum efficit coram Deo; non æstimare bonum aliud, quàm illud, quod obtinendo cælo te propiorem reddit; habes enimvero lætandi causam, & judicandi, quòd Spiritum Sanctum receperis, ejusque gratiam, qua in hominem alium mutari queas: *Mutaberis in virum aliam.* Hoc illud est, quod à te requirit Deus, postquam sancta sua luce

F f

te

te collustravit, ut nempe non amplius tegeras, ut infans; sed ut factus jam vir: *Cum essem parvulus, - - cogitabam ut parvulus; quando autem factus sum vir, evacuavi, quæ erant parvuli.*

1. Cor. 13. v. 11. Erubescere igitur de præteritis; at non idcirco formida, nec animum desponde; imò potius ignorantias tuas in Domini conspectu pande, & Divinum Spiritum demissè roga, ut intellectum tibi non obiter tantum, sed stabiliter divina sua Luce immutet, ita, ut impofterum omnem tuam gloriam in eo constituas, si Servatori tuo quàm simillimus evadas, nec alia deinceps consilia in animum tuum admittas, quàm illa, quæ digna fuerit excelsio tuo statu, quem divina tibi gratia promeruit: *Princeps ea, quæ digna sunt Principe, cogitabit. Isa. 32. v. 8.*

II. Considera secundam mutationem, quam Spiritus Sanctus in Apostolis fecit, nempe *Mutationem Cordis*. Prius tam erant timidi, ut pro tuenda sua vita hic Magistrum suum deseruerit, ille negaverit; & postmodum omnes si-

simul, ceu totidem caniculi, præ timore conclusi viverent in coenaculo. At ubi Spiritus Sanctus in illos descendit, prodiere foras, ceu totidem Leones, & aperta fronte Christum Crucifixum prædicabant, idque in maximo hominum concursu, quin terreri se sinerent sive minis, sive verberibus, sive ipsa morte, quam si inter mille cruciatus invenire possent, felices se reputabant. Hæc tui cordis generositas magnum tibi foret indicium, quod à Spiritu Dei in virum alium fueris mutatus. Quid hætenus quæсивisti? quid hætenus fugisti? Toto desideriorum tuorum impetu quæсивisti hujus terræ bona, divitias, & voluptates; ac persuasum tibi penitus habuisti, cum esse magis beatum, qui magis hīs omnibus abundabat; itaque si modò ob divitias non insolescas ac superbias; si illas non amplius tam avidè desideres ac quæras, si oblectationes mundanas tam sollicitè non quærites; sed isthæc omnia timere incipias, tēque in hoc statu consideres, veluti constitutum in statu, penitus contrario illis omnibus, quæ sibi elegit

Christus Jesus tam in nativitate & vita, quàm in Passione & Morte sua, & iis insuper, in quibus est verum tuum bonum; lætare tantum, & gratias age Deo, quia Lux illius non solum tibi mentem illustrat, sed insuper cor inflamat, & incipit ex parvulo ignorante, & puerilibus ac inutilibus operibus nugisque dedito, in perfectum te mutare hominem, in verum, inquam, Christianum: *Cum essem parvulus, - - sapiebam, ut parvulus; - - quando autem factus sum vir, evacuavi, quæ erant parvuli.* Erubescere jam, quòd usque adhuc ab hisce animi sensis tam procul recesseris, & mendacia secutus, veritatem neglexeris. Propone, quòd adhibito etiam conatu tuo, & continua veritatum istarum consideratione promovere velis prima hæc lineamenta, quæ Sanctus tibi Spiritus impressit, eumque ardentem ora, ut, cum Ipse sit Dator Munerum, donet tibi munus omnium maximum, perseverantiam nempe usque in finem in illius servitio & amore.

III. Considera tertiam mutationem,

nem, quam Spiritus Sanctus in Apostolis fecit, mutationem videlicet *Linguae*. Quibus de rebus loquebantur olim Apostoli, dum adeò cum Juda conspirabant in vituperanda Magdalena, & in eam pariter fremebant, quòd Domini pedes tantis cum impensis unxerit? *Et fremebant in eam. Marc. 14. v. 5.* Sed postquam Divinus Spiritus super illos descendit, non jam loquebantur nisi lingua cœlesti de Magnitudine Dei, & illius gloria: *Audivimus eos loquentes nostris linguis Magnalia Dei. Act. 2. v. 11.* Hic tu considera tuos ante Exercitia ista sermones, & eorum mutationem, quam te facere oportet. Concessa nobis est lingua, ut Deo reddamus gloriam, ut nos ipsos accusemus, ut bona exempla præbeamus proximo. At est possibile, ut usus tu illâ fueris ad fines prorsus contrarios; illâque adhibueris ad verba ipsi Deo injuria, aut certè minùs Illi honorifica, ad nugas & jocos sacrerimum illius Nomen usurpando; illâ protuleris tuas ipsius laudes non finè superbia; aut verba proximo tuo perni-

ciosa, loquendo illi cum contemptu, cum iracundia, cum acerbitate; aut illum exagitando, illum ludendo, contra illum murmurando; suppeditando illi prava consilia, malis ipsius operibus applaudendo. Sed animò ne concidas; quia tempus jam habes, hujusmodi peccatis inveniendi remedium, si Spiritum Sanctum per sacra hæc Exercitia terrestrem linguam mutare sinas in linguam cœlestem. Ita, si fuisti priùs parvulus inconsideratus in sermonibus tuis, fies homo perfectus, qualem te esse vult Deus, & poteris etiam hîc ad ejus gloriam dicere: *Cùm essem parvulus, loquebar ut parvulus; - - quando autem factus sum vir, evacuavi, quæ erant parvuli.* Jam Spiritus Sanctus aditum invenit in cor tuum; & solum sufficit, si clavem illius perpetuò Ipsi relinquas, ut suum in eo propositum compleat, quo illud ad omnem perfectionem elaborare cogitat. Beatum te, si in mortis hora linguâ tam benedicâ instructus inveniaris, quæ non nisi à Deo se dirigi patiatur! In talis linguæ manu, in qua mors antè fue-

fuerat, nunc erit vita. *Mors & vita in manu linguæ. Prov. 18. v. 21.* Detestare igitur præteritos defectus tuos, & Spiritum Divinum roga, ut suam in te gloriam manifestet omnimoda linguæ tuæ mutatione, quæ digna sit Ipsius dexterâ; unde tu illum laudare possis æternùm, ac fateri cum Propheeta: *Hæc mutatio dexteræ Excelsi. Psal. 76. v. 12.*

Sacrorum Exercitiorum

Dies Decima.

Meditatio Prima.

De Beneficiis magis singularibus, à Deo præstitis Homini Christiano.

I.

Considera inter innumera beneficia, cuilibet Christiano communia, tria cæteris altiora; sũntque Vocatio ad Fidem, Justificatio post peccatum, &

F f 4

Ele-

Electio ad cœlestem Gloriam. Primum itaque considera *Vocationem ad fidem* per baptismum ; & in hac expende magnitudinem , necessitatem , & præstantiam hujus beneficii. An unquam satis percepisti , quodnam thesauri genus in sinum tuum mox effuderit Deus , quamprimum in hunc Mundum natus es ? Adamus , quamprimum effectus est , mox à Domino in terrestri collocatus est Paradiso ; at tu , meliori longè sorte , vix natus in cœlesti mox Paradiso , in sanctæ , inquam , Ecclesiæ gremio , es collocatus. Hic per baptismum ex filio Proditoris , qualis nimirum Adamus fuerat , regeneratus es , ut fieres adoptivus ipsius Dei filius ; Patriarcharum , Prophetarum , Apostolorum , Martyrum , Virginum , & omnium Sanctorum socius ; sempiternus omnium bonorum cœlestium hæres ; recepisti divinam gratiam , antequam de illa quidquam intelligeres ; antequam posses invocare nomen Domini , fuisti ab illo jam amatus , & à Divino Spiritu donis Fidei , Spei , Caritatis , omnibusque cæteris virtutibus , quæ illas
co-

comitantur, liberalissimè ditatus. Et quis tantum tibi beneficium obtinuit? quis in eo petendo tuum egit Advocatum? quis, ut Benefactoris istius excitaret memoriam, sollicitator illius extitit? Sola Dei bonitas supplevit officia isthæc omnia: *Salvum me fecit, quoniam voluit me. Psal. 17. v. 20.* Eodem ipso die, quo natus es tu, eâdem horâ, eodem momento, quot, obsecro, infantes alii in hujus mundi lucem sunt editi in Regionibus barbaris, ac sepultis in tenebris Infidelitatis? Quod igitur tuum tunc erat meritum, quòd huic infelici numero immixtus non fueris? Esse poterit, quòd jam in hoc Mundo universim vivant mille circiter milliones hominum; ex millenis hisce millionibus ad centum milliones non ascendet Christianorum numerus; tu igitur nongentis animarum millionibus es præhabitus, ut electum adeò donum acquireret: *Fidei donum electum. Sap. 3. v. 14.* donum ingens, quod amicitiae Divinae principium est, & quædam Increatae Sapientiae reperiussio, aut imago; est participatio Scientiæ, quam

habet de seipso Deus; est donum, quod comitantur alia mille dona, Virtutes infusæ, Sacra Myſteria, quæ appellamus Sacramenta, Merita Jeſu Chriſti, verbô, omnes omnino ſanctæ Matris Eccleſiæ theſauri. Sed quomodo Divinæ huic liberalitati pro dono tam pretioſo reſpondiſti? Niſi illud pluris æſtimes, quàm omnia Mundi Regna, dignus non es, ut illud retineas; ſin verò illud pluris æſtimas, ut oportet, quid igitur hactenus in grati animi teſtimonium reddidiſti Deo? Minimum, quod feciſti, malum eſt illud, quòd fidem tuam habueris veluti captivam, dum illam otioſam latere es paſſus, ut faciunt omnes illi, *Qui veritatem Dei in injuſtitia detinent. Rom. i. v. 18.* At miſerum te, ſi damnandus es! Character ille Hominiſ fidelis, qui animæ tuæ indelebilitè eſt impreſſus, te comitabitur, ſempèrque tibi adhærebit, etiam in flammis illis, tèque æternùm cruciabit multò vehementiùs, quàm ipſæ illæ flammæ; dum nempe identidem tibi revocabit in memoriam, quòd ex Filio Dei tua ſponte
ſis

sis mutatus in mancipium Luciferi; quódque Juri ad Regnum cœleste renuntiaveris, ut illud commutares cum miseria, quæ numquam habitura est finem. Exhorresce ad hoc periculum; propone deinceps ambulare ad lumen fidei tuæ, ut ab errore securum te præstes; & roga Deum illum, qui Fidei hujus est Autor, ut talem fidei tuæ vitam in corde tuo largiatur, ut ipsius ope Mundum & omnes tuos inimicos devincas & triumphes: *Hæc est victoria, quæ vincit Mundum, fides nostra.* 1. Joan. 5. v. 4.

II. Considera beneficium alterum longè majus, nempe *Justificationem post peccatum.* Qualis fuisset infelicitas tua, si perditâ post baptismum per propriam culpam tuam gratiâ, nulum habuisses eam recuperandi medium? Illius jactura miseriorem te reddidisset iis omnibus, qui numquam illâ sunt potiti; & jactura illius voluntaria, qua illam veluti rem nihili projiceres, indignum te redderet omni miseratione. Jam vide infinitam Dei benignitatem, dum reliquit tibi modum, quo thesauri-

saſurum, adeò ſtolidè in profundum ab-
jectum, recipere, eúmque magno cum
meritorum fœnore recuperare poſſes.
Poterat Deus, uti merebaris, in tuo te
peccato deſerere; at invicem Divinas
ſuas inſpirationes ad cor tuum expedit,
veluti totidem nuntios, téque ſolicitat
ad ineundam ſecum pacem, tibiſque
ſpondet veniam. Si invitationem hanc
admittas, & gratiâ illius utaris, ac eli-
cito perfecti doloris ſive contritionis
actu pœnitentiam agas, aut ſaltem
cum attritione, culparum tuarum Sa-
cerdoti te reum accuſes, ut oportet;
ecce! illorum omnium oblivſcitur Deus;
diſrumpit catenas tuas, omnibûs alio-
quin creatis viribûs inſolubiles; ſanat
iterum tua vulnera, donis ſuis cœleſti-
bûs animam tuam denuo exornat; ab
æterna te morte liberat, emortuis
jam bonorum operum tuorum meritis
vitam reſtituit, illâque inſuper adaugēt,
adeò, ut in cælorum Regno etiam illos
antecellere poſſis, qui nullum umquam
peccatum admiferunt. Itaque ſi vel
ſemel hanc tibi gratiam faceret Deus,
incomprehenſibile id foret beneficium;

& tamen hanc millies & millies tibi exhibet Deus ; neque ad unum solummodo peccatum , sed pro innumeris , quæ eadem tibi facilitate remittuntur , ita ut Justificatio comparari omnino possit , ac debeat fonti publico , in quo omnes lavantur maculæ : *Fons patens Domui David - - in ablutionem peccatoris & menstruatae. Zach. 13. v. 1.* Ubi nam invenies umbram tantæ misericordiæ inter hujus Mundi Magnates , quos videtur dedecere , si vel patienter tolerant injuriam , non dicam , si condonent ? Si vel semel graviter offendifles tuum Principem , fortè , jam inter vivos hoc in Mundo non esses ; & postquam tam impudenter , & repetitis toties injuriis offendisti Cœlorum Regem , non solum vivis , sed vivis etiam in eo statu , ut præ multis aliis , qui multò minùs , quàm tu , in illo offendendo sunt rei , illius etiamnum favoribûs perfruaris. Nisi Dei tui foret misericordia , quale tibi superesset remedium ? Si creaturæ simul omnes , etiam possibiles , in tuum favorem conjungerent vires suas , non possent tamen illæ ex
hu-

humeris tibi demere immensum debitorum tuorum pondus, quod peccando tibi met imposuisti; omnis inferni totius ignis numquam posset consumere iniquitates tuas; & si ex profusis lachrymis tuis integer confluxisset Oceanus, nunquam tamen ille maculas tuas cluisset. Et nihilominus ad pauculas voces, à Sacerdote Ministro suo prolatas, universis malis tuis remedium Deus attulit, non tuas tantummodo destruyendo culpas, sed & suam reddendo gratiam, quod multò est amplius, quàm si millenos tuæ potestati mundos subiecisset. Sed quomodo tu respondes huic tanto beneficio? quomodo pro illo te gratum exhibes Benefactori tuo? Quid autem, si eò immemoris animi tui labes accrevisset, ut ipsa veniæ obtinendæ facilitas audaciorem te reddidisset ad multiplicandas Dei tui injurias; ac voluisses tu tantò pejor evadere, quantò tibi melior ac benignior videbatur Deus? Igitur si modò non detestaris ex animo perversitatem tuam, satis ostendis te saxeum esse; proinde ad abyssum usque ob ingratum tuum
ani-

animum te demitte, ac pete veniam delictorum tuorum, & adjunctæ illis singularis malitiæ, qua tantò liberius illa commisisti, quantò se promptiorem ad illa tibi condonanda exhibuit Deus; propone, quòd numquam deinceps è remedio venenum velis eruere; & roga Servatorem tuum, ut, cùm Ipse è suo Divino Sanguine tam salubre animæ tuæ balneum in sacra Confessione paraverit, gratiam quoque tibi largiatur, perfectam inde sanitatem recuperandi.

III. Considera beneficiorum omnium summum, quòdque cæteris perfectionem tribuit, videlicet *Electionem ad Gloriam*. Sed ecquis hoc beneficium dignè ac pro merito poterit intelligere? Si Gratia, quæ supremum est huius vitæ mortalis bonum, cogitationes nostras omnes superat, quantùm illas igitur superabit gloria, quæ supremum est vitæ immortalis bonum? Est itaque bonum hoc tam grande, quàm grandis est ipse Deus, qui, quemadmodum ab æterno totus fuit sibi ipse Beatitudo, ita & tibi per æterni-
ta-

tatem omnem totus vult esse beatitudo, vultque à tuo corde semper videri, amari, & possideri. Adjunge, quòd sublimè hoc beneficium singulìs quasi momentis tibi duplicetur; quia, quemadmodum Pater, qui filium suum ad Aulam Principis destinavit, omnem hujus filii educationem eò dirigit, ut illum hac statione dignum reddat; ita Deus, cum te destinaverit ad cœli solium, ut cum ipso æternum ibi regnes; suum circa te regimen eò semper dirigit, ut tantò bonò te dignum efficiat; atque ita in omnibus Dei beneficiis, si illa rite cognosceres, te in cœlo constitutum videres, ad quod omnia illa te dirigunt. At securus ac certus non es, quòd ingentia isthæc bona reipsa sis aliquando consecuturus. Ita equidem est; sed cujus culpâ id accidet, si illa non consequaris? Cum Deus tam arctè te obstringat ad sperandam salutem tuam, manifestum est, quòd ex parte sua feriò velit, ut salutem tuam obtineas. In baptismo Jus Regni hujus sempiterni tibi collatum est, & post admissum peccatum in Justificatione jus istud

istud iterum tibi redditur ; arctè proin-
retine hoc grande bonum, quod acce-
pisti ; *Tene, quod habes. Apoc. 3.*
v. 11. nec patere amplius, ut illud ti-
bi auferatur ; vel, ut melius dicam,
noli deinceps amplius illud abjicere,
post veniam redeundo ad peccandum ;
atque ita certus ac securus eris, quòd
thesaurum isthunc sis possessurus æter-
nùm. Interea, dum universalem
omnium bonorum suorum hæredem per
omnem æternitatis decursum te instituit
Deus, dùmque novis identidem no-
visque gratiis iter tibi ad hæreditatem
istam faciliat, quantopere te obstrin-
git, ut Ipsi te gradum exhibeas ? Si
per summam tuam miseriam accidere
deberet, ut aliquando damneris, tan-
tundem tamen obstrictus jam esses ad
reddendum illi grati animi testimonium
absque omni comparatione maximum,
quia cœlum perdere non potes ob de-
fectum suppeditati ab Ipso auxilii ; sed
quia in tuum illo commodum uti nolui-
sti, dum omnes arbitrii tui vires ita
impendisti, veluti propriè ac studiosè

perire velles : *Deus mortem non fecit ; - - impii autem manibûs & & verbis accersierunt illam. Sap. 1. v. 13. & 16.* Ita est ; neque te excusabit, quòd in corde desideres beatitudinem tuam consequi, si manum operi non admoveas ; quasi verò Beatitudo, Gaudiorum magnitudine immensa, & diuturnitate illorum æterna, otii ac desidii præmium foret, & Deus ille, qui Beatitudinem hanc Martyribus effuso tam copioso sanguine, Sanctis aliis tot tantisque pœnitentiæ laboribus vendidit, eandem donaturus tibi eisset pro vita, semper in deliciis, aut etiam in peccatis acta. Expergiscere igitur de pigritia tua ; & propone, tam grande donum, quale est divina Gratia, certum illud cœlestis Gloriæ semen, majori cum diligentia, quàm vitam tuam ipsam conservare, &, quoniam ex parte Divinæ Misericordiæ contingere nunquam potest, ut pereas, statue, tuas etiam partes implere per omnia illa opera bona, quæ statui tuo sunt propria, tuamque ad cœlum Electionem possunt magis cer-

certam reddere. Erubefce de præterita negligentia tua in procuranda pro omnibus æternitatis seculis certitudine Felicitatis adeò Magnæ, cujus vel per unicam horam possidendæ causâ hilarî animô usque ad Mundi finem per enses & vulnera foret incedendum. Denique Deum roga, ut, cùm tibi sanctissimi sui Sanguinis pretiô sempiternam hæreditatem comparaverit, jam non permittat, ut eâ te privet malitia tua ob voluptates adeò viles, & adeò breves, quales illæ sunt, quas tui tibi sensus offerunt.

Meditatio Secunda

Pro Die Decima.

De Causis tenerè amandi sanctissimam Jesu Christi Humanitatem.

I.

Considera immensum debitum, quod tibi, ut Christiano incumbit, te-

G g 2

ne-

nerè amandi Christum Jesum ex titulis infinitis, præcipuè tamen ex his tribus, quia est Frater tuus, quia est Amicus tuus, & quia fons tibi est & origo omnium bonorum tuorum. Primò igitur *Amandus est tibi Jesus Christus, quia Frater tuus est.* Hoc unum fuit è præcipuis Divinæ Incarnationis beneficiis, quòd hominibus stupendam hanc dederit potestatem, ut fieri possent filii Dei: *Dedit eis potestatem filios Dei fieri. Joan. 1. v. 12.* Filios per adoptionem equidem; sed nihilominus Filios Dei per gratiam, quæ nos ad vitam quamdam Divinam Cælo regenerat, ut jam non simus filii Patris illius, qui nos in hac terra ad vitam caducam genuit. Verùm si sumus filii Dei, sumus hoc ipso Fratres Jesu Christi juniores; quia ipse est Filius Dei per naturam, & nihilominus erga nos adeò bonus, ut, licèt hæc propinquitas adeò sit illius intuitu inæqualis, non tamen eapropter erubescat, suos nos appellare fratres: *Non confunditur, fratres eos vocare. Hebr. 2. v. 11.* Postmo-

modum verò nos insuper docuit Patrem suum appellare Patrem nostrum ; jam affixus Cruci Matrem suam sanctissimam nobis reliquit , ac dedit in Matrem nostram ; voluitque cœlestem suam hæreditatem non dividere nobiscum , sed integram nobis donare , nósque collocare in suómet throno , ut æternum cum ipso regnemus : *Si Filii & hæredes ; hæredes quidem Dei , co-hæredes autem Christi. Rom. 8. v.*

17. An unquam expendisti vocum istarum sensum : Fraternitas Jesu Christi , Hæreditas universalis omnium thesaurorum ejus ? illa est dignitas adeò sublimis , hæc verò est felicitas adeò immensa , ut omnis Majestas & Amplitudo Monarcharum & Regum hujus Mundi sit atomus , si cum illa comparetur ; & nihilominus post immensum hunc Jesu Christi in te amorem , tu illum respicis velut extraneum ; non irasceris offensis , quæ illi inferuntur ab aliis ; quódque amplius est , easdem non desinis etiam ex tua parte accumulare. Si Frater fieres

magni alicujus in hoc Mundo Regis, an haberes animum eò te demittendi, ut etiam servires in stabulo? nunc verò dum factus es frater Regis Cœlorum, quod dedecus, quam ignominiam aspersisti contractæ cum Verbo Incarnato propinquitati, dum eò te demisisti, ut non jam purgares stabulum, sed teipsum volutares in mille peccatorum sordibus, & ex his ipsis eligeres quàm maximè pudenda, infamia, & horrore plena? Si modò non erubescis, dum nobilitatem tuam cum fœdissimis tuis operibus comparas, dici profectò poterit, non modò te Christianum ac Fidelem non esse, sed ne hominem quidem ratione præditum. Igitur in Divino conspectu te ob iniquitates tuas ad profundum usque demitte; adora, ut olim fecêre Josephi fratres, Divinum hunc Fratrem tuum, non ut Ægypti Proregem, sed ut universi Mundi & rerum omnium creatarum Dominum. Gratias illi age, quòd, cùm tu illum velut ini-

mi-

micum habueris, ille tamen denuo in Fratrem te velit admittere; propone illi deinceps obedire, ut oportet, eumque roga, ut vires tibi largiatur, vitam inchoandi puram, & Divina propinquitate, cum illo contracta, quàm maximè dignam.

II. Considera alterum quoque titulum & causam Amandi Christum Jesum, *quia est Amicus tuus*. Non foret hæc Amicitia inter infinitam Dei Majestatem, & hominis vilitatem possibilis, nisi Servator noster adjuvante sua gratia, quam proprio nobis Sanguine promeruit, nos primum elevasset ad statum ac dignitatem veluti cœlestem. At modò in statu hoc adeò sublimi possumus cum veritate Creaturis omnibus dicere, Deum esse Amicum nostrum: *Ipse est Amicus meus; Filia Jerusalem! Cant. 5. v. 16.* Ac proinde malitiæ prodigium est, si vel unus inter homines omnes inveniatur, qui velit ob amicitiam aliquam hujus

Mundi , Amicitiae Regis cœlorum peccando renuntiare. Expende, aliquantum & hujus & illius Amicitiae commoda , eaque invicem compara; tum verò , si potes , non obstupesce. Amici in hoc Mundo tribus hisce imperfectionibus semper sunt obnoxii ; parum te amant , serò amare te incipiunt , & citò desinunt bene tibi velle , quia vel te deserunt in adversis tuis , vel saltem te deserunt in morte , & postquam ad sepulchrum usque te comitati sunt, ibi te vermibus prædam relinquunt, tuique memoriam sepeliunt. At Jesus Christus Amicus est immortalis, & semper amare te pergit , nisi prior tu illi tergum obvertas ; neque solum in tuis te afflictionibus non deserit , sed in illis magis quam aliàs unquam tuum se socium & amicum auxiliò suò probat ; in morte pariter non modò te non deserit, sed ad dandam tibi immortalitatem se parat , frigidi etiam corporis tui cineres ei curæ sunt , ut novam il-
lis

lis suo tempore vitam impertiatur, quæ finem nesciat; & quando nomen tuum hîc oblivioni mandatum fuerit, indelebili illud caractere scribet in æternitate. De cætero Christus Jesus est Amicus æternus, quia, ut homo, quamprimum cœpit existere, jam te novit, jamque te amavit; ut Deus autem non prius amavit Patrem suum cœlestem, à quo generatur, quàm elegerit, te quoque amare, & omne illud bonum tibi velle, quod deinceps tibi præstitit. Sed quale est bonum illud, quod tibi voluit, & quod deinceps tibi præstitit? Immensum te magis amavit, quàm tu teipsum amare possis; & immensum etiam magis, quàm omnes creaturæ amare te possent, si omnes etiam amore te deperirent; se totum nunc quidem tibi dedit per gratiam; se totum verò ibi vult æternum tibi donare per gloriam: *Omnia vestra sunt.* 1. Cor. 3. v. 22. Quid jam dicis, homo ingrate, & beneficiorum immemor! Quid respondes?

quomodo excusare te poteris ab inchoanda vita nova, eaque omni transigenda in obsequio illius Domini, qui semper vult esse amicus tuus? An diutius ferre in teipso poteris hoc monstrum abominabile, quod Dei Filius te amaverit absque principio; tu verò numquam facias illius amandi principium? quod ille te amaverit absque mensura, tu verò illum redamare velis cum tot exceptionibus? quod ille multò carius amorem tuum emerit, quàm omnium Angelorum amorem, toto nimirum effuso suo Sanguine; illum nihilominus etiam post persolutum hoc immane pretium consequi non possit? Evigila tandem ad probationes adeò justas; & si Amicum inveneris meliorem, aut talem saltem, qui Servatori tuo possit comparari, sit tibi licitum, Divinum hunc Amicum deferere, ut illi alteri adhæreas. At si Jesus Christus est Amicus unicus, æternus, commodi proprii contemptor, qui im-

immensum te amavit, & immensum adhuc te vult amare, quomodo, quæso, contingere potest, ut illum deserere cogites? Erubescere, quod illum toties deserueris, quoties grave peccatum admisisti, & ob rerum creaturarum amorem nuntium Amicitiae Summi Boni remisisti; pete ab illo demissè veniam; & statue illum imposterum semper amare; eumque roga, ut uno Sanctissima Crucis suæ clavo voluntatem tuam in hoc sancto proposito figat, ac immobilem reddat.

III. Considera tertiam Jesum Christum tenerè amandi causam, quia nimirum tibi est *omnium bonorum tuorum fons & origo*. Omnia bona nobis à Christo proveniunt, ut Deo, & proveniunt nobis per ipsum, ut hominem; & tu nullum in te senties desiderium, Eidem in omnibus obsequendi? *Omnia per ipsum; & in ipso creata sunt; & ipse est ante omnes. Coloss. 1. v. 16. & 17.* Si Pater æternus benignò te oculò re-

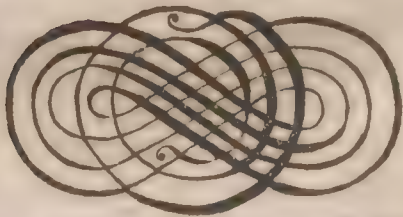
respicit , te respicit ob amorem Jesu ; si veniam tibi peccatorum indulget , indulget illam tibi in gratiam Christi Jesu ; si te liberat à malis vel temporariis , vel æternis , te ex illis liberat intuitu Christi Jesu ; si te elegit ad Gloriam , & ad illam te adducit per gratiarum suarum auxilia ; elegit te & adducit te ob merita Jesu Christi. Assuetus jam es audiendis frequenter hujusmodi rebus ; hinc assuetudo te non finit æquam ac debitam de illis habere æstimationem. Sed aliquantisper & cum mora perpende , quanta sit res , à tuo Servatore infinita recipere bona , & , quod adhuc magis sub sensus cadit , ab infinitis liberatum esse malis ! Quale beneficium fuisset , si te liberâisset à supplicio , quo vivus ardere debuisses in fornace per unicam solum horulam ? Si Chirurgus crastino manè globum igneum applicare tibi deberet ad collum , forsitan hac nocte præ timore ac solitudine indormire numquam posses ;
ju.

judica jam, quid futurum esset, si cras manè per horam integram persistere deberes in flammis. Jam verò Christus Jesus te liberavit, non solum, ne manere in flammis debeas per horam integram, sed ne in illis persistere debeas horis infinitis, infinitis diebus, infinitis mensibus, infinitis annis, imò seculis infinitis absque ullo remedio; atque adeò singulis horis infinitum obstrictus es Divino huic Benefactori tuo; maximè quòd hæc ipsa tua liberatio tam carò illi prætiò steterit. Si re alia illi non constitisset, quàm verbis; si delictorum tibi veniam impetrasset, suum duntaxat Patrem pro te rogando; quæ grati animi testificatio par esse posset huic tanto beneficio? Et tamen non te liberavit verborum duntaxat, & precum suarum viribus, sed vi dolorum & cruciatuum suorum, quales nullus unquam hominum sustinuit, vi contumeliarum & opprobriorum, qualia in illam usque diem audita non sunt,

sunt, vî tristitiæ, nullis sive cœli sive terræ solatiis recreatæ. Ut ab inferno te liberaret, Ministris Dæmonum se subjecit; ut ab ira Patris sui cœlestis te liberaret, ad servilem adeò formam se demisit; ut ab æterna te morte liberaret, in Cruce mori voluit, inter duos latrones medius; ut te liberaret à peccato, similitudinem peccatoris assumpsit, & in Divino suo Sanguine iram omnem à Justitia, Divina adversus te conceptam, extinxit. Si Christus Jesus fuisset mortuus ob nimii erga teipsum amoris vehementiam, an de hac Amoris vehementia audire aliquid posses, quin toto corde ad amorem tenerrimum accendereris? Jam verò ex amore non est mortuus, quia vitam noluit tam læta & jucunda morte finire; at ex amore tamen promoveri ad di-ram adeò mortem voluit vî pœnarum ac dolorum, quales in hoc Mundo nemo alius unquam sustinuit; & tu nihilominus in tua negligentia,

in tuo frigore, gravi sopore oppressus, permanebis? Canis, qui hilariter se circumagendo tibi applaudit; lucratur amorem tuum; quomodo illum igitur non lucratur Deus, qui pro te factus est homo, & immensis laboribus, imperceptibili contumeliarum, vilipensionum, & opprobriorum cumulô, ac Vitæ suæ Divinæ pretiô immensam tibi comparavit felicitatem, & ex immensa te liberavit miseria? Hæccine tua Justitia, hæc tua fidelitas, hæc sinceritas est? Apage; si impofterum, ubi veritates istas agnovisti, ad Deum offendendum redis, non mereris infernum, ut peccatores alii, sed mereris, ut peculiaris tibi ac novus constituatur infernus, cujus flammæ sint septies voraciores, cujus Dæmones sint septies truculentiores, cujus poenæ sint multò atrociores sinè ulla comparatione. Offendere Deum, qui non modò tibi veniam impertitur, sed & mortuus est, ut tibi illam impertiretur! Offendere Deum illum,
vi-

qui mortuus est , ut omnes tibi divitias æternum possidendas daret ! Simile delictum vel in Dæmonibus non invenitur , & si in illorum aliquo inveniretur , is erubesceret maximo-pere , dum tu interim eapropter nihil penitus erubescis. Igitur erubescere saltem de hoc animi ingrati vitio tam horrifico , illudque in conspectu Domini fatere ; imaginare tibi , vitam ideo tibi donatam esse , ut monstruosum hoc vitium vitæ melioris tenore , & veri Christiani moribus penitus obtegas ; & à Deo , qui tanta fecit , ac tanta passus est , ut bene tibi faceret , pete gratiam , ut ad id consequendum te adjuvare non desinat.

Exa-

Examen

Pro Die Decima.

De Virtutibus Theologicis.

I.

EXamina æstimationem, quam habes de his virtutibus, quæ sunt maximus animæ thesaurus, cum illam Deo proximè & immediatè conjungant, illisque peculiare præmium in cœlo respondere debeat; siquidem propter fidem, qua in Deum credidimus, dabitur nobis Visio Dei; propter spem, qua in illum speravimus, dabitur nobis possessio Dei; & propter Amorem, quo illum amavimus, dabitur nobis æterna Dei fruitio, ut loquuntur Theologi. Singulariter autem examina, quam æstimationem habeas de sancta Fide, cujus tam liberale donum in baptismo tibi Deus contulit, quin illud unquam vel solum desideraveris; cum

H h in-

interim hoc dono , ex profundissimis Dei judiciis , privatae maneant tot integræ Nationes , non solum homines.

II. Examina *causam moventem tuæ Fidei* , scilicet Autoritatem Dei, quæ nec falli potest , nec fallere; cum sit ipsa Veritas tam in cognoscendo quàm in loquendo ; ac proinde , cum unusquisque mereatur fidem iuxta mensuram Sapientiæ ac bonitatis suæ , numquid tantæ Autoritati credere & adhærere deberemus firmitate , si fieri posset , infinita ?

III. Examina *causas te moventes* , ut velis credere illa , quæ Deus locutus est , & quod ipse sit Autor nostræ fidei. Causæ autem sunt istæ : 1. Sanctitas tum ipsius Christianæ Legis , tum etiam tot hominum , qui illam professi sunt cum singulari , & plùs quàm humana perfectione. 2. Admiranda ejusdem Legis per Mundum universum propagatio , & quidem brevissimo tem-

tempore , etiamsi illa in sacris My-
 steriis tot res proponat humanis sen-
 sibûs superiores ; & in præceptis tot
 alias sensibus nostris contrarias. 3.
 Miracula , quæ finè numero , omni
 tempore , & in omni loco conti-
 gère. 4. Testimonium , quod Mar-
 tyres omnes ingentî pariter suô nu-
 merô , & omnis generis tormentis ,
 & cruciatibûs , mirâ constantiâ to-
 leratis , faciunt. 5. Ejusdem Fidei con-
 stantia inter tot ac tantas Hæretico-
 rum & Infidelium persecutiones ; aliâ-
 que similia testimonia , quæ ad oculo-
 rum demonstrant , Christianam Reli-
 gionem esse aliud non posse , quàm
 opus Dei.

IV. Examina *Media* , quæ ad-
 hibes , ad confirmandum te in fi-
 de. Hæc autem sunt oratio , qua
 donum tam excelsum à Deo frequen-
 ter petitur ; seria consideratio præ-
 rogativarum , quas habet Christiana
 Fides præ cæteris sectis omnibus , ut
 tutius illi credi valeat.

V. Examina *Exercitium* hujus Fidei ; an sis contentus solummodo illius habitu ; an verò illam actu ipso exercere soleas , præsertim in usu Sacrorum Mysteriorum , in audiendo sacrosancto Missæ Sacrificio , in tentationibus , quæ te impugnant ; atque in adversis , quæ tibi occurrunt ; quibus in rebus summè necessarium est , ut eadem viva Fide excitetur.

VI. Examina *Spem tuam* , quæ illa est , quæ nos in hac lachrymarum valle Beatos reddit , dum nos jubet desiderare , & expectare Bonum infinitum , quod est ipse Deus , tum ob promissâ , nobis à Deo ipsomet data , tum ob nostrum cum Divina simul gratia laborandi conatum. Vide igitur , an in laboribus ac necessitatibus tuis ad Deum cum fiducia recurras , uti merentur ipsius Potentia , Bonitas , in adimplendis promissis Fidelitas , & Jesu Christi Merita , quorum virtute id omne sperare possumus , quod
ad

ad obtinendam salutem nostram est necessarium. Vide pariter, an sinè ordine debito speres, nimirum, absque voluntate id faciendi, quod ex tua parte requiritur; an tibi promittas id, quod numquam promisit Deus, quòd habiturus sis semper tempus, & semper auxilium ad agendam pœnitentiam; quòdque semper possis malè vivere usque ad extremum, & nihilominus obtinere tandem salutem animæ.

VII. Examina, qualis sit *tua Caritas*, quæ est Virtutum Regina, & animæ vita, sinè qua fores infeliciores putrefacto cadavere. Vide, qualis sit tuus Amor, ut vocant, appretiativus Dei, qui tamen est necessarius, ut præcepto amoris satisfacias, & animæ salutem obtineas. Hujus Amoris virtute Amicitiam Dei anteponere debet anima bonis creatis omnibus, debétque esse parata ad perferendum omne malum cum Auxilio Dei, ut à ma-

gno isthoc Domino non separetur, eumque non offendat.

III. Examina *causam moventem hujus amoris*, quæ esse debet infinita Bonitas, & infinita Perfectio Dei; ob quam meretur, ut omnes Creaturæ ob ejus amorem, ac illi placendi desiderium consumantur. De reliquo, licet prohibitum non sit, amare Deum, quia bene nobis fecit; nihilominus, qui illum ob hoc solum amaret, amaret illum, ut amatur utilis mercenarius, quia grata servitia præstat; atque idcirco non adimpleret præceptum Caritatis, ut alibi considerasti.

IX. Examina, quomodo te habeas circa hujus virtutis *Exercitium*. Si numquam reminiscaris eliciendi hujus actûs Amoris Dei super omnia, ne poteris quidem animæ salutem consequi, ut jam antè meminimus. Præterea magis proprium exercitandæ Caritatis tempus est, cum ingruunt tentationes; quæ magna
cum

cum vi sunt repellendæ, quia sunt Amori Dei contrariæ. 2. Cùm imminet adversa, ubi conformare nos debemus ad voluntatem Dei, nòsque illi offerre ad perferendum id omne, quod ipsi placuerit. 3. Cùm recordamur Divinorum beneficiorum; tum enim reddendus illi est amor pro amore. 4. Cùm recordamur nostrorum peccatorum; ubi detestanda illa sunt super omnia mala cætera, utpote mala, quæ attingunt summum Bonum.

Finies hoc Examen actibûs consuetis, ut hujus Argumenti gravitas requirit.

Meditatio Tertia

Pro Die Decima.

De Cœlesti Gloria.

I.

Considera, quòd beatus esse nequeat, nisi qui omnia bona possidet, eaque possidet perfectè, & possessurus est æternùm. Ac proinde, si anima tua facta fuerit aliquando digna Paradisò cœlesti, *possidebit omnia bona*; non tamen talia, quæ tibi potes imaginari, sed omni cogitatione tua infinitè superiora; ita quidem, ut quamquam finè fine id omne multiplicaveris, quod modò desiderare novit cor tuum, numquam tamen eò sis perventurus, ut minimam illius gaudii partem, quod in cœlo te manet, effingere tibi queas. Sensus tui, qui adeò nunc inimici sunt animæ tuæ, suâ tunc gloriâ adeò replebuntur, ut aliud nihil desiderent. Corpus tuum, quod te nunc adeò
gra-

gravat , vivum tunc erit ectypon Corporis Jesu Christi ; ac proinde tam erit pulchrum , ut Solem ipsum sit daturum in ruborem , & adeò lucidum , ut , si manum unicam , cœlesti gloria donatam , è cœlo exereres , eâ solâ universo mundo serenissimam diem imperitari posses. Hinc desume , qualis futura sit anima tua , undique Deò plena , & in abyssò Divinarum Perfectio-
num submersa. Facilius profectò foret , nuce Oceanum omnem includi , quàm à debili phantasia nostra comprehendere , quid cœlestis sit Paradisus. Hic enim Paradisus idem est , ac possidere totum Deum per omnem aeternitatem , atque ex Divinarum illius Perfectio-
num fundo perpetuos inexplicabilis felicitatis redditus percipere ; Paradisus hic indicat , animam esse Deo intimè conjunctam , non aliter ac ignis conjunctus est ignito ferro , ita ut propemodum Deus sit anima , & anima pene sit Deus ; quemadmodum & ignis pene est ferrum , & ferrum propemodum est ignis. Paradisus hic idem
H h 5 est,

est, ac sedere in throno Divinitatis, & accumbere ad Mensam Dei, id est, eadem frui felicitate per gratiam, qua Deus fruitur per seipsum; adeò, ut bonum illud, quod ab omni anteriori æternitate Cor Summi Boni perfectissimè satiare potuit, tuum quoque cor per seipsum satiare debeat. O momentum itaque millies & millies fortunatum, quo ad tantam gloriam es admittendus! Si Deus omnes suas pulchritudines, non omnes unà simul, sed paulatim vellet ostendere, novis ac novis identidem spectaculís, admiratione dignissimís, per integram æternitatem distingere te posset; quale jam erit spectaculum, simul videre omnes has pulchritudines ac elegantias, easque omnes æternùm possidere! Non eris tunc Beatus, sed eris ipsa quodammodo Beatitudo: *Ponam te - - gaudium in generationem & generationem. Isa. 60. v. 15.* Tu interim hæc omnia firmiter potes credere, & eorum tamen securitatem tanta cum negligentia curare? Opera bona sunt hujus glo-

gloriæ semina ; quid agis igitur , quòd illis omnem tuam vitam non impen-
dis ? Et quamdiu tandem illa bono-
rum omnium Patria ab ipsis etiam
Christianis habebitur pro ignota Regio-
ne ? Erubescere teipsum ; detestare
præteritum teporem tuum , & Fidei
tuæ languorem ; paratum te offer ad
perdenda omnia , ut immensum adeò
bonum consequaris , & roga Deum,
ut , cum Ipse ex parte sua efficaciter
te secum velit Beatum esse , gratiam
tibi largiatur , ut ex parte tua consi-
lia hæc tam amabilia non impedias,
& vires tibi suppeditet , ut ad supre-
mam hanc Beatitudinem quamprimum
pervenias.

II. Considera , quòd in cælo
omnia bona sis perfectè possessurus.
Hæc perfectio proveniet partim à po-
tentiis gloriâ præditis , partim à bonis
ipsis. Cor tuum non erit tunc adeò
miserum , & tam angustum , ut ne-
queat eodem tempore omnia simul vo-
luptatum genera in se colligere ; imò
anima , Gloriæ lumine confortata , si-
num

num suum ita dilatabit , ut futura sit capax gaudiorum ipsius Dei, ut ipse met promisit: *Ut gaudium meum in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur. Joan. 15. v. 11.* Eodem modo Bona cœlestia invicem se non impediunt , ut se invicem impediunt hujus Mundi bona ; cùm enim illa naturæ sint spiritualis , simul consistent, ac se invicem juvabunt, ut nos perfectè felices ac beatos efficiant ; atque omnî momentò integram nobis gaudiorum æternitatem in compendium redigent. Propterea docet nos Spiritus Sanctus , quòd in cœlis coram throno Dei sit quoddam veluti mare Crystallinum : *In conspectu Sedis tamquam mare vitreum simile Crystallo. Apoc. 4. v. 6.* quia , quemadmodum Crystallus visum non impedit , sed roborat , & objecta non abscondit , sed facit , ut multò appareant pulchriora ; ita omne bonum in cœlo non impedit Beatos , quin alio quoque Bono perfrui possint ; sed omnem illis præbebit libertatem , singulis momentis

tis omni voluptatum genere fruendi; adeò ut non solum bona sua propria perfectè possideant, sed bona insuper omnia reliquorum Beatorum omnium; Caritas enim ibi tam erit perfecta, ut, siquis inter Beatos inveniri defectus posset, is quamprimum à Caritate tolleretur; jam quid fiet, cum omnes sint Sancti, cum omnes sint Magni Reges, cum omnes pleni sint affabilitate, sapientia, & amicitia incomprehensibili? Fiet, ut, dum quilibet amat alium, veluti se ipsum, tot quivis cœlos habeat, quot numerat Gloriæ cœlestis Socios. Quid autem ibi senties in corde tuo, cum in præmium obsequii, pauculis vitæ diebûs Deo præstiti, submersum te videbis in Oceano deliciarum inexplicabilium, atque dulcissimum Cœli mel non sorbillando, sed simul omne portando gustabis? Quàm satiaberis illo Beatitudinis alveo, ac in teipso te quodammodo perdes, ut totum in Deo te feliciter invenias! Estne possibile, ut Bona tam magna speres intra

tra modicum tempus, & tantam nihilominus creaturarum habere possis rationem, ac adcò perditè misera illa, quæ tibi creaturæ promittunt, solatia secteris? Estne possibile, ut modica pœnitentia & exiguo labore terreri te finas? Et qua pœnitentia? quo labore? An opera illa, quæ tantam tibi gloriam pariunt, digna censēs hoc nomine? O beatos sudores, qui tantam tibi requiem pariunt! O beatam tui afflictationem, quæ tantum tibi afferet solatium! O beatas tui depressiones, quæ in tantum tibi honorem cedent! Unum duntaxat superest, quod petas cum Propheta, ut nimirum semper habites in domo Domini. Quid refert, pauculis diebûs in hac terra incommode degere? quid refert in hac vita vilipendi; ac contemni? quid interest, hîc afflictum vivere? Unica duntaxat in cœlis hora omnes vitæ hujus ærumnas infinito cum sœnore compensat: *Melior est dies una in atriiis tuis super millia.* Psal. 83. v. 11.

Eru-

Erubescere, quòd hucusque opinionibus adeò contrariis locum dederis, & cœli tam immemor fueris, veluti cœlum ænigma tibi esset; propone, deinceps frequenter illius meminisse; & age Deo gratias, quòd tantum tibi Bonum præparet, tantâque providentiâ te ad illud obtinendum dirigat; roga illum ex intimo corde tuo, ut ita te regat, ut imposterum ab ea semita numquam amplius recedas, quæ illuc te reducit, nimirum ab obedientia Divinæ ipsius Legi præstita: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Matth. 19. v. 17.*

III. Considera, quòd omnia ista Bona, quæ in cœlo tam perfectè possessurus es, etiam *sis possessurus æternum*. Quis capere satis potest, quantum ponderis cœlorum felicitati adjiciat æternitas? Si quodlibet bonum tantò magis æstimari debet, quantò magis est diuturnum & stabile, quàm erit igitur æstimanda felicitas illa, quæ non modò est immensa, sed & sempiterna? Voluptas vilissimi è nostris
sen-

sensibus , cùm in cœlo finiri numquam possit , meritò præferri deberet omni Beatorum simul omnium felicitati , si hæc illorum felicitas finem aliquando habitura esset ; tu inde jam collige , qualis futura sit beatitudo , qua collectum habebis in corde tuo gaudium , ob bonorum omnium copiam incomprehensibile , & simul per seculorum omnium decursum numquam omnino finiendum. Talis erit hæc beatitudo , ut ex illo plus voluptatis in genere boni sis habiturus , quàm doloris in genere Mali simul omnes Damnati patiantur ; adeò , ut vel unica stilla immensi illius gaudiî , cui aliquando innatabis in cœlo , si in infernum decideret , satis omnino foret , ad extinguenda omnium inferorum tormenta. Pariter si nulla in misero hoc mundo voluptas est , quæ non denique vertatur in supplicium , si non mutetur aliâ ; qualis igitur erit magnitudo illius Boni , quod semper erit novum , & identidem perget æqualiter te infinito tempore beatum reddere ?

Vide igitur, quantopere Jesu Christo sis obligatus, qui, ut tu cum Ipso regnare posses, fieri servus pro te voluit; & in Crucem doloribus ac opprobriis plenam ascendit, ut tu invicem in Ipsius thronum ascenderes! Quàm diabolicus ergo foret ingratus tuus animus, si illum non amares; & quantò plùs quàm diabolicus foret hic ipse ingratus tuus animus, si illum insuper offenderes! Quas Ille tandem artes invenire adhuc debet, ut ex animo illi servire statuas? Quod majus præmium Ille tibi debet promittere? Clamat Satanas: Servi mihi; & ego, postquam duris te laboribus fatis exercuero, integra tormentorum & cruciatuum æternitate tuos tibi labores remunerabor. Clamat Dominus: Ama me; & ego, postquam te summa cum modestia & benevolentia tractavero, integra infinitorum gaudiorum æternitate tuum tibi amorem compensabo. Et nihilominus invenire sit aliquos, qui eligant servire dæmoni, & renuant ama-

re Deum, illique servire? Et tu tot affectus à Deo beneficiis, tam illustratus per fidem, adeò per gratiam roboratus, eris in numero creaturarum istarum tam infelicium? Vah! Cœlum! Cœlum omne tuum est, si voci Servatoris tui vis obedire, & ejus exempla sequi! Eru- besce, quòd hætenus tam exiguam illius rationem habueris, & quodam- modo ne dignatus quidem fueris illud desiderare; atque ita stultorum illo- rum numero accesseris, qui cœlum nihili faciunt: *Pro nihilo habuerunt terram desiderabilem. Psal. 105. v. 24.* Indignare tibimet ipsi, tuæque voluntati, quæ toties te permovit, ut illud ob nescio quam pertinaciam abjiceres, & toties numquam ampliùs illud recuperandi periculo te exponeres; & roga Deum per immen- sam illam Caritatem, qua suum ti- bi Regnum ab æterno præparavit, & per amaram illam Passionem, qua illud suo tibi tempore promeruit, ut gratiam tibi modò largiatur, ut il-
lud

lud tuâ culpâ non amittas ; sed illius identidem memor , novo amore , novisque laboribus de illius possessione magis quotidie certiores te facias.

Meditatio Quarta

Pro Die Decima.

De Amore erga Deum.

I.

CONSIDERA tres potissimum causas, quæ ad amandum Deum efficacissime permovere te deberent ; sunt autem hæ, quia Deus hunc nobis amorem præcipit ; quia illum meretur ; & quia illum provocat, ac prævenit amore suo , & innumeris beneficiis suis. Prima igitur causa Deum amandi super omnia cætera bona est, *quia Deus illum præcipit.* Si Deus nobis prohibuisset, ne illum amaremus, cum simus creaturæ tam miseræ , & indi-

gnæ, quæ ad tantam sublimitatem aspirent; deberemus illum continuis precibus fatigare, ut amorem hunc adeò nobilem nobis indulgere & concedere dignaretur; nunc verò cum ipse illum adeò severè nobis præcipiat, an illi obsecundare nolemus? Quid aliud in inferno damnati magis desiderarent, quàm hujus generis præceptum? Si hujusmodi mandatum promulgaretur in illa Damnatorum abyssu, satis id foret, ad ignem illum devorantem illico commutandum in sacrosanctas divini Amoris flammæ; quia, si Deus hoc præceptum imponeret Damnatis, daret illis etiam auxilia gratiæ, ad illud adimplendum necessaria; quibus cum haud dubiè damnatæ illæ animæ responderent, squalida illa Mortis æternæ Nox in amœnissimæ lucis auroram mox illis commutaretur. Qualis igitur excusatio prodesse tibi poterit, si hanc ipsam Amoris legem non adimpleveris, postquam Deus præparatam habet gratiam, qua juvare te vult? Quódnam ex duobus hisce
pro-

prodigiis erit majus , an Dei benignitas , qua se ille eò demittit , ut hominibus hunc sui amorem præcipiat, quasi ipse hominum amore ad suam felicitatem indigeret ; an hominum stupiditas , qui non solum hujusmodi præcepto indigent, sed post illud etiam sibi severè impositum, eidem obsequi recusant ? Tu illud observare statue ; sed memento , quòd amor, quem Deo vî hujus præcepti debes, non sit amor, qui consistat in Verbis, aut in teneris affectibus, sed sit amor fortis, & prælationis, ut appellent ; amor, inquam ejusmodi, qui si Divina Voluntas & Amicitia in certamen vel comparisonem veniat cum aliis quibuscunque bonis creatis , tu Voluntatem Dei & ipsius amorem omnibus bonis aliis anteponas. Erubescere , quòd hucusque longè aliter egeris , & tam grandem injuriam intuleris Deo tuo , quotiescunque peccasti ; detestare summopere hanc iniquitatem tuam ; propone , mori citius , quàm aliàs unquam illam iterum committere ; & roga Deum, ut, cum Ipse

modis omnibûs ad se amandum te obstringat; præceptis videlicet, donis, promissis, & minis, tandem aliquando expugnare te velit, & totum te suum reddere.

II. Considera secundam causam efficacissimam ad amandum Deum super aliud omne bonum, nimirum *quia Deus amorem hunc meretur.* Et hinc, etiamsi Deus hunc tibi Amorem tam severè non præciperet, secundum omnes tamen decentiæ leges, eum Ipsi liberaliter deberes offerre. Siquidem cuilibet amabilitatis gradui justissimè respondet gradus benevolentiae; cum igitur in Deo sit amabilitas infinita, sequitur quòd illi debeatur infinitus cordium omnium Amor. Ecquam tibi in animo tuo ideam effingis, cum audis hanc vocem *Deus.* Congrega in imaginatione tua quemdam quasi cumulum omnium illarum perfectionum, quasunque potes concipere, vel excogitare, pulchritudinem, sapientiam, scientiam, potentiam, sanctitatem, Majestatem, & alias. Hæc omnia dein-

deinde duplica , & multiplica centies ac millies. Et quid efficies ? Non est hæc omnia Deus noster, sed est Ens aliquod infinitè majus. Redi igitur ad duplicandum , augendum , multiplicandum , extendendum , & ampliandum omnem hunc ingentem Perfectionum cumulum , & ita duplicando , & augendo perge per totam æternitatem ; post multa, imò plurima secula finè numero , tam longè aberis ab efformanda tibi viva & vera Dei tui idea vel imagine, quàm longè aberas prima die , qua negotium hoc suscepisti. Deus est Ens longè aliud ac diversum ab eo, quod intelligere possumus; est abysus Bonitatis , Pulchritudinis , Sanctitatis , Sapientiæ , Majestatis , Potentiæ , infinitè superioris omnibûs illis cogitationibûs , quas in mente nostra concipere possumus, quando has voces proferimus; cum ipse has omnes perfectiones contineat quidem in se , sed longè alio , ac altiore modo , quàm

nos possumus comprehendere ; possidet enim illas absque ullo termino, quia est Infinitus ; possidet illas sinè admixta vel minima imperfectiōne , quia est Actus purissimus ; possidet illas , quin aliquid accipiat ab ullo alio, quia est Independens, ut ajunt Theologi, & dependet à nemine ; possidet illas absque defectu, quia est omnis boni plenitudo ; possidet omnes simul, quia est Immutabilis ; possidet illas sinè timore , eas aliquando perdendi, quia sunt ipsi propriæ atque congenitæ. Dominus itaque tam amabilis, qui , revelata facie duntaxat visus, abunde sufficeret ad Beatos omnes in gaudiorum oceano æternum submergendos ; qui , revelata facie duntaxat visus , abunde sufficeret ad infernum omnem illico convertendum in cœlum , deinde tamen non sufficiet ad obtinendum à te amorem tuum ! Video, quòd unica boni stilla , quàm à Creaturis accipis , cor tuum illico lucretur ; & illud tamen non lucrabitur infinitus ille Perfectiōnum

num Oceanus , qui continetur in sinu Dei ? Si benevolentiam haberes infinitam , omnem illam supremæ illi Majestati in tributum deberes reddere ; nunc verò , cùm amor tuus sit adeò parvus , & adeò limitatus , voles illum non tantùm dividere , sed & partem Illi minorem dare ? Et quid magni denique à te petit Deus , cùm petit , ut primum illi locum cedas in corde tuo , & Ipsius amicitiam omni alteri bono creato præferas ? Qualis igitur tibi erit ignominia , si & hoc modicum Deo non velis concedere ? Omnes tibi creaturæ serviunt ea lege , ut ipsarum & tuum Dominum ames ; ac proinde , si tu illum non modò non ames , sed & offendas , mereris , ut creaturæ omnes adversùm te insurgant. Erubescere igitur , quòd vitam tuam hætenus tam malè impendaris ; pete omnium culparum tuarum veniam ; propone , perturbato huic vivendi generi remedium afferre , ac modum ponere ; & roga Deum ,

ut, cùm ipse de cœlo venerit, ut in hominum cordibus cœlestem hunc ignem accendat, eundem etiam accendat in corde tuo, tibique gratiam impertiatur, ut illum non ampliùs extingui finas per omnem æternitatem.

III. Considera tertiam sacrosancti hujus amoris causam, quia nimirum *Deus illum provocat* amore suo, & beneficiis inexplicabilibus, quæ nobis contulit; unde etiamsi non petiisset ipse hoc tributum cordis nostri, etiamsi illud etiam aliunde non meruisset, hoc tamen illi deberemus in remunerationem, cùm amor bene pensari non possit, nisi amore mutuo. Interim quâ fieri potest, ut difficultas occurrat in amando Deo, cùm ille prior nos amaverit? Et tamen ignis non faciliùs accenditur, quàm per ignem alium. Omne igitur frigus nostrum aliunde provenire non potest, quàm ex eo, quòd numquam nos impendamus seriò considerandis bonis illis, quæ nobis voluit Deus, & bonis illis, quæ

quæ nobis præstitit. Itaque considera , quòd Divina erga te Caritas fuerit æterna simul , & infinita. Æterna fuit , cùm Deus non amaverit priùs seipsum & proprium suum Bonum , quàm amaverit te , & desideraverit , te ejusdem Boni sui participem facere. Hæc ipsa erga te Caritas pariter est infinita ; nam Jesus Christus , per voluntatem suam humanam , unicam duntaxat animam hujus Mundi magis amat , quàm Sancti omnes , & Beati omnes in cœlo ipsum ament ; judica jam , quantum ille amaturus sit animam hanc per voluntatem suam Divinam ; certè tantò plùs illam amabit , quantum magis Caritatem creatam superat Increata , Deoque propria & congenita Caritas , quæ Deus ipse est : *Deus caritas est.* 1. Joan. 4. v. 8. Deus igitur te amat eodem ipso amore , quo se ipsum amat ; & licèt propterea non tibi velit bonum illud , quod sibi vult , nempe esse Deum per naturam , quia hoc est impos-
sibi-

sibile ; vult tibi tamen bonum immensum ; quia te vult facere velut alterum Deum per sui communicationem in cœlo ; quod bonum infinitè superat omne aliud bonum , quod tibi optare possent omnes Creaturæ , etsi illæ simul omnes in tuum commodum impenderent omnem amorem suum. Adjunge deinde bono illi , quod tibi voluit , etiam bonum illud , quod tibi præstitit. Sed quis id poterit comprehendere , quod nullum habet terminum ? Quid aliud sunt omnes creaturæ sinè numero , quàm totidem beneficia , ex quibus tu interiùs totus es compositus , & quæ exteriùs ab omni latere te circumdant ? Atque hoc est minimum : Pater æternus , ut te liberaret ab infinita inferni miseria , téque participem faceret infinitæ felicitatis in cœlo , Divinum suum Filium tibi donavit ; & Filius hic Divinus eundem in finem pro te dedit vitam suam possibilem omnium vitarum pretiosissimam , idque inter dolores , contem-

temptus & opprobria, qualia nulus unquam hominum toleravit; & Spiritus Sanctus ad hoc utrumque donum etiam ipse infinito cum amore concurrat. Si Pater æternus habuisset aliquid melius, quàm Unigenitum suum Filium, id tibi donâset, ut tuum sibi amorem conciliaret; & si Unigenitus Patris Filius habuisset aliquid melius, quàm Vitam suam, etiam ille id tibi donâset, ut mutuum sibi affectum tuum compararet; & si Spiritus Sanctus majorem habuisset amorem, etiam illum pro te impendere non dubitâset; at majus & melius præter ista non habuere; & tamen ista tibi non sufficiunt, nec te movent, ut illis obsequaris? Aliud profectò neque in Terra, neque in Cœlis est, quod majori constet pretiò, quàm amor tuus; cum pro novem Angelorum choris, ac pro omnium illorum amore nec gutta Divini Sanguinis sit effusa; tui verò amore Sanguis hic totus est effusus; &

ta-

tamen tu recusabis amare Deum ? Solus aliquis intuitus , quo te Deus vel semel dignatus esset ; & leve quoddam incommodum , quod Ille sustinuisset , ut aliquid tibi boni præstaret , fati à te compensari non posset per integram Amoris tui æternitatem , & per oblata ipsi infinita mortalium corda ; quanta igitur ingrati animi labes erit , si Deo neges cor illud miserum , quod habes ; postquam tamen ille id sibi comparavit , largiendo tibi bona infinita , liberando te à malis pariter infinitis , & honorem , quietem , lætitiā , libertatem & vitam divinam in tuum commodum immolando ? Profectò si te totum in obsequium hujus summi benefactoris tui consecrare non vis , jam nunc te ipsum condemnare potes , ac fateari , quòd infernus pro tuis meritis sit pœna nimis quàm exigua. Erubescere igitur de frigore tuo , & ingrato nimis animo ; detestare hunc millies ; & firmissimè statue , quòd

quòd Deus imposterum tuus sit futurus Dominus ; quòd illum pro infinito suo merito summè sis amaturus , & pro illo semper factururus sis id , quod in ullius alterius hominis gratiam numquam factururus esses ; quòd illius semper commoda sis cordi habiturus ; quòd peccatum , unicum Dei inimicum , tam in teipso , quàm in aliis persequi velis ac impedire ; quòd denique nihil aliud prius & antiquius habere velis , quàm ut ipsi satisfacias ac obsequaris. Atque hoc denique tuum sit propositum , propositorum omnium primum ac ultimum , hoc sit desiderium desideriorum tuorum omnium , hæc summa orationum ac petitionum tuarum omnium , ut perfectè Deum ames. Dic illi , quòd , licèt tu ingrati sis animi peccator , ille tamen sit Misericordiæ Deus , qui ab ingratis mentibus se vinci non finit ; & , quamvis tu non merearis illum amare , ille tamen amari mereatur infinitè ; finies itaque , te totum offe-

ferendo Divinæ Majestati devotissima
illa S. Ignatii precatone :

*Suscipe , Domine , universam
meam libertatem ; accipe memoriam,
intellectum , & voluntatem meam ;
quidquid habeo , vel possideo , tu
mibi largitus es ; id tibi totum re-
stituo , ac tuæ prorsus voluntati tra-
do gubernandum. Amorem tui so-
lū cum gratia tua mihi dones ; &
dives sum satis , nec quid-
quam aliud sultrā
posco.*

*Omnia
Ad Majorem Dei Gloriam.*

VIA COELI COMPLANATA,

SEU

Detecta salutis impedimenta,
& Methodus eadem Superandi,

Pro sacrae Lectionis argu-
mento in singulos Exerci-
tiorum Spiritualium

Dies

Italicè primùm proposita

A

P. JOANNE PETRO
PINAMONTI
SOC. JESU.

Dein Latinè reddita

Ab alio ejusdem Societatis
Sacerdote.

Permissu Superiorum.

PEDEPONTI,

Sumptibus Joannis Gastl, 1743.

ferendo Divinæ Majestati devotissima
illa S. Ignatii precatone :

*Suscipe , Domine , universam
meam libertatem ; accipe memoriam,
intellectum , & voluntatem meam ;
quidquid habeo , vel possideo , tu
mibi largitus es ; id tibi totum re-
stituo , ac tuæ prorsus voluntati tra-
do gubernandum. Amorem tui so-
lùm cum gratia tua mihi dones ; &
dives sum satis , nec quid-
quam aliud sultrà
posco.*

*Omnia
Ad Majorem Dei Gloriam.*

VIA COELI COMPLANATA,

SEU

Detecta salutis impedimenta,
& Methodus eadem Superandi,

Pro sacrae Lectionis argu-
mento in singulos Exerci-
tiorum Spiritualium

Dies

Italicè primùm proposita

A

P. JOANNE PETRO
PINAMONTI
SOC. JESU.

Dein Latinè reddita

Ab alio ejusdem Societatis
Sacerdote.

Permissu Superiorum.

PEDEPONTI,

Sumptibus Joannis Gastl, 1743.

quò certius illa devinceremus, debiles nostras vires suffulciendo. Hæc proinde tam benevola, atque ad salutem nostram tam proficua Amabilissimi Servatoris Nostri intentio, ut effectum sortiretur, exiguus isthic, quem manu tenes, libellus conscriptus est; ut nempe & illa tandem agnoscas, quæ salutis semitam adeò difficilem reddunt, & ea insuper superandi methodum addiscas. Hæc est materia, quæ Christianorum necessitatibus videtur omnium maximè accommodata; quam proin, ut in præsentiarum clare pertractemus. unamquamque Lectionem in tria puncta dividemus. In 1. impediementi cujusque naturam; in 2. damnum, quod affert saluti; in 3. remedium exponemus, quo ab illo liberare nos poterimus. Concedamus primum locum illi impediemento, quod omnia reliqua post se trahit, & est
Langor in fide.

LECTIO I.

De Impedimento, quod affert
Saluti nostræ Languor in fide.

SI quis litem haberet in iudicio, è
cujus decissione, spe omni ulte-
rioris appellationis adempta, o-
mnes suæ fortunæ, honor, fa-
ma, ipsa denique vita dependeret, in-
dubitatum omnino est, quin talis extre-
mas tum corporis tum animi vires, o-
mnésque facultates in id unum solertis-
simè impenderet, nullúmque remedium,
utut difficillimum, dummodo ad procu-
randum felicem tantæ rei eventum fore
idoneum videret, intentatum relinque-
ret, ut victoriam reportaret. Et tamen,
quid foret lis ejusmodi, nisi locus qui-
dam puerilis, si cum illa compareretur,
qua omnis homo Christianus in vita præ-

senti constanter vivit implicitus ; ubi duas inter æternitates positus, de causæ suæ exitu semper pendet incertus, & ignorat, an post mortem habiturus sit in Deo Patrem Misericordiarum, qui ipsum æterna felicitate sit donaturus in cælo ; an verò justitiæ Vindicem, qui perpetuïs eum suppliciïs sit cruciaturus in inferno ? Hoc tamen non obstante, communiter apud homines non modò tantam non videmus sollicitudinem, ut causam hanc omnium longè gravissimam ad felicem exitum perducant, sed è contrario cernimus potiùs, eos nova sibi ipsis identidem, & nova ponere obstacula, quæ tanti momenti victoriam ut plurimum impedian, ac si ultro in ruinam properarent. Quapropter, cùm in libello Exercitiorum id præcipuè tractetur, ut securam reddere animæ nostræ salutem possimus ; non videtur utilior pro istorum dierum lectione inveniri posse materia, quàm si illa impedimenta in medium afferamus, quæ nostræ saluti potissimùm adversantur, quæque reliquorum omnium, & ipsius quoque sunt radix peccati, quod impe-
di-

dimentorum omnium est maximum. De hac proinde materia in præsentiarum tractabimus, eamque claritatis, & tædii levandi gratiâ in tria semper puncta dividemus. In 1. impedimenti naturam; in 2. damna ex illo emergentia; in 3. remedium, quo remove illud poterimus, ob oculos ponemus. Primum locum illi concedamus, quod reliqua omnia post se trahit, & est Languor in fide.

Fides est virtus, quæ partim residet in intellectu, qui superno illustratus lumine veritatibus à Deo nobis revelatis firmissimè assentitur; partim etiam voluntatem afficit, quæ& ipsa, cœlesti collustratione excitata, intellectum inclinât, eidemque assensum firmissimum, iis ipsis rebus propter supremam Dei revelantis auctoritatem præstandum, imperat. Unde fidei debilitas duplici ex radice enascitur; una in eo posita est, quòd intellectus cùm ipsa mysteria revelata, tum etiam credendi motiva tantum obiter apprehendat; altera verò in hoc, quòd voluntas erga eadem parum afficiatur, nec, ut ea penetret, multum

curet. Videbis quandoque ex Christianis non paucos, quos potius nascendi conditio, quàm bona voluntas Fidelibus adiunxit. Sunt fideles, quia per Baptismum ingressi sunt Ecclesiam; de cætero autem tam parùm sciunt de illis prærogativis, quibûs Religio nostra supra omnes alias sectas altissimè eminet; tam parùm vitæ suæ rationem doctrinæ Evangelicæ dogmatis conformant, ut eos vix ullo ex capite distinguere ab infidelibus queas. *Quis tu hic, aut quasi quis hic?* Isaias Propheta exclamat, quasi dicat: tu quis es, qui, ut ita loquar, unico tantummodo pede in Sancta stas Ecclesia, nec aliud quidquam in te exhibes veri Christiani præter inane illius nomen? jure igitur merito, diminutam esse multorum fidelium fidem, lamentari cum Regio Propheta possumus: *Diminutæ sunt veritates à filiis hominum.* Ps. 111. cò quòd quàm plurimi, tametsi credant proposita sibi mysteria, credant fide usque adeo obscura, tamque parùm donò intellectûs illustrata, ut ea ferme ratione illius veritates attingant, qua cœcus ille homines vidit:

Video homines, velut arbores, ambulantes. Marc. 8. Deus, qui nascitur in stabulo, ut rerum humanarum contemptum nos edoceat; Deus, qui triginta vitæ suæ annos in paupercula fabri lignarii officina exigit, ut ad humilitatem nos erudiat; Deus, qui omnes Palæstinæ regiones nudipes peragrat, ut viam ad cælum nobis ostendat; Deus, qui, ut peccatum destruat, in cruce acerbissimam obire mortem non dubitat; nihil admirationis in eorum cordibus excitat: & qui Senecam admirantur, quòd Philosophiæ placita dictando, mortem optetierit; qui notam illam Trajani caritatem, qua proprium diadema conficiendis fasciis, ad obligandas vulneratorum militum plagas impendi voluit, stupentes suspiciunt; sinè ullo quasi sensu persistunt, si altissima sacri Evangelii dogmata percipiunt; si Filium Dei, ut animarum nostrarum vulnera persanaret, acerbissimis quibusque tormentis innocentissimam suam carnem obtulisse intelligunt. *Diminutæ sunt veritates à filiis hominum.* Simili modo, & hìc quidem multò adhuc ampliùs, deficere

fidem deprehendimus, prout hæc esse debet non solum regula credendi, sed etiam operandi; illi enim ipsi, qui Christum Jesum in revelatis nobis mysteriis Magistrum agnoscunt, haudquaquam se illi in sua vivendi methodo subjiciunt: & quando ex infallibili Divini Servatoris ore intelligunt, beatos esse illos, qui ipsius amore persecutiones patiuntur; illos, qui ipsius amore paupertatem amplectuntur; illos, qui ipsius amore deliciis abstinent; illos, qui ipsius amore injurias condonant; his omnibus, aliisque similibus sanctioris vitæ regulis suo in corde resistunt, dicendo; hæc omnia quidem vera esse secundum Deum, non autem secundum mundum; & hac tam vesana distinctione sufficienter se omnibus Incarnatæ Sapientiæ rationibus respondisse arbitrantur: unde illorum fides similis est argento vivo, quod ubique aurum sequitur, præterquam in igne; ita illorum fides Divini Magistri auctoritatem sequitur, quamdiu hæc auctoritas eorum passionibus non adversatur; secus si contingat, protinus illum destituit.

**De Damno, quod Saluti nostræ
affert hujusmodi fides.**

Quis pro dignitate jam explicet omnia illa mala, quæ ex fatali hac scaturigine, fidei nimirum debilitate, in populum Christianum emanant? Potest cum veritate dici, nullum esse malorum genus, quod non ex hoc fonte descendat; eamque causam esse præcipuam, ob quam innumerabiles animæ æternis inferorum suppliciis mancipientur. *Quia nullus intelligit, in æternum peribunt.* inquit Hussæus Princeps S. Job. c. 4. v. 20. ubi illud præcipuè advertas, velim, quòd non dicat: peribunt in æternum, quia non credunt, sed quia non intelligunt: *Quia nullus intelligit.* Ita pariter miserandi illi peccatores, qui coacti sunt in inferno confiteri insaniam suam: *Nos insensati &c.* non ideò in lamenta erumpunt, quòd non crediderint; sed quòd non bene intellexerint: *Sol intelligentiæ non ortus est nobis.* Sap. 5. v. 6. Verum ut magis ad particularia descendamus; omnia illa mala, in quæ Christianum populum fidei debilitas propellit, ad duo reduci capi-

pi-

pita possunt, nempe lucrum cessans, & damnum emergens. Ad hoc denique languida fides deducit, ut omnem virtutem amittamus, & in omne scelus misere prorueamus.

Primò igitur defectus fidei Christiano populo pretiosissimum illum virtutum omnium aufert thesaurum, qui eundem primis Ecclesiae temporibus adeò divitem reddebat. Hujus thesauri magnitudo aliqua ratione ex magnitudine Caritatis colligi potest, quæ utpote virtutum omnium Regina omnem reliquarum apparatum post se trahit. Caritas ergo, qua Christiani tunc temporis in Deum ferebantur, adeò erat incensa, ut, teste Tertulliano, tantus illorum, qui crudelissimis tyrannorum tormentis sese ultro offerrent, numerus reperiretur, ut Antonius Asiae Proconsul, & Tyberianus Palæstinæ Gubernator Adriano & Trajano perscriptis litteris denuntiarent, se tantam non potuisse carnificum invenire copiam, quæ tot Christianis, qui ultro ad supplicia accederent, occidendis sufficeret. Porro hæc ipsa Caritas eò usque etiam erga proximum ascendebat,
ut

ut S. Clemens suo tempore ex Christianis non paucos se novisse testeretur, qui fortunis suis omnibus in pauperes distributis, tandem venumdare semetipsos, & durissimam subire servitutem non dubitarent, ut hac saltem ratione acquirerent, quo proximi necessitatibus subvenirent. Nunc autem talia Caritatis prodigia inter Christianos quis facile reperiatur? & quam tandem istud præcipue ob rationem, nisi ob fidei debilitatem? Arborem quamdam suis frondibus spolia; refarciet brevè iterum exarmatus truncus illatum sibi damnum, & amputati ramusculi vivaciori, quàm unquam aliàs virore efflorescent; at verò radicem succide, aut subtracto naturali vigore illius vires enerva; post brevem temporis lapsum rami simul cum stirpe exarescent. Jam verò, quod radix est arbori, hoc ipsum est animæ fides; hæc principium est vitæ illius; hæc est, quæ animam frugiferam efficit, eidemque alimenta subministrat. Unde & radix immortalis nuncupatur: *Scire justitiam & virtutem tuam, radix est immortalitatis.* Sap. 15. v. 3. Quare, si vivit
Chri-

Christianus homo, de fide vivit: *Iustus autem meus ex fide vivit.* Rom. i. v. 17. Si adversus eum inferorum potestas insurgat, fide se defendit: *Cui resistite fortes in fide.* 1. Pet. 5. Si infelici lapsu Dei gratiâ excidat, fides eum, mediante poenitentia, in priorem Divinæ amicitiae gradum restituit: *Fide purificans corda eorum.* Act. 15. Uno verbo, Fides foecundissima illa est radix, ex qua omnes, quotquot Christianam exornare animam possunt, virtutes progignuntur: *Ministrate in fide vestra virtutem*, inquit S. Petrus, *in virtute autem scientiam, in scientia abstinentiam, in abstinentia patientiam, in patientia pietatem, in pietate amorem fraternitatis, in amore fraternitatis caritatem.* 2 Pet. 1. Hanc igitur radicem qui detruncat, aut illius saltem vigorem infringit, omnem detruncat, aut enervat virtutem, nec fructum solummodo, sed folia etiam, externam scilicet Christiani hominis formam, perdit.

Magnum equidem malum est lucrum hoc cessans, & tantô, de quo hucusque differuimus, bonô privari; sed planè
ex-

exiguum dici potest, si cum altero, longè adhuc majore, nempe damno positivo, quod exinde quoque resultat, conferratur. Apostolorum Princeps S. Petrus, cum, super pelagi fluctus incedens, mergi inciperet, totam culpam in ventos referebat: *Videns ventum validum timuit.* Matth. 14. at Christus Dominus fluctuantem ejus fidem incusavit: *Modicæ fidei, quare dubitasti?* Simili prorsus ratione ex Christianis plerique unicam profligatæ suæ vitæ causam aut tentationis vehementiam, aut fragilitatem obtendunt; re ipsa autem, si statûs tam lamentabilis originem investigare penitus voluerimus, languentem, & pene emortuam eorum fidem esse tot peccatorum, in quæ quotidie prolabuntur, causam, deprehendemus, sinè qua numquam eos in tam miserabilem pertrahere peccati servitutem veterator stygius ulla ratione valeret. Falco aperto in aëre enutritus, ad agendas tam nobiles prædas à natura efformatus, tanta præditus fortitudine, tam generosa indole instructus, nunquid se alligari perticæ pateretur? nunquid suos intra laqueos, quin eos
un-

unquam disrumpere tentaret, tanta cum patientia persisteret, nisi prius utrumque sibi obligari oculum sustinisset? Quomodo fieri posset, ut Christianus, cui in comperto est, quodlibet peccatum injuriam esse, Supremæ Numinis Majestati illatam, adeoque omnium malorum longè maximum; ut Christianus, qui fatetur, & indubia fide pro certissimo tenet, Verbum Incarnatum crucis mortem subiisse, ut moriendo peccatum è mundo eliminaret, quod idem est ac dicere: Unigenitum Dei Filium, ut abominandum illud monstrum, peccatum scilicet, destrueret, quasi Semetipsum destruxisse, quando nimirum unionem, quæ pretiosissimam illius animam inter & corpus Sacratissimum intercesserat, incredibili tormentorum atrocitate in cruce violenter disrumpi permisit, atque per tres integros dies cessavit à nobilissimis operationibus illius vitæ, humanæ simul, ac divinæ, cujus vel momentum unicuique omnium reliquarum creaturarum vitam valore superabat; quomodo, inquam, possibile foret, ut Christianus, qui vi suæ fidei ob-

strin-

stringitur, potius mille vitas profundere, quàm vel minimam de hisce veritatibus dubitationem admittere, tam præposteram sibi peccati ideam in praxi formaret? multi etenim illud, ut levitatem juvenilem, alii ut fragilitatem quandam, quæ facilè veniam mereatur, alii denique ut rem nullius penitus momenti, peccatum sibi imaginantur; et non modò pro nihilo habent, lethiferum ipsi scelus perpetrare, aut in illo patrando etiam alios adjuvare, sed sæpenumero inde ludendi & jocandi sumunt occasionem; imò eò usque deveniunt, ut peccasse etiam gloriæ sibi ducant; quasi eos criminum etiam magis pudendorum maculæ pretiosiores efficerent, quemadmodum marmorum maculæ eorundem elegantiam juxta ac pretium ut plurimum adaugent. Illi autem, qui eò perverſitatis non progrediuntur, nihilominus tam parùm quoque peccati malitiâ percelluntur, ut contractam hanc pestem per menses complures sinè ulla sollicitudine in anima circumferant; culpam interea culpâ accumulantes, donec, appropinquante aliqua solemnitate sacra, illud

tandem deponere exhomologesi decernant. Et sic illi ipsi, qui induci nullatenus possent, ut cum lacertula eodem in lecto vel nocte unica dormirent, per longam non rarò vitæ suæ partem peccati virus circumferre animò non formidant, nihilque timoris inde persentiscunt. Et isti sunt filii lucis, ut omnes Fideles Apostolus appellat! Isti sunt discipuli Verbi Incarnati! Isti sunt filii Sanctorum, hæredes tot millionum Sanctorum Martyrum, qui nos præcesserunt, & vitam cum sanguine inter tormenta varia & atrocissima profuderunt, ne peccatum, etiam in speciem excusabile, quale fuisset, ore solummodo negare fidem, retinere autem corde, unquam admitterent? Ita omnino est; omnium istorum causa est debilitas nostræ fidei; quæ appropinquare nos facit infaustis illis temporibus, de quibus Amabilissimus Redemptor edixit, se quasi dubitare, an veniens in terram fidem, tot cruciatibus plantatam, & Divino suo sanguine rigatam, etiamnum esset reperturus: *Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra?* Luc. 18. v. 8. Verum

rum interea quàm exoptata dæmoni in hoc turbido piscandi occasio aperitur? Christianus hac ratione quasi in infidelem transmutatur. Hæc tam imperfecta & superficialis rerum divinarum cognitio cum non magis ad operandum impellit, quàm si omnino nihil cognosceret; &, quemadmodum S. Augustinus advertit, tametsi clarissima lux fideles circumstet, nisi oculos aperire velint, ut videant, parùm à paganis differunt, qui in tenebris commorantur. *Quid prodest stulto habere divitias, cum sapientiam emere non possit?* Prov. 17. v. 16. Quid prodest ipsis, habere thesaurum adeò pretiosum, qualis est fides Christiana, si postmodum abscondunt eum, aut in terram defodiunt, nec illius ope æternam sibi vitam comparare student?

Remedium ad tollendum hoc impedimentum.

Nullumne autem malo tam desperato inveniri remedium possit? potest enim vero; dummodo ille, qui in statum tam miserabilem delapsus se esse dignoverit, seriò illud adhibere voluerit. Primò igitur

tur, & ante omnia continuûs precibûs divinam exorare Clementiam necessum erit, ut grande hoc fidei donum nobis de cœlo largiatur: *Adauge nobis fidem*; rogare insuper S. Spiritum, ut præter donum fidei, nobis in S. Baptismatis lavacro communicatum, donum quoque intellectûs infundat, quod nos divina mysteria intelligere, & penetrare cum claritate edoceat. Videte, quomodo hac in re Vir secundum cor Dei, Rex David, se gesserit; Hic quamquam tanta divinitus luce illustratus, nihilominus novum in omnibus ferè suis Psalmis à Deo lumen poscebat. Similes vos esse credite cœco illi, quem Christus Dominus prope civitatem Jericho sanavit; hic, quantumvis, utpote mendicus, rebûs multîs indigeret, nihil tamen à Redemptore nisi visum petebat: *Quid tibi vis faciam?* *Domine, ut videam.* Luc. 18. Hoc solum sufficiet, & erit locô omnium, si impostereum cœcus ampliùs non fuero. Equidem non dico, ut solam hanc gratiam Benignissimum Numen flagitetis; hoc tantummodo dico, ut hanc præ omnibus flagitetis, ut superno lumine intellectum

vestrum cupiosè illustret, quò clariùs veritates, per fidem revelatas, penetretis; hæc enim gratia omnes reliquas sinè dubio secum trahet. Si hujusmodi preces vestræ humili ex corde procedant, quo vos indignos fateamini, quos Deus exaudiat; si insuper precibus vestris constantiam junxeritis, pro indubitato habete, operæ vos pretium relatueros ab illo Domino, qui hunc in finem de cælo descendit, ut vos è tenebris liberaret: *Qui eripuit nos de potestate tenebrarum.* Col. I. v. 13.

Cæterum jam diximus, debilitatem fidei partim ab intellectu, parùm divinas veritates cognoscente; partim à voluntate, non eo, quo deberet, affectu easdem prosequente, provenire. Atque ideo, ut huic malo medelam afferamus, curandum est summopere, ut cor nostrum cœlesti robore firmetur, & mentis nostræ tenebræ dispellantur. Quapropter utilissimum utique foret, si Christiani omnes ad rerum illarum, quæ ad salvandam animam pertinent, considerationem diligenter incumberent; sicut enim sol salutari suo influxu ad conser-

vandam corporis sanitatem plurimum confert, ita pia rerum illarum meditatio omnia bona in animam importaret; inconcussa enim sua divino oraculo stat veritas, quo dicitur: *Cogitatum habe in præceptis Dei, & in mandatis ejus maxime assiduus esto; & ipse dabit tibi cor.* Eccli.6.v. 37. Verum quia non omnes ad hoc sunt habiles, ut, sibi solis relictæ, absque alio adminiculo valeant meditari, medium magis universale erit, legere cum attentione & reflexione pios ejusmodi libros, qui Sanctissimæ nostræ fidei mysteria explanant. Dixi: legere cum attentione & reflexione; nam qui granum sinapis integrum deglutiverit, tam parum ex eo acrimoniæ, quàm ex granulò arenæ sentiet; at verò si dentibus lentè masticando contriverit, tantam ex illo prodire virtutem advertet, quæ copiosas etiam ex oculis protrudere lacrymas queat. Profectò res est, quæ jure meritissimo quemvis summo horrore perstringat, si consideret, quàm exiguam Christiani de Jesu Christo habeant notitiam; quàm parum sciant, quàm rudem habeant ideam de immensa

sa illius Majestate & Potentia, de præclaris illis prærogativis, propter quas, ut non modò ei à toto genere humano serviatur, verùm etiam, ut ab omnium cordibus intensissimè diligatur, innumeris utique ex titulis promeretur; ipse namque omnis nostræ felicitatis causa est, atque origo, utpote qui nos & infinitis malis liberavit, & infinita insuper nobis bona contulit; & hæc quidem non solum præpotenti suo Patrocinio atque Authoritate; sed acerbissimis suis cruciatibus, imò ipsa etiam morte, quam amore nostri sustinuit, longè acerbissima. Jam verò de divino hoc objecto Christiani communiter quid sciunt? & tamen hoc unicum illorum deberet esse studium, juxta illud, quod dicebat Apostolus: *Non judicavi, me aliud scire, nisi Jesum Christum, & hunc Crucifixum.* 1. Cor. 2. Tantum de Christo sciunt, quantum sufficit, ut Sacrosancto ipsius nomine ad perjuriam & blasphemias abutantur. Sed quid hoc mirum, si à nemine unquam his de rebus instruantur? Solemniores festivitates, quas referendis divinæ Bonitati gratiis, & divinis myste-

riis addiscendis deberent impendere, illi propemodum universas ad litandum liberius genio, ad captanda mundana solatia, ad explendam gulam, & majorem vestimentorum luxum, atque utinam non etiam ad impudentiorem Supremæ Majestatis, quam tum maximè colere deberent, offensionem impendunt. Unde autem, amabo, si omnes undique clausæ sint fenestræ, supernæ lucis radius subintret? Quapropter consilio meo acquiescite, sacrisque in libris auxilium quærite, & intra brevem temporis lapsum vix non palpabilem in animo vestro mutationem advertetis. De illis autem vobis libris prospicite, qui præcipuè ad hunc finem conducunt; cujusmodi forent ad intelligenda Redemptionis nostræ mysteria, Opera P. Ludovici Granatensis, & specialiter hujus *Introductio ad Symbolum fidei*: Opera P. Joannis Nierembergii, præsertim ipsius *Catechismus*, & *Divini Amoris Prodigia*. Ad dignoscendas autem veritates, juxta quas vitæ vestræ rationem ordinetis, Opera P. Pauli Segneri, præcipuè illius *Homo Christianus*, & similes. Consultum in-

su-

super erit, antequam libri cujusquam electionem faciatis, ut ne erretis in re tanti momenti, Confessarii consilium exquirere. Certissimum omnino est, multos nos hodie Sanctos super altaria venerari, qui insignem suam, qua modò splendescunt, sanctitatem à lectione pii cujusdam libri auspicati sunt; quales sunt S. Augustinus, S. Ignatius Lojola, S. Joan. Columbinus, & alii plures. Verùm finè comparatione plures æternis modò inferorum suppliciis excruciantur, qui, si suum quoque piorum librorum lectioni tempus tribuissent, haud dubiè à via sua mala conversi ad Dominum, perpetuis modò Beatorum gaudiis cœlesti in Paradiso perfruerentur. Divina Bonitas partim minis, partim beneficiis nos ad se pertrahere conatur; & postquam naturam humanam assumpsit, duobus his mediis tertium, illudque efficacissimum, sanctissima nimirum sua exempla adjunxit. Verùm hoc totum quid prodest, si vos ad illa ne quidem unquam animum advertatis, aut illa nunquam aspectu dignemini? Quid utilitatis affert navigantibus mappa, si ean-

dem semper Naucerus complicatam retineat, & nunquam explicet? Lingula magnetica quid juvat, si perpetuò clausa teneatur? At verò, dicetis mihi forsàn, de istis cogitandi, aut eadem legendi vos tempus deficere: hoc si ita se habet, poterit meliori jure vobis illud responderi, quod à Diogene responsum est illi, qui interroganti, cur Philosophiæ non studeret? defectum temporis obtendebat; nempe: *Quid igitur vivis?* ut quid igitur, non dicam in terra, sed in felicissimo S. Matris Ecclesiæ gremio hæsitatis, si ne tantum quidem lucrari vos posse otii arbitramini, ut necessaria salutis remedia condiscatis? abunde vobis utique tempus sufficit, ut perlustrandis ludicris comædiis, inanibus novis, libellis non nisi figmenta, & vanas ineptias venditantibus, atque utinam non etiam ut plurimum periculosis, & latente animarum peste infectis, non rarò integras dies noctesque tribuatis; & tantum obtinere otii non valeatis, ut legendo pio libello, qui viam ad cœlestem Paradisum vobis commonstret, vestramque vobis, qua Deo obstringimini, obligatio-

tionem in memoriam revocet, unam alteramve subinde horulae partem concedatis? conquerimini postmodum, & crebris suspiriis ingemiscitis, quod assurgentes continuò in cordibus vestris pravae cogitationes vos impugnent; sed cur non bonas menti cogitationes inseritis, quae malis locum & palmam in corde praeipiant? herbae perniciosae, lolia, & zizania sponte nascuntur; at verò herbae salubres & pretiosae non nisi post longam culturam, & constantem agricolae industriam succrescunt. Illud autem in dies singulos legendum suscipietis, quod conscientiae vestrae Arbitro opportunum esse videbitur; ubi praepriis caveatis, oportet, ut ne oculis nimium properantibus assignatam materiam percurrento, potius curiositatem vestram, quam pascere animam quaeratis; numquam enim cibus, si festinato & integer devoretur, nutritionem promovet; sed tunc solummodo suum corpori augmentum adjicit, ubi lentè masticatus in stomachum demittitur. Denique, antequam lectioni initium dabitis, & simul postquam eidem finem impon-

ponetis, submississimâs precibûs Deum compellate, ut veritatem hanc, quam hîc ante oculos vestros ponere dignatus est, altissimè quoque vestris cordibus velit inscribere.

Alter defectus, scilicet exiguus erga mysteria, à Deo nobis revelata, voluntatis affectus, ex quo, uti jam diximus, debilitas fidei quoque enascitur, per hoc tollitur, si voluntati illa motiva, quæ ad credendum nos impellant, propo-
nantur; motiva, inquam, tam potentia, & usque adeò clara, ut nimium credibilia Propheta Regius appellârit: *Testimonia tua credibilia facta sunt nimis.* Ps. 42. quasi diceret: testimonia tua, Domine, longè magis manifesta sunt, quàm nos ipsi prudenter exposcere potuissemus, ut libenter sanctæ fidei nostrum intellectum subjiceremus; quippe, etsi arcana illa, quæ credimus, sint obscura; nihilominus tamen evidentes sunt rationes, quæ nobis persuadent, ut esse divina credamus. Verùm quia abire per singulas, res foret, quæ intra tam angustos, quales hîc nobis præscripsimus, constringi terminos non posset, unam
fo-

solummodo, quæ tamen sit locò omnium, in præsentiarum exponam ; in tali namque factò consistit, quod nemo quispiam revocare in dubium possit, nisi emotæ omnino mentis extiterit.

Ex omnibus historiis indubitatum est, quòd, antequam Evangelicæ veritatis oriri lux inciperet, totus mundus idolis divinos honores detulerit; illam partem, quam populus Hebræus incolebat, si excipiamus, tota terra sceleratè victimis, templis sacrilegis, & adulterinis diis referta erat. In omnibus creaturis, incipiendo ab iis, quas Omnipotens Conditor, longius à terris remotas, in cælo collocavit, nimirum sole, luna, stellis &c. usque ad vilissima animalia, uti serpentes, crocodilos &c. à variis nationibus, non solum barbaris, sed etiam cultioribus, Divinitas adorabatur; & quod longè adhuc erat deterius, ipsis etiam hominum sceleribus subesse Divinitatem credebant, ipsa patrata à mortalibus flagitia divina mysteria reputabant. Hæc qui vel à longè trahere in dubium tentaret, luculenter sanè, se nunquam antiquorum Historicorum monumenta, illos-

lósque libros, qui infelicissima illa tempora describunt, inspexisse monstraret. Unde si Fides vivendi juxta & operandi sit regula; si insuper fides tunc temporis eò usque fuerit impia, ut magis scelestareperiri in terris non posset, proum erit conijcere, vitam quoque fuisse usque adeò flagitiosam; eò usque mortaliū malitiam ascendisse, ut magis abominanda inveniri inter homines non valeret. Ecce autem! cū in tam miserando statu positus esset mundus pene universus, Christus Dominus subvertere, atque eliminare idololatriam, & ex illius ruderibus excitare Religionem Christianam incipiebat. Atque, ut evidens, & luce clarius evadat, illum esse istorum omnium Authorem, hæc tria considerare capita sufficiet: primò, magnitudinem operis; 2. impedimenta, quæ eidem obstabant; 3. instrumenta, quibus id effecit.

Magnitudo operis ex debellatæ idololatriæ, quæ ultra duo annorum millia in mundo regnabat, antiquitate clarissimè elucescit: apparet insuper ex ejusdem amplitudine, utpote in quam po-
pu

puli jam universi, & omnes omnium
ferè hominum ordines conspirabant;
ita quidem, ut pauci illi, nempe Philoso-
phi, qui illius falsitatem agnoscebant,
æquum esse dicerent, ut omnes sese quo-
ad externam vivendi rationem, in acce-
ptata superstitione populo conformarent.
Jam verò quis non videt, quantæ difficul-
tatis opus extiterit, venenatam hanc plan-
tam extirpare, quæ suas radices, altissi-
mè infixas, per totum terrarum orbem
diffuderat; quæ pravis passionibus fo-
menta, omnibus flagitiis pabulum sub-
ministrabat; quam potentissimi Princi-
pes igne & ferro, litterati & Doctores
calamò propugnabant, & in cujus quasi
gremio universum genus humanum pa-
catissimè quiescebat? Hæc difficultas ex
eo quoque crevit quàm maximè, quòd
simul atque hanc plantam extirpare ag-
grederetur, eodem in loco Christianam
plantare Religionem inciperet, quod
idem est dicere, ac plantare Religionem,
quæ res difficillimas, & ab humanis
sensibus remotissimas credendas propo-
nit intellectui, & rerum difficillimarum
amorem imperat voluntati; quæ docet,
ho-

hominem, in quem tam forum Ecclesiasticum, quàm profanum mortis, in infami crucis patibulo duos inter latrones subeundæ, tulit sententiam, esse verum Deum, natum ex Virgine; propriis viribus surrexisse à mortuis; quadam die sibi soli nota denuo venturum in magna majestate, strictissimamque ab omnibus hominibus rationem exacturum, ubi omnibus, momentò è morte resuscitatis, eadem, quæ in vita habebant, corpora restituet, quamvis igne, ferarum dentibus, aut temporis diuturnitate dudum consumpta fuerint. Hæc & similia mysteria, quæ non modò illiteratæ plebis, sed doctissimorum etiam quorumvis hominum capacitatem tam altè transcendunt, credenda proponuntur. Mysteriorum sublimitati, præceptorum, quæ observanda præscribuntur, arduitas correspondet: nempe, continuò semetipsum odiò persequi ut inimicum; illatas sibi injurias benevolo amoris affectu compensare; pro persequentibus se supplices ad Cælum voces & manus extollere; maxillam dexteram percutienti, immotò, pacatòque animò etiam
fi

sinistram porrigere; potius mille mortes perpeti, quàm vel semel plena voluntate in pravam cogitationem consentire; intimas, occultissimásque conscientiae suae latebras, noxas singulas, eas etiam, quas in lucem protrahere innata verecundia summopere perhorrescit, Sacerdoti aperire; & denique fidem habere tam constantem ac firmam, ut paratus sis, potius relinquere uxorem, deferere filios, & Amicos, privari omnibus fortunis, imò inter succensos rogos, inter ferarum dentes, inter flagella & equuleos, inter omnis generis crudelissima tormenta ipsam quoque vitam ponere, quàm tantummodo unicam fidei veritatem, vel ore etiam, nedum corde abnegare. Hæc ejusmodi tam sublimis doctrina, quæ quidem nobis quotidiano usu, & longa consuetudine amœna & facilis efficitur, quàm difficilis ab initio, & aspera apparuerit non solum populo inculto, & ignoranti, sed multò magis Doctõribus omni literaturâ præfulgentibus, facundissimis Oratoribus, acutissimis Philosophis, prudentissimis Senatoribus, nasutissimis Politicis, & genti

tam perditè deliciis & voluptatibus deditæ, tam proclivi ad obsequendum indomitis suis passionibus, tam assuetæ nihil aliud, quàm quod externi sensus manifestant, credere, nullóque altiore, quàm vanæ gloriæ, motivo operari?

Sed forsân unanimis omnium magnorum Principum consensu in eo conspiravit, ut Evangelii doctrinam tanquam veram reciperent? Verùm enimvero hoc ipsum est illud, quod hoc opus viribûs humanis esse majus, adeoque divinum secundò locò apertissimè demonstrat; quia nempe, licèt orbis universus communi rabie contra Sanctam Evangelicæ veritatis lucem insurgens, in primo eandem exortu extinguere moliretur, omnes tamen illius quanti demum cunque conatus in vanum reciderent. Per trecentorum ferme annorum spatium omnes vix non Romanorum Imperatores omni in loco novam hanc Legem persequerentur modis usque adeò indignis, tamque immani crudelitæ, ut potius infernalis, quàm humana videretur; strage insuper tanta, ut Propheta Regius numerum Martyrum super nu-

numerus arenarum multiplicatum asse-
veret: *Dinumerabo eos, & super are-
nam multiplicabuntur.* Ps. 138. Hoc so-
lùm dixisse sufficiat, quòd Diocletiano
rerum potiente, Christianos pro libitu
occidendi, suis eosdem bonis spoliandi,
eosque quasi perversissimos humani ge-
neris hostes, & omnium, privatarum non
minùs, quàm publicarum, calamitatum
authores tractandi, libera cuiusvis facultas
concederetur. Ad crudelitatis imma-
nitatem fraudes & calumniæ addeban-
tur, quibus Christianos ut sacrilegos, ut
cæli inimicos, denigrabant. Fraudibus
splendida promissa jungebantur: homi-
nibus adultis, & maturis quæstiosa offi-
cia & dignitates; junioribus delicias &
voluptates; Virginibus magnificas nu-
ptias, & Augustos thalamos; prætexta-
tis etiamnum puerulis blanditias & ille-
cebras offerebant, & tamen, his omni-
bùs nihil morantibùs, Sancta nostra Reli-
gio nunquam feliciori successu propa-
gabatur, quàm cum crudelissimis frau-
dum machinis, atrocissimis persecutio-
num procellis quateretur; atque adeò
vitas metere Christianorum, nihil erat
Mm 2 aliud,

aliud, quàm eorundem sanguine ulterius semper Sanctissimam Christi fidem disseminare. Ita longè omnium Persecutorum crudelissimus, & Sanguisuga omnium maximè insatiabilis, Diocletianus, cum incredibili sua confusione Sacrosanctam Christi crucem ab omnibus nationibus adoratam videre debuit; &, quod omnium maximè ipsius rabiem irritabat, adorari eandem videre debuit à magna aulæ propriæ parte, à Serena Coniuge, à Susanna Nepte, à Claudio & Maximino Patruis, à Cajo & Sabinio Nepotibus, à Sebastiano suæ Custodiæ, & Castulo Aulæ Præfecto, à Gorgonio & Dorotheo suis Cubiculariis; atque ab his Palatii sui partem non exiguam commutari in Ecclesiam conspiciebat, in qua Religionis illius devotissimè vacarent exercitiis, quam infelix isthic Imperator internecina humani generis strage cogitabat extinguere.

An clariora adhuc argumenta requiritis, ex quibus Christianam fidem opus esse Dei omnipotentis dignoscatis, cùm illa etiam, quæ ad eam subvertendam, eliminandamque penitus adhibebantur,
tan-

tantum ad eandem dilatandam adjumenti conferant? Id tamen adhuc superest, ut nimirum instrumentorum quoque, quibus opus tam admirabile perfecit, conditionem consideremus. Duodecim Piscatores, & pauci alii illis similes, pauperuli, ignorantes, timidi, ex natione ubivis gentium odiosissima oriundi, utentes linguâ, quæ nullibi nisi in Judæa intelligebatur, totum inter se terrarum orbem dividunt, & intra paucorum annorum decursum eundem totum Christo subjiunt. Si Evangelicæ Legis Prædicatores omnigenæ scientiæ apparatus exculi, si Romanâ simul & Græcâ instructi fuissent eloquentiâ; si quingenta armatorum millia, ut magnus olim Alexander, in aciem eduxissent, si populos amplis promissionibus ad se invitassent, ut quondam Rex Cyrus, qui teste Plutarcho suis sequacibus, si possedissent villam, integrum pagum, si pagum, integram civitatem, si civitatem, integram illis provinciam promittebat; tamen adhuc ingens prodigium extitisset, inventas esse tot gentes omnis conditionis & sexûs, omnis ætatis & professionis, quæ

talibûs pollicitationibûs allec̃tæ, mutata, in qua educatæ fuissent, majorum suorum religione, novam vitâ etiam & sanguine propugnarent. Hæc autem, si ita se habeant, agendum, quantum jam erit prodigium, si hæc omnia obtinuêre homines, omnibûs humanis talentis penitus destituti, & qui præter crucem & dolores externis sensibus nihil promittebant? Tota illa, quanta quanta demum fuerit, Socratis & Platonis Sapientia evincere tantum non potuit, ut vel hominem unicum ab adoratione dæmonis abstraheret. Josephus cum omni sua, qua tantum pollebat, sapientia, cum plena sua, qua Ægypto præerat, potestate ne quidem valuit efficere, ut vel unica in regno illo familia ab idololatria ad veri Numinis cultum transfret. Moyses, mirabilis ille Israëlitarum Dux, tam stupendis adjutus prodigiis, quem narrant tam constanti cum Deo uti familiaritate, continere in vera fide commissum sibi populum ita non potuit, ut vitulo ex auro conflato genua non curverent, eundemque tanquam Deum non adorarent; & duodecim Piscatores elimi-

minare ex omni terrarum orbe idololatriam, atque hujus ruinis imponere potuerunt religionem, hominum sensibus & passionibus adeò contrariam, eorundem intellectûs capacitatem tam altè excedentem, eorum vivendi consuetudini usque adeò repugnantem; & hoc quidem potuerint, quin Deus manum suam ac potentiam eorum adjungat conatibus? En vobis, qui ad credendum miracula exposcitis, miraculum omnibûs miraculis majus & præstantius: Mundum idololatram ad verum supremi Numinis cultum conversum, & quidem conversum repugnantibûs Politicis; reclamantibûs Philosophis, frementibûs Principibûs, ad arma conclamante toto inferno, & igne ferròque in novam religionem debacchante, ut sua eandem in origine suffocaret, quæ tamen, his omnibûs nihil obstantibûs, intra paucorum lustrorum decursum per omnes totius terræ provincias instrumentis ad tanti moliminis opus prorsus ineptis propagata est, ut eò nempe manifestius appareret, illius architectum esse Deum, qui suis in operibus nullius indigeat adjumentò.

Illud quoque jam ulteriùs ponderandum venit, novam identidem huic veritati in dies singulos lucem à constantia accedere, qua eadem ipsa fides, ab Apostolis, & mediantibùs istis ab ipso Christo plantata, per septendecim jam secula perdurat. Credit illos ipsos articulos, profitetur eadem mysteria, illud ipsum Ecclesiæ Caput, & supremum Christi in terris Vicarium summum Pontificem agnoscit, illum ipsum divinarum gratiarum influxum recipit, eadem ipsa dispensat Sacramenta, illos ipsos Sanctos progenerat, & eadem prorsus, qua olim methodo, inter populos idololatrias se propagat. Et tametsi omni ex latere, & seculis omnibùs novæ identidem sectæ, quæ junctis eam viribùs oppugnârunt, ex orco prodierint, quid denique lucrì reportârunt? consumpto robore semetipsas destruxerunt & etiamnum destruunt, aquarum in morem, quæ frustraneo impetu in scopulos illiduntur, dum interea firma & sui secunda Catholica subsistit Religio, adeò ut omnis inferiorum potestas nunquam prævalitura sit adversùs eam.

Qua-

Quapropter maturo iudicio, & æqua
balance hæc omnia rationum momenta
ponderate, & intellectûs vestri convin-
cere pertinaciam, & voluntatis inclinare
duritiem gaudete, ut tandem esse veris-
sima confiteatur, quæ æterna nobis Ve-
ritas revelavit. Promptô animô vos
illis subijcite, quæ docet illa religio, quæ
tam illustres veritatis radios aperta in
fronte exhibet, ut si per impossibile fal-
sa foret, Deus ipsæ nostræ deceptionis
Author existeret, nec justô à nobis ju-
diciô exigere pœnas valeret, utpote qui
eam, ut verissimam credendo, summa cum
prudencia operati fuissimus.

Ultimô denique illud quoque cu-
randum summopere, ut fides sic illustra-
ta & roborata in opera nostra influat; Id,
quod solertissimè facere homines Sancti
assolent, qui dicuntur ex fide vivere;
nunquam enim animô quidquam statu-
unt, quod non ex fidei dogmatis dedu-
cant. Quid juvat gladium optimum, ex
latere suspensum, secum circumferre, si
semper in vagina reconditus delitescat?
oportet fidem habere in actû, non tan-
tummodo in habitu, ut loqui solemus.

S. Serapion monachus, cùm sæpiùs, ubi tunicam suam pauperi dono dedisset, seminudus in publico appareret, & ab obviis, à quonam vestibùs spoliatus esset, interrogaretur, Sacrum Evangelii Codicem, quem semper sub axilla circumferebat, protraxit; & hic, inquiebat, est latro ille, qui me, utì videtis, vestimentò spoliavit. O! quàm feliciter etiam vos, si non vestibùs, certè mille rebùs superfluìs Sacrum hoc Evangelium expoliaret, si familiari illius usu vestram animare, atque succendere fidem studeretis: *Sancti per fidem vicerunt regna.* Hebr. 11. v. 33. Verùm enimvero, si summa est infamia, ut divinam non credere religionem, innumerabilium Martyrum sanguine, altissimis innumerabilium Sanctorum virtutibus, innumerabilibus Doctorum calamis, innumerabilium prodigiorum, imò ipsorum etiam dæmonum confessione confirmatam; quanta erit dementia, credere, esse divinam, & tamen ita vivere, ac si foret merissima fabula?

LECTIO II.

De impedimento, quod affert
Saluti nimia fiducia, quam multi
in Confessione re-
ponunt.

UNdenam, amabò, provenire credamus, quòd homo, quem suis in negotiis semper pròniorem ad metum & sollicitudinem, quàm ad spem atque fiduciam cernimus, in iis, quæ salutem animæ concernunt, tantò magis in spem, quàm timorem inclinet? certè non aliam istud ob rationem contingit, nisi quod exiguum suæ salutis amorem in corde foveat; atque adeò non timet, quia non diligit. Ubique Christianam inter gentem reperire est homines, qui iniquitatem sicut aquam hauriunt, eò quòd continuò dicant: *Confitebor*. Et ubi postmodum, hausta liberaliter iniquitate, se totos inebriarunt, nulla exinde sollicitudine eam ob rationem anguntur, quia dicunt: *Confessus sum*. O! *presumptio nequissima! unde, creata es, cooperire aridam malitiæ?* Eccli. 34. v. 3. O! Sce

Sceleſtiſſima præſumptio, quæ criminibûs mundum univerſum implet, quo tandem ex fundo prognata es infauſta ſoboles! certè non ex alio, quàm inferno. Numquid igitur æquiſſimum omnino eſt, ut ruruſ ad æternas, ex quibus prodierat, tenebras repellatur, ne novis identidem Chriſtianos involvere fraudibus perſe- veret? in id unum proinde ſequenti in- lectione collimabimus, ut bonum tam eximium obtineamus.

Proſectò nemo uſpiam mercatorem uſque adeò inſanæ mentis invenerit, qui merces ſuas nulla urgente neceſſitate in tumultuantis pelagi fluctus projiceret, hac ſola ſpe ſubnixus, quòd illas denuò poſſet ex profundo maris ſinu expiſcari. Et tanta nihilominus Chriſtianorum multitudo reperitur, quæ ſuam innocen- tiam, gratiàmque divinam, hoc eſt, do- num illud inæſtimabile, quo pretioſius vel ipſa etiam immenſa æterni Numinis munificentia elargiri hîc nobis non po- teſt, ultro abjiciunt, huic ſolummodo ſpei veſanè innitentes, quòd cœleſtes has divitias per Sacram Confessionem faciſſi- ruruſ negotiò valeant recuperare!

Spon-

Sponte sese durissimæ dæmonis servituti
mancipant, eò quòd facile sibi fore con-
fident, illius catenas pro libitu suo dis-
rumpere, & denuo in libertatem elu-
ctari Filiorum Dei! Læta facie hosti in-
fernali obviàm procedunt, clavim ani-
mæ suæ manu præferentes; quia indu-
bitatò sibi persuadent, eandem illum si-
nè mora redditurum, quandocunque
demum sibi denuo reposcere libuerit.
Et quidem ex una parte nihil res isthæc
in me movet admirationis, cùm novus
non sit error iste inter Filios hominum;
prima namque hæc fuerat in mundo
tentatio, qua deceptor stygius Protopa-
renti nostræ, ut positum sibi à Deo præ-
ceptum transgrederetur, supremam hu-
jus Bonitatem exaggerando persuasit:
Nequaquam moriemini. Gen. 3. Facite,
quidquid jam vobis collibitum fuerit,
nihil exinde vobis eveniet mali; Dei
Bonitas est infinita. Ipsèmet etiam A-
damus, qui juxta Apostolum non fue-
rat seductus sicut mulier, nihilominus
tamen socius esse suæ Consortis in co-
medendo pomo vetito voluit, quia cul-
pam, licèt in se gravissimam, venialem
esse

esse existimavit, juxta phrasin S. Augustini l. 11. in Gen. id est talem, quam facillè sibi Benignissimus Conditor condonaret; quod divo etiam Thomæ placuit: *Adam peccavit, cogitans de divina misericordia.* 2. 2. Q. 163. a. 4. Adam Creatoris sui mandato non obediit, eò quòd crederet, haudquaquam illius misericordiam tantis hoc peccatum suppliciis castigaturam, quanta Deus minatus fuerat. Et quid multis? Etiam tum tentator stygius, cum eò temeritatis procederet, ut cum Christo Domino in deserto jejunante congregi auderet, potissimam suæ fiduciæ partem, qua victoriam sperabat, in hoc armorum genere, quo toties jam felici adeò exitu pugnârat, repositam habuit. Unde suadebat amabilissimo Servatori, ex alto præcipitem se ageret, indubia hac spe fretus, advolatueros è vestigio Angelicos Spiritus, qui divinò ad id negotii imperiò destinati suis eundem manibus sustinerent: *Mitte te deorsum; scriptum est enim: quia Angelis suis mandavit de te, Et in manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem*

dem tuum. Matth. 4. Non est proinde, cur multa nos admiratio teneat, si inter Christianos tam frequens est ista tentatio; quos continuò infernalis inimicus sollicitat, ut in omnis generis se scelera præcipitent, primòque peccato centum alia adjungant, sola infana hac præsumptione erecti, Confessarios quasi Angelos pacis sacra sua absolutione impedituros, quò minùs hi lapsus cum irreparabili æternæ salutis damno conjungantur. Hoc est, quod admiremur, nimirum, quò Christiani fraudem tam apertam non agnoscant, paritèrque ita sint ingrati, ut instar venenosi napelli, quò magis cœlesti divinarum gratiarum rore asperguntur, eò majus semper suo veneno augmentum adjiciant, hácque ratione efficiant, ut pretiosissimus Christi Domini sanguis, qui veluti balneum esse deberet, quo omnia peccata suffocentur, illis potiùs, ut ita dicam, ad eadem riganda, atque augenda deserviat. Nunquid autem hoc est salutis nostræ remedium in diaboli triumphum commutare? Quemadmodum S. Ambr. l. 2. *de pœnit.* deplorat hîs verbis: *Re-*
me-

medium nostrum fit ipsi diabolo triumphus. Verùm videamus jam damnum, quo semetipsos hac præsumptione afficiunt.

Damna, quæ ex hac Præsumptione enascuntur.

Verùm quis jam tantum sibi inesse virium atque facundiæ confidat, ut inexplicabile illud damnum, quod animæ salutis affert isthæc præsumptio, pro rei dignitate describat? crediderim ego, majorem reproborum Christianorum partem debere huic præsumptioni æternam suam damnationem, quæ illos pedetentim, & veluti per passus ad horrendum infernalis abyssi præcipitium promovit; periêre enim, quia licèt peccantibus præparatum esse ignem sempiternum credidêre, tamen ita liberè in scelera proruebant, ac si hunc ipsum ignem merum figmentum reputarent: quippe facillimum sibi fingeant esse in promptu remedium, scilicet commissâ flagitia in confessione Sacerdoti recensere, & cum injuncta ab illo levissima pœnitentia discedere, qua peracta jam omne se solvissè

visse debitum putabant. Et primus quidem ad exitium passus est *multitudo peccatorum*. Juvenis ille cum dolore utcunque sufficiente peccata confitetur, atque etiam diebûs aliquot tentationibus fortiter resistit. Sed ubi vel semel relapsus est, mox plena passionibus fræna relaxat, & non jam lento pede per scelera ambulat, sed concitatûs passibûs viam iniquitatis decurrit. Jam verò quis tot lapsuum inire numerum valeat? totidem sânt miserandi casus, quot sunt contumacis carnis incentiva; imò ausim dicere, quot ferè sunt cordis affectus, & animi cogitationes. Verùm tam amplæ multitudinis planiorem nonnihil computum faciamus. Multi ex istis peccatoribus, qui tam facilem sibi confessionis beneficiò veniam promittunt, quotidie, ut parùm dicam, sâltem decem peccata gravia committunt, partim datis scandalis, & cogitationibus, partim iniquis sermonibus, vetitis oblectationibus, & operibus malis: Hoc posito, peccatorum ab uno solo patratorum numerus intra mensem ultra trecenta, & intra annum ultra tria millia ascendit;

atque adeò unus istorum hominum intra unius anni decursum pluribùs, quàm ter mille, vicibùs inferni fores pullât; & difficile credere vobis jam accidat, quin istas aperiri tandem aliquando Divina Iustitia, eosdémque in abyssum illam præcipitari permittat? hoc ipsum profectò est, quod ipsâmet illis per Jeremiam Prophetam gravissimâ sanè verbis comminatur: *Curationum utilitas non est tibi; plagâ inimici percussi te, castigatione crudeli, propter multitudinem iniquitatis tuæ.* Jer. 30. v. 12. Attentò animò hæc verba ponderate. Non dicit Dominus: quia sanati non estis: sed quia nihil ex hac cura, imò ex multis simul curationibus nihil utilitatis recepistis: *Curationum utilitas non est tibi;* utpote qui non una tantummodo, sed multis omnino vicibùs saluberrimum pœnitentiæ lavacrum ingressi estis; & tamen hoc salutare lavacrum, quod peccatis venenum esse debuisset, propter malitiam vestram nova fomenta illis suppeditavit; quia nempe in corde vestro dixistis: *Si pecco, sufficit confiteri; Et si una vice peccavi, jam est peragenda confessio:*

sio: Sæpius igitur peccare jam potero, atque omnia simul una confessione delere. Quapropter curationum utilitas non est tibi. Emolumentum, quod vestris ex confessionibus reportatis, est, sinè numero peccata peccatîs accumulare absque eo, quòd unquam advertatis, hanc ipsam multitudinem in profundum inferni vos demergere, atque efficere, ut Divina illa Majestas absque ulla vobiscum misericordia procedat *castigatione crudeli*, & veluti inimicum persequatur, qui tantò velit esse adversus Dominum suum insolentior, quantò ille erga se fuerit indulgentior. *Plagâ inimici percussî te propter multitudinem iniquitatis tuæ.*

Alter passus est horum ipsorum *enormitas* peccatorum, quæ ideo tam liberè committuntur, quòd spes confessionis animos addat. *Confitebor*, inquiunt hi scelerati; sed spe sua falluntur miseri; cùm Deus tanta enormitate irritatus, alta mente reposita eorundem scelera retineat, ut suo tempore justa ultione prosequatur. *Profundè peccaverunt*, inquit Oseas Propheta, hoc est, in profundum

iniquitatis, & in turpissimum peccatorum cœnum se immerferunt. *Profundè peccaverunt*: ecce culpam! sed ecce quoque pœnam statim adjunctam! *Recordabitur iniquitatis eorum, & visitabit peccata eorum.* Deus, videns, suos fideles, qui esse deberent gens sancta, turpitudine scelerum ipsos etiam infideles exsuperare, seque in illarum, quas vel ipsa bruta animantia averfantur, voluptatum luto volutare, tantam impietatem oblivisci nequit: *recordabitur peccata eorum*; Sed promeritis tandem suppliciis ulciscitur: *& visitabit iniquitates eorum.*

Ultimus denique passus, per quem infelix isthæc præsumptio tot animas ad interitum perducit, est nimia *securitas* post peractum peccatum: *Impius, cum in profundum venerit peccatorum, contemnit.* Prov. 18. nisi quòd aliqui ex peccatoribus adhuc ulteriùs procedere videantur, cum perpetrata crimina non solum contemnant, sed in iis etiam plurimùm sibi complacent, atque exultent, imò & peccasse sibi gloriæ ducant: *Letantur, cum malè fecerint, & exultant*

tant in rebus pessimis. Prov. 2. Peccatum suum quasi Sodoma prædicaverunt. Isa. 3. v. 9.

Verùm qua ratione eò usque per-
versitatis queunt devenire, quin Christia-
næ, quam quidem profiteri se dicunt,
fidei renuntient? prodigii speciem præ-
bet, quòd reperire sit vel unum, qui,
etsi sciat, peccatum certissimam animæ
mortem, & mortem quidem sempiternam
in igne inextinguibili sustinen-
dam asserre, tamen illud committere
non perhorrescat. *Potest aliquis gusta-
re, quod gustatum affert mortem?* Job.
6. v. 6. Et tamen innumeros reperire
est, qui non guttatim tantùm sorbillant,
sed pleno guttore venenatum calicem
simul exhauriunt, quin unquam aut fa-
tietatem aut nauseam persentiscant; &
hæc omnia tandem, quia dicunt: *Confi-
tebimur.* Unde evenire illud deprehen-
dimus, quod S. Ambrosius pronuntia-
vit: *Facilitas veniæ incentivum præbet
delinquendi.* Hoc est damnum illud,
quod salutis animæ infert peccandi te-
meritas, fundata in spe peragendæ con-
fessionis, quandocunque libuerit: eò

nempe Christianum perducit, ut, postquam vitam hanc inter enormia quævis scelera transegit, ad aliam inter crudelissima quævis tormenta exigendam eum tandem deducat. Jam ad remedia transeamus.

Remedium ad curandam tam fatuam temeritatem.

Bonus es tu, & in Bonitate tua doce me justificationes tuas. Psal. 118. Hæc est oratio, quam sæpius ex toto cordis affectu ad cælum cum Psalte Regio evibrare debes; tanquam primum hujus, quam hucusque detestati sumus, præsumptionis remedium: O! Domine Deus meus! tu Bonus es, imò ipsa Bonitas; *Bonus es tu*; fac igitur quæso, ut me hæc ipsa tua Bonitas observare sacratissima tua præcepta edoccat: *In Bonitate tua doce me justificationes tuas.* Hoc est, quod dulcissimus Servator à te exigit, quando tanta erga te benignitate utitur, cum tantâ patientiâ te ad confessionem & Pœnitentiam expectat, quando peccatorum veniam tibi indulget; hoc quærit; ut ab ipso bonus esse di-

discas. Quid igitur eundem irritare non times, si tam protervè illius consilia invertas, ut, quantò majorem ille erga te ostendit amorem, tantò in ipsum magis esse velis injurius? *Nunquid redditur pro bono malum?* Jerem. 18. v. 20. Ex quo tempore hæc lex in cordibus hominum est promulgata, quò beneficia, quò magis insignia sunt, eò sint monstrosioribùs offensis compensanda? si non credis Dei Bonitatem, & peccati malitiam contrarietate infinita, essentiali, irreconciliabili sibi invicem opponi, Deum esse Deum non credis. Quodsi autem hoc credas, quid aliud est, velle, ut Divina ipsius Bonitas motivum tibi sit edendi in lucem tam atrocem hujus ipsius Bonitatis inimicum, quàm armare quasi Deum contra Deum, atque efficere, ut Dei misericordia, cum ejusdem justitia quasi præliò contendat?

Secundum remedium erit, ipsam mali radicem aggredi. Totum malum duplici ex ignorantia nascitur; ex una enim parte ignorant, quidnam re ipsa sit confessio; ecce! primam: ex altera par-

te non sciunt, quales illa in nobis effectus producat; ecce ! secundam ; Jam verò hanc utramque ignorantiam ex Peccatorum cordibus tollere, erit eorum medicina.

Primò igitur, qui adeò temere sub spe peragendæ confessionis in peccata se præcipitant, quidnam sit propriè confiteri, communiter ignorant. Imaginari sibi videntur, confiteri non esse aliud, quàm commissa scelera fideliter in aures sacerdotis deponere, iisque accuratè expositis ex integro confectum esse negotium. Atque adeò tota illorum diligentia in eo defudat, ut exactè perpetrata crimina in memoriam revocent, & tota eorundem sollicitudo post peractam confessionem in eo vertitur, quòd timeant, ne cujusquam fortè fuerint sceleris obliiti. At verò, si sola hæc diligentia ad instaurandam cum Deo pacem sufficeret, Via Cœli, contrà, quàm S. Evangelium testatur, non modò non angusta, sed amplissimâ quamvis plateâ spatiosior existeret. Et quæ tandem magna difficultas sit, delicta nostra confessario recensere, postquam ad hoc faciendum

à pri-

à primis jam unguiculis fuimus assuefacti! Hac profectò ratione peccatorum sceleratissimi, qui pudendis suis flagitiis gloriantur, eadèmq; tanquam liberales facetias, in commilitonum suorum circulis absque ullo pudore referunt, omnium optimè ad confitendum essent dispositi; & confiteri, foret negotium, quod totum labiis conficeretur, essetque potius memoriæ, quàm cordis exoneratio. Igitur confiteri propriè est, ad Deum se convertere. Atque ideo, tametsi hæc peccatorum manifestatio ad hoc, ut sacerdos ab iis te possit absolvere, requiratur; hæc tamen sola haudquaquam sufficit; sed insuper necessarium est, contriti animi dolor accedat, tribus hisce conditionibus vestitus; primâ, ut sit *Supernaturalis*, secundâ, ut sit *summus*; tertiâ, ut sit *efficax*. Ex tribus hisce conditionibus, si vel unica pœnitentiæ tuæ deficiat, confessio tua similis erit confessioni Saulis, Judæ, & Antiochi, qui quidem delicta sua agnôrunt, eorundèmq; se coram Deo reos confessi sunt; neutiquam tamen illorum veniam obtinuerunt; qui fuerunt pœnitent-

tentes linguâ solum, non corde. Et hinc, cum tantum nostrâ intersit prædictas conditiones adimplere, quantum interest lapsum nostrorum à Deo veniam impetrare, illas in præsentē lectione explicare, aut saltem singillatim in memoriam revocare oportebit. Dolor itaque, ad confessionem requisitus, debet esse efficax, hoc est talis, ut vix illius paratus sit poenitens, potius carere bonis creatis omnibus, & onerari omnibus malis, quam ullo unquam tempore & occasione divinam Majestatem amplius offendere: sicut honesta quædam matrona, cui firmissimè fixum, ratumque est, nullo unquam tempore, nulla occasione datam suo conjugii fidem violare. Deinde dolor hic debet esse summus; quippe tam ille dolor, quo ad detestandum peccatum ex amore Dei movemur, & contritio vocatur; quam alter, quo movemur ad abominandum peccata, quia sunt malum animæ, càmque cœlesti paradysô privatam æternis suppliciis obnoxiam efficiunt, atque attritio appellatur; uterque, inquam, dolor lethiferum crimen appretiativè super omnia mala de-

debet detestari; id est, tanto cum vigore, ut anima vî hujusmodi actûs potius eligeret omnia mala, quæ vitari peccandô valerent; tametsi amittere fortunas, privari famâ & honoribûs, imò ipsâ etiam spoliari vitâ oporteret; quàm ullius se amplius gravioris peccati ream se facere. Et quamquam necesse non sit in hac comparatione ad particularia descendere; necessarium tamen omnino est, ut Deus, qui profunda cordium intuetur, perspiciat, quòd Divinam suam amicitiam, legemque in eadem cum creaturis veluti balance positam, rebus creatis omnibus tua in æstimatione præferas. Ultima denique doloris conditio est, ut sit supernaturalis, tam ratione principii, ex quo procedit, quo æquè est gratia Dei, quàm ratione motivi, quod esse debet nobis per fidem manifestatum. Adeoque si quis confitetur, quin ejusmodi dolorem, qualem hucusque descripsimus, suo in corde eliciat, peracta confessione cum omnibus suis peccatis domum revertitur; & persuadere sibi, se bene confessum esse, ad hoc quidem prodest, ut S. Eucharistiam percipiendo, Sacril-
gium

gium non committat, nequaquam autem impedit, quò minùs, si fortè hoc in statu eum mori contingat, pœnis æternis adjudicetur. Fingite, sacerdotem quendam, cùm infantem baptizaret, liquoris colore deceptum, aquæ locò, vinum album affudisse: posset equidem hic error, quem bona fide commiserat, sacerdoti ad sui excusationem servire, istud tamen haud quaquam efficere valeret, ut infans revera baptizatus evaderet, eò quòd partes essentielles & necessarias Sacramenti, cujusmodi foret in præsentī casu aqua naturalis, quæ est materia baptismi, supplere bona fides non queat. Agedum, hunc casum jam tibi applica; considera, quòd, quemadmodum aqua naturalis materia est baptismi; ita materia pœnitentiæ Sacramenti sit animi nostri contritio; & hinc etiamsi tu simul & conscientiæ tuæ arbiter dolorem tuum sincerum juxta, & numeris omnibûs absolutum existimetis, si tamen Deus contrarium videat, idem tecum erit, quod foret, si baptizatus non fuisses. *Nisi pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis.* Luc. 13.
in-

inquit Dominus ; tam enim necessarius est ad delenda , quæ baptizati contraximus , peccata actualia baptismus poenitentiae ; quàm ad extinguendum originale necessarius est baptismus aquæ. His omnibûs positis , quæ sunt indubitata , considera obsecro , an vel probabile videri queat , illum , qui adeò liberè in peccata proruit , dicens identidem : *Confitebor ; absque hoc jam confiteri oportet ;* verum habere de suis delictis dolorem , nimirum talem , qualem hætenus descripsimus ? Mihi manifestum videtur , quòd non ; hoc enim dicendo apertè demonstrat , quòd ne quidem illius necessitatem agnoscat ; secus profectò non leve emoti cerebri indicium præberet ; cùm hoc idem foret , ac dicere : patrabo jam hoc malum , & postmodum id ipsum super omnia mala detestabor , dolebóque , quòd fecerim : hac modò culpa meam animam conspurcabo , & postmodum optabo , hanc maculam omni , qui per venas currit , fuso sanguine posse abluere. Vides , opinor , neminem , nisi hominem capitis vertigine haud parùm laborantem , ita secum posse discursur-

securrere. Et planè, tu ipse si dissuadere alicui quidquam intendis, ita cum adhortaris: Cavesis, ne tui te postmodum facti pœniteat. Et ille, si initi consilii pœnitudinem suum postea subituram esse animum prævideret, procul dubio ab illius executione abstineret. Quodsi istud, quod dixi, meritò dubitandi ansam tibi præbeat, an in similibus casibus vel dolorem etiam levem habeas; judica, an persuadere tibi valeas, te habere dolorem illum summum, qui te penitus mutet in alium, & toto corde ad Deum convertat; qui sit in comparatione omnis alterius doloris, sicut mare, fluviis comparatum: *Magna velut mare contritio tua.* Thren. 2. Ulterius audivisti, contritionem debere procedere ex gratia Dei, istiúsque donum existere. Si proinde Dei donum est contritio, donum gratis datum sit oportet, & quidem tale, quod non cuivis animæ concedatur: secus enim speciale donum non foret. Bonum insuper est, ex pretiosissimis, quæ ab inexhausto illo gratiarum fonte, Deo, ad nos possunt descendere; beneficium Divinæ Bonitatis specia-

cialissimum ; opus divinæ omnipotentiae maximum, ita quidem ; ut, si alium mundum totum aureum, aliud cœlum totum adamantinum procrearet, & utrumque arbitrio tuo dominiôque penitus relinqueret, infinitè tibi minus daturus esset, quam si veræ contritionis actum concederet. An autem jam probabile tibi videtur, Deum tam promptè, & quolibet momento, quo tibi libuerit, hanc gratiam usque adeò preciosam elargiturum ? hanc gratiam, quam tot negat mortalibus, in sua cordis duritie derelictis ? hanc gratiam, quam ut obtinerent Sancti, tam diuturnas, asperasque egerunt pœnitentias, tam copiosas lacrymas profuderunt ; & ad quam recipiendam tot se meditationibus disposuerunt ? S. Carolus Borromæus singulis annis confessione generali animum expiabat, atque ut sincerum à Deo factorum suorum dolorem impetraret, in Sacra solitudine per plures septimanas spiritualibus exercitiis se præparabat ; die autem, qua confessionem peragebat, octo integras horas eliciendis perfectæ contritionis actibus, fun-

fundendisq; ad cœlum pro obtinendo tam pretioso dono precibus impendebat; & tu qui forsan hesternæ adhuc luce novis te scelerum sordibûs contaminasti; hodie statim, absque eo, quod de peccati gravitate vix quidquam cogites, absque eo, quod supremam offensi Numinis Majestatem, Immensamque Ejusdem Bonitatem consideres, absque eo, quod vel librum, qui de hujusmodi materiis disserat, inspicias; hoc solo contentus, quod præteritæ vitæ crimina in memoriam revoces, & ad sacerdotis aures delaturus accurras, tibi videris miraculum veræ pœnitentiæ: non obstante, quod tam gravia stent contra causam tuam præjudicia, tamque graves suppetant rationes credendi, te quidem vas cordis lavisse exterius, interius verò adhucdum plenum esse iniquitate.

Verùm etiam illud evenire concedamus, quod, ut eveniat, tam difficile esse hucusque diximus, quod nimirum ille, qui pro nihilo peccatum reputat, quando committit, tam faciliè illud super omnia mala detestetur, quando id
de-

deferre ad sacrum tribunal cogitat; altera tamen adhuc cæcorum istorum hominum ignorantia circa confessionis effectus remanet explicanda. Sibi ipsis persuadent, commissâ à se delicta, postquam semel confessario sunt exposita, post datam absolutionem non magis peccatori nocere, quàm si nunquam fuissent commissâ; ita, ut istarum animarum quælibet, quæ à S. Petro, ob mille turpitudines toties repetitas, *suscepta in volutabro luti* appellatur, à sacerdotis pedibus recedat, ac si semper agnus sinè macula extitisset. Sed enîm, haud quaquam res ita se habet; quemadmodum enim baptismus, tametsi originali labe animam abluat, concupiscentiam tamen, aliósque hujus ipsius peccati effectus non tollit; ita confessio ritè peracta equidem ex corde culpam expellit, nullatenus tamen, ordinariè saltem, ab omnibus, quæ secum ista advexerat, malis liberat; eò quòd nec ab omni pœna, nostris transgressionibus debita, immunes nos præstet, nec omnes pravorum habituum vires, licèt aliquantulum imminuat, penitus infringat.

O o

gat.

gat. Et hoc etiamnum explanandum superest.

Primò igitur post confessionem, etiam ritè factam, multa adhuc pœna remanet, sive in hoc mundo austeritates inter & afflictiones, sive ibi in igne purgante sustinenda. Divina enim justitia, si cum culpa æternam quoque pœnam condonat, non ita condonat, ut non aliquam saltem, prout æquissimum est, satisfactionem exposcat. Ob quam causam S. Job omnes suas operationes pertimescebat: *Verebar omnia opera mea.* Noverat nimirum, nullatenus Deum totum peccatori debitum facilè dimittere: *Sciens, quòd non parceres delinquenti.* c. 9. v. 28. Confessionem itaque perages, uti speras, & forsan eam perages bonam; sed justam quoque de peccatis pœnitentiam ages, non levem solummodo illam, quam confessarius injunxerit, sed aliam insuper, eamque longè gravissimam, quam Deus ipse tibi imponet, immisiss morbis, litibus, jactura fortunarum, morte præpropera, quæ te, aut tibi carissimos abripiet, quemadmodum Regi Davidi
eve-

evenisse compertum est, cui, dimisso gemino adulterii & homicidii crimine, afflictiones tamen ingentes immisit, quales fuerant inopinatus filii interitus, & Absalonis juxta ac totius Regni concitata rebellio. Quodsi autem debitas criminibus pœnas in hac vita non exposcat, haut dubiè in altera in horrendi illius ignis fornace repetet, sicuti repetiisse ab illo milite Thomas Cantipratanus testatur, qui, cùm elicitam quidem priùs vera contritione, sed multis etiamnum debitis gravatus, è vivis excessisset, summæ postmodum consolationis locò habuit, quòd sperare liceret, acerbissimas suas pœnas finem cum fine mundi habituras. L. 2. c. 51. p. 4.

Et istud quidem, quod hucusque diximus, minus adhuc est; magis meterrant infelices aliæ, quæ post peccatum, in confessione etiam ritè peracta dimissum, remanent, reliquiæ, quas inter præcipuè se offert pravus habitus, qui à peccatis generatur. *Mortuus est Pater*, inquit Ecclesiasticus, & *quasi non est mortuus*; similem enim reliquit post se. c. 30. Hæc verba aptissimè applicari peccato

possunt, quod, etiamsi post sinceram confessionem penitus moriatur, ita tamen se habere videtur, quasi mortuum non esset, quia superstitem relinquit malam consuetudinem, quam non incongruè infustum actûs peccaminosi partum nuncupemus, utpote quæ ab illo generata ad id tendit, ut, nova identidem peccata pariendô, illius propagationem perpetuò continuet. Prævus isthic habitus, ac fatalis ista dispositio nova semper in anima nostra pro peccatorum, quæ committuntur, mensura incrementa accipit, & majoribus semper animæ salutem periculis exponit. Quòd autem nova ei continuò augmenta adjiciantur, præter alias rationes ipsa fides Sacris ex Paginis frequentissimè manifestat. Sic in Proverbiis dicitur abire peccator post voluptates prohibitas bovis in morem, hoc est tardè & cum repugnantia: *Sequitur eam, quasi bos.* Paulò post verò sequi eas saltitando dicitur, insolentis agnelli instar: *Quasi Agnus lasciviens.* Et tandem, velocissimo volatu insequi, sicut volucris, quæ concitatis pennis prædæ inhiat: *Velut si avis festinat.*
Psal-

Psalmô autem 108. æterna Veritas per os Prophetæ asserit, peccatorem se maledicta iniquitate vestire : *Induit maledictionem, sicut vestimentum* : Postmodum verò hæc ipsa iniquitas contracto habitu, & repetitis identidem actibus semper ulterius ad interiora penetrat, sicuti aqua, haustu accepta, in intima sese viscera insinuat : *Sicut aqua in interiora ejus* ; & tandem veluti oleum ipsas etiam ossium medullas pervadit : *Et sicut oleum in ossibus ejus*. Psalmô 7. habetur, peccatum ab initio velut inimicum nos persequi ; *Persequatur inimicus animam meam* : statim deinde subjungitur, quòd nos ferociter comprehendat, atque in terram prostratos conculcet : *Comprehendet & conculcet in terra vitam meam* ; & denique in pulverem nos redigat ventorum impetu dissipandum : *Et gloriam meam in pulverem deducat*. His, aliisque similibus loquendi formulis docere nos vult Divinus Spiritus, animam, quòd liberius sese in peccandi licentiam effundit, eò longius à salutis suæ semita recedere ; atque à peccatoribus non ea ratione eam perdi, qua pretio-

sus annulus, qui eo in loco jacet immotus, in quo cecidit; sed sicut stolidus ovis, quæ quò longius progreditur; eò longius suo à pastore recedit: *Erravi, sicut ovis, quæ periit*. Psal. 118. Et tamen insani isti perinde esse sibi persuadent, sive unum, sive centum peccata committant, absque eo, quòd unquam cogitent, peccata peccatis agglomerando, pejore se semper animæ suæ salutem in statu collocare; cùm hoc modo magis semper, magisque mentis oculi excæcentur; cor magis induretur, onus identidem magis aggravetur, majus in momenta ferè robur succrescat tentationibus, quibus impugnantur, è contrario vires ad vincendum necessariae in dies decrescant.

Quare si deinceps fortè contingat, ut veterator stygius in peccati cujusdam te præcipitare profundum contendat, cave, ne ipsèmet casum tuum velanè promoveas, dicendò: *Confitebor*, sed potius invincibilì scutò animum roboras, sic tecum ipso dicendo: quis scit, an confessus sim bene? quis novit, an non hoc fortè peccatum sit ultimum, cujus divi-

na Bonitas mihi concedere veniam velit? quis certum me reddit, quòd mihi daturus sit Deus donum illud pœnitentiæ, quod innumeris aliis denegavit, mihi similibus peccatoribus, qui modò in rogo infernali torquentur? donum illud, pro quo obtinendo tam ardentibùs ad cœlum votis suspirat S. Mater nostra Ecclesia Catholica? *Ut ad veram pœnitentiam nos perducere digneris.* Quis scit, an si vivere absque Dei timore assero, non sensim me daturus sit in reprobum sensum; & tandem devolvi ad impœnitentiam finalem patiatur? *Sapiens cor, & intelligibile abstinet se à peccatis.* Eccli. 3. v. 32. Hoc propriè est esse sapientem, *sapiens cor*, negotium suæ æternitatis tam manifesto periculo non exponere, quale est in eo, ne fortè infructuosa confessio peragatur; & cùm tuæ salutis spem fortissimo alligare funi valeas, è debili marcidòque funiculo non suspendere, quo postmodum in frustra abeunte in sempiterni ignis profundum præcipiteris. Hoc est intelligere, quanti momenti res sit peccatum, quid rei sit vera confessio, quasnam dispositiones

requirat, quos in nobis effectus producat; nempe abstinere à peccatis. *Sapiens cor, & intelligibile abstinebit se à peccatis.* At, qui e contra iniquitatem non masticatam devorat, eò quòd speret, suo tempore eam denuo posse emovere, luculentissimum suæ dementiæ argumentum præbet, cum ultrò admittat malum quoddam infinitum; simulque sibi promittat illud, quod in sola Dei manu positum est, tempus nimirum pœnitendi, & opportunum ad agendam dignam pœnitentiam auxilium; quasi verò Deus maximus non esset, summæque tremendus, atque in exequenda vindicta potentissimus peccatorum omnium inimicus, & ille, qui omnem iniquitatem infinitò odiò persequatur.

Quodsi infortuniò lapsus sis in peccatum, noli, quæso, in hoc luto animam deinde tuam volutare, sed potius ad Deum te converte, & humili affectu veniam flagita, nec tempus futuræ confessionis expecta, verum quàm citissimè, multis iisque, quantum fieri potest, intensissimis contritionis actibus te inter & Deum felicissimam pacem redintegrare
fata-

fatage. Nonne hæc Temeritas est planè intolerabilis, quòd, cùm quovis momento avocari ex hac vita possis, vel per momentum unicum vivere in peccato mortali audeas? id est, quòd super horribilem malorum omnium abyssum, scilicet infernum, hæreas suspensus è tenuissimo filo, quale est vita hæc mortalis? Et tamen in discriminis plena hac statione non per unicum tantummodo momentum, sed per menses etiam compures persistis, & inde te eripere differs, usque dum aut Paschatis, aut Natalis Domini festiva solemnitas appropinquat? Atque interea tam securè & risui & somno indulges, quasi examinem truncum offendisses, qui impactas sibi injurias non perentisceret, nec brachium haberet, quo tuam tandem insolentiam ulciscatur. Ante annos non adeò multos juvenis quidam, illiciti amoris vinctus implicatus, profligatæ famæ simul & vitæ fœminam perditè deperibat. Acerbè propterea & à Patre, & à cognatis, & à confessario reprehensus, tandem statuit, per exactam à tota vita exhomologesin dæmonis sese pedicis explicare. Igitur

peccatorum suorum summam sollicitè collectam in schedula annotavit; verùm tam remissum suo examini dolorem subjunxit, ut, cùm, Sacrum Judicem accessurus, scelesti prostibuli fores transiret, induci se pateretur, ut priùs adhuc, quàm templum subiret, in illius aedes intraret, novam hanc culpam simul cum antiquis sanctum postea ad tribunal delaturus. Verùm enimverò, cùm jamjam in eo esset, ut sceleratæ suæ passioni habenas laxaret, insperatò juvenis alius, istius corrivâlis, supervenit, qui repentè actus in furias, strictoque in eum irruens gladiò, uno ictu confossum ad æterna ablegavit. Invenêre deinde, qui mœsti cadaveris vestes excusserant, schedulam illam, quam eum in finem præparaverat, ut ex ea peccatorum suorum catalogum confessario recitaret. Age jam, si similis esses miscrando huic juveni in peccandi temeritate sub spe facilis veniæ; numquid similis quoque esse aliquando posses in perferenda pœna? Profectò malum est adcò terribile damnari; ut ex innumeris casibus, qui quotidie ferè eveniunt, vel unicus extremo nos omnes horrore concute-

cutere, & nostram peccandi libidinem refrænare penitus deberet.

LECTIO III.

De Impedimento, quod affert

Saluti nostræ, parùm curare peccata luxuriæ.

GRavis omnino ponderatio est S. Thomæ, cùm observat, quòd Mundi Magister S. Paulus de nullo alio vitio nòs admoneat, ut ne seduci nos patiamur, quàm ubi de peccato luxuriæ loquitur. Sic ad Corinthios scribens, ne patiamini, inquit, à passione vestra vos decipi; sed pro certo habete, illum, quem libido possederit, Regnum Dei non possessurum: *Nolite errare, neque fornicarii, neque adulteri, neque molles regnum Dei possidebunt.* 1. Cor. 6. v. 9. Id ipsum in Epistola ad Galatas repetit: nolite vosmetipsos decipere; nemini fas est cum Deo nugari; quod semina-verit homo, illud & metet: *Nolite errare: Deus non irridetur: quæ seminaverit homo, hæc & metet; quoniam qui seminat in carne sua, de carne metet cor-*
ru-

ruptionem; qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet vitam eternam. Gal. 6. v. 8. Idem, & quidem apertissimè, Ephesiis inculcans, altissimè, ait, hanc veritatem animis vestris imprimite, & ne patiamini vana vos garrulitate seduci; nullus fornicarius, aut immundus hæres est regni Jesu Christi: *Hoc enim scitote, intelligentes, quòd omnis fornicator, aut immundus, non habet hæreditatem in Regno Christi & Dei: nemo vos seducat inanibûs verbis.* Hunc in modum, inquit S. Thomas, Apostolus loquitur, admonendo nos semper, ut ne seduci nos patiamur, quando agit de abominando luxuriæ peccato: *Notandum, quòd in vitiis carnalibus solum docuit vitare seductionem;* quia à primo mundi exordio homines excogitare rationes conabantur, quibûs, quasi balsamò, suæ carnalitatis putredinem illinerent: *Quia à principio, ut homines possent libère frui concupiscentiis, cogitaverunt invenire rationes, quòd fornicationes, & hujusmodi venerea non essent peccata.* S. Th. in c. 5. Eph. Lec. 3. Jam verò, cùm præeunte Evangelii luce tam palpabiles tene-

tenebræ, ut licita esse lasciviæ peccata reputentur, habere locum ampliùs non possint, elevare saltem eorum gravitatem fatagunt, & peccata hujusmodi levis esse momenti, facilis veniæ, atque exiguum animæ damnum inferre sibi persuadent. Id proinde agemus in præsentì lectione, ut errorem hunc, qui alveum aperit innumerabilium scelerum torrenti, qui homines innumeros secum ad inferos devolvit, absque larva, prout est in se ipso, aspectui proponamus, ostendendò primò damnum, quod affert salutì; & deinde remedium, quo ab eodem liberari possimus.

Damnum, quod infert Salutì,
non curare peccata luxuriæ.

Loquendo absque ulla passione, negari non potest, hominem lascivum, tametsi aliena non auferat, tametsi à detractionibus & blasphemis absteat, spectatis solis luxuriæ peccatis, magnum esse peccatorem, atque in manifesto æternæ damnationis discrimine versari. Ut viam aperias cognoscenda

dæ huic veritati, revoca in memoriam finem Samsonis luctuosissimum, cujus commiseratione qui non tangitur, humanum se cor non habere apertè demonstrat. Juvenis, suis parentibus à Deo per miraculum promissus, inter Nazarenos Deo dedicatus, à Deo in liberatorem populi sui electus, postquam admirabili robore leonem in frustra discerpserat, postquam solâ asini maxillâ integrum prostrârat exercitum, postquam funes & nervos, veluti aranæ telam, diruperat, tandem proditus à perfida scœmina, comprehensus à Philistæis, ab iisdem crudeliter excœcatus, veluti jumentum ad trahendam molam asinariam adhibitus, tandem altâ ruinâ, quam suis ipse manibûs sibi injecerat, oppressus vitam terminavit. In isto casu adeò lacrymabili nihil jam aliud est magis funestum, quàm quòd imago sit infaustissimæ fortis plurimorum Christianorum, qui inter sancti Baptismatis miracula in sinu S. Matris Ecclesiæ renati, electi, ut & ipsi ad sanctitatem pertingerent, postquam eorum fides primis innocentiae annis ab orco impugnata, semper invicta

ſta perſtitit; tandem in prædam cedunt perfidæ huic Dalilæ, atque omni exarmati fortitudine, omni libertate, omni gloriâ ſpoliati eò deveniunt, ut vivere vitam incipiant, beſtiis potiùs quàm hominibûs dignam: ipſamque infelicem hanc vitam, ſuis paſſionibûs excæcati, morte terminent infeliciffima, & tandem, præalto innumerabilium peccatorum pondere oppreſſi, ab imaginariis ſenſuum ſuorum voluptatibus ad vera, ſempiternaque tormenta, in inferni abyſſo fubeunda, in momento deſcendant: *Ducunt in bonis dies ſuos, & in puncto ad inferna deſcendunt.* Job. 11. v. 12.

Verùm, ut magis in particulari comparationem instituamus inter miſeriam Samſonis, quæ eſt figura, & miſeriam laſcivorum, quæ eſt figuratum, tres infelicitatis gradus in miſero Samſone obſervetis, velim, fuiſſe ligatum, fuiſſe excæcatum, fuiſſe oppreſſum. Jam iſta cum infelicitate luxurioſorum conferte.

Imprimis luxurioſi tot catenâs ligati ſunt, quot ſunt peccata, quorum ſe reos fecerunt, & per illa non hominum bar-

ba-

barorum, sed ipsius dæmonis mancipia sunt effecti. Ut autem, quàm magna sit probrosæ hujus captivitatis calamitas, intelligamus, pravi habitûs violentiam observemus, necessum est. Qui dixit, consuetudinem esse alteram naturam, parùm dixit; videmus enim, ipsâ naturâ esse potentiorē, utpote quam corrigit & vincit. Quænam res magis est contraria naturæ, quàm venenum? & tamen scimus aliquos, qui, cùm paulatim illi sumendo assuevissent, tandem absque ullo damno venenô vescebantur. Præter alios refert Rodiginus de quadam puella, quæ, cùm primò parùm aliquid de araneis manducare assuevisset, inde ad cibos magis venenatos progressa est, & quamvis adeò venenô scateret, ut vel solâ salivâ alios inficeret, nihilominus ipsa ex nutrimento, aliis tam nocivo, alebatur, & vires conservabat. Videtis proinde, quantum consuetudo valeat, cùm ipsam naturam superet, atque exinde jam concludite, quantò plùs tunc valitura sit, quando naturæ non modò non opponitur, verùm cum illa etiam conspirat. Qui tantum

tum habet roboris, ut lapidem, quamvis innato pondere reluctantem, in altum projiciat; quantò magis eidem deorsum jaciendo sufficiet, quò ex naturali propensione jam tendit? Hic igitur habitus, ex se adeò robustus, suam in vitiis fortitudinem duplicat, ut corruptæ naturæ impetum sequatur. Ex nullo autem potentius, majúsque virium suarum augmentum recipit, quàm ex vitio luxuriæ; atque adeò credi non potest, quàm arctis animam vinculis constringat, quàm diram in eandem tyrannidem exerceat. Ad efformandum enim habitum, omni ex parte roboratum, hæc duo plurimum conferunt, nempe multitudo actuum peccaminosorum, & intensio, qua eliciuntur; hæc autem ipsa sunt, quæ in peccatis luxuriæ magis quàm in ullis aliis reperiuntur. Et quantum quidem ad intensiorem attinet, scire convenit, quòd operationes deliciosæ semper majore cum intensione fiant, quàm aliæ: Et has ipsas inter operationes etiam illæ sint intensiores, quæ ad tactum pertinent; præcipuè verò illæ, quas natura ad propagandam

speciem ordinavit; atque adeò unicus ejusmodi actus tanta fit cum intensione, ut aliquando se solo ad constituendum habitum possit sufficere. Si leo humanum sanguinem semel gustavit, tanta semper illius cupidine exardescit, ut vix amplius valeat mansuefieri, & ipsi illius nutritii, quando cum illo tractandum, in summo vitæ periculo versentur. Hæc est conditio habitûs luxuriæ post primum peccatum, quod in hoc genere committitur. Unde colligere jam licet, quantum futurum sit illius robur, postquam impurorum actuum numerus auctus fuerit sine numero; id est, postquam leo iste, à primis unguiculis ad edendam hominum stragem assuetus, tam diuturno tempore tam gratô pabulô sua viscera exsatiavit? Dixi: numerus sinè numero; quia hic est titulus, quem S. Petrus luxuriæ attribuit: *Incessabilis delicti*. 2. Pet. 2. Multi tam citò peccare incipiunt, ut malitiam bibisse cum lacte videantur: *Erraverunt ab utero*. Psal. 52. Germen illud, quod capræ impuræ dentibûs arrosus est, nunquam amplius virescet. Ejusdem prorsus

ſus naturæ communiter eſt gerimen innocentiae; poſitô enim in infantia tam ſceleſtô principiô, animi puritas ſemel ab impura libidine arroſa nunquam amplius reſcendit. Et hinc perverſam infantiam ſubſequitur deterior pueritia; malæ pueritiæ ſuccedit peſſima juventus, parique paſſu omnis reliqua ætas procedit, in qua flamma hæc infernalis non niſi cum vita extinguitur, faculæ inſtar, atra ex pice conſectæ, quæ ardere non ceſſat, donec penitus fuerit ab igne conſumpta: *Oſſa ejus replebuntur vitiis adoleſcentiæ ejus, & cum eo in pulvere dormient*; inquit S. Job. c. 20. v. 11. Tamdiu peccatum non derelinquunt, donec à peccato ipſi non deſerantur. Adde, quòd illorum peccata certis Malabariæ fructibus ſint ſimilia, qui quidem exteriùs intuentibus ſimplices videntur; at verò ſi interiora eorundem viſcera aperiantur, alii inſuper aliſque fructus magno numero reperiuntur. Simili prorſus ratione in illo peccato, quòd homines luxurioſi vocant peccatum unicum, quantam aliorum multitudinem Deus inveniet, ubi interiora illius viſce-

ra justus Judex exactissimè in judicio perscrutabitur ! quot prava desideria, quot verba impura ad hanc illamve seducendam, quot machinationes, quot gressus & semitas, quot honoraria, quot fraudes deprehendet ! ut justam summam horum colligamus, turmatim istud genus peccatorum mensuremus, oportet; sicuti olim Xerxes milites numerabat, eò quòd singulatim eorundem iniri numerus non possit. Quisnam autem capere sufficienter jam valeat robur scelesti illius habitus, qui tam vasta actuum peccaminosorum, toties repetitorum, & usque adeò intensorum multitudine conflatur ? & hinc quoque quis comprehendere jam possit, quàm arctis ligatus vinculis teneatur miserabilis luxuriosus ? *Duo nos ad peccatum sollicitant, natura & habitus, quæ duo conjuncta robustissimam faciunt concupiscentiam.* Aug. l. 83. l. 9. 68.

Priusquam autem ulteriùs progrediamur, considerare vos velim palmare mendacium, quo uno & sibimetipsis & aliis imponunt, cùm sua peccata fragilitatem appellant. Nescio sanè, an vel ipse men-

nemdaciorum parens diabolus proferre in medium tam enorme mendacium non erubesceret; istud autem, si fortè & cor vestrum seduxisset, ut è medio tollatur, in publicam apertamque lucem protrahatur, necessum est, talpæ instar, quæ nisi sub terra vivere non potest. Primò itaque magna culpa est Christiani, etiam quòd fragilis sit: *Fecisti mala, & potuisti*, ait Dominus *apud Jerem. c. 3. v. 5.* Ab infidelibus itaque in iudicio rationem exigit, quòd peccaverint, à Christianis autem non solum quòd peccaverint, sed quòd peccare etiam potuerint. Gratia in sacro baptismatis lavacro suam te in tutelam ac velut in manus recepit; præi- vit te in actionibus tuis; in his ipsis constanter fidelitèrque te comitata est, ac subsequuta, ut omni te ex parte defenderet; & fragilem te jam esse dicas? unam solum Communionem Sacram ad hoc sufficere, aiebat S. Maria Magdalena de Pazzis, ut quis ad excelsum sanctitatis gradum ascendat; & tu toties hoc pane vitæ refectus, toties in Sacra Confessione adversus infernum cœlesti robore confortatus es; & tanta nihilominus ti-

bi fragilitas insit, ut nemine etiam impellente concidas? Cogita jam, quid responsurus sis; Fragilitas erit illud, quod vel maximè coram districto Iudice reum te faciet. Proinde scire te oportet, qui ex habitu peccat, haud quaquam ex fragilitate, sed malitia peccare, ut docet Magistrorum Magister Angelicus Thomas; peccat enim cum plena electione, cum plena deliberatione ex parte intellectus, & cum plena inclinatione ex parte voluntatis, & cum iudicio stabili; unde suo etiam peccato delectatur. Si famulorum aliquis in apparanda mensa unum scyphum quotidie aut plures etiam diffringeret, & postmodum se excusare niteretur, dicendo, scyphos ex vitro esse conflatos; an excusationem hanc ut iustam admitteres? præcipuè verò, si non solum cautiùs imposterum eos non tractaret, sed potiùs occasionem alios identidem frangendi studiosè inquireret; iisque confractis in risus & plausus erumperet, casumque festivè aliis è familia recenseret? Et tamen hoc totum umbra tantummodo est illius, quod suis in peccatis facit homo luxuriosus; & postmodum

dum fragilitate se excusare nititur? Vix unicum etiam peccatum, pro fragilitate haberi potest; & tu vitam, quæ ab initio usque ad finem spurcitiis plena est, fragilitatem censeris vis?

Verum ut ad intentum nostrum redeamus; Ecce! hominem lascivum, velut Samsonem ligatum, sed funibus sine comparatione fortioribus, pravi nimirum habitus, innumerabili gravissimorum criminum multitudine roborati, atque per hoc ad extremam miseriam reductum. Præsertim, cum longo tempore in hoc tam lamentabili statu vivendo eò usque devolvatur, ut cum Samsonem non modò oculorum usum, sed ipsos etiam oculos infelicissima cœcitate deperdat. Certissimum est, vitia omnia eclypsin quandam rationis in anima efficere. Verum libido eclypsis est totalis, hæc enim (quæ Angelica est divi Thomæ doctrina) nulla in re secundum rationis iudicium procedit; & ubi iracundia, si ei non obediat, at eam saltem auscultat, libido etiam eam auscultare recusat. Ita Rex David, postquam in se ipso funestos istos lasciviæ effectus

expertus erat, brevibûs hîsce verbis eosdem vivacissimè describit: *Comprehenderunt me iniquitates meae, & non potui, ut viderem. Ps. 59. Comprehenderunt me iniquitates meae*: Ecce perverſi luxuriæ habitûs ligamina! *Et non potui, ut viderem*: Ecce! luctuosam cœcitatem! ob quam non dicit se non vidisse; sed nec videre quidem potuisse; per abominandum enim hoc vitium usque eò devenit hominis anima, ut quasi omnem rerum divinarum fidem amittat, talémque vivere vitam incipiat, ac si pro se nec infernus, nec paradísus existeret. *Fornicatio, & vinum, & ebrietas auferunt cor. Ose. 4. v. 11.* Et quanto demum tempore Davidem, putatis, post commissum adulterium expectâsse, donec denuo ad cor rediret? in scelere perstitit ad annum circiter; & haud dubiè adhuc diutius in illo perseverâſſet, nisi Deus per alium Prophetam amissos oculos in suum, ut ita loquar, locum ipsi reposuisset. O Rem planè horrificam! homo secundum cor Dei efformatus, homo cœlestibus deliciis assuetus, mysteriorum divinitatis occultissimorum Secretarius, vix huic luto

luto luxuriæ pedem infigit, & omnem virtutum vigorem amittit: *Dereliquit me virtus mea*; tantâsque tenebras menti inducit, ut impendentem suo capiti Divinæ iustitiæ gladium non modò non videat, sed ne videre quidem valeat: *Non potui, ut viderem*; ac si Deum non ampliùs agnosceret. Inde jam concludas velim, si unicum luxuriæ peccatùm eò cæcitatìs Prophetam deducit, qui tanto tempore vivere vitam assueverat humanâ altiore, quousque tandem cæcitatìs luxuriosos promovebit innumera-bilis turpissimorum criminum multitudo, quibûs ab annis teneris ad extremam usque canitiem omnes suos dies contaminant?

Denique Samson, postquam in vinculis amiserat libertatem; postquam insuper non visum tantummodo, sed ipsos etiam oculos perdiderat, sub alta, quam ipse sibi superinjecit, ruina oppressus interiit. Hoc ipsum etiam luxuriosis obtingit, hoc tamen discrimine, quòd Samson oppressus de suis hostibus gloriose triumphârit; luxuriosi verò æternum in infernali abyssò dæmonibus tri-

umphum adornent. Itaque in quid tandem definit vita inter scelera transacta, nisi in mortem peccatoris, hoc est, longè pessimam, per quam simul & temporalia amittuntur & æterna; & incurritur miseria, immensa in pœnarum multitudine, & infinita in sua duratione! *Mors peccatorum pessima.* Psal. 33. Qui cum diuturno morbo luctantur, juxta medicorum aphorismum in hyeme decedunt: *Qui morbis diuturnis laborant, moriuntur tempore hyemis.* Certum est, hoc ipsum communiter luxuriosis evenire, utpote qui per totam quasi vitam infirmi, & novis identidem, iisque semper periculosioribus symptomatibus eò reducuntur, ut excedere vitâ debeant tempore hyemis, congelatæ ob gratiæ auxiliorum paucitatem, queis toties infelices isti indignos se reddidère, congelatæ turbine tentationum vehementissimarum, quibus materiam simul & robur tot tantisque suis excessibus suppeditârunt, congelatæ denique ob inveteratam jam voluntatis pigritiam ad aggrediendum bonum, & detestandas efficaciter prohibitas voluptates. Et hoc quidem si ad
ex-

extrema redactis tempus non desit ad componendas animæ rationes; & si mors non obscura sui adventûs indicia præmittat, cursoris in morem, qui inflare cornu assolet, antequam ad hospitium pertingat; judica jam, quid tum denique contingat, ubi mors latronis instar supervenit, nihil de ea cogitantibus, vel quòd veniat improvîso, vel quòd gravitas morbi, temporalium negotiorum compositio, spes recuperandæ valetudinis, omnes ad lucrandam æternitatem residuas temporis reliquias his miseris auferat; unde absque eo, quòd gloriari possint, se in vita sua præterita vel per mensum continuum Dei legem observasse, unico quasi saltu à suis sceleribus transeunt ad tribunal infinitæ justitiæ, quæ & Bonitatem Dei, & peccata hominum; sua beneficia, & nostram ingratitudinem justa in statera appendit, & in utrisque videt abyssum sinè termino.

Ex hoc, quod hætenus dictum est, facilè negotiò duplicem potes veritatem eruere; prima est: luxuriosum hominem absque dubio esse magnum peccato-

torem, tum ob criminum multitudinem, tum ob ingentem, qua committuntur, malitiam; tum denique ob ipsorum istorum scelerum enormitatem; quæ cum, juxta doctrinam S. Thomæ, sint opposita bono vitæ hominis nascituri, post homicidium ex iis, quæ contra proximum committuntur, sunt omnium gravissima; præterquam quòd specialem secum afferant deformitatem propter injustitiam, aliásque summæ abominationis circumstantias, quibuscum sæpenumero junguntur. Altera deinde veritas, quæ hujus statûs miseriam immensum adauget, est, quòd homo lascivus non modò semper sit magnus peccator; sed insuper talis, qui rarò evadat ferio pœnitens; cum eò inducere animum non valeat, ut peccatorum suorum malitiam, cum eorum se in confessione accusat, efficacî odiò detestetur: *Malitiam autem non odit.* Psal. 35. Quamdiu apostema non est maturum, acutissimîs doloribûs lancinat; ubi verò maturuit, putridâque sanie refertum est, nihil ampliùs exinde doloris sentitur. Ita omnino se res habet cum iis, qui

qui peccandi habitum contraxerunt, uti non obscure ex eo licet concludere, quòd nullum arripiant remedium, quo fanitati restituantur; quòd fugiant confessarios, qui suas turpitudines reprehendunt: & semper illos mutent, donec ex iis aliquem reperiant, qui, ut ita dicam, cancro aquâ rosaceâ medeatur. Quodnam clarius desideras indicium, quòd vulnus nullum tibi dolorem afferat, quàm si illud nec fasciis obliges, nec ullum ei emplastrum applices, & in dies singulos chirurgum permutes? quisnam autem statum excogitet magis miserandum, quàm sit illius, qui adeò pacatè illa in statione quiescit, quæ tam facile mutari potest in præcipitium sempiternum? *Quid miserius misero, non miserante seipsum?* dicebat S. Augustinus. Si miseriam tuam non agnoscas; si periculum damnationis non apprehendas; si nullam illud evadendi sollicitudinem adhibeas; quid aliud jam dici potest, nisi ad illud profundum jam te descendisse, ex quo longius progredi non possis, nisi infernum subeas; quòdque non est aliud, quàm peccati contemptus? *Impius*

pius, cùm in profundum venerit peccatorum, contemnit. Prov. 18. v. 8. Unicum remedium abolendi peccatum, est illud summo dolore detestari; qua autem illud ratione summo dolore detestaberis, si apprehendas ut fragilitatem, ut jocum, ut malum nullius prorsus momenti?

Remedium ad tollendum hoc impedimentum.

Loquendo jam de remediis, primum sit semper ex omnibus, oportet, devota oratio, qua lucem à Patre Luminum submisso corde flagitemus, ut ea praelucante hujus mali magnitudinem plenè cognoscere, atque ita ab illo liberari valeamus. *Postquam ostendisti mihi, percussi femur meum.* c. 31. v. 19. ad Deum ajebat Jeremias Propheta, quoad usque enim divina Clementia vitiorum nostrorum turpitudinem nobis non ob oculos ponit, illius præcipuè, quod adeò à voluptuosis amatur, nempe luxuriæ, nulla unquam ratione ad illius detestationem ac fugam permovemur. Considera, quid evenerit S. Mariæ Magdalænæ. Hæc, priusquam superno isthoc
lu-

lumine fuerat illustrata, inter scelera exultans, suâ se profligatæ vitæ licentiâ beatam credebat; at verò, ubi primus divinæ collustrationis radius in illius sese animum infuderat: *Ut cognovit*; tantam in se deformitatem conspiciebat, ut seposito omni alio respectu ad amabilissimi Redemptoris pedes accurrerit, in aliena domo, publico in convivio, præsentibûs protervè iridentibûs, uberrimîs diffluere lacrymîs inceperit, nec priùs flere, quàm vivere cessârit, etiamsi sese jam semi-Beatam videret; utpote quæ sæpius de die ex spelunca sua Massiliensi Angelorum manibûs ad audiendam cœlestium concentuum suavitatem elevabatur; quasi in paradisum, ex qua æterna lege proscriptæ sunt, introducere lacrymas tentaret. Atque hæc erat illa lux, quæ Sanctos movebat, ut à vitio adeò abominando tantopere abhorrent. Vel unica fœda ejusmodi cogitatio, cùm vigilantem Sancti Francisci Xaverii aggredi animum non auderet, eundem sopore oppressum oppugnare tentavit, tantòque Virum sanctum horrore concussit, ut circa præcor-

cordia vena rumperetur. Pari horrore perstricta est S. Francisca Romana, quæ, cum meretricis cujusdem ædes transisset, idque ab aliis rescivisset, repente deliquiò oppressa in terram concidit. Simili quoque horrore contremuit Beata Maria Ognatenis, quæ, ubi locum quendam, istorum scelerum sordibus commaculatum, pertransisset, nihil prius capere quietis potuit, quam novaculâ sibi radi utriusque pedis plantas curâisset, quas pestifero luxuriæ infectas fuisse pædore existimabat. Nihil proinde aliud est, nisi miseranda cæcitas huic vitio tam propria, quæ abominandas has spurcicias aut excusabiles, aut etiam tam acceptas tibi efficit; secus profectò tua immunditia æquè tuis, atque oculis divinis execrabilis appareret: *Immunditia tua execrabilis.* Ezech. 24. v. 13.

Secundum remedium est, peccatorum hujusmodi tam turpium seriem tam diu continuatam per aliquod tempus interrompere; quemadmodum enim illi, qui ex terræ visceribus sulphur solent effodere, quamdiu suo labori insistent,

sistunt, nihil inde foetoris advertunt; at verò, ubi per aliquod tempus ab hoc labore recedunt,, foetorem denuò sentire incipiunt: ita pariter anima, quæ inter luxuriæ peccata quasi sensum perdidit vitii illius, quod vel ipsi dæmoni stomachum movet, si per aliquod tempus ab illo se abstinet, rursus sentire ejusdem abominationem incipit. Verum enimverò hoc opus, hic labor, dicet mihi; hæc ipsa summa est difficultas, hanc seriem rescare, continuatam hanc catenam abrumpere, pravum hunc habitum superare. Ita sanè est; & ideo, ut hoc remedium magis in particulari explicemus, imaginemur nobis aliquem, qui hujus vitii habitum contraxit, similem esse triginta annorum languido, quem Redemptor sanitati restituit, & ex methodo, qua Christus in illo curando usus est, curationis tuæ modum disce.

Primò igitur Redemptor ex hoc tanti temporis infirmo, an sanus fieri optaret, quæsit: *Vis sanus fieri?* Joan. 5. v. 6. Hic namque primus ad sanitatem gradus est, ut revera sanus esse de-

sideres; illi vagabundi, qui cum vulneribus, quæ vel natura, vel ars infixit, à pia aliorum commiseratione pingues eleemosynas elicientes circumvagantur, si, an sanari à plagis suis desiderent, interrogarentur, haud dubiè sinè mora responderent; se id minimè desiderare; purulenta enim hæc vulnera nisi forent, unde viverent, nescirent. Hoc ipsum peccatoribus contingit contracto luxuriæ habitu; Nihil enim magis horrescunt, quàm omnino sordidis suis delictis privari; id est, timent, ne ipsorum vulnera curentur. Ita omnium nomine de se confitetur S. Augustinus: *Timebam, ne me citò sanares*; Illius locò, quòd exoptarem, ut tu, O Domine, tanquam cœlestis medicus à meo me ulcere sanares; timebam sanari; & ipsa vita intolerabilis mihi videbatur, si citò sanitas mihi redderetur. Tu proinde, si animæ tuæ salutis te cura tangit, vehementissimum in corde desiderium excita, ut à peste usque adeò fatali citò te liberum videas; considera, in eo te statu versari, quo miserior reperiri in terra non valeat; qui non est alius, quàm circumferre se-

cum

cum habitum illius vitii, quod suis turpitudinibus tot hodie animas in infernum præcipitat, quot olim dæmones in eundem suo fastu superbia deturbavit: *Exceptis parvulis pauci ex adultis propter carnis vitium salvantur;* graviter scripsit S. Remigius.

Deinde dixit Christus Dominus illi languido ad piscinam, ut è lecto suo surgeret: *Surge;* atque hic secundus est passus, quem facere debes, ut ad obtinendam sanitatem propius accedas; nempe surgendum à periculosa illa conversatione, à noxiorum illorum librorum lectione, ab otio, quo totos dies transigis, à sociorum illorum contubernio, qui linguam bis carnalem in ore recondunt, & usque adeò fœtidam, ut vel ipsum etiam aërem inficiat. Velle sanari, & non fugere hæc & similia alia concupiscentiæ incentiva, idem foret, ac velle sanitatem illaeram, & non velle exuere vestes pestifera lue infectas. Luxuria est quædam pestis; & ideo contra illam adhiberi præsentius remedium non potest, quàm separatio. Illæ cautelæ, quæ aliis temporibus crudelitatem sape-

rent, communis pestilentia tempore sunt quædam necessitas. Hoc nisi fiat, deliciosum objectum nostros ad se sensus attrahit; nec aliud quidquam, quàm præsentis voluptatis illecebras cogitare nos patitur; quemadmodum ille, qui mensæ assidet, diverso ferculorum genere copiosè instructæ, ad nihil aliud, quàm ad ciborum delicias animum advertit, & facillè sui, quo jejunare statuerat, propositi obliviscitur; quod neutiquam memoriâ excidisset, si mensæ frugali assedisset: *Qui amat periculum, peribit in illo.* Eccl. 3. v. 27.

Tertiò jussit Dominus languidum illum, lectum suum levare, & humeris suis imponere: *Tolle grabatum tuum.* Grabatum hoc est corpus tuum, quod quidem animæ non ad capiendam in eo quietem, sed ad malorum suorum momentum deservit; atque adeò sanctæ mortificationis operibûs coërcendum est, si in votis sit sanitatem recuperare. Occasio est Mater, quæ luxuriam parurit; intemperantiâ verò est nutrix, quæ maledictam hanc prolem propinato lacte educat, & sustentat. Refert S. Augusti-

stinus, multos suo tempore non solum ex viris robustioribus, sed delicatioribus etiam puellis duos tresve dies jejunos exegisse; & hodie, etiam diebus ab Ecclesiæ præscriptis, vanis prætextibus à lege jejunii se passim eximunt; & si quidem aliquando huic sese præcepto subijciunt, tantis suum jejunium gulæ cupidius permiscent, ut cum eodem S. Augustino dici queat: *Hoc non est suscipere abstinentiam; sed mutare luxuriam;* Istud profectò non est agere poenitentiam, sed mutare voluptates; & irritare potius appetitum, quàm affligere. Unde mirum non est, si olim tot candidæ columbæ in Ecclesiæ vinea extiterint, quæ suo eandem nitore exornarent, quot hodie animalia immunda in ea reperiuntur, quæ eandem conspurcant, ac vastant. Et profectò, qua ratione ignis extinguatur, cui tot identidem ligna injiciuntur, quot sunt deliciæ, quas inter vita transigitur? Vis, ut indomita concupiscentiæ bestia non recalcitret, & insatiabilem illius ventrem lectissimò constanter pabulò infarcis? Putasne, pretiosum castitatis thesaurum

custodire te posse absque eo, quòd corpus aliquo asperitatis genere castiges, cum absque illius castigatione Apostolus cum omnibus suis sudoribus, cum omnibus suis peregrinationibus, cum omnibus suis prædicationibus, cum omnibus suis naufragiis, & cum omnibus Apostolatûs sui laboribus ne quidem salvari se posse consideret? *Castigo corpus meum, & in servitutem redigo; ne cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar.*

1. Cor. 9. v. 26. Magna itaque est luxuriosorum hominum ignorantia; primò quidem, quia sibi persuadent, quòd tam facili negotiò pervenire ad æternam salutem valeant, per hoc nempe solum, si semel in anno peccatorum suorum numerum ineant, atque eorum summam, ad pedes confessarii provoluti, frigida eidem mente exponant; deinde verò, quia se aliquando fore castos existimant, quin relaxationum suarum delicias, & effœminatæ vitæ commoda seponant: *Sapientia non invenitur in terra suaviter viventium.* Job. 28. v. 13. Ita Divina Sapientia nos docet. Quando herbas odoriferas aut nasci, aut crescere in fœ-

ti-

tidis paludibus inveneris, tunc quoque sperare potes, castitatem aliâque dona cœlestia reperiri in animo, qui totus quantus inquirendis deliciis, non dicam tantum sensualibus, sed etiam sensibilibus insudat. Statue igitur, cum consilio confessorii adhibere jejunium aliquod, abstinentiam & corporis mortificationem, affligendo illud, aut aliquam saltem eidem commoditatem subtrahendo, ut hac ratione pretiosissimum istud puritatis liliū quasi sepe includas, quod, nisi inter spinas, inveniri non potest.

Ultimum denique hujus languidi sanitatis complementum extitit, quod Dominus ei dixerit, ut ambularet: *Ambula.* Id ipsum quoque tuæ erit sanitatis complementum, facere progressum, & ulterius semper in via bona procedere. Ratio, ob quam ita facile à proposito desciscas, est ista; quia nempe, cum confiteris, vitare quidem peccata, non autem peragere opera bona, ad evitandum relapsū necessaria, proponis. His operibûs ad oppugnandos pravos habitus gratiam acquires magis singularem Dei; insuper protectionem

gis specialem, qua contra illorum violentiam defendaris; id, quod sequentibus verbis S. Mater Ecclesia nobis insinuat: *Ut bonis operibus inhærentes, tua semper mereamur protectione defendi.* Statue itaque, piæ cuidam congregationi adscribi; de sacro quodam libro tibi prospice; bonum confessorium elige; ad Potentissimum divinæ Matris patrocinium confuge, præstando eidem diebus singulis aliquod obsequium, aut Illius Officium aut Rosarium recitandò; ante omnia verò summopere tibi cordi sit, Sanctissima Sacramenta frequentate; nam, sicuti apes, eò quòd melle se nutriant, longè diutius quàm reliqua insecta vitam suam protrahunt; ita, si sæpius isthoc cœlesti melle, Sacra nimirum Communionem, animam pascas, illud obtinebis: ut vitam nunquam interruptam vivas, nunc quidem vitam gratiæ; paulò post autem gloriæ sempiternæ. Atque hæc remedia si cautè ac diligenter adhibueris, integram Sanitatem recipies, adeò ut gloriari de te quoque possit cœlestis Medicus verbis illis: *Totum hominem sanum feci.*

LECTIO IV.

De impedimento, quod affert
Saluti Superbia.

INter omnes febres periculosissima est febris maligna: utpote quæ inimicus est naturæ occultus simul & formidabilis. Ita quoque inter vitia omnia, quæ sunt animæ febres, periculosissimum est Superbia; quia quò majus affert sua malignitate nocumentum, tantò magis est abscondita illi, qui eadem est infectus. Cogitate, an ex mundanis reperire sit quemquam, qui conscientia sibi ducat, quòd superbiâ intumescat? usque adeò se vano tumore ingurgitant, ut eodem se etiam veluti coronare præsumant; unde jam dudum illis Isaias Propheta maledixit: *Væ coronæ superbiæ; ebriis Ephraim.* c. 28. v. 1. Credunt, quòd hoc sit alere generosos Spiritus; quòd sit nobilium partes adimplere, quòd sit sanguinem juxta, ac familiam honore afficere; nulli unquam cedere, se semper suâque sola super omnia extollere. Quapropter utilissima erit præsens lectio, si & hu-

jus morbi malignitatem ob oculos ponet, & illo laborantibus opportunum remedium subministrabit.

Quid igitur est superbia, quam in præsentiarum condemnare aggredimur? Est inordinatum propriæ excellentiæ desiderium, quo homo pluris se æstimat, quàm revera est, & ita quoque æstimari ab aliis desiderat. Proinde homo superbus nihil magni facit, nisi seipsum; nihil considerat præter seipsum, & araneæ in morem in telæ suæ centro se collocat, ac omnes suas cogitationes, quasi totidem fila ad se solum dirigit. Quodsi quos habeat suæ potestati subjectos, eandem in illos, quasi in jumenta, exercet; illos, qui non sunt subditi, tractat veluti mancipia; cum consanguineis agit, ac si ne quidem unquam novisset; cum civibus, quasi forent extranei: *Famulis pro jumentis utitur*, inquit Philo, *ingenuis pro mancipiis, cognatis pro alienis, civibus pro externis. L. de Char.* Verùm vivacioribûs adhuc coloribûs superbi hominis conditionem Divina nobis Scriptura depingit, ubi Regis Nabuchodonosoris sensus exponit: *In Aula Baby-*
lo-

lonis deambulabat ; responditque Rex, & ait : nonne hæc est Babylon magna, quam ego ædificavi in Domum Regni, in robore fortitudinis meæ, & in gloria decoris mei? Dan. 4. v. 27. Ist hæc superbi hujus Regis sua in Aula deambulatio illam complacentiam denotat, quam quivis superbus habet de seipso ; jactantiam illam de ingenii sui præstantia, de amœna cum aliis agendi dexteritate, de sua in loquendo facundia, de divitiis, de nobilitate, imò & de vestium elegantia, de quibus insolentiùs, quàm pavo ob plumarum suarum pulchritudinem, intumescit: *Deambulabat in Aula.* Deinde postquam adeò semetipsum admiratus fuerat Nabuchodonosor, alia in super illius animum admiratio subiit, nempe, cur non & alii quoque pari ratione se Regem admirabundi suspicerent ; & ideo, quasi disputaret cum illis, absque eo, quòd interrogatus fuisset, respondit: annon mea est grandis hæc civitas Babylonia ? annon talis est, cui similem nemo uspiam in toto Orbe reperiat ? Responditque Rex, & ait : nonne hæc est Babylon magna ? Ita prorsus homo superbus

bus haud quaquam contentus est eo, quòd se ipsum aestimet ; vult præterea aestimari, & admirationi esse aliis omnibus, illòsque inter adversarios numerat, qui admirari sese, & magni facere delectant. Similè modò omne illud, quantumcunque sit exiguum, quod de qualicunque prærogativæ genere possidet, ipsi magnum videtur ; quemadmodum somnianti accidit, qui, si parùm aliquid phlegmatis gutturi adhæreat, integrò mellis favò demulceri, & si paucæ sudoris stillæ ipsum humectent, totus submergi aquarum fluctibùs sibi videtur. Verùm hîc nondum insanîæ finis: Nabuchodonosor non solummodo verum amplificat; verùm de illo etiam gloriatur, quod manifestò falsum esse novit, cùm civitatem Babylonicam se ædificâsse affirmet ; quam tantummodo ampliorem reddiderat, utpote jam dudum ab alio, nimirum Belo, extructam. Simili prorsus ratione superbi factorum suorum narrationi non solum multa grandia, & splendida, sed aperta insuper mendacia immiscent, utpote qui hunc illùmve à se devictum gloriabundi
ja-

jactitant, cùm tamen ipsi victoriam cesserint, atque aded suum opprobrium in suæ laudis materiam convertere nituntur. Denique, quod ultimum Nabuchodonosoris stultitiæ complementum addidit, fuit istud, quòd grande hoc opus, quod somniârat, suæ fortitudini, imò fortitudini suæ fortitudinis, & gloriæ suæ gloriæ adscriberet: *Quam ego ædificavi in robore fortitudinis meæ, & in gloria decoris mei.* Ita quoque superbi; tametsi non eò usque perveniant, ut speculativè suorum se bonorum auctores reputent, quasi omnia ipsorum meritis debita, & non tanquam eleemosyna à Supremo Domino forent concessa: tametsi, inquam, ad errorem hunc speculativum non pertingant (sic enim forent hæretici) tamen in hunc ipsum practicè impingunt, cùm se ita æstiment, ac si tales existerent, & ut tales etiam tractari ab aliis desiderent; unde, quamvis non verbis, saltem operibus dicunt, quòd fortitudo suæ fortitudinis, hoc est, extraordinaria sua industria totum effecerit: *In robore fortitudinis meæ, & in gloria decoris mei.*

Sed

Sed enim, hoc totum potius superbi hominis phrenesis, quàm grave Christianæ animæ damnum tibi videbitur ; sed erras vehementer, si ita judicas.

Damnum, quòd Saluti affert Superbia.

Nemo damni, quod animæ infert superbia, gravitatem satis potest explicare. Ut aliquid saltem de illa dicamus, adverte, in hoc mundo malorum omnium summum esse peccatum, & bonorum omnium summum esse gratiam divinam. Jam verò superbia ad omnes peccati species nos disponit, & omnibus gratiæ speciebus se opponit, & ideo, quonam alio majore nos afficere damno queat ?

Igitur ad omnis generis scelera disponit. Duplicî modò superbia cor nostrum potest inficere, nimirum usque adeò crescendo, ut tollat ex illo omnem subjectionem Deo debitam, & in hoc casu jam clarè patescit, quòd hominem in Dæmonem permutaret, forétque quemadmodum S. Thomas 2. 2. q. 162. 2. 6. appellat, peccatorum omnium

gra-

gravissimum. Aut potest etiam fieri, ut eò usque illius malitia non ascendat, uti ordinariè contingit; & in hoc casu, etiamsi sit culpa tantummodo venialis, facilè tamen hominem in omnis generis flagitia præcipitat; illud enim evenire in praxi advertimus, quod fieri à serpente conspiciamus; quia ubi in locum aliquem capite intravit, cum toto postmodum reliquo corpore subsequitur; ita prorsus, ubi superbiæ vitium hominis animum ingressum est, facilè, quidquid iniquitatis adhuc reliquuum est, succedit: hanc certè ob rationem Ecclesiasticus: *Initium, inquit, omnis peccati est superbia: qui tenuerit illam, adimplebitur maledictis. c. 20.* & sanè fateamur, necessum est, hoc vitium esse majus, quàm omnia alia, cùm Deus in istius pœnam & correctionem permittat, ut homo superbiâ infectus in peccata alia labatur; secùs profectò haudquaquam Deus boni medici partes impleret, qui, ad curandum malum minus, malum majus permetteret. Illud autem veritati consonum esse, ex duplici peccatorum specie desumi potest, quæ mundum

dum universum inficiunt, & sunt hæresis atque luxuria. Ad luxuriam quod attinet, satis sit dicere, quòd intolerabili Anti-Christi superbiam Propheta Daniel statim lasciviæ insolentiam subjungat: *Deum Patrum suorum non reputabit*: ecce! superbissimum! *Et erit in concupiscentiis foeminarum*: ecce luxuriosissimum, & quasi in profunda impuritatis mephyti sepultum! non enim tam impuritas in ipso, quàm ipse in impurissimo hoc cœno immersus est totus, ut sic nobis connexio, & quasi conjunctio detegeretur, quæ impuritatem inter & superbiam intercedit.

Id ipsum de altero illo majore peccato sentite, quod est hæresis. Circumferte paulisper oculos vestros per orbem Christianum, & tot tamque diversas sectas, quæ serpentum instar mutuïs sese invicem morsibûs lacerant, per eundem dispersas contemplamini; jam scitote, inquit S. Augustinus, quòd, licet tam numerosa, & adeò diversimodè maculata sit venenata isthæc progenies, unam tamen eandemque Matrem agnoscat, scilicet superbiam: *Diversis locis sunt diversæ hæ-*

hæreses ; sed una mater superbia omnes genuit. Lib. de Past. A Simone Mago, qui primus fuerat hæresiarcha, usque ad Anti-Christum, qui erit ultimus, per-
lustratis omnibûs historiis, verius moti-
vum non reperiens, quod ad excogi-
tandos tot impios errores eos impulit,
quàm superbam illam pertinaciam ac ar-
rogantiam, qua contra Catholicam Ec-
clesiam insurrexerunt. Et quid multis?
tanta sibi invicem Christiana fides & su-
perbia contrarietate opponuntur, ut eo-
dem simul in animo nequaquam stare
posse videantur. Unde incarnata Dei
Sapientia Pharisæis dixerat, quòd tribu-
endo sibi invicem humanam gloriam,
eàmque acceptando, incapaces se effi-
cerent veræ fidei: *Quomodo vos pote-
stis credere, qui gloriam ab invicem ac-
cipitis, & gloriam, quæ à solo Deo est,
non queritis?* Joan. 5. Ex quibus verbis
colligere licet, si acceptare solummodo
vanam gloriam, introducendæ in ani-
mam fidei obstaculum quasi insuperabile
opponit, quantum denique eidem im-
pedimentum objecturum sit, quærere
hunc honorem in omnibus, & paratum
esse

esse conculcare Dei legem, perdere animam, subire infernum, ut ne vel unica hujus fumi mica amittatur, quemadmodum quotidie tot nobiles faciunt, parati semper ad offerendum, & acceptandum Duellum; quia, secus si facerent, ut ajunt, honoris sui jacturam paterentur.

Ecce igitur! ad quale præcipitium perducere te valeat superbia; primò omnis generis sordibûs totam animam opplebit; & deinde, quemadmodum à stomacho, noxiis humoribûs scatente, sæpe numero capitis vertigines proveniunt; ita à conscientia sceleribûs plena ejusmodi in fide vacillatio orietur, qua in dubium trahi incipiant ipsa fidei fundamenta, & qua eò usque deveniri potest, ut cælum simul & infernus merissima fabula reputetur. Hoc totum longè adhuc manifestiùs apparet, si quis illam contrarietatem consideret, qua superbia gratiæ opponitur. Scire enim oportet, quòd ex nobismetipsis ne tantum quidem virium habeamus, ut vel unicam, quæ nostræ salutis initium existat, elicere cogitationem valeamus; sed necessariū omnino sit, ut ad illam concipien-

dam

dam suâ nos gratiâ Divina Bonitas robor-
ret, & confortet. Judica jam exinde,
quàm necessaria futura sit hæc ipsa gratia
ad salutis nostræ opus complendum, si il-
lius assistentia ad formandam mente etiam
tenuem delineationem ita indispensabili-
ter requiratur; si solis nostri arbitrii vi-
ribûs cogitare bonum non valemus,
qua tandem ratione hîs ipsîs illud perfici-
emus, peccatum super omnia mala de-
testando, & Deum super omnia bona a-
mando, quod tamen facere ad salvan-
dam animam est summè necessarium?
Jam hoc gratiæ divinæ auxilium, ad con-
sequendam vitam æternam adeò neces-
sarium, aut negabit tibi divina justitia in
pœnam superbiæ, aut tam parcè conce-
det, ut ad eidem cooperandum animum
non inducas, & pœnitendi gratia aut
omnino deerit, aut tibi in vita, vel etiam
morte tam languidè assistet, ut tua pi-
gritia optatum exinde reportare fructum
non sciat. Bene proinde intelligamus,
oportet, hanc veritatem, gratiam nem-
pe Christianam, gratiam esse humilita-
tis, non solum, si illius principium, quod
est sancta crux, per quam Christus Jesus

humiliando se usque ad mortem tam grande nobis donum promeritus est; verum etiam si illius effectus spectemus, qui omnes tendunt ad humiliandum hominem, ut Deo gloria tribuatur, ad humiliandum intellectum, ut in obsequium fidei se captivet, ad humiliandam voluntatem, ut virtutibus reliquis locus pareretur. Quapropter si spiritus tuus coram Deo humilis non fuerit, nunquam coelestibus hîsce divinæ gratiæ lymphis irrigabitur, quæ ab excelsis superborum montibus in subiectas humilium valles defluunt, easdemque omnis boni affluentia fecundant. Quæ Sancti Augustini doctrina est.

Hæc ipsa contrarietas superbiam inter & gratiam magis adhuc ex eo elucescit, quod non modò donis coelestibus aditum in animam præcludat, antequam illam fubeant; verum illa etiam expellat, postquam jam fuerant ingressa, ita, ut, qui paulò ante propter bonorum operum multitudinem, virtutumque varietatem ditissimus erat coram Deo, si inordinatæ sui ipsius æstimationi locum concedat, ad extremam statim pauperiem redactus,
mi-

miserrimus efficiatur. *Ille ego, quondam opulentus, repente contritus sum.* Job. 16. v. 13. Quemadmodum evenire columbæ conspiciamus, quæ, cum ad solis radios ob suum candorem, & splendentem plumarum suarum varietatem se ipsam superbè circumspicit, improvise supervenientis accipitris unguibus in prædam cedit: *Gaudentem in ipsa gloria rapit.* Plin. Lib. 10. c. 36. Considerate, quidnam fuerit aliquando Græcia, celebre illud sanctitatis, sapientiæ, & fidei theatrum, in quo vel ipsa etiam Deserta hominibus sanctis erant repleta, jam verò tota est mera infidelitas, mera ignorantia, & impuritas; & istud quidem non aliam profectò ob rationem, quàm in pœnam superbiæ, propter quam elegit Deus, potius tolerare populos illos, spurcissima Mahometis lege, quàm superbiâ contaminatos. Unde, si non omne in terationis lumen extinctum est, Divini Spiritûs consilium accipe, & executioni manda: *Superbiam nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas.* Noli unquam permittere, ut vel interiùs in corde, aut deforis in ope-

ribus tuis tibi superbia dominetur, quia ex maledicto hoc vitio omne semper, quod unquam mundum afflixit, tam culpæ, quàm pœnæ malum enatum est: *In ipsa enim initium sumpsit omnis perditio.* Tob. 4. In loco adeò lubrico non alius lapsum devitandi modus superest, quàm ut humi jaceas: *Qui sedet in terra, non habet, unde cadat.*

Remedium, quo Superbiæ malo medeamur.

Verùm, quodnam remedium inveniemus contra illud vitium, quod, quantò æquius primo intuitu videtur, ut longissimè absit à paupertate nostra, tantò firmiorem ob naturæ nostræ corruptelam in visceribus nostris sedem fixit, simulque pauperes nos efficit & superbos, & follis lusorii instar, quantò magis omnî bonô vacuos, tantò magis tumidos. Hinc, quia superbia foret omnium maxima, si quis propriis suis viribus, suâ industriâ suam se curare possit superbiam crederet, eapropter primum erit remedium ad Deum recurrere, eundemque cum Davide humili animò

ro-

rogare, ut impediatur, ne unquam maledicta hæc pestis in anima nostra pedem figat: *Non veniat mihi pes superbiæ.* Psal. 35. Dicitur superbia unicum solummodo pedem habere: *Pes superbiæ;* Quia est monstrum; deinde, quia superbus in se uno omnem fiduciam collocat, & totus sibimetipsi innititur; denique, quia, sicut debili fulcrô subnixus, facile in omne aliud vitium prolabitur, ut suprà ostendimus: *Ibi ceciderunt, qui operantur iniquitatem.* Ecce, primum lapsus! Et si divino adjuti favore ex isto resurgunt, à malo postmodum in pejus recidunt: *Expulsi sunt, nec potuerunt stare.*

Secundum remedium est ipsam mali radicem tollere. Superbia partim intellectum inficit mundanorum, qui se magnificiunt; partim voluntatem, qua magni fieri, & ideo honorari ab aliis desiderant; atque ad imitationem superbissimi illius Simonis Magi ipsi quoque jactitant: *Se esse aliquid magnum.* Act. 8. Superbiæ igitur malo ut medeamur, voluntatem simul & intellectum curemus, necessum est. Jam, intellectus cu-

ratur, si commonstretur homini, quidnam sit ipse, maximè coram Deo, & curia illius Cœlesti; & quidnam sit illa gloria, quam contra omnem justitiam vindicare sibi contendit.

Mundi gloria nihil est aliud, quàm fructus quidam vetitus, qui non nutrit hominem, sed venenò inficit. Supremus rerum Conditor Deus fecit quandam veluti partitionem, & infinita benignitate hominibus omnium bonorum operum utilitatem concessit, omnem autem honorem sibi soli reservavit: *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus*: Atque adeò usurpare velle hanc gloriam, soli Deo debitam, violatæ Divinæ Majestatis veluti crimen quoddam est, & quod proinde in gravissimum illius, qui tantum facinus attentat, damnum redundat: *Væcùm benedixerint vobis homines!* Luc. 6. Væ illi, qui mundanum honorem mendicat, & magni fieri ab hominibus quærit; quia hoc consequi, grande pro illo infortunium est. Ad detrimentum, quod hæc gloria secum affert, ipsius vanitas accedit. Vana namque est illa, quinque

que saltem ex capitibus, quæ, non abs re erit, si unum post alterum exponamus. Primò igitur vana est in seipsa, utpote, quæ nihil addere tibi potest, nihil demere: *Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est.* Jo. 8. inquebat Christus Dominus ad Judæos; quo indicare voluit: si ego, in quantum sum homo, operum meorum gloriam, locò illius, quòd totam tribuerem Deo, mihi adscriberem, gloria mea nihil foret. Atque exinde jam concludere, quantò adhuc magis vana extitura sit illa gloria, ille applausus, quem alii homines procurare sibi adeò sollicitè contendunt. Secundò est vana isthæc gloria ex parte illorum, qui eandem tibi attribuunt, qui, si te non nisi quoad speciem externam agnoscunt, quam aliam tibi attribuere laudem possunt, quàm qualis sepulchro dealbato tribueretur, cujus quis titulos, & inscriptionem extolleret, quin interea ad putredinem interiùs stabulantem se reflecteret. Tertiò est vana mundi gloria, si locum consideremus, in quo ea confertur, & est humilis hæc nostra terra. Vel obiter istam cum cœ-

lo compara; nōne deprehendes, mundum hunc nostrum non nisi unius puncti magnitudinem adæquare? jam, si in hoc puncto illam regionem invenias, in qua gloriam quæris, illa profectò puncto adhuc longè minor existet. Ex mille millionibus hominum, qui facillè totum globum terraqueum incolunt, vix centenos, qui te agnoscunt, reperientur, & ex his centenis, vix decem numerari poterunt, qui revera ex corde te æstiment. Unde in angulo Universi tam exiguo tanta aviditate hanc ipsam æstimationem quærere, quid tandem est aliud, quàm infantis instar cicindelam prætervolantem insequendo seipsum perdere? Quartò vana est humana gloria ratione temporis, quo durat. Tota nostra vita, cum æternitate collata, brevior est, quàm unicus arteriæ pulsus, quàm unicus nictus oculi; & fieri jam queat, ut homo prudens ad consequendam hominum æstimationem momentaneam, manifesto se periculo exponat opprobrii sempiterni? Denique longè magis, quàm ullo alio ex capite vanus est mundanus honor, si res illas spectemus, quas mundus lau-

laudare & extollere solet. Æstimat te, si pulchro indutus vestitu incedis. Sed hic honor vestimento debetur & vermibus, qui illud elaborârunt. Et dein quantò nitidiùs, quàm tu, splendidiùsque suis plumis exornatus pavo ingreditur? quantò amœniùs flos campi sua varietate aspicientium oculis blanditur? Æstimat te mundus propter nobilitatem; sed quodnam ad illam consequendam meritum contulisti? & sanè, quantumcunque illa nobilitas bonum existat, Majorum tuorum est meritum. Laudat te propter divitias; sed Deus noverit, quantæ in illis accumulandis commissæ sint injustitiæ; & Deus quoque jam noverit, quàm longè difficiliorem hæ tibi cœli viam efficiant, quàm paupertas reddidisset. Laudibus te effert propter pulchritudinem; sed æquè ita laudare ob candorem posset acervum stercoreum, nivibus coopertum. Ante omnia autem considera, in quem paucos intra dies illa finem designat: *Cum morietur homo; hæreditabit serpentes & bestias, & vermes.* Eccli. 10. c. 13. Sepulchrum aperi, & rei hujus veritatem oculis perspicies.

Hac

Hac ratione honori larva detrahitur, qui, tametsi tot ex capitibus nihil sit, tamen stultorum oculis ut bonum summum apparet. Et hic quidem est minor titulus, qui superbi hominis fastum deprimat; atque ideo, postquam jam consideravimus, quidnam sit humana gloria; ad considerandum, quidnam sit homo, qui eam desiderat, te accinge. Si istud ex Propheta quæras, respondebit, omnem hominem, id est, non modò abjectum rusticulum, qui ligone terram fodit, sed quemvis ex maximis Regibus, qui mundo dominantur, si homo est, esse nihilum quoddam, vestimentò connectum, seu, ut meliùs dicam, esse nihilum debilitate, & impotentia, ignorantia, & malitia vestitum. *Universa vanitas, omnis homo vivens.* Psal. 30. Et hæc est illa pompa, quacum quoad naturam tu quoque in Divinæ Majestatis conspectu appares. Quodsi autem vivis in peccato mortali constitutus, nihilum es ipso nihilo pejus; divini honoris latro es, proditor infinitæ illius Majestatis, condemnatus ad ignem inferni, & ad reddendam in tormentis sempiternis, quam

quam supremo cœli Monarchæ denegasti, submissionem. Hæc est conditio, hic status, in quo te universa cœlestis Aula considerat; & in hoc statu multum à te peti videtur, si, ut sis humilis, ut superbam frontem demittas, totamque Deo suam gloriam relinquas, à te exigatur? tantumne tibi erit animi, ut cum Immensa illa Majestate te compares, & ad defendendam superbiam tuam illa Dei verba usurpes: *Gloriam meam alteri non dabo?* Isa. 42. Gloriam aliquam, quæ verè tua sit, monstra, & postmodum tibi causam adjudicabo.

Postquam hac via intellectum errorem suum dedocuimus, ad curandam voluntatem transeamus, oportet, ab hoc quoque superbiam dispellendo. Et istud obtinebimus, si præter illa damna, quæ superius tanquam è superbia prognata retulimus, illi ob oculos ponamus damnorum omnium possibilium longè maximum, quod est æternum damnari. Tollenda itaque est tandem aliquando isthæc incantatio, quæ cor vestrum malè fascinat retinet; intelligere tandem aliquando oportet, absque humilitate
Chri-

Christiano spem salutis non esse: *Nisi efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cœlorum.* Matth. 18. Observa, quòd Christus Dominus illis ipsiis terminis, quibus necessitatem pœnitentiæ atque baptismi declarat, necessitatem quoque humilitatis declaret: *Nisi pœnitentiam egeritis, simul omnes peribitis.* Luc. 13. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto non potest introire in Regnum Dei.* Jo. 3. Quapropter, si una eadèque lingua Verbi Incarnati iisdem prorsus loquendi formulis necessitatem unam sicut alteram, pœnitentiæ & baptismatis ex una, humilitatis ex parte altera nobis manifestat, dicamus necessum erit, æquè ad obtinendam æternam salutem Christianam humilitatem requiri, atque baptismus simul & pœnitentia requiratur. Atque istud quidem usque adeò est indubitatum, ut superbiam signum evidens reprobationis, humilitatem verò signum evidens prædestinationis, Sancti esse pronuntient. *Evidentissimum reproborum signum est superbia,* inquit S. Gregorius, *& contra humilitas Electorum.* Lib. 34. Mor. c. 22. Atque
adeò

adeò infernus plenus esse superbis dici potest, quemadmodum Isaias Propheta nobis testatur, qui, ubi dixerat, infernum fauces suas finè termino aperuisse: *Aperuit os suum absque ullo termino*, protinus subjungit: *Et descendent fortes ejus, Et sublimes, gloriosique ejus ad eum. c. 14.* Certum igitur est, superbiam vexillum esse Luciferi: *Ipsè est Rex super universos filios superbiæ*; & ideo, quemadmodum ille omnium reproborum est caput, ita hæc signum est, omnium maximè visibile, æternæ reprobationis, simulque impedimentum, quod omnium fortissimè nostræ sese saluti opponit.

S. Lidwina à Deo mundo proposita est, tanquam miraculum patientiæ in lege gratiæ, quemadmodum olim propositus erat mundo Sanctus Job, tanquam patientiæ miraculum in lege naturæ. Per triginta & octo annos paupere in lectulo decumbebat, tantis infirmitatibus afflictæ, ut viderentur ad eam excruciantium morbi omnes, maximè sibi invicem contrarii, conspirasse; Illa nihilominus tanta animi generositate, lætitiâ tantâ eos toleravit, ut undique ad istud prodigium viden-

dendum, & sanctarum illius orationum auxilium obtinendum, homines concurrerent. Inter alios, qui ad hanc Virginem confluerant, fuit sacerdos aliquis Canonicus, qui magnis precibus Sanctam obtestabatur, eam sibi à Deo gratiam obtineret, ut maximum, quod in animo suo reperiretur, salutis æternæ impedimentum auferretur. Fecit Virgo, quod rogata erat, magna devotione: & ecce! repente Canonicus profunda vocis raucedine laborare incipit, qui ad illud usque tempus voce utebatur adeò singulari, ut ipse solus (ut loqui solemus) chorum suo cantu dirigeret. Facile ex hac metamorphosi advertit; quòd, cum in voce sua adeò suavi nimium sibi complaceret, vana hæc complacentia grande obtinendæ suæ saluti obstaculum poneret. Ex hac historia salutaria documenta deprome, & considera, quòd, si vanitas, primo intuitu vix non innocens, adeò impeditam atque difficilem salutis viam huic sacerdoti reddiderit; quantò magis difficilem effecturus sit fastus mundanus, & diabolica illa superbia, qua tantus mortalium numerus eò
us-

usque progreditur, ut de peccatis etiam glorientur, non timere excommunicationes sibi honori ducant, illósque, qui peccare pertimescunt, tanquam simplices contemnant, & probrosís dicteriís laceſſant? Adeoque, si sapiſ, ad te ipſum mentis oculos reflecte, & interiora ſimul ac exteriora ſolerti oculô perluſtra, & ſi quoddam in iis ſuperbiæ veſtigium reperiſ, ſinè mora exinde penitus extermina. Noli contemnere quemquã; quis enim ſcit, annon ille, qui modò peccator eſt, paulò pòſt ſicut bonus latro ex hac vita ſanctus emigraturus ſit; tu verò, ſi nunc bonus ſis, tandem cum Juda exitu infelice vitam ſis finiturus. Cave, ne pauperes, atque etiam famulos duriùs habeas. Pauperes perſonam Chriſti repræſentant; famuli verò forſitan in noviffimo die iudices tui, aut in cœleſti gloria longè te ſuperiores futuri ſunt. Noli ſtolidè de tua tibi nobilitate, de ingenio, & multò minùs de bonis operibus complacere. Modicum illud, quod habes, tuum non eſt; & tamen etſi etiam tuum foret, adeò eſt exiguum, tótque malis commixtum, ut propterea

cristas attollere, idem foret, ac si nigerimus Ethyops pro miraculo albedinis se venditaret, eò quòd albicantes post labia dentes reconderet. Noli te ipsum encomiis ornare; nec prima ubivis subsellia prensare; noli nimium tuis viribus confidere; neque omnibus te gravioribus negotiis immisce, quia, quod hominum oculis altum & sublime apparet, abominabile est coram Deo: *Quod hominibus altum est, abominatio est ante Deum.* Luc. 16. v. 15. Uno verbo, omnem aliam culpam in animo tuo patientius tolerabit Deus, quàm superbiam, utpote contra quam offensivè & defensivè, ut ita dicam, tota fortitudine potentiæ suæ præliatur: *Deus superbis resistit.* Jacob. 4. Et hoc quidem usque adeò, ut majorem timendi causam habeat justus superbus, quàm peccator humilis: *Vidisti hominem sapientem sibi videri? magis illo spem habebit insipiens.* Prov. 26. Et quoniam hæc primo intuitu peregrina tibi videbuntur, eandem ad coërcendam superbiam methodum usurpa, quam adhibendam esse ajunt, ut ferociens taurus mansuescat, quem ideo longo tem-
po-

pore ficui alligatum retinent. Alliga cor tuum, adeò superbum, Sanctissimæ Cruci Domini Nostri JESU Christi; lege, & diu multumque, quæ Amabilissimus Servator sua in Passione subiit, opprobria & humiliationes meditare, & hac ratione minus difficile tibi erit, cervicem submittere. Quod si autem statûs tui conditio exigat, ut nobiliore vestitu incedas, aliasque excellentiæ prærogativas ostendas in publico, hæc ipsa necessitas horrore tibi erit, faciétque, ut humiliorem conditionem aliis inideas, eo animi sensu, quo sancta Regina Esther protestabatur, quòd coronam, suo capiti impositam, cum aversione cordis, & ex mera necessitate portaret; unde ad Deum agebat: *Tu scis necessitatem meam; quòd abominer signum superbiæ, & gloriæ meæ, quod est super caput meum in diebus ostentationis meæ.* Esth. 14.

LECTIO V.

De Impedimento, quod Salutem
affertur ab otio, & occupationi-
bus superfluis.

DUO animalium genera olim in anti-
qua lege declarata fuerunt immunda: illa, quæ pedibûs carebant; & illa, quæ nimium multos habebant: quasi, ut aliqui meditantur, insinuare nobis Deus voluisset, duo hominum genera sibi placere non posse, illos nempe, qui culpabilî otio absque ulla honesta occupatione marcescunt; & illos, qui nimium laborare volentes, cor suum mille negotiis implicant. Utrumque igitur, magnum est salutis consequendæ impedimentum, atque adeò de utroque necessarium est, ut hîc aliquid dicamus, ostendendo damnum, quod infert animæ, & methodum adhibendi remedium.

Quodnam majus multorum Christianorum est negotium, quàm otio indulgere? obambulare plateas, miscere sermones de inutilibus novis, prætereuntium mores & actiones, vestimenta &
gress

gressus carpere; intrare templum, quia nescitur, qua via alia tempus fallatur; illi se præ reliquis obligatum profiteri, qui magis inutiliter diem transigendi modum suggererit, quam tum lucratos se esse existimant, quando eandem absque eo, quòd advertant, penitus deperdunt. E contrario videbis alios, qui tantò sc̃se occupationum cumulò onerant, ut iisdem corporis vires atterant, spiritum opprimant, & quandoque vitam abbrevient, quin interea suæ animæ vel modicam quietem indulgeant. Jam, etiam si utrumque hoc vitium adeò sit frequens apud Christianos, quotusquisque tamen est, qui damnum consideret, quod nostræ salutis negotium exinde patitur?

Damnum, quod afferunt animæ hæc duo impedimenta.

Si de otio loquamur, Spiritus Sanctus paucis syllabîs totum exprimit: *Multam malitiam docuit otiositas*. Eccli. 33.v.29. Vita otiosa ad omne genus malitiæ homines informavit; ita, ut vocabulum *multam* idem significet, ac si dixisset,

omnem. Fingite proin, dæmonem in hoc mundo malitiæ scholam aperuisse, cùmque videret, tot lectionibus uno eodémque tempore in hac schola tradendis se non sufficere, otium tanquam magistrum secundarium substituisse, quo adjuvante intentum perficeret. In hac igitur schola omnia flagitia docentur, & addiscuntur sinè labore, & addiscuntur à quolibet; quò enim quis est ineptior, eò aptior hic discipulus agnoscitur ad faciendum profectum: *Multam malitiam docuit otiositas.* · Hic discitur peccare cogitationibùs; desiderare scilicet corde, quod mandari effectui opere non potest: *Desideria occidunt pigrum: tota die concupiscit & desiderat.* Prov. 21. v. 25. Aliquando scelus factò non exequitur, eò quòd ad illius executionem quædam molestia requiratur; locò hujus autem plenas desideriiis suis habenas relaxat; ut sinè ullo labore quaquaversum per diem totum discurrant. Atque ideo, si solæ cogitationes vanæ tantò animam malò afficiant, ut Propheta propterea totus cohorrescat: *Væ! qui cogitatis inutile!* Mich. 2. v. 1. judicate, quantum illatura sit

sit malum integra pravorum desiderio-
rum turma, quæ continuò otiosorum
corda pererrat? Cogitationibus verba
succedunt & murmurationes; otiosus
enim quò magis est incurius in rebus
propriis, eò curiosior est in pervesti-
gandis factis alienis; & quò majorem
sentit in operando difficultatem, eò ma-
jorem habet facilitatem in loquendo,
utpote, quod absque labore absolvitur;
unde totum illius negotium est, aliorum
famam arrodere, & cum hoc diem con-
cludit: *Hoc opus eorum, qui detrahunt
mihi.* Psalm. 108. Quodsi aliquando à
murmurationibus cessent otiosi, ideo fa-
ciunt, ut sermones obscænos interferant,
qui tandem Christiani hominis linguam
Dæmoni consecrant, quæ tamen ex o-
mnibus nostris membris primum exti-
tit, quod supremo Numini sacri Baptis-
matis sale dedicaretur, & quæ sæpissime
Divinæ Eucharistiæ contactu honora-
tur. Nihilominus hanc tam malè otiosi
impendunt. Neque tamen hoc multùm
curant, quia has linguæ suæ spurcicias
acutis, æquivocisque loquendi formulis
cooperiunt, id est, audientibus venenum

in cratere melle oppleto offerunt, illudque in sui obtendere excusationem contendunt, quo longè adhuc magis reos se reddunt. Quisquis proinde inimicus est laboris, necesse est, ut sit amans deliciarum, & quòd propterea non sit contentus, nisi iisdem indiscriminatim, sive licitæ sint, sive illicitæ, perfruatur; unde illud contingit juxta antiquum proverbium, quòd nempe nihil facere, secum trahat omne malum facere: *Nihil agendo discunt homines malè facere.* Aqua, quæ stagnat, brevì computrescit; aër, qui non movetur, brevì inficitur; otiosus exercitus brevì intestinas ad turbas concitatur: & quemadmodum otium quinque iniquis civitatibus, teste Ezechiele Propheta, omnia flagitia suggerit; ita eadem modò Christianis suggerit, simulque eos usque adeò effœminatos efficit, ut ad primam virtutis difficultatem despondeant animum, ad primam tentationem arma abjiciant, & Leones timeant non modò in sylvis, ubi habitant, verùm etiam in plateis, ubi nunquam reperiuntur: *Leo est foris: in medio platearum occidendus sum.* Prov.

22. v. 13. Id est, timent ficta pericula, & inanes umbras horrescunt. Si S. Mater Ecclesia jejunium imperat, absque mora ad impetrandam dispensationem festinant; si confessarius pœnitentiam injungit vel parùm austeram, aut acceptare renuunt, aut peragere omittunt; uno verbo, eo in statu suam animam collocant, quem unicè hostis infernalis desiderat, ut stabilem in illa suam figere sedem valeat: *Invenit vacantem, & assumit septem alios Spiritus secum, nequiores se, & intrantes habitant ibi.* Matth. 12.

Verùm si tot malorum ferax est otium, haud quaquam sanè steriles, aut pauciorum feraces erunt occupationes superfluæ. Hæ sunt illæ spinæ, quæ, uti æterna Veritas testatur, divinarum inspirationum sementem suffocant, quia, ut ne aliquid boni fiat, aut omnino impediunt, aut saltem, ut malè fiat, efficiunt. Si adeunda est Congregatio, si audienda concio, si legendus liber spiritualis, si frequendanda Sacra Mysteria, nunquam ad ista tempus suppetit; unum negotium alteri succedit, nec ex uno sese extricandi modus reperitur, quin simul

alteri quis implicetur; sicuti funis plurimis nodis illigatus, explicari nullatenus potest. Et hac tandem arte diabolus sua sub tyrannide illos continet, qui quidem illius aliquando effugere manus optarent, nullam autem ex illis elabendi viam inveniunt; illud ipsum namque cum istis veterator stygius facit, quod olim Israëlitis, quando de suo, ut supremo Numini in deserto sacrificarent, ex Ægypto abitu tractabant, Rex Pharaon fecerat, qui novis eosdem, & majoribus laboribus ita oneravit, ut ne quidem bonum cogitandi, nedum opere ipso perficiendi tempus haberent. Similem omnino in modum temporales sollicitudines, negotia, & occupationes tot fiunt laquei, qui hos miseros fortissimo nexu terræ alligant, illorumque cor, sicut hederæ mille ramusculis arborem, completentes omne exinde devotionis alimentum exsugunt, eoque tandem deducunt, ut sine tanquam mediò utantur, & mediis tanquam fine fruuntur; atque adeò verissimum fiat illud Magni Augustini effatum, quo dixit: *Utuntur Deò, fruuntur mundò. L. I I. c. 25. de Civit. Dei.*

Ubi

Ubi autem occupationes superfluæ tot defectuum causâ non existunt, nec ita sibi tempus omne vendicant, ut nihil omnino istius ad agendum bonum relinquunt, tamen hoc ipsum bonum non aliter peragitur, quàm malè; venatores, etiam quando dormiunt, non quiescere videntur, utpote qui aut feras diffugientes, aut alias appropriantes somniant, ita ut corpus quidem in lecto recumbat, phantasia verò per sylvarum avia, deviaque divagetur. Idem omnino ad tam varia distractis evenit: si Sacrosancto adstant Missæ Sacrificio, si sacræ Concioni interfunt, si quandam subinde orationem recitant, perpetuò vagatur animus distractus aut per hanc, quæ ad faciendum lucrum se offert, occasionem, aut per illam, quæ elabitur; corpus equidem est in Ecclesia; animus verò per plateas spatatur. Et creditis forsân, Deum vobis in hoc tumultu sanctis suis inspirationibûs locuturum? quando vos amicorum alicui felicem rei cujusdam successum enarratis, nisi utraque vobis aure attendat, vel, si tum colloqui cum alio incipiat, non vestram modò narrationem,

nem, sed vel ipsa etiam verba abrumpitis : & expectare audetis, Deum vobis loqui ad cor perseveraturum, si centum occupationibûs referti ad omnia potius alia, quàm ad ipsius vocem attendatis? *Ubi auditus non est, non effundas sermonem.* Eccli. 32.v. 3.

Remedium ad curandum utrumque hoc impedimentum.

Pro utroque hoc vitio otiositatis & occupationum superfluarum, remedium est, precibûs à Deo impetrare lumen, quo illustrante illum, ad quem conditus, atque in hoc mundo positus es, finem agnoscas, qui non est alius, quàm cum concessa tibi à Deo gratia, quasi in quibusdam nundinis, negotiari: *Negotia-mini, dum venio.* Luc. 19.v. 13. Quænam igitur istæ tandem sunt tenebræ, credere, te ideo hunc in mundum venisse, vel ut absque labore, languido in otio, præsens tempus desperdas, vel ut fortunam tuam ac familiam mille artibûs amplifices? Summè proinde necessarium est, supplicibûs votis Deo te commendes,

des, ut cœlesti lumine illustratus finem tuum intelligas: *Notum fac mihi, Domine, finem meum.* Psalm. 38. Et beatum te, si Deus preces tuas exaudiat! & vae tibi, si easdem rejiciat! intra dies perpaucos, post brevem fallacis otii somnum, vacuis manibus evigilabis: *Cum dormierit, aperiet oculos, & nihil inveniêt.* Job. 27. v. 19. Si in alium finem, quàm ad animæ salutem multis occupationibus vires consumpseris, illi planè similis eris, qui in circulo ambulat; nam absolutò totius vitæ curriculò, ne unum quidem pro æternitate fecisse passum te videbis: *In circuitu impii ambulant.* Psalm. 11.

Alterum remedium est ad ponderandum temporis valorem serio animum applicare: *Quis est, qui pretium temporis ponat?* dicebat Seneca, & utpote gentilis, tam parùm intelligebat de natura, omnino nihil de gratia. Profectò, si conjuncta omnium, quotquot in mundo invenire est, oratorum facundia in eo desudaret, ut hujus thesauri, temporis nimirum, pretium explicaret, quid aliud possent, quàm cum infantibus balbutire? Imò etiam, si omnes Angelici Spi-

Spiritus linguas suas cœlestes ad id negotii impenderent, ne isti quidem dicere omnia valerent; cùm tempus, quod divina Bonitas nobis ad lucrandum cœlum concedit, tantùm valere dici possit, quantùm valet ipse Paradisus. Quid amplius? Si Beati in bonorum suorum plenitudine aliquod nobis bonum possent iuvidere, non aliud certè, quàm tempus inviderent; &, si dæmonibus statim post patratum suum peccatum indultum fuisset illius vel momentum unicum, quo salutari dolore suam deleere culpam potuissent, jam ne quidem unicum infernus dæmonem haberet. Jam verò, quem in finem credis, Deum tam magnam incomparabilis hujus thesauri, temporis nimirum, partem tibi concessisse, præcipuè postquam tot peccatis eum ad justam iracundiam provocâsti? prima vice, qua Legi Divinæ rebellis contra Illius Majestatem impio ausu insurrexisti, meritus fuisses, ut in ipso flagitio comprehensum in momento, ut olim rebellibus Angelis fecerat, in orci abyssum te præcipitaret. Verùm enim verò *Dedit ei Deus locum pœnitentiæ.*

Job.

Job. 24. v. 23. Divina Bonitas non per pauca solummodo momenta, sed per longum complurium annorum decursum continuatum pœnitentiæ spatium concessit. O! quàm insigne hoc tandem donum extitit! at verò, quem in finem tibi concessum? certè non in alium, nisi ut de errore tuo agere pœnitentiam, eundem eluere lachrimis, & bonis refarcire operibûs possis: *Dedit ei locum pœnitentiæ.* Ajunt Medici, illum, qui venenum biberit, à nulla re alia magis, quàm à somno cavere sibi debere: *Qui venena hauserunt, somnò privandi. Galen. l. de antid.* Et tu, qui non solummodo stillas aliquot, sed venenatum Babylonicæ meretricis poculum totum exhausisti, stertendo in otio, quod adeò salutis tuæ præjudicat, totum tempus transigis? Et si scelerum tuorum summam aliquando confessario aperuisti, non major ampliùs animum tuum illorum cura remordet, quàm si nunquam à te commissa fuissent. Hoc profectò est in vanum accipere animam, seu vitam suam, ut inquit Propheta Psal.

23. Hoc est esse inutilem super terram

(Psal.

(Psalm. 13.) hoc est non tantummodo esse stultum, sed omnino stultissimum: *Qui seclatur otium, stultissimus est.* Prov. 12. Potestne major reperiri dementia, quàm thesaurum, qui aestimari non potest, tam incuriò levique animò abjicere? An forsan isthanc commoditatem semper duraturam existimas? *Paululum dormies, paululum dormitabis, & veniet tibi pauperies, quasi vir armatus.* Prov. 6. Pars una vitæ profundè in utranque aurem dormiendo, nempe malè vivendo pessum datur; pars altera dormitando, nempe nihil boni faciendo negligitur; & ecce! subitò nil tale expectanti, velut homo armis invincibilibus obarmatus, mors supervenit, & omni te tempore spoliatum eò usque paupertatis redigit, ut vel unicum illius momentum, instar pauperis eleemosynam petentis, mendicare debeas, & ne hoc quidem obtinebis. Legimus de nobili quodam viro, qui multis annis Francisco Primo Franciæ Regi fuerat à secretis, quòd ad mortis deductus confinia, præteritam vitam amarissimè planxerit, nihilque admittens solatii jam emor-

mortua pene voce identidem exclamâ-
rit: An possibile est; quòd tantum tem-
poris invenerim, ut expediendo Regis
mei nomine litteras centum papyri sca-
pos consumerem; & tantum otii non
repererim, ut scribendo confessionem
generalem vel medium folium imple-
rem, quò animæ meæ salutem magis in
tuto reponerem! In similia, & adhuc
magis probrosa lamenta sub vitæ finem
tibi quoque erumpendum erit, si tot an-
nos nihil agendo transegeris, & ne qui-
dem exiguam indulti temporis partem
eum in finem impenderis, ut animam
tuam securo in statu collocares. Agedum
igitur, expergiscere tandem ab hoc so-
mno usque adeò noxio, & illud facito,
quod facere viator assolet, qui, ubi è
somno, cui sub amœna cujusdam arbo-
ris umbra indulserat, expergefactus,
socios iuos, magnum interea viæ spati-
um emensos, multum præcessisse adver-
tit; passus duplicat, eosdémque rursum
assequi toto anhelitu contendit. Tan-
tum temporis jam perdidisti; nunc illud
recuperandi spatium & copia præsto est:
Non quasi insipientes, sed ut sapientes,

redimentes tempus; quoniam dies mali sunt. Ephes. 5.v. 16. Tempus, quod tibi superest, incertum est, & semper erit breve; unde, si sapias, tam pretiosæ mercis reliquias veluti è naufragio studiosè collige, & illud, quod tibi supererit, noli de novo adeò leviter in profundum projicere. Ut autem ad praxin veniamus, cum consilio Patris Spiritualis tuas impostorum occupationes, quas diebûs singulis, singulis septimanis, mensibûs, annis singulis perficias, disponito. Statue e. g. quæ quotidie pia devotionis opera peragenda, e. g. recitare officium Sanctissimæ Virginis; adesse tremendo Missæ Sacrificio; legere librum quemdam spirituales; dare aliquid eleemosynæ; nunquam exire domo, quin Sanctissimum Sacramentum, aut Aram Divinæ Matris visites; præstare obsequium quoddam SS. Patronis, præcipuè verò Angelo tuo custodi, & S. Josepho pro felici mortis hora impetranda. Singulis septimanis die festo semper aliquid consuetis tuis devotionibus adjungere, interesse concioni, recitare intra septimanam Rosarium, in honorem Passio-
nis

nis Dominicæ die Veneris, aut die Sab-
bati in honorem Preciosissimæ Matris
ab aliquo cibo abstinere. Singulis men-
sibus saltem semel sacra Mensæ accum-
bere; &, si fortè infelicissimo casu in
grave peccatum prolapsus esses, etiam
ante illud tempus ad Sacrum tribunal
festinare; ex omnibus namque stultitiis,
quibus laborare peccator potest, sum-
ma est, credere infernum, & vel per
momentum unicum in peccato vivere,
hoc est, in extremo margine tam hor-
rendi præcipitii. Denique consultissi-
mum est, quolibet anno computatis
diligenter ab ultimò peracta ad præsens
usque tempus commissis peccatis, con-
fessionie generali animam expiare, om-
niâque tum temporalia, tum spiritualia
negotia ita exactè componere, ut mors;
licet etiam improvisò adveniat, paratum
offendat. Beatum te! si cum Sancto
Job dicere poteris: *Cunctis diebus, qui-
bus nunc milito, expecto, donec veniat
immutatio mea: vocabis me, & ego re-
spondebo tibi.* Job. 14. v. 14.

Hoc totum, quod hæcenus expen-
dimus, mederi quoque poterit illi vitio,

quo quis totus in superfluas occupationes effunditur; inter otiosum enim, & nimium occupatum istud solum discrimen intercedit, quod unus sui temporis divitias stultè abjiciat; alter verò easdem in res nullius momenti, & ita loquendo ad struendas aranearum telas expendat. *Occupationes puerorum vocantur nugæ, majorum nugæ vocantur negotia. Aug. l. 1. conf. c. 9.* Tu puerorum occupationes nugas vocas, Angeli cœlestes etiam grandia tua negotia nugas appellant. Verum, qui superfluis immerfus negotiis vivit, præter istud remedium, tres insuper excessus consideret, oportet, quæ in illius occupationibus reperiri possunt, eosdémque ex animo tollat. Primus excessus est in harum ipsarum occupationum quantitate; secundus in qualitate; tertius in fine.

Primò igitur fieri potest, ut Propheta de tuis quoque negotiis dicere queat, quod sua multitudine numerum stellarum excedant: *Plures fecisti negotiationes tuas, quàm stellæ sint cœli.* Nahum. 3. v. 16. Necessarium proinde est, tuas occupationes ut diminuas, si divinæ gra-

tiæ parare locum, atque per illam illuminari desideras: *Qui minoratur actu, sapientiam percipiet.* Eccli. 38. v. 25. Non dicit Spiritus Sanctus, ad hoc, ut vera sapientia, quæ in Dei, & bonorum juxta & malorum æternorum cognitione consistit, acquiratur, omne occupationum genus esse seponendum; sed dicit solummodo, quòd minuendæ sint: *qui minoratur actu.* Decipitur profectò, qui existimat, quòd status Nobilium, & Divitum à laborandi obligatione hominem eximat. Ipsum etiam cælum Empyreum suum in res inferiores influxum præstat, quia decens non est, ut ulla in toto universo creatura penitus otiosa inveniatur; ex altera verò parte, quænam illa est aliquorum prudentia, qui ultrà, quàm ipsorum vires patiuntur, se negotiis onerant? quædemum ratione sic mente simul & corde levare ad cælum possunt? Si fonti in varios rivulos diviso viam per plana aperias, quomodo desideras, ut in altum profiliat, fiatque *fons aquæ, salientis in vitam æternam?* Si ipsæ etiam occupationes Sanctorum moderatè sunt assumendæ, ut ne forsan, qui custodire alte-

rum laborat, seipsum negligat: *posuerunt me custodem in vineis; vineam meam non custodiui*. Cant. i. v. 5. Judica, quanto cum moderamine assumere negotia temporalia oporteat. Si fortè Procuratorem tuum, de molesta, quam in judicio habes, lite cum ipso tractaturus, accedas, tristaris, si aliis litigantium partibùs ejusdem obsideri fores videas; quia nempe times; ne, cùm tot simul causis attendat, ventilandi tuam, eundem & facultas & tempus destituat. O! quantò majorem tristandi causam habet anima tua, cùm mentem tuam, tot cogitationibùs, tot negotiis occupatam considerat! si videt, à te devotionis opera ad reliquarum occupationum finem reservari, nec ad eas, nisi perfunctoriè peragendas, tibi spatium suppetere? quantum itineris conficere navis poterit, tanto pondere onerata? Sed forsitan excusare errorem tuum contendis, tuasque occupationes non esse malas asseverabis? verùm istud non sufficit, si sunt nimiae. Multae ex nostris infirmitatibus non ex corruptione, sed abundantia sanguinis oriuntur; hæc namque facit, ut debita illius per venas

ac membra circulatio, & necessarium cordis refrigerium impediatur. Observa proin, quænam ex occupationibus tuis sint minùs necessariae, & harum ipsarum partem, aut in cujusdam Socii, aut domestici, aut consanguinei humeros transfer; sequere consilium, Moyse, quamvis aliàs tam sapienti & legislatori & Duci tam magni populi, ab Jethro suggestum: *Ultra vires tuas est hoc negotium; solus illud sustinere non poteris: stulto labore consumeris.* Exod. 18. neque hora tibi superest, quam quieti concedas; semper inter spinas hæsitās; araneæ instar temetipsum evisceras, & sicut illa, ad inanem telam pertexendam multos oculos aperis; præmium unius laboris, est labor alius priore major; confecti unius laboris merces est timor, ne fortè quemdam alium non perficias: *stulto labore consumeris.*

Multò igitur adhuc vefanior esset alter excessus in qualitate occupationum. Multa sunt negotia, inquit S. Gregorius, quæ tractari absque peccato vix possunt: *Sunt pleraque negotia, quæ sinè peccatis exhiberi aut vix, aut nullatenus possunt.*

Hom. 22. in Evang. Atque ideo, quanta est stultitia, hujusmodi sese negotiis implicare? pejus profectò hoc foret, quàm si, ad lucrandum pileum, ipsum caput discrimini objiceretur; præcipuè cum implicare se rei, cum peccandi periculo connexæ, non rarò sit sese implicare longæ catenæ multorum peccatorum. Qui negotium semel aggressus est, & veluti navim conscendit, ad præfixum portum pervenire omnibûs modis contendit, & si media licita sufficientem efficaciam non habent, etiam illicita applicantur, & si viæ directæ ad desideratum non perducunt, etiam obliquæ eliguntur; si ex lite reportari quæsita victoria non potest, eò usque protrahitur, donec adversarius ob pecuniæ defectum eandem prosequi desistat; si testimonia vera non suppetunt, falsa conquiruntur: si iudex allatas rationes in favorem tuum non intelligat, donis & muneribûs in partes tuas inflectitur; & quia uno oculo terra simul & cælum eodem tempore aspici non possunt, oculus terræ affigitur, & cælum non consideratur.

Denique ultimus occupationum excessus est in fine. Vera negotia sunt illa, quæ sunt sanctificata Domino: *Et erunt negotiationes ejus sanctificatæ Domino.* Isa. 23.v.13. Id, quod tunc contingit, ubi iisdem caritas & justitia tanquam scopus præfigitur. Quapropter, quemadmodum pictores omnia sua opera à capite incipiunt, atque ab hoc omnes totius imaginis mensuras, ac proportionem desumunt; ita tibi quoque faciendum: Ante omnia semper præ oculis anima & Deus versetur: *Quærite primum regnum Dei, & justitiæ ejus.* Matth. 6. Et bene semper tua negotia succedent; quia, si temporalia non obtinebis, æterna consequeris, meliusque tibi eveniet, quam Sauli, qui, cum, ut voluntati Patris obediret, asinas quæreretur, non asinas, sed regnum invenit. Cogita semper, quod unum solummodo in hac vita negotium habeas, quod negotii nomen promeretur, quod est salvare animam. Huic te totum ita impendas, necessum est, ut reliqua omnia tanquam nihilum reputes, quemadmodum in emolumentum nostrum Apostolus nos obtestatur: *Rogamus vos, ut ope-*

ram detis, ut quieti sitis, Et vestrum negotium agatis. 1. Theff. 4. Beatum te, si istud negotium feliciter succedat! infelicissimum, si malè tractetur, etiamsi tuâ interim industriâ totius mundi dominium acquireret! *Quid prodest homini, si universum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur?* Luc. 8.

LECTIO VI.

De impedimento, quod Saluti animæ affert inordinatus amor voluptatum.

EX illicitis suavioribus, ex violentiis amabilioribus, ex catenis gratioribus, quæ cor humanum abripiunt, sunt illæ, quas blanda eidem voluptas injicit. Quanta igitur veritatis efficacia requiritur, ut noxium esse demonstretur, quod tantopere placet? Et tamen ita est: si dæmon toxicum suum absynthiô permixtum nobis offerret, utique, qui biberent, non reperiret; at verò, cum sub melle absconditum porrigat, infinitus propemodum stultorum illorum est numerus, qui ad illius poculum concurrunt;

runt; paucisque illis, quæ veneno supernatant, dulcedinis guttulis illecti, mortem ridente ore imbibunt. Explicemus igitur, quantum animæ nocumentum afferat isthæc delicias procurandi aviditas, & eidem remedium præscribamus.

Non loquor jam de monstrosa illa voluptatum siti, quæ usque adeò mundum dementat, ut eas in sordidissimis etiam luxuriæ cloacis piscari non erubescat. Perversitas hæc est, quæ scipsam satis manifestat, & nemo non videt, quòd, cum peccatum luxuriæ sit illud, quod mentis nostræ oculos omnium maximè excæcat, nostrumque cor omnium arctissimè rebus præsentibus alligat, illud quoque sit, quod omnium frequentissimè animæ nostræ salutem impedit: unde verissimum esse apparet illud, quod jam alibi audivisti, S. Remigii effatum, nimirum, exceptis parvulis, propter hoc vitium paucos ad paradisi gloriam pertingere. *Exceptis parvulis, propter carnis vitium ex adultis pauci salvantur.* Impedimentum, quod in præsentī lectione monstrandum tibi, atque

atque à te removendum suscepi, est tenor vitæ mundanorum, pro quibus lex illa adeò universalis non videtur esse promulgata: *Homo natus ad laborem.* Job. 5. v. 7. Postquam super mollissimas plumas dormiendo magnam diei partem consumpserunt, quod reliquum est, conviviiis, conversationibus, visitationibus, musicæ, lusui, comædiis, tripudiis transcribunt, sollicitè semper, quidquid deliciarum varia anni tempora variè illis offerunt, conquirentes. Nihilominus hæc vita, tot deliciis, tanto luxu, tanta vanitate, tot novis & semper studiosius excogitatis se recreandi inventionibus intertexta, talis ipsis videtur, qua innocentior in mundo duci non possit, illūmque, qui hanc condemnat, tanquam hominem sylvestrem, & qui vellet, si posset, civitates in deserta commutare, exhibitant. Sed enim, istorum verbis si veritas constet, Christum Jesum à vero aberasse, Spiritum S. hallucinatum fuisse necesse est, qui sacris in Paginis nos omnino contrarium docet. Ita enim per os Hussæi Principis Divina ad nos veritas loquitur: *Infantes eorum exultant*
lu-

lufibûs, tenent tympanum & cytharam,
& gaudent ad sonitum organi; ducunt
in bonis dies suos & in puncto ad inferna
descendunt. Job. 11.v.21. Recreant se lu-
fibûs, exultant in concentibus musicis,
perpetuas inter lætitiâs tempus prodi-
gunt, & in ictu oculi in ignem æternum
descendunt. Hunc ipsum in modum per
Isaiam inquit: *Cythara & lyra, & tympa-
num & tibia, & vinum in conviviiis ve-
stris*: propterea dilatavit infernus ani-
mam suam, & aperuit os suum absque
ullo termino. Isa. 4. Totum tempus solis
animi relaxationibus tribuitur, à lecto
ad mensam, à mensa ad conversationes,
à conversationibus ad theatra transitur,
inter lætitiâs ita concatenatas, ut veluti
totidem annuli una alteri innectatur; &
ideo infernus fauces suas, ad illos, qui
tanto quotidie numero illuc decidunt,
excipiendos absque termino dilatavit.
Parî modô per os Prophetæ Amos in-
felicem illorum, qui divitiis abundantes,
nobilitate & honoribus insignes, aurô
byssôque induti, superbis in lectis dor-
miunt, selectioribûs se deliciis pascunt,
suavissimo quovis genere musicæ se re-
creant,

creant, conditionem nobis insinuat, *Væ! qui opulenti estis in Sion, optimates, capita populorum, ingredientiæ pompaticæ domus Israël: qui dormitis in lectis eburneis: qui comeditis agnum de grege, & vitulos de medio armenti; qui canitis ad vocem Psalterii, bibentes vinum in phialis, & optimò unguentò delibuti.* Amos. 6. Et longè adhuc clariùs Incarnata Sapientia: *væ vobis!* inquit *O divites hujus mundi! qui in hac vita vestram consolationem habetis! væ vobis, qui omni voluptate vos satiatis! væ vobis, qui modò inter risus lætamini! væ vobis, qui magni estis in ore populi, & quorum splendidam sortem aliorum modò invidia infectatur! Veruntamen væ vobis divitibus, qui habetis consolationem vestram! væ vobis, qui saturati estis! væ vobis, qui ridetis nunc! væ, cum benedixerint vobis homines!* Luc. 6. Dicunt illi quidem: quid denique mali est, lætitiis mentem exhilarare, omnem sese oblectandi occasionem conquirere, pretioso vestium ornatu splendescere, vitam inter læta otia exigere? sufficit, quòd non aliud aut injustitiæ, aut luxuriæ peccatum con-

consciscamus. Et tamen Christus Dominus apertissimè asseverat, hanc vivendi rationem disponere ad damnationem æternam, quod terribilis illa & toties repetita particula *Vae! vae!* significat; & in Legge Antiqua, quamvis multò imperfectiore, quàm sit Lex Christiana, Spiritus Sanctus ait, infernum ob similem vitæ tenorem, os, sinumque suum aperuisse, ut locum concederet tot insanientibus, qui unicò lætioris vitæ momentò æternitatem sibi comparant tormentorum. Agedum autem, quem jam decipi credamus? an homines ejusmodi mundanos, an Deum? illos mille vitiis excæcatos, an Incarnatam Sapientiam, quæ de cœlo descendit, ut viam salutis nos edoceret? Tu saltem, ô Lector, quemadmodum per viam incedens, si hujusmodi vox aures tuas perstringit: *Siste, siste*; quid periculi immineat, cogniturus, inversa facie retrospicis; ad illud modò, quod audisti, considerandum, atque ad ponderanda illa damna te paululum converte, quæ, ex hæcenus descripta vivendi methodo emergentia, magis jam in specie exponam.

Damnum, quod affert Saluti isthïc inter delicias vivendi modus.

Confidera, quòd Spiritus Sanctus per Jobum non dicat, quòd ille, qui mundanis deliciis inhiat, in momento ad orcum præcipitetur, sed, quòd illuc descendat: *Ad inferna descendunt*; pedetentim nempe, & quasi per gradus procedendo; illa namque molliter vivendi ratio dispositio quædam est ad omnis generis scelera, & non parùm opponitur cùm Professioni hominis Christiani, tum spei atque fiduciæ hominis prædestinati. Al-tè hæc duo vocabula animo tuo imprime; in paucis enim syllabis multa continent.

Inprimis homo Christianus vivere debet ex fide, juxta illud Apostoli ad Rom. 1. *Justus autem meus ex fide vivit*. Jam verò, quæ dispositio excogitari queat fidei, quæ tota spiritualis est, magis contraria, quàm vita, quærendæ in sensibilibus hujus mundi bonis voluptati semper intenta? Observat Tertullianus, nullum ex antiquis Philosophis de sole ineptius locutum fuisse, quàm Epicurum, cùm
ma-

majorem non esse putaret, quàm aspicientium oculis apparet, amplissimúmque illud corpus, quod tot millenís vicibûs totum terrarum globum magnitudine sua exsuperat, ac si currûs cujusdam rotam mensurandam præ manibus haberet, ad pedes mensuraret; *Epicurus Solis orbem pedalem deprehendit*. Id ipsum cum quadam proportionem dici potest de istis terrenarum voluptatum idololatriis, & Epicureis potiùs hominibus, quàm Christianis; tam vilem habent bonorum æternorum æstimationem, tam humilem de supremo numine, immensa ejusdem Potentia, infinita Bonitate ac Justitia ideam, ut miraculum videatur, si in hujusmodi infumato capite fides non vacillet. Quemadmodum Christianus ex fide vivit, ita vivit quoque ex spe & caritate; verùm qualem in his mortalibus spem invenies, qui tanta cupiditate in mundi delicias se totos effundunt? si perpetuò vita præsentem perfrui ipsis concederetur, prompta voluntate cœlesti Paradiso renuntiarent; sicut fatuæ illæ tribus, quæ, ubi camporum, cis Jordanem sitorum, amœnitatem conspexerant,

sua se protinus terræ promissæ portione
abdicârunt. Id ipsum de caritate te-
nendum, quæ non nisi difficillimè in ani-
mo deliciis dedito succenditur, sicuti à
ligno viridi difficulter concipitur flam-
ma. Præterea Professio hominis Chri-
stiani professio est militis; atque ideo,
quænam alia dispositio magis eidem
contraria excogitari possit, quàm mun-
danæ deliciæ, quæ istud suum solemne
tenent, quòd fortissimi cujusque animum
enervent? Pluribûs opus est, quàm præ-
cisè oleum affundere, ut iusta gladio du-
rities inducatur. Ex Christianis aliqui
eò deveniunt, ut ad illos absterrendos
vel sola difficultatis umbra sufficiat. Ad
primam, quæ post peractam exhomolo-
gesin insurgit, tentationem à bono suo
proposito recedunt; eorûmque propo-
sita cornibus limacum sunt simillima,
quæ teste Aristotele armorum ne quidem
nomen promerentur, utpote quæ ad
quemvis tenuissimæ cujusvis herbæ at-
tactum se retrahunt. Quid igitur prod-
est dicere: habere se opiparè, dormire
molliter, hilari animò lætis consortiis,
tripudiis atque conviviis interesse, non
est

est peccatum? Dabo, peccatum non sit; certè tamen tale quiddam est, quod ad hoc absque dubio disponit, ut in gravissimorum scelerum licentiam quis abeat, ut nulli amplius tentationi resistat, ut nihil amplius de Deo, de rebus cœlestibus palato ejus arrideat, ut pededentim in malorum profundum proruat, quemadmodum sapientissimo Regum Salomoni accidit. qui, cùm ab initio illis, quibus perfrui licitè posset, oblectare se delictis constituisset, eò postmodum progressus tandem est, ut in stolidissimam idololatriam laberetur. Igitur virilè animò delictis se Christianus expediat, convenit, inquit Tertullianus; hæ namque virtutem nostram effœminatam, ad supportandum crucis onus, ad repellendos tentatoris assultus inhabilem efficiunt: *Discutiendæ sunt deliciæ, quarum mollitiæ fidei virtus effœminari potest. L. de cult. fœm.*

Hæc ipsa vitæ, ad cò deliciarum studiosæ, mollietates æquè contraria est nostræ prædestinationis spei, quàm Professioni hominis Christiani. Ratio est manifesta; tota namque prædestinationis

nostræ spes similitudini, quam cum Christo Jesu, Prædestinatorum Capite, habemus, tanquam fundamento incumbit. Ita altiore afflatus spiritu credere nos docet Apostolus, cùm ad Romanos scribit: *Quos prædestinavit, conformes fieri Imaginis filii sui.* c. 8. v. 29. Jam verò Christi vitam perpetuò tres isti socii comitabantur, paupertas scilicet, dolor, contemptus; atque per hanc viam ille ad gloriam eluctatus est: *Oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam.* Quid igitur jam dicunt delicati isti, qui vel ad solum pœnitentiæ ac mortificationis nomen totis artubûs contremiscunt? an forsan aliud ipsi Evangelium repererunt? num in illorum gratiam alius de cœlo Redemptor descendit, cui, coronando se rosîs, conformare se queant? an forsitan nova iisdem ad cœlum via aperta est? ita, ut, cùm omnes illi, qui ad præsens usque momentum in illud ingressi sunt, per multas intrare tribulationes necesse habuerint: *Per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Dei.* Act. 14. ipsis per continuas deliciarum illecebras illuc pervenire concedatur;

tur? cùmque pro aliis hucusque via, quæ ad æternam patriam perducit, arcta extiterit: *Arcta est via, quæ ducit ad vitam*; Matth. 7. ipsis spatiosior, quàm ampla quædam platea, patefcatur? Brevi reflexione ad hanc rationem animum adverte, & non dubito, quin illius efficaciam intellectus tuus sit convincendus.

Expertus id est Vallisoleti, nobili Hispaniæ civitate, Toparcha quidam, genere non minùs quàm divitiis nobilis, & deliciarum istarum studiosissimus. Multa hic, & præclara narrari audierat de insigni doctrina & sanctitate Patris Petri Fabri, quem inter primos, eòsque dilectissimos socios, in fundanda sua Religione S. Ignatius numerabat. Impulsus proinde curiositate potiùs, rei veritatem è proprio experimento noscendi, quàm alio motivo, occasionem, qua solus cum solo colloqui posset, captavit, pròque anima sua salubre ab illo documentum poposcit. Cui Vir sanctus, profundius, atque Nobilis credebatur, ipsius animum introspiciens, hæc solummodo verba loquebatur: *Christus pauper, & ego dives; Christus jejunos, & ego plene*
U u 3 sa-

Satiatus: Christus nudus, & Ego splendē vestitus: Christus in tormentis, & Ego in deliciis; & hoc dicto conticuit. Alter, quemadmodum veritates istas negare non poterat, ita easdem non nisi triviales reputavit, Fabrique famam verō esse majorem, intra semetipsum conclusit. Pauci interea dies abierant, cū eo ipso tempore, quo pro more convivio accumbebat, verba, non ita pridem à Fabro audita, denuo in mentem revocavit, atque tunc tandem, nova luce cœlitus immissa animum collustrante, illorum sensum penetravit, tamque clarē latissimam, quæ suam inter & Sanctissimi Redemptoris vitam intercederet, dissimilitudinem, gravēque, quam ex hoc capite animæ suæ salus pateretur, difficultatem dignovit, ut, in copiosissimas repentē solutus lachrymas, de mensa surrexerit, in privato quodam cubiculo diutius sese lachrymarum pane cibaturus, atque commodiūs conceptum suam vitam permutandi, debitāque deinceps pœnitentiam persolvendi propositum firmaturus. (Bart. Ital. L. I. c. 18.)

Similis divinæ collustrationis radius ad intelligendam rite, quam legis, veritatem tibi quoque necessarius foret, & tunc denique caperes, tantò te majorem, ut inquit S. Gregorius, timendi causam habere, quantò felicius per tranquilla navigare tibi videris: *Admonemur, mundi prospera metuere, & contra omnem sæculi felicitatem acrius vigilare.* in Psalm. 50. Caperes, magnum esse supplicium, post tot commissa crimina nullo à Deo supplicio castigari; hoc namque est illud, quod Deus comminatur, ubi supremam in mortales iracundiam concepit: *Non visitabo super filias vestras, cum fuerint fornicatæ.* Os. 4. Caperes, non flagellari in hac vita cum hominibus, esse manifesto se exponere periculo flagellationis æternæ, in inferno subeundæ cum dæmonibus: *Qui in labore hominum non sunt, in labore dæmonum erunt: & qui cum hominibus non flagellantur, cum dæmonibus flagellantur.* S. Bern. serm. 23. in Cantic. Caperes, recipere bonum in vita sua, esse socium se adjungere Epuloni in hoc mundo, cum evidenti discrimine, ne

quis eidem quoque socius adjungatur in igne æterno; qui enim iisdem cum illo deliciis pascitur, non immeritò timere potest, ne, quod illi dictum fuit, audire quoque & ipse debeat: *Fili, recordare, quia recepisti bona in vita tua.* Luc. 16. Uno verbo, caperes, Regnum cœlorum haudquaquam inertî otio, & deliciosè fallendi temporis studiô, sed generosa fortitudine, & magnanimâ violentiâ obtineri: *Regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Matth. 11. v. 12. omnes hâsce veritates in momento intelligeres. At verò, cum densissimis carnalis sapientiæ immersus sis tenebris, tantum abest, ut hujusmodi res obtenebrato intellectu assequaris, ut, vel solum audire illas, tibi displiceat, illumque in corde tuo condemnes, qui easdem in animæ tuæ emolumentum ob oculos tibi ponere laborat: *Verbum sapiens audit luxuriosus, & displicebit ei.* Eccli. 21. v. 18. Absit proinde, mihi unquam amplius innocentia esse ejusmodi oblectamenta dicas; nam si immoderata sint, sive ratione temporis, quod illis impenditur, si nempe integra iis dies tri-

tribuatur ; sive ratione affectus , quo
iisdem animus affigitur , si nempe pro-
pterea poenitentiae illum oblivio subeat ;
summè profectò noxia sunt , magnùm-
que jam in vita praesenti malum continent,
& longè adhuc majus , imò omnium ma-
ximum minantur in futurum.

S. Theresia in libro, cui ex obedien-
tia vitae suae historiam intulit, capite trige-
simo secundo refert, quòd, cùm aliquan-
do orationi vacaret, Divinissimus Spon-
sus locum sibi quemdam in inferno
ostenderit, in quem certissimè praecipis
abisset, si continuare quasdam conver-
sationes & amicitias perrexisset, quae
quidem ex se malae non erant (ab his
enim Sancta à primo suae vitae exordio
ad ultimum usque halitum toto corde
constanter abhorruit) sed vanae, atque
adeò periculosae, ne illius animum per-
verterent, eoque sensim perducerent, ut
à Deo desereretur. Jam verò libentis-
simè ego rescirem ex te, quisquis tam
avidè delicias sectaris, an tua oblecta-
menta, tua, quae aliis defers, obsequia,
tuae conversationes, tuae visitationes
tanta cum innocentia transigantur, atque

amicitiæ S. Theresiæ, nondum quidem in excelfo perfectionis gradu constitutæ, nullo tamen etiam in illud usque momentum, graviori scelere depravatæ? & si quidem tantum tibi insit audaciæ, ut tuas delicias cum illius oblectationibus comparare sustineas, scire jam pervelim, si illius amicitiæ cum certo æternæ damnationis periculo conjunctæ fuerunt, quo fundamento tuas ab eodem eximias pronunties? Per salutem te tuam obtestor, ne diutius te decipi patiaris à perfida hac Dalila, tua sensualitate. Si vitam vivere undequaque deliciis affluentem, grande malum esse, jam nunc tibi non appareat, apparebit post tempus modicum: *Dum amantur vana, perpetrantur mala.* Qui illud omne amplectitur, quod simpliciter est licitum, in eo jam est, ut etiam illicita proximè exequatur: *Sedit populus manducare, & bibere, & surrexerunt ludere.* Exod. 32. Non finitur recreatio, quæ in apertam non desinat idololatriam. Quapropter firmissimum, multum de tuis commoditatibus ressecandi, atque pœnitentiæ, quæ Christianæ professioni adeò pro-

propria est, ut totam vitam nostram deberet componere, non penitus obli-
viscendi propositum concipe. Vita
Christiani, inquit sancta Synodus Tri-
dentina, est continuata pœnitentia. Non
est prohibitum, fatigatum laboribus ani-
mum relaxare; sed enim scire oportet,
haud quaquam fas esse, ob oculos posi-
tam mellis portionem ex amplis patinis,
aut exundante dexteræ vola, exorbere;
sed extremos solummodo digitos intin-
gere, & ejusdem exinde dulcedinem
guttatim delibare. Oblectamenta Chri-
stianorum debent esse eorundem statui
conscientanea; recreare se possunt, sed
in Domino; recreare se possunt, sed suo
tempore, non die tota; recreare se
possunt, verum ut majores ad sui mor-
tificationem vires recipiant; quemadmo-
dum arcus remittitur, ut majore postmo-
dum vigore sagittam excutiat.

Denique Christus Jesus mortuus est,
ut populum formaret, qui per bonorum
operum, non verò deliciarum vestigia
ambulet: *Dedit semetipsum pro nobis,
ut mundaret sibi populum acceptabilem,
sectatorem bonorum operum.* Tit. 2.v. 14.
Ne.

Neque ideo tantummodo in terram è
 cœlo descendit, ut noster Redemptor,
 verùm etiam, ut & verbis & exemplis
 noster quoque Magister existeret, apertè
 declarans, eum, qui se sua cum cruce se-
 qui recuset, suorum fidelium nec nomen,
 nec præmium promereri: *Qui non acci-
 pit crucem suam, & sequitur me, non
 est me dignus.* Matth. 10. v. 38.

Remedium ad tollendum hoc impedimentum.

Verùm ad extirpandum humano ex
 animo affectum, qui tam profundas à
 primis pueritiæ annis in eo radices egit,
 non potest, nisi magna fortitudo suffice-
 re; atque, quod inde sequitur, ad hanc
 obtinendam humilis & constans oratio
 requiritur. Suspira etiam tu sæpenu-
 mero cum Ecclesiastico uel Dominum
 Deum tuum: *Aufer à me ventris con-
 cupiscentias; & animæ irreverenti, &
 infrunitæ ne tradas me.* c. 23. v. 6. O
 Domine! tolle ex animo meo hanc insa-
 tiabilem mundanarum deliciarum cupi-
 ditatem, & noli me immani carnis meæ ty-
 rannidi subicere. Maxima, quam Divi-

na tibi in hoc mundo infligere Justitia potest, pœna est, si tradat te in manus carnalis cupiditatis tuæ; quæ *irreverens* vocatur, quia, ut suum ipsa intentum consequatur, omnia jura Divina juxta atque humana suisque deque habet; vocatur *infrunita*, hoc est insatiabilis & absque frœno, quia id, quod illius desideria deberet satiare atque extinguere, eadem excitat magis, atque inflammat. Crebris itaque suspiriis te Patri Cœlesti commenda, ut ab inimico tuo omnium maximo, qui tu ipse es, & propria tua voluntas, ac perversa isthæc ad delicias inclinatio, te liberet. Quod verò ad tuam cooperationem attinet, tria insuper remedia tibi suppeditabo, quorum ope, si ritè illa adhibueris, robur istud acquires.

Primum sit, mundanas delicias non à fronte, sed à tergo aspicere; volo dicere: non considerare, quidnam pro præsentis offerant, sed earundem finem, præcipuè pro mortis articulo: *Ne intuearis vinum, dum splenduerit in vitro color ejus; ingreditur blandè, sed inno-*

vissimo mordebit, ut Coluber. Prov. 23.v.

31. Bella & jucunda jam apparet mundanorum vita ex eo; quia continuè illecebris eorum sensibus blanditur; verum quanto tempore duraturam existimas? Ecce! post pauxillum temporis, ad extrema deductus, tremendas inter angustias jacebis, omnique jam dilapsa dulcedine, nihil nisi acerbè pungentes aculei remanebunt, eo quòd inter vesanas ineptias, inter meras vanitates tempus perdideris, tantâ misericordiâ tibi à Deo eum in finem concessum, ut felicitatem tibi comparares sempiternam. Vita præsens, tunc dices, ideo mihi tantummodo data fuit, ut illâ benè utendo futuram lucrarer; & ego in quid eam impendi? Creatus sum, ut omnipotenti Deo famularer, & mihi soli hætenus servivi. positus sum in hoc mundo propter animam, & non propter corpus; & vixi hætenus, ac si immortalem non habuissem animam, quam salvare deberem; ac si tantummodo ad hoc natus fuisset, ut foetido corpori deservirem.

Moyſes, ut serpentem in Virgam, stupendum illud tot prodigiorum instrumentum, mutaret, aliud non egit, quàm quòd

quòd illius extremitatem, uti Deus ipsi mandaverat, dexterâ prehenderit; *Ex-
tende manum tuam. Et apprehende cau-
dam ejus.* Exod. 4. v. 4. Hoc ipsum
tu quoque fac; mundanarum deliciarum
caudam prehende, & quæ modò, cum
tanquam finis à te amantur, venenatæ
instar viperæ fatali toxicò te inficiunt,
generoso contemptu repudiatæ, ad ac-
quirendum omne bonum tibi deservient.
Præcipuè, si propinquæ mortis conside-
rationi illud quoque adjungas, quod for-
midabilem ejusdem acerbitatem immen-
sum audaget; si nempe severissimam il-
lam rationem, quam post perbreve
temporis lapsum coram Divino Tribu-
nali districtissimo Judici redditurus es,
animo tuo seriò proponas. Audi, quem
in modum de grandi hoc negotio Rex
Salomon nos admoneat, postquam pro-
priò experimentò didicerat, quidnam
prodesset tandem, in omnis generis de-
licias totum cor suum effundere: *Leta-
re juvenis, Et in bono sit cor tuum: am-
bula in viis cordis tui, Et in intuitu ocu-
lorum tuorum; Et scito, quòd pro omni-
bus his adducet te Dominus in judicium.*
Eccle.

Eccle. 11. v. 9. O! quam amara ironia! perge litare genio, lætare & exulta; da sensibus, quidquid desiderant; Concede omnem, te oblectandi gratiâ, oculis tuis libertatem; sed scias oportet, paulò post citandum te esse ad formidabile illud Tribunal, coram quo etiam insigni Sanctimonia præfulgentes, vestiti ciliciò, circumligati catenâ, jejuniò attriti, omnibûs artubûs contremiscunt, atque exinde, quid te futurum sit, dijudica, qui totus deliciis circumfluis.

Secundum remedium erit Sanctorum vitas perlegere. Quis explicare jam queat, quàm magna ex iis emolumenta haustura sit anima tua! saltem duplicem exinde hanc utilitatem recipies, nimirum salubri imprimis pudore suffundetur animus tuus, si illorum rigorem cum vitæ tuæ molliæ conferas. Deinde è sua insuper pusillanimitate erigetur, quo fiet, ut & ipse ad audendum quidpiam, Christiani, quod portas, nomine, atque illa, qua aliquando illorum in Paradiso socium te fore confidis, spe dignum affurgat. Sumus filii Sanctorum, inquit olim bonus Senebr Tobias, atque etiam

etiam nos vitam illam sempiternam expectamus, quam Deus suis fidelibus præparavit: *Filii sanctorum sumus, & vitam illam expectamus, quam Deus daturus est his, qui fidem suam nunquam mutant ab eo. Tob. 2. v. 18.* Quàm æquum proinde est, ut, si ad idem præmium aspiremus, per eandem cum ipsis viam ambulemus? quemadmodum magis imbellium cervorum vulgus facere assolēt, qui mare timentes transnatare, ubi quemdam robustioris corporis insilire in aquam, atque præire conspiciunt, absque difficultate eundem sequuntur. Istud tam splendidum Sanctorum exemplum reliquis Christianis magnum addere animum deberet; sed enim ii explodunt illud, & heroica Sanctorum pietatis facinora fuisse excessus opponunt. Ego verò nihil sacris in Paginis invenio, quod vestræ huic assertioni patrocinetur. Inter alios S. Paulus expressè dicit, quòd corpus suum castigaverit, atque in servitutem redegerit, ut ne, cùm aliis salutem prædicaret, ipse eadem excideret: *Castigo corpus meum, & in servitutem redigo, ne fortè, cùm aliis prædicaverim, ipse*

reprobis efficiar. 1. Cor. 9. Numquid igitur magna cæcitas est, persuadere sibi, nihil eorum, quæ Sancti aut fecerunt, aut passi sunt, ad consequendam salutem nobis esse necessarium? Et, si Apostolo ad hoc, ut ad gloriam eligeretur, sufficere non videbatur vita, inter persecutiones, inter captivitates & naufragia transacta, nisi alias insuper voluntarias pœnitentias adjungeret, quo fundamento, nobis sufficere vitam mollem & effœminatam, atque inter omnis generis delicias exactam, existimabimus?

Cum lectione vitarum Sanctorum conjungi debet lectio Passionis Dominicæ. Magna profectò Christianorum inordinatio in eo est, quòd, cum Verbum Incarnatum in se suscepit omne genus malorum, quorum capax erat Deus, ut nobis procuraret omne genus bonorum, quorum capax erat homo, nihilominus tamen illi, tametsi hæc omnia firmissima fide profiteantur, ne tantum quidem otii inveniant, quo divinæ Passionis historiam oculis perlustrent, cum tamen satis superque temporis reperiant, quo inania nova perlegant, quæ per plateas circum-

circumferuntur. Alioquin, si sacratissimæ Passionis Lectioni frequenter temporis aliquid tribuerent, quomodo possibile foret, ut ob vitam professioni, qua Redemptorem suum sequi se profiterentur, ad eam contrariam non erubescerent? *Arca Dei, & Israël, & Juda habitant in papilionibus, & Dominus meus Joab super faciem terræ manet, & ego ingrediar domum meam, ut comedam, & bibam? Non faciam rem hanc. 2. Reg. 11.* dicebat olim Urias, & absque dubio dicturus esset quilibet, si frequenter vitæ tenorem, & acerbissimæ Christi Domini mortis historiam suis oculis proponeret, qui tanta perpeti tormenta dignatus est, non modò, ut ab æterno nos interitu vindicaret, verum etiam, sicut diximus, ut sanctissimò nos suò exemplo instrueret.

Tertium ex hoc vitæ genere, Christianæ mortificationi nimium repugnante, sese extricandi remedium est, incipere seipsum in rebus parvis vincere. Quid denique magni est, aliquoties conversationis cujusdam solatiò, quadam curiositate, delicatiori quodam ferculo se

re? S. Franciscus Borgia, adhucdum Gandiæ Dux, cùm Imperatorem Carolum Quintum ad venationum delicias comitaretur, ad jucundissimum earumdem spectaculum, quando nempe falcones in eo jam erant, ut præcipiti volatu in prædam irruerent, suos oculos clauderat, & generosam hanc de se ipso victoriam in sacrificium supremo Numini immolabat. Simile Sacrificium cœlo offerebat Theodosius Junior Imperator, quando, assistere spectaculis coactus, eadem in suæ virtutis triumphum convertebat, suos oculos ibi dejiciendo, ubi conferta populi multitudo ob mirabilem rei exhibitæ elegantiam ad faciendos majores applausus voces elevabat. P. Vincentius Caraffa è Societate JEsu, ad convivium invitatus, suos quoque Patronos, uti solebat dicere, secum invitabat, & unicuique illorum suam portionem seponebat, atque in illorum honorem præcipuam, melioremque appositorum ferculorum partem intactam relinquebat. Hæc & similia exempla non in eremo tantummodo, sed spectantibus Imperatoriæ Aulæ Proceribus, publicis-

blicis que in conviviiis, & ab hominibus, non è trivio solùm atque ex infima plebe oriundis, sed delicatis, & generis prosapia insignibus exhibita, eò te pertrahant, ut à minimis incipiens ultiores semper in virtute progressus facias. Experientià Magistrâ disces, quòd, sicuti canes venatici, etiamnum teneri, ab initio apri occisi pellem pertimescunt, postmodum verò, ubi adoleverint, inter sylvarum deserta etiam vivum provocant, audacibusque in eundem dentibùs insiliunt, ita & tu, ubi primùm viam spiritùs ingressus fueris, in demittendis oculis difficultatem sis habiturus, postquam verò majora virtus tua incrementa acceperit, quò majores vita Christiana difficultates opposuerit, eò generosiore animo iis obviam sis processurus, ut gloriosum de iisdem triumphum referas. At verò finè his principiis nunquam solidum in virtute progressum facies: *Sapientia non invenitur in terra suaviter viventium.* Job. 38. v. 13. virtus inter delicias non reperitur; sicuti herbæ odoriferæ in solo nimium pingui non crescunt. Imò non modò virtutem non acquires, sed ne

quidem tentationibus & peccatis resistes:
*Si præstes animæ tuæ concupiscentias
ejus, faciet te in gaudium inimicis tuis.
Eccli. 18. v. 31.* Si illud continuò re-
spicere, & fixissimè contemplari volu-
eris, quod sensibus tuis blanditur; si il-
lud tanquam operandi regulam assumpse-
ris, quod carni tuæ arridet, non mul-
tum temporis abibit, cùm inimici tui tuo
in interitu exultabunt, & ubi corpus
tuum delicatè habueris, illius locò, quòd
rationi subiectum & obsequens visurus
sis, recalcitrare, & molestiores identi-
dem excitare turbas festies: *Qui delica-
tè nutrit servum suum, sentiet eum con-
tumacem. Prov. 29. v. 22.* Uno verbo,
quemadmodum canis nullibi majus,
quàm inter flores, fugientium ferarum
vestigia amittendi periculum subit; ita
anima tua nullibi præsentius, quàm in
mediis mundanarum deliciarum illecebris,
à fine suo aberrandi discrimen incurrit.
Crede tantùm firmissimè, quòd, cùm
in Evangelio Incarnati Verbi Sapiaentia,
omnibus fidelibus ad acquirendam cœ-
lestem gloriam necessarium esse, quoti-
die suis humeris crucem imponere, tam
apertè

apertè declaraverit: *Dicebat ad omnes: si quis vult post me venire, tollat crucem suam quotidie; omnino pro indubitato tenendum sit, non aliam tibi, animam tuam salvandi, viam superesse, quàm viam mortificationis; secus profectò eandem nobis ostendere Amabilissimus Servator nullatenus omisisset, qui tanto cum amore se nobis præbere Ducem dignatus est.*

LECTIO VII.

**Impedimentum, quod affert
saluti inordinatus amor divitiarum.**

DUas avaritiæ species distinguit S. Thomas, unam contrariam justitiæ, & est, alteri auferre suum; aliam contrariam liberalitati, & est, nimis tenaciter retinere proprium. Jam nemo ignorat, primam avaritiæ speciem saluti esse oppositam: *Fures regnum Dei non possidebunt. 1. Cor. 6. v. 10.* At verò, quantum ad alteram attinet, pauci hoc sciunt, & multò minùs intelligere volunt, tametsi id ipsis apertè demonstretur. Et

tamen, quidnam manifestius in S. Evangelio? Nihil magis in Phariseis reprehendebat Christus Dominus, quàm superbiam, & avaritiam; sed quamnam ille avaritiam suis in sermonibus reprehendebat? certè non illam, quæ ad alienum injustas manus extendit, sed illam, quæ suum cum nimia tenacitate possidet, illud nimis ardentè desiderat, & nimia solitudine conquirat. Ob id ipsum, omnes fideles suis in Apostolis instructurus, ad eosdem agebat: *Videte & cavete ab omni avaritia. Luc. 12. v. 15.* Attendite diligenter, & cum singulari solitudine vigilate, ut ab omni avaritiæ genere vos defendatis, id est, non ab illa tantum, quæ cum injustitia conjuncta est, sed ab illa quoque, quæ nimum tenaciter bonis propriis animum affligit: *ab omni avaritia.* Denique à quo alio vitio Duleissimus Redemptor occasionem sumpsit admirandi, nobisque detegendi vim illam longè maximam, quam ad præcludendam nobis Paradisi januam habent bona temporalia, nisi ab immoderato affectu, quo juvenis ille, cæterà tam innocens, suas in possessiones ferebatur?

tur? *Quàm difficile, qui pecunias habent, in Regnum Dei introibunt! Marc. 10. v. 23.* quàm difficile est, ut illi, qui & multas fortunas possident, & vicissim à fortunis multum possidentur, vitam sempiternam consequantur! Jam verò, etiamsi hæc sola Medici nostri Cœlestis verba abundantissimè sufficiant, ut ex iis hujus mali gravitatem dignoscere, meritoque nobis esse suspecti possemus, annon nos quoque morbo tam periculosò laboremus, nihilominus nihil abs re facturum me puto, si hoc ipsum magis minutim explicavero.

Damnum, quod affert saluti nostræ hoc impedimentum.

Duæ propositiones, ex praxi manifestæ, ad explicandum grande hoc damnum mihi viam facient; una est, quòd rarò secunda hæc species avaritiæ absque prima inveniatur; altera est, quòd adhuc rariùs secunda hæc avaritiæ species cum aliis vitiis non sit conjuncta; seu clarioribus terminis: quòd immoderatus bonorum temporalium amor facilimè ad committendas multas injustitias

impellat; & siquidem istud non eveniat, certò tamen in omnis generis scelera facillè vos præcipitabit.

Has veritates ut intelligamus, primò justam de hujus passionis violentia, & immani, quam in cor hominis semel possessum exercet, tyrannide ideam animò concipiamus. Docet S. Thomas, hoc vitium inter vitia merè spiritualia, & vitia merè carnalia esse medium; adeoque hujus affectùs, & diabolici, & carnalis malitiam participat, similisque est globo è tormento bellico excusso, qui suam ad inferendas strages vim ac fortitudinem ab igne simul, & suo pondere accipit. Deinde occasiones exercendi actus hujus vitii sunt multò frequentiores, quàm sint occasiones exercendi actus aliarum passionum, atque adeò habitum longè robustiorem efformant. Nónne videmus, quòd multi sint, quemadmodum eos Propheta vocat, *Involuti argentò*? *Soph. I. v. II.* Perpetua ipsorum occupatio est, cum pecuniis negotiari, aut vendendo, aut emendo, aut dando illas ad usuram, aut accumulando? atque hoc ita quidem, ut, cum reliqui

reliqui inordinati affectus deficiente ætate & ipsi deficiant, hic paria cum ætate incrementa suscipiat; unde contingit, ut ille, cujus animum fatalis isthæc tenacitas semel occupaverit, similis evadat pyramidibus, quæ, quò altius in aëra assurgunt, eò acutiora in acumina desinunt. Accedit, quòd alia vitia homini bonum tantummodo particulare promittant, avaritia verò omne genus bonorum polliceatur; unde ingenerat amorem divitiarum, tanquam boni cujusdam universalis, quod omnia reliqua virtualiter in se contineat, virésque habeat ad eadem procuranda sufficientissimas; atque adeò pronum est, ut quis in eadem correspondente affectu, & qui omnes alias cupiditates excedat, afficiatur. Denique, quod ultimum malo complementum adjicit, est illud, quòd nimirum istud vitium ordinariè humano in animo occultè delitescat, atque sub larva prudentiæ, quæ docet remove discrimina incurrendi paupertatem; sub schemate caritatis, quæ exigit, ut Filiis, Domui, atque Familiæ in futurum provideatur; sub prætextu necessitatis sui gradûs conservandi
sefe

seſe abſcondat; unde, quemadmodum ſerpentes, qui quoad colorem terræ ſunt ſimiliores, difficiliùs pro ſerpentibus agnoſcuntur; ita hæc paſſio, tanto non levium in ſpeciem rationum apparatu veſtitæ, difficiliùs pro paſſione habetur. Ex quibus omnibus planè manifeſtum efficitur, amorem divitiarum, acquirendi, retinendi, non perdendi, famem plùs quàm caninam eſſe, atque adeò, quis facilè tam effræni huiusmodi appetitui temperantiæ fines queat præfigere, ita, ut alicubi juſtitiaë limites non transgrediatur? ita enim æternæ Veritatis Oraculum: *Qui aurum diligit, non juſtificabitur.* Eccli. 31. v. 5. Et proſectò, quis perſuadere ſibi poſſit, rem facilem eſſe, vivere ſub affectûs uſque adeò violenti tyrannide, ſuisque bonis eſſe contentum, quin tamen quis hinc inde in juſtitiaë leges impingat, atque alios impia fraude circumveniat? quin tamen certis quibûsdam vehementer allicientibûs utatur opportunitatibûs, in quibus non valeat homo injuſtitiaë convinci? quomodo poſſibile ſit, ut animus inſatiabili divitias colligendi cupidine exæſtuet, & nih-

nihilominus in suis negotiis præscriptam à justitiæ legibus mensuram observet? ut velit, non modò copiosis, sed intra exigui quoque temporis decursum; affluere divitiis, & tamen non per viam aliam, nisi directam, quæ naturaliter loquendo semper est longior, incedat? Miracula sunt isthæc, atque ideo rarò inter homines reperiuntur: *Qui post aurum non abilit, fecit mirabilia in vita sua. Eccli. 31. v. 8.* Nihil magni est, rivulum exiguum suos intra terminos ita continere, ne eodem supergressus vicina camporum jugera devastet; at verò, quænam ars, quænam vires rapidissimo torrenti, littoribûs coërcendo sufficient, qui ex alto rupis vertice descendens, tumidò, minacique alveò per plana decurrit? *Qui festinat ditari, non erit innocens. Prov. 28. v. 20.*

Nihilominus verum esse concedamus, reperiri magnum pecuniarum amorem, quem injustitia non comitetur; demus, sanctum Hieronymum per auxesin dixisse: *Omnis dives iniquus, aut iniqui hæres;* ita, ut invenire sit quendam, qui aut multa corradat ipse, aut multa cor-
rasa

rasa ab aliis suis in ædibus reperiat, quin aliquid exinde iniquitatis contraxerit; qua ratione animus, qui bonorum terrenorum aviditate abripitur, ab aliis sese vitiis defendet? si hoc ita facile foret, haudquaquam certè Apostolus cupiditatem malorum omnium radicem appellâisset: *Radix omnium malorum est cupiditas. 1. Tim. 6.* Sanctissimum, quo mundi Servator nobis præluxit, exemplum, & gratia, quam amarissima sua morte nobis promeruit, tota ad hoc solum ordinatur, ut vivere nos doceat in humili pietate erga Deum, in amore justitiæ erga proximum, in sobrietate erga nos ipsos: *Erudiens nos, ut sobriè, justè, & piè vivamus in hoc seculo. Tit. 2. v. 12.* Atque benevola hæc Verbi Incarnati intentio, suam ut finem consequeretur, bonorum temporalium contemptum tanquam fundamentum illi supposuit; & ideo ex omnibus ejus documentis primum, in concionum suarum omnium prima, fuit hoc: *Beatipaueres. Luc. 6. v. 20.* primaque comminatio, quam in S. Evangelio legere est, fuit illa, quam hujus mundi divitibus intentavit: *Verumtamen vobis*

vobis divitibus! nempe, ut nos edoceret, quòd, quemadmodum divitiarum contemptus solidissimum sit Evangelicæ doctrinæ fundamentum; ita immodica earundem cupiditas aries existat, qui excelsam hanc fabricam è fundamentis erigere, suòque impetu subrutam, solo penitus adæquare possit. Quapropter, ecce id, quod dici cum veritate potest: immoderatus bonorum terrenorum amor maximus est Christianæ professionis inimicus, &, si fideles ab Apostolo filii lucis nominantur, avaritiæ scelere laborantes, ad hanc ipsam oppositionem denotandam, à Regio Psalte tenebrosi hujus terræ nuncupantur: *Repleti sunt, qui obscurati sunt terræ. Psalm. 73.* Prima Christiani hominis cogitatio debet esse de animæ salute, quemadmodum suavissimus Redemptor nos admonet: *Quærite primum Regnum Dei, & justitiam ejus. Matt. 6. v. 33.* at verò, ubi avaritia animum subit, prima cogitatio ad accumulandas fortunas convertitur; occurrentia per annum festa nihil pensi habentur, aut solummodo, ut occasiones majoris lucri considerantur propter nundinas,

nas, & quia diebùs festis à pauperibus
faciliùs obtinent, ut sibi absque mercede
laborent; ita, ut diebùs istis solemniori-
bùs, quas S. Mater Ecclesia à suis fide-
libus, considerandis beneficiis divinis,
reddendis Divino Numini gratiis, fre-
quentandis sacris Mysteriis consecrari
desiderat, istud hominum genus longi-
ùs, quàm unquam aliàs absit à bono-
rum operum exercitio, copiosioribùs,
quàm unquam aliàs, mundanis negotiis
occupetur. Age, de rei istius veritate
experientiam consule, & vide, an ne-
gare eam possis, imò ipsam etiam fidem
interroga. Credisne, Christum Domi-
num unquam falsum dixisse? Jam verò
ille ipse clarissimis terminis asseveravit,
neminem posse uno eodémque tempore
duobus hiis Dominis servire, & Deo,
& amorì pecuniarum: *Non potestis
Deo servire & Mammonæ. Matt. 6.
v. 24.* An autem asfirmare jam sustine-
bis, & te solum illud effecturum existi-
mas, quod, ut à mortalium quopiam
fiat, impossibile esse, æterna Veritas pro-
nuntiavit? Et quid pluribùs opus? in
antiqua jam Lege, in qua tamen in præ-
mium

miū promissæ erant divitiæ, tantum nihilominus Regum sapientissimo Salomoni timorem illæ incusserunt, ut Divinam Majestatem hîsce precibûs supplex obtestaretur: Absit, O! Domine! superfluas mihi divitias largiaris; ne animus meus iisdem repletus, ad negandam tibi obedientiam inducatur, audeâtque dicere: non agnosco alium dominum, nisi me ipsum: *Divitias ne dederis mihi, ne fortè satiatus illiciar ad negandum, & dicam: quis est Dominus? Prov. 30. v. 9.*

Neque minus roboris habet avaritiâ isthæc ad avertendum nos à nostris proximis, quàm habeat ad hoc, ut à Deo nos separet. Volunt aliqui, divitias in Lingua Latina suum nomen à dividendo traxisse: *Divitiæ à dividendo*; nulla enim est ex omnibus humani animi passionibus, quæ tantarum in orbe ruinarum causâ existat, tantâque concitet dissidia, atque maledicta hæc augendarum opum cupiditas, utpote ratione cujus omnia litibûs implentur, & non modò cum extraneis, sed aliquando cum illis etiam, quos arctissimo sanguinis nexu, tanquam

fratres, natura nobis conjunxit, acerrimè juxta & scandalosè disceptatur. Atque adeò non pauci, postquam in uno eodémque unius ejusdémque Parentis sinu formati sunt, postquam unum idémque lac ex eodem materno pectore suxerunt, postquam diuturno tempore in una eadémque domo conjunctis animis habitârunt, tandem, ubi ad dividendam hæreditatem devenitur, ipsorum quoque sæpenumero animi dividantur, & in eum usque diem continuata voluntatum conjunctio in odium & inimicitiam commutatur. Spiritus Christianorum totus est spiritus benevolentiae & caritatis; exigit, ut omnibus, quantum quidem per vires nostras licet, beneficiamus; exigit, ut omnes sincero amore diligamus, sicuti nos ipsos, & eo affectu prosequamur, quo Christus Dominus nos est amplexatus; at verò spiritus avaritiae eò nos impellit, ut omnia mentis nostrae cogitata in nos solos convertamus, id unicè curantes, ut nos lucrum reportemus, quidquid sit, an alii ad extremam pauperiem devolvantur. Qui mercator est, vellet, omnia simul negotia

lia suas manus transirent; qui generis nobilitate eminet, optaret, pauperculi fame emorerentur, quò altiorì pretiò suos ipse reditus possèt divendere; atque, ut mensa sua delizioso ferculorum apparatu turgescat, ut domestici parietes operta pretiosis aulæis cubicula exhibeant, ut ipse omni bonorum abundantia circumfluat; in ultimis curis reponit expungere contracta debita, satisfacere piis legatis, numerare mercedem operariis, minimè sollicitus, si interea pauperes super terram sua in indigentia, defunctorum manes in horrendis lustrici carceris flammis patiantur. Væ! famulo illi, qui poculum diffregerit! haud quaquam se ampliùs capit animus, dum lingua, plùs quàm infernalis, centum blasphemias uno halitu evomit. Quod si autem filii in omnem profligatæ vitæ licentiam se effundant, si famuli injustis praxibùs utantur, dummodo Pater, aut Paterfamilias indemnus servetur, nihil mali reputatur. Si die tota de anima ne quidem unica habeatur cogitatio; si tempus ad audiendum Sacrum non suppetat; si ne quidem spatium ad recitandas quas-

dam precatiunculas sub vesperum superfit, nulla exinde cura mentis quietem turbat. Verùm si vicinus quatuor digitorum particulam de illius confinibus suo adjicere fundo attentet, enimvero hoc tantum est, ut supportari non oporteat; confestim intentantur lites, & armis etiam, si opus fuerit, inimica defensio præparatur. Justo longior existeret, qui fatales avaritiæ effectus omnes pro merito vellet describere; omnia ferè hujus mundi peccata recensere necessarium foret, utpote quæ omnia illam, tanquam suam parentem aut nutricem, respiciunt; unde si ab Hussæo Principe rationem quandam universalem petatis, cur peccatores in terra reperiantur: *Quare impii vivunt?* sinè mora respondebit, istud ex eo provenire, quia divitiæ sunt in mundo: *Sublevati sunt, confortatique divitiis.* Job. 21. v. 7. commoditates, quas divitiæ subministrant, latissimam ipsis ad quævis scelera viam aperiunt. Conclude proinde, immodicum hunc affectum maximam esse totius mundi Christiani inordinationem, quam omnia vitiorum genera aut parturiunt,

auf

aut comitantur; ita, ut si illa aliquando hominis animum subintret, omnis ex eo salutem animæ procurandi cura excludatur. Hoc ipsissimum est, quod Spiritus sanctus clarissimis terminis per os Sapientis enuntiat: *Nihil iniquius, quàm amare pecuniàm; hic enim animam suam venalem habet. Eccli. 10. v. 10.* Pecuniarum namque cupiditas in homine amorem erga animam suam usque adeò extinguit, ut pro nihilo eandem divendere dæmoni non dubitet. Alii peccatores animam suam diabolo oppignorant, atque adeò facilius est, ut aliquando iterum illius eandem è manibus vindicent; avari autem eam ipsam nundinatori stygio divendunt penitus, & sæpissime contingit, ut per totam suam vitam nunquam ampliùs eandem redimant. Si illorum quispiam iniquum contractum ineat, quis unquam ampliùs de restitutione cogitat? tamdiu confessarii mutantur, donec ex illis reperiat quispiam, qui illorum ad gustum sententiam proferat, hícque solus tanquam verax & sincerus dilaudatur, reliqui autem omnes tanquam scrupulosi

contemnuntur. Quodsi tamen negari obligatio non potest, pollicentur quidem, restituere debitum, sed nunquam restituunt, totumque restitutionis negotium hæredibus relinquunt; aut, si ipsimet aliquando suæ obligationi faciant satis, eo scè modo, quod debent, restituant, quo mare, quod, postquam insignis magnitudinis navim absorpsit, nihil littori, præter paucas tabulas semilaceras restituit. Hoc solo & unico *Non possum*, omnes simul & semel obligationes extinguuntur, quin interim advertatur, quòd, cum frequentius injustè possessa restituant pauperes, quàm divites, restitutio sæpius ob avaritiam, quàm ob impotentiam omittatur.

Remedium ad tollendum hoc impedimentum.

Primum contra hoc vitium adeò pertinax remedium in eo consistit, ut instanter Divinæ bonitati te commendes, & profunda animi demissione tu quoque cum Rege Davide ad cælum suspires: *Inclina cor meum Deus in testimonia tua, & non in avaritiam, Psalm. 118. O!*
Domine

Domine Deus meus! mutare digneris affectum meum, eumque, qui ad præsens usque momentum ad pecunias, ad divitias vitiosè propendebat, ad sanctissimæ Legis tuæ amorem inclinare. Quando hic coronatus Propheta Divinorum mandatorum observantiam avaritiæ opponit, non modò significare nobis intendit, ab avaritia non rarò totius legis transgressionem suam trahere originem, sed insuper monitos nos cupit, quòd, quantum nostrâ interest illam plenè observare, tantum nostrâ intersit, ardentibûs votis Deum obtestari, ut à maligna hac cupiditate liberos nos præstet. Tam tenaciter suo scopulo adhæret spongia marina, ut, nisi in partes disrumpatur, ab eodem separari non possit; quodsi autem pauxillum olei ipsi affundatur, sua sponte se solvit; & separat. Si divitiarum amor Christiani hominis animum aliquando plenè possedit, sua à possessione non nisi solius mortis immissa falce dejici amplius potest: at verò si Divinæ Clementiæ complaceat, hujusmodi animo parùm aliquid efficacioris gratiæ inspergere, tum ecce! tota repentè rerum

facies mutatur, & illud haberi pro lucro incipitur, quod ab initio detrimentum videbatur.

Alterum remedium est, divitias contemnere, ita, ut nihil unquam invidiæ admittamus erga illos, qui opibûs abundant, sed benevolô potiùs iisdem animô compatiatur; ut nullatenus eorum felicitatem extollentes, juxta ignorantis mundi consuetudinem, beatos appellemus: *Beatum dixerunt populum, cui hæc sunt. Psalm. 14.* verùm ut eosdem tanquam in propinquiore amittendæ salutis discrimine versantes intueamur, cùm non immeritò timeri queat, ne exiguum illud boni, quod faciunt, temporali hac prosperitate Divina iis Liberalitas compenset, atque adcò quondam coram supremo Tribunali audire necesse habeant horrendum illud: *Recordare, quia recepisti bona in vita tua. Luc. 16.* Magnanimus isthic bonorum terrenorum contemptus fuit primum illud lac, quo ab Apostolis ab initio recens nata Ecclesia nutriebatur; unde primi fideles non modò nihil tanquam proprium possidebant, verùm etiam venditorum bonorum

rum pretium ante Apostolorum pedes deponebant, ut hac ratione indicarent, à veris Christianis pecunias & opes generosis proculcari pedibûs, non verò, quemadmodum filii tenebrarum & cæcutientes mundi affectu solent, tanquam summum bonum adorari debere: *Afferebant pretia eorum, quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum.* Act. 3. v. 5. Itaque totum malum, quod divitiæ in se continent, non in earum possessione solum, sed in amore positum est; multi enim ex intimis Dei amicis multas opes possederunt, nemo autem illorum aut æstimavit unquam, aut amore dignas judicavit. Aliud est, venenum asservare in cista, aliud, illud in corde recondere: omnes pharmacopolæ suis in officinis habent rerum venenatarum species, quas cum in finem asservant, ut diversa postmodum ex iis remedia conficiant; verum vae illis! si vel uncia, immixta sanguini eorundem, per venas circuiret. Necessarium proinde est, ex his duobus alterutrum eligere, aut relinquere divitias, ut Deo servias, quod est optimum; aut, siqui-

dem illas retinere volueris, easdem tam parvi æstinare, ut nunquam sive propter earum augmentum, sive jacturam, etsi mundum lucrari universum valeres, ad offendendum Deum tuum te induci patiaris. Qui hoc modo dives est, illum haudquaquam tangit Divina maledictio; quemadmodum enim non omnes pauperes, sed tantummodo pauperes spiritu beati pronuntiantur; hoc est illi, qui ex amore Dei pro nihilo æstimant, bona temporalia possidere; ita terrificam illam Redemptoris nostri maledictio haudquaquam ad omnes divites in genere pertinet, sed ad illos solummodo, qui illius locò, quòd divitias in animæ suæ emolumentum usurpent, eandem divitiarum mancipium efficiunt. *Nolite diligere mundum; neque ea, quæ in mundo sunt.* 1. Joan. 2. v. 15. Hoc est mandatum, quod à Domino accepimus, nimirum, ut inordinatum ad bona temporalia affectum exuamus; non verò, ut nihil eorum possideamus. Verum est, haudquaquam ita facile esse, ut prima fronte videtur, inter istos sese terminos continere; atque infauftus illius juvenis, cujus

jus supra meminimus, exitus jure merito non mediocri perstringere timore deberet illos, qui multis divitiis affluunt, etiamsi finè culpa illas possideant; observârat ille in eam usque diem, rarô pietatis exemplô, integre Dei Legem, uti ex eo colligere licet, quòd Christus Dominus cum oculo, amorem tam tene-
rum spirante, respexerit: *Jesus autem intuitus eum, dilexit eum. Marc. 10.* & tamen S. Chrysostomus damnatum esse existimat, cò quòd divinæ vocati-
oni, quæ ad omnia amore Dei relin-
quenda eum dirigebat, non correspon-
derit. Istud saltem indubitatum est, di-
vitiarum, quas etiam finè peccato possi-
debat, multitudinem Salvatori nostro
motivum extitisse pronuntiandi terribi-
lem illam sententiam: *Facilius est, ca-
melum per foramen acus transire, quàm
divitem intrare in regnum Dei. ib. v. 25.*

Verum quid factu opus erit, inquires,
ut generoso contemptu bona præsentia
abiiciamus, quæ mundus pene univer-
sus tantopere desiderat, & æstimat? opti-
mus, meò quidem judiciò, eò pertin-
gendi modus est, aliud, illudque preti-
osius

osius bonum animo proponere. Quandoquidem, sicuti homines, ubi semel frumentum invenerunt, facillimè glandes, quibûs, tanquam cibò electò, in eam usque diem se nutriverant, reliquerunt; ita pariter hominis animus, oblato bono meliore, facili negotiò bona minora contemnit. Jam verò bona maxima & omnium pretiosissima sunt bona gratiæ & gloriæ. Tota sphaera perfectionum naturæ, nimirum scientiæ, pulchritudinis, divitiarum, sanitatis, etiamsi in immensum dilataretur, nihil aliud foret, quàm punctum unicum, si cum minima perfectione gratiæ conferretur. Interroga ex Matheseos peritis quempiam, an superficies in infinitum multiplicata ad efformandum corpus sufficiat? respondet protinus, quòd non. Ita omnino, si pretium omne possibile, quod in natura humana simul atque Angelica sagacissimus quisque intellectus deprehenderit, in infinitum multiplicetur, ne unius quidem gradûs gratiæ divinæ pretium poterit adæquare. Gratiæ est donum, quo majus Deus elargiri mortalibus non potest; est repercussus Lucis Increatæ, quæ
Deus

Deus est, radius; est vera hominem inter, & Divinam Majestatem amicitia; est participatio quædam Divinitatis, vîcujus id, quod in Deo est per essentiam, tanquam accidens, nostram animam exornat. Quod si autem tanta est excellentia gratiæ, quæ tamen bonum tantummpdo est vitæ hujus mortalis; de excellentia gloriæ quid dicendum erit, quæ est bonum summum & infinitum vitæ immortalis? hoc solum dicamus, quandoquidem illa omnes nostras cogitationes immensum transcendit: Gloria Paradisi tantum bonum est, quantum est ipse Deus, qui contemplando seipsum ab æterno & infinite Beatus extitit; & ubi revelata facie ad illius aspectum admissa fuerit anima, hanc ipsam pariter in æternum & infinite beatam efficiet. Hujusmodi sunt bona illa, quæ Christiana fides nobis aperit, & promittit; & nihilominus bonis temporalibus toto affectu inhiamus, quæ tamen vilissimam tantum bonorum creatorum partem conficiunt; illorum in gratiam jurgiis & litibus contendimus; illorum causâ insana sollicitudine animi juxta & corporis vires enerva-

enervamus; ex illorum cupidine æternam animæ nostræ salutem in dubio collocamus. Imperatorum Japoniæ Primogeniti ita educantur, ut crebra ipsis admonitione inculcetur, ne suis unquam pedibus terram contingant, si mens eis sit in illius imperii throno, tanta maiestate præfulgente, quondam reldere; & Christiani, qui in Dei filios assumpti educantur, cum spe obtinendi sedem perpetuam in Throno Divino, atque regnandi cum Deo in æternum inter omnes possibiles felicitates in Paradiso; non modò affectuum suorum pedibus terram contingunt, sed oculorum tenus in eandem sese immergunt; & bonorum suorum temporalium cæco amore abrepti, toti in terram abeunt! *Si terram amas, terra es*, ut Magnum inquit Africanæ Ecclesiæ Lumen, S. Augustinus: Imò eò deveniunt, ut non unâ duntaxat, sed tribus omnino vicibus terra efficiantur, quemadmodum eos Jeremias Propheta appellat, cum dicit: *Terra, terra, terra! audi sermonem Domini.* c. 22. v. 29. & hoc quidem propter insatiabilem cupiditatem, vî cujus hoc ferè

ferè solum curant in vita sua, ut miserabiles hujus mundi divitias acquirant, & possideant, earumque jacturam non incurrant. Erige igitur, & de novo inflamma & fidem & spem tuam, atque ubi virtutum istarum ductu mundus alius, adeò divitis abundans, & tanta refertus beatitudine, tibi monstratus fuerit, difficile non erit, totum illud, quod vides, totumque illud, quod possidere in hac lacrymarum valle potes, instar stercoris contemnere: *Inenarrabile, quod credimus; immensum est, quod speramus; non debet ergo vulgare esse, quod vivimus.* (Sixtus 3. in Biblioth. P. P.) Relinquamus rerum istarum æstimationem infidelibus, quorum infelix, & densissimis errorum tenebris oppressus ad agnoscenda majora erigere sese animus non potest; nos verò, Christianæ fidei lumine illustrati, discamus tandem aliquando, terram, uti promeretur, pedibus proculcare: *Intra in lutum, & calca.* Nab. 3. v. 14.

Ultimum contra avaritiam remedium est, ut, postquam divitias generoso pioque contemptu despeximus, easdem nobis

bis in perpetuum conservare studeamus, efficiendo nimirum, ut ad augendi supremi Numinis gloriam deserviant. Hoc est illud, quod Christus Dominus expressè suo in Evangelio nos docet, in quo, ubi dixerat, ut ne terrenis opibus cor apponeremus, utpote quæ ex seipsis defectuosæ sint, multisque pereundi discriminibus subjectæ, & si non ab alio, certè ab universali illo latrone, nimirum morte, auferendæ: *Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, ubi ærugo, & tinea demolitur; & ubi fures effodiunt, & furantur. Matt. 9. v. 19.* statim subjungit, ut easdem in cœlo deponere studeamus, ubi in omnem æternitatem indemnes conservantur; modum insuper addit, quo illud dare effectui valeamus, si nempe pauperum manibus consignemus: *Vendite, quæ possidetis, & date eleemosynam: facite vobis sacculos, qui non veterascunt; thesaurum non deficientem in cœlis. Luc. 12. v. 33.* Unum ex maximis beneficiis, quæ æterni Patris Filius, è cœlo in terram descendens, nobis contulit, fuit hoc, quòd infamem illum, quem vitium his ipsis bonis terrenis inusserat,

ferat, characterem eradicârit, cùm secretum quoddam nobis aperuerit, ita præsentes divitias usurpandi, ut ex veneno fiat remedium, & ex acerrimis salutis nostræ hostibus efficacissima evadant nostræ prædestinationis instrumenta; quândo scilicet eas expendimus in Dei cultum mediante virtute religionis, vel in subsidium pauperum mediante eleemosyna. Et loquendo de hac posteriore, quæ divitibus debet esse familiarissima, considera, rem nullam existere, quam tanto cum rigore Deus à divitibus exigat, atque caritatem erga egenos; & similiter nihil esse, quod iisdem Deus cum majore liberalitate remuneretur, quàm hanc ipsam caritatem. Et quantum quidem ad primum attinet, non invenietis in toto Evangelio, quòd Christus Dominus in ulla alia materia significantius suam mentem aperuerit, velle se huic ipsi liberalitatis, atque justitiæ suæ effectus commensurare; misericordibus promittendo misericordiam; crudelibus verò severitatem intentando. *Quid potuit nobis majus Christus edicere? quomodo magis potuit misericordiæ nostræ opera provocare?*

Zz

vocare? inquit S. Cyprianus Lib. de Oper. & Eleem. Non solum apertè se declarat Benignissimus Servator, quòd illud, quod in pauperes elargimur, tanquam personæ suæ propriæ oblatum velit acceptare, constituens illos tanquam Legatos, repræsentantes suam Majestatem, & tanquam creditores omnium obligationum, quibûs ei obstringimur, sed eò insuper progreditur, ut totum genus humanum propter delictum istud fundamentale, crudelitatem scilicet erga indigentes, vocet in judicium; ut ita, cum in hoc ipso judicio nullam de blasphemiiis, nullam de perjuriis, nullam de homicidiis, nullam de adulteriis & furtis faciat mentionem, sed de eo solummodo, quòd suis in distribuenda elemosyna partibus defuerint, clarè intelligerent Christiani, isthunc defectum errorem esse coram oculis Dei non minus, quàm omnia reliqua scelera, execrabilem. Et profectò si sententiæ, contra divitem epulonem pronuntiatae, motiva attentò animò considerares, videres, vel unicam, vel saltem primariam fuisse ipsius damnationis causam, quòd
seipsum

seipsum omnis generis deliciis saginârit, è contrario autem in pauperculum crudelitatem exercuerit. Certè, si sancto Evangelio negare fidem non velimus, fateamur oportet, quòd multi absque numero ad æterna supplicia abeant præcipites, quia debita in egenos caritate non utuntur; cùm ex ipsius supremi Judicis ore sciamus, quòd istud delictum in tremendo illo extremi Judicii die reproborum multitudini palàm exprobaturus sit, atque in eosdem ob hanc potius, quàm ullam aliam culpam æternæ damnationis sententiam fulminaturus. Quapropter, si non omne in te extinctum est rationis lumen, si non plùs amare divitias, quàm æternam animæ tuæ salutem velis, sollicitè tibi quoad hanc partem provide. Attende diligenter, ad quam summam ascendant eleemosynæ tuæ ad anni initium; præcipuè verò illis annis, quibûs ob sterilitatem terræ majore pauperes penuria premuntur; & vide, an illud, quod in indigos distribuis, & horum necessitati, & redituum tuorum temporalium, quos Divina tibi Liberalitas concessit, multi-

tudini sit proportionatum. Consilium quoque boni confessorii exquire, ut eò certior existas, te bene & perfectè hoc præceptum adimplere, cujus observatio tanti tuâ interest, quanti interest benignam olim coram Divino Tribunali sententiam obtinere. Imò, satage etiam, ut obligationum tuarum terminos excedas, ut fortunatissimum Eleemosynariorum referri in numerum merearis, quibus genus omne bonorum est promissum.

Profectò Deus extremo cum rigore à divitibus exigit, ut piò subsidiò pauperi subveniant, sed tanta quoque cum liberalitate se illud, quod in eorum gratiam expenderint, iisdem redditurum promittit, ut determinare sit planè difficile, cui nam ex utrisque, an scilicet huic liberalitati, an verò illi rigori primæ debeantur. Tota sacra Scriptura hujusmodi promissis plena est, cum identidem in ea Dominus Deus omnipotentì Verbò suò certos esse jubeat, quòd benignos & liberales in egenos ab omni malo liberaturus, & omnibùs vicissim bonis sit repleturus. Imprimis enim eosdem liberos fore à paupertate

pertate pollicetur : *Tota die misere-*
tur, & commodat, & semen illius in be-
nedictione erit. Psalm. 36. Filii illorum,
qui continuò cum rerum penuria collu-
ctantibus misericordiâ ducti compatiun-
tur, eorúmque indigentiam oblata stipe
sublevant, copiosa benedictione à Rege
cœlorum replebuntur. Præsens semper
in persecutionibus, quibûs fortè exagi-
tabuntur, auxilium spondet: *Eleemosy-*
na super scutum Potentis, & super lan-
ceam adversus inimicum tuum pugnabit.
Eccli. 29. v. 16. Promittit insuper,
quòd eos velit liberare à morte: *Eleemo-*
syna à morte liberat. Tob. 4. Et, post-
quam mortui fuerint, liberaturum se il-
los in divino iudicio pollicetur: *Beatus,*
qui intelligit super egenum & pauperem,
in die malæ liberabit eum Dominus. Psal.
40. Atque ut omnia paucis complectar,
nulla est miseria sive in hac vita, sive in
futura, contra quam eleemosyna non
sit remedium longè potentissimum: *Con-*
clude eleemosynam in sinu pauperis, &
hæc pro te exorabit ab omni malo. Eccli.
29. v. 15. Simili prorsus ratione elee-
mosynam facientibus promittit omne

bonum; & primò quidem illis spondet bona temporalia, gravissimîs verbis contestans, eum, qui pauperum necessitatem sublevet, nunquam eò deventurum, ut sublevare ab aliis necesse habeat, sicuti vicissim ille, qui pauperes contemnit, auxilium ipsius implorantes, eò redigetur, ut ad aliorum recurrere misericordiam, illorûmque adjuvari auxiliò compellatur: *Qui dat pauperi, non indigebit: qui despiciet deprecantem, sustinebit penuriam. Prov. 28. v. 27.* Promittit quoque bona spiritalia gratiæ: *Qui sequitur misericordiam, inveniet vitam, justitiam & gloriam. Prov. 21. v. 21.* Et quod adhuc plus est, horum ipsorum bonorum etiam perseverantiam pollicetur, quæ est gratia omnium gratiarum maxima, beneficium maximum omnium beneficiorum: *Eleemosyna gratiam hominis quasi pupillam conservabit. Eccli. 17. v. 10.* Promittit præteritorum peccatorum veniam, & præservationem à futuris: *Eleemosyna ab omni peccato liberat. Tob. 4.* Promittit denique in fine vitam æternam in Paradiso: *Eleemosyna est, quæ facit invenire misericordiam,*
⁊

Et vitam eternam. Tob. 4. Cogita itaque, obsecro, an in terra reperire sit stultitiam, quæ similis existat illi, quæ avari divites insaniunt, qui, cum paucillò pecuniæ omne genus bonorum temporalium juxta & æternorum possent sibi comparare, eligunt potius, esse crudeles in semetipsos, ut ne misericordes in pauperes existant. Dicunt, asservare se suas divitias pro suis necessitatibus; sed enim; quænam major necessitas, quam ab omnibus tum hujus, tum alterius mundi malis se liberare, atque æternum in cælo præmium lucrari? Nobilis quidam, eò quòd S. Theresiæ domum quandam ad fundandum Monasterium donâisset, moriens deinde post duos menses, cum confiteri non posset, perfectam à Deo contritionem, & quidem, si ipsius vita, quam eò usque vixerat, spectetur, planè prodigiosam, in præmium & compensationem accepit, atque ad gloriam emigravit sempiternam. (*L. Fundationum c. 15.*) Militum aliquis, eò quòd S. Francisco eleemosynam dedisset, admonitus ab eodem fuit, ut sine mora conscientiæ arbitrum quæreret, at-

que peracta exhomologesi ad iter æternitatis se præpararet, quod, post brevem temporis lapsum repentina morte sublatuſ, eſſet ingreſſurus, uti revera etiam juxta S. Bonaventuræ teſtimonium evenit. Edic jam, ad quamnam neceſſitatem majorem hiſ aliſque, quos aſſerre in medium poſſem, ſervire ipſorum divitiæ potuiſſent? hac proſectò ratione pretioſum efficiebant illud, quod antea ne quidem hilum valuerat, ſimulque in theſaurum perpetuum in cælo permutarunt illud, quo paucos intra dieſ eoſ in hac terra haud dubiè mors ſpoliaſſet. Agedum, paulò altiùſ hæc omnia mentis tuæ oculiſ conſidera, & non dubito, quin manifeſta eorundem veritate convictuſ ſalubriora tandem ſtatuas: *Mitte panem tuum ſuper tranſeunteſ aquaſ; quia poſt tempora invenieſ illum. Eccle. II. v. I.* Non multum temporis præteribit, cùm tu quoque confiteberis, illud ſolummodo & fuiſſe, & eſſe tuum, quod in ſubſidium pauperum expendiſti: *Hæc habeo, quæcunque dedi*, & totum illud, quod adhuc reliquum eſt, amiſſum à te eſſe in æternum.

LECTIO VIII.

De impedimento, quod affert salutì durè cum proximo agendi ratio.

INter omnes Legislatores humanos ne quidem unicus reperitur, qui amorem proximi præceperit. Solus Deus extitit, qui amabilissimam hanc legem diligendi omnes homines homini præscripsit, & hoc quidem tanta cum energia, ut hanc dilectionem ipsi Sacrificio prætulit: *Diligere proximum, sicut seipsum, majus est omnibus holocaustis & sacrificiis. Marc. 12. v. 33.* Et ratio hujus erat; quia homo, corruptæ suæ naturæ pondere ad seipsum inclinatus, tantummodo seipsum diligit, parùm interea sollicitus, an etiam alii diligantur; cùm tamen Deus, qui, pro suæ Bonitatis excessu, summo homines, tanquam suas creaturas, affectu prosequitur, in iis amandis non velit esse solus; sed exigit insuper, ut quilibet tanquam frater diligatur ab omnibus, atque ut totus mundus secum in eo conspiret, quòd

Zz 5 . . . unicui-

unicuique bene velit. Hæc lex amoris, lex ignis, sed cœlestis: *Ignea Lex. Deuter. 33. v. 2.* primis Christianis tanto erat in pretio, ut per hanc solum ab infidelibus sese distinguerent; unde omnes simul cor unum esse videbantur: *Cor unum. Act. 4. v. 32.* cui minutissima quævis divisio lethalis accidit. Nos autem ea vivimus tempora, de quibus lamentari cum Propheta debemus: quomodo obscuratum est hoc aurum caritatis! & quomodo suum splendorem mutavit communitas fidelium! *Quomodo obscuratum est aurum; mutatus est color optimus! Thren. 4. v. 1.* Proximus, tanquam extraneus, non verò ut frater, respicitur; & ubi commodum proprium, atque naturalis propensio sua cum face non præcedit, omnium cordatum erga seipsa, turn erga alios intolerabili duritie congelata remanent, atque impietatis indicium manifestum ostendunt, quemadmodum Spiritus sanctus nos admonet: *Viscera impiorum crudelia. Prov. 12. v. 10.* Haudquaquam proinde facturum me abs re existimo, si vindicare vos ab hoc errore adeò funesto alla-

allaborem, ostendendo vobis & illius damna, & remedia.

Tres Leges instituit Deus, & in quolibet ex his tribus mandavit, ut proximum diligamus, & hujus ipsius amoris semper ampliorem mensuram assignavit. Prima Lex, fuit lex naturæ, omnium cordibus inscripta, & in hac pro caritatis mensura statuebatur, ut ita tractemus proximum, uti tractari ab aliis nos ipsi desideramus: *Omnia, quæcunque vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Matt. 7. v. 12.* Secunda Lex, fuit scripta Lex Moyſis; & in ista positum erat pro mensura caritatis, diligere proximum, sicut seipsum: *Diliges proximum tuum sicut teipsum. Matt. 22. v. 40.* Tertia Lex est Lex gratiæ à Christo Domino promulgata, & in hac lege accrevit mensura caritatis absque mensura; cùm Verbum Incarnatum illi pro regula ipsūmet suum amorem proposuerit: *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut & ego dilexi vos. Joan. 13. v. 34.* Quamobrem, si usque adeò cordi est Deo amor proximi; si semper magis hujus

jus amoris fines dilatavit, & si in novo testamento ad ultimum usque terminum, atque ad usque *Non plus ultra* eosdem extenderit, quantô, creditis, odiô tam communem inter Christianos duritiem abominabitur? Istud profectò non est, habere in se spiritum Jesu Christi, qui totus suavis est, & dulcedo: *Spiritus meus super mel dulcis. Prov. 24. v. 27.* sed est habere spiritum infidelium: *Spiritus Ægypti in visceribus ejus. Isa 29. v. 3.*

Atque ut magis ad singularia veniamus, erga tria potissimum, ut ego quidem existimo, hominum genera Christiani suam hanc duritiem apertius ostendunt; nimirum erga inferiores; erga pauperes; erga illos, à quibus offenduntur.

Primò itaque duri sunt erga inferiores, & præcipuè quidem erga famulos suos; atque necessarium est, ut divinum illud Sapientis monitum ipsis in mentem revocetur, ne scilicet tanquam Leo, furore percitus, suis in ædibus commorentur: *Noli esse in domo tua quasi Leo, evertens domesticos tuos. Eccli. 4. v. 35.* Age jam, circa hoc punctum temetipsum examina

examina paululùm, tuàmque, quam in tractandis famulis tuis tenes, methodum observa. S. Martinus adhucdum Catechumenus servum suum, ut fratrem, humanissimè habuit. S. Carolus Borromæus, quando suam Diœcesin visitabat, ut famuli sui quietiùs dormirent, ad illos sub auroram excitandos ipse se offerebat; & si fortè contingeret, ut eorum stationes ante tempus transiret, lanceo suspensòque pede ambulabat, ne facto tumultu quietem interturbaret. Imò etiam famuli Naamani Idololatræ eundem suum Patrem appellabant, eò quòd ab eo, non ut servi, sed ut filii haberentur: *Pater, etsi rem grandem dixisset tibi Propheta, certè facere debueras.* 4. Reg. 5. v. 13. Atque ideo, quàm turpe, quàm indecens jam foret, si tu, qui Christiano nomine gloriaris, nobilitatis tuæ gloriam in eo positam esse putares, quòd & verbis & factis operarios tuos, famulorumque tuorum greges torqueas, in eodémque majore, quàm in canes, aut equos, rabie desævias? Equis, si cursu fatigatos vides, quiescendi tempus designas, eorundem sanitati adhibitis

tis opportunè remediis, emissio è venis noxio, aut superabundante sanguine, solerter invigilas, ut conquisitis herbis refrigerentur, & non nisi moderato labore onerentur, sollicitè præcaves. O! quot famuli viverent contentissimi, si pari lenitate, si cum simili compassione à suis Dominis tractarentur! Centurio ille, de quo S. Evangelium meminit, tanto amore servum suum ægrotantem complectebatur, ut in persona propria Redemptorem adierit, & submississimis precibus, venire, & reddere illum sanitati dignaretur, rogaverit, & ait sacer Textus, quòd tanti eundem, atque pretiosum thesaurum æstimarit: *Erat illi pretiosus. Luc. 7. v. 2.* Jam verò hodierno tempore inversa est alea, & ex Dominis non pauci confestim illos suo è famulatio dimittunt, quos aliqua tentari ægritudine advertunt; & ubi antiqui Christiani ægrotos etiam extraneos conquirebant, ut suas eosdem in ædes introducerent, iisque Christiana caritate inservirent; hodierni Christiani etiam domesticos ejiciunt. Ubi est caritas? ubi compassio? opprobria, injuriæ, dura casti-

castigatio; &, cùm Dominus Deus in antiqua Lege durè haberi vel ipsa mancipia prohibuerit: *Ne affligas eum per potentiam; mei enim servi sunt. Lev. 25.* tunc malè tractare Christianum audebis, quem facilè in ultimo judicii dicte superiorem conspicias, & mutatâ scenâ, assumptisque vestimentis propriis tu inferior, ille verò & Princeps & Rex existet.

Major adhuc est crudelitas, quæ in pauperes exercetur, sive compassionem animi, sive manûs parcitatem attendamus. Et profectò, hic est spiritus mundi proprius, nemini, præterquam sibi soli, compati, nihil nisi interesse proprium cordi habere. Ita divites illi, tam acerbè à Propheta reprehensi, ad istud tantummodo curas convertebant, ut superbis conviviis, mollibus lectis, vinis pretiosis, omnique unguentorum deliciarumque genere suum corpus delicate molliterque haberetur; & propterea nullatenus unquam pauperculo compatiebantur: *Ingredientes pompaticè domum Israël, quid dormitis in lectis eburneis, & bibitis vinum in phyalis, affluentes deliciis,*

ciis; *Et nihil patiebantur super contritione Joseph. Amos 6. v. 6.* Quod si videant, audiántve alienæ paupertatis misérias, impia illa, quæ olim fratricida Cainus effutierat, verba illorum quoque ex ore sonant: *Numquid custos fratris mei ego sum? Gen. 4. v. 9.* si nihil habent; nihil habeant, per me licet; si rerum penuriam patiuntur, patiantur, per me licet; quis me ad ferendum ipsis auxilium obliget? numquid panem domesticis subtraham, ut extraneos sustentem? *Tollam panes meos,* ajebat quondam crudissimus Nabal: *tollam panes meos, Et carnes, Et pecora, Et dabo viris, quos nescio, unde sint? 1. Reg. 25. 11.* Ita hodie dum non pauci non modò superbò superciliò, verùm etiam cum indignatione miseros aspiciunt, ac si diversi generis homines existerent, aliòque forent, quàm ipsi, ex limo concreti: *Sicut abominatio est superbo humilitas; sic execratio divitis pauper. Eccli 13. c. 24.* Leo, cæterà ferocissimum animal, oblatò pabulò satiatus, rabiem deponit, pacatúsque incedit; isti verò, quantò copiosius bonis temporalibus infarti sunt,

cò truculentiùs ferociunt, nempe, quò remotiores à periculo in has misérias labendi sese existimant, tantò minùs ad illis compatiendum inducunt animum, quos in easdem jam recidisse conspiciunt.

Quodsi proinde tam durus est animus, quomodo possibile sit, ut non manus quoque sit tenacissima? Dicit Aristoteles, pinguiores minùs esse fœcundos, eò quòd omnem cibum in alimentum proprium convertant; id ipsum frequenter hîc quoque contingit, ut ditiores minus eleemosynæ in pauperes distribuant, quàm illi, qui mediocris sunt fortunæ; quia omnia in proprium augmentum convertunt, ac si soli propriè hanc terram incolerent; quemadmodum ipsis Propheta in faciem exprobrat: *Numquid habitabitis vos soli in medio terræ? Isa. 5. v. 4.* An mundum in vestri tantummodo gratiam conditum esse arbitramini? Atque ideo, quis sufficenter jam queat comprehendere, quantum isthæc durities Christianæ Professionis fundamento contrarietur? Et tamen in hac sola tota temporum nostrorum perversitas

fitas non terminatur, in quibus, qui adèò durus, immitisque est in pauperes, à quibus nihil unquam mali sustinuit; quàm durus erga illos existet, à quibus qualicumque demum injuria fuerit laceffitus?

Si Christianam communitatem lustrare oculò volueritis, ejusmodi delicatis hominibûs plenam deprehenditis, qui minimam quamvis injuriam gravissimè sentiunt, conceptamque iracundiam quàm diutissimè conservant, & ob levissimum quodvis damnum superabundantem satisfactionem deprecantur. Memoriae proditum est de infantulo quodam, quem natum fuisse sinè ossibus ajunt, & adèò tenerum, ut butyri instar mollis existeret; unde continuo, ne moreretur, in cubiculo, ubi continuus calor, retineri debebat; quamquam adhibitis etiam hîsce industriis vitam haberet florum, qui nascuntur sub auro-ram, sub vespere autem rursum denascuntur. Ita prorsus se habent multi è Christianis, qui, licèt hæredes sint & nominis, & exemplorum Sanctorum illorum Martyrum, qui crudelitatem tormento-

mentorum & immanem carnificum suorum ferociam virili patientia fatigârunt, nihilominus ab illorum factis omnino degeneres, propter unicū verbum, propter levem etiam jocum, propter unicū, qui fortè fortuito proximi ore excidit, non nihil pungentem terminum, repentè injuriosa erga offendentem erumpunt in diſſectia, atque confestim vindictam meditantur. Non loquimur hîc de illo hominum genere, qui præſtare obedientiam mundo, & negare eandem Evangelio ſibi gloriæ ducunt; ſed de illis jam loquimur, qui veros ſe eſſe Chriſtianos profitentur; atque inter hos etiam quàm paucos invenire eſt, qui, poſtquam nihil ſe velle reddere mali offendentibus affirmârunt, non licere ſibi arbitrentur, ſemper oblata quavis occasione pro libitu eorundem reprehendere, gaudere eorundem infortuniis, atque ad iſtorum aſpectum ſemetipſos conſolari dicendo, quòd ſui locò juſtam Divina Nemesis ab illis vindictam popoſcerit? Et verò, dummodo illa iracundiæ flamma, quæ tam ſubitò facilèque illorum in cordibus exardescit, brevè ite-

rum & ardere, & emittere fumum desisteret ! sed enim , non rarò evenire contrarium videmus ; cùm tempus , quod eorum mederi indignationi deberet, eandem magis exasperet, iraque vertatur in odium, quod ira quædam est inveterata. Divina Clementia vestrum animum custodiat, ut ne unquam simili passione arrodat, eò quòd, sicuti ille, cui unquam crocodilus suos dentes infixit, fortè nunquam sanitatem recuperabit : *Quod dentibus laceravit, nunquam sanatur.* (*Plin.*) isthæc aversio semper cum iis vivet, & non morietur, ne quidem, quando ipsi mortui fuerint ; quia eandem filiis suis & consanguineis pro hæreditate relinquent ; ita, ut etiam ipsi cum indurato corde in alterum mundum sint migraturi : *Descenderunt in profundum quasi lapis.* *Exod. 15.*

Damnum, quod affert Saluti
isthæc durities.

Damnum istud manifestè apparebit, si irrefragabilem quandam Evangelii veritatem exponamus ; quæ non est alia, quàm quòd mensura nostræ misericordiæ

diæ erga proximum, futura sit mensura
misericordiæ Dei erga nos ipsos. In
omnibus aliis virtutibus se nobis Deus
tanquam ideam proponit, & gravissimis
verbis nobis inculcat: *Estote sancti, quia
ego sanctus sum. Levit. 19. v. 2.* Et Incar-
nata Sapiencia magno quoque verborum
pondere nos adhortatur *Matt. 11. v. 19.*
*Discite à me, quia mitis sum, & humilis
corde.* At verò ubi de misericordia agi-
tur, invertitur hic ordo, ut ait S. Petrus
Chrysologus, nosque ipsos Deus vult
esse quasi prototypum, nostræque mise-
ricordiæ suam conformare: *Ordo inver-
titur, ut Deus facta nostra imitetur.*
Quapropter, mi Christiane, pergit dice-
re Vir sanctus, tu ipse tibi mensura posi-
tus es Divinæ in te misericordiæ: *Homo,
tu tibi Misericordiæ factus es mensura;*
& quantam desideras, ut in te Deus mi-
sericordiam operetur, tanta tu modò
pietate in proximos utere, & esto secu-
rus: *Quantum quæris Misericordiæ, fac
tantum; inest iudulgentiæ jus; tu tibi
remissionis auctor es constitutus.* Dubi-
tas forsitan, an non, per nimiam hæc di-
cta esse auxesin, credere quis possit? sed

mentem adverte, & faciliè sacri Evangelii Codex omne tibi dubium eximet: *Dimittite, & dimittimini; date, & dabitur vobis; eâdem quippe mensurâ, qua mensi fueritis, remetietur vobis. Luc. 6. v. 38.* Quibûsnam terminis magis significantibus verba sua Divina roborare amabilissimus Redemptor potuisset? quibûsnam vocibus magis expressis istam nobis manifestare veritatem valuisset? Ignoscite, inquit Divinus Magister, veniam date persequentibus vos; & vicissim ego vestra vobis debita condonabo; extendite manus ad sublevandam proximi miseriam, atque ad avertendam vestram ego meas extendam, & certi estote, Divinam meam Providentiam firmissimè statuissè in gubernandis hominibus cum in modum procedere, quem illi inter semetipsos observârint. Quapropter quid facere Deum existimatis, quando permittit, ut aliquâ vos quispiam injuriâ laceßat? Summum vobis beneficium confert; quia suæ gratiæ clavim vestris manibus offert, & dicit: accipe tantum de meo, quantum dare vis de tuo; & remissio debiti à te concessa tuo

tuo proximo, sit remissio debitorum tibi facta à tuo Domino. Et tu interea in lamenta erumpis, in iras & furores exurgis, & acceptæ injuriæ gravitatem exaggeras, illius locò, quòd ad tuam ignorantiam animum reflectas, dicásque: *Quare contristatus incedo, dum affligit me inimicus? Psalm. 48.* Cur mœstus ingredior propter injurias, quibus affectus sum, aut adhucdum afficior ab adversario meo? si bono pacatòque animo condonavero, numquid securus sum, quòd mea mihi peccata Deus sit dimissurus? Ita planè est; & tamen illius locò, quòd optatissimam hanc occasionem arripias, atque Divinæ Misericordiæ ararium ingrediaris, preciosissimòsque exinde thesauros depromas, insana phrenesi, clavem, quæ ad hos tibi januam aperiret, abjicis. Verùm ne hîc quidem tuæ dementiæ finis; sed insuper, dum Divinæ tibimet pietatis portam obsecras, alteram illam districtæ justitiæ aperis, & provocato exinde scelerum tuorum Judice, illorum debitorum memoriam renovas, quæ haud dubiè, si tua insania abfuisset, perpetuò in oblivionis

profundo jacuissent. Jam verò, an inimicorum aliquis tibi majus inferre damnum valeret, cùm totus infernus, tuam in perniciem emissus, tam magnò te afficere malò non posset? Quid juvat, si tuas plagas obliges dicendo, nihil te mali tuo adversario optare, sed ei tantummodo loqui non velle? Bene habet: ecce! Deus tibi paria rependit, non loqui vult ampliùs ad cor tuum, nec tuis precibus respondere: *Deus constituit tibi regulam in debitore tuo; quod facies, ipse faciet*: ponderosè ait S. Augustinus; *Serm. 15. de Verbis Domini*. Sed enim, ingratus est mihi, reponis, infamis, & haudquaquam talis, qui veniam plenam mereatur; verùm & tu quoque à Deo ingratus dicèris, indignusque, cui plenam debitorum remissionem largiatur. Si ignosco illi, si amicis eundem oculis intuear, perget ille inimicos nutrire spiritus, & impactâ de novo injuriâ vulnus vulneri superaddet. Ita pariter dicet Dominus: si veniam ei concedo, si beneficia confero, mea bonitate, meis beneficiis, tanquam mali incentivo, ad relapsum abutetur. Est intolerabilis,
non

non possum ampliùs, non possum. Id ipsum Deus quoque dicet, & jure quidem longè æquiore, atque ob rationes infinities graviores: *Non poterat ultrà portare Dominus.* Interim commendabis te Deo tuo, & ille suas aures occludet, ut tua suspiria non audiat; confiteberis, sed confessio tua ad confirmanda tua peccata; non verò abolenda deserviet; absolvèris à sacerdote, qui cordis tui arcana non intropicit; haudquam autem supremus te pariter Judex absolvèt: *Qui vindicari vult, à Domino inveniet vindictam, & peccatum illius servans servabit. Eccli. 28. v. 11.* Ut quid igitur tot replicas? ùt quid tot rationes? ùt quid tot difficultates? vultisne Dei misericordiam? si non velitis, exaudiemini. Quodsi autem anhelò eandem animò suspiretis, proximo vestro cordis penetralia panditote, matrísque instar cum illo agite, quæ filiorum suorum defectus abscondit, excusat, iisdémque animum addit, factas molestias obliviscitur, bonum pro malo rependit: *Te judicem facit Deus in condonatione tuorum criminum; si præter veniam da-*
Aaa 5 tam,

tam etiam eum pro amico habebis, eodem modo Deus erga te afficietur : Ita vobis, sacrosanctâ Evangelii doctrinâ subnixus, S. Joannes Chrysostomus promittit.

Postquam hanc Divinæ Misericordiæ regulam applicastis vestræ misericordiæ erga illos, qui vos offendunt, eandem jam applicate vestræ misericordiæ erga egenos, quandoquidem Deus eandem utriusque habet rationem : *Noli avertere faciem tuam ab ullo paupere, ut nec avertatur à te facies Domini, Tob. 4. v. 7.* Spiritus sanctus est, qui hîc loquitur : non præcipit, ut omni pauperi eleemosynam porrigatis ; fieri namque potest, ut vestra vobis fortuna non permittat, ut toties manum vestram aperiat ; sed jubet, ut eorum miseriis benevolo affectu compatiamini, ut benignô eosdem oculô aspiciatis, ut saltem verbis, promptum ad ferendas suppetias animum spirantibûs, eis solatium aspergatis, & Deus hanc vobis caritatem compensabit, sed cum sœnore, ipsius immensæ liberalitati conveniente ; cùm ibi esse avaritia non queat, ubi egestas esse non

non potest : *Qui misereatur pauperis ,
beatus erit. Prov. 4. v. 21.*

Denique hanc ipsam regulam cuilibet proximo applicate, quem si benignè habueritis, benignè vos quoque benignissimum Numen habebit : *Nolite judicare, & non judicabimini, nolite condemnare, & non condemnabimini. Luc. 6. v. 36.* apertè vobis dicit Judex vester Divinus. Sicuti è contrario, si erga proximum vestrum rigore utemini, nihil quoque ab ipso hoc Judice, nisi rigorem, expectate ; ab æterno quippe Decretorum Divinorum adamanti incisum est, illum absque misericordia judicatum iri, qui misericors in proximos non extiterit : *Judicium sinè misericordia ei, qui non fecerit misericordiam. Jac. 2. v. 13.*

Remedium ad tollendam hanc duritiem.

Primum hîc remedium, sicuti alibi, est devota Oratio, qua supplices ad Deum recurratis, ut cor vestrum emolliat, debitamque erga proximos caritatem ei instillet. Nullum est tam clarum æternæ prædestinationis signum, quàm ist-
hæc

hæc teneritudo caritatis. Omnes prædestinati à propheta filii olei nuncupantur: *Filii olei. Zach. 4. v. 14.* nempe propter illam compassionem, propter illam benevolentiam, propter illam benignitatem, quam in seipsis conservant, & suo tempore erga aliorum misérias commonstrant. E contrario illa cordis durties tum in verbis, tum in vultu ostensa, & mundi affeclis adeò propria, character quidam est oppidò manifestus æternæ reprobationis: *Cor durum habebit malè in novissimo. Eccli. 3. c. 27.* Vos proinde, si in votis vobis est, vestram salutem in tuto reponere, instantèr ad Divinam Clementiam suspirate, ut amoto corde saxeo, cor vobis carneum largiatur, illaque teneritudine vestra mitescere viscera faciat, quæ ipsius Electos à reprobis distinguit: *Induite vos, sicuti electi Dei, sancti & dilecti, viscera misericordie, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam; supportantes invicem & donantes vobismet ipsis, si quis adversus aliquem habet querelam. Col. 3. v. 12.*

Secundum remedium est, proximi insistere pedibus, ut solemus dicere: *Intel-*
lige,

lige, quæ sunt proximi tui, ex te ipso.
Eccli. 31. v. 18. Considera itaque, quòd, sicuti tu modò Dominus es, & illi famuli; tu dives, & illi pauperculi; ita vicissim fieri potuisset, ut illi divitiis abundarent, te interim cum paupertate luctante; ut illi hunc ipsum, quem tu modò tenes, dignitatis gradum occuparent, te interim ad abjectam famulorum conditionem depressò; & siquidem ita contigisset, qua ratione, obsecro, tractari ab aliis desiderares? an elatò superciliò, & reprehensionibùs, an dira tyrannide ac repulsa; an verò omni genere beneficentiæ & caritatis? Quam igitur ob rationem non tu quoque exinde cum proximo agendi methodum arripis, quam non modò Christiana fides, sed vel ipsa etiam natura te docet?

Tertium remedium erit, quod sequitur. Omnibus nobis in sacro Bâptismate donum omnino insigne Divina Bonitas largitur, cùm animæ nostræ habitus trium virtutum Theologicarum infundit, fidei, spei, caritatis, vî quorum facilè has ipsas virtutes Divinas valeamus exercere: verùm potior Christianorum
pars

pars hæc talenta otiosa retinet, & quandoque sub tanto vitiorum cumulo sepe-
 lit, ut in medio tam grandis thesauri
 paupertate marcescat : *Thesaurus invi-*
sus, quæ utilitas ? Eccli. 41. v. 17. Assue-
 ce jam tam grande hoc capitale rite im-
 pendere, & præcipuè quidem in finem
 illum, quem in præsentiarum intentò di-
 gitò monstramus, quique non est alius,
 quàm bene tractare proximum ; quod
 ut fiat, primò fidem applica. Fides te
 docebit in proximis tuis, & quidem in
 pauperibus longè vivacissimè Christum
 JESUM intueri. Duo hominum genera
 amabilissimus Redemptor reliquit, qui
 suam in mundo personam repræsentä-
 rent, superiores nimirum, & pauperes.
 De superioribus dixit : *Qui vos audit, me*
audit, & qui vos spernit, me spernit. Luc.
10. v. 16. Similè modò de pauperibus
 suam mentem aperuit, atque edixit, tam
 bonum illud, quàm malum, quo egeni affi-
 ciuntur, haudquaquam in istis subsiste-
 re, sed in propriam suam personam red-
 undare : *Quod uni ex minimis meis*
fecistis, mihi fecistis. Matth. 25. v. 40.
 Jam, ut Deum in superioribus agnosca-
 mus,

mus, sufficit fides communis; at verò, ut Deum in pauperibus intueamur, fides selecta requiritur, quæ è transverso illos centones penetret, quibûs involuti ingrediuntur, atq; sub iisdem latentem Numinis Majestatem exhibeat: *Beatus, qui intelligit super egenum & pauperem. Psal.* 40. Hæc fides effecit, ut Robertus Franciæ Rex, quocunque sive equo, sive curru vectus proficisceretur, mille semper pauperibûs stipatus, eosdem suam custodiam appellaret. Hæc fides in causa fuit, quòd Joannes, Alexandria Patriarcha, medicos, suos Dominos, nuncupârit. Hæc fides eò deduxit S. Margaritam, & S. Hedvvigem, hanc Poloniæ, illam Scotiæ Reginam, ut prostratæ in genua illis infervirent, pedum sordes abluerent, & putidis eorundem vulneribus heroicum osculum infigerent. Hæc fides S. Paulinum, S. Serapionem, S. Petrum Telonarium eò permovit, ut seipsos in mancipia divenderent, quòd per se totos, & modò omni possibili proximorum necessitatibus succurrerent: & hæc fides, quia usque adeò defecit nostris temporibûs, ideo plerúm-

plerumque pauperes sinè subsidio , sinè solatio destituuntur.

Secundò applica spem. Aut renuntiemus S. Baptismo, necessum est, & fidem divinis promissionibus denegemus, aut extremam nostram dementiam fateamur, oportet, quòd, cùm proximis misericordiam exhibendo adeò facili negotiò æternam consequi salutem possimus, hoc ipsum tamen exequi negligamus, nostri potius, quàm aliorum inimici. Finge parumper animò, Divinam Bonitatem nitidam, & cui nihil adhucdum inscriptum sit, chartam de cœlo tibi porrigere, ac dicere: scribe, & nota in hoc folio, quidquid à me boni desideras, sive deinde animam illud, sive corpus concernat; & fidem meam divinam oppignoro, quòd concessurus sim certissimè, quantumcunque in illa petieris, dummodo animæ tuæ saluti non adversetur. Quid boni, amabo, cœlesti huic folio inscripturus esses? Ecce autem! nullòsne pauperes & nudos tua in regione agnoscis? nullos famelicos, infirmos, captivos, ignorantes, ingratos præ oculis habes? omnes isti sunt quædam
charta,

charta, cui inscribere debes bonum illud, quod impetrare à Deo desideras, sublevando indigentiam, compatiendo eorundem miseriis; illos visitando atque instruendo, tuam pro ipsis fidem opignorando, gressus, verba, & quidquid ex opibus superfluum est, in illorum emolumenta convertendo: & tu, fatali sopore ligatus, noxias hîc moras nectis, atque occasionem ad colligendos tibi thesauros perpetuos adeò opportunam transire absque fructu permittis? Putasne, te quidquam damni passurum, aut redigendum ad incitas, si paucillum terræ expendas, ut totum cœlum acquiras? nimiùmne tibi videtur, pauculos nummos erogare, ut regnum tibi sempiternum compares? an non satis compensatum esse arbitraris panis tui frustulum possessione bonorum omnium, quæ vel ipse Deus possidet? num te magni quidpiam præstare pauperi existimas, cum dare eidem eleemosynam propriè nihil sit aliud, quàm dare illam tibi metipsi? Audi consilium S. Petri Chrysologi planè divinum, qui ita dicit: *Da pauperi terram, ut accipias cœ-*
lum?

lum? da nummum, ut accipias regnum; da micam, ut accipias totum; da pauperi, ut des tibi. Serm. 8. Agedum igitur, amābātis, ūr dicere solemus, manibūs tam salubre consilium prehende; omnī studiō satage, ut tantum benevolentiae atque auxilii proximo tuo exhibeas, quantum tui tibi conditio statūs permittit; assiste iis, atque eorundem operam tuō subsidiō suffulci, qui proximorum tuorum promovere comoda per Missiones sacras, aut alia pietatis exercitia contendunt; & si aliter non potes, saltem è longinquo tuīs orationibūs illos adjuva, quibus ferre auxilium praesentibus non potes, & si aliquando supremum ad Tribunal vocatus fueris, Divinaque Justitia debitorum tuorum solutionem expoposcerit, illa exhibe, quae pauperibus distribuisti, & salvus eris: *Esto misericors, & eris tu velut filius Altissimi obediens, & miserebitur tui magis, quā Mater. Eccle. 4. v. 11.* Nisi Scriptura Divina intereat, tua perire causa non potest.

Ultimò tandem caritatem applica.
Ex omnibus tuis propositis ad salvandam
 dam

dam animam primum sit, oportet, amare Deum super omnia bona, æstimare super omnia bona Divinam ipsius amicitiam; summoque studiò sanctissimam ipsius Legem observare, ut ipsi placeas. Ex omnibus mandatis Divinis hoc est primum, vita & meritum omnium reliquorum, & si huic quispiam obedientiam non præstet, melius foret, si non esset, & nunquam fuisset in hoc mundo: *Maximum ac primum mandatum: Diliges Dominum Deum tuum* &c. Si firma igitur tibi voluntas inest Deum amandi; hoc ipso etiam fixum ratumque sit, amare proximum; duo namque isthæc præcepta separari se nunquam patiuntur; duo rami sunt, sed qui ex una eadèmq; radice assurgunt; sunt duo rivi, sed qui ex uno eodèmq; fonte descendunt; duo sunt actus, sed qui procedunt ex uno eodèmq; habitu, ex uno eodèmq; motivo caritatis, quæ amat Deum propter seipsum, & amat proximum ex amore Dei. *Hoc mandatum habemus à Deo, ut, qui diligit Deum, diligat & fratrem suum.* 1. Joan. 4. Fidelis sponsa non suum tantummodo sponsum dili-

git, sed pariter illud diligit, quod ad ipsum pertinet; amat ipsius famulos, amat ipsius bona, & vel ad solum imaginis ipsius aspectum amore languescit. Ita omnino anima, si fidelis est in amando Deo suo, amat cum ipso omnia, quæ ipsius sunt, & speciali affectûs teneritudine in proximum afficitur, quia eum considerat, non solum tanquam opus Divinarum ipsius manuum, sed insuper etiam tanquam expressam sui Creatoris imaginem, tanquam insignem gloriosi sui Redemptoris prædam, tanquam speculum animatum, ex quo Divinæ Majestati gloria per omnia secula duratura succrescet.

Quare, ut totum id, quod hætenus in hoc ultimo remedio diximus, ad praxin deducamus: quandocunque tibi juvandi proximum tuum occasio offertur, apprehende illam tanquam thesaurum, atque in fratrem tuum intuens, ecce! dic tibi metipsi, ecce! Vicarium Christi Domini, Locum tenentem Ipsius Majestatis, Ejusdem Actorem, Personam, cui cessit Deus omnes obligationes, quibûs me obstrictum sibi habet Divina Justitia pro-

propter mea peccata ; & omnes obligationes, quibus obstringor Divinae Misericordiae propter infinita beneficia, quae aut hucusque jam praestitit, aut praestanda mihi in perpetuum designavit. Deinde, ut altius adhuc succensi ardoris flamma exardescat, in mentem revoca magnifica Dei promissa ad illum spectantia, qui fratres suos dilexerit ; siquidem bonum non est, nec in terra, nec in caelo, nec in tempore, nec in aeternitate, quod Deus misericordiis non promiserit. Prae omnibus autem operationes tuas, in commodum aliorum ponendas, Divini amoris exercitio anima ; gaude ex animo, quod Deo tuo serviendi in proximo, placendi tuo Creatori, ipsius in misericordiam propensissimo genio opere misericordiae obviandi, Divinumque ejusdem gustum oblectandi nactus sis occasionem ; hac ratione nihil parvum, nihil vile in actionibus tuis apparebit, cum iisdem pretium additurus sis immensum his tribus virtutibus, fide scilicet, spe, & caritate, quae uniunt nos Deo, sanctam efficiunt animam nostram, atque in hac terra ad vitam illam longe

fortunatissimam nos disponunt, quæ nunquam mortem videbit in cœlo, ubi omnes nos invicem amaturi sumus finè finè, ubi omnes erimus cor unum & anima una in omnia secula.

LECTIO IX.

De Impedimento, quod affert
saluti exiguus DEI timor.

Navis onere simul, & velo instructa sit, necellum est; hœc quidem, ut cò promptius suo in itinere promoveatur; illo verò, ne, ventorum impetu subversa, aquarum procellis hauriatur. Ita omnino se res habet cum anima nostra: spe opus habet, ut progrediatur; spes namque initium est fortitudinis, ad Christianè vivendum adeò necessariæ; at non minus timore instructa sit, oportet; utpote qui solus tantis in discriminibus reddere securam possit: *Qui cavet laqueos, securus erit. Prov. I I. v. 15.* Quàm igitur præposteram dicam illorum navigandi artem, qui peccatis immerfi cum sint, soli spei anchoræ confisi emerfuros se

se confidunt, nulla timoris Domini habita ratione? Ignorant profectò, quod Sancti omnes adeò probè intellexerunt, mali nimirum hoc esse inventum dæmonis, qui venatorum fraudes imitatur, tutaque illis omnia tam diu promittit, dum, veluti feras, subdolè circumventos in mortem inducat: *Immittit securitatem, ut immittat perditionem.* Quid mirum igitur, tam multos naufragari quotidie, nunc quidem incurrendo culpam; paulò post autem, nisi timere Dominum didicerint, pœnam sempiternam? Atque ideo, si impedimenti hujus, nimix inquam præsidentix, mala detegamus, quò aptis in tempore remediis ei occurramus, operæ nos pretium facturos existimo.

Dux autem hîc timoris species distinguï possunt. Alias enim timor est, qui ex ipse nascitur, dum culpa ex metu pœnæ devitatur; alius, quem caritas generat, cum culpa propter seipsam, & pœna, non nisi culpæ intuitu, odio habetur. Primus timor incipientium, secundus perfectorum est proprius. Minus hic propositum non est de hoc secundo,

sed de primo illo , imò de eo potius timore loqui , qui mixtus quodammodo ex utroque , magis tamen ad primum accedit , & initialis appellatur.

Hoc jam posito , qui orbis , qualis hodie est , Christiani faciem penitus non-nihil mentis suæ oculis intuetur , secumque perpendit , quàm exiguum & pene nullum reperire sit timorem Domini , quâ fieri poterit , ut , nisi ratione omni , aut fide sit destitutus , toto animo non cohorrescat , cùm tantam ubique liberimè peccandi licentiam videat , ac si Deo ad punienda crimina nec facultas , nec brachium suppeteret ? numquid iis se vivere temporibûs sibi videbitur , quæ jam dudum detestatus est Hussæus Princeps , dum ita conqueritur : *Quasi nihil posset facere Omnipotens , æstimabant eum. Job. 22. v. 17.* Probrum ! heu ! Regi Scenico quantò plus honoris exhibetur , quàm cœli terræque Domino Immortali ! & quantò minore libertate vilissimum quœvis servulum offendere sustineret quispiam , quàm qua hodie Deus Dominantium Dominus impetitur ! Hoc saltem certissimum est , si vilissimus quis-

quispiam in hoc orbe homuncio offendatur, non eo illum ex capite offendi, quia bonus est; solus Deus tam præfractâ audaciâ offenditur, quia ex infinita sua Bonitate veniam largitur; & ideo tantum eorum invenire est numerum, qui modis eundem adeò indignis tractare non subverentur, quia Optimum, & si injuriis afficitur, ad dandam veniam promptissimum sibi imaginantur. Quid curat pars major mortalium, etiam Christianorum, faventémne sibi suis in negotiis Deum habeant, an adversantem? & quæ tandem in plerisque magni timoris indicia notantur, si gravissimis Deum injuriis ad justam iracundiam provocârint? ridetur, ut prius; pacatè, quietèque somnus capitur, ut prius; & nihil, quàm antea, minùs genio indulgetur. Crudeles illos Josephi Ægyptiaci fratres imitantur homines hujusmodi, qui (ut Gen. 37. legere est) instigante invidia demissò in puteum, ut inibi fame periret, innocentî fraterculò, ad eundem puteum consedère, &, quasi nihil mali fecissent, jucundis sese epulis refecerunt. Assero ego, falsam isthanc securitatem, temera-

riam hanc jucunditatem causam, si non unicam, certè esse præcipuam, ob quam tanta Christianorum multitudo inferorum flammis adjudicetur : id quod pluribûs, clariûsque demonstratum eo.

Damnum, quod oritur ex tali timoris Domini defectu.

Damna, quibûs pessima hæc securitas animas afficit, ad duo præcipuè capita reducuntur: Qui peccator est, nisi timorem Domini didicerit, peccata non deferet. Qui justus est, absque timore sua in justitia non perseverabit. An plura dici valeant, & quæ fortiûs ad hujus vitii detestationem te permoveant, quàm si dicatur, illud æternæ tuæ salutis & principio, & progressui, & complemento è diametro opponi?

Igitur incauta hæc securitas salutis principio adversatur; quippe, qui peccator est, si rê isthoc timore peccator esse non desinet, Spiritu S. apertè pronuntiante: *Qui sine timore est, non poterit justificari. Eccli. i. v. 28.* id, quod & ratio manifesta confirmat; agite enim, quo ex fonte hunc scaturire timoris defectum ex-

existimatis? Si S. Thomæ credimus (2.2. Q. 126. a. 1.) ex superbia simul, & stultitia nascitur. Prima enim malè securos, nihilque sibi metuentes usque adeò excœcat, ut infernum haudquam pro se esse paratum existiment; æstimant semetipsos in corde suo, tanquam rem nescio, cujus tandem pretii, atque adeò persuadere sibi nullatenus possunt, Deum ad personæ suæ dignitatem nihil attendere, &, tametsi intentata severitate in alios utatur, in se quoque admissos excessus æquali rigore vindicare: quisque felicissimum illum se fore autumat, cui soli ex profligata acie superstiti recurrere donum, & nuntiare stragem licebit: *Tanquam qui evaserit in die belli. Eccli. 40.* Et etiamsi jam quasi penitus in stygii illius Leonis faucibus hæreant, quietè inibi, & absque ullo timoris motu morantur, quasi certi existerent, inde se absque ullo damno evasuros: *Quomodo si eruat Pastor de ore Leonis duo crura, aut extremum auricule. Amos 3. v. 12.* Jam verò, quænam dispositio reperiri queat, gratiæ divinæ magis contraria, sinè qua tamen impossibile

sibile est salutis nostræ opus inchoare?
Qui præsumit, inquit Tertullianus, *superbit: præsumptio inverecundiæ portio est.* (de cultu scem.) Et hi montes, superbè capita attollentes, fecundandos se credant à cœlesti liquore illius gratiæ, quæ non nisi humiles sese demittentium valles irrigare consuevit? Non sunt, mihi credite, non sunt isti, quos benevolò Deus oculò respicit; audite enim: *Ad quem respiciam, nisi ad pauperculum, & tremementem sermones meos? Isa. 66. v. 2.*

Sed dementia quoque impedit, quò minùs ad conversionem dispositi sint hujusmodi peccatores adeò temerarii. Stupidi sunt illorum populorum instar, de quibus ait Aristoteles (3. Eth. 7.) quòd propter suam stultitiam nihil, ne quidem cadentia de cœlo fulmina, pertimescant: *Propter stultitiam nihil timeant.* Ita isti imperterritò animò omnibus Divinæ Justitiæ fulminibus temerè obviàm procedunt; Divina illa, quæ abyssus sunt inscrutabilis, judicia non metuunt; ad terrifica, quæ indies Divinam Justitiam exposcere à peccatoribus conspiciunt, supplicia immoti penitus,

ac si innocentissimi forent, subsistunt; atque hæc omnia ob defectum sensus & considerationis: *Sunt impii*, ait Dominus per os Regis sapientissimi: *sunt impii, quia ita securi sunt, quasi justorum facta habeant, sed hoc vanissimum esse judico. Eccle. 8. v. 14.* Qua igitur ratione à via sua mala converti ad Dominum poterunt insensati hujusmodi, cum Divina Clementia ad convertendos peccatores alio communiter medio uti non solet, quàm ut salubri horrore illorum corda concutiat, propinquæ mortis horam terribilem, rigorem Divini Judicii, pœnarum infernalium æternitatem, aliàsque hujusmodi veritates ob oculos ponendô, quæ solæ hætenus induratos antea pœnitentium omnium animos ad saniora consilia, ad salutis semitam reduxerunt? *Timore vocamur*, ait S. Bernardus, *amore justificamur.* Vidistine aliquando, quid fieri soleat, si Princeps aliquis solemni cum pompa quoddam templum ingreditur? priusquam ille ex Aula sua moveat, præcurrit, qui illo ipso in templo pretiosum subsellium præparet; atque hoc indicium est, ex quo brevè ven-

venturum Principem omnes concludunt; secus si accadat, si prius ejusmodi famulus templum non subeat, nemo quisquam è populo invenitur, qui venturum Principem sibi persuadeat. Ecce! hoc ipsum in casu nostro contingit, timor præcedit amorem justitiæ, ut Dominum servus: *Timor præcedit, sequitur justificatio*; verba sunt Doctõris Melliflui. Pro indubitato proinde habeto, haud quaquam prius cordi peccatoris solem oriturum justitiæ, quàm timoris aurora præcesserit. Ita S. Augustinus in iis observat, qui suo tempore abjuratâ idololatriâ ad fidem Christianam transierunt, rarissimè, imò nunquam contigisse, ut alio motivo, quàm Dei timore moverentur: *Rarissimè accidit, imò verò nunquam, ut quisquam veniat volens fieri Christianus, quinon sit aliquo Dei timore perculsus.* (Tr. 9. in. Joan.) ut adeò jure meritissimo timor & gratia duo gemelli queant appellari: *Timor Domini cum fidelibus in vulva concreatus est.* prov. 28. Quodsi tamen credere præsumpseris, incipere absque timore te posse æternæ tuæ salutis opus; quo tandem

tandem fundamento persuadere tibi poteris, te perseverantem futurum, atque illud ipsum salutis opus, timore destitutum, ad perfectionem deducturum? plurimum certè & fides repugnat & ratio. Quodsi enim timor Domini fundamentum est totius spiritualis aedificii: *Initium Sapientiae timor Domini. Eccl. 1. v. 16.* manifestum profectò est, sinè illo excellentiae hujus fabricae non solum prima poni fundamenta, sed promoveri quoque, & necessaria ad perseverantiam solidari firmitudine non posse. Atque inde est, quòd, postquam sapiens timorem initium sapientiae vocavit, eundem paulò post coronam appellet: *Corona sapientiae timor Domini. Eccl. 22.* Timor quippe ad omnia utilis est, dat principium virtutibus, iisdem perseverantiam & perfectionem contribuit. Unde meritò dixit Doctor Mellifluus: *In veritate didici, nihil aequè efficax ad gratiam promerendam, retinendam, recuperandam, quàm si in omni tempore inveniaris coram Deo, non altum sapere, sed timere.* (Serm. 54. in Cant.) Manifesta hìc insuper est ratio; siquidem, qui timet, periculis

culis se subtrahit: *Qui timet, cavet, ne iterum peccet. (Aug. tr. 9. in Epist. Joan.)* Et è contrario, qui vacuum hoc timore animum circumfert, in medio discriminum ambulat, & in omne genus peccatorum prolabendi periculo se exponit: *Qui praesumit, minus veretur, minus praecavet, plus periclitatur. (Tertul. de cultu scæm. c. 2.)* Videtis hoc clarè in quadam civitate, quando terræ motu quasi-
 fatur, & quando terra prius commota rursus quiescit. Quamdiu horrendum inter mugitum fluctuans terra mœnibus juxta & hominibus interitum comminatur, nihil nisi orantium gemitus, nihil nisi supplicum vota, nihil nisi pœnitentium singultus & suspiria audiuntur; damnantur visitationes, cessant convivia & lusus, vitatur suspecta conversatio, otiosa ambulatio in studium pietatis mutatur; quamprimum verò horrida terræ fluctuatio subsidet, quamprimum terroris plena periculi facies evanescit ex oculis, mutatô repentè animô, abjectis pietatis officiis, ad priores perversæ naturæ delicias denuo reditur. Simili prorsus ratione res se habet in anima,

ma, dum sancto quopiam amittendæ suæ salutis metu percellitur, abstracta subirò à mundanis deliciis, tota in eo est, ut ad honorum operum exercitia incumbat, & toto affectu ad Deum confugiat, juxta exemplum S. illius Regis, qui pro sui timoris mensura toto corde se Deo commendavit: *Josaphat autem, timore perterritus, totum se contulit ad rogandum Dominum. 2. Paral. 20.* Mirandum igitur non est, tantò inimicum infernalem studiò allaborare, ut salutarem hunc timorem ex peccatorum cordibus expellat; quod & feliciter nimium ei successit, cum primam nostram Parentem primò in Paradisò tentaret; protinus enim, ut supra dictum est, timorem poenæ, ipsi à suo Creatore intentatæ, ex animo sustulit: *Nequaquam moriemini*; verum non est; Deus summè bonus est; ob rem tantillam haudquamquam vos damnabit; atque ita, subtractò fundamentò, facilè eam negotiò prostravit. Hæc igitur præcipua ars est, qua ille adhibita Christianos ad lapsum inclinat, ab ipsorum cordibus timorem evellit, eadèmq; ad nimiam præsiden-

tiam accendit : *Nequaquam moriemini.* Quis unquam Paradisi gloriam ingreditur , si Christiani eo non pertingant ? plenus misericordiarum est Deus , si ad peccata hominum vellet respicere , jam diu mundus non amplius existeret ; aut omnes salvabuntur , aut nullus. Et has , similesque ineptias , quas insani peccatores tanquam subtilissimæ scientiæ arcana suspiciunt , iisdem persuadet Alastor stygius , ut credant , salutem consequi opus esse nullius laboris , nullius sollicitudinis , utpote quæ suo tempore ipsa sit ultro obventura. At verò , quod malum nimium quantum adauget , istud est , quòd , quantum hostis infernalis sanctum in illis timorem imminuit , tantò majora timori mundano augmenta adjiciat , illi , inquam , timori , qui solam bonorum carnalium , & mundanarum voluptatum jacturam , tanquam suum objectum , respicit ; atque adeò ejusmodi hominum quispiam multò plùs metuit , ne suæ , quæ in judicio ventilatur , causæ , quàm ne animæ suæ jacturam patiatur ; plùs timet , si Nobilis est , ne punctum honoris , quàm ne Paradisi glori-

am amittat ; plùs timet , si juvenis est , obtutum illius , quam sibi delegit , minùs benevolum , quàm tremendas Dei Omnipotentis minas, peccatoribus intentatas, paveſcat ; quod ipſiſſimum olim in Paradifo Protoparentem noſtrum fe- ciſſe, in comperto eſt, qui patrato crimine factus Dei inimicus & totius humani generis parricida, non ob aliud timebat magis , quàm quòd ſe nudum videret.

Remedium ad tollendum iſtud Impedimentum.

Primum remedium eſt illud univerſale contra mala noſtra omnia , nimirum humili , conſtantique animò, mediante oratione, ad Dei Bonitatem confugere, atque ad S. Davidis exemplum ſalutarem hunc timorem iſtantiſſimís votis flagitare : *Conſige timore tuo carnes meas , à mandatis enim tuis timui. Pſal.* 118. Geminas in verbis hiſce pulcherriſimis contentas veritates nota, quas cœca peccatorum infania tam parùm conſiderat. Prima eſt, quòd piſſimus David, quò faciliùs Deum in ſua vota inflectat,

tanquam motivum suum timorem adducat: *A mandatis tuis timui*; nempe, ut intelligant omnes, timorem Domini rem non esse nullius momenti, nullius considerationis; multò minùs passionem existere (ut ita dicam) muliebrem, viròque indignam; sed potius donum Divinissimi illius Spiritùs, quod mille benedictionibùs animam replet, càmque ad gratiæ Divinæ, cœlestiumque inspirationum influxus aptiorem efficit. Decet proinde, ut quisque meliore, quo fieri potest, modo ad tam grande donum recipiendum se præparet, ita, ut ipse timor, timoris à Deo augmentum promereatur. Altera veritas est, quòd oporteat nullo unquam hujus timoris gradu nos esse contentos, sed conari continuò, ut nova identidem incrementa accipiat, atque indices purior perfectiorque evadat: *Confige timore tuo carnes meas, à mandatis tuis timui*. Non igitur tantummodo ad incipientes pertinet, timere Dominum, cùm ipsimet etiam Sancti, quò clariorem rerum æternarum cognitionem acquirunt, cò majore circa felicem rerum suarum successum

cessum solitudine angantur : *Homo sapiens in omnibus metuet. Eccli. 18 v. 27.* Homo sapiens nihil non timet, neque unquam in tuto versari se credit, donec in Paradisi limine pedem posuerit. Atque hæc ipsa etiam est ratio, ob quam Amabilissimus Redemptor noster suos instruens discipulos, iteratò ipsiis Justitiæ Divinæ timorem inculcavit : *Timeate eum, qui, postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam : ita dico vobis, hunc timeate. Luc. 12. v. 5.* ac si nunquam ea, qua par est, ratione timeri valeret.

Secundum remedium hîc quoque est, uti in omnibus aliis, id agere præprimis, ut mali radix innotescat. Fatalis isthæc peccatorum temeritas duplici plerumque ex ignorantia oritur, qua sic, ut insani isti, quidnam revera sit Dei misericordia, quidve justitiæ, ignorent. Primam ignorantiam jam olim acriter Apostolus ipsis exprobravit, ubi dixit : *Ignoras, quoniam Benignitas Dei ad poenitentiam te adducit? ad Rom. 24.* Alteram ipsèmet Servator Noster in ultimo suo sermone post coenam clarioribûs adhuc

terminis expressit, dicens : *Pater iuste, mundus te non cognovit. Joan. 17. v. 25.* Utramque jam istam ignorantiam hinc accuratius exenteremus, oportet, quò faciliùs necessarium ad utriusque correctionem remedium inveniamus.

Prima igitur peccatorum ignorantia versatur circa Dei misericordiam, circa quam imprimis non sciunt, quidnam propriè sit misericordia Divina; deinde & numerum effectuum ipsius, & denique finem, propter quem operari consuevit, ignorant.

Illi, quorum lingua semper Dei misericordiam prædicat, quippe qui ex illius consideratione amplam sibi eandem liberius offendendi fingunt licentiam, planè, quid rei sit Divina misericordia, ignorant. Quippe ita eandem mente concipiunt, ut ad quamvis scelerum enormitatem penitus immobilis appareat; atque adeò, sicuti parùm moveri credunt, si infernalis monstri, peccati scilicet, malitia impetatur; ita parùm quoque illam urgere existimant, ut statuta eidem pœna infligatur. Hi sunt præposterì malevolorum hominum conceptus, longius à Dei cogi-

cogitationibus, quàm cœlum à terra distantes. Profectò tametsi Deus in omnibus suis perfectionibus sit summè admirabilis, in nulla tamen ex omnibus magis videtur admirandus, quam in sua patientia. Propter hanc videtur quasi semetipsum obstupescere, cùm dicit: *Ego Dominus & non mutor : & vos non estis consumpti? Malach. i. v. 6.* An possibile sit, ut Dominus existam Majestatis, & debitis suppliciis necdum vestra scelera castigârim? Alios ornare beneficiis, sublevare miserorum calamitates, Magnatum gloria est, & excellæ illorum conditionis effectus reputatur; at verò peccatò animò illius sustinere insolentiam, qui eorundem voluntati nefariè reductatur, virtus esse videtur, quæ cum sublimi adeò dignitatis fastigio componi vix possit. Miratur etiamnum hodie mundus universus, dum cogitat, Philippum Secundum Hispaniæ Regem, postquam mediam noctis partem insomnis exegisset, prolixissimis ad Summum Pontificem propria manu exarandis litteris occupatus, ipsisque his litteris Secretarius ex incuria, scriptorii pulveris locò, attra-

mentum infudisset, ne minimò quidem commoti animi indicio ostensò, aliud nihil dixisse, quàm ut novum folium porrigeret, quod ad scribendas de novo litteras deserviret. Judica jam, quantò adhuc majore admiratione dignum hoc factum existeret, si hoc ipsum ex instituto & datâ operâ, si frequentius, & quidem probè gnarus, exinde Majestatem Regiam summopere offensum iri, famulus fecisset; & tamen omnes istæ circumstantiæ, tametsi in infinitum augerentur, ne quidem umbra forent illius injuriæ, quæ supremæ Majestati per peccatum irrogatur; & stupendæ illius patientiæ, qua hoc ipsum peccatum à Deo toleratur. Omnia sanè attributa Divina ad vindicandam illatam injuriam videntur insurgere, ut adeò necessarium omnino sit, ut misericordia ne tandem cedere cogatur, quasi omnibûs, juxta Prophetæ testimonium, viribûs obnitatur: *Corroboravit misericordiam suam. Psal. 112.* atque non modò mirabilis patientiæ, sed excellæ etiam fortitudinis præbeat exemplum: patientiæ quidem erga nos, qui impio ausu in ipsius Majestatis Thro-

num involamus ; fortitudinis verò erga seipsum, qua nostros excessus absque ulatione supportat: *Dominus patiens*, & *magnus fortitudine. Nah. 13.* Patiens profectò, & ultra, quàm credi potest, fortis, cum offensam vel unicam absque vindicta patrari permittit; quantam igitur illam futuram esse patientiam atque fortitudinem credamus, qua peccata ferè innumera, à vilissimis ingratissimisque terræ vermiculis in ipsius conspectu impudentia intolerabili toties repetita, sinè vindicta supportat, & eo quidem ipso tempore, quo vel unico nutu insolentem peccantium audaciam atrocissimis quibûslibet pœnâs posset reprimere. Judicare proinde te velim, an altius etiamnum peccantium ignorantia queat ascendere, qui pro nihilo reputant veniam suis sceleribus impertitam; pro nihilo milerationem, qua, profunda eosdem è miseriarum abyssò ereptos, in felicitatis æternæ statum Dei Clementia reponit.

Crescit deinde hæc ignorantia ex eo, quia, quot denique vicibûs Deus ipsis sit veniam concessurus, ignorant. Equidem infinita est Bonitas illa, qua Deus ad im-

pertiendam veniam movetur, hanc tamen non nisi finitis concedere vicibus decrevit: *Omnia in mensura, & numero, & spondere disposuisti. Sap. 11. v. 21.* Supremus ille cœli terræque Dominus, qui viæ ventorum ponit mensuram, immensumque pelagus suis terminis circumscribit, pravis quoque concupiscentiæ nostræ motibus, nostræ peccandi licentiæ suos terminos figit; nam ad nos quoque illud pertinet: *Hucusque venies, non procedes amplius, & hic confringes tumentes fluctus tuos. Job. 38.* Indubitatum hoc est, ait S. Augustinus, & satis manifestò S. Scripturæ testimoniò comprobatum: *Certum esse peccatorum modum atque mensuram, Dei ipsius testimoniò comprobatur. (1. de vita Chr.)* Cogita itaque, an vel micam adhuc habeant sanæ rationis illi Christiani, qui novis indies peccata peccatis accumulantes, unicè huic spei innitentes, quòd Dei misericordia sit absque termino. Equidem verissimum est: Misericordia Domini finem non habet; finem tamen habent ejusdem miserationes; & cui tandem revelatum est de cœlo, quantum adhuc dum
super-

superfit, dum illarum numerus compleatur? quo impleto ille ipse Deus, qui tantà hucusque patientiâ tuam impudentiam sustinuit, tolerare illam amplius non volet, ut aliàs ipsemet testatur: *Super tribus sceleribus Damasci, Et super quatuor non convertam eum. Amos 1. v. 3.* Interea vesani peccatores absque ulla sollicitudine pergunt in frustra discindere pretiosissimam innocentiae stolam, tametsi Jesu Christi sanguine lotam, spe freti certissima, protinus se aliam, quancumque libuerit, novamque habituros. Novis identidem novisque maculis suam animam conspurcant, eò quòd ope sacramentorum nullo easdem se posse eluere negotio confidunt. In assurgentes tumultuantis pelagi procellas lætambundi insiliunt, quia offerendam sibi tabulam credunt, qua apprehensa, queant incolumes secunda ad littora enatare. Verùm enimverò, si suæ interea malitiæ mensura impleatur, quid ipsis futurum tum putas? Vide, ut tacite, lenteque horologium procedat, atque pacate, dum horæ elapsæ terminum attingat, suas rotas circumagat. Ast ubi ultimum

timum labentis horæ punctum designat, tota repentè machina præcipiti in motu est, omnesque rotæ, pendente retinaculo, celerrimo impetu volvuntur. Ita suo tempore facturus est Dominus: *Tacui*, inquit per Isaiam, *semper silui, patiens fui; ut parturiens loquar. Isa. 42. v. 14.* Id ipsum de gratiis quoque Divinis, ad tuam conversionem adeò necessariis, teneto. Verissimum omnino est, quòd illæ suo in fonte, Dei nimirum bonitate, & Jesu Christi meritis, absque termino sint, ac infinitæ; sed ubi in rivos seic diffundunt, finitæ sunt, pondus habent, & numerum. *Omnia in numero, pondere, & mensura disposuisti.* Quemadmodum avaritia, ita quoque prodigalitas cadere in Deum non potest. Atque adeò dona illa tua adeò pretiosa, quæ largiri nobis intendit, exactissimè numerat; & quia cæcus non est, sed ipsa Sapientia infinita, illa ipsa munera accuratè ponderat; & quia denique inconsideratus non est, sed summè attentus in omnibus, eadem quoque non nisi mensurata distribuit; atque istorum omnium tandem ignorantia cæcos peccatores in
omnia

omnia scelera, & ipsam quoque damnationem æternam præcipitat.

Demum ultima circa Dei misericordiam ignorantia, circa ipsius finem versatur, ex quo ad dandam nobis veniam, & destruendum peccatum movetur: *Ignoras, quia Benignitas Dei ad penitentiam te adducit?* Peccatum unicus est, & supremus Dei inimicus; neque aliam rem ullam Bonitas Dei odiò persequitur, nisi peccatum; & quidem peccatum præcipuè, tum etiam eum qui illius reum se fecit. Fixum propterea, ratumque habet suprema illa Majestas, aut peccatum delere in peccatore, aut peccatorem in peccato; unde in omnem, quo sanctissimum hoc suum Decretum exequatur, occasionem solerter invigilat. Quippe, si ad destruendum peccatum in peccatore de cælo descendit tanquam Redemptor; ad destruendos in peccato peccatores postmodum descendet, ut Judex; & sicuti summè admirandum se exhibuit in conferendis nobis beneficiis; ita quoque in nobis castigandis se stupendum demonstrabit. Finis itaque, propter quem te Deus exspectat, nequa-

nequaquam est iste, ut peccati unius terminus sit initium alterius, verum ut continuatam hucusque perfidiam, tantò majore posthac fidelitate compenses. Ita tertia vice, an se amaret, Petrum interrogavit: *Petre, amas me?* quia tertia ab illo vice paulò ante fuerat negatus, ut hac ratione tam ipsi Petro, quam aliis peccatoribus omnibus fieret manifestum, hoc suâ se patientiâ, sua longanimitate intendisse, ut admissum peccatum digno fervore, eoque altiore caritate compensarent. Quare, cum bonus est Deus, ut eum timere addiscas, desiderat; Deus enim bonus non foret, nisi odiò malos infectaretur; Bonus cum sit, intelligere te cupit, tantò graviores tuam culpam extitisse, cum pro favoribus non nisi peccata perfidus reddidisti; Bonus cum sit, istud præcipuè cures, desiderat, ut sua in Bonitate, suo in odio ipsum imiteris, quo iniquitatum genus omne abominatur; unde ex hoc quoque capite eum timeas, oportet, quia supportat, quia veniam concedit. Atque hic felicissimus ille fructus est, quem exinde Sancti in cœlo hauriunt; unde, ut S. Jo-

annes

nes audivit, plenô chorô conclamant: *Quis non timebit te, Domine, quia solus pius es? Apoc. 15. v. 4.* Quis profundissima submissione tuam Majestatem non reve-reatur, O Domine! quis sceleratô te impetere opprobriô non formidabit, quia tam bonus es? Hic fructus est, quem Sancti in hoc quoque mundo inde recipiunt: *Quia Dominus patiens est*, ajebat Judith, *in hoc ipso pœniteamus. Judith. 8.* Quôd tantâ patientiâ in præsens usque momentum nos sustinuerit, motivo nobis sit, quo fortiter ad eum tenerrimè amandum, & multò adhuc magis ad timendum impellamur, ne novis excessibûs ipsius longanimitatem exacerbemus, eumque, mutatâ in furorem patientiâ, dudum promerita incutere supplicia cogamus; tradere siquidem veniam impertientem, plus est, quàm tradere.

Primæ huic peccatorum ignorantiae circa Dei misericordiam, alterâ illa circa ejusdem justitiam responderet. Nesciunt, quid sit Divina Justitia; hujus effectus ignorant; finem, quem suis sibi in operationibus præfixit, non intelligunt.

Ita-

Itaque, quid rei sit Divina Justitia, mundus ignorat: *Pater jufte, mundus te non cognovit*; Unde peccatores in tremenda illa judicii hora, ab immenfa hujus Justitiæ multitudinis hucusque tamdiu absconditæ superfusi, summo horrore concutientur: *Revelabitur quasi aqua judicium, & Justitia, quasi torrens fortis. Amos. 5. v. 14.* Nunc equidem justitia, ut odium creaturæ, concipitur, atque adeo componi vix posse cum Bonitate Divina putatur. Omnia reliqua Dei attributa ut amabilia apprehenduntur, & amaturi Deum peccatores videntur, qui se meritis afficere supplicii aut non posset, aut si etiam posset, non vellet. Istæ sunt tenebræ, in quibus sepulti jacent peccatores miseri, & maximum pietatis est opus, eosdem in lucem educere. Divinus ille Rigor, odium non est creaturarum; sed amor est boni, & omnis honestatis; ferè sicut in musico ille impetus, quo chordam dissonam, postquam aliquoties frustra remittit, atque intendit, in partes dirumpit, amor est harmoniæ, qui iracundiæ motus videtur. Repugnat infinitæ Dei fan-

sanctitati, non summô odiô persequi iniquitatem, repugnat ipsius Sapientiæ summam peccati inordinationem permittere, quin intentatô suppliciô ad ordinem creaturam exorbitantem reducat; atque ideo, cûm peccator, minis contemptis, insuper habitis beneficiis, in culpa perseveret, appropinquat, ut dictum est, Dominus destructurus in peccato peccatorem, quandoquidem in seipso peccator nolit destrui peccatum. Summo igitur æquè, ac reliquæ perfectiones, amore dignissima est Dei Justitia, quæ, si ipsi Lucifero, quanquam extremô eandem suis in cruciatibus odiô exercetur, videnda, uti in se est, exhiberetur, majori repenti in eandem, quàm semetipsum amore ardesceret, gravissimasque etiam, quas ab ea sibi paratas perpetitur, pœnas promptissimè approbaret. Verum proinde est, eandem Justitiam, non equidem nobis, sed tamen Deo esse utilissimam, quippe quæ suam ei gloriam procurat, ablatum à peccatoribus, honorem restituit, resque Creatoris rebûs creaturarum omnibûs infinitis gradibûs magis æstimabiles, poten-

titimè defendit. Quin imò & hoc certissimum, eandem nobis quoque prodessè plurimum, si non per viam sceclorum abeuntibus, saltem studia pietatis sectantibus; ita enim Lactantius: *Bonorum salutem custodit, qui malos punit. L. de ira Dei c. 17.* Vae peccatoribus! si nunquam illos Deus ostenso suæ justitiæ rigore percelleret! qua enim ratione aliàs suos errores agnoscerent, & emendarent? *Pesilente flagellato, stultus sapientior erit. Prov. 12. v. 25.* Quænam igitur insania est, fingere Deum ex parte duntaxat bonum existere; bonum scilicet solum bene faciendo, non verò bonum mala puniendo? genus istud bonitatis in Rege apicularum vix tolerandum videtur, quem solum esse absque aculeo affirmant; Supremum autem Regum omnium Regem, potentissimum exercituum Dominum, inermem incedere, aut juvenum quorundam in morem, gladium ornamentisolummodo gratiâ ex latere suspensum gestare, quantum dedeceret, nemo est, qui non dispiciat.

Porro ex eo etiam capite peccatorum
rum

rum ignorantia augetur, quia, licet Divinæ severitatis effectus agnoscant, iisdem tamen pœnas spirituales, quæ tamen sunt illius effectus præcipui, non accensent. Si Deus quandam civitatem pestifera lue inscit, communis omnium gemitus insonat: *Deus nos castigat*; quod si autem justò suò judiciò permittat, ut integra Provincia infami illa Luxuriæ peste corripiatur, ne unum quidem reperiens, qui morbum hunc animæ, illo, qui corpus prostermit, infinities pestilentio-rem, aliter apprehendat, quàm ut malum levis momenti, ut passionem juvenilem, quàm ut excessum, ad vitam præsentem vivendam tantum non necessarium. Et tamen, cùm peccatum actuale maximum ex omnibus, quod nobis accidere potest, malum existat, quodnam denique gravius excogitari supplicium queat, quàm si Divina justitia permittat, ut hoc ipsum peccatum in dies singulos regni sui confinia latius extendat? Interim Deus ad iracundiam provocatus, justò judiciò gratiarum suarum influxum retrahit, ab animo tot sceleribus conspurcato longissimè discedit, un-

de remanet in spiffissimis tenebris veluti terra, ob solis absentionem densissima nocte obtenebrata, constricta glacie, ob hyemis sævitiem infœcunda; assurgunt novo cum robore pravi habitus, intepestit fidei ardor; & tamen ex tam grandi isthac ruina, quia sensu externo non percipitur, ne minimus quidem formidinis motus sentitur; *Nolite* (exclamare hîc convenit cum S. Augustino) *nolite habere oculos paganorum: Christianos oculos habete. in Psal. 56.* Attollite paulisper oculos, aut ut melius loquar, eruite è frontibus oculos gentium infidelium, quæ omnia sensibus metiuntur; atque illorum locô Christiano homine dignos substitute, qui omnia fide metitur: & mox luce vobis clarius patefcet, universum terrarum orbem, ut divinâ plenus est misericordiâ, ita Divinâ quoque Justitiâ plenum existere. Imò videbitis, hujus ipsius Justitiæ effectus, si majores non sint effectibus misericordiæ, esse saltem magis universales, utpote qui ad plures se homines extendant. Peccatorum permissio, uti diximus, & animarum condemnatio primarii sunt
Divinæ

Divinae iracundiae effectus ; è contrario autem liberatio à peccato, & perpetua animarum salus praecipui Misericordiae Divinae effectus existunt. Jam verò, quàm longè major peccatorum, quàm justorum est numerus ! quantum reproborum numerus, numerum electorum excedit ! Quis proinde non videt, opera justitiae multò se extendere latius, quàm illa, quae à Misericordia procedunt ? Equidem extra omne dubium est, hoc totum peccantium culpâ accidere, nec in ullum se unquam Dei iracundiam effundere, in quem non prius pro infinita sua Bonitate mille beneficia conferendò se infuderit Misericordia ; sed & illud quoque certissimum, æternum reproborum interitum, eorùmque praecedentibus peccatis respondens supplicium, cum subsequenti permissione conjunctum, tanti ponderis mala existere, ut bonis omnibus, quae prius à Misericordia receperunt, in infelicium istorum animabus ut plurimum praevalent. Quis igitur fieri poterit, ut talem tantùmque Deum, qui vel omnino nihil agendò, vel suos tantummodo favores

tam malè de se meritis negando, vel gratiæ suæ solùm auxilia subtrahendo, infinities plus mali nobis potest inferre, quàm si penitus ad nihilum nos redigeret; quî, inquam, fieri poterit, ut talem tantùmque Deum non timeamus? *Me ergo non timebitis, ait Dominus, & à facie mea non dolebitis?* Hier. 5. v. 22. Quomodo possibile sit, ut homo, qui pauxillum est pulveris, quem propriæ suæ lacrymæ coagulant, prætimore non moriatur, ubi considerat, tam strictam sibi Deo Judici reddendam esse rationem de innumerabilibus injuriis, quibûs infinitam affecit ipsius Majestatem, qui & Sanctitatis est immensæ, ut ab illis abhorreat, & Potentiæ immensæ, ut illa justis suppliciis prosequatur?

Denique motiva nescit peccator, finemque non intelligit, quem sibi Deus præfigit, Justitiæ rigorem adhibendô; compensare nimirum illata ab impiis, cùm concessa sibi libertate tam malè utuntur, gloriæ suæ damna intendit. Quando in peccatum consentit homo, voluntatem propriam præfert, Divinam postponit; erga se ipsum ita se gerit, ac si ipse

si ipse Deus existeret, se solum suæ voluntatis centrum constituendo; è contrario Deum ita tractat, ac si ille creatura existeret, volendo, ut quasi deseruiat perversis suis desideriis. Quæ confusio magis horribilis? quæ perversitas monstrosa magis? Quapropter nisi peccator ipse hanc confusionem opportunè componat pœnitendo, superveniens Dei justitia illam componet puniendo: *Reformabit peccati dedecus dedecore vindictæ*, ait S. Augustinus. Quid rei, amabo, infernum esse putatis? si in ordine ad damnatos consideretur, est *Terra miserie & tenebrarum, ubi umbra mortis, & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat. Job. 10. v. 13.* At si in ordine ad Deum spectetur, Theatrum est magnificum, pro istius gloria excitatum; & quotquot in eo cujuscunque demum statûs, conditionis, sexûsque infelices mortales continentur, tot suô, quo puniuntur, suppliciô immensam extollunt Divini Numinis Sanctitatem, prædicant Bonitatem, Sapientiam dilaudent, eidemque suum honorem, quem prius peccando nefariè abstulerant, gloriosissima restitui-

stitutione refundunt. Peregrinum vobis videtur, quòd perpetuis vos Deus ignibus adjudicet; & quid ita? Mirumne vobis apparet, quòd majorem Deus sui, quàm vestri honoris rationem habeat? plùs sua præcepta, quàm vestra delicta attendat? & postquam vos apertis oculis malò omnium malorum longè pessimò vosmetipsos affecistis, peccatum perpetrandò; ille, quod malè ac præposterè factum est, corrigendum, & reducendum in ordinem suscipiat, promeritas pœnas immittendò? Haudquaquam hoc mirum Angelis accidit, nec Sanctis Paradisi incolis, qui non tenebras ignorantiae, quæ vos circumstant, sed plenissimam lucem inhabitant. Magna illi cum voluptate isthac de cœlo spectacula intuentur, & mirificè honore oblectantur, resultante ex iis in supremam Majestatem, quam junctis laudibùs extollunt, uno ore sinè fine cantantes: *Alleluja: salus, & gloria, & virtus Deo nostro est, qui judicavit de meretrice magna, & iterum dixerunt: Alleluja. Apoc. 19.*

His igitur æternæ Veritatis cognitionibùs tuum animum imple; justam Divinæ

vinæ Majestatis ideam concipe. Nunc (dicebat Vir quidam, Sanctitate eximius, morti vicinus, & sancto Divinorum judiciorum horrore quassatus) nunc Deum sub rudi imagine pro modulo nostro nobis imaginamur, sed pauca post momenta, O! quàm diversum intuebimur! Nunc igitur dignâ pœnitentiâ præterita delicta expia, & mala, quæ patrâsti, totidem operibûs bonis compensa; quippe si debitum apud Deum contraxisti, expungendum illud est, aut in hoc mundo verâ pœnitentiâ, aut in altero paulò pòst in flamma; medium non datur. *Manum Omnipotentis nec vivus, nec defunctus effugiam. 2. Mach. 6.* Verum est, timor solus esse non debet, sed eundem cum spe jungamus, oportet; hæc enim est voluntas Domini, qui ait per prophetam Regium: *Beneplacitum esse Domino super timentes eum, & in his, qui sperant super Misericordia ejus. Psalm. 147.* Sed facite, quod Sanctus ille facturum se dixerat, nimirum, si dæmon in scalæ summitate consideret, se ad ima descensurum, si autem ad gradum infimum dæ-

mon defiliret, se ad supremum esse evoluturum. Nempe dicere volebat, quòd, si Alastor stygius se ad nimiam elevare præsidentiam niteretur, timoris Dei, hujusque Judiciorum clavò, veteratoris sit conatum repulsurus. Si autem è contrario in desperationis profundum conaretur agere præcipitem, spei se Divinæque misericordiæ præsidio sit muniturus. Inter principia conversionis etiam est, in partem timoris inclinare; quia, quemadmodum febres, quæ cum frigore incipiunt, intermittunt, finiunturque citius, quàm illæ, quæ initio sunt calidæ; ita prorsus se res habet cum febribus, quæ è pravis passionibus enatæ animam infestant; nisi timoti locum concedant, medium, quo illas corrigas, non reperiens. Quòd si justam hujus timoris nôsse mensuram tibi est animus; accipe: Tantum time, quantum ad cavenda peccata, ad exhibendam Deo in templis reverentiam, ad te eidem sæpius commendandum, ad concipiendum erga sanctissimam Virginem, ad quam crebrò & devotè invocatum, ut infantulus pavidus ad matrem solet,

solet, magnâ fiduciâ confugas, tene-
rum affectum requiritur; & sufficit. E-
jusmodi insuper libros spirituales fre-
quenter perlege, qui Divini illius rigoris
exempla ob oculos ponunt, ut facit Car-
thusianus de novissimis, P. Nierenber-
gius in sua trutina temporis & æternita-
tis, ac hujusmodi; atque pro indubitato
habeto, signum certum esse tuæ salutis,
si crebris ejusmodi cogitationibûs cor
tuum occupaveris; id quod ipsa Veritas
æterna suô calculò confirmat: *Cogita-
tiones Justorum judicia. Prov. 12.* Et
vicissim magnum æternæ tuæ reprobationis
indicium, pœnâque magnam
reputa, si timorem amiseris: *Magna est
Pœna peccati, timorem perdidisse judicii.*
Aug. serm. 30. de temp. Secus profectò
fiducia illa, quam spem appellas, ma-
nifesta temeritas est; quia cum timore
non conjuncta id promittit, quod num-
quam pollicitus est Deus, videlicet, ob
tua delicta nihil te supplicii passurum.
Veræ spei, & Christianæ fiduciæ hoc
proprium, ut, quemadmodum balla-
mum corpora à putredine, ita illa
animam à peccato præservet. *Qui
habet*

*habet hanc spem , sanctificat se. 1.
Joan. 3.*

LECTIO

Ultima.

De Bono,

Quod facere debet Christianus,
postquam salutis impedimen-
ta removet.

Mandavit Deus Jeremiæ Prophetæ, ut destructio in populis, eradicatioque malò, in iis ipsis bonum plantaret: *Constitui te super gentes, ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & ædifices, & plantes. Jerem. 1. v. 10.* Simile quid divina tibi Majestas imperat, quod in teipso exequaris; atque ideo, postquam memorata in præcedentibus Lectionibus, quæ præcipuè nostræ salutis se opponunt, impedimenta sustulimus, æquum est, ut ad illud bonum conver-
tamur, quod facere nos oportet, ut vitam æternam consequamur. Mihi illorum sententia præplacet, qui totam
Chri-

Christiani hominis vitam ad tria capita reducunt, tribus hisce verbis expressa : *Sustine, abstine, age* : explicemus sensum cujusvis particulæ.

Sustine. Absit, ut credatis, Christiani hominis virtutem mollem esse, atque effœminatam, totamque nostram pacem denique in eo positam esse, quod non habeamus, quocum depugnemus. Multò adhuc absit longius, ut tibi persuideas, quod, cum in propositis hucusque Lectionibus positas ab hostibus tuis salutis tuæ insidias detexisti, hoc ipso omnes hi tui inimici aut penitus confecti jam sint, aut saltem arma simul, & te etiamnum expugnandi spem amiserint. Aliud longè Divini Spiritûs monitum nobis inculcat: *Fili, accedens ad servitutem Dei, sta in justitia, & timore, & præpara animam tuam ad tentationem.* Eccli. 2. v. 1. Tantùm arma præpara, atque ad subeunda prælia te accinge, dimicaturus cum hostibus tuis, qui majore, quàm unquam aliàs in te furore exæstuant, eò quod ipsorum jam effugere manus decrevist; Regem nimirum Pharaonem imitantur, qui quamprimum
Isra-

Israëlitas sua è servitute clafpos esse rescivit: *Tulit, quidquid in Ægypto curru-um fuit, & Duces totius exercitûs, & perſecutus eſt filios Iſraël. Exod. 14.* Adeoque utiliſſimum erit, ſi primò tuos inimicos atque corundem arma dignoſcas, & deinde eos debellandi methodum addiſcas.

Primus tuus inimicus, ut nôſti, eſt mundus, & illius præcipua arma ſunt mala exempla, quibûs præit, ut omnes ad amorem bonorum præſentium, & ad futurorum contemptum alliciat. Secundus inimicus eſt propria tua caro, quæ eſt inimicus domeſticus, atque adcò magis metuentus, quia interiùs te oppugnat; & ipſius arma ſunt voluptatum fallaciæ; ac horror difficultatum, quæ in virtutum exercitio occurrunt. Ultimus inimicus eſt diabolus, qui ſe cum omnibus aliis conjungit, ſuamque fortitudinem ab illorum robore mutuatur; ipſius arma ſunt violentia & inſidiæ; unde frequentiffimè aut draco, aut ſerpens nuncupatur; Draco propter fortitudinem, ſerpens propter aſtutiam, qua animæ noſtræ ſalutem

salutem oppugnat. Verum magis ad singularia descendamus. Violentia & fortitudo dæmonis, non consistit in eo, quod vim inferat voluntati, utpote quæ semper libera est, nec à toto simul inferno cogi potest; sed in eo posita est, quod phantasiam turpibûs imaginibûs accendat, & horrendis infidelitatis, atque blasphemiarum tentationibûs perturbet, in quibus, cum ii, qui experientiam non habent, sensum inter & consensum distinguere non possint, perditos se atque à Deo reprobatos existimant. Verum non permissum est dæmoni à Deo, adeo frequenter isthoc armorum genere nos impugnare, tantæque fortitudinis draconem induere; illud, quod ei frequentius est concessum, est, serpentem insidiis imitari, uno ex septem his modis, qui sequuntur.

Primus modus est, cessare per aliquod tempus ab omni tentatione; ut homo se penitus securum existimet, semperque magis sui ipsius sollicitudinem seponat; siquidem nimia securitas, ut alibi diximus, parens est negligentiae. Venator quandoque nihil strepitûs excitat, sed
tacitus

tacitus quietusque subsistit, donec fera, cui insidiatur, confideat; hoc ubi factum est, tunc primum eandem exoneratô sclopô prosternit. Id ipsum non rarò facit tentator stygius: tacitus expectat, quin ulla unquam suggestione mala te perturbet, donec illi amicitiae, aliique illi periculo hæreas implicitus; quamprimum autem tuum te oppignorasse affectum advenit, tunc primum fatalem suam sagittam intorquet.

Secundus est, majore impetu, & majore frequentia tentare illum, qui mutando vitam, ipsius se unguibus expedit, quàm tunc fecerat, cùm adhucdum per priorem depravatæ vitæ licentiam incederet. Neque mirandum hoc est: illius civitatis munimenta machinîs non quatiuntur, quæ ultro claves hostium manibus offert, sed illius tantummodo, quæ magnanima fortitudine se defendit: *Eos dæmon pulsare negligit*, ait S. Gregorius, *quos quieto jure possidere se sentit. L. 14. Moral. c. 12.*

Tertius est, à paucis initium ducere, ut viam sibi pandat ad obtinendum multum,

tum, inò etiam totum, si dolus succedat. Diabolus, dicebat S. Franciscus, quandoque unicum solummodo capillum deposcit; verum, vae tibi, si vel hunc etiam concesseris! ex eo namque densissimum funem neçtet, quo in durissimam te abstrahet captivitatem. A Davide ab initio unicum tantummodo aspectum poscebat, & quidem ita è longinquo, & per accidens solum, non ex instituto, in Uriæ uxorem defigendum: poterátne minus quidpiam ab homine sancto, secundum cor Dei efformato, tam altis à cælo beneficiis ditato, tam mirabili Divinorum secretorum notitiâ prædito exigere? & tamen istud exiguum deservit tentatori stygio, armamentarii integri, machinarumque locò, quibûs Sanctum, quo forsan mundus tunc temporis majorem non habuit, fatali ictu prosterneret.

Quartus est, persuadere, ut in tentationibus à conscientie arbitro consilium non petatur, eidemque hæ ipsæ tentationes non aperiantur. Ita facit, inquit S. Ignatius, homo perversus, qui puellam quandam incautam quærit se-

E e e

ducere:

ducere : ante omnia alia huic inculcat , ut ne suis domesticis de sermonibus , aliisque , quæ inter se transigantur , vel verbulum faciat. Quam ipsam quoque ob rationem potestas dæmonum potestas tenebrarum appellatur , quia , quamprimum in lucem protrahitur , omnem suam vim amittit.

Quintus est , persuadere , ut jam consensisse vos in peccatum credatis , tametsi sit falsissimum ; ut animum despondeatis , abjectisque armis , obluertari atque resistere desistatis. Si firmum habeas pravis cogitationibus nunquam consentiendi propositum ; si sæpius fixò in Deum animò contra importunas inferni tentationes protesteris ; si sæpius Divino præsidio tuam animam commendes ; si arbitreris , te plena voluntate , & apertis oculis nunquam tale peccatum commissurum , mactè animò esto ; quia signa hæc sunt satis manifesta non amissæ , sed relatæ victoriæ. Abbas Isidorus dixerat aliquando : quadraginta circumvoluti sunt anni , ex quo cum certo quodam vitio continuâ pugnâ luctatus sum , semper tamen mea ex parte victo-

Victoria stetit. Verum non ita facile est, nosse tentationum sensum à consensu discernere; unde deceptor stygius isthoc insidiarum genere ab incipientibus magnum lucrum reportat, nisi diligenter sibi ipsis attendant, & expertorum consiliis acquiescant.

Sextus est, persuadere tibi, si aliquando cecideris, cessaturam esse tentationem, & finiendum praelium. Mendacium manifestum! quanquam non paucos seducat; certissimum namque est, crescere in nobis habitum bonum, si impiis suggestionibus resistamus; contra verò augeri inclinationem perversam, novumque identidem effræni passioni robur superaddi, si iisdem consensum præstemus; atque ideo patefacere aditum uni peccato non est aliud, quàm multis portam aperire: *Peccatum peccavit Jerusalem*, inquit Propheta; *propterea instabilis facta est. Thren. 1. v. 8.* quasi diceret; quia semel peccato succubuit, usque adeò ipsius vires infractæ sunt, ut iterum iterumque laberetur. Postquam Leo semel sanguinem gustavit, semper magis eundem cicurandi difficultas succrescit.

Septimus est, persuadere, pugnam ad ultimum usque vitæ tuæ halitum duraturam, imò ferme in momenta fore difficiliorem. Et tamen prorsus oppositum contingit. Deus apertè pollicetur, ducit te se animam per semitas virtutum, in quibus, superatis primis difficultatibus, nihil ampliùs angustiarum, nihil offendiculorum sit inventura: *Ducam te per semitas aequitatis, quas, cum ingressus fueris, non arctabuntur gressus tui; & currens non habebis offendiculum.* Prov. 4. v. 11. Quando domare equum incipis, haud dubiè rideres illum, qui diceret tibi, ipsum hunc equum semper fore ferociorem, tuisque ductibus minùs obsequentem; eò quòd in comperto habeas, eundem, ubi primi furoris impetus deferbuerit, adeò ad tuum arbitrium flexilem futurum, atque mansuetum, ut cum gaudio mansurus sit capistrum, ultrò obsequiosos pedes ad scholæ suæ regulas sublaturus, atque ad eum regendum vel sola virgulæ umbra sit suffectura. Ita se res habet cum corpore nostro, quod edomatur tandem, atque sub obedientiam redigitur, postquam primas furias,

furias, quibûs in prima vitæ mutatione obluçtabatur, submisit. Peccatores è contrario, semper majores in vita sua difficultates experiuntur, atque ipsorum semitæ semper fiunt magis laboriosæ, quia crescentibûs eorum peccatîs crescunt quoque timores futurorum, & præsentium remorsus; unde quò longiùs in iniquitate progrediuntur, eò magis fatigantur: *Lassati sumus in via iniquitatis. Sap. 5.*

Ecce! habes jam ob oculos inimicos tuos, & omnia ipsorum arma magis formidanda: an ad eorum fortè conspectum cohorrescis? Non ita homines sancti fecerunt, qui potiùs superabundabant gaudiô, propter insignia emolumenta, quæ in iis pro anima sua conspiciebant; unde S. Jacobus: *Omne gaudium existimate, fratres mei, cùm in tentationes varias incideritis. c. 1. v. 2.* Emolumenta ista ad duo reduci capita possunt, nempe, quòd tentationes & ad exuendum veterem hominem, & induendum novum nos juvent plurimùm. Inprimis tentationes pravos animi motus fortissimè reprimunt. Si feræ in Africa in-

venirent, quod comederent, biberentve pro suo libitu, domari nullo unquam tempore valerent: at verò sitibundus palatus, & esuriens stomachus adeò illarum ferociam comprimit, ut à venatoribus fatigatæ ad obedientiam compellantur. Væ nobis! si indomitis animi nostri passionibus omnia pro ipsarum votis concederentur; quis unquam illis edomandis, & maximè quis domandæ superbiæ sufficeret? Facile utique credere potes, quòd, si tentatio tam præcellæ sanctitatis Viro, qualis fuit gentium Apostolus, adeò fuerat necessaria, ut ob suam virtutem, & propter suas revelationes tumidò superbiæ ventò non inflaretur, multò magis necessaria futura sit nobis, qui sumus arundines, ad quas agitandas quilibet superbiæ flatus sufficit. Per tentationes Divina Bonitas nos ad se revocat, si ab illa perfidi recesserimus: ea ratione, qua tumultuantis pelagi tempestas fugitivum Jonam ad obedientiam reduxit: *Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum, Domine. Psal. 82.* Et pariter, si aliquando rediimus, efficit, ut nunquam amplius inde

Inde recedamus : *Bonum mihi, quia humiliasti me, ut discam justificationes tuas. Psal. 118.* Per hoc, quod terror inculciatur infantibus, efficitur, ut fortius matrum suarum sinui se adstringant, indeque discedere magis pertineant. Similiter prorsus modò tentationes homini novo fortitudinem conferunt. Quantò durius Ægyptii populum Hebræum affligebant, tantò magis ille crescebat, tantò amplius illius sese multitudo explicabat, id ipsum tibi quoque eveniet; si tuas tentationes superare noveris, crescere te facient in virtute. Crescet tua fides, si infernalis deceptor suis illam mendaciis exagitaverit. Crescet tua castitas, si impuris phantasmatibus fuerit impugnata. Crescet tua caritas, si variæ amaritudines tuum animum excruciarint; atque adeò tandem demones, qui tentationibus suis te oppugnant, tanquam apes te circumdabunt: *Circumderunt me sicut apes. Psal. 117.* quia, sicuti apes, dum suo te aculeo lædunt, levi, modicumque dolorem ferente ictu te lancinant, sibi verò ipsis mortiferam plagam infligunt. Vides itaque, absque tentationibus te nunquam

virtutem obtenturum, aut saltem hanc nunquam ad gradum quemdam excelsum ascensuram. Væ auro, si ignis non foret! *Quid times ignem, si aurum es?* inquit S. Augustinus, *Tract. 5. de diversis*; & ideo, illius locô, quòd superfluo timore torpescamus, id unicè jam agamus oportet, ut ex iis fructum referendi methodum arripiamus, gloriosam in hac pugna victoriam reportando.

Ut in aliis præliis victoria obtineatur, aut ars aut fortitudo requiritur: at verò, si à magnis Heroibus dimicetur, utraque simul conjungitur: neque aliter in præliis spiritualibus cum securitate vincitur.

Jam, quod in nostro casu ad fortitudinem attinet, ea, ut nôsti, non in brachio, sed in animo & corde residet. Inprimis firmissimum animô propositum concipe, nunquam credendi inimicis tuis in perpetuum: *Non credas*, inquit Dominus, *inimico tuo in æternum. Eccli. 12. v. 10.* Si caro tua promissis voluptatum illecebris te alliciat; propositis insuperabilibus difficultatum montibus terrere te contendat, profundè animo tuo infixam hanc veritatem teneas, necessum est, quòd

quòd illi montes sint vanæ nebulæ, inanis sit & brevis voluptatum dulcedo, sordida, & vix brutis animantibus digna. *Non credas inimico tuo in æternum.* Si mundus suis principiis, nihil aliud præter bona præsentia spectantibus, aut aliorum tibi similibus, diversam à tua vivendi rationem sequentium, exemplò avertere te à via recta laboret, firmissima indubiâque fide credas, opus est, hæc mundi axiomata leges esse inimici supremi Numinis, præcepta cujuspiam insani, in omnibus Incarnatæ Sapientiæ oppositas; Leges cujusdam sacro anathemate percussi, & à sanctissimis Jesu Christi orationibus exclusi; cùmque, qui ad illorum normam vitam suam instituat, certissimè suam insaniam in omnem æternitatem deploraturum. Et quantum ad exemplum pertinet, si Electorum exiguis, ingens è contrario reproborum est numerus, per se manifestum est, quòd cum paucis, & non cum multis vivere debeamus, siquidem accenseri electis, non verò reprobis velimus. *Non credas inimico tuo in æternum.* Multò minùs fidem adhibere

dæmoni debes, qui est hostis quidam
 implacabilis, inimicus æternus, qui tan-
 tum tibi vult mali, quantum ejusdem
 vult ipsi Deo. Et ideo, quæcunque de-
 mum & qualicunque importunitate tibi
 fuggerit, pari semper constantia illius
 molimina irride, immotóque semper
 animò iis magnanimâ repulsâ obsiste.
 Quid mali unquam ab ipso metuas, si
 mali quidquam inferre potest nemini,
 nisi volenti? *Non vincit*, ait S. Bernar-
 dus, *nisi volentem*. Petierat aliquando
 ab Atheniensibus Philippus Macedoniæ
 Rex, ut suo exercitui per suas regiones
 transitum concederent; illi verò respon-
 sionis locò quoddam folium remisere,
 à capite ad calcem usque oppletum tri-
 bûs hisce solis, sed cubitalibûs litteris:
NON. Simile quoddam *Non* tu quo-
 que omnibus tentationibus reponas o-
 portet, & quanticunque discriminis
 prælium extiterit, tua ex parte victoria
 stabit.

Quamquam hæc fortitudo non hoc
 solum requirat, ut ad malum pellicienti-
 bus inimicis generosum istud *Non* oppo-
 nas, sed insuper etiam hoc exigat, ut mul-

tos

tos actus contrarios elicias. Si caro tua prohibita voluptatis illecebras tibi proponat, promptissima voluntate protestare, quod, si hoc momento omnibus Salomonis gaudendi deliciis tibi copia fieret, tu libentissimè illas omnes Christo Domino, pro te cruci affixo, in sacrificium esses libaturus. Contra mundum protestare, tametsi omnes reliqui homines ipsius leges amplexuri, suamque illis vitam conformaturi essent, nunquam te aliis, quàm Dei tui praeceptis obedientiam praestiturum. Si diabolus te in fide tentaverit, protestare, paratum te esse, fidem tuam ipso etiam sanguine subscribere, quemadmodum S. Petrus Martyr fecerat, qui, lethali vulnere percussus, sanguine ex eo prorumpente, priusquam sanctam suam animam efflaret, terræ hoc verbum inscripsit: *Credo*. Si te in dissidentiam ac pusillanimitatem tentet impellere, protestare cum S. Jobo, te, etiamsi Deus cum dextera, gladio obarmata, obuius tibi procederet, quasi cor tuum transfixurus, firmissimè nihilominus in eo speraturum: *Etiam si occiderit me, in ipso sperabo.*

rabo. Job. 13. c. 15. atque simili ratione reliquis omnibus diaboli tentationibus obsiste. Hoc est dæmonem illo ipso, quem nostram in perniciem tetenderat, laqueò implicare: In laqueo isto, quem absconderunt, comprehensus est pes eorum. Ps. 9. v. 16. Hoc est, tanquam Arcam Noëticam, æstuantibûs aquarum fluctibûs attolli, non submergi; hoc est ex glacie in CrySTALLUM converti: E glacie CrySTALLUS evasi.

Cum fortitudine deinde conjungenda est ars; quæ primò in eo consistit, quòd statim principijs resistamus. In principio tentationis firmo robore pollet anima, & debilitate inimicus torpescit; tuas negligentia vires enervas, inimico autem interea propter hoc victoriæ initium fortitudo succrescit. Longè difficilius est confertas hostium turmas repellere, quando suum vexillum oppugnatae civitatis mœnibus jam infixerunt, quàm fuerat antè eosdem impedire, ut ne unquam eò usque pertingerent: *Beatus* (verba sunt Psaltis Regii) *beatus, qui tenebit, & allidet parvulos tuos ad petram. Psal. 136.* quasi dicat: quamprimum

primum exsurgere in animo tuo motum Divinæ Legi contrarium advertis, noli exspectare, usquedum adolescat, sed adhucdum infantulum, magnanimè resistendo, manu comprehende, protinùsque actu quodam opposito maledictam hanc sobolem petræ allide; & tum vocare beatum te poteris propter spem securam obtinendi coronam sempiternam: *Beatus, qui tenebit, & allidet parvulos tuos ad petram.* Aliqui sunt, qui sub initium infausto huic partui blandiuntur, & quid mirum, si postmodum triumpho ducantur, ubi inimici adoleverint: incipitur cum tentatione misceri fermocinatio, & non absolvitur tractatio, donec deditio concludatur.

Verùm hæc nondum tota ars est, ad hanc pugnam requisita: illud, quod plurimum adfert emolumenti, est, nôsse commendare se Domino Deo, & nostræ debilitati ab eodem suppetias impetrare. Hoc erat monitum, quod discipulorum suorum animis altissimè impressum cupiebat magnus ille Dei servus, & spiritûs Magister Joannes Avila: *Tentatio ad te, solebat dicere: & tu ad Deum.* Imò
hoc

hoc est monitum ab ipso mundi Redemptore, qui utique autoritatis est omni exceptione majoris, nobis relictum: vigilate, & toto corde vos ad Deum convertite, si vincendi tentationem vobis est animus: *Vigilate, & orate, ut non intretis in tentationem. Matt. 16.* quod ipsemet opere ipso etiam fecit, non ex necessitate, sed nobis pro exemplo, ad initium præcipuè sacratissimæ suæ passionis. Similiter Psalmi, qui tam apertè nos viam salutis edocent, pleni sunt supplicibus votis, iteratò ad Deum pro impetrando auxilio emissis, & decantatis eidem, pro illo obtento, laudum præconiis. Ad hanc normam tua arma instruas, oportet; & tunc tentatio emolumento tibi erit, non damno: *Faciet cum tentatione proventum. 1. Cor. 13.* tuæque proposita similia erunt partibus, frigidissimo hyemis tempore prognatis, qui, ut Medici ajunt, summo vigore, & vivacissimis spiritibus à natura instruuntur.

Verum non sufficit esse fortem in sustinendo; sed major quandoque ad abstinendum fortitudo requiritur: *Sustine, Abstine.*

Abstine. Istud abstinere, quod secundò locò, ad nostram salutem in tuto repōnendam, esse necessarium dixim⁹, non istud tantummodo denotat, quòd abstinere debeamus ab illo, quod manifestè esse peccatum dignoscimus; hoc namque supponitur, firmissimè fixum tibi esse, ratumque, mille vitas profunderè potius, quàm Divinā amicitia excidere. Itaque abstinere idem hìc est, atque spoliare se reb⁹ illis omnib⁹, quæ, tametsi ex natura sua graviter illicitæ non sint, ad peccatum tamen occasionem & viam aperiunt. Et quia in hac materia te vellem quàm optimè esse instructum, suppone, objecta deliciosa duob⁹ præcipuè modis nos ad peccandum pertrahere: aliquando frequenter nos ad lapsum inducunt, quando tali periculo nos exponimus; aliquando rari⁹. Si frequenter ad peccatum nos impellunt, occasio proxima vocantur; & necessariò fugienda sunt necessitate præcepti. Quodsi autem rarò ad flagitium nos pertrahunt, aut ad illud remotè solummodo disponunt, occasiones remotæ appellantur, quarum fugam non equidem supremi

Legis-

Legislatoris mandatum imperat ; prudentia tamen , & boni in rebus animæ regiminis regula quàm maximè commendat. Supponamus itaque , ab aliquo tempore peccaminosa te quadam amicitia illaqueatum vixisse ; ita quidem , ut frequentando quamdam conversationem , commercium quoddam aut per litteras , aut munuscula , aut visitationes continuando , sæpius in grave quoddam peccatum prolapsus fueris ; jam conscientiae tuæ director haud dubiè circa hanc obligationem te benè instruxerit , vî cujus obstrictus es , ut nunquam amplius huic te discrimini exponas : unde nihil aliud hîc mihi faciendum jam superest , nisi ut eam ipsam instructionem denuo in memoriam tibi revocem , admonendo te , illud ipsum præceptum , quod ad vitandum peccatum te obligat , obligare te etiam , ut illas ædes non amplius aut saltem non solus accedas , ut à similibus epistolis , à similibus munusculis mittendis abstineas ; cùm illa ipsa Lex , quæ prohibet peccatum , etiam proximum peccandi periculum prohibeat.

Quodsi

Quodsi laqueus occasionis ita foret à necessitate constrictus, ut eundem dirumpere tibi moraliter foret impossibile, etiam hīs circumstantiīs, quæ finē dubio in statu infelicissimo te collocarent, confessarius tuus jam explicaverit tibi obligationem, tollendi externæ illius occasionis periculum per actus tuos internos; hoc est, per recursum frequentiore ad Dominum, per frequentiore Sacramentorum usum, & per maiorem bonorum operum multitudinem; quemadmodum, qui viam mutare lubricam non potest, baculo innititur, ut lapsum devitet; & sicuti, qui venenatæ viperæ amputare caput non potest, saltem dentes evellit. In his veritatibus te bene instructum crediderim, quia ad bonam confessionem requiruntur; & vae tibi! si hac in parte tuum propositum claudicaret! nam sanitas tua aut apparens tantummodo foret, aut brevis: *Quæ relinquuntur in morbis, recidivas facere consueverunt.* Isthæ antiqui erga peccatum affectūs reliquæ brevī te iterum in scelus impellerent. Et quid tunc prodesset

sperare, te non relapsurum? temeritas hæc est, non spes; cum illi innitatur, quod Deus nunquam promisit, Deum nempe suô illi adstiturum auxiliô, qui voluntariè se periculo exponit: cum tamen è contrario temerariis ejusmodi hominibus non obscurè lapsum prædixerit: *Qui amat periculum, peribit in illo. Eccli. 3. v. 27.* & apertè sit protestatus, nihil se cum ipsis commiserationis habiturum: *Quis miserebitur incantatori, à serpente percusso, & omnibus his, qui appropiant bestiis? Eccli. 12. v. 13.*

Verùm enimvero, hæc non est lis, quam credere quis possit, conscientia tuæ arbitrum non decisam reliquisse. Ad illud igitur progrediamur, quod dicendum adhuc remanet; ad illas nimium occasiones, quas remotas appellant, quia rarò ad peccandum nos inducunt, & tantummodo de longè animam ad lapsum disponunt. Quemadmodum fossores, qui in obsidione cujusdam civitatis non dimicant, non injiciunt ignes, non occidunt, sed viam aperiunt exercitui, qui postmodum hostes oppugnat, ferro

ferrô prosternit, & injectis ignibus omnium aedes exurit. Remotæ hujusmodi peccandi occasiones sunt, lusus, libri non inhonesti quidem, sed profani; visitationes, convivia, nimium superbus & affectatus vestium luxus, & aliæ relaxationes, quas supra reprehendimus. Sed præter hæc circa duo præcipuè te cupe-rem cautissimum, ut ab utroque abstineas, scilicet circa libertatem aspiciendi, & circa libertatem conversandi.

Quid putas esse oculos, quos sub fronte collocatos circumfers? sunt infideles duo proditores, qui cum hostibus nostris colludunt, qui frequenter eorum manibus nos inferunt: *Speciem mulieris alienæ multi admirati, reprobi facti sunt. Eccle. 9. v. 11.*

Multi, cum mulieris non suæ faciem contemplarentur, & animam & salutem amiserunt; non quidem semper eo statim momento, quo oculus in vultum defigebatur, sed successivè & pededentim: *Visum, ait Glossa, sequitur cogitatio, cogitationem delectatio, delectationem consensus, consensum opus, opus consuetudo,*

Fff 2 con.

consuetudinem necessitas, necessitatem desperatio, desperationem damnatio. Ita illud, quod initiô fuit tenuis quidam vapor, è terra in altum ascendens, inde post modicum temporis in pluviam solutum rursus decidit, deinde induratur in glaciem, & denique in lapidem mutatur. Credisne, Sanctos, nisi hoc sæpius contingeret, adeò sollicitos in oculorum suorum custodia exituros fuisse? S. Aloysius Gonzaga ne quidem in Sere-
nissimæ suæ Parentis faciem unquam con-
jicere oculos audebat. S. Hugo Episcopus, qui ratione sui officii mul-
tifariam agere cum proximis obligaba-
tur, ne quidem semel aspicere cujus-
quam fœminæ vultum sustinuit; & S. Thomas Aquinas, etiamsi à Deo castita-
tis donô fuisset munitus, extremô sem-
per studiô fœminarum aspectum, tan-
quam faciem basilisci, fugiebat. Verùm
dices mihi, qua ratione possibile sit, vi-
vere in mundo, conversari, & agere
cum mulieribus, & nunquam in eas ob-
tutum defigere? Numquid autem relata
superiùs Spiritûs sancti verba ponderâ-
stis,

stis, quibûs multos fieri reprobos asserit, non quia mulieres obiter aspiciunt, sed quia illas ex instituto contemplantur, earundemque pulchritudinem admirantur? *Speciem mulieris alienæ multi admirati, reprobi facti sunt.* Necessarium itaque est, cum periculosum quoddam objectum in oculos incurrit, eosdem ab illo protinus avertere, & nullatenus in eo defigere. Ex omnibus animalibus, quæ aquam bibunt ex Nilo, soli canes à crocodilo securi sunt; quia bibunt, & fugiunt; ad hoc cum animalia reliqua non advertant, sæpe crocodilorum dentibus in prædam cedunt.

Altera occasio, quam declinare debes, ut devotionem conserves, est libertas in conversando. Non loquor tantummodo de illis conversationibus, quæ sunt perversæ & scandalosæ, in quibus illi focii, qui venenum hauserunt, facile etiam aliis venenato suo illud halitu afflant: *Corrumunt bonos mores colloquia prava.* 1. Cor. 15. sed de illis etiam loquor, quæ liberæ non sunt, sed nimium diuturnæ. Qua

ratione bona conservare animæ proposita poteris, si diem integrum in circulis exigas? fornax, cujus ostiolum non clauditur, suum calorem non servat. Paululum recedere ab hominum tumultu, aliquantulum linguæ indicere silentium, parumper secedere in solitudinem opus erit, si desideras, ut Deus ad cor tibi loquatur: *Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor ejus. Os. 2. c. 14.* Primum, circa quod natura in efformando fœtu, in utero materno latente, occupatur, est, quòd cuticulas illas elaboret, intra quas eundem circumvolvatur. Ex primis tuis propositis sit, certum quoddam intra diem tempus seligere, quo tecum solo, & cum Deo agas, examinando tuam conscientiam, commendando te Superis, librum quemdam spiritualem legendo. Sed enim, commilitones tui illudent tibi, & tanquam exoticum ac melancholicum exhibilabunt? Simili ratione & Noëmum, & Arcam, quam fabricabat, in eandem se inclusurus, scelerati focii explodebant; verum ubi aperiri cœperunt cataractæ cœli, & to-
ta

ta terra inundari diluviô, tota contentione in eadem habere locum anhela-
bant, & vano ululatu inutiles voces at-
tollentes, sublati in cœlum manibûs
ingrediendi licentiam frustra flagitârunt.

Ultimò denique ad perseverandum in
via salutis necessarium est, ut ad bono-
rum operum exercitium incumbamus:
Sustine, Abstine, Age. Via, quæ non fre-
quentatur, brevî silvescit; aqua, quæ
stagnat, se ipsam corrumpit; ensis, qui
non usurpatur, seipsum rubigine inficit;
instrumentum, quod non tractatur, se-
ipsum chordis exarmat; domus, quæ non
incolitur, per seipsam collabitur. Hoc
ipsum quoque animæ tuæ continget,
nisi eandem bonorum operum studiô
suffulcias: *Magis satagite, ut per bona
opera certam vestram vocationem & Ele-
ctionem faciatis; hæc enim facientes non
peccabitis aliquando.* 2. Petr. I. v. 10. Cu-
ra, perseverantiam tuam in bono, illius-
que Decreti, quod Divina Providentia
de tua salute concepit, executionem im-
petrare tam constantî multorum bono-
rum operum exercitiô, ut nunquam di-

cas: Sufficit. *Magis satagite.* Non quidem, quasi donum perseverantiæ promereri quis condignè bonis operibus posset; sic enim gratia non foret: sed quia consuevit Divina Bonitas, illis majoribus auxiliis assistere, qui majore cum fervore operantur, illique gratiam quandam magis specialem impertiri, qui gratiæ jam datæ respondet: *Ut bonis operibus inherendò tuæ semper virtutis mereamur protectione defendi* (Orat. fer. 6. Heb. 1. *Quadr.*) Unde consultissimum erit, quorundam bonorum operum, quæ exerceri abs te possint, selectum facere, tuumque rogare confessarium, ut illa ipsa tibi pro pœnitentia injungat, ut omni via tuam pigritiam excutias, ipsisque tuis operibus majus meritum adjungas.

At verò cujus generis opera illa esse oportet, quæ tantum tibi bonum obtineant? Jam scis, triplicem esse obligationem nostram, erga Deum, erga proximum, erga nos ipsos. Jam verò, quantum ad nos ipsos attinet, quandam pœnitentiam etiam exteriorem, quandam abstinentiam, quoddam jejunium, quandam

dam disciplinam , aut quoddam aliud afflictionis gentis adhibeamus, oportet, quod vitiosos habitus infringat , & bona nostra proposita necessariâ sepe in-
cingat: *Ubi non est sepes, diripietur possessio. Eccli. 36. v. 27.* Ita pariter aliquod exercitium caritatis erga proximum requiritur, nimirum, ut visitemus eum infirmum, aut indigenti subveniamus, aut compatiamur afflicto , aut errantem excusemus, aut, si aliter non possimus, saltem nostris precibus adjuvemus , aut in doctrina Christiana ipsius domesticos instruamus, aut cum amore eosdem corrigamus. Præ omnibus autem illud stabilendum firmissimè , quod præstare Deo debemus ; nempe, ut quidpiam è sanctissima Domini Passione meditemur, ut Divina ipsius beneficia gratâ memoriâ recolamus, ut aliquibus sanctissimam Virginem obsequiis veneremur, quibusdam devotionibus Sanctorum patrocinium invocemus, visitemus devotè quasdam Ecclesias, & tremendo Misse Sacrificio assistamus. Specialiter autem ad illa duo intentum habeamus

Fff 5 oculum

oculum oportet, quæ ad benè vivendum omnium maximè conferunt, scilicet ad frequentem Sacramentorum usum, & ad Orationem.

Loquendô de frequenti Sacramentorum usu; quemadmodum Deus olim in Paradiso terrestri arborem vitæ plantavit, ut homines ex ea comedentes morte non morerentur; ita in horto Ecclesiæ aliam quandam vitæ arborem, illâ sinè comparatione æstimabiliorem, plantavit, quæ est Divina Evcharistia, ut animæ, per gratiam reparatæ, ampliùs mortem non viderent. Sicuti autem ad conservandam vitam corporalem non suffecisset, aliquoties duntaxat intra annum ex arbore vitæ fructus manducare, sed necessarium fuisset, ut quis iisdem se frequentius reficeret; ita pariter ad conservandam vitam spiritualem non sufficit semel, cùm centies deberemus, ad recipiendum Deum Evcharisticum accedere; sed frequenter sacræ huic mensæ accumbendum, quoties nempe statûs nostri conditio patitur, & quoties nostro confessorio videbitur. Propriâ edoctus

edoctus experienciâ advertes, quàm prodigiosi sint effectus Divini hujus cibi, sæpius, & cum præparatione debita accepti. Lepores in alpibus altissimis albi sunt coloris, quia ferè continuò inter nives habitantes, frequenter ex iis se nutriunt: Multæ volucres in Moluccis ne quidem mortuæ dissolvuntur & putrescunt, quia ordinariè aromaticis illius regionis frugibus se sustentant. Unde inimicus infernalis tantos conatus adhibet, ut à cœlesti hoc nutrimento nobis abstinentiam persuadeat; quò nimirum ab omnibus simul bonis impeditos uno ictu ita debilitet, ut etiam absque pugna triumphò nos ducat. Simile quidpiam ut faceret, si absque magno labore subjugare Bethuliam desideraret, Holofernì suadebatur, ut nimirum primò aquæ ductus, qui aquam ad civitatem devehebant, succideret; deinde illam ipsam aquam aliò averteret, ne ad exstructos circum Bethuliam fontes posset pertingere.

Ultimum remedium tam potens, quàm ad obtinendam in bono constantiam, necessarium, est devota oratio,

tio, tam illa, in qua pia consideratione Divina Myſteria contemplantur; quàm altera, in qua Divini Numinis auxilium flagitamus. Deus in pluribus Scripturæ locis; ſed præcipuè per Eccleſiaſticum nobis iſtam conſtantiam pollicetur, ſi frequentur ſanctiſſimam ipſius legem, & veritates in ea nobis revelatas meditati fuerimus: *Cogitatum habe in præceptis Dei, & in mandatis illius maxime aſſiduus eſto; & ipſe dabit tibi cor.* Eccli. 6. v. 37. Occupa cogitationes tuas in contemplanda Lege Domini, & conſtanti meditatione ſanctiſſima ipſius mandata atque Myſteria ruminare, & ipſe cor tibi largietur, Divina fortitudine plenum ad omnes difficultates devincendas. Et alio in loco adhuc apertiùs: *Memorare,* inquit Dominus, *noviſſima tua, & in æternum non peccabis.* Eccli. 7. v. 40. Ratio autem eſt; quia diabolus non habet aliud medium, nos ad conſenſum peccato præſtandum inducendi, quàm ſi propoſitis, oblatiſque objectis prohibitis noſtras paſſiones excitet; ita ut turbata ratio ſibi perſuadeat, perdere De-
um

um sibi esse proficuum, ut sibi ipsi in hac occasione queat satisfacere.

Jam veritatum æternarum consideratio horribilem fraudem detegit, in hujusmodi tentatione latentem; atque adeo voluntatem roborat, ut firmissimum nunquam consentiendi propositum concipiat, & potius mortem eligat, quàm peccatum admittat: *Nisi quòd Lex tua meditatio mea est, tunc fortè perissem in humilitate mea. Psal. 118.* Facili negotiò me irruens tentatio subruisset, nisi me sancta meditatio sustentâisset.

Altera Orationis pars, in qua Dei auxilium petimus, ad perseverantiam adhuc magis necessaria est, ita quippe necessaria est, ut gratia ipsa. Ratio hujus est, quia, postquam Deus nos primâ suâ gratiâ prævenit, ordinariè non pergit continuare suum auxilium, nisi de novo illud efflagitemus, atque cum fide, humilitate, & perseverantia in nostris precibus ad eum recurramus. Hinc nullus est peccatorum, qui, etsi omni aliâ gratiâ destituatur, semper etiam istâ, qua Deo commendare se possit, gratiâ de-

deficiat; & similiter nullus est peccatorum, qui, si cum humilitate, cum fiducia atque consiantia ad Deum confugerit, exaudiendus non sit, & in statum bonum reponendus; quia Divina Bonitas orationem esse voluit medium quoddam universale, quod Divinae suae Providentiae decretorum executionem impetraret, quod omnibus nostris infirmitatibus mederetur, quod omne nobis à cœlo bonum obtineret. Proinde, ut ad praxin veniamus, noli unquam pertimescere qualemcunque tentationem; noli terreri tuis peccatis, nec pravīs habitibus inde contractis; sed statue, ardentioribus semper ad Deum precibus suspirare, & effectum senties: *Subditus esto Domino, & ora eum, & spera in eo, & ipse faciet. psal. 36.* Clama ad cœlum sub auroram, quamprimum excitatus è somno lectum deseris; clama sub vesperum, ubi lecto te credis; interdiu, ubi Ecclesiam intras; humilia ad Deum vota evibra non modò in tentatione, sed ad primum statim tentationis pulsus; suspira ad Dominum in prosperitate, & afflictione;

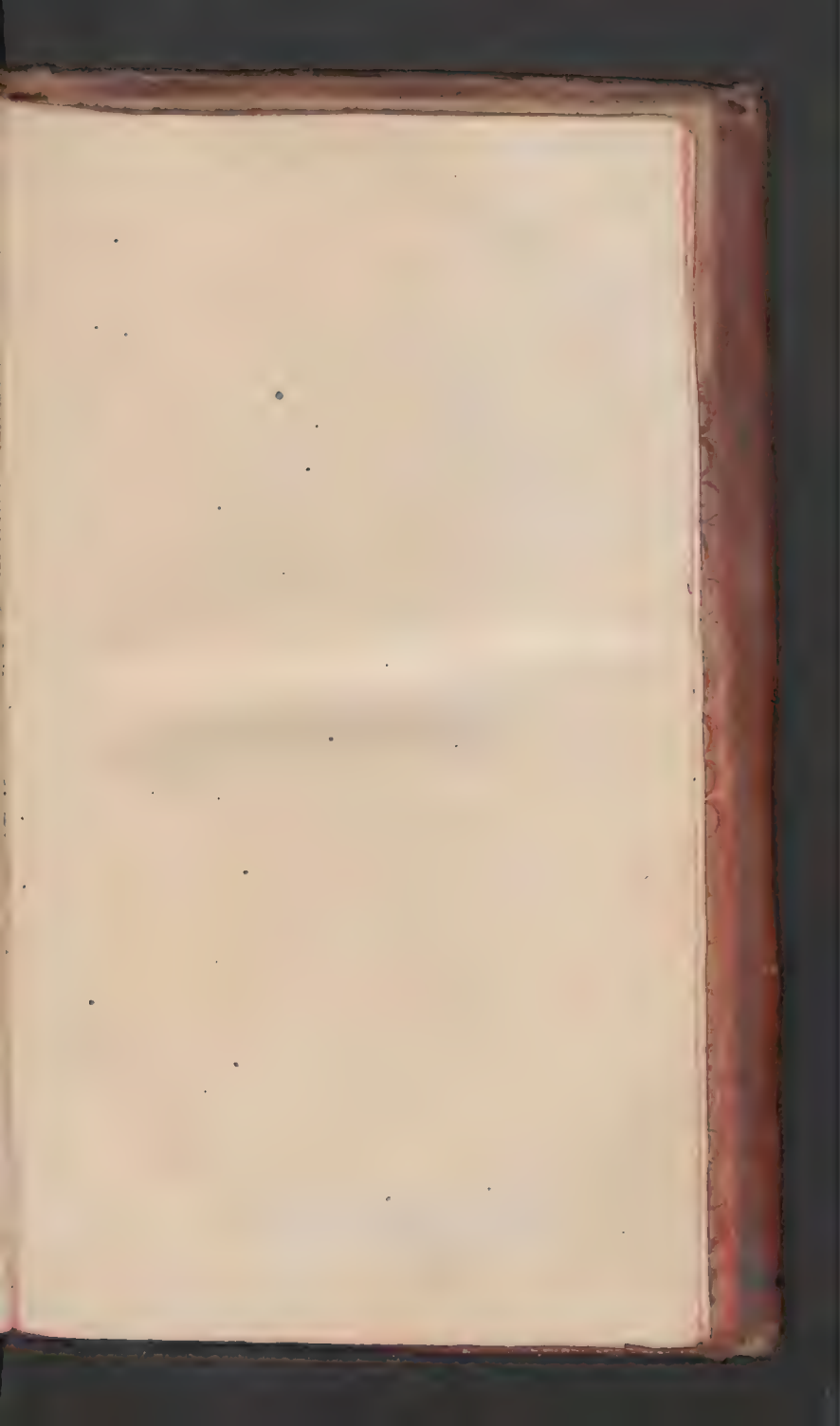
uno

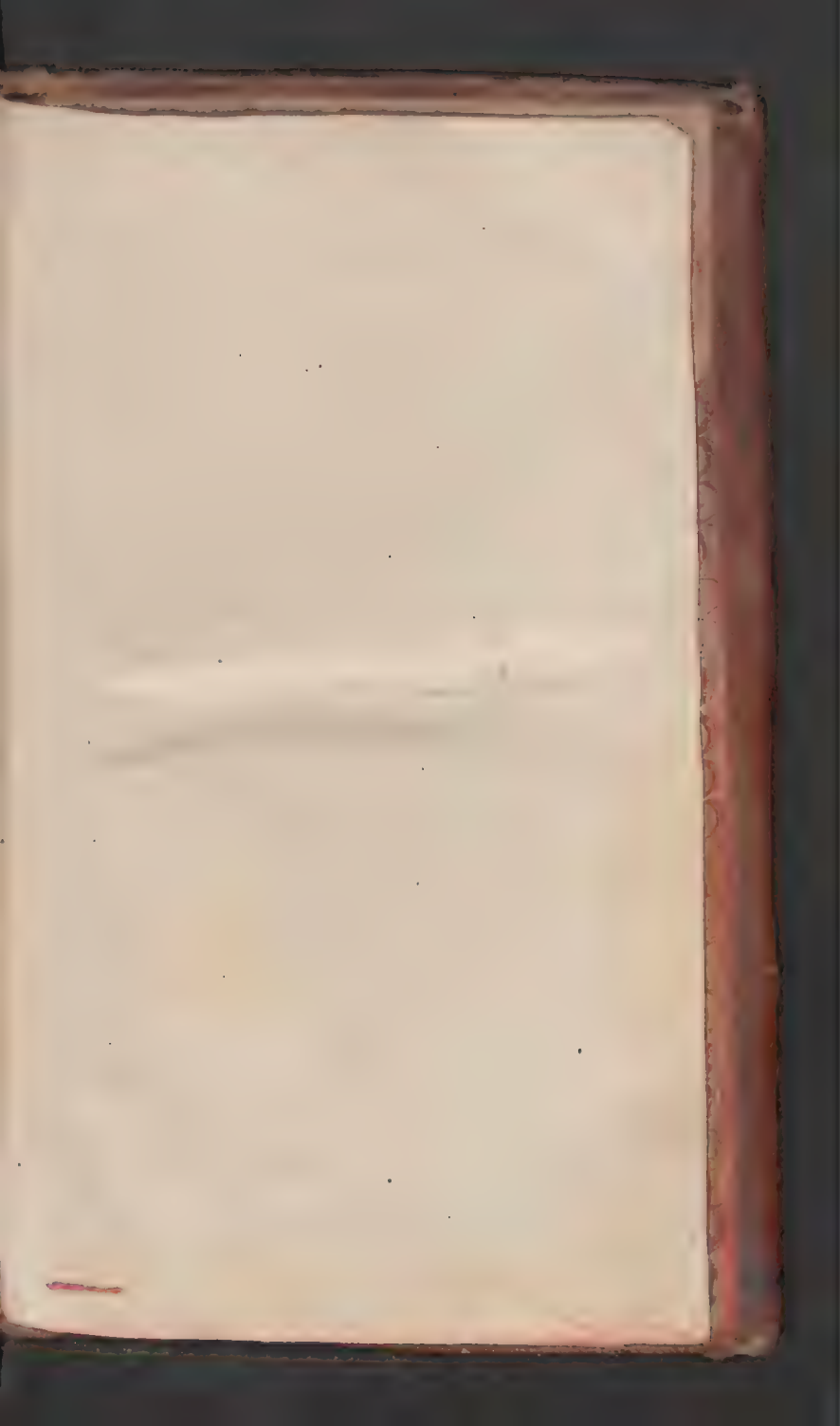
uno verbo , semper supplicibûs cœlum
votîs pulsa , ut ipse mundi Servator te
docet: *Oportet semper orare, & non desicere.* Luc. 18. & videbis, quòd tuæ orationi Divina sese junctura sit Misericordia: *Ascendit oratio, & descendit Dei miseratio* . Ita teste Calliano sua in cremo antiqui Monachi faciebant; perpetuò ex ipsorum ore hæc verba sonabant: *Deus in adjutorium meum intende.* Cum his diem incipiebant; cum his eandem quoque terminabant; hæc in omnibus suis orationibus repetebant, & in illo momento, quo somnò solvebantur, in illa prorumpabant; quia, cùm Divinum auxilium sibi semper esse necessarium agnoscerent, sciebant quoque, nullum esse ad illud impetrandum efficacius remedium, quàm continuîs ad cœlum precibûs suspirare. Speciali autem diligentia in templo sub sacrosancto Missæ sacrificio Deo te commenda; hoc namque propriè tempus est Divinarum misericordiarum, in quo orationes nostræ nunquam laturæ sunt repulsam, quia conjunctæ sunt cum precibus & meritis nostri Redemptoris,
qui

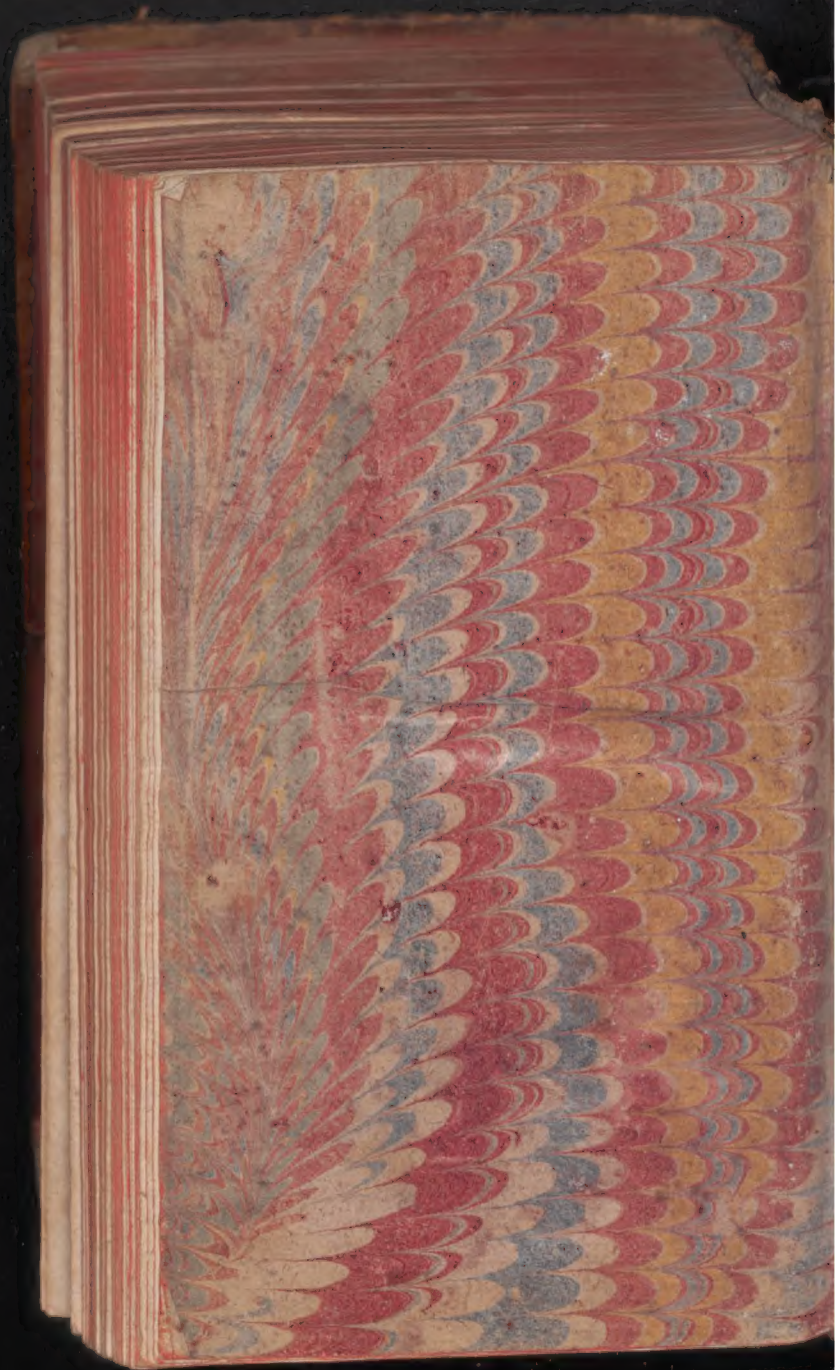
qui ad obtinendum nobis omne bonum
æterno Patri in Sacrificium offertur :
adeoque, ut omnia paucis concludam,
in faciendo, quod potes; & in petendo
illo, quod non potes, posita erit tua per-
severantia, uti dicit S. Augustinus; & S.
Synodus Tridentina confirmat : *Deus*
impossibilia non jubet; sed jubendo admo-
net, & facere quod possis, & petere,
quod non possis.

FINIS.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0028820

